

PRÍLOHA 1**PRÍLOHA 1A****MNOHOSTRANNÉ DOHODY O OBCHODE S TOVAROM**

Poznámka k prílohe 1A:

V prípade nesúlady medzi ustanoveniami Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994 a ustanoveniami inej dohody uvedenej v prílohe 1A Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „Dohoda WTO“) budú podľa povahy veci rozhodujúce ustanovenia inej dohody.

VŠEOBECNÁ DOHODA o clách a obchode 1994

1. Všeobecná dohoda o clách a obchode 1994 (ďalej len „GATT 1994“¹⁾ obsahuje
- a) ustanovenia Všeobecnej dohody o clách a obchode z 30. októbra 1947 pripojené k záverečnému dokumentu prijatému na záver druhého zasadnutia Prípravného výboru Konferencie OSN o obchode a zamestnanosti (s výnimkou Protokolu o dočasnom vykonávaní), ako boli upravené, doplnené alebo inak pozmenené ustanoveniami právnych nástrojov, ktoré nadobudli platnosť pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO,
  - b) ustanovenia týchto právnych nástrojov, ktoré nadobudli platnosť na základe GATT 1947 pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO:
    - i) protokoly a certifikáty vzťahujúce sa na tarifné koncesie,
    - ii) protokoly o pristúpení [s výnimkou ustanovení a) týkajúcich sa dočasného uplatňovania a odstúpenia od dočasného uplatňovania, b) stanovujúcich, že časť II GATT 1947 sa bude dočasne uplatňovať v plnom rozsahu v súlade s právnymi predpismi platnými v deň prijatia Protokolu],
    - iii) rozhodnutia o výnimkách poskytnutých podľa článku XXV GATT 1947 platné v deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO,¹⁾
    - iv) iné rozhodnutia zmluvných strán GATT 1947,
  - c) tieto dohovory:
    - i) Dohovor o interpretácii článku II:1(b) Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994,
    - ii) Dohovor o interpretácii článku XVII Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994,
    - iii) Dohovor o ustanoveniach o platobnej bilancii Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994,
    - iv) Dohovor o interpretácii článku XXIV Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994,
    - v) Dohovor týkajúci sa výnimiek zo záväzkov podľa Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994,
    - vi) Dohovor o interpretácii článku XXVIII Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994,
  - d) Marrákešský protokol k Všeobecnej dohode o clách a obchode 1994.
2. Vysvetlivky
- a) Pojem „zmluvná strana“ v ustanoveniach GATT 1994 má rovnaký význam ako pojem „člen“. Pojmy „málo rozvinutá zmluvná strana“ a „vyspelá zmluvná strana“ majú rovnaký význam ako pojmy „rozvojová členská krajina“ a „vyspelá členská krajina“. Pojem „výkonný tajomník“ má rovnaký význam ako pojem „generálny riaditeľ WTO“.
  - b) Odkazy na zmluvné strany konajúce spoločne, a to v článkoch XV:1, XV:2, XV:8 a XXXVIII, ako aj vo vysvetlivkách k článkom XII a XVIII a v ustanoveniach vzťahujúcich sa na špecifické dohody o zmene článkov XV:2, XV:3, XV:6, XV:7 a XV:9 GATT 1994, sa budú považovať za odkazy na WTO. Ďalšie funkcie, ktoré ustanovenia GATT 1994 ukladajú zmluvným stranám konajúcim spoločne, bude udeľovať Konferencia ministrov.
  - c)
    - i) Text GATT 1994 je pôvodný v anglickom, francúzskom a španielskom jazyku.
    - ii) Text GATT 1994 vo francúzskom jazyku bude upravený tak, ako sa uvádza v prílohe A k dokumentu MTN.TNC/41.
    - iii) Pôvodný text GATT 1994 v španielskom jazyku je publikovaný v IV. časti Zbierky základných nástrojov a vybraných dokumentov v znení zmien uvedených v prílohe B k dokumentu MTN.TNC/41.
3. a) Ustanovenia časti II GATT 1994 sa nebudú uplatňovať na opatrenia prijaté členom podľa osobitných záväzných právnych predpisov vydaných týmto členom skôr, ako sa stal zmluvnou stranou GATT 1947, ktoré zakazujú používanie, predaj alebo prenájom v zahraničí postavených alebo zrekonštruovaných plavidiel na obchodné použitie medzi miestami situovanými v národných vodách alebo vo vodách výhradnej ekonomickej oblasti. Táto výnimka sa uplatní a) pri udržiavaní platnosti alebo pri urýchlennom obnovení niektorého ustanovenia, ktoré nie je v súlade s týmito právnymi predpismi, b) pri doplnku alebo zmene niektorého ustanovenia, ktoré nie je v súlade s týmito právnymi predpismi, ak tento doplnok alebo zmena neoslabia súlad ustanovenia s časťou II GATT 1947. Táto výnimka je obmedzená na opatrenia prijaté podľa uvedených právnych predpisov, ktorá je oznámená a špecifikovaná pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO. Ak boli takéto právne predpisy následne upravené tak, že oslabili svoj súlad s časťou II GATT 1994, nespĺňajú podmienky nevyhnutné na to, aby boli v súlade s týmto odsekom.
- b) Konferencia ministrov preskúma túto výnimku najneskôr do piatich rokov po nadobudnutí platnosti Dohody

¹⁾ Výnimky podľa tohto ustanovenia sú uvedené v poznámke 7 na stranách 11 a 12 v časti II dokumentu MTN/FA z 15. decembra 1993 a v dokumente MTN/FA Corr. 6 z 21. marca 1994. Konferencia ministrov vydá na svojom prvom zasadnutí upravený zoznam výnimiek podľa tohto ustanovenia, ktorým sa doplnia všetky výnimky poskytnuté podľa GATT 1947 po 15. decembri 1993 a pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO, a vypustia sa výnimky, ktorých platnosť sa dovtedy skončila.

WTO a potom každé dva roky, ak bude výnimka platná, s cieľom zistiť, či podmienky, ktoré vytvorili potrebu výnimky, naďalej trvajú.

- c) Ktorýkoľvek člen, na ktorého opatrenia sa táto výnimka vzťahuje, predloží každý rok podrobnú štatistickú správu, ktorá bude obsahovať päťročný pohyblivý priemer uskutočnených a očakávaných dodávok plavidiel, ako aj dodatočné informácie o použití, predaji, prenájme alebo oprave plavidiel, na ktoré sa táto výnimka vzťahuje.
- d) Člen, ktorý usúdi, že táto výnimka sa používa spôsobom, ktorý odôvodňuje vzájomné a vyvážené obmedzenie použitia, predaja, prenájmu alebo opravy plavidiel postavených na území člena uplatňujúceho výnimku, bude môcť zaviesť také obmedzenie s výhradou, že to vopred oznámi Konferencii ministrov.
- e) Touto výnimkou nie sú dotknuté riešenia osobitných aspektov právnych predpisov, na ktoré sa výnimka vzťahuje a ktoré sú dohodnuté v sektorových dohodách alebo iným spôsobom.

DOHOVOR

o interpretácii článku II:1 (b) Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994

Členovia sa dohodli takto:

1. V záujme zabezpečenia prehľadnosti práv a záväzkov právnej povahy vyplývajúcich z článku II ods. 1b) povaha a úroveň akýchkoľvek „ostatných ciel alebo poplatkov“ vybraných z viazaných colných položiek, ako sa uvádza v uvedenom ustanovení, budú zapísané v Listinách koncesíí a záväzkov priložených ku GATT 1994 oproti colným položkám, na ktoré sa vzťahujú. Takýto zápis nemení právnu povahu „ostatných ciel alebo poplatkov“.

2. Dňom, od ktorého budú „ostatné clá alebo poplatky“ na účely článku II viazané, bude 15. apríl 1994. „Ostatné clá alebo poplatky“ budú preto zapísané v Listinách koncesíí a záväzkov na úrovni uplatňovanej k tomuto dňu. Pri každom ďalšom rokovaní o existujúcej alebo novej koncesii sa deň zapísania novej koncesie do príslušnej Listiny koncesíí a záväzkov stane dňom jej uplatňovania pre príslušnú colnú položku. Dátum uvedený v listine, ktorou sa koncesia príslušnej colnej položky po prvýkrát začlenila do GATT 1947 alebo do GATT 1994, bude naďalej zapísaný v stĺpci 6 Listiny koncesíí a záväzkov.

3. „Ostatné clá alebo poplatky“ budú zapísané vo vzťahu ku všetkým viazaným colným položkám.

4. Ak už bola na colnú položku poskytnutá koncesia, nebude úroveň „ostatných ciel alebo poplatkov“ zapísaná v príslušnej listine vyššia ako úroveň platná v čase prvého zapísania koncesie do tejto listiny. Ktorýkoľvek člen bude môcť namietať proti existencii „ostatných ciel alebo poplatkov“ na základe skutočnosti, že tieto „ostatné clá alebo poplatky“ neexistovali v čase pôvodného viazania príslušnej položky, ako aj proti súladu úrovne ktorýchkoľvek zapísaných „ostatných ciel alebo poplatkov“ s predchádzajúcou viazanou úrovňou, a to počas troch rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO, alebo do troch rokov po uložení dokumentu začleňujúceho príslušnú Listinu koncesíí a záväzkov do GATT 1994 u generálneho riaditeľa WTO, ak je to neskorší dátum.

5. Zápisom „ostatných ciel alebo poplatkov“ do Listín koncesíí a záväzkov nie je dotknutý ich súlad s právami a záväzkami podľa GATT 1994 okrem tých, na ktoré sa vzťahuje odsek 4. Všetci členovia si ponechávajú právo kedykoľvek namietať proti nesúladu akýchkoľvek „ostatných ciel alebo poplatkov“ s takýmito záväzkami.

6. Na účely tohto dohovoru sa použijú ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú vypracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov.

7. „Ostatné clá alebo poplatky“ nezahrnuté do Listiny koncesíí a záväzkov v čase uloženia dokumentu začleňujúceho príslušnú Listinu koncesíí a záväzkov do GATT 1994 u generálneho riaditeľa zmluvných strán GATT 1947 do nadobudnutia platnosti Dohody WTO, alebo potom u generálneho riaditeľa WTO, nebudú následne do nej doplnené a „ostatné clá alebo poplatky“ zapísané na nižšej úrovni než tej, ktorá bola platná v čase ich uplatňovania, nebudú spätne upravované na platnú úroveň, len ak boli takéto dodatky alebo zmeny uskutočnené do šiestich mesiacov od uloženia dokumentu.

8. Rozhodnutie uvedené v odseku 2, týkajúce sa dátumu uplatňovaného ku každej koncesii, nahrádza na účely článku II ods. 1 b) GATT 1994 rozhodnutie o dátume uplatňovania prijaté 26. marca 1980 (BISD 27S/24).

DOHOVOR

o interpretácii článku XVII Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994

Členovia,

berúc na vedomie, že článok XVII stanovuje záväzky pre členov vo vzťahu k činnosti štátnych obchodných podnikov uvedené v článku XVII ods. 1, pri ktorých sa požaduje, aby boli zhodné so všeobecnými zásadami nediskriminačného zaobchádzania stanovenými v GATT 1994 pre opatrenia, ktoré majú vplyv na dovozy alebo vývozy uskutočnené súkromnými obchodníkmi,

berúc ďalej na vedomie, že členovia sú povinní dodržiavať záväzky podľa GATT 1994 vo vzťahu k týmto vládnym opatreniam týkajúcich sa štátnych obchodných podnikov,

uznávajúc, že tento dohovor neobmedzuje základné pravidlá a záväzky stanovené v článku XVII,
dohodli sa takto:

1. V záujme zabezpečenia prehľadnosti aktivít štátnych obchodných podnikov členovia oznámia takéto podniky Rade pre obchod s tovarom, aby ich preskúmala pracovná skupina vytvorená podľa odseku 5 v súlade s touto pracovnou definíciou:

„Vládne a mimovládne podniky vrátane marketingových rád, ktorým boli poskytnuté výhradné alebo osobitné práva alebo výsady vrátane zákonných alebo ústavných právomocí, ktorých vykonávaním ovplyvňujú prostredníctvom svojich nákupov alebo predajov úroveň alebo smerovanie dovozov alebo vývozov“.

Toto ustanovenie o oznamovaní sa nevzťahuje na dovozy tovarov určených na okamžitú alebo konečnú spotrebu uvedených štátnych orgánov alebo podnikov a tieto tovary nie sú určené na ďalší predaj alebo použitie pri výrobe výrobkov na predaj.

2. Každý člen preskúma svoju politiku týkajúcu sa predkladania oznámení o štátnych obchodných podnikoch Rade pre obchod s tovarom, berúc do úvahy ustanovenia tohto dohovoru. Pri tomto preskúmaní by mal každý člen zohľadniť potrebu zabezpečenia maximálnej prehľadnosti vo svojich oznámeniach, aby tým umožnil jasné ohodnotenie spôsobu činnosti oznámených podnikov a vplyv ich činnosti na medzinárodný obchod.

3. Oznámenia sa budú vykonávať v súlade s dotazníkom o štátnom obchode z 24. mája 1960 (BISD 9S/184-185), to znamená, že členovia oznámia podniky uvedené v odseku 1 bez ohľadu na to, či sa dovozy alebo vývozy uskutočnili.

4. Ktorýkoľvek člen, ak má dôvod sa domnievať, že iný člen primerane nespĺnil svoju oznamovaciu povinnosť, môže túto záležitosť s príslušným členom preskúmať. Ak záležitosť nie je vyhovujúco vyriešená, môže predložiť protioznámenie Rade pre obchod s tovarom, aby ju pracovná skupina vytvorená podľa odseku 5 posúdila a súčasne o tom informovala príslušného člena.

5. Bude ustanovená pracovná skupina, aby v mene Rady pre obchod s tovarom preskúmala oznámenia a protioznámenia. Na základe tohto preskúmania a bez ohľadu na ustanovenia článku XVII ods. 4 c) môže Rada pre obchod s tovarom urobiť odporúčanie o primeranosti oznámení a o potrebe ďalších informácií. Pracovná skupina rovnako s prihliadnutím na prijaté oznámenia preskúma primeranosť uvedeného dotazníka o štátnom obchode a rozsah pokrytia štátnych obchodných podnikov oznamovaných podľa odseku 1. Vypracuje aj vysvetľujúci zoznam typov vzťahov medzi vládami a podnikmi a druhmi činností, ktorými sa tieto podniky zaoberajú a ktoré môžu byť dôležité na účely článku XVII. Sekretariát zabezpečí pre pracovnú skupinu všeobecný podkladový materiál o činnostiach štátnych obchodných podnikov, ktoré sa vzťahujú na medzinárodný obchod. Členstvo v pracovnej skupine bude dostupné všetkým členom, ktorí prejavia záujem v nej pôsobiť. Prvé stretnutie sa uskutoční do jedného roka od nadobudnutia platnosti Dohody WTO a následne aspoň raz za rok. Pracovná skupina bude každoročne podávať správu Rade pre obchod s tovarom.¹⁾

¹⁾ Činnosť pracovnej skupiny bude koordinovaná s aktivitami pracovnej skupiny uvedenej v časti III Rozhodnutia ministrov o oznamovacích postupoch z 15. apríla 1994.

DOHOVOR

o ustanoveniach o platobnej bilancii Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994

Členovia,

uznávajúc ustanovenia článkov XII a XVIII:B GATT 1994 a Deklaráciu o obchodných opatreniach prijatých z dôvodu vyrovnania platobnej bilancie, ktorá bola prijatá 28. novembra 1979 (BISD 26S/205-209, ďalej len „Deklarácia 1979“) s cieľom objasniť tieto ustanovenia,¹⁾

dohodli sa takto:

Uplatňovanie opatrení

1. Členovia potvrdzujú svoj záväzok čo najskôr verejne oznámiť časový harmonogram na odstránenie obmedzujúcich dovozných opatrení prijatých z dôvodu vyrovnania platobnej bilancie. Časový harmonogram možno primerane upraviť tak, aby zohľadňoval zmeny v stave platobnej bilancie. Ak časový harmonogram nebude verejne oznámený, poskytne príslušný člen zdôvodnenie, prečo tak neurobil.

2. Členovia potvrdzujú svoj záväzok uprednostňovať opatrenia, ktoré majú najmenej rušivý účinok na obchod. Takýmito opatreniami (ďalej len „opatrenia založené na cene“) sú dovozné prirážky, požiadavky na dovozné depozitá alebo iné rovnocenné obchodné opatrenia, ktoré majú vplyv na cenu dovážaných výrobkov. Bez ohľadu na ustanovenia článku II opatrenia založené na cene prijaté z dôvodu platobnej bilancie môže uplatniť člen nad úroveň cieľ zapísaných v Listine koncesii a záväzkov tohto člena. Navyše tento člen uvedie sumu, o ktorú opatrenie založené na cene prevyšuje viazané clo, a to jasne a oddelene podľa oznamovacích postupov uvedených v tomto dohovore.

3. Členovia sa budú snažiť vyhnúť zavádzaniu nových kvantitatívnych obmedzení z dôvodu platobnej bilancie, iba ak pre kritický stav platobnej bilancie nemôžu opatrenia založené na cene zastaviť prenikavé zhoršenie vonkajšej platobnej pozície. V prípadoch, keď člen uplatní kvantitatívne obmedzenia, oznámi dôvody, prečo opatrenia založené na cene nie sú primeraným nástrojom na vyriešenie situácie v platobnej bilancii. Člen uplatňujúci kvantitatívne obmedzenia na následných konzultáciách preukáže pokrok dosiahnutý v podstatnom znižovaní vplyvu a obmedzujúcich účinkov takých opatrení. Rozumie sa, že na rovnaký výrobok možno použiť najviac jeden druh obmedzujúceho dovozného opatrenia prijatého z dôvodu platobnej bilancie.

4. Členovia potvrdzujú, že dovozné obmedzujúce opatrenia prijaté z dôvodu platobnej bilancie možno použiť iba na účely kontroly všeobecnej úrovne dovozov a nemôžu presiahnuť úroveň nevyhnutnú na riešenie situácie v oblasti platobnej bilancie. Člen bude obmedzenia vykonávať prehľadným spôsobom, aby sa na najnižšiu možnú mieru znížili akékoľvek vedľajšie ochranné účinky. Úrady dovážajúceho člena poskytnú primerané zdôvodnenie kritérií použitých na určenie výrobkov, ktoré podliehajú obmedzeniam. Ako je stanovené v článku XII ods. 3 a v článku XVIII ods. 10 členovia môžu pri určitých nevyhnutných výrobkoch vylúčiť alebo obmedziť používanie všeobecne uplatňovaných prirážok alebo iných opatrení používaných z dôvodu platobnej bilancie. Výraz „nevyhnutné výrobky“ zahŕňa výrobky, ktoré spĺňajú základné spotrebiteľské potreby alebo ktoré prispievajú k snahe člena zlepšiť stav jeho platobnej bilancie, ako je investičný tovar alebo vstupy potrebné pre výrobu. Pri použití kvantitatívnych obmedzení člen použije podľa vlastnej úvahy licenčné konanie iba vtedy, ak je to nevyhnutné, a postupne ho ukončí. Odôvodní aj primerané uplatňovanie kritérií použitých na určenie povolených dovozných množstiev alebo hodnôt.

Postupy pri konzultáciách týkajúcich sa platobnej bilancie

5. Výbor pre obmedzenia uplatňované z dôvodu platobnej bilancie (ďalej len „výbor“) uskutoční konzultácie s cieľom preskúmať všetky obmedzujúce dovozné opatrenia prijaté z dôvodu platobnej bilancie. Členstvo vo výbore sa sprístupní všetkým členom, ktorí prejavili záujem v ňom pracovať. Výbor sa bude pri konzultáciách o obmedzeniach z dôvodu platobnej bilancie riadiť postupmi schválenými 28. apríla 1970 (BISD 18S/48-53, ďalej len „úplné konzultačné postupy“) v súlade s ustanoveniami uvedenými ďalej.

6. Člen, ktorý uplatňuje nové obmedzenia alebo zvyšuje všeobecnú úroveň svojich existujúcich obmedzení výrazným posilňovaním opatrení, začne konzultácie s výborom do štyroch mesiacov od prijatia takých opatrení. Člen, ktorý prijal také opatrenia, môže požiadať, aby sa konzultácie uskutočnili podľa článku XII ods. 4 alebo podľa článku XVIII ods. 12 a) podľa povahy veci. Ak nebola predložená žiadna takáto žiadosť, predseda výboru vyzve člena na konzultácie. Skutočnosti, ktoré možno skúmať počas konzultácií, mali by zahŕňať okrem iného zavedenie nových druhov obmedzujúcich opatrení z dôvodu platobnej bilancie, alebo zvýšenie úrovne alebo obmedzení tovarového krytia.

¹⁾ Nijaké ustanovenie v tomto dohovore nemení práva ani záväzky členov podľa článkov XII alebo XVIII:B GATT 1994. Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatňované Dohovorom o urovnávaní sporov, môžu byť uplatňované na akékoľvek záležitosti vyplývajúce z používania obmedzujúcich dovozných opatrení prijatých z dôvodu platobnej bilancie.

7. Všetky obmedzenia uplatňované z dôvodu platobnej bilancie budú podliehať pravidelnému preskúmaniu vo výbore podľa článku XII ods. 4 b) alebo podľa článku XVIII ods. 12 b) s tým, že sa zväži možnosť upraviť pravidelnosť konzultácií po dohode s konzultujúcim členom alebo podľa akéhokoľvek špecifického postupu preskúmania, ktorý môže odporučiť Generálna rada.

8. V prípade najmenej rozvinutých členských krajín alebo v prípade rozvojových členských krajín, ktoré uskutočňujú liberalizačné snahy v súlade s programom predloženým výboru počas predchádzajúcich konzultácií, môžu sa konzultácie uskutočniť podľa zjednodušených postupov schválených 19. decembra 1972 (BISD 20S/47-49, ďalej len „zjednodušené konzultačné postupy“). Zjednodušené konzultačné postupy možno použiť aj vtedy, ak je preskúmanie obchodnej politiky rozvojovej členskej krajiny naplánované na ten istý kalendárny rok, ako je stanovený dátum konzultácií. V takých prípadoch rozhodnutie, či sa môžu použiť úplné konzultačné postupy, sa uskutoční na základe faktorov uvedených v článku 8 Deklarácie z roku 1979. S výnimkou najmenej rozvinutých členských krajín nemožno podľa zjednodušených konzultačných postupov uskutočniť viac ako dve po sebe nasledujúce konzultácie.

Oznámenie a dokumentácia

9. Člen oznámi Generálnej rade zavedenie akýchkoľvek zmien pri uplatňovaní obmedzujúcich dovozných opatrení prijatých z dôvodu platobnej bilancie, ako aj akéhokoľvek úpravy v časovom harmonograme na odstránenie takýchto opatrení oznámených podľa odseku 1. Významné zmeny sa oznámia Generálnej rade vopred, najneskôr však do 30 dní po ich zverejnení. Každý člen odovzdá každoročne Sekretariátu na posúdenie členským krajinám súhrnné oznámenie zahŕňajúce všetky zmeny v zákonoch, iných právnych predpisoch, zásadných stanoviskách alebo vo verejných oznámeniach. Oznámenia budú zahŕňať úplné informácie podľa možnosti spracované na úrovni colných položiek, o druhoch uplatňovaných opatrení, o kritériách použitých na ich vykonávanie, o rozsahu výrobného krytia a o dotknutých obchodných tokoch.

10. Na žiadosť ktoréhokoľvek člena môže oznámenia preskúmať výbor. Také preskúmania by sa mali obmedziť na objasnenie špecifických otázok vyvolaných oznámením alebo na preskúmanie, či sa vyžadujú konzultácie podľa článku XII ods. 4 a), alebo podľa článku XVIII ods. 12 a). Členovia, ktorí majú dôvod sa domnievať, že obmedzujúce dovozné opatrenie uplatňované iným členom bolo prijaté z dôvodu platobnej bilancie, môžu upozorniť na záležitosť výbor. Predseda výboru si vyžiada informácie o tomto opatrení a poskytne ich všetkým členom. Bez dotknutia práva ktoréhokoľvek člena výboru získať v priebehu konzultácií príslušné vysvetlenie môžu sa otázky najprv predložiť na posúdenie konzultujúcemu členovi.

11. Konzultujúci člen pripraví na konzultácie základný dokument, ktorý by mal spolu so všetkými ostatnými dôležitými informáciami obsahovať: a) celkový prehľad situácie v oblasti platobnej bilancie a jej prognózu vrátane posúdenia vnútorných a vonkajších faktorov, ktoré majú vplyv na situáciu v oblasti platobnej bilancie a vnútorných opatrení prijatých na účel obnovy rovnováhy na správnom a trvalom základe; b) úplný opis obmedzení uplatňovaných z dôvodu platobnej bilancie, ich právny základ a kroky prijaté na zníženie vedľajších ochranných účinkov; c) opatrenia prijaté od poslednej konzultácie na liberalizáciu dovozných obmedzení z hľadiska záverov výboru; d) plán na odstránenie a postupné uvoľnenie zostávajúcich obmedzení. Ak je to pre danú vec podstatné, možno sa odvolať na informácie poskytnuté v iných oznámeniach alebo správach predložených WTO. V rámci zjednodušených konzultačných postupov konzultujúci člen predloží písomné oznámenie obsahujúce základné informácie o skutočnostiach, ktoré obsahuje základný dokument.

12. Sekretariát na uľahčenie konzultácií vo výbore pripraví podkladový faktografický materiál o rôznych aspektoch plánu konzultácií. V prípade rozvojových členských krajín dokument Sekretariátu bude obsahovať príslušný podkladový a analytický materiál o pôsobení vonkajšieho obchodného prostredia na situáciu a prognózu v platobnej bilancii konzultujúceho člena. Služby technickej pomoci Sekretariátu pomôžu na žiadosť rozvojovej členskej krajiny pri príprave dokumentácie určenej na konzultácie.

Závery konzultácií o platobnej bilancii

13. Výbor podá správu o svojich konzultáciách Generálnej rade. V prípade, že sa postupovalo podľa úplných konzultačných postupov, mala by správa obsahovať závery výboru k rôznym prvkom plánu konzultácií, ako aj skutočnosti a dôvody, na ktorých sú založené. Výbor sa bude snažiť zahrnúť do svojich záverov návrhy a odporúčania zamerané na podporu uplatňovania článkov XII a XVIII:B, Deklarácie 1979 a tohto dohovoru. V prípadoch, keď bol predložený časový harmonogram na odstránenie obmedzujúcich opatrení prijatých z dôvodu platobnej bilancie, môže Generálna rada odporučiť, aby sa na člena, ak tento časový harmonogram dodrží, prihliadalo ako na člena, ktorý záväzky podľa GATT 1994 splnil. Ak Generálna rada prijala špecifické odporúčania, práva a záväzky členov sa budú hodnotiť s ohľadom na tieto odporúčania. Pri neexistencii špecifických návrhov odporúčaní Generálnej rady by mali závery výboru odrážať rôznorodosť názorov vo výbore. Ak sa postupovalo podľa zjednodušených konzultačných postupov, správa bude zahŕňať súhrn hlavných otázok prerokúvaných vo výbore a rozhodnutie o tom, či sa vyžaduje použiť úplné konzultačné postupy.

DOHOVOR

o interpretácii článku XXIV Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994

Členovia,

berúc do úvahy ustanovenia článku XXIV GATT 1994,

uznávajúc, že od založenia GATT 1947 značne vzrástol počet a dôležitosť colných únií a zón voľného obchodu, ktoré v súčasnosti pokrývajú významnú časť svetového obchodu,

uznávajúc prínos k rastu svetového obchodu, ktorý sa môže uskutočňovať užšou integráciou ekonomík strán takých dohôd,

uznávajúc tiež, že takýto prínos sa zvýši, ak sa zrušenie ciel a iných obmedzujúcich obchodných opatrení medzi zakladajúcimi územiami rozšíri na celý obchod, a zníži, ak sa ktorýkoľvek väčší sektor obchodu vylúči,

znovu potvrdzujúc, že účelom takýchto dohôd by malo byť uľahčenie obchodu medzi zakladajúcimi územiami a nie vytváranie prekážok obchodu iných členov s týmito územiami a že pri ich vytváraní alebo rozširovaní by sa mali členské strany v najväčšej možnej miere vyhnúť vytváraniu nepriaznivých účinkov na obchod iných členov,

presvedčení o potrebe posilniť účinnosť úlohy Rady pre obchod s tovarom pri preskúvaní dohôd oznámených podľa článku XXIV objasnením kritérií a postupov hodnotenia nových alebo rozšírených dohôd a zlepšením prehľadnosti všetkých dohôd podľa článku XXIV,

uznávajúc potrebu spoločného chápania záväzkov členov podľa článku XXIV ods. 12,

dohodli sa takto:

1. Colné únie, zóny voľného obchodu a dočasné dohody smerujúce k vytvoreniu colnej únie alebo zóny voľného obchodu v súlade s článkom XXIV musia spĺňať okrem iného ustanovenia odsekov 5, 6, 7 a 8 tohto článku.

Článok XXIV:5

2. Hodnotenie všeobecného účinku ciel a iných predpisov týkajúcich sa obchodu podľa článku XXIV ods. 5 a), používaných pred vytvorením a po vytvorení colnej únie, bude, pokiaľ ide o clá a poplatky, založené na celkovom zhodnotení váženého priemeru colných sadziieb a vybraných colných poplatkov. Toto zhodnotenie bude založené na dovozných štatistikách za predchádzajúce reprezentatívne obdobie, ktoré dodá colná únia na základe colných položiek v hodnotách a množstvách rozpísaných podľa krajiny pôvodu člena WTO. Sekretariát vypočíta vážené priemery colných sadziieb a vybraných colných poplatkov v súlade s metodológiou používanou pri hodnotení colných ponúk v rámci Uruguajského kola mnohostranných obchodných rokovaní. Na tieto účely clami a poplatkami, ktoré sa vezmú do úvahy, budú sa uplatňovať colné sadzby. Uznáva sa, že na účely celkového zhodnotenia účinku iných obchodných predpisov, pre ktoré je kvantifikácia a spočítavanie zložité, možno požadovať preskúmanie jednotlivých opatrení, predpisov, dotknutých výrobkov a obchodných tokov.

3. „Primeraná lehota“ uvedená v článku XXIV ods. 5 c) môže presiahnuť 10 rokov len vo výnimočných prípadoch. V prípadoch, keď členovia, ktorí sú zmluvnými stranami dočasnej dohody, sú presvedčení, že 10 rokov nebude postačovať, poskytnú Rade pre obchod s tovarom podrobné vysvetlenie o potrebe dlhšej lehoty.

Článok XXIV:6

4. V článku XXIV ods. 6 sa stanovuje postup, z ktorého sa bude vychádzať, ak člen vytvárajúci colnú úniu navrhne zvýšiť viazanú colnú sadzbu. V tejto súvislosti členovia znovu potvrdzujú, že postup stanovený v článku XXVIII, ako je rozpracovaný v smernici prijatej 10. novembra 1980 (BISD 27S/26-28) a v Dohovore o interpretácii článku XXVIII GATT 1994, sa musí začať pred zmenou alebo odvolaním colných koncesí pri vytvorení colnej únie alebo dočasnej dohody smerujúcej k vytvoreniu colnej únie.

5. Tieto rokovania budú vedené dobromyseľne s cieľom dosiahnuť vzájomne uspokojivé vyrovnanie. Počas týchto rokovaní, ako je stanovené v článku XXIV ods. 6, bude treba venovať náležitú pozornosť znižovaniu colných sadziieb pri rovnakých colných položkách, ktoré znižujú aj ďalší členovia colnej únie pri jej vzniku. Ak by takéto zníženia neboli dostatočné na zabezpečenie potrebného vyrovnania, colná únia by mala poskytnúť vyrovnanie, ktoré môže mať formu zníženia cla pri iných colných položkách. Takúto ponuku posúdia členovia majúci negociačné práva vo vzťahu k viazaným colným položkám, ktoré sa zmenia alebo odvolajú. Ak vyrovnanie nebude prijateľé, v rokovaniach sa bude pokračovať. Aj keď sa napriek týmto snahám nedosiahne dohoda pri rokovaniach o vyrovnaní podľa článku XXVIII, rozpracovanom v Dohovore o interpretácii článku XXVIII GATT 1994, v rámci primeraného obdobia od začiatku rokovaní sa colná únia môže zmeniť alebo odvolať koncesie; dotknutí členovia potom môžu odvolať v podstate rovnocenné koncesie v súlade s článkom XXVIII.

6. GATT 1994 neukladá žiadne záväzky členom, ktorí majú výhody zo zníženia ciel vyplývajúceho z vytvorenia colnej únie alebo z dočasnej dohody smerujúcej k vytvoreniu colnej únie, aby poskytl vyrovnanie jej zakladateľom.

Preskúmanie colných únií a zón voľného obchodu

7. Všetky oznámenia uskutočnené podľa článku XXIV ods. 7 a) preskúma pracovná skupina v súlade s príslušnými ustanoveniami GATT 1994 a odseku 1 tohto dohovoru. Pracovná skupina predloží Rade pre obchod s tovarom správu o svojich nálezoch v predmetnej veci. Rada pre obchod s tovarom môže poskytnúť členom také odporúčania, aké považuje za vhodné.

8. Vo vzťahu k dočasným dohodám môže pracovná skupina vo svojej správe uviesť príslušné odporúčania týkajúce sa navrhovaného časového harmonogramu a opatrení, ktoré sú potrebné na definitívne vytvorenie colnej únie alebo zóny voľného obchodu. V prípade potreby môže pristúpiť k ďalšiemu preskúmaniu dohody.

9. Členovia, ktorí sú zmluvnými stranami dočasnej dohody, oznámia Rade pre obchod s tovarom podstatné zmeny v pláne a časovom harmonograme obsiahnutom v tejto dohode a na požiadanie Rada pre obchod s tovarom tieto zmeny preskúma.

10. Ak dočasná dohoda oznámená podľa článku XXIV ods. 7 a) nezahŕňa plán a časový harmonogram, čo je v rozpore s článkom XXIV ods. 5 c), pracovná skupina vo svojej správe odporučí taký plán a časový harmonogram zostaviť. Zmluvné strany však podľa okolností nebudú udržiavať v platnosti alebo neurobia platnou takú dohodu, ak nie sú pripravené ju zmeniť v súlade s týmito odporúčaniami. Následne sa preskúma, ako sa odporúčania vykonávajú.

11. Colné únie a zakladatelia zón voľného obchodu budú pravidelne podávať správy o vykonávaní príslušnej dohody Rade pre obchod s tovarom, ako to predpokladajú zmluvné strany GATT 1947 v ich inštrukcii pre Radu GATT 1947 týkajúcej sa správ o regionálnych dohodách (BISD 18S/38). Akékoľvek významné zmeny alebo vývoj v dohodách by sa mali oznámiť ihneď, ako k nim dôjde.

Urovnávanie sporov

12. Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, možno použiť na akékoľvek záležitosti vzniknuté v dôsledku uplatňovania tých ustanovení článku XXIV, ktoré sa vzťahujú na colné únie, zóny voľného obchodu alebo na dočasné dohody smerujúce k vytvoreniu colnej únie alebo zóny voľného obchodu.

Článok XXIV:12

13. Každý člen je podľa GATT 1994 plne zodpovedný za dodržiavanie všetkých ustanovení GATT 1994 a prijme také primerané a jemu dostupné opatrenia, aby zabezpečil dodržiavanie týchto ustanovení regionálnymi a miestnymi správnymi orgánmi.

14. Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, môžu sa použiť vo vzťahu k opatreniam ovplyvňujúcim dodržiavanie GATT 1994, ktoré prijali regionálne alebo miestne správne orgány na území člena. Ak orgán na urovnávanie sporov rozhodne, že ustanovenie GATT 1994 nebolo dodržané, zodpovedný člen prijme také primerané a jemu dostupné opatrenia, aby zabezpečil jeho dodržiavanie. Ustanovenia vzťahujúce sa na vyrovnanie a pozastavenie koncesii alebo iných záväzkov sa uplatnia v prípadoch, keď nebolo možné zabezpečiť také dodržiavanie.

15. Každý člen sa zaväzuje posúdiť s porozumením akékoľvek námietky predložené iným členom proti opatreniam týkajúcim sa GATT 1994 a prijatým na jeho území a poskytnúť primeranú príležitosť na konzultácie o týchto námietkach.

DOHOVOR

týkajúci sa výnimiek zo záväzkov podľa Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994

Členovia sa dohodli takto:

1. Žiadosť o výnimku alebo o predĺženie existujúcej výnimky bude obsahovať opatrenia, ktoré člen navrhuje prijať, špecifické ciele, ktoré sa snaží dosiahnuť, a dôvody, ktoré mu bránia dosiahnuť tieto ciele opatreniami, ktoré sú v súlade s jeho záväzkami podľa GATT 1994.

2. Ktorákoľvek výnimka, ktorá je platná v deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO, prestane platiť, ak jej platnosť sa nepredĺži v súlade s uvedenými postupmi a s postupmi uvedenými v článku IX Dohody WTO, v deň jej uplynutia, alebo dva roky po tom, čo Dohoda WTO nadobudla platnosť, podľa toho, ktorý prípad nastane skôr.

3. Každý člen, ktorý usúdi, že výhoda, ktorá mu vyplýva podľa GATT 1994, bola zrušená alebo zmenšená v dôsledku toho, že

a) člen, ktorému sa výnimka poskytla, nedodržiava jej podmienky, alebo

b) sa uplatňuje opatrenie v súlade s podmienkami výnimky,

môže sa odvolávať na ustanovenia článku XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatnené v Dohovore o urovnávaní sporov.

DOHOVOR

o interpretácii článku XXVIII Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994

Členovia sa dohodli takto:

1. Na účely zmeny alebo odvolania koncesie bude ten člen, ktorého podiel vývozu dotknutého koncesiou (t. j. vývozu výrobku na trh člena meniaceho alebo odvolávajúceho koncesiu) je najvyšší na jeho celkovom vývoze, bude sa považovať za člena, ktorý má hlavný dodávateľský záujem, ak už nemá pôvodné rokovacie právo, alebo hlavný dodávateľský záujem podľa článku XXVIII ods. 1. Dohodlo sa, že tento odsek preskúma Rada pre obchod s tovarom po piatich rokoch od nadobudnutia platnosti Dohody WTO s cieľom rozhodnúť, či uplatňovanie tohto kritéria bolo uspokojivé na zabezpečovanie prerozdelenia negociačných práv v prospech malých a stredne veľkých vyvážajúcich členov. Ak sa tak nestalo, posúdia sa možné zlepšenia podľa dostupnosti príslušných údajov vrátane prijatia kritéria založeného na podiele vývozu, ktorého sa koncesia týka, na vývozy príslušného výrobku na všetky trhy.

2. Člen, ktorý sa domnieva, že má hlavný dodávateľský záujem podľa odseku 1, môže oznámiť svoju žiadosť písomne s podpornými dôkazmi členovi, ktorý navrhuje zmenu alebo odvolanie koncesie, a súčasne informovať Sekretariát. V týchto prípadoch sa použije odsek 4 „Postupov na negociácie podľa článku XXVIII“ prijaté 10. novembra 1980 (BISD 27S/26-28).

3. Pri určovaní, ktorý z členov má hlavný dodávateľský záujem (stanovený podľa uvedeného odseku 1 alebo článku XXVIII ods. 1) alebo podstatný záujem, bude sa posudzovať iba obchod s dotknutým výrobkom, ktorý sa uskutočnil na základe doložky najvyšších výhod. Obchod s dotknutým výrobkom, ktorý sa uskutočnil podľa mimozmluvných preferencií, sa vezme tiež do úvahy, ak tento obchod stratil výhody takéhoto preferenčného zaobchádzania a stal sa tak obchodom podľa doložky najvyšších výhod v čase rokovaní o zmene alebo odvolaní koncesie, alebo sa ním stane do skončenia týchto rokovaní.

4. Ak sa colná koncesia zmení alebo odvolá na nový výrobok (t. j. výrobok, na ktorý nie je dostupná obchodná štatistika za tri roky), bude sa člen, ktorý má pôvodné rokovacie právo na colnú položku, podľa ktorej je alebo bol výrobok predtým klasifikovaný, považovať za člena, ktorý má počiatočné rokovacie právo v predmetnej colnej koncesii. Pri určovaní hlavných a podstatných dodávateľských záujmov a výpočte vyrovnania sa okrem iného vezme do úvahy výrobná kapacita a investície do dotknutého výrobku u vyvážajúceho člena a odhadne sa rast vývozu, ako aj predpoklad dopytu po výrobku u dovážajúceho člena. Na účely tohto odseku „novým výrobkom“ sa rozumie aj výrobok, ktorý patrí pod colnú položku vytvorenú rozdelením už existujúcej colnej položky.

5. Ak sa člen domnieva, že má hlavný dodávateľský alebo podstatný záujem podľa odseku 4, mal by písomne s podporným dôkazom oznámiť svoj nárok členovi, ktorý navrhuje zmenu alebo odvolanie koncesie, a súčasne informovať Sekretariát. V takýchto prípadoch sa použije odsek 4 „Postupov na negociácie podľa článku XXVIII“.

6. Ak je neobmedzená colná koncesia nahradená colnou kvótou, mal by rozsah poskytnutého vyrovnania presiahnuť objem obchodu skutočne ovplyvneného zmenou koncesie. Základom výpočtu vyrovnania by mal byť objem, o ktorý predpokladaný budúci obchod prevýši úroveň kvóty. Znamená to, že výpočet predpokladaného budúceho obchodu by mal byť vyšší, ako je

- a) priemer ročného obchodu v poslednom reprezentatívnom trojročnom období zvýšený o priemernú ročnú mieru rastu dovozov v tom istom období, alebo o 10 %, ak je tento výpočet vyšší, alebo
- b) obchod za posledný rok zvýšený o 10 percent.

V žiadnom prípade nesmie výška vyrovnania, ktorá patrí členovi, presiahnuť výšku, na ktorú by mal nárok pri úplnom odstránení koncesie.

7. Ktorémukolvek členovi, ktorý má podľa odseku 1 alebo podľa článku XXVIII ods. 1 hlavný dodávateľský záujem o koncesiu, ktorá je zmenená alebo odvolaná, bude poskytnuté počiatočné negociačné právo vo vyrovnávacej koncesii, ak sa medzi dotknutými členmi nedohodne iná forma vyrovnania.

MARRÁKEŠSKÝ PROTOKOL

k Všeobecnej dohode o clách a obchode 1994

Členovia,

ktorí uskutočnili rokovania v rámci GATT 1947 v náväznosti na Uruguajské kolo, dohodli sa takto:

1. Listina koncesíí a záväzkov (ďalej len „Listina“) člena pripojená k tomuto protokolu stane sa Listinou tohto člena pre GATT 1994 dňom, keď pre neho nadobudne platnosť Dohoda WTO. Akákoľvek listina predložená v súlade s ministerským rozhodnutím o opatreniach v prospech najmenej rozvinutých krajín bude sa považovať za prílohu k tomuto protokolu.

2. Zníženie ciel odsúhlasené každým členom sa uskutoční v piatich rovnakých zníženiach sadzieb, ak nie je v Listine člena stanovené inak. Prvé takéto zníženie sa uskutoční v deň, keď Dohoda WTO nadobudne platnosť, každé následné zníženie nadobudne platnosť 1. januára každého nasledujúceho roka a konečná sadzba nadobudne platnosť najneskôr po štyroch rokoch od nadobudnutia platnosti Dohody WTO, ak nie je v Listine člena stanovené inak. Ak jeho Listina nestanoví inak, člen, ktorý prijal Dohodu WTO po nadobudnutí jej platnosti, uskutoční dňom, keď pre neho táto dohoda nadobudne platnosť, všetky zníženia ciel, ktoré sa už uskutočnili spolu so zníženiami, ktoré by boli podľa predchádzajúcej vety záväzné od 1. januára nasledujúceho roka, a vykoná všetky zostávajúce zníženia ciel podľa časového harmonogramu uvedeného v predchádzajúcej vete. Znížená sadzba sa v každej etape zaokrúhli na jedno desatinné miesto. Pre poľnohospodárske produkty, ako je stanovené v článku 2 Dohody o poľnohospodárstve, etapy znižovania sa uskutočnia tak, ako je uvedené v príslušných častiach Listiny.

3. Uplatňovanie koncesíí a záväzkov obsiahnutých v Listinách, ktoré tvoria prílohu k tomuto protokolu, bude na požiadanie predmetom mnohostranného preskúmania členov. Toto ustanovenie sa nijako nedotýka práv a záväzkov členov vyplývajúcich z dohôd v prílohe 1A k Dohode WTO.

4. Potom, keď sa Listina člena v prílohe k tomuto protokolu stane Listinou ku GATT 1994 podľa odseku 1, môže tento člen kedykoľvek úplne alebo čiastočne neposkytnúť alebo odvolať koncesiu v tejto Listine týkajúcu sa ktoréhokoľvek výrobku, ktorého hlavným dodávateľom je niektorý iný účastník Uruguajského kola, ktorého Listina sa doteraz nestala Listinou ku GATT 1994. Toto opatrenie sa môže uskutočniť iba po písomnom oznámení tohto neposkytnutia alebo tohto odvolania koncesie Rade pre obchod s tovarom a po konzultáciách uskutočnených na požiadanie s ktorýmkoľvek členom, ktorého príslušná Listina sa stala Listinou ku GATT 1994 a ktorý má podstatný záujem o príslušný výrobok. Akákoľvek neposkytnutá alebo odvolaná koncesia sa bude uplatňovať odo dňa, keď sa Listina člena, ktorý má hlavný dodávateľský záujem, stane Listinou ku GATT 1994.

5. a) Bez dotknutia ustanovenia článku 4 ods. 2 Dohody o poľnohospodárstve bude na účely odkazu v článku II ods. 1 b) a c) GATT 1994 na dátum danej dohody dátumom použiteľným pre každý výrobok, ktorý je predmetom koncesie uvedenej v Listine, pripojenej k tomuto protokolu, dátum tohto protokolu.

b) Na účely odkazu uvedeného v článku II ods. 6 a) GATT 1994 na dátum uvedenej dohody bude dátumom použiteľným pre Listinu pripojenú k tomuto protokolu dátum tohto protokolu.

6. V prípadoch zmien alebo odvolaní koncesíí, ktoré sa týkajú netarifných opatrení uvedených v časti III Listín, sa uplatnia ustanovenia článku XXVIII GATT 1994 a „Postupov na negociácie podľa článku XXVIII“ prijaté 10. novembra 1980 (BISD 27S/26-28). Práva a záväzky členov podľa GATT 1994 tým nie sú dotknuté.

7. V každom prípade, keď ktorákoľvek Listina pripojená k tomuto protokolu stanoví pre niektorý výrobok menej výhodnejšie zaobchádzanie, ako mu bolo poskytnuté v Listine ku GATT 1947 pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO, bude sa predpokladať, že člen, na ktorého sa Listina vzťahuje, podnikol primerané kroky, ktoré by inak boli nevyhnutné podľa príslušných ustanovení článku XXVIII GATT 1947 alebo GATT 1994. Ustanovenia tohto odseku sa uplatnia iba pre Egypt, Peru, Južnú Afriku a Uruguaj.

8. Listiny, ktoré sú v prílohe, sú pôvodné v anglickom, francúzskom a španielskom jazyku podľa príslušného vyznačenia v každej Listine.

9. Dátum tohto protokolu je 15. apríl 1994.

(Schválené Listiny účastníkov budú pripojené k Marrákeškému protokolu v dohodnutej kópii Dohody WTO.)

DOHODA

o poľnohospodárstve

Členovia

rozhodli sa ustanoviť základ začatia procesu reforiem v obchode s poľnohospodárskymi výrobkami v súlade s cieľmi rokovania stanovenými Deklaráciou z Punta del Este,

pripomínajúc, že dlhodobým cieľom dohodnutým na strednodobom preskúmaní Uruguajského kola „je ustanovenie spravodlivého a trhovo orientovaného poľnohospodárskeho obchodného systému a že reformný proces sa má začať rokovaniaми o záväzkoch týkajúcich sa podpory a ochrany a stanovením presnejších, pevnejších a operačne účinnejších pravidiel a disciplín GATT“,

pripomínajúc ďalej, že uvedeným dlhodobým cieľom je dosiahnuť podstatné postupné znižovanie podpory a ochrany poľnohospodárstva dodržiavané v priebehu dohodnutého obdobia, čo umožní zabrániť obmedzeniam a predchádzať reštrikciám a deformáciám na svetových poľnohospodárskych trhoch,

zaväzujúc sa dosiahnuť špecifické viazané záväzky v každej z týchto oblastí: prístup na trh, domáca podpora, vývozná konkurencia a dohoda v otázkach sanitárnych a fyto-sanitárnych,

dohodli sa, že pri plnení svojich záväzkov v prístupe na trh by mali vyspelé krajiny vziať plne do úvahy osobitné potreby a podmienky rozvojových členských krajín a zabezpečiť pre ne zlepšenie príležitostí a podmienok prístupu pre poľnohospodárske výrobky osobitného záujmu týchto členov vrátane úplnej liberalizácie obchodu s tropickými poľnohospodárskymi výrobkami, ako sa dohodlo pri strednodobom preskúmaní, a pre výrobky osobitnej dôležitosti diverzifikovať produkciu nahrádzajúcu pestovanie zakázaných narkotík,

poznajúc, že záväzky podľa reformného programu by mali byť spravodlivo rozdelené medzi všetkých členov s ohľadom na neobchodné záujmy vrátane bezpečnosti potravín a potreby chrániť životné prostredie so zreteľom na dohodu, že osobitné a rozdielne zaobchádzanie je pre rozvojové krajiny neoddeliteľnou súčasťou rokovania a berúc do úvahy možné záporné účinky uplatňovania reformného programu pre najmenej rozvinuté krajiny a rozvojové krajiny úplne závislé od dovozu potravín,

dohodli sa takto:

ČASŤ I

Článok 1

Definície pojmov

V tejto dohode, ak nie je stanovené inak,

- a) „agregovaná miera podpôr“ (skratka „AMS“ – Aggregate Measurement of Support) znamená ročnú úroveň podpory vyjadrenú v menových jednotkách, poskytovanú pre poľnohospodársky výrobok v prospech výrobcu základného poľnohospodárskeho výrobku, alebo výrobkov nešpecifikovaných podporu poskytovanú v prospech poľnohospodárskych výrobcov všeobecne, inú, ako je podpora poskytovaná podľa programov považovaných za vyňaté zo zníženia podľa prílohy 2 k tejto dohode, ktorá je,
  - i) pokiaľ ide o podporu poskytovanú počas základného obdobia, špecifikovanú v príslušných podporných tabuľkách zahrnutých v časti IV Listiny koncesii a záväzkov člena, a
  - ii) pokiaľ ide o podporu poskytovanú počas ktoréhokoľvek roku vykonávacieho obdobia a následne, vypočítanú v súlade s ustanoveniami prílohy 3 k tejto dohode, berúc do úvahy základné údaje a metodiku použitú v podporných tabuľkách pripojených odkazom na časť IV Listiny koncesii a záväzkov člena;
- b) „základný poľnohospodársky výrobok“ vo vzťahu k záväzkom na domácu podporu je definovaný ako výrobok, ktorý je čo možno najbližšie k miestu prvého predaja, ako je stanovené v Listine koncesii a záväzkov člena a v príslušných podporných materiáloch;
- c) „rozpočtové výdavky“ alebo „výdavky“ zahŕňajú ušlý príjem;
- d) „ekvivalentná miera podpôr“ znamená ročnú úroveň podpôr vyjadrenú v menových jednotkách, poskytovanú výrobcom základného poľnohospodárskeho výrobku prostredníctvom jedného alebo viacerých opatrení, ktorých výpočet je podľa metodiky AMS neuskutočiteľný, iných, ako sú podpory poskytované podľa programov považovaných za vyňaté zo zníženia podľa prílohy 2 k tejto dohode, ktorá je,
  - i) pokiaľ ide o podporu poskytovanú počas základného obdobia, špecifikovanú v príslušných podporných tabuľkách zahrnutých v časti IV Listiny koncesii a záväzkov člena a
  - ii) pokiaľ ide o podporu poskytovanú počas ktoréhokoľvek roku vykonávacieho obdobia a následne, vypočítanú v súlade s ustanoveniami prílohy 4 k tejto dohode, berúc do úvahy základné údaje a metodiku použitú v podporných tabuľkách s odkazom na časť IV Listiny koncesii a záväzkov člena;
- e) „vývozné subvencie“ sa vzťahujú na subvencie závislé od výsledkov vývozu vrátane vývozných subvencií uvedených v článku 9 tejto dohody;

- f) „vykonávacie obdobie“ znamená šesťročné obdobie, počnúc rokom 1995 s výnimkou, že na účely článku 13 znamená deväťročné obdobie, počnúc rokom 1995;
- g) „koncesie pre prístup na trh“ zahŕňajú všetky záväzky týkajúce sa prístupu na trh prijaté v súlade s touto dohodou;
- h) „celková agregovaná miera podpôr“ a „celková AMS“ znamená celkovú sumu všetkých domácich podpôr poskytovaných v prospech poľnohospodárskych výrobcov vypočítanú ako súčet všetkých agregovaných mier podpôr pre základné poľnohospodárske výrobky, všetkých výrobkovo nešpecifikovaných AMS a všetkých ekvivalentných mier podpôr pre poľnohospodárske výrobky, ktorá je,
- i) pokiaľ ide o podpory poskytované počas základného obdobia (t. j. „základná celková AMS“) a maximálne podpory, tie je povolené poskytnúť počas ktoréhokoľvek roku vykonávacieho obdobia alebo neskôr (t. j. „ročné a konečné viazané úrovne záväzkov“), ako sú špecifikované v časti IV Listiny koncesii a záväzkov člena, a
  - ii) pokiaľ ide o úroveň podpôr skutočne poskytnutých počas ktoréhokoľvek roku vykonávacieho obdobia a neskôr (t. j. „bežná celková AMS“), vypočítaných v súlade s ustanoveniami tejto dohody vrátane článku 6, a podľa základných údajov a metodiky použitej v tabuľkách a v podporných materiáloch s odkazom na časť IV Listiny koncesii a záväzkov člena;
- i) „rok“ v písmene f) a vo vzťahu k špecifickým záväzkom člena znamená kalendárny, finančný alebo obchodný rok špecifikovaný v Listine koncesii a záväzkov tohto člena.

Článok 2

Zoznam výrobkov

Táto dohoda sa vzťahuje na výrobky uvedené v prílohe 1 k tejto dohode (ďalej len „poľnohospodárske výrobky“).

ČASŤ II

Článok 3

Začlenenie koncesii a záväzkov

1. Záväzky na domácu podporu a vývozné subvencie v časti IV Listiny koncesii a záväzkov každého člena predstavujú záväzky obmedzujúce subvencovanie, a tým sa stávajú neoddeliteľnou súčasťou GATT 1994.

2. S výnimkou ustanovení článku 6 nebude člen poskytovať podporu v prospech domácich výrobcov nad úroveň záväzkov špecifikovaných v sekcii I časti IV jeho Listiny koncesii a záväzkov.

3. S výnimkou ustanovenia článku 9 ods. 2 b) a ods. 4 nebude člen poskytovať vývozné subvencie uvedené v článku 9 ods. 1 na poľnohospodárske výrobky alebo skupiny výrobkov, špecifikované v sekcii II časti IV jeho Listiny koncesii a záväzkov nad úroveň záväzkov na rozpočtové výdavky a množstvá, špecifikované v tejto Listine a nebude poskytovať takéto subvencie na žiadny poľnohospodársky výrobok, ktorý nie je špecifikovaný v uvedenej sekcii jeho Listiny koncesii a záväzkov.

ČASŤ III

Článok 4

Prístup na trh

1. Koncesie na prístup na trh obsiahnuté v Listinách koncesii a záväzkov sa týkajú viazania a znižovania cieľ a ostatných záväzkov na prístup na trh špecifikovaných v tejto Listine.

2. Členovia nebudú udržiavať, neuchýlia sa ani sa nevrátia k žiadnym opatreniam, ktoré by mali byť prevedené na bežné colné poplatky,¹⁾ ak nie je v článku 5 a prílohe 5 stanovené inak.

Článok 5

Zvláštne ochranné ustanovenia

1. Napriek ustanoveniam článku II ods. 1 b) GATT 1994 ktorýkoľvek člen sa môže odvolať na ustanovenia ďalej uvedených odsekov 4 a 5 v súvislosti s dovozom poľnohospodárskeho výrobku, pri ktorom boli opatrenia uvedené

¹⁾ Tieto opatrenia zahŕňajú kvantitatívne dovozné obmedzenia, vyrovnávacie dovozné dávky, minimálne dovozné ceny, neautomatické dovozné licencie, netarifné opatrenia udržiavané prostredníctvom štátnych obchodných podnikov, dobrovoľné vývozné obmedzenia a podobné opatrenia na hranici, iné ako bežné colné poplatky, či už sú dodržiavané podľa špecifických odchýlok z ustanovení GATT 1947 pre určitú krajinu, alebo nie, ale nezahŕňajú opatrenia udržiavané podľa ustanovenia o platobnej bilancii alebo podľa iných všeobecných, poľnohospodárstva sa špecificky netýkajúcich ustanovení GATT 1994, alebo ostatných mnohostranných obchodných dohôd v prílohe 1A k Dohode WTO.

v článku 4 ods. 2 tejto dohody prevedené na bežné colné poplatky a ktorý je označený v jeho Listine koncesii a záväzkov symbolom „SSG“ ako predmet koncesie, pre ktorú môžu byť uplatnené ustanovenia tohto článku, ak

- a) objem dovozov tohto výrobku vstupujúceho na colné územie člena poskytujúceho koncesiu počas ktoréhokoľvek roka presahuje počiatočnú úroveň, ktorá sa vzťahuje na existujúcu možnosť prístupu na trh, ako je uvedené v odseku 4 ďalej, alebo, ale nie súčasne
- b) cena, za ktorú dovozy takéhoto výrobku môžu vstúpiť na colné územie člena poskytujúceho koncesiu, je stanovená na báze dovozného CIF príslušnej dodávky, vyjadrená v domácej mene a klesá pod počiatočnú cenu rovnajúcu sa priemeru referenčnej ceny²⁾ príslušného výrobku za obdobie rokov 1986 – 1988.

2. Dovozy v rámci záväzkov bežného a minimálneho prístupu stanovené ako súčasť koncesie podľa odseku 1 budú na účely zisťovania objemu dovozov vyžadovaných na uplatnenie ustanovení odseku 1 a) a odseku 4 započítané, ale dovozy podľa týchto záväzkov nebudú dotknuté žiadnym dodatočným clo vyrubeným buď podľa odseku 4, alebo podľa odseku 5 uvedeného ďalej.

3. Akékoľvek dodávky príslušného výrobku, ktoré boli odoslané na základe zmluvy uzavretej predtým, ako bolo vyrubené dodatočné clo podľa odseku 1 a) a odseku 4, budú oslobodené od takéhoto dodatočného cla s podmienkou, že môžu byť na účely uplatňovania ustanovenia odseku 1 a) v tom roku započítané do objemu dovozov príslušného výrobku počas nasledujúceho roku.

4. Akékoľvek dodatočné clo vyrubené podľa odseku 1 a) bude zachované len do konca roka, v ktorom bolo vyrubené, a môže byť vyrubené len na úrovni, ktorá nepresiahne jednu tretinu úrovne bežných colných poplatkov platných v roku, v ktorom sa opatrenie uskutočnilo. Počiatočná úroveň bude stanovená v súlade s nasledujúcou schémou založenou na možnostiach prístupu na trh definovaných ako dovozy v percentách zo zodpovedajúcej domácej spotreby³⁾ počas troch predchádzajúcich rokov, pre ktoré sú dostupné údaje:

- a) v prípade, že takéto možnosti prístupu výrobku na trh sú menšie alebo sa rovnajú 10 %, bude sa základná počiatočná úroveň rovnať 125 %,
- b) v prípade, že takéto možnosti prístupu výrobku na trh sú väčšie ako 10 %, ale menšie alebo sa rovnajú 30 %, bude sa základná počiatočná úroveň rovnať 110 %,
- c) v prípade, že takéto možnosti prístupu výrobku na trh sú väčšie ako 30 %, bude sa základná počiatočná úroveň rovnať 105 %.

Vo všetkých prípadoch môže byť dodatočné clo vyrubené v ktoromkoľvek roku, keď absolútny objem dovozov príslušného výrobku vstupujúceho na colné územie člena poskytujúceho koncesiu presiahne sumu (x) stanovenú zo základnej počiatočnej úrovne, ako sa už uviedlo, vynásobenú priemerným množstvom dovozov za tri predchádzajúce roky, za ktoré sú k dispozícii údaje, a (y) zmenu absolútneho objemu domácej spotreby príslušného výrobku za posledný rok, pre ktorý sú údaje v porovnaní s predchádzajúcim rokom k dispozícii, za predpokladu, že počiatočná úroveň nebude nižšia ako 105 % priemerného množstva dovozov v (x), ako sa už uviedlo.

5. Dodatočné clo vyrubené podľa odseku 1 b) bude stanovené v súlade s týmto postupom:

- a) ak je rozdiel medzi dovoznou cenou CIF dodávky v domácej mene (ďalej len „dovozná cena“) a počiatočnou cenou definovanou podľa tohto pododseku nižší alebo sa rovná 10 % počiatočnej ceny, nebude vyrubené žiadne dodatočné clo,
- b) ak je rozdiel medzi dovoznou cenou a počiatočnou cenou (ďalej len „rozdiel“) väčší ako 10 %, ale menší alebo sa rovná 40 % počiatočnej ceny, bude sa dodatočné clo rovnať 30 % sumy, o ktorú rozdiel prekročil 10 %,
- c) ak je rozdiel väčší ako 40 %, ale menší alebo sa rovná 60 % počiatočnej ceny, bude sa dodatočné clo rovnať 50 % sumy, o ktorú rozdiel prekročil 40 %, plus dodatočné clo povolené podľa písmena b),
- d) ak je rozdiel väčší ako 60 %, ale menší alebo sa rovná 75 %, bude sa dodatočné clo rovnať 70 % sumy, o ktorú rozdiel presahuje 60 % počiatočnej ceny, plus dodatočné clo povolené podľa písmen b) a c),
- e) ak je rozdiel väčší ako 75 % počiatočnej ceny, bude sa dodatočné clo rovnať 90 % sumy, o ktorú rozdiel presahuje 75 %, plus dodatočné clo povolené podľa písmen b), c) a d).

6. Pre skazitelné a sezónne výrobky sa budú uvedené podmienky uplatňovať takým spôsobom, ktorý vezme do úvahy špecifické vlastnosti týchto výrobkov. Najmä však môžu byť použité kratšie časové obdobia podľa odseku 1 a) a odseku 4, odvolávajú sa na primerané obdobia v rámci základného obdobia a rozdielne referenčné ceny pre odlišné obdobia podľa odseku 1 b).

7. Uplatňovanie zvláštnych ochranných opatrení sa bude vykonávať transparentným spôsobom. Ktorýkoľvek člen uplatňujúci opatrenia podľa odseku 1 a) podá písomné oznámenie zahŕňajúce príslušné údaje Poľnohospodárskemu výboru v takom predstihu, ako je to možné, v každom konkrétnom prípade do 10 dní od uskutočnenia takého opatrenia. V prípadoch, keď musia byť zmeny v objemoch spotreby rozpísané na jednotlivé colné položky,

²⁾ Referenčná cena používaná pri uplatňovaní ustanovení tohto odseku bude všeobecne priemernou CIF cenou za jednotku príslušného výrobku, alebo bude inak primeranou cenou zodpovedajúcou kvalite výrobku na príslušnom stupni spracovania. Následne po jej počiatočnom použití bude zverejnená a dostupná v nevyhnutnom rozsahu tak, aby dovolila ostatným členom vyrubiť dodatočné clo, ktoré možno vyrubiť.

³⁾ Tam, kde nie je vzatá do úvahy domáca spotreba, použije sa základná počiatočná úroveň podľa odseku 4 a).

ktoré podliehajú odseku 4, budú príslušné údaje zahrňať informáciu a metódy použité pri rozpisovaní týchto zmien. Člen uplatňujúci opatrenie podľa odseku 4 poskytne každému zainteresovanému členovi príležitosť konzultovať podmienky uplatňovania takéhoto opatrenia. Ktorýkoľvek člen uplatňujúci opatrenie podľa odseku 1 b) podá Poľnohospodárskemu výboru písomné oznámenie vrátane potrebných údajov do 10 dní od uplatnenia prvého takéhoto opatrenia, alebo pri skazitelných a sezónnych výrobkoch od prvého opatrenia v ktoromkoľvek období. Členovia sa zaväzujú, ak je to možné, neuchyľovať sa k ustanoveniam odseku 1 b), keď objem dovozov príslušných výrobkov klesá. V každom prípade člen zavádzajúci takéto opatrenie poskytne všetkým zainteresovaným členom príležitosť na konzultovanie, pokiaľ ide o podmienky použitia takéhoto opatrenia.

8. Tam, kde sa opatrenia uplatňujú v súlade s odsekmi 1 až 7, členovia sa zaväzujú nehladať ochranu v súvislosti s týmito opatreniami v ustanoveniach článku XIX ods. 1 a) a ods. 3 GATT 1994 alebo v článku 8 ods. 2 Dohody o ochranných opatreniach.

9. Ustanovenia tohto článku ostanú v platnosti počas trvania reformného procesu uvedeného v článku 20.

ČASŤ IV

Článok 6

Závazky vzťahujúce sa na domácu podporu

1. Závazky vzťahujúce sa na zníženie domácej podpory každého člena, obsiahnuté v časti IV jeho Listiny koncesii a záväzkov sa budú týkať všetkých jeho domácich podpôr v prospech poľnohospodárskych výrobcov s výnimkou domácich opatrení, ktoré nepodliehajú zníženiu podľa kritérií stanovených v tomto článku a v prílohe 2 k tejto dohode. Závazky sú vyjadrené v celkovej agregovanej miere podpôr a v „ročných a konečných viazaných úrovniach záväzkov“.

2. V súlade s tým, že v priebehu strednodobého preskúmania bolo dohodnuté, že vládne opatrenia týkajúce sa priamej alebo nepriamej pomoci na podporu rozvoja poľnohospodárstva a vidieka sú neoddeliteľnou súčasťou rozvojových programov rozvojových krajín, budú investičné podpory, ktoré sú všeobecne používané v poľnohospodárstve členských rozvojových krajín, a podpory poľnohospodárskych vstupov všeobecne používané výrobcami s nízkymi príjmami alebo s obmedzenými zdrojmi v rozvojových členských krajinách, oslobodené od záväzkov na zníženie domácich podpôr, ktoré by sa inak mohli vzťahovať na takéto opatrenia, rovnako ako sú oslobodené domáce podpory výrobcov v rozvojových členských krajinách podporujúcich nahradenie pestovania nedovolených rastlín na výrobu narkotík. Nebude sa vyžadovať, aby domáca podpora spĺňajúca kritériá tohto odseku bola členovi zahrnutá do výpočtu bežnej celkovej AMS.

3. Bude sa vychádzať z toho, že člen splnil svoje záväzky na zníženie domácej podpory v tom roku, v ktorom jeho domáca podpora v prospech poľnohospodárskych výrobcov vyjadrená v bežných celkových AMS neprekročí zodpovedajúcu ročnú alebo konečnú viazanú úroveň záväzku špecifikovaného v časti IV Listiny koncesii a záväzkov člena.

4. a) Od člena sa nebude požadovať, aby zahrnul do výpočtu svojej bežnej celkovej AMS a aby znížil
  - i) domácu podporu na určitý výrobok, ktorá by inak mala byť zahrnutá do výpočtu bežnej AMS člena, ak takáto podpora neprekročí 5 % celkovej hodnoty výroby základného výrobku člena počas príslušného roka, a
  - ii) domácu podporu výrobkovo nešpecifikovanú, ktorá by inak mala byť zahrnutá do výpočtu bežnej AMS člena, ak takáto podpora neprekročí 5 % hodnoty celkovej poľnohospodárskej výroby tohto člena.
- b) Pre rozvojové členské krajiny bude najnižším percentom (de minimis) podľa tohto odseku 10 %.
5. a) Priame platby v rámci programov obmedzujúcich výrobu sa nebudú týkať záväzkov na zníženie domácej podpory, ak
  - i) také platby sa vzťahujú na určitú plochu a výnos, alebo
  - ii) také platby sú uskutočnené na 85 % alebo menej, ako je základná úroveň výroby, alebo
  - iii) platby za živý dobytok sú uskutočnené na stanovený počet kusov.
- b) Oslobodenie od záväzku na zníženie priamych platieb spĺňajúcich uvedené kritériá sa prejaví vylúčením hodnoty týchto priamych platieb z výpočtu bežnej celkovej AMS člena.

Článok 7

Všeobecné pravidlá pre domácu podporu

1. Každý člen zabezpečí, aby všetky domáce podporné opatrenia v prospech poľnohospodárskych výrobcov, ktoré sa netýkajú záväzku na zníženie, pretože zodpovedajú kritériám stanoveným v prílohe 2 k tejto dohode, sa dodržiavali v súlade s nimi.

2. a) Akékoľvek opatrenia na domácu podporu v prospech poľnohospodárskych výrobcov vrátane každej modifikácie takéhoto opatrenia a akákoľvek podpora, ktorá je následne zavedená a nemôže byť preukázaná, že vyhovuje kritériám v prílohe 2 k tejto dohode alebo že je oslobodená od zníženia z dôvodu akéhokoľvek iného ustanovenia tejto dohody, bude zahrnutá do výpočtu bežnej celkovej AMS člena.

- b) Tam, kde neexistuje žiadny záväzok na celkovú AMS v časti IV Listiny koncesii a záväzkov člena, tento člen neposkytne podporu poľnohospodárskym výrobcom nad príslušnú minimálnu úroveň stanovenú v článku 6 ods. 4.

ČASŤ V

Článok 8

Záväzky týkajúce sa vývozných súťaží

Každý člen sa zaväzuje neposkytovať vývozné subvencie inak než v súlade s touto dohodou a so záväzkami stanovenými v Listine koncesii a záväzkov člena.

Článok 9

Záväzky vzťahujúce sa na vývozné subvencie

1. Záväzky na zníženie vývozných subvencií sa podľa tejto dohody vzťahujú na tieto vývozné subvencie:
- a) rozhodnutia vlád alebo ich orgánov o poskytnutí priamych podpôr vrátane platieb v naturáliách podniku, výrobnému odvetviu, výrobcovi poľnohospodárskych výrobkov, družstvu alebo inému združeniu takýchto výrobcov, alebo predajným organizáciám závislým od výsledkov vývozu,
  - b) predaj alebo dispozičné práva na vývoz neobchodných zásob poľnohospodárskych výrobkov vládami alebo ich orgánmi za nižšiu cenu, ako je porovnateľná cena platená kupujúcimi za podobný výrobok na domácom trhu,
  - c) platby za vývoz poľnohospodárskeho výrobku, ktoré sú financované na základe vládneho opatrenia bez ohľadu na to, či je, alebo nie je uplatnené zaťaženie štátnej pokladne vrátane platieb, ktoré sú financované z výnosov daní vyrubených na príslušný poľnohospodársky výrobok alebo na poľnohospodársky výrobok, z ktorého vyvážaný výrobok pochádza,
  - d) rozhodnutie o poskytnutí subvencie na zníženie nákladov na uskutočnenie vývozu poľnohospodárskych výrobkov (iných než široko používaných služieb na podporu vývozu a poradenských služieb) vrátane nákladov na manipuláciu, zvyšovanie kvality a ostatné spracovateľské náklady a náklady na medzinárodnú a námornú prepravu,
  - e) vnútorné prepravné náklady a náklady spojené s odoslaním zásielky na vývoz, zabezpečované alebo nariadené vládami za výhodnejších podmienok ako pre domáce zásielky,
  - f) subvencie na poľnohospodárske výrobky určené na zapracovanie do vyvážaných výrobkov.
2. a) S výnimkou ustanovení písmena b) úroveň záväzkov na vývozné subvencie pre každý rok vykonávacieho obdobia, ako sú stanovené v Listine koncesii a záväzkov člena, predstavuje, pokiaľ ide o vývozné subvencie uvedené v odseku 1,
- i) v prípade záväzkov na zníženie rozpočtových výdavkov najvyššiu úroveň výdavkov na takéto subvencie, ktoré môžu byť pridelené alebo vydané v tomto roku, ak ide o príslušný poľnohospodársky výrobok alebo o skupinu výrobkov, a
  - ii) v prípade záväzkov na zníženie množstva vývozu najvyššie množstvo poľnohospodárskeho výrobku alebo skupiny výrobkov, na ktoré môžu byť vývozné subvencie poskytnuté v tomto roku.
- b) Od druhého do piateho roku vykonávacieho obdobia môže člen poskytnúť vývozné subvencie uvedené v odseku 1 v danom roku nad zodpovedajúcu úroveň ročného záväzku, ak ide o výrobky alebo skupiny výrobkov stanovených v časti IV Listiny koncesii a záväzkov člena s podmienkou, že
- i) súhrnná suma rozpočtových výdavkov na tieto subvencie nepresiahne od začiatku vykonávacieho obdobia až do predmetného roku súhrnnú sumu, ktorá by vyplynula z úplného dodržania príslušnej úrovne ročného rozpočtového záväzku stanoveného v Listine koncesii a záväzkov člena o viac ako 3 % úroveň základného obdobia týchto rozpočtových výdavkov,
  - ii) súhrnné množstvá vývozu, ktoré využívajú takéto vývozné subvencie, nepresiahnu od začiatku vykonávacieho obdobia do predmetného roku súhrnné množstvá, ktoré by vyplynuli z úplného dodržania príslušnej úrovne ročného kvantitatívneho záväzku stanoveného v Listine koncesii a záväzkov člena, o viac ako 1,75 % množstvo základného obdobia,
  - iii) celkové súhrnné sumy rozpočtových výdavkov na takéto vývozné subvencie a množstvá používajúce takéto vývozné subvencie počas celého vykonávacieho obdobia nie sú vyššie ako súhrn, ktorý by vyplynul z úplného dodržania príslušnej úrovne ročných záväzkov stanovených v Listine koncesii a záväzkov člena, a
  - iv) rozpočtové výdavky člena na vývozné subvencie a množstvá používajúce takéto subvencie pri ukončení vykonávacieho obdobia nie sú vyššie ako 64 %, prípadne 79 % úrovne základného obdobia 1986 – 1990. Pre rozvojové členské krajiny to bude 76 %, prípadne 86 %.

3. Záväzky súvisiace s obmedzeniami rozširovania rozsahu subvencovania vývozu sú tie, ktoré sú stanovené v Listinách koncesii a záväzkov.

4. Počas vykonávacieho obdobia sa nebude od rozvojových členských krajín požadovať, aby prijali záväzky na vývozné subvencie uvedené v odseku 1 d) a e) s podmienkou, že sa nepoužijú spôsobom, ktorý by obchádzal záväzky na zníženie.

Článok 10

Zamedzenie obchádzaniu záväzkov na vývozné subvencie

1. Vývozné subvencie neuvedené v článku 9 ods. 1 sa nepoužijú spôsobom, ktorý má za následok obchádzanie záväzkov alebo ktorý môže viesť k obchádzaniu záväzkov na vývozné subvencie; ani neobchodné transakcie sa nebudú využívať na obchádzanie takýchto záväzkov.

2. Členovia sa zaväzujú pracovať pre rozvoj medzinárodne dohodnutých pravidiel upravujúcich vývozné úvery, vývozné úverové záruky alebo poisťovacie programy a po dohode o takýchto pravidlách poskytovať vývozné úvery, vývozné úverové záruky alebo poisťovacie programy iba v súlade s nimi.

3. Každý člen, ktorý tvrdí, že akékoľvek množstvo vyvážené nad úroveň záväzkov na zníženie nie je subvencované, musí preukázať, že žiadna vývozná subvencia bez ohľadu na to, či je uvedená v článku 9, alebo nie, nebola poskytnutá na príslušné vyvážené množstvo.

4. Členovia, ktorí poskytujú medzinárodnú potravinovú pomoc, zabezpečia, že
- rozhodnutie o medzinárodnej potravinovej pomoci nebude priamo či nepriamo viazané na obchodné vývozy poľnohospodárskych výrobkov do krajín prijímateľa,
  - transakcie medzinárodnej potravinovej pomoci vrátane dvojstrannej potravinovej pomoci, ktoré budú vyjadrené peňažne, sa uskutočnia v súlade so „Zásadami FAO o rozdeľovaní prebytkov a poradných povinnosti“ a kde je to vhodné, systémom bežných obchodných operácií (Usual Marketing Requirements System – UMRs) a
  - takáto pomoc sa poskytne v čo najväčšom rozsahu umožňujúcom formou daru alebo podľa podmienok nemenej výhodných, než sa poskytujú v súlade s článkom IV Konvencie o potravinovej pomoci 1986.

Článok 11

Zapracované výrobky

V žiadnom prípade nemôže subvencia poskytnutá na jednotku zapracovaného základného poľnohospodárskeho výrobku presiahnuť subvenciu na jednotku, ktorá by bola zaplatená pri vývoze základného výrobku.

ČASŤ VI

Článok 12

Pravidlá na zákazy a obmedzenia vývozu

1. Ak člen zavedie akékoľvek nové zákazy alebo obmedzenia vývozu potravín v súlade s článkom XI ods. 2 a) GATT 1994, musí zachovávať tieto ustanovenia:

- člen zavádzajúci zákaz alebo obmedzenie vývozu bude venovať náležitú pozornosť účinkom takéhoto zákazu alebo obmedzenia na potravinovú zabezpečenosť dovážajúceho člena,
- predtým, ako ktorýkoľvek člen zavedie zákaz alebo obmedzenie vývozu, oznámi v reálne možnom predstihu Poľnohospodárskemu výboru písomnú informáciu obsahujúcu povahu a trvanie takéhoto opatrenia a na požiadanie bude konzultovať s ktorýmkoľvek iným členom, ktorý má podstatný záujem ako dovozca, akúkoľvek záležitosť súvisiacu s príslušným opatrením. Člen zavádzajúci takýto zákaz alebo obmedzenie vývozu poskytne na požiadanie tohto člena nevyhnutné informácie.

2. Ustanovenia tohto článku sa nebudú vzťahovať na žiadnu rozvojovú členskú krajinu, pokiaľ toto opatrenie nie je prijaté rozvojom členskou krajinou, ktorá je výlučne vývozcom špecifickej potraviny, ktorej sa opatrenie týka.

ČASŤ VII

Článok 13

Obmedzenia

Počas vykonávacieho obdobia, napriek ustanoveniam GATT 1994 a Dohody o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach (v tomto článku len „Dohoda o subvenciách“),

- domáce podporné opatrenia, ktoré sú v úplnom súlade s ustanoveniami prílohy 2 k tejto dohode, budú
  - nenapadnuteľné subvencie na účely vyrovnávacích cieľ,⁴⁾

⁴⁾ „Vyrovnávacie clá“, pokiaľ sa na ne odvoláva v tomto článku, sú tie, ktoré sú predmetom úpravy článku VI GATT 1994 a časti V Dohody o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach.

- ii) výnimky z opatrení založených na článku XVI GATT 1994 a časti III Dohody o subvenciách a
  - iii) výnimky z opatrení založených na zrušení alebo znížení výhod z colných koncesií vyplývajúcich pre iného člena podľa článku II GATT 1994 v zmysle článku XXIII ods. 1 b) GATT 1994;
- b) domáce podpory, ktoré sú v úplnom súlade s ustanoveniami článku 6 tejto dohody vrátane priamych platieb, ktoré sú v súlade s ustanoveniami odseku 5, ako sú uvedené v Listine koncesií a záväzkov každého člena, ako aj domáce podpory v rámci minimálnych úrovní a v súlade s článkom 6 ods. 2, budú
- i) oslobodené od vyrubenia vyrovnávacích ciel, ak zistenie ujmy alebo jej hrozby bude uskutočnené v súlade s článkom VI GATT 1994 a s časťou V Dohody o subvenciách a obmedzenie sa preukáže pri začatí každého preskúmania týkajúceho sa vyrovnávacích ciel,
  - ii) výnimkou z opatrení podľa článku XVI ods. 1 GATT 1994 alebo podľa článkov 5 a 6 Dohody o subvenciách za predpokladu, že takéto opatrenia neposkytujú podporu špecifickej komodite nad úroveň, o ktorej sa rozhodlo počas obchodného roku 1992, a
  - iii) výnimkou z opatrení založených na nenásilnom zrušení alebo znížení výhod z colných koncesií poskytnutých inému členovi podľa článku II GATT 1994 v zmysle článku XXIII ods. 1 b) GATT 1994 za predpokladu, že takéto opatrenia neposkytnú podporu špecifickej komodite nad úroveň, o ktorej sa rozhodlo počas obchodného roku 1992;
- c) vývozné podpory, ktoré sú v úplnom súlade s ustanoveniami časti V tejto dohody, ako sa uvádza v každej Listine koncesií a záväzkov člena, budú
- i) podliehať vyrovnávacím clám iba na základe zistenia ujmy alebo jej hrozby založenej na objeme, účinku na cenu alebo následnom vplyve v súlade s článkom VI GATT 1994 a s časťou V Dohody o subvenciách a obmedzenie sa preukáže pri začatí každého konania týkajúceho sa vyrovnávacích ciel a
  - ii) výnimkou z opatrení vyplývajúcich z článku XVI GATT 1994 alebo z článkov 3, 5 a 6 Dohody o subvenciách.

ČASŤ VIII

Článok 14

Sanitárne a fytosanitárne opatrenia

Členovia súhlasia s nadobudnutím platnosti Dohody o sanitárnych a fytosanitárnych opatreniach.

ČASŤ IX

Článok 15

Zvláštne a rozdielne zaobchádzanie

1. Uznávajúc, že rozdielne a priaznivejšie zaobchádzanie je pre rozvojové členské krajiny neoddeliteľnou súčasťou rokovania, zvláštne a rozdielne zaobchádzanie, ak ide o záväzky, sa bude poskytovať tak, ako je uvedené v príslušných ustanoveniach tejto dohody a ako je zahrnuté v Listinách koncesií a záväzkov.

2. Rozvojové členské krajiny budú mať možnosť uplatňovať záväzky na zníženie počas 10 rokov. Od najmenej rozvinutých členských krajín sa nebude požadovať, aby prijali záväzky na zníženie.

ČASŤ X

Článok 16

Najmenej rozvinuté krajiny a rozvojové krajiny úplne závislé od dovozu potravín

1. Vyspelé členské krajiny podniknú opatrenie, ktoré je stanovené rozhodnutím o opatreniach týkajúcich sa možných negatívnych účinkov reformného programu na najmenej rozvinuté krajiny a na rozvojové krajiny úplne závislé od dovozu potravín.

2. Poľnohospodársky výbor bude podľa potreby kontrolovať plnenie tohto rozhodnutia.

ČASŤ XI

Článok 17

Poľnohospodársky výbor

Týmto sa zriaďuje Poľnohospodársky výbor.

Článok 18

Preskúmanie plnenia záväzkov

1. Pokrok v plnení záväzkov dohodnutých podľa reformného programu Uruguajského kola bude preskúmať Poľnohospodársky výbor.

2. Preskúmanie sa uskutoční na základe oznámení, ktoré členovia v tejto súvislosti a v stanovených lehotách predložia, ako aj na základe dokumentácie, o ktorej prípravu môže Sekretariát požiadať na uľahčenie kontrolného procesu.

3. Okrem oznámení predkladaných podľa odseku 2 člen okamžite oznámi každé nové domáce opatrenie alebo zmenu existujúceho opatrenia, pre ktoré sa požaduje oslobodenie od zníženia. Toto oznámenie bude obsahovať podrobnosti o novom alebo zmenenom opatrení a jeho súlad s dohodnutými kritériami uvedenými buď v článku 6, alebo v prílohe 2 k tejto dohode.

4. V kontrolnom procese budú členovia venovať náležitú pozornosť vplyvu nadmernej miery inflácie na schopnosť každého člena dodržať svoje záväzky v domácej podpore.

5. Členovia sa dohodli každoročne konzultovať v Poľnohospodárskom výbore svoju účasť na normálnom raste svetového obchodu s poľnohospodárskymi výrobkami v rámci záväzkov na vývozné subvencie podľa tejto dohody.

6. Preskúmanie zabezpečí členom príležitosť predložiť akúkoľvek otázku vzťahujúcu sa na plnenie záväzkov podľa reformného programu uvedeného v tejto dohode.

7. Každý člen môže upozorniť Poľnohospodársky výbor na akékoľvek opatrenie, o ktorom predpokladá, že ho mal oznámiť iný člen.

Článok 19

Konzultácie a urovnávanie sporov

Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994 vypracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov sa použijú pri konzultáciách a urovnávaní sporov podľa tejto dohody.

ČASŤ XII

Článok 20

Pokračovanie reformného procesu

Uznávajúc, že dlhodobý cieľ podstatného postupného znižovania podpory a ochrany, ktorý smeruje k zásadnej reforme, je trvalo pokračujúci proces, členovia súhlasia, že rokovania o pokračovaní procesu sa začnú rok pred koncom vykonávacieho obdobia, berúc do úvahy

- a) skúsenosť z plnenia záväzkov na zníženie k tomuto dátumu,
- b) účinky záväzkov znižovania na svetový obchod v poľnohospodárstve,
- c) neobchodné záujmy, zvláštne a rozdielne zaobchádzanie pre rozvojové členské krajiny a cieľ stanoviť spravodlivý a trhovo orientovaný poľnohospodársky obchodný systém a ďalšie ciele a záujmy uvedené v preambule tejto dohody a
- d) ďalšie záväzky, ktoré sú nevyhnutné na dosiahnutie uvedených dlhodobých cieľov.

ČASŤ XIII

Článok 21

Záverečné ustanovenia

1. Ustanovenia GATT 1994 a ďalších mnohostranných obchodných dohôd v prílohe 1A k Dohode WTO sa budú uplatňovať v súlade s ustanoveniami tejto dohody.

2. Prílohy k tejto dohode sa týmto stávajú jej neoddeliteľnou súčasťou.

PRÍLOHA 1

ZOZNAM VÝROBKOV

1. Táto dohoda bude zahŕňať nasledujúce výrobky:

i) kapitoly Harmonizovaného systému 1 až 24 bez rýb a rybích výrobkov a ďalej*)

ii)	HS položka	2905.43	(manitol)
	HS položka	2905.44	(sorbitol)
	HS záhlavie	33.01	(silice)
	HS záhlavie	35.01 až 35.05	(albuminoidné látky, modifikované škroby, lepidlá)
	HS položka	3809.10	(prípravky na úpravu povrchu)
	HS položka	3823.60	(sorbitol iný než 2905.44)
	HS záhlavie	41.01 až 41.03	(surové kože a kožky)
	HS záhlavie	43.01	(surové kožušiny)
	HS záhlavie	50.01 až 50.03	(surový prírodný hodváb a hodvábný odpad)
	HS záhlavie	51.01 až 51.03	(vlna a zvieracie chlpy, odpad)
	HS záhlavie	52.01 až 52.03	(bavlna nemykaná, mykaná, nečesaná, česaná, odpad)
	HS záhlavie	53.01	(surový ľan)
	HS záhlavie	53.02	(surové konope)

2. Uvedené položky nebudú obmedzovať zoznam výrobkov Dohody o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení.

PRÍLOHA 2

DOMÁCA PODPORA: ZÁKLAD PRE VÝNIMKU ZO ZÁVÄZKOV NA ZNÍŽENIE

1. Domáca podpora, pre ktorú sa požaduje výnimka zo záväzkov na zníženie, musí spĺňať základnú požiadavku, že nemá, alebo má len minimálne účinky poškodzujúce obchod alebo poškodzujúce výrobu. Zároveň všetky prípady, pre ktoré sa požaduje výnimka, musia byť v súlade s nasledujúcimi základnými kritériami:

- konkrétna podpora sa bude poskytovať prostredníctvom vládneho programu financovaného štátom (vrátane ušlého príjmu vlády) a nebude zahŕňať prevody od spotrebiteľov,
- konkrétna podpora nebude mať vplyv na poskytnutie cenovej podpory výrobcom.

Ďalej musia byť v súlade so špecifickými subvenčnými kritériami a podmienkami uvedenými v ďalšom texte.

Vládne programy týkajúce sa služieb

2. Všeobecné služby

Podpory v tejto kategórii zahŕňajú výdavky (alebo ušlé príjmy) vo vzťahu k programom, ktoré poskytujú pomoc alebo výhody poľnohospodárskym alebo vidieckym komunitám. Nezahŕňajú priame platby výrobcom ani spracovateľom. Také programy, aké sú ako príklad zahrnuté v nasledujúcom zozname, budú spĺňať všeobecné kritériá stanovené v odseku 1 a tieto špecifické podmienky:

- výskum vrátane všeobecného výskumu, výskum v súvislosti s programami na ochranu životného prostredia a výskumné programy súvisiace s určitými výrobkami;
- kontrola škodcov a chorôb vrátane všeobecných a špecifických opatrení pri určitých výrobkoch proti škodcom a chorobám, ako sú systémy včasného varovania, karanténa a vyhubenie;
- výcvikové služby vrátane všeobecných a špeciálnych výcvikových zariadení;
- prednáškové a poradenské služby vrátane poskytnutia prostriedkov na uľahčenie prenosu informácií a výsledkov výskumu k výrobcom a spotrebiteľom;
- inšpekčné služby vrátane všeobecných inšpekčných služieb a kontroly jednotlivých výrobkov na zdravotné, bezpečnostné, klasifikačné a štandardizačné účely;
- marketingové a propagačné služby vrátane informácií o trhu, poradenstva a propagácie v súvislosti s jednotli-

*) Označenia výrobkov uvedené v zátvorkách nie sú úplne vyčerpávajúce.

vými výrobkami, ale bez nákladov na nešpecifikované účely, ktoré by predávajúci mohli využiť na zníženie ich predajnej ceny alebo na poskytnutie priamej ekonomickej výhody pre kupujúcich,

- g) služby poskytované v oblasti infraštruktúry vrátane elektrickej siete, ciest a ostatných spôsobov prepravy, zariadenia trhov a prístavov, zariadenia na dodávku vody, priehrad a odvodňovacích systémov a infraštruktúry spojenej s programami na ochranu životného prostredia. Vo všetkých prípadoch budú náklady určené iba na zabezpečenie alebo výstavbu investičných zariadení a nebudú zahŕňať iné subvenčné opatrenia na zariadenia fariem, než je sieť všeobecne dostupných verejných služieb. Okrem toho nebudú zahŕňať subvencie materiálových vstupov ani prevádzkových nákladov, ani preferenčných užívateľských poplatkov.

3. Verejné skladové hospodárstvo na účely potravinovej bezpečnosti.⁵⁾

Výdavky (alebo ušlé príjmy) v súvislosti s vytváraním a udržiavaním zásob výrobkov, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť programu potravinovej bezpečnosti vymedzenej v národnej legislatíve. Program môže zahŕňať ako svoju účasť vládnu pomoc súkromným skladom výrobkov.

Objem a vytváranie takýchto zásob bude zodpovedať vopred určeným cieľom vzťahujúcim sa výhradne na potravinovú bezpečnosť. Proces vytvárania a rozdeľovania zásob bude z finančného hľadiska transparentný. Nákupy potravín vládou sa budú uskutočňovať za bežné trhové ceny a predaj zo skladov na potravinovú bezpečnosť sa nebude uskutočňovať za nižšiu cenu, ako je bežná domáca trhová cena za daný výrobok a kvalitu.

4. Domáca potravinová pomoc⁶⁾

Výdavky (alebo ušlé príjmy) v súvislosti so zabezpečením domácej potravinovej pomoci vrstvám obyvateľstva v núdzi.

Právo získať potravinovú pomoc bude podliehať jasne stanoveným kritériám vzťahujúcim sa na ciele nutričnej výživy. Taká pomoc bude mať formu priameho zabezpečenia dodávok potravín tým, ktorých sa to týka, alebo poskytnutia prostriedkov, ktoré umožnia tým, ktorí spĺňajú stanovené podmienky, nakupovať potraviny buď za trhové, alebo za subvenčné ceny. Nákupy potravín vládou sa budú uskutočňovať za bežné trhové ceny a financovanie a vykonávanie pomoci bude transparentné.

5. Priame platby výrobcovi

Podpora poskytovaná prostredníctvom priamych platieb (alebo z ušlých príjmov vrátane platieb v naturáliách) výrobcovi, pre ktorých sa požaduje výnimka zo záväzkov na zníženie, musí spĺňať základné kritériá uvedené v odseku 1 a ďalej špecifické kritériá uplatňované na jednotlivé druhy priamych platieb tak, ako sú uvedené v odsekoch 6 až 13. Tam, kde sa žiada výnimka pre akýkoľvek existujúci alebo nový druh priamej platby iný, než je uvedené v odsekoch 6 až 13, musí zodpovedať kritériám b) až e) odseku 6 spolu so všeobecnými kritériami uvedenými v odseku 1.

6. Tlmená podpora príjmu

- a) Právo získať takéto platby bude určené presne stanovenými kritériami, ako je príjem, štatút výrobcu alebo majiteľa pôdy, faktor použitia alebo úroveň výroby počas určeného a pevne stanoveného obdobia.
- b) Suma takýchto platieb v ktoromkoľvek danom roku nebude súvisieť, a ani nebude založená na druhu, ani na objeme výroby (vrátane počtu živého dobytku), na ktoré sa zaviazal výrobca v ktoromkoľvek roku nasledujúcom po základnom období.
- c) Suma takýchto platieb v ktoromkoľvek danom roku nebude súvisieť, a ani nebude založená na domácich, ani na medzinárodne uplatňovaných cenách v akejkolvek výrobe uskutočnenej v ktoromkoľvek roku nasledujúcom po základnom období.
- d) Suma takýchto platieb v ktoromkoľvek danom roku nebude súvisieť, ani nebude založená na faktoroch výroby použitých v ktoromkoľvek roku nasledujúcom po základnom období.
- e) Získanie takýchto platieb nie je podmienené uskutočnením žiadnej výroby.

7. Finančná účasť vlády na poistení príjmov a príjmov z programov záchranných sietí

- a) Právo získať takéto platby bude podmienené stratou príjmu, berúc do úvahy iba príjem pochádzajúci z poľnohospodárstva, ktorý presahuje 30 percent priemerného hrubého príjmu, alebo ekvivalent vyjadrený v čistom príjme (vylučujúc akékoľvek platby z tých istých alebo z podobných programov) za predchádzajúce trojročné obdobie alebo trojročný priemer vychádzajúci z predchádzajúceho päťročného obdobia s vylúčením najvyššej a najnižšej hodnoty. Každý výrobca, ktorý spĺňa túto podmienku, bude oprávnený získať také platby.

⁵⁾ V zmysle odseku 3 tejto prílohy sa budú vládne programy skladového hospodárstva na účely potravinovej bezpečnosti v rozvojových krajinách, ktorých činnosť je transparentná a v súlade s oficiálne zverejňovanými objektívnymi kritériami alebo smernicami, považovať za zlučiteľné s ustanoveniami tohto odseku vrátane programov, podľa ktorých sa zásoby potravín na potravinovú bezpečnosť získajú a uvoľnia za úradne stanovené ceny za predpokladu, že rozdiel medzi obstarávacou cenou a zahraničnou referenčnou cenou je započítaný do AMS.

⁶⁾ Na účely odsekov 3 a 4 tejto prílohy sa bude zaobstarávanie potravinárskych výrobkov za subvenčné ceny s cieľom pokryť potravinové požiadavky mestskej a vidieckej chudoby v rozvojových krajinách na riadne stanovenom základe a za primerané ceny považovať za zlučiteľné s ustanoveniami tohto odseku.

- b) Suma takých platieb bude kompenzovať najmenej 70 percent straty príjmu výrobcu v roku, v ktorom sa výrobca stal oprávneným získať túto pomoc.
- c) Suma všetkých takých platieb bude súvisieť výlučne s príjmom; nebude súvisieť s druhom ani s objemom výroby (vrátane počtu živého dobytku), na ktorý sa zaviazal výrobca, s domácimi či s medzinárodnými cenami uplatňovanými v tejto výrobe ani s činiteľmi použitými pri výrobe.
- d) Keď výrobca dostane v tom istom roku platby podľa tohto odseku a podľa odseku 8 (pomoc pri prírodných pohromách), suma týchto platieb bude nižšia ako 100 percent celkovej straty výrobcu.

8. Platby (uskutočnené buď priamo, alebo formou finančnej pomoci vlády pri programoch poistenia úrody) na podporu pri prírodných pohromách

- a) Právo získať také platby vznikne iba potom, keď vládne orgány formálne uznajú, že sa vyskytla, alebo sa vyskytuje prírodná, prípadne podobná pohroma (vrátane epidémií, zamorenia škodcami, nukleárnych nehôd a vojny na území príslušného člena), a spôsobí výrobné straty, ktoré presiahnu 30 percent priemernej výroby za predchádzajúce trojročné obdobie alebo trojročný priemer stanovený na základe predchádzajúceho päťročného obdobia s vylúčením najvyššej a najnižšej hodnoty.
- b) Platby po pohrome sa uskutočnia iba v prípade strát z príjmu, živého dobytku (vrátane platieb v súvislosti s veterinárnou liečbou zvierat), pôdy alebo iných výrobných činiteľov spôsobených touto prírodnou pohromou.
- c) Platby budú vyrovnávať straty len do výšky celkových nákladov takých strát a nebude sa vyžadovať určenie druhu ani množstva budúcej výroby.
- d) Platby uskutočnené počas pohromy nepresiahnu úroveň potrebnú na zabránenie alebo zmiernenie ďalších strát okrem tých, ktoré sú uvedené v kritériu písmena b).
- e) Keď výrobca dostane v tom istom roku platby podľa tohto odseku a podľa odseku 7 (poistenie príjmu a príjmu z programov záchranej siete), suma takých platieb bude menšia ako 100 percent celkovej straty výrobcu.

9. Pomoc poskytovaná pri štrukturálnych úpravách prostredníctvom programov pre výrobcov, ktorí sú nútení ukončiť činnosť

- a) Právo získať takéto platby sa stanoví podľa jasne definovaných kritérií v programoch určených na uľahčenie ukončenia činnosti osôb pracujúcich v obchodovateľnej poľnohospodárskej výrobe alebo na uľahčenie ich prechodu do nepoľnohospodárskych činností.
- b) Platby budú podmienené tým, že príjemcovia celkom a natrvalo opustia obchodovateľnú poľnohospodársku výrobu.

10. Pomoc poskytovaná pri štrukturálnych úpravách prostredníctvom programov na nevyužívanie zdrojov

- a) Právo získať takéto platby sa určí podľa jasne definovaných kritérií v programoch navrhnutých na vyňatie pôdy alebo iných zdrojov vrátane živého dobytku z obchodovateľnej poľnohospodárskej výroby.
- b) Platby budú podmienené vyňatím pôdy z obchodovateľnej poľnohospodárskej výroby minimálne na tri roky a v prípade živého dobytku jeho porážkou alebo definitívnou likvidáciou.
- c) Platby nebudú vyžadovať, ani určovať žiadne alternatívne využitie takejto pôdy alebo iných zdrojov, ktoré zahŕňajú výrobu obchodovateľných poľnohospodárskych výrobkov.
- d) Platby nebudú súvisieť s druhom ani s množstvom výroby, ani s domácimi, ani s medzinárodnými cenami uplatňovanými vo výrobe, ktorá využíva pôdu alebo iné zdroje, ktoré zostávajú zachované pre výrobu.

11. Pomoc pri štrukturálnych úpravách poskytovaná prostredníctvom investičnej pomoci

- a) Právo získať takéto platby sa určí podľa jasne definovaných kritérií vo vládných programoch určených na pomoc finančnej alebo fyzickej reštrukturalizácie činnosti výrobcu v nadväznosti na objektívne preukázané štrukturálne nevýhody. Právo využívať takéto programy môže byť takisto založené na jasne stanovenom vládnom programe reprivatizácie poľnohospodárskej pôdy.
- b) Suma takýchto platieb v ktoromkoľvek danom roku nebude súvisieť s objemom výroby, ani nebude založená na druhu alebo objeme výroby (vrátane počtu živého dobytku) výrobcu v ktoromkoľvek roku nasledujúcom po základnom období, ak nenastane situácia podľa písmena e).
- c) Suma takýchto platieb v danom roku nebude súvisieť, ani nebude založená na domácich alebo medzinárodných cenách uplatňovaných na akúkoľvek výrobu zaručenú v ktoromkoľvek roku po základnom období.
- d) Platby sa budú poskytovať iba na časové obdobie nevyhnutné na realizáciu investícií, na ktoré sú určené.
- e) Platby nebudú obmedzené záväzkom ani určením, ktoré poľnohospodárske výrobky majú príjemcovia vyrábať s výnimkou určenia určitých výrobkov nevyrábať.
- f) Platby budú obmedzené sumou požadovanou na vyrovnanie štrukturálnej nevýhody.

12. Platby podľa programov na ochranu životného prostredia

- a) Právo získať takéto platby bude stanovené ako súčasť jasne definovaného vládneho programu na ochranu životného prostredia alebo konzervačného programu a bude závisieť od plnenia špecifických podmienok v súlade s vládnym programom vrátane podmienok súvisiacich s výrobnými metódami alebo vstupmi.
- b) Suma platby bude obmedzená na mimoriadne náklady alebo straty príjmu pri plnení vládneho programu.

13. Platby z programov regionálnej pomoci

- a) Právo získať takéto platby bude obmedzené na výrobcov v znevýhodnených regiónoch. Každý taký región musí mať jednoznačne určenú súvislú geografickú oblasť s definovateľnou ekonomickou a administratívnou identitou považovanou za znevýhodnenú na základe nestranných a objektívnych kritérií jasne stanovených v zákone alebo nariadení a poukazujúcich, že ťažkosti regiónu vznikajú za iných ako len dočasných okolností.
- b) Suma takých platieb v ktoromkoľvek danom roku nebude súvisieť, ani nebude založená na druhu alebo objeme výroby (vrátane počtu živého dobytku) zaručených výrobcov v ktoromkoľvek roku po základnom období, ak nepôjde o zníženie tejto výroby.
- c) Suma takých platieb v ktoromkoľvek danom roku nebude súvisieť, ani nebude založená na domácich alebo medzinárodných cenách uplatňovaných na akúkoľvek výrobu uskutočnenú v ktoromkoľvek roku po základnom období.
- d) Platby sa budú poskytovať iba výrobcov v regiónoch spĺňajúcich stanovené podmienky, zato však budú všeobecne dostupné všetkým výrobcov v rámci takýchto regiónov.
- e) Tam, kde je súvislosť s výrobnými faktormi, budú sa platby poskytovať v znižujúcej sa sadzbe nad prahovú úroveň stanovenú pre príslušného činiteľa.
- f) Platby budú obmedzené na mimoriadne náklady alebo na straty príjmu pri plnení poľnohospodárskej výroby v stanovenej oblasti.

PRÍLOHA 3

DOMÁCA PODPORA: VÝPOČET CELKOVEJ MIERY PODPÔR

1. Podľa ustanovení článku 6 sa celková miera podpôr (AMS) vypočíta jednotlivo pre každý základný poľnohospodársky výrobok, ktorý dostáva podporu trhovej ceny, nevynímajúc priame platby alebo akúkoľvek inú subvenciu nevyňatú zo záväzkov na zníženie (ostatné nevyňaté podpory). Podpora, ktorá nie je podľa výrobkov špecifikovaná, bude zahrnutá do jedného výrobkovo nešpecifikovaného AMS v celkových peňažných hodnotách.

2. Subvencie podľa odseku 1 budú zahŕňať rozpočtové výdavky vrátane ušlých príjmov vlád alebo ich orgánov.

3. Zahrnutá bude podpora na národnej a nadnárodnej úrovni.

4. Špecifické poľnohospodárske dávky alebo poplatky zaplatené výrobcov sa odpočítajú z AMS.

5. AMS vypočítané na základné obdobie, uvedené v ďalšom texte, bude vytvárať základnú úroveň plnenia záväzkov na zníženie domácej podpory.

6. Pre každý základný výrobok budú stanovené špecifické AMS vyjadrené v celkových peňažných hodnotách.

7. AMS sa vypočíta čo možno najbližšie k miestu uskutočnenia prvého predaja príslušného základného poľnohospodárskeho výrobku. Podpory zamerané na poľnohospodárskych spracovateľov budú zahrnuté v takom rozsahu, aby boli výhodné pre výrobcov základných poľnohospodárskych výrobkov.

8. Podpora trhovej ceny sa vypočíta z rozdielu medzi pevnou zahraničnou referenčnou cenou a uplatňovanou administratívnou cenou, vynásobenou množstvom výroby, ktoré môže získať uplatňovanú administratívnu cenu. Rozpočtové platby vykonané na udržanie tohto rozdielu, ako sú nákupné alebo skladovacie výdavky, nebudú zahrnuté do AMS.

9. Pevná zahraničná referenčná cena sa stanoví na základe rokov 1986 až 1988 a všeobecne bude priemerom hodnoty FOB za jednotku príslušného základného poľnohospodárskeho výrobku v čisto vývoznej krajine a priemerom hodnoty CIF za jednotku príslušného základného poľnohospodárskeho výrobku v čisto dovoznej krajine v základnom období. Ak to bude nevyhnutné, pevná referenčná cena sa môže upraviť podľa rozdielov v kvalite.

10. Nevyňaté priame platby, ktoré sú závislé od cenového rozdielu, sa vypočítajú buď z rozdielu medzi pevnou referenčnou cenou a uplatňovanou administratívnou cenou, vynásobeného množstvom výroby, pre ktoré možno získať administratívnu cenu, alebo použitím rozpočtových výdavkov.

11. Pevná referenčná cena sa stanoví na základe rokov 1986 až 1988 a všeobecne bude skutočnou cenou použitou na určovanie platobných sadzieb.

12. Nevyňaté priame platby, ktoré sú založené na iných činiteľoch ako cena, sa vypočítajú použitím rozpočtových výdavkov.

13. Ostatné nevyňaté podpory vrátane vstupných subvencií a iných podpôr, ako sú opatrenia na zníženie marketingových nákladov: hodnota takýchto podpôr sa vymeria z vládnych rozpočtových výdavkov, alebo ak rozpočtové výdavky neodrážajú v plnom rozsahu príslušnú podporu, základom na výpočet subvencie bude rozdiel medzi cenou subvencovaného tovaru alebo služby a reprezentatívnou trhovou cenou podobného tovaru alebo služby, vynásobenou množstvom tovaru alebo služby.

PRÍLOHA 4

DOMÁCA PODPORA: VÝPOČET EKVIVALENTNEJ MIERY PODPŔR

1. Podľa ustanovení článku 6 sa ekvivalentné miery podpŕr vypočítajú na všetky základné poľnohospodárske výrobky, pre ktoré existuje podpora trhovej ceny, definovaná v prílohe č. 3, ale pri ktorých výpočet tohto komponentu AMS nie je možný. Pre takéto výrobky bude základná úroveň plnenia záväzkov na zníženie domácej podpory pozostávať z komponentu podpory trhovej ceny vyjadreného v ekvivalentných mierach podpŕr podľa odseku 2 tejto prílohy, ako aj z akejkoľvek nevyňatej priamej platby a inej nevyňatej podpory, ktoré budú aplikované v súlade s odsekom 3 tejto prílohy. Podpora bude zahrnutá na národnej a nadnárodnej úrovni.

2. Ekvivalentné miery podpŕr uvedené v odseku 1 sa vypočítajú jednotlivo pre všetky základné poľnohospodárske výrobky, ktoré dostávajú podporu trhovej ceny, a to čo možno najbližšie k miestu uskutočnenia prvého predaja, a pri ktorých nie je možný výpočet komponentu podpory trhovej ceny AMS. Pre tieto základné poľnohospodárske výrobky sa ekvivalentné miery podpŕr trhovej ceny stanovujú použitím uplatňovanej administratívnej ceny a množstva výroby spĺňajúcej podmienky požadované na získanie tejto ceny, alebo ak to nie je možné, na základe rozpočtových výdavkov použitých na udržanie ceny výrobcu.

3. Tam, kde sú základné poľnohospodárske výrobky, na ktoré sa vzťahuje odsek 1, predmetom nevyňatých priamych platieb alebo akejkoľvek inej výrobkovo špecifikovanej subvencie nevyňatej zo záväzku na zníženie, základom na ekvivalentné miery podpŕr týkajúce sa týchto opatrení budú rovnaké výpočty ako pre zodpovedajúce komponenty AMS (uvedené v prílohe 3 ods. 10 až 13).

4. Ekvivalentné miery podpŕr sa vypočítajú na základe sumy subvencie čo možno najbližšie k miestu uskutočnenia prvého predaja príslušného základného poľnohospodárskeho výrobku. Opatrenia zamerané na poľnohospodárskych spracovateľov budú zahrnuté v takom rozsahu, akým prinesú výhody výrobcovi základných poľnohospodárskych výrobkov. Špecifické poľnohospodárske dávky alebo poplatky platené výrobcami znížia ekvivalentné miery podpŕr o zodpovedajúcu sumu.

PRÍLOHA 5

ZVLÁŠTNE ZAOBCHÁDZANIE PODĽA ČLÁNKU 4 ODS. 2

Sekcia A

1. Ustanovenia článku 4 ods. 2 sa od nadobudnutia platnosti Dohody WTO nebudú uplatňovať na žiadny primárny poľnohospodársky výrobok ani na výrobky z nich spracované alebo pripravené (ďalej len „určené produkty“), ak sa dodržali nasledujúce podmienky (ďalej len „zvláštne zaobchádzanie“):

- a) dovozy určených výrobkov tvorili menej ako tri percentá domácej spotreby v základnom období 1986 – 1988 (ďalej len „základné obdobie“);
- b) od začiatku základného obdobia neboli na určené výrobky poskytnuté žiadne vývozné subvencie;
- c) na primárny poľnohospodársky výrobok sa uplatňujú účinné opatrenia na obmedzenie výroby;
- d) takéto výrobky sú určené symbolom „ST – príloha 5“ v oddiele I-B časti I Listiny koncesí a záväzkov členov, pripojené k Marrakéšskemu protokolu, pretože sú predmetom zvláštneho zaobchádzania, odzrkadľujúceho faktory neobchodných záujmov, ako je potravinová bezpečnosť a ochrana životného prostredia a
- e) možnosti minimálneho prístupu na trh pre určené produkty podľa oddielu I-B časti I Listiny koncesí a záväzkov príslušného člena od začiatku prvého roka vykonávacieho obdobia zodpovedajú 4 % domácej spotreby určených produktov v základnom období a potom sa každoročne zvyšujú v priebehu zostávajúceho vykonávacieho obdobia o 0,8 % zodpovedajúcej domácej spotreby v základnom období.

2. Na začiatku ktoréhokoľvek roka vykonávacieho obdobia môže člen upustiť od použitia zvláštneho zaobchádzania na určené výrobky v súlade s ustanoveniami odseku 6. V takom prípade príslušný člen zachová príležitosti minimálneho prístupu, ktoré v tom čase už existujú, a v zostávajúcom vykonávacom období zvýši príležitosti na minimálny prístup každoročne o 0,4 percenta zodpovedajúcej domácej spotreby v základnom období. Potom bude úroveň príležitostí minimálneho prístupu vyplývajúca z tejto formulácie v poslednom roku vykonávacieho obdobia zachovaná v Listine koncesí a záväzkov príslušného člena.

3. Každé rokovanie o otázke, či môže pokračovať zvláštne zaobchádzanie podľa odseku 1 po skončení vykonávacieho obdobia, bude dokončené v priebehu vykonávacieho obdobia ako súčasť rokovaní uvedených v článku 20 tejto dohody, berúc do úvahy faktory neobchodných záujmov.

4. Ak sa na rokovaníach v súlade s odsekom 3 dohodne, že člen môže pokračovať v uplatňovaní zvláštneho zaobchádzania, tento člen poskytne dodatočné a prijateľné koncesie stanovené na tomto rokovaní.

5. Tam, kde zvláštne zaobchádzanie nebude pokračovať na konci vykonávacieho obdobia, príslušný člen bude

plní ustanovenia odseku 6. V takom prípade sa po skončení vykonávacieho obdobia zachovávajú pri určených produktoch príležitosti minimálneho prístupu na úrovni 8 percent zodpovedajúcej domácej spotreby v základnom období v príslušnej Listine koncesii a záväzkov člena.

6. Opatrenie na hranici iné ako bežné clá udržiavané na určené výrobky budú podliehať ustanoveniam článku 4 ods. 2 s platnosťou od začiatku roka, v ktorom sa upustí od uplatňovania zvláštneho zaobchádzania. Tieto výrobky budú podliehať bežným clám, ktoré budú viazané v Listine koncesii a záväzkov príslušného člena a uplatňované od začiatku roka, v ktorom sa zvláštne zaobchádzanie končí, a potom pri takých sadzbách, ktoré by sa uplatnili, keby sa počas vykonávacieho obdobia uplatnilo zníženie aspoň o 15 percent v rovnakých ročných podieloch. Tieto clá budú stanovené na základe colných ekvivalentov vypočítaných v súlade s predpísanými zásadami pripojenými k tejto prílohe.

Sekcia B

7. Ani ustanovenia článku 4 ods. 2 sa nebudú uplatňovať od nadobudnutia platnosti Dohody WTO na primárny poľnohospodársky výrobok, ktorý je prevládajúcou plodinou v tradičnej strave členskej rozvojovej krajiny, ak sú okrem podmienok uvedených v odseku 1a) až 1d), ktoré sa uplatňujú pri príslušných výrobkoch, splnené nasledujúce podmienky:

- a) príležitosti minimálneho prístupu na trh pre príslušné výrobky uvedené v oddiele I-B časti I Listiny koncesii a záväzkov príslušnej členskej rozvojovej krajiny zodpovedajú 1 percentu domácej spotreby príslušných výrobkov v základnom období od začiatku prvého roka vykonávacieho obdobia a zvyšujú sa rovnakými ročnými podielmi na 2 percentá zodpovedajúcej domácej spotreby v základnom období na začiatku piateho roka vykonávacieho obdobia. Od začiatku šiesteho roka vykonávacieho obdobia zodpovedajú príležitosti minimálneho prístupu pre príslušné výrobky 2 percentám zodpovedajúcej domácej spotreby v základnom období a zvyšujú sa až do začiatku desiateho roka v rovnakých ročných podieloch na 4 percentá zodpovedajúcej domácej spotreby v základnom období. Potom sa bude úroveň príležitostí na minimálny prístup vyplývajúca z tejto formulácie na desiaty rok udržiavať v Listine koncesii a záväzkov príslušnej členskej rozvojovej krajiny;
- b) pre ostatné výrobky boli poskytnuté primerané príležitosti prístupu na trh podľa tejto dohody.

8. Každé rokovanie o otázke, či môže pokračovať zvláštne zaobchádzanie podľa odseku 7 po ukončení desiateho roka nasledujúceho po začiatku vykonávacieho obdobia, sa začne a ukončí v priebehu tohto desiateho roka nasledujúceho po začiatku vykonávacieho obdobia.

9. Ak je výsledkom rokovania uvedeného v odseku 8 dohodnutie, že člen môže pokračovať v uplatňovaní zvláštneho zaobchádzania, tento člen poskytne dodatočné a prijateľné koncesie stanovené na tomto rokovaní.

10. V takom prípade, keď zvláštne zaobchádzanie podľa odseku 7 nemá pokračovať po desiatom roku nasledujúcom od začiatku vykonávacieho obdobia, príslušné výrobky budú podliehať bežným clám stanoveným na základe colného ekvivalentu, ktorý je vypočítaný v súlade s predpísanými smernicami, pripojenými k tejto prílohe, ktoré sa budú uplatňovať v Listine koncesii a záväzkov príslušného člena. V iných ohľadoch sa ustanovenia odseku 6 použijú tak, ako sú modifikované príslušným zvláštnym a rozdielnym zaobchádzaním poskytnutým rozvojovým členským krajinám podľa tejto dohody.

DODATOK K PRÍLOHE 5

SMERNICE NA VÝPOČET COLNÝCH EKVIVALENTOV NA OSOBITNÉ ÚČELY, ŠPECIFIKOVANÉ V ODSEKoch 6 A 10 TEJTO PRÍLOHY

1. Výpočet colných ekvivalentov bez ohľadu na to, či je vyjadrený hodnotovo (*ad valorem*), alebo špecifickými sadzbami, bude urobený prehľadným spôsobom použitím skutočného rozdielu medzi domácimi a zahraničnými cenami. Použitý údaje budú za roky 1986 až 1988. Colné ekvivalenty budú stanovené

- a) v prvom rade na štvormiestnej úrovni HS;
- b) na šesťmiestnej alebo podrobnejšej úrovni HS, ak to bude potrebné;
- c) všeobecne pre spracované a/alebo pripravené výrobky vynásobením špecifického colného ekvivalentu/ov pre primárny poľnohospodársky výrobok/ky podielom/mi primárneho poľnohospodárskeho výrobku/ov v spracovaných alebo v pripravených výrobkoch vyčíslených podľa okolností v hodnotách alebo vo fyzikálnych jednotkách s prihliadnutím v prípade potreby na akékoľvek ďalšie prvky bežne zabezpečujúce ochranu priemyslu.

2. Zahraničnými cenami budú zásadne skutočné priemerné CIF ceny za jednotku dosahované v dovážajúcej krajine. Tam, kde nie sú k dispozícii priemerné CIF ceny za jednotku, alebo nie sú primerané, zahraničnou cenou bude buď

- a) príslušná priemerná CIF cena za jednotku dosahovaná v blízkej krajine, alebo
- b) odhad z priemernej FOB jednotkovej ceny vhodne vybraného veľkého vývozcu alebo vývozcov zvýšený o odhadnuté poisťovacie náklady, prepravné a ostatné príslušné náklady v dovážajúcej krajine.

3. Zahraničné ceny budú zásadne prepočítané na domácu menu, pričom sa použije priemerný trhový výmenný kurz za rovnaké obdobie, ako sú cenové údaje.
4. Domáca cena bude zásadne reprezentatívna veľkoobchodná cena prevládajúca na domácom trhu, alebo bude odhadom takej ceny, ak nie sú dostupné vhodné údaje.
5. Počiatočné colné ekvivalenty môžu byť, ak to bude nevyhnutné, upravené s prihliadnutím na rozdiely v kvalite alebo rozmanitosti vhodným koeficientom.
6. Ak colný ekvivalent vyplývajúci z týchto smerníc je záporný alebo nižší ako súčasná viazaná colná sadzba, môže sa počiatočný colný ekvivalent stanoviť na úrovni súčasnej viazanej colnej sadzby alebo na základe národných ponúk za tento výrobok.
7. Ak bude upravená úroveň colného ekvivalentu, ktorá by vyplynula z uvedených smerníc, bude príslušnému členovi na požiadanie plne poskytnutá príležitosť konzultovať s cieľom dohodnúť sa o vhodnom riešení.

DOHODA

o uplatňovaní sanitárnych a fyto sanitárnych opatrení

Členovia,

opätovne potvrdzujúc, že žiadnemu členovi sa nebude brániť prijímať, ani presadzovať opatrenia nevyhnutné na ochranu zdravia alebo života ľudí, zvierat alebo rastlín za predpokladu, že sa nebudú uplatňovať spôsobom, ktorý by vytváral svojvoľnú alebo neoprávnenú diskrimináciu medzi členmi, u ktorých prevažujú rovnaké podmienky alebo skryté obmedzenia medzinárodného obchodu;

želajúc si zlepšiť zdravie ľudí, zvierat a fyto sanitárnu situáciu všetkých členov;

všímajúc si, že sanitárne a fyto sanitárne opatrenia sa často uplatňujú na základe dvojstranných dohôd alebo protokolov;

želajúc si, aby vytvorenie mnohostranného rámca pravidiel viedlo k príprave, prijímaniu a uplatňovaniu sanitárnych a fyto sanitárnych opatrení s cieľom minimalizovať ich negatívny vplyv na obchod;

uznávajúc, že dôležitým prínosom v tomto smere môžu byť medzinárodné normy, smernice alebo odporúčania;

želajúc si podporovať použitie harmonizovaných sanitárnych a fyto sanitárnych opatrení medzi členmi na základe medzinárodných noriem, smerníc a odporúčaní vypracovaných príslušnými medzinárodnými organizáciami vrátane Komisie pre Kódex Alimentarius, Medzinárodného úradu epizootického a príslušných medzinárodných a regionálnych organizácií pôsobiacich v rámci Medzinárodnej konvencie o ochrane rastlín, pričom sa od členov nepožaduje, aby menili svoju primeranú úroveň ochrany života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín;

uznávajúc, že členské rozvojové krajiny sa môžu stretnúť s ťažkosťami pri dodržiavaní sanitárnych a fyto sanitárnych opatrení dovážajúcich členov a v dôsledku toho s ťažkosťami v prístupe na trhy a aj pri príprave a uplatňovaní sanitárnych a fyto sanitárnych opatrení vo svojich krajinách, a želajúc si pomáhať im v týchto ich snahách;

želajúc si preto vypracovať pravidlá na uplatňovanie ustanovení GATT 1994, ktoré sa vzťahujú na používanie sanitárnych alebo fyto sanitárnych opatrení, najmä ustanovenia článku XX(b)¹⁾;

dohodli sa takto:

Článok 1

Všeobecné ustanovenia

1. Táto dohoda sa vzťahuje na všetky sanitárne a fyto sanitárne opatrenia, ktoré môžu priamo alebo nepriamo pôsobiť na medzinárodný obchod. Také opatrenia sa vypracujú a budú sa uplatňovať v súlade s ustanoveniami tejto dohody.

2. Na účely tejto dohody sa budú uplatňovať definície uvedené v prílohe A.

3. Prílohy tvoria neoddeliteľnú súčasť tejto dohody.

4. Nič z tejto dohody sa nedotýka práv členov vyplývajúcich z Dohody o technických prekážkach obchodu, ak ide o opatrenia, ktoré nepatria do rámca tejto dohody.

Článok 2

Základné práva a povinnosti

1. Členovia majú právo prijímať sanitárne a fyto sanitárne opatrenia nevyhnutné na ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín, ak také opatrenia nie sú v rozpore s ustanoveniami tejto dohody.

2. Členovia zabezpečia, aby sa akékoľvek sanitárne alebo fyto sanitárne opatrenie uplatňovalo len v rozsahu nevyhnutnom na ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín, aby sa zakladalo na vedeckých zásadách a aby sa nerealizovalo bez dostatočného vedeckého dôkazu, ak nie je v rozpore s článkom 5 ods. 7.

3. Členovia zabezpečia, aby ich sanitárne a fyto sanitárne opatrenia svojvoľne alebo neoprávnené nediskriminovali iných členov, u ktorých prevládajú rovnaké alebo podobné podmienky vrátane ich vlastného územia a územia iných členov. Sanitárne a fyto sanitárne opatrenia sa nebudú uplatňovať spôsobom, ktorý by vytváral skryté obmedzenie medzinárodného obchodu.

4. O sanitárnych alebo fyto sanitárnych opatreniach, ktoré sa zhodujú s príslušnými ustanoveniami tejto dohody, sa predpokladá, že budú v súlade so záväzkami členov podľa ustanovení GATT 1994, ktoré sa vzťahujú na uplatňovanie sanitárnych a fyto sanitárnych opatrení, predovšetkým však ustanovenia článku XX(b).

---

¹⁾ V tejto dohode odvolanie sa na článok XX(b) zahŕňa aj tento článok.

Článok 3 Harmonizácia

1. S cieľom harmonizovať sanitárne a fyto-sanitárne opatrenia na takej širokej základni, ako je to možné, budú členovia prijímať svoje sanitárne alebo fyto-sanitárne opatrenia na základe medzinárodných noriem, smerníc a odporúčaní, ak existujú a ak ustanovenia tejto dohody, najmä odsek 3, neustanovujú inak.

2. Sanitárne alebo fyto-sanitárne opatrenia, ktoré sú v súlade s medzinárodnými normami, smernicami alebo odporúčaniami, budú sa pokladať za nevyhnutné na ochranu života a zdravia ľudí, zvierat a rastlín a za zlučiteľné s príslušnými ustanoveniami tejto dohody a GATT 1994.

3. Členovia môžu zaviesť alebo ponechať v platnosti sanitárne alebo fyto-sanitárne opatrenia, ktorých výsledkom je vyššia úroveň sanitárnej alebo fyto-sanitárnej ochrany, než by sa dosiahla prostredníctvom opatrení založených na príslušných medzinárodných normách, smerniciach alebo odporúčaní, ak sú vedecky opodstatnené alebo ak sú dôsledkom úrovne sanitárnej a fyto-sanitárnej ochrany, ktorú člen označí ako primeranú v súlade s príslušnými ustanoveniami článku 5²⁾ ods. 1 až 8. Žiadne opatrenia, ktorých výsledkom je rozdielna úroveň sanitárnej alebo fyto-sanitárnej ochrany v porovnaní s tou, ktorá by sa dosiahla opatreniami založenými na medzinárodných normách, smerniciach alebo odporúčaní, nebudú nezlučiteľné s akýmkoľvek ustanovením tejto dohody.

4. Členovia sa budú aktívne zúčastňovať v rámci limitov svojich zdrojov na činnosti príslušných medzinárodných organizácií a ich pomocných orgánov, predovšetkým však na činnosti Komisie pre Kódex Alimentarius, Medzinárodného úradu epizootického a medzinárodných a regionálnych organizácií pôsobiacich v rámci Medzinárodnej konvencie na ochranu rastlín s cieľom podporovať ich pri vypracúvaní a vykonávaní pravidelných revízií noriem, smerníc a odporúčaní s ohľadom na všetky aspekty sanitárnych a fyto-sanitárnych opatrení.

5. Výbor pre sanitárne a fyto-sanitárne opatrenia, ako je stanovené v článku 12 ods. 1 a 4 (ďalej v tejto dohode len „výbor“), vypracuje postup na sledovanie procesu medzinárodnej harmonizácie a bude koordinovať činnosť v tomto smere s príslušnými medzinárodnými organizáciami.

Článok 4 Rovnocennosť

1. Členovia budú pokladať sanitárne alebo fyto-sanitárne opatrenia ostatných členov za rovnocenné aj vtedy, ak sa tieto opatrenia líšia od ich vlastných alebo od tých, ktoré používajú iní členovia obchodujúci s tým istým výrobkom, ak vyvážajúci člen objektívne dokáže dovážajúcemu členovi, že jeho opatreniami sa dosahuje primeraná úroveň sanitárnej alebo fyto-sanitárnej ochrany dovážajúceho člena. Z tohto dôvodu sa dovážajúcemu členovi na požiadanie a v rozumnej miere umožní vykonať inšpekciu, testovanie a pod.

2. Členovia budú na požiadanie uskutočňovať konzultácie s cieľom dosiahnuť dvojstranné a mnohostranné zmluvy o uznávaní rovnocennosti jednotlivých sanitárnych alebo fyto-sanitárnych opatrení.

Článok 5 Odhad rizika a stanovenie primeranej úrovne sanitárnej alebo fyto-sanitárnej ochrany

1. Členovia zabezpečia, aby sa ich sanitárne alebo fyto-sanitárne opatrenia zakladali na odhade primeranom okolnostiam, čo sa týka rizík súvisiacich so životom alebo zdravím ľudí, zvierat alebo rastlín, berúc do úvahy techniky na odhad rizika vyvinuté príslušnými medzinárodnými organizáciami.

2. Pri odhade rizika členovia budú brať do úvahy dostupné vedecké dôkazy, príslušné postupy a výrobné metódy, príslušné kontrolné metódy, metódy výberu vzoriek a testovacie metódy, výskyt špecifických chorôb alebo škodcov, existenciu oblastí bez chorôb alebo škodcov, príslušné ekologické podmienky a podmienky životného prostredia a karanténu alebo iné spôsoby šetrenia.

3. Pri odhade rizika súvisiaceho so životom a zdravím zvierat alebo rastlín a pri určovaní opatrenia, ktoré sa má uplatniť na dosiahnutie primeranej úrovne sanitárnej alebo fyto-sanitárnej ochrany pred takýmto rizikom, členovia budú pokladať za závažné tieto príslušné ekonomické faktory: možné škody vo forme straty výroby alebo predaja v prípade výskytu, usadenia alebo rozšírenia škodcov alebo choroby, náklady na kontrolu alebo likvidáciu škodcov alebo chorôb na území dovážajúceho člena a relatívnu efektívnosť nákladov alternatívnych prístupov k odstráneniu rizík.

4. Členovia by mali pri stanovovaní primeranej úrovne sanitárnej alebo fyto-sanitárnej ochrany brať do úvahy cieľ minimalizovať negatívne účinky na obchod.

²⁾ Na účely článku 3 ods. 3 sú opatrenia vedecky opodstatnené, ak člen na základe preskúmania a vyhodnotenia dostupných vedeckých informácií v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto dohody rozhodne, že príslušné normy, smernice alebo odporúčania nie sú postačujúce na dosiahnutie primeranej úrovne sanitárnej alebo fyto-sanitárnej ochrany.

5. Každý člen s cieľom dosiahnuť súlad v uplatňovaní koncepcie primeranej úrovne sanitárnej alebo fyto-sanitárnej ochrany pred ohrozením života a zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín bude predchádzať svojvoľným alebo neopodstatneným rozlišovaním úrovni, ktoré považuje za primerané v rozdielnych situáciách, ak výsledkom takýchto rozlišovaní je diskriminácia alebo skryté obmedzenie medzinárodného obchodu. Členovia budú spolupracovať s výborom v súlade s článkom 12 ods. 1, 2 a 3 tejto dohody pri vytváraní smernice na podporu praktickej realizácie tohto ustanovenia. Výbor bude brať do úvahy pri vypracúvaní smerníc všetky závažné faktory vrátane výnimočného charakteru ohrozenia ľudského zdravia, ktorému sa ľudia dobrovoľne vystavujú.

6. Rešpektujúc článok 3 ods. 2 pri zavádzaní alebo udržiavaní sanitárnych alebo fyto-sanitárnych opatrení na dosiahnutie primeranej úrovne sanitárnej alebo fyto-sanitárnej ochrany, členovia zabezpečia, aby takéto opatrenia neobmedzovali obchod viac, ako je nevyhnutné na dosiahnutie primeranej úrovne sanitárnej alebo fyto-sanitárnej ochrany, berúc do úvahy technickú a ekonomickú vykonateľnosť.³⁾

7. Ak príslušný vedecký dôkaz nie je dostatočný, člen môže dočasne prijať sanitárne alebo fyto-sanitárne opatrenia na základe príslušných dostupných informácií vrátane tých, ktoré sú z príslušných medzinárodných organizácií, ako aj zo sanitárnych alebo z fyto-sanitárnych opatrení uplatňovaných inými členmi. Za takýchto okolností sa budú členovia snažiť získať dodatočné informácie nevyhnutné na objektivnejší odhad rizika a potom preskúmajú sanitárne alebo fyto-sanitárne opatrenia v rámci primeranej časovej lehoty.

8. Ak má člen dôvod domnievať sa, že určité sanitárne alebo fyto-sanitárne opatrenie zavedené alebo uplatňované iným členom obmedzuje, alebo môže obmedziť jeho vývoz a že sa neopiera o príslušné medzinárodné normy, smernice alebo odporúčania alebo že takéto normy, smernice alebo odporúčania neexistujú, môže požadovať vysvetlenie dôvodov pre takéto sanitárne alebo fyto-sanitárne opatrenie, ktoré poskytne člen uplatňujúci takéto opatrenie.

Článok 6

Prispôsobenie sa regionálnym podmienkam vrátane oblastí, ktoré sú zbavené škodcov a chorôb a oblastí s nízkym výskytom škodcov alebo chorôb

1. Členovia zabezpečia, aby ich sanitárne alebo fyto-sanitárne opatrenia boli prispôsobené sanitárnym alebo fyto-sanitárnym podmienkam oblastí, či už celej krajiny, časti územia krajiny, alebo časti niekoľkých krajín, z ktorých výrobok pochádza a do ktorých je výrobok určený. Pri odhade sanitárnych alebo fyto-sanitárnych podmienok oblasti členovia budú brať do úvahy okrem iného stupeň výskytu určitých chorôb alebo škodcov, existenciu vyhubovacích alebo kontrolných programov a primerané kritériá alebo smernice, ktoré môžu vypracovať príslušné medzinárodné organizácie.

2. Členovia budú zvlášť uznávať koncepciu oblastí, ktoré sú zbavené škodcov alebo chorôb, a oblastí s nízkym výskytom škodcov alebo chorôb. Určenie takýchto oblastí bude založené na takých faktoroch, ako je zemepisné vyznačenie, ekosystémy, epidemiologický dohľad a efektívnosť sanitárnych alebo fyto-sanitárnych kontrol.

3. Vytvárajúci členovia vyhlasujú, že oblasti vnútri ich územia sú bez škodcov alebo chorôb, alebo majú nízky výskyt škodcov alebo chorôb, zabezpečia nevyhnutný dôkaz o tom, aby objektivne dokázali dovážajúcemu členovi, že také oblasti sú a pravdepodobne zostanú oblasťami bez škodcov alebo chorôb, alebo oblasťami s nízkym výskytom škodcov, alebo chorôb. Na tento účel sa dovážajúcemu členovi na požiadanie umožní potrebný prístup na inšpekciu, testovanie a pod.

Článok 7

Transparentnosť

Členovia budú oznamovať zmeny vo svojich sanitárnych alebo fyto-sanitárnych opatreniach a poskytnú informácie o svojich sanitárnych alebo fyto-sanitárnych opatreniach v súlade s ustanoveniami prílohy B.

Článok 8

Kontrola, inšpekcia a schvaľovacie postupy

Členovia budú pri vykonávaní kontroly, inšpekcie a schvaľovacích postupov vrátane národných systémov na schvaľovacie postupy používania prísad alebo na stanovenie prípustného množstva kontaminátov v potravinách, nápojoch alebo krmivách postupovať podľa ustanovenia prílohy C alebo inak zabezpečia, aby ich postupy neboli v rozpore s ustanoveniami tejto dohody.

³⁾ Na účely článku 5 ods. 6 opatrenie nie je pre obchod viac obmedzujúce, ako sa požaduje, ak neexistuje iné opatrenie, primerane dostupné, berúce do úvahy technickú a ekonomickú vykonateľnosť, ktorá dosiahne primeranú úroveň sanitárnej alebo fyto-sanitárnej ochrany a podstatne menej obmedzuje obchod.

Článok 9

Technická pomoc

1. Členovia sa dohodli, že umožnia obstarávanie technickej pomoci iným členom, najmä členom z rozvojových krajín, buď dvojstranne, alebo prostredníctvom príslušných medzinárodných organizácií. Takáto pomoc môže byť okrem iného v oblastiach spracovateľských technológií, výskumu a infraštruktúry vrátane zriaďovania národných riadiacich orgánov a môže mať formu poradenstva, úverov, darov alebo dotácií vrátane vyhľadávania technických expertíz, školení a vybavenia, ktoré by umožňovali týmto krajinám prispôbiť sa a vyhovieť sanitárnym alebo fyto-sanitárnym opatreniam nevyhnutným na dosiahnutie primeranej úrovne sanitárnej alebo fyto-sanitárnej ochrany na ich vývozných trhoch.

2. Tam, kde sa požadujú významnejšie investície nevyhnutné na to, aby vyvážajúca členská rozvojová krajina splnila sanitárne alebo fyto-sanitárne požiadavky dovážajúceho člena, dovážajúci člen posúdi poskytnutie takej technickej pomoci, ktorá by umožnila členskej rozvojovej krajine udržať a rozšíriť možnosti prístupu na trh pre výrobok, ktorého sa to týka.

Článok 10

Zvláštne a rozdielne zaobchádzanie

1. Pri príprave a uplatňovaní sanitárných alebo fyto-sanitárných opatrení členovia budú brať do úvahy zvláštne potreby členských rozvojových krajín, a najmä najmenej rozvinutých členských krajín.

2. Tam, kde primeraná úroveň sanitárnej alebo fyto-sanitárnej ochrany poskytuje možnosť postupne zavádzať nové sanitárne alebo fyto-sanitárne opatrenia, môže byť poskytnutý dlhší časový rámec na ich dodržiavanie pri výrobkoch, o ktorých vývoz majú záujem členské rozvojové krajiny, a takto podporovať možnosti ich vývozu.

3. S cieľom zabezpečiť pre členské rozvojové krajiny možnosť postupovať v súlade s ustanoveniami tejto dohody je výbor oprávnený poskytnúť týmto krajinám na požiadanie určité časovo limitované výnimky na všetky alebo na časť záväzkov podľa tejto dohody, berúc do úvahy ich finančné, obchodné a rozvojové potreby.

4. Členovia by mali podporovať a uľahčovať aktívnu účasť členských rozvojových krajín v príslušných medzinárodných organizáciách.

Článok 11

Konzultácie a urovnávanie sporov

1. Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, sa vzťahujú na konzultácie a urovnávanie sporov podľa tejto dohody, ak to nie je inak špecificky stanovené.

2. V spore vzniknutom podľa tejto dohody, ktorý sa týka vedeckých alebo technických otázok, porota bude žiadať názor od expertov, ktorých sama vybrala po konzultácii so stranami, ktoré sú v spore. Nakoniec môže porota, ak to bude považovať za vhodné, vytvoriť poradenskú skupinu technických odborníkov, alebo konzultovať s príslušnými medzinárodnými organizáciami, a to na požiadanie niektorej zo strán sporu alebo z vlastnej iniciatívy.

3. Nič v tejto dohode nenaruší práva členov podľa iných medzinárodných dohôd vrátane práva uchýliť sa k dobrým službám a práva využiť mechanizmus na urovnávanie sporov iných medzinárodných organizácií alebo upravených podľa akejkoľvek medzinárodnej dohody.

Článok 12

Administrácia

1. Týmto je zriadený výbor pre sanitárne a fyto-sanitárne opatrenia, ktorý umožní pravidelne uskutočňovať konzultácie. Bude vykonávať funkcie nevyhnutné na uplatňovanie ustanovení tejto dohody a na podporu jej cieľov, predovšetkým s ohľadom na harmonizáciu. Rozhodnutia výboru sa prijímajú konsenzom.

2. Výbor bude podporovať a uľahčovať jednorazové konzultácie alebo rokovania medzi členmi o špecifických sanitárných alebo fyto-sanitárných otázkach. Bude podporovať používanie medzinárodných noriem, smerníc alebo odporúčaní všetkými členmi a v tomto smere bude uskutočňovať technické konzultácie a štúdie s cieľom rozšíriť koordináciu a integráciu medzi medzinárodnými a národnými systémami a prístupmi k schvaľovaniu používaných prísad do potravín alebo na stanovenie prípustných dávok kontaminátov v potravinách, nápojoch alebo krmivách.

3. Výbor bude udržiavať úzky kontakt s príslušnými medzinárodnými organizáciami v oblasti sanitárnej a fyto-sanitárnej ochrany, najmä s Komisiou pre Kódex Alimentarius, s Medzinárodným epizootickým úradom a so sekretariátom Medzinárodnej konvencie o ochrane rastlín s cieľom získať najlepšie dostupné vedecké a technické stanoviská na spĺňanie tejto dohody a vylúčiť akékoľvek zbytočné zdvojenie vynaloženého úsilia.

4. Výbor vypracuje postup na sledovanie procesu medzinárodnej harmonizácie a používania medzinárodných

noriam, smerníc alebo odporúčaní. Na tieto účely by mal výbor spoločne s príslušnými medzinárodnými organizáciami zostaviť zoznam medzinárodných noriam, smerníc alebo odporúčaní vzťahujúcich sa na sanitárne a fytosanitárne opatrenia, ktoré výbor označí, že majú hlavný vplyv na obchod. Zoznam by mal zahŕňať údaje členov o tých medzinárodných normách, smerniciach alebo odporúčaníach, ktoré uplatňujú ako podmienku dovozu, alebo na ktorých základe sa môžu dovážané výrobky, ktoré sú v súlade s týmito normami, dostávať na ich trhy. V tých prípadoch, keď člen neuplatňuje medzinárodnú normu, smernicu alebo odporúčanie ako podmienku dovozu, mal by vysvetliť dôvod takého postupu, a najmä spresniť, či predpokladá, že táto norma nie je dostatočne prísna na zabezpečenie primeranej úrovne sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany. Ak člen zmení svoje stanovisko po oznámení, že používa normu, smernicu alebo odporúčanie ako podmienku dovozu, mal by vysvetliť túto zmenu a informovať o tom sekretariát WTO, ako aj príslušné medzinárodné organizácie, ak takéto oznámenie a vysvetlenie nie sú poskytnuté v súlade s postupmi uvedenými v prílohe B.

5. Aby sa predišlo zbytočnej duplicitě, výbor môže rozhodnúť, ak je to vhodné, o využívaní informácií získaných najmä z oznamovacích postupov, ktoré sa uplatňujú v príslušných medzinárodných organizáciách.

6. Výbor môže na základe iniciatívy jedného z členov vhodným spôsobom vyzvať príslušné medzinárodné organizácie alebo ich pomocné orgány na preskúmanie špecifických záležitostí týkajúcich sa určitej normy, smernice alebo odporúčania vrátane vysvetlenia dôvodu nepoužívania podľa odseku 4.

7. Výbor preskúma pôsobenie a uplatňovanie tejto dohody po troch rokoch od dátumu nadobudnutia platnosti Dohody WTO a neskôr podľa potreby. Tam, kde je to vhodné, môže výbor predložiť Rade pre obchod s tovarom návrhy na zmenu textu tejto dohody, majúcej pritom na mysli okrem iného skúsenosti získané pri jej uplatňovaní.

Článok 13

Implementácia

Členovia sú podľa tejto dohody plne zodpovední za dodržiavanie všetkých záväzkov, ktoré sú v nej stanovené. Vypracujú a zavedú spoľahlivé opatrenia a mechanizmy na dodržiavanie ustanovení tejto dohody inými inštitúciami než orgánmi ústrednej vlády. Členovia prijímú také dostupné opatrenia, ktoré majú v právomoci, aby mimovládne inštitúcie na ich území, ako aj regionálne orgány, ktoré sú mimovládnu inštitúciou na území členov, postupovali v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto dohody. Okrem toho členovia neprijímú také opatrenia, ktoré majú priamo alebo nepriamo za následok záväzkov alebo podporu regionálnych alebo mimovládnych inštitúcií, alebo miestnych správnych orgánov postupovať spôsobom nezlučiteľným s ustanoveniami tejto dohody. Členovia zabezpečia, že sa nebudú využívať služby mimovládnych inštitúcií pri realizácii sanitárnych alebo fytosanitárnych opatrení, ak nebudú postupovať v súlade s ustanoveniami tejto dohody.

Článok 14

Záverečné ustanovenia

Najmenej rozvinuté členské krajiny môžu odložiť uplatňovanie ustanovení tejto dohody o päť rokov od dátumu nadobudnutia platnosti Dohody WTO, ak ide o ich sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia ovplyvňujúce dovoz alebo dovážané výrobky. Ostatné rozvojové členské krajiny môžu odložiť uplatňovanie ustanovení tejto dohody okrem článku 5 ods. 8 a článku 7 o dva roky od nadobudnutia platnosti Dohody WTO, ak ide o ich existujúce sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia ovplyvňujúce dovoz alebo dovážané výrobky, ak takému uplatňovaniu bráni nedostatok technických znalostí, technická infraštruktúra alebo zdroje.

PRÍLOHA A
DEFINÍCIE⁴⁾

1. Sanitárne alebo fytosanitárne opatrenie – akékoľvek opatrenie uplatňované
- a) na ochranu života a zdravia zvierat alebo rastlín na území člena pred rizikami vyplývajúcimi z výskytu, usadenia alebo rozšírenia škodcov, chorôb, organizmov prenášajúcich choroby alebo organizmov spôsobujúcich choroby,
  - b) na ochranu života alebo zdravia ľudí alebo zvierat na území člena pred rizikami vyplývajúcimi z prísad, kontaminátov, toxínov alebo organizmov v potravinách, nápojoch alebo v krmivách zapríčínujúcich choroby,
  - c) na ochranu života alebo zdravia ľudí na území člena pred rizikami vyplývajúcimi z chorôb prenášaných zvieratami, rastlinami alebo výrobkami z nich, alebo z výskytu, usadenia, alebo rozšírenia škodcov,
  - d) na zabránenie alebo na obmedzenie ostatných škôd na území člena vyplývajúcich z výskytu, usadenia alebo rozšírenia škodcov.
- Sanitárne alebo fytosanitárne opatrenia zahŕňajú všetky príslušné zákony, vyhlášky, nariadenia, predpisy a postupy zahrňajúce okrem iného kritériá týkajúce sa konečného výrobku, spracovateľské a výrobné metódy, skúšky, inšpekcie, certifikačné a schvalovacie postupy, zaobchádzanie v karanténe vrátane príslušných predpisov týkajúcich sa dopravy zvierat, rastlín alebo materiálov nevyhnutných na ich prežitie počas dopravy, ustanovenia o príslušných štatistických metódach, postupoch pri odbere vzoriek a metódach odhadu rizík a predpisy o obaloch a označovaní, ktoré sú v priamom vzťahu k nezávadnosti potravín.
2. Harmonizácia – vytvorenie, uznávanie a uplatňovanie spoločných sanitárnych a fytosanitárnych opatrení rôznymi členmi.
3. Medzinárodné normy, smernice a odporúčania zamerané
- a) na nezávadnosť potravín, normy, smernice a odporúčania stanovené Komisiou pre Kódex Alimentarius, ak ide o prísady potravín, rezíduá veterinárnych liekov a pesticídov, kontamináty, analytické metódy, odber vzoriek, ako aj hygienické predpisy;
  - b) na zdravie zvierat a na choroby vzájomne prenosné medzi zvieratami a ľuďmi, normy, smernice a odporúčania vypracované pod záštitou Medzinárodného epizootického úradu;
  - c) na ochranu rastlín, medzinárodné normy, smernice a odporúčania vypracované pod záštitou sekretariátu Medzinárodnej konvencie na ochranu rastlín v spolupráci s regionálnymi organizáciami pôsobiacimi v rámci tejto konvencie;
  - d) na záležitosti nepatriace do pôsobnosti uvedených organizácií, primerané normy, smernice a odporúčania vyhlásené inými medzinárodnými organizáciami otvorenými pre členstvo všetkým členom, uznané výborom.
4. Odhad rizík – vyhodnotenie pravdepodobnosti výskytu, usadenia alebo rozšírenia škodcov alebo chorôb na území dovážajúceho člena podľa sanitárnych alebo fytosanitárnych opatrení, ktoré by sa mohli uplatniť, a biologických alebo ekonomických dôsledkov, ktoré tak môžu vzniknúť, alebo vyhodnotenie nepriaznivých účinkov na zdravie ľudí alebo zvierat vznikajúcich z prítomnosti prísad, kontaminátov, toxínov alebo organizmov zapríčínujúcich choroby z potravín, nápojov alebo krmív.
5. Primeraná úroveň sanitárnej alebo fytosanitárnej ochrany – úroveň ochrany považovaná za primeranú členom, ktorý zaviedol na svojom území sanitárne alebo fytosanitárne opatrenie na ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín.
- Poznámka: Mnohí členovia nazývajú túto definíciu „prijateľná miera rizika“.
6. Oblasť bez škodcov alebo chorôb – podľa určenia príslušných orgánov oblasť zahrňajúca celú krajinu alebo jej časť, alebo celé územie niekoľkých krajín, alebo ich častí, kde sa nevyskytuje určitý druh škodcov alebo chorôb.
- Poznámka: Oblasť bez škodcov alebo chorôb môže obklopovať, môže byť obklopená alebo môže susediť s oblasťou – či už s časťou krajiny, alebo s geografickým regiónom, ktorý zahŕňa časti alebo celé územia niekoľkých krajín – o ktorej je známe, že sa v nej vyskytuje špecifický škodca alebo choroba, ale ktorá je predmetom regionálnych kontrolných opatrení, ako je zavedenie ochrany, dohľadu alebo nárazových zón, ktoré obmedzujú alebo vyhubia dotýčného škodcu alebo chorobu.
7. Oblasť s nízkym výskytom škodcov alebo chorôb – podľa určenia príslušných orgánov oblasť zahrňajúca celú krajinu alebo jej časť, alebo celé územie niekoľkých krajín, alebo ich častí, v ktorých sa určitý škodca alebo choroba málo vyskytujú a ktoré sú pod účinným dohľadom a kontrolou alebo na ktorých sa uskutočňuje hubenie.

⁴⁾ Na účely týchto definícií výraz „zvieratá“ zahŕňa aj ryby a divo žijúcu faunu, „rastliny“ zahŕňa lesy a voľne rastúcu flóru, „škodcovia“ zahŕňa buriny a výraz „kontamináty“ zahŕňa pesticídy a zvyšky veterinárnych liekov a cudzie telesá.

PRÍLOHA B

TRANSPARENTNOSŤ SANITÁRNYCH A FYTOSANITÁRNYCH PREDPISOV

Publikovanie predpisov

1. Členovia zabezpečia, aby všetky sanitárne a fyto sanitárne predpisy,⁵⁾ ktoré majú byť prijaté, boli urýchlene publikované, aby sa s nimi mohli oboznámiť zainteresovaní členovia.

2. S výnimkou naliehavých okolností členovia zabezpečia dostatočný interval medzi publikovaním sanitárneho alebo fyto sanitárneho predpisu a nadobudnutím jeho účinnosti s cieľom poskytnúť čas výrobcem vyvážajúcich členov a predovšetkým rozvojovým členským krajinám, aby prispôsobili svoje výrobky a výrobné metódy požiadavkám dovážajúceho člena.

Informačné strediská

3. Každý člen zabezpečí existenciu jedného informačného strediska zodpovedného za poskytovanie odpovedí na všetky opodstatnené otázky zainteresovaných členov, za poskytovanie príslušných dokumentov týkajúcich sa

- akýchkoľvek sanitárnych alebo fyto sanitárnych predpisov prijatých alebo pripravovaných na jeho území;
- akýchkoľvek kontrolných a inšpekčných postupov, výrobných a karanténnych režimov týkajúcich sa prípustnej miery pesticídov a schvaľovania potravinových prísad používaných na jeho území;
- postupov odhadu rizík, faktorov, ktoré sa berú do úvahy, ako aj určovania primeranej úrovne sanitárnej alebo fyto sanitárnej ochrany;
- členstva a účasti člena alebo príslušných orgánov na jeho území, v medzinárodných a regionálnych sanitárnych a fyto sanitárnych organizáciách a systémoch, ako aj v dvojstranných a mnohostranných dohodách a dohovoroch súvisiacich s touto dohodou a textov takýchto dohôd a dohovorov.

4. Členovia zabezpečia, aby v prípade, že zainteresovaní členovia požadujú kópie dokumentov, boli im poskytnuté za rovnakú cenu (ak nie sú zdarma), za akú ju získajú štátni príslušníci⁶⁾ príslušného člena s výnimkou skutočných nákladov na odoslanie.

Oznamovacie postupy

5. Ak neexistuje medzinárodná norma, smernica alebo odporúčanie, alebo obsah navrhnutého sanitárneho, alebo fyto sanitárneho predpisu sa v podstatných veciach nezhoduje s obsahom medzinárodnej normy, smernice alebo odporúčania a ak predpis môže mať významný vplyv na obchod ostatných členov, členovia budú

- okamžite publikovať oznámenie, aby sa mohli zainteresovaní členovia oboznámiť s návrhom na zavedenie tohto predpisu;
- oznamovať ostatným členom prostredníctvom sekretariátu výroby, na ktoré sa tento predpis vzťahuje, spolu s krátkym vysvetlením cieľa a dôvodov navrhovaného predpisu. Také oznámenia sa budú uskutočňovať okamžite, aby bolo možné vykonať zmeny a vziať do úvahy pripomienky;
- poskytovať na požiadanie ostatným členom kópie navrhovaných predpisov, a ak to bude možné, označiť tie časti, ktoré sa podstatne líšia od medzinárodných noriem, smerníc alebo odporúčaní;
- bez diskriminácie umožňovať primeraný čas ostatným členom na to, aby písomne podali pripomienky, aby ich na požiadanie prediskutovali a aby vzali do úvahy tieto pripomienky, ako aj výsledky diskusie.

6. Ak u člena vzniknú alebo hrozí, že vzniknú naliehavé problémy týkajúce sa ochrany zdravia, potom môže tento člen, ak to považuje za nevyhnutné, upustiť od krokov uvedených v tejto prílohe ods. 5 za predpokladu, že

- okamžite oznámi ostatným členom prostredníctvom sekretariátu príslušné predpisy a výrobky, na ktoré sa predpis vzťahuje, s krátkym vysvetlením cieľa a dôvodov navrhovaného predpisu vrátane povahy naliehavého problému alebo problémov;
- poskytne na požiadanie kópie predpisu ostatným členom;
- umožní ostatným členom podať písomné pripomienky, na požiadanie ich prediskutuje a vezme na vedomie pripomienky a výsledky diskusie.

7. Oznámenia zasielané sekretariátu budú v angličtine, francúzštine alebo v španielčine.

8. Vyspelé členské krajiny budú, ak o to požiadajú iní členovia, poskytovať kópie dokumentov alebo v prípade

⁵⁾ Sanitárne a fyto sanitárne opatrenia, ako sú zákony, vyhlášky alebo všeobecne záväzné výnosy.

⁶⁾ Pokiaľ sa v tejto dohode spomínajú „štátni príslušníci“, v prípade samostatného colného územia člena WTO pôjde o fyzickú osobu alebo o právnickú osobu, ktorá má bydlisko alebo skutočné priemyselné, alebo obchodné sídlo na tomto colnom území.

rozsiahlych dokumentov zhrnutia príslušných dokumentov vzťahujúcich sa na určité oznámenie v angličtine, francúzštine alebo v španielčine.

9. Sekretariát okamžite rozošle text oznámenia všetkým členom a zainteresovaným medzinárodným organizáciám a upozorní rozvojové členské krajiny na akékoľvek oznámenie vzťahujúce sa na výrobky, o ktoré majú osobitný záujem.

10. Členovia označia jeden orgán ústrednej vlády, ktorý bude zodpovedný na národnej úrovni za plnenie ustanovení vzťahujúcich sa na oznamovacie postupy podľa tejto prílohy ods. 5 až 8.

Všeobecné výhrady

11. Žiadne ustanovenie tejto dohody sa nebude vysvetľovať ako povinnosť

- a) oznamovať podrobnosti alebo poskytovať kópie návrhov, alebo publikovať texty v inom jazyku ako v jazyku člena s výnimkou ustanovenia tejto prílohy ods. 8;
- b) podávať členom dôverné informácie, ktoré by mohli brániť presadzovaniu sanitárnych alebo fyto-sanitárnych predpisov alebo ktoré by mohli poškodiť oprávnené obchodné záujmy podnikov.

PRÍLOHA C

KONTROLNÉ, INŠPEKČNÉ A SCHVAĽOVACIE POSTUPY⁷⁾

1. Členovia zabezpečia v súvislosti s akýmkoľvek postupmi, ktoré majú za cieľ kontrolu plnenia sanitárnych alebo fyto-sanitárnych opatrení, aby

- a) sa takéto postupy uskutočnili a dokončili bez zbytočného odkladu a spôsobom nie menej výhodným pre dovážané výrobky ako pre obdobné výrobky domáceho pôvodu;
- b) štandardné obdobie na konanie pri každom postupe bolo publikované alebo aby predpokladaná dĺžka tohto obdobia bola oznámená žiadateľovi, ak o to požiada; pri prijatí žiadosti príslušný orgán urýchlene preskúma kompletnosť dokumentácie a bude informovať žiadateľa presným a uceleným spôsobom o všetkých nedostatkoch; príslušný orgán zašle okamžite výsledky konania presným a uceleným spôsobom žiadateľovi tak, aby mohol v prípade potreby vykonať potrebné korekcie; aj vtedy, ak má žiadosť nedostatky, kompetentný orgán pokračuje v konaní, ak je to možné, ak to žiadateľ požaduje, a na požiadanie bude žiadateľ informovaný o pokročilosti postupu, ako aj o dôvodoch prípadného omeškania;
- c) požiadavky na informácie boli limitované na to, čo je nevyhnutné pre primerané kontrolné, inšpekčné a schvaľovacie postupy vrátane schvaľovania používaných prísad alebo na stanovenie prípustných dávok kontaminátov v potravinách, nápojoch alebo krmivách;
- d) dôverný charakter informácií o dovážaných výrobkoch, ktorý môže vyplývať z kontroly, inšpekcie alebo schvaľovania, sa bude rešpektovať spôsobom nie menej výhodným ako v prípade domácich výrobkov tak, aby boli chránené oprávnené obchodné záujmy;
- e) akékoľvek požiadavky na kontrolu, inšpekciu a schvaľovanie jednotlivých skúšobných vzoriek výrobku boli obmedzené na to, čo je primerané a nevyhnutné;
- f) akékoľvek poplatky vybrané za postupy na dovážané výrobky boli spravodlivé vo vzťahu k akýmkoľvek poplatkom účtovaným na obdobné domáce výrobky alebo na výrobky pochádzajúce od akéhokoľvek iného člena a nemali by byť vyššie ako skutočné náklady za službu;
- g) platili rovnaké kritériá pri výbere používaných postupov a pri odberoch vzoriek pri dovážaných výrobkoch aj pri domácich výrobkoch tak, aby sa minimalizovali nevýhody voči žiadateľom, dovozcom, vývozcom alebo ich zástupcom;
- h) boli postupy pre upravený výrobok, kedykoľvek sa zmení špecifikácia výrobku následkom jeho kontroly a inšpekcie z hľadiska uplatňovaných predpisov, obmedzené na to, čo je nevyhnutné na určenie, že existujú uspokojivé dôkazy, že výrobok ešte stále zodpovedá príslušným predpisom;
- i) existoval postup preskúmania sťažností týkajúcich sa vykonávania uvedených postupov a taký, ktorý umožní prijať nápravu, ak je táto sťažnosť oprávnená. Tam, kde dovážajúci člen uplatňuje systém schvaľovania na použitie potravinárskych prísad alebo na stanovenie prípustných dávok kontaminátov v potravinách, nápojoch alebo krmivách, ktorý zakazuje alebo obmedzuje prístup na svoj domáci trh tým výrobkom, ktoré toto schvaľovanie nemajú, potom dovážajúci člen zváži použitie príslušnej medzinárodnej normy ako základu pre prístup, kým sa neprijme konečné rozhodnutie.

2. Tam, kde sanitárne alebo fyto-sanitárne opatrenia stanovujú, že kontrola sa bude vykonávať vo výrobe, člen, na ktorého území sa uskutočňuje táto výroba, poskytne nevyhnutnú pomoc na jej uľahčenie a na uľahčenie práce kontrolným orgánom.

3. Žiadne ustanovenie tejto dohody nebráni členom vykonávať primerané inšpekcie na svojom vlastnom území.

⁷⁾ Kontrolné, inšpekčné a schvaľovacie postupy zahŕňajú okrem iného postupy pri odbere vzoriek, testovanie a certifikáciu.

DOHODA o textile a odevoch

Členovia,

pripomínajúc, že ministri v Punta del Este sa dohodli, že „rokovania v oblasti textilu a odevov budú zamerané na stanovenie spôsobov, ktoré by v závere umožnili začlenenie tohto odvetvia do GATT na základe posilnených pravidiel a predpisov GATT, čo by tiež prispelo k realizácii cieľa ďalšej liberalizácie obchodu“,

pripomínajúc, že v rozhodnutí Výboru pre obchodné rokovania z apríla 1989 sa dohodlo, že by proces začlenenia mal nasledovať po ukončení Uruguajského kola mnohostranných obchodných rokovaní a mal by mať progresívny charakter,

pripomínajúc, že sa dohodlo, že zvláštne zaobchádzanie by sa malo poskytnúť najmenej rozvinutým členským krajinám,

dohodli sa takto:

Článok 1

1. Táto dohoda obsahuje ustanovenia, ktoré budú členovia uplatňovať počas prechodného obdobia začleňovania textilného a odevného odvetvia do GATT 1994.

2. Členovia sa dohodli používať ustanovenia článku 2 ods. 18 a článku 6 ods. 6(b) takým spôsobom, ktorý umožní výrazne zlepšiť prístup na trh pre malých dodávateľov a vytvorí možnosti rozvoja obchodnej výmeny pre nových účastníkov v oblasti obchodu s textilom a odevmi.¹⁾

3. Členovia náležite zohľadnia situáciu tých členov, ktorí neprijali protokoly o predĺžení Dohovoru o medzinárodnom obchode s textilom (ďalej len „MFA**“) od roku 1986, a podľa možnosti im poskytnú zvláštne zaobchádzanie pri uplatňovaní ustanovení tejto dohody.

4. Členovia sa po konzultáciách s vyvážajúcimi členmi produkujúcimi bavlnu dohodli na tom, aby sa pri uplatňovaní ustanovení tejto dohody zohľadnili osobitné záujmy týchto krajín.

5. V záujme uľahčiť začlenenie textilného a odevného odvetvia do GATT 1994 členovia by mali umožniť trvalé a autonómne priemyselné zmeny, ako aj zvýšenú konkurenciu na svojich trhoch.

6. Ak nie je v tejto dohode stanovené inak, jej ustanovenia neovplyvnia práva a záväzky vyplývajúce pre členov z Dohody WTO a z mnohostranných obchodných dohôd.

7. Textil a odevné výrobky, na ktoré sa vzťahuje táto dohoda, sú uvedené v prílohe.

Článok 2

1. Akékoľvek obmedzenia množstva podľa dvojstranných dohôd, ktoré sa uplatňujú na základe článku 4, alebo boli oznámené podľa článku 7 alebo 8 MFA a sú platné v deň predchádzajúci dňu nadobudnutia platnosti Dohody WTO, budú členmi, ktorí ich uplatňujú, do 60 dní po nadobudnutí platnosti tejto dohody podrobne oznámené vrátane výšky obmedzenia, koeficientu nárastu a ustanovení týkajúcich sa flexibility, Orgánu na kontrolu obchodu s textilom (ďalej len „TMB***“), ustanoveného podľa článku 8. Členovia sa dohodli, že od dátumu nadobudnutia platnosti Dohody WTO sa budú všetky obmedzenia tohto typu, uplatňované medzi zmluvnými stranami GATT 1947 a platné v deň predchádzajúci dňu nadobudnutia platnosti Dohody WTO riadiť ustanoveniami tejto dohody.

2. TMB rozpošle tieto oznámenia všetkým členom pre ich informáciu. Každý člen má právo do 60 dní od rozposlania oznámení predložiť TMB akékoľvek pripomienky, ktoré pokladá v tejto súvislosti za vhodné. Tieto pripomienky budú rozposlané aj ostatným členom pre ich informáciu. TMB môže vydať odporúčania zainteresovaným členom, ak to považuje za vhodné.

3. Ak sa obdobie 12 mesiacov predpokladané na uplatnenie obmedzení, ktoré musia byť oznámené podľa odseku 1, nezhoduje s obdobím 12 mesiacov bezprostredne predchádzajúcich nadobudnutiu platnosti Dohody WTO, príslušní členovia by sa mali vzájomne dohodnúť na zladení obdobia platnosti obmedzení s rokom podľa tejto dohody²⁾ a stanoviť teoretické základné úrovne uvedených obmedzení v záujme uplatnenia ustanovení tohto článku. Príslušní členovia sa dohodli, že začnú okamžite na požiadanie konzultácie s cieľom dosiahnuť takúto vzájomnú dohodu. Akékoľvek takéto opatrenie musí zohľadniť okrem iného aj sezónne štruktúry dodávok

¹⁾ Vývozy z najmenej rozvinutých členských krajín budú môcť taktiež využívať podľa možnosti toto ustanovenie.

²⁾ „Rokom podľa tejto dohody“ sa rozumie obdobie 12 mesiacov, počínajúc dňom nadobudnutia platnosti Dohody WTO a nasledujúce dvanásťmesačné intervaly.

* MFA - Multifibre Agreement.

** Textiles Monitoring Body.

v posledných rokoch. Výsledky týchto konzultácií budú oznámené TMB a ten zašle zúčastneným členom odporúčania, ktoré bude považovať za primerané.

4. Obmedzenia oznámené podľa odseku 1 budú predstavovať súhrn všetkých obmedzení tohto typu, uplatňovaných príslušnými členmi v deň predchádzajúci dňu nadobudnutia platnosti Dohody WTO. Ak ustanovenia tejto dohody alebo príslušné ustanovenia GATT 1994³⁾ nestanovia inak, nebudú zavedené žiadne nové obmedzenia pri výrobkoch alebo pre členov. Obmedzenia, ktoré nebudú oznámené do 60 dní od nadobudnutia platnosti Dohody WTO, budú okamžite ukončené.

5. Každé jednostranné opatrenie prijaté podľa článku 3 MFA pred dátumom nadobudnutia platnosti Dohody WTO bude môcť zostať v platnosti počas obdobia, ktoré je tam uvedené, ale nesmie prekročiť 12 mesiacov, ak toto opatrenie preskúmal Orgán pre dohľad nad textilom (ďalej len „TSB“) vytvorený na základe MFA. Ak by TSB nemal možnosť takéto jednostranné opatrenie preskúmať, toto opatrenie preskúma TMB v súlade s pravidlami a postupmi, ktoré sa uplatňujú v prípadoch opatrení prijatých podľa článku 3 MFA. Každé opatrenie uplatňované podľa dohody uzatvorenej podľa článku 4 MFA pred dátumom nadobudnutia platnosti tejto dohody, ktoré je predmetom sporu a ktoré TSB nebude mať možnosť preskúmať, bude tiež preskúmané prostredníctvom TMB v súlade s pravidlami a postupmi MFA uplatňovanými pri takomto preskúmaní.

6. V deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO každý člen začlení do GATT 1994 výrobky, ktoré v roku 1990 predstavovali najmenej 16 % jeho celkového objemu dovozu výrobkov uvedených v prílohe, v položkách alebo skupinách Harmonizovaného systému. Výrobky, ktoré majú byť začlenené, budú zahŕňať výrobky každej zo štyroch nasledujúcich skupín: česané a spradené výrobky, látky, konfekčné textilné výrobky a odevy.

7. Úplné podrobnosti o opatreniach, ktoré budú prijaté na základe odseku 6, oznámia členovia podľa nasledujúcich zásad:

- a) členovia, ktorí uplatňujú obmedzenia vzťahujúce sa na odsek 1, sa zaväzujú, že bez ohľadu na dátum nadobudnutia platnosti Dohody WTO oznámia všetky podrobnosti sekretariátu GATT najneskôr v deň stanovený ministerským rozhodnutím z 15. apríla 1994. Sekretariát GATT urýchlene rozošle oznámenia ostatným členom pre ich informovanosť. Tieto oznámenia budú k dispozícii pre TMB po jeho zriadení, a to na účely stanovené v odseku 21;
- b) členovia, ktorí si na základe článku 6 ods. 1 zachovali právo používať ustanovenia článku 6, oznámia tieto podrobnosti TMB najneskôr do 60 dní po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, alebo v prípade tých členov, na ktorých sa vzťahuje článok 1 ods. 3, najneskôr do konca 12. mesiaca od nadobudnutia platnosti Dohody WTO. TMB rozošle tieto oznámenia ostatným členom pre informáciu a posúdi ich tak, ako je stanovené v odseku 21.

8. Zostávajúce výrobky, to znamená výrobky nezačlenené do GATT 1994 na základe odseku 6, budú sa začleňovať podľa položiek alebo skupín Harmonizovaného systému v troch etapách takto:

- a) prvý deň 37. mesiaca po nadobudnutí platnosti Dohody WTO výrobky členov, ktoré v roku 1990 predstavovali najmenej 17 % z celkového objemu dovozu výrobkov uvedených v prílohe. Výrobky, ktoré musia členovia začleniť, budú zahŕňať výrobky z každej zo štyroch nasledujúcich skupín: česané a spradené výrobky, látky, konfekčné textilné výrobky a odevy;
- b) prvý deň 85. mesiaca po nadobudnutí platnosti Dohody WTO výrobky členov, ktoré v roku 1990 predstavovali najmenej 18 % z celkového objemu dovozu výrobkov uvedených v prílohe. Výrobky, ktoré musia členovia začleniť, budú zahŕňať výrobky z každej zo štyroch nasledujúcich skupín: česané a spradené výrobky, látky, konfekčné textilné výrobky a odevy;
- c) prvý deň 121. mesiaca po nadobudnutí platnosti Dohody WTO bude textilné a odevné odvetvie začlenené do GATT 1994, pričom všetky obmedzenia podľa tejto dohody budú zrušené.

9. Členovia, ktorí na základe článku 6 ods. 1 oznámia svoj zámer neponechať si právo použiť ustanovenia článku 6, budú sa v zmysle tejto dohody považovať za takých členov, ktorí začlenili svoje textilné a odevné výrobky do GATT 1994. Títo členovia budú preto oslobodení od povinnosti podrobiť sa ustanoveniam odsekov 6 až 8 a 11.

10. Žiadne ustanovenie tejto dohody nebude brániť členovi, ktorý predložil integračný program v súlade s odsekmi 6 až 8, aby začlenil výrobky do GATT 1994 skôr, ako je stanovené v takomto programe. Každé takéto začlenenie výrobkov, o ktorom je takto rozhodnuté, nadobudne však účinnosť na začiatku roka podľa tejto dohody, pričom podrobnosti budú oznámené TMB najmenej tri mesiace vopred, aby mohli byť zaslané všetkým členom.

11. Príslušné programy začleňovania uplatňované v súlade s odsekom 8 budú podrobne oznámené TMB aspoň 12 mesiacov pred nadobudnutím ich platnosti a TMB ich rozošle všetkým členom.

12. Za základné úrovne obmedzení na zostávajúce výrobky uvedené v odseku 8 sa budú považovať za obmedzujúce úrovne, ktoré sú uvedené v odseku 1.

13. Počas 1. etapy tejto dohody (od dátumu nadobudnutia platnosti Dohody WTO po 36. mesiac vrátane) bude

³⁾ Príslušné ustanovenia GATT 1994 nezahŕňajú ustanovenia článku XIX, ak ide o výrobky, ktoré ešte nebudú začlenené do GATT 1994, ak to nie je zvlášť uvedené v prílohe ods. 3.

* TSB - Textiles Surveillance Body.

výška každého obmedzenia uplatňovaného na základe dvojstranných dohôd uzavretých podľa MFA a platných pre 12-mesačné obdobie pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO zvyšovaná každoročne najmenej o koeficient rastu pre takéto obmedzenia zvýšený o 16 %.

14. Ak Rada pre obchod s tovarom alebo Orgán na urovnávanie sporov nerozhodnú na základe odseku 12 článku 8 inak, úroveň každého zostávajúceho obmedzenia bude každoročne zvýšená počas nasledujúcich etáp vykonávania tejto dohody najmenej o nasledujúce hodnoty:

- a) pre 2. etapu (od 37. mesiaca po 84. mesiac platnosti Dohody WTO vrátane) bude koeficient rastu uplatňovaný pre príslušné obmedzenia počas 1. etapy zvýšený o 25 %;
- b) pre 3. etapu (od 85. mesiaca po 120. mesiac platnosti Dohody WTO vrátane) bude koeficient rastu uplatňovaný pre príslušné obmedzenia počas 2. etapy zvýšený o 27 %.

15. Žiadne ustanovenie tejto dohody nebude brániť ktorémukoľvek členovi, aby v priebehu prechodného obdobia neodstránil obmedzenie uplatňované podľa tohto článku s účinnosťou od začiatku roka podľa tejto dohody za predpokladu, že na to budú príslušný vyvážajúci člen a TMB upozornení oznámením aspoň tri mesiace vopred, keď takéto odstránenie nadobudne platnosť. Lehota na predbežné oznámenie môže byť so súhlasom člena, na ktorého je obmedzenie zamerané, skrátená na 30 dní. TMB rozpošle také oznámenia všetkým členom. Pri posudzovaní zrušenia obmedzení podľa výkladu tohto odseku zohľadní príslušný člen zaobchádzanie poskytované podobným vývozom ostatných členov.

16. Ustanovenia týkajúce sa flexibility, to znamená možnosti prevodu, prenosu a použitia obmedzení vopred, uplatniteľné na všetky obmedzenia množstva, udržiavané podľa tohto článku, budú rovnaké ako tie, ktoré sú v dvojstranných dohodách uzatvorených podľa MFA stanovené na 12-mesačné obdobie predchádzajúce nadobudnutiu platnosti Dohody WTO. Na kombinované použitie možností prevodu, prenosu a použitia vopred nebudú uložené alebo udržiavané žiadne kvóty množstva.

17. Príslušní členovia sa medzi sebou dohodnú o administratívnych úpravách, ktoré sa považujú za nevyhnutné pri uplatňovaní akéhokoľvek ustanovenia tohto článku. Všetky takéto úpravy musia byť oznámené TMB.

18. Ak ide o členov, ktorých vývozy sú predmetom obmedzení v deň pred dátumom nadobudnutia platnosti Dohody WTO, a tieto obmedzenia predstavujú 1,2 % alebo menej z celkového objemu obmedzení uplatňovaných dovážajúcim členom k 31. decembru 1991 a oznámených v zmysle tohto článku, zabezpečí sa pri nadobudnutí platnosti Dohody WTO a počas jej platnosti podstatné zlepšenie prístupu ich vývozov na trh uplatnením koeficientov rastu uvedených v odsekoch 13 a 14 vždy s predstihom jednej etapy alebo aspoň ekvivalentnými úpravami, ktoré môžu byť vzájomne dohodnuté rôznou kumuláciou základných úrovní, koeficientov rastu a ustanovení týkajúcich sa flexibility. Takéto zlepšenia budú oznámené TMB.

19. V každom prípade, keď počas platnosti tejto dohody v zmysle článku XIX GATT 1994 zavedie člen na určitý výrobok ochranné opatrenie, a to počas obdobia jedného roka bezprostredne nasledujúceho po začlenení tohto výrobku do GATT 1994 v súlade s ustanoveniami tohto článku, budú uplatnené ustanovenia článku XIX tak, ako sú interpretované v Dohode o ochranných opatreniach, ak v odseku 20 nie je uvedené inak.

20. V prípadoch, keď sa takéto opatrenie uplatňuje použitím netarifných prekážok obchodu, príslušný dovážajúci člen ho bude uplatňovať spôsobom uvedeným v článku XIII ods. 2d) GATT 1994, a to na základe žiadosti ktoréhokoľvek vyvážajúceho člena, ktorého vývozy týchto výrobkov budú predmetom obmedzení podľa tejto dohody, kedykoľvek počas obdobia jedného roka, ktorý bezprostredne predchádza zavedeniu ochranného opatrenia. Príslušný vyvážajúci člen takéto opatrenie prijme. Rozsah obmedzenia, ktorý možno uplatniť, nesmie znížiť príslušné vývozy pod úroveň minulého reprezentatívneho obdobia, ktoré obyčajne zodpovedá priemernému vývozu príslušného člena za posledné tri reprezentatívne roky, za ktoré sú k dispozícii štatistické údaje. Okrem toho, ak sa ochranné opatrenie uplatňuje dlhšie ako jeden rok, jeho výška sa bude v pravidelných intervaloch postupne znižovať počas celého obdobia uplatňovania. V takých prípadoch vyvážajúci člen nebude uplatňovať právo na zníženie koncesii alebo iných rovnocenných záväzkov podľa článku XIX ods. 3a) GATT 1994.

21. TMB bude preskúmavať uplatňovanie tohto článku. Na základe žiadosti ktoréhokoľvek člena preskúma každý osobitný prípad vo vzťahu k uplatneniu ustanovení tohto článku. Uskutoční vhodné odporúčania alebo nálezy pre člena alebo zainteresovaných členov do 30 dní po tom, keď týchto členov vyzval, aby sa na jeho prácach zúčastnili.

Článok 3

1. Do 60 dní po nadobudnutí platnosti Dohody WTO členovia uplatňujúci obmedzenia⁴⁾ na textilné a odevné výrobky (okrem obmedzení udržiavaných podľa MFA, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia článku 2) zlučiteľné s GATT 1994, alebo nie, a) podrobne ich oznámia TMB alebo b) poskytnú TMB oznámenia, ktoré sa vzťahujú na tento prípad a ktoré boli predložené ľubovoľnému inému orgánu WTO. Oznámenia by mali, ak je to možné, obsahovať

⁴⁾ Termín „obmedzenie“ označuje všetky jednostranné obmedzenia množstva, dvojstranné dohovory a všetky iné opatrenia majúce podobné účinky.

informácie o dôvodoch týchto obmedzení v zmysle GATT 1994 vrátane tých ustanovení GATT 1994, na ktorých sú tieto obmedzenia založené.

2. Členovia uplatňujúci obmedzenia podľa odseku 1 s výnimkou tých, ktoré sú opodstatnené na základe ustanovení GATT 1994, ich buď

- a) zladia s GATT 1994 do jedného roka po nadobudnutí platnosti Dohody WTO s tým, že budú o tomto kroku TMB písomne informovať, alebo
- b) postupne odstránia v súlade s programom, ktorý TMB predloží členom uplatňujúcim tieto obmedzenia najneskôr šesť mesiacov po nadobudnutí platnosti Dohody WTO. Tento program bude zahŕňať odstránenie všetkých obmedzení v lehote, ktorá neprekročí obdobie trvania tejto dohody. TMB môže takýto program príslušnému členovi odporučiť.

3. Počas platnosti tejto dohody budú členovia informovať TMB o oznámeniach, ktoré predložili akémukoľvek inému orgánu WTO a ktoré sa týkajú akýchkoľvek nových obmedzení alebo zmien v existujúcich obmedzeniach na textilné a odevné výrobky a prijatých na základe ustanovení GATT 1994, a to do 60 dní od ich nadobudnutia platnosti.

4. Každý člen bude môcť predložiť oznámenie opačného typu TMB, odôvodňujúce obmedzenia z hľadiska GATT 1994 alebo týkajúce sa všetkých obmedzení, ktoré nemohli byť oznámené podľa ustanovení tohto článku. Opatrenia týkajúce sa týchto oznámení môže podniknúť každý člen v súlade s príslušnými ustanoveniami alebo postupmi podľa GATT 1994 v príslušnom orgáne WTO.

5. TMB rozpošle všetkým členom pre ich informáciu oznámenia vypracované podľa tohto článku.

Článok 4

1. Obmedzenia uvedené v článku 2 a tie, ktoré sa uplatňujú podľa článku 6, budú zabezpečovať vyvážajúci členovia. Dovážajúci členovia nebudú povinní prijať dodávky presahujúce obmedzenia oznámené podľa článku 2 a obmedzenia, ktoré sa uplatňujú podľa článku 6.

2. Členovia sa dohodli, že by zavedenie zmien, ako sú zmeny praktík, pravidiel, postupov a zaradenia textilných a odevných výrobkov do kategórií vrátane tých zmien, ktoré sa vzťahujú na Harmonizovaný systém, nemalo pri zavádzaní alebo pri uplatňovaní obmedzení oznámených a uplatňovaných podľa tejto dohody narušiť rovnováhu práv a povinností medzi zainteresovanými členmi vyplývajúcich z tejto dohody, nepriaznivo ovplyvniť možnosť prístupu na trh, ktorú člen môže využiť, ohrozovať plné využitie takéhoto prístupu na trh alebo narušiť obchodnú výmenu vyplývajúcu z tejto dohody.

3. Členovia sa dohodli, že ak niektorý výrobok, ktorý tvorí len jeden z prvkov zahrnutých do obmedzenia, je predmetom oznámenia týkajúceho sa jeho začlenenia v súlade s ustanoveniami článku 2, potom nijaká zmena tohto obmedzenia nenaruší rovnováhu práv a záväzkov medzi zainteresovanými členmi vyplývajúcich z tejto dohody.

4. Ak sú však zmeny uvedené v odsekoch 2 a 3 nevyhnutné, členovia sa dohodli, že člen, ktorý na tieto zmeny pristúpi, bude informovať príslušného člena alebo členov a bez zbytočného odkladu pred zavedením takýchto zmien začne konzultácie s cieľom dosiahnuť vzájomne prijateľné riešenie vo veci primeraných a spravodlivých úprav. Členovia sa ďalej dohodli, že v prípadoch, keď nie je možná konzultácia pred ich zavedením, člen, ktorý na tieto zmeny pristúpi, bude na požiadanie príslušného člena konzultovať podľa možnosti s ostatnými zainteresovanými členmi v lehote 60 dní s cieľom dosiahnuť vzájomne uspokojivé riešenie vo veci primeraných a spravodlivých úprav. Ak sa nedosiahne vzájomne uspokojivé riešenie, ktorýkoľvek zo zúčastnených členov môže predložiť túto otázku TMB, aby uskutočnil odporúčanie podľa článku 8. Ak nemal TMB možnosť preskúmať spor týkajúci sa zavedených zmien pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO, tento spor preskúma TMB v súlade s pravidlami a postupmi MFA uplatňovanými pri takomto preskúmaní.

Článok 5

1. Členovia sa dohodli, že obchádzanie účelu tejto dohody prekladaním alebo presmerovaním tovaru, nepravdivou deklaráciou o krajine alebo mieste pôvodu a falšovaním oficiálnych dokumentov je v rozpore s touto dohodou, ktorá spočíva v začlenení textilného a odevného priemyslu do GATT 1994. V dôsledku toho by mali členovia zaviesť potrebné právne predpisy a/alebo administratívne postupy nevyhnutné na to, aby čelili takémuto obchádzaniu. Členovia sa okrem toho dohodli, že v súlade s ich domácou legislatívou a postupmi budú plne spolupracovať na riešení problémov vyplývajúcich z obchádzania tejto dohody.

2. Keby ktorýkoľvek člen usúdil, že táto dohoda sa obchádza prekladaním alebo presmerovaním tovaru, nepravdivou deklaráciou o krajine alebo mieste pôvodu a falšovaním oficiálnych dokumentov a že neboli uplatnené žiadne opatrenia alebo že uplatnené opatrenia nie sú primerané, aby čelili takémuto obchádzaniu, mal by tento člen konzultovať so zainteresovaným členom alebo s členmi v záujme hľadania vzájomne uspokojivého riešenia. Takéto konzultácie by sa mali konať okamžite, najneskôr však do 30 dní. Ak sa nedosiahne vzájomne uspokojivé riešenie, ktorýkoľvek zúčastnený člen sa môže so záležitosťou obrátiť na TMB, aby vykonal odporúčania.

3. Členovia sa dohodli v súlade so svojou domácou legislatívou a postupmi prijať nevyhnutné kroky s cieľom zabrániť praktikám obchádzania na svojom území, vyšetrovať ich, a ak k nim dôjde, prijímať právne a/alebo administratívne kroky. Členovia sa dohodli plne spolupracovať v súlade so svojou domácou legislatívou a vnútornými postupmi v prípadoch obchádzania alebo podozrenia z obchádzania tejto dohody, aby zistili príslušné fakty o miestach dovozu, vývozu, a tam, kde je to vhodné, aj o presmerovaní. Bolo dohodnuté, že takáto spolupráca, uskutočňovaná v súlade s domácou legislatívou a postupmi, bude zahŕňať vyšetrovanie praktík obchádzania, ktoré zvyšujú vývozy podliehajúce obmedzeniam a určené členovi, ktorý tieto obmedzenia uplatňuje, výmenu dokumentov, korešpondencie, správ a iných príslušných informácií v čo možno najväčšej miere a umožnenie návštev v prevádzkach a kontaktov na požiadanie od prípadu k prípadu. Členovia by sa mali usilovať o vyjasnenie okolností každého takéhoto prípadu obchádzania alebo podozrenia z obchádzania vrátane účasti zainteresovaných vývozcov alebo dovozcov v tejto veci.

4. Ak existuje na základe prešetrenia dostatok dôkazov, že došlo k obchádzaniu (napr. keď sú k dispozícii dôkazy o krajine alebo mieste skutočného pôvodu a okolnostiach takéhoto obchádzania), členovia sa dohodli, že by mali byť prijaté primerané kroky potrebné na riešenie problému. Také kroky môžu zahŕňať odmietnutie dovozu tovaru, alebo ak už bol tovar dovezený, po náležitom posúdení skutočných okolností a krajiny alebo miesta pôvodu úpravu obmedzenia navýšením, aby sa zohľadnila skutočná krajina alebo miesto pôvodu. Taktiež ak existujú dôkazy, že sú do prípadu zapojené územia členov, cez ktoré bol tovar presmerovaný, takéto kroky môžu zahŕňať aj zavedenie obmedzení zameraných na týchto členov. Akýkoľvek takýto krok spolu s jeho časovým zavedením a rozsahom môže byť zavedený až po konzultáciách vykonaných s cieľom dosiahnuť vzájomne uspokojivé riešenie medzi zúčastnenými členmi a bude oznámený TMB a doložený príslušnými odôvodneniami. Zúčastnení členovia sa môžu dohodnúť pri konzultácii na iných opravných prostriedkoch. Každá takáto dohoda bude taktiež oznámená TMB, ktorý rozošle príslušným členom odporúčania, ktoré pokladá za primerané. Ak sa nedosiahne vzájomne uspokojivé riešenie, každý zúčastnený člen môže túto záležitosť predložiť TMB, aby ju, pokiaľ možno, v najkratšom čase preskúmal a vyhotovil odporúčania.

5. Členovia poznamenávajú, že v niektorých prípadoch obchádzania môžu dodávky prechádzať cez krajiny alebo územia bez akejkoľvek zmeny alebo úpravy na tovare obsiahnutom v takýchto dodávkach. Poznamenávajú, že nemožno vždy vykonávať v týchto tranzitných miestach kontrolu takýchto zásielok.

6. Členovia sa dohodli, že aj nepravdivé deklarácie týkajúce sa obsahu vláken, množstva, označenia alebo klasifikácie tovaru sú v rozpore s touto dohodou. Ak existujú dôkazy, že bola z dôvodu obchádzania vyhotovená takáto deklarácia, členovia sa dohodli, že by mali byť prijaté príslušné opatrenia proti zainteresovaným vývozcom alebo dovozcom v súlade s ich domácou legislatívou a postupmi. Ak by bol niektorý člen presvedčený, že táto dohoda sa obchádza prostredníctvom nepravdivých deklarácií a že sa neuplatňuje žiadne administratívne opatrenie alebo že uplatnené administratívne opatrenia nie sú primerané, aby bránili takémuto obchádzaniu, mal by okamžite začať, pokiaľ možno, v najkratšom čase konzultácie s členmi, ktorí situáciu spôsobili, s cieľom hľadať vzájomne uspokojivé riešenie. Ak sa takéto riešenie nedosiahne, záležitosť môže predložiť TMB ktorýkoľvek zainteresovaný člen s cieľom získať odporúčania. Toto ustanovenie nemá za cieľ zabrániť členom v realizácii technických úprav pri vzniku chýb v deklaráciách z nedopatrenia.

Článok 6

1. Členovia uznávajú, že počas prechodného obdobia môže byť nevyhnutné uplatňovať zvláštny prechodný ochranný mechanizmus (ďalej len „prechodný ochranný mechanizmus“). Každý člen bude môcť uplatňovať prechodný ochranný mechanizmus na všetky výrobky zahrnuté v prílohe s výnimkou tých, ktoré budú začlenené do GATT 1994 na základe ustanovení článku 2. Členovia neuplatňujúci obmedzenia podľa článku 2 oznámia TMB do 60 dní od nadobudnutia platnosti Dohody WTO, či si želajú zachovať právo používať ustanovenia tohto článku. Členovia, ktorí neboli účastníkmi protokolov o predĺžení MFA od roku 1986, predložia svoje oznámenia do šiestich mesiacov po nadobudnutí platnosti Dohody WTO. Prechodný ochranný mechanizmus by sa mal uplatňovať v čo najmenšej miere, v súlade s ustanoveniami tohto článku a s účinným uskutočňovaním procesu začleňovania vyplývajúcim z tejto dohody.

2. Ochranné opatrenia budú môcť byť podľa tohto článku prijaté na základe zistenia člena,⁵⁾ ak je preukázané, že určitý výrobok sa dováža na jeho územie v takom zvýšenom množstve, že to spôsobuje alebo skutočne hrozí vážne poškodenie domáceho výrobného odvetvia vyrábajúceho obdobnú a/alebo priamo konkurenčnú výrobku. Vážne poškodenie alebo reálna hrozba poškodenia musí byť zjavne spôsobená týmto nárastom množstva celkových dovozov tohto výrobku, a nie inými faktormi, ako sú napríklad technické úpravy alebo zmeny v preferencii spotrebiteľov.

⁵⁾ Colná únia bude môcť uplatňovať ochranné opatrenie ako jednotný celok alebo v mene každého členského štátu. Keď colná únia bude uplatňovať ochranné opatrenia ako jednotný celok, všetky podmienky na určenie existencie vážneho poškodenia alebo skutočnej hrozby vážneho poškodenia domáceho výrobného odvetvia v zmysle tejto dohody budú založené na podmienkach existujúcich v colnej únii ako celku. Keď bude ochranné opatrenie uplatňovať len jeden členský štát, všetky podmienky na určenie existencie vážneho poškodenia alebo skutočnej hrozby vážneho poškodenia budú založené na podmienkach existujúcich v tomto členskom štáte a opatrenie bude obmedzené na tento štát.

3. Ak člen zistí, že existuje vážne poškodenie alebo skutočná hrozba vážneho poškodenia v zmysle odseku 2, preskúma účinok takýchto dovozov na situáciu príslušného výrobného odvetvia, prejavujúci sa v zmenách príslušných ekonomických ukazovateľov, ako sú výroba, produktivita, využitie kapacít, zásoby, podiel na trhu, vývozy, mzdy, zamestnanosť, domáce ceny, zisky a investície; žiaden z týchto faktorov, či už samostatne, alebo v kombinácii s inými faktormi, nemôže nevyhnutne tvoriť základ pre rozhodujúci úsudok.

4. Každé opatrenie zavedené v súlade s ustanoveniami tohto článku bude uplatňovať člen voči inému členovi. Člen alebo členovia, ktorým sa vážne poškodenie alebo hrozba vážneho poškodenia uvedené v odsekoch 2 a 3 prisudzujú, budú určení na základe náhleho a podstatného, skutočného alebo bezprostredne hroziaceho⁶⁾ zvýšenia dovozov, pochádzajúceho od uvedeného člena alebo členov posudzovaných individuálne, a to na základe výšky dovozov v porovnaní s dovozmi z iných zdrojov, na základe podielu na trhu, ako aj dovozných a domácich cien v porovnateľnom štádiu obchodnej operácie; žiaden z týchto faktorov posudzovaný samostatne alebo v kombinácii s ostatnými faktormi nemôže nevyhnutne tvoriť základ pre rozhodujúci úsudok. Takéto ochranné opatrenie sa nebude uplatňovať na vývozy žiadneho člena, ktorého vývozy príslušného výrobku sú už obmedzované podľa tejto dohody.

5. Obdobie platnosti rozhodnutia o existencii vážneho poškodenia alebo skutočnej hrozby vážneho poškodenia na účely zavedenia ochranných opatrení nepresiahne 90 dní od dátumu počiatočného oznámenia v zmysle odseku 7.

6. Pri uplatňovaní prechodného ochranného mechanizmu budú osobitne zohľadnené záujmy vyvážajúcich členov takto:

- a) najmenej rozvinutým členským krajinám bude poskytnuté podstatne výhodnejšie zaobchádzanie, ako je poskytované ostatným skupinám členov, ktorí sú uvedení v tomto odseku (prednostne vo všetkých prvkoch);
- b) členom, ktorých celkový objem vývozu textilu a odevov je malý v porovnaní s celkovým objemom vývozu ostatných členov a ktorí tvoria iba malé percento celkového dovozu tohto výrobku dovážajúceho člena, sa poskytne odlišné a výhodnejšie zaobchádzanie pri stanovení ekonomických podmienok uvedených v odsekoch 8, 13 a 14. U týchto dodávateľov budú náležite zohľadnené v súlade s článkom 1 ods. 2 a 3 budúce možnosti rozvoja ich obchodu a nevyhnutnosť povoliť dovozy pochádzajúce z ich územia v obchodovateľných množstvách;
- c) ak ide o výrobky z vlny pochádzajúce z rozvojových členských krajín produkujúcich vlnu, ktorých hospodárstvo a obchod s textilom a odevmi závisia od odvetví výroby vlny, ktorých celkový vývoz textilu a odevov pozostáva takmer výlučne z vlnených výrobkov a ktorých objem obchodu s textilom a odevmi je na trhoch dovážajúcich členov pomerne malý, vývozným potrebám týchto členov sa bude pri určovaní výšky kvót, koeficientov rastu a stupňa flexibility venovať osobitná pozornosť;
- d) výhodnejšie zaobchádzanie sa bude poskytovať pri spätných dovozoch textilných a odevných výrobkov, ktoré člen vyviezol inému členovi na prepracovanie a následne späť dovezol podľa právnych noriem a praktík dovážajúceho člena a za predpokladu zabezpečenia primeraných kontrolných a certifikačných procedúr, keď sú tieto výrobky dovážané z krajiny člena, pre ktorého tento druh obchodu predstavuje významný podiel na jej celkovom vývoze textilu a odevov.

7. Člen, ktorý navrhuje prijať ochranné opatrenie, bude sa usilovať o konzultácie s členom alebo s členmi, ktorí by boli takýmto postupom postihnutí. K žiadosti o konzultácie budú pripojené presné a príslušné vecné informácie, podľa možnosti čo najaktuálnejšie, predovšetkým s ohľadom na faktory: a) uvedené v odseku 3, na ktorých člen zavádzajúci opatrenie založil svoje rozhodnutie o existencii vážneho poškodenia alebo skutočnej hrozby vážneho poškodenia domáceho odvetvia; b) uvedené v odseku 4, na ktorých základe navrhuje zavedenie ochranného opatrenia vo vzťahu k príslušnému členovi alebo členom. Ak ide o žiadosti predkladané v zmysle tohto odseku, informácie sa budú čo najviac vzťahovať na identifikovateľné časti výroby a na príslušné obdobie uvedené v odseku 8. Člen uchýľujúci sa k takému opatreniu zároveň uvedie špecifickú úroveň, na ktorú sa navrhuje obmedziť dovozy príslušných výrobkov pochádzajúcich od zainteresovaného člena alebo členov, pričom takáto úroveň nebude nižšia ako úroveň uvedená v odseku 8. Člen usilujúci sa o konzultácie súčasne oznámi žiadosť o konzultácie predsedovi TMB vrátane všetkých príslušných faktických údajov, rámcovo uvedených v odsekoch 3 a 4, spolu s navrhovanou výškou obmedzení. Predseda bude informovať členov TMB o konzultácii, pričom označí žiadajúceho člena, predmetný výrobok a člena, ktorý dostal žiadosť. Príslušný člen alebo členovia zašlú odpoveď na túto žiadosť v čo najkratšej lehote a konzultácie sa uskutočnia bezodkladne a dokončia sa do 60 dní od dátumu prijatia žiadosti.

8. Ak sa v procese konzultácii vzájomne dohodne, že situácia si vyžaduje obmedzenia vývozu určitého výrobku príslušného člena alebo členov, úroveň takéhoto obmedzenia bude stanovená na úrovni, ktorá nebude nižšia ako skutočná výška vývozu alebo dovozu príslušného člena počas 12-mesačného obdobia, ktoré sa končí dva mesiace pred mesiacom predloženia žiadosti na konzultáciu.

9. Podrobnosti o dohodnutom obmedzovacom opatrení budú oznámené TMB do 60 dní od dátumu uzavretia

⁶⁾ Hroziaci nárast bude merateľný a nebude o ňom vyvodzovaný záver na základe tvrdení, dohadov alebo jednoduchých možností vyplývajúcich napríklad z existencie výrobnej kapacity vyvážajúcich členov.

dohody. TMB rozhodne, či je dohoda opodstatnená v zmysle ustanovení tohto článku. Ako podklady na svoje rozhodnutie využije TMB dostupné faktické údaje uvedené v odseku 7, ktoré sú poskytnuté predsedovi TMB, ako aj ostatné príslušné informácie poskytnuté zainteresovanými členmi. TMB môže prijať také odporúčania, ktoré považuje za primerané pre zainteresovaného člena.

10. Ak však po uplynutí obdobia 60 dní od dátumu prijatia žiadosti o konzultácie nedôjde k žiadnej dohode medzi týmito členmi, člen, ktorý mal v úmysle prijať ochranné opatrenie, môže uplatňovať obmedzenie od dátumu dovozu alebo dátumu vývozu v súlade s ustanoveniami tohto článku, a to do tridsiatich dní nasledujúcich po šesťdesiatdňovom konzultačnom období, a súčasne predloží túto záležitosť TMB. Každý z členov bude môcť predložiť danú záležitosť TMB pred uplynutím obdobia šesťdesiatich dní. V každom prípade TMB preskúma záležitosť v čo najkratšom čase vrátane rozhodnutia o existencii vážneho poškodenia alebo o skutočnej hrozbe vážneho poškodenia a jeho príčin a predloží primerané odporúčania zúčastneným členom do tridsiatich dní. Pri tomto posúdení využije TMB dostupné faktické údaje uvedené v odseku 7, poskytnuté jeho predsedovi, ako aj všetky ostatné príslušné informácie poskytnuté zainteresovanými členmi.

11. Za veľmi nezvyčajných a kritických okolností, keď by oneskorenie spôsobilo ťažko napravitelnú škodu, môže sa na základe odseku 10 prijať dočasné opatrenie s podmienkou, že žiadosť o konzultácie a oznámenie TMB budú predložené do piatich pracovných dní po prijatí opatrenia. Ak sa pri konzultáciách nedosiahne dohoda, TMB bude vyzoomený o záveroch konzultácií okamžite po ich ukončení, ale v každom prípade najneskôr do 60 dní od dátumu zavedenia opatrenia. TMB okamžite preskúma záležitosť a predloží primerané odporúčania zainteresovaným členom do 30 dní. Ak sa pri konzultáciách dosiahne dohoda, členovia budú o tom informovať TMB po ich ukončení, ale v každom prípade najneskôr do 90 dní od dátumu zavedenia opatrenia. TMB môže predložiť také odporúčania, aké považuje za primerané pre zúčastnených členov.

12. Člen môže zachovať opatrenia, ktoré uplatňuje podľa ustanovení tohto článku: a) už počas troch rokov bez predlžovania, alebo b) až kým nie je výrobok začlenený do GATT 1994, ak k tomu dôjde skôr.

13. Ak obmedzujúce opatrenie zostane v platnosti počas obdobia presahujúceho jeden rok, jeho výška na nasledujúce roky bude predstavovať úroveň stanovenú pre prvý rok, zvýšenú o ročné tempo rastu, ktoré nie je menšie ako 6 %, ak TMB nepreukáže, že je odôvodnený iný koeficient. Výška obmedzenia uplatňovaného na príslušný výrobok môže byť prekročená v priebehu jedného alebo dvoch nasledujúcich rokov o 10 % zálohového alebo spätného využitia, pričom zálohové využitie nemôže predstavovať viac ako 5 %. Žiadne obmedzenia množstva nebudú stanovené kombináciou možností použitia zálohového využitia a spätného využitia a ustanovenia odseku 14.

14. Keď člen obmedzuje v zmysle tohto článku viac ako jeden výrobok iného člena, dohodnutá výška obmedzenia v súlade s ustanoveniami tohto článku môže byť zvýšená pri každom z týchto výrobkov o 7 % za predpokladu, že celkový objem vývozu podliehajúci obmedzeniu neprevyšuje celkovú úroveň stanovenú pre všetky vývozy podrobované obmedzeniu podľa tohto článku na základe dohodnutých spoločných jednotiek. Ak sa obdobia na uplatňovanie obmedzení týchto výrobkov navzájom nezhodujú, toto ustanovenie sa bude uplatňovať na každé obdobie, v ktorom nastáva prekrývanie na princípe *pro rata*.

15. Ak sa ochranné opatrenie uplatňuje podľa tohto článku na výrobok, na ktorý sa už vzťahuje obmedzenie podľa MFA počas 12-mesačného obdobia, ktoré predchádza nadobudnutiu platnosti Dohody WTO, alebo v súlade s ustanoveniami článku 2 alebo 6, úroveň nového obmedzenia bude taká, ako je stanovená v odseku 8, ak nové obmedzenia nenadobudnú platnosť do jedného roka od

- a) dátumu oznámenia uvedeného v článku 2 ods. 15 na zrušenie predchádzajúceho obmedzenia;
- b) dátumu zrušenia predchádzajúceho obmedzenia zavedeného v súlade s ustanoveniami tohto článku alebo MFA a v tom prípade úroveň nebude nižšia, ako je vyššia úroveň z dvoch nasledujúcich úrovní: i) úroveň obmedzenia stanovená na obdobie posledných dvanástich mesiacov, počas ktorých bol výrobok obmedzovaný, alebo ii) úroveň obmedzenia stanovená v odseku 8.

16. Ak sa člen, ktorý neuplatňuje obmedzenia podľa článku 2, rozhodne niektoré uplatniť v súlade s ustanoveniami tohto článku, zvolí si primerané dohovory, ktoré a) plne zohľadnia také faktory, ako je stanovená colná klasifikácia a jednotky množstva založené na bežnej obchodnej praxi pri vývozných a dovozných operáciách, či už z hľadiska zloženia vlákien, alebo z hľadiska konkurencie v rovnakej oblasti svojho domáceho trhu, b) zabraňujú nadmernej kategorizácii. Žiadosť o konzultácie, ako sa uvádza v odseku 7 alebo 11, bude obsahovať úplné informácie o takýchto dohovoroch.

Článok 7

1. Ako súčasť integračného procesu a s odvolaním sa na špecifické záväzky prijaté členmi v dôsledku Uruguajského kola všetci členovia prijímú také opatrenia, ktoré by mali byť nevyhnutné, aby sa prispôsobili pravidlám a podmienkam GATT 1994 tak, aby

- a) dosiahli zlepšenie prístupu na trh s textilom a odevmi pomocou takých opatrení, ako je zníženie a viazanosť ciel, zníženie alebo odstránenie netarifných prekážok obchodu a uľahčenie colných, administratívnych a licenčných formalít;

- b) zabezpečili uplatňovanie obchodnej politiky týkajúcej sa spravodlivých a vyvážených podmienok, keď ide o textil a odevy v takých oblastiach, ako sú dumpingové a antidumpingové pravidlá a postupy, subvencie a vyrovnávacie opatrenia a ochrana práv duševného vlastníctva;
- c) vylúčili diskrimináciu dovozu textilu a odevov pri prijímaní opatrení z dôvodov všeobecnej obchodnej politiky.

Takéto opatrenia neovplyvnia práva a záväzky vyplývajúce členom z GATT 1994.

2. Členovia oznámia TMB opatrenia uvedené v odseku 1, ktoré majú vplyv na realizáciu tejto dohody. Ak budú opatrenia oznámené iným orgánom WTO, bude súhrn odvolania sa na pôvodné oznámenia dostatočný na splnenie požiadaviek v zmysle tohto odseku. Každý člen bude môcť predložiť TMB spätné oznámenia.

3. Keď ktorýkoľvek člen usúdi, že iný člen neprijal opatrenia uvedené v odseku 1 a že bola porušená rovnováha práv a záväzkov vyplývajúcich z tejto dohody, môže sa obrátiť s touto záležitosťou na príslušné orgány WTO a informovať o tom TMB. Akékoľvek následné nálezy a závery príslušných orgánov WTO budú súčasťou celkovej správy pre TMB.

Článok 8

1. Na účely kontroly uplatňovania tejto dohody, preskúmania všetkých opatrení prijatých na základe tejto dohody a ich zladenie s ňou, ako aj na prijatie opatrení, ktoré výslovne umožňuje táto dohoda, bude vytvorený Orgán na kontrolu obchodu s textilom („TMB“). TMB bude pozostávať z predsedu a 10 členov. Jeho zloženie bude vyvážené a pre členov široko reprezentatívne a budú prijaté opatrenia, aby sa pridelovanie miest uskutočňovalo striedavo a v primeraných intervaloch. Členovia TMB budú vymenovaní členmi určenými Radou pre obchod s tovarom a svoje funkcie budú vykonávať *ad personam*.

2. TMB si stanoví pracovné postupy. Je však zrejmé, že konsenzus na pôde TMB nevyžaduje súhlas alebo zhodu členov vymenovaných členmi, ak sú na nevyriešenej otázke, ktorú TMB skúma, zainteresovaní.

3. TMB bude považovaný za stály orgán a bude sa schádzať podľa potreby na vykonávanie funkcií, ktoré sa od neho vyžadujú v zmysle tejto dohody. Bude sa opierať o oznámenia a informácie poskytnuté členmi na základe príslušných článkov tejto dohody, doplnené o ľubovoľné dodatočné informácie alebo potrebné detaily, ktoré môžu členovia predložiť, alebo môže rozhodnúť o ich získaní od členov. Môže sa opierať aj o oznámenia a správy od iných orgánov WTO alebo z takých zdrojov, ktoré považuje za vhodné.

4. Členovia si navzájom poskytnú primeranú príležitosť na konzultácie vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa uplatňovania tejto dohody.

5. Ak sa v priebehu dvojstranných konzultácií stanovených touto dohodou nedosiahne vzájomne prijateľné riešenie, na žiadosť ktoréhokoľvek z členov a po dôkladnom a okamžitom posúdení záležitosti predloží TMB zainteresovaným členom odporúčania.

6. Na žiadosť ktoréhokoľvek člena TMB okamžite preskúma každú jednotlivú záležitosť, ktorú tento člen považuje za takú, ktorá poškodzuje jeho záujmy podľa tejto dohody, pričom konzultácie medzi ním a príslušným členom alebo členmi nepriniesli vzájomne uspokojivé riešenie. Takéto záležitosti môže TMB preskúmať takým spôsobom, aký umožňuje vzniesť pripomienky dotýčným členom, a bude môcť tiež preskúmať záležitosť podľa odseku 11.

7. Pred formulovaním svojich odporúčaní alebo pripomienok pozve TMB členov, ktorí môžu byť priamo postihnutí posudzovanou záležitosťou.

8. V každom prípade, keď je TMB vyzvaný, aby vypracoval odporúčania alebo nálezy, urobí to najneskôr do 30 dní, ak nie je v tejto dohode stanovené inak. Všetky takéto odporúčania alebo nálezy budú priamo oznámené zainteresovaným členom aj Rade pre obchod s tovarom pre jej informovanosť.

9. Členovia sa budú usilovať o prijatie všetkých odporúčaní TMB, ktorý bude vykonávať patričnú kontrolu realizácie týchto odporúčaní.

10. Ak niektorý člen usúdi, že nie je schopný podriaďiť sa odporúčaniam TMB, vysvetlí mu svoje dôvody najneskôr do jedného mesiaca po prijatí týchto odporúčaní. Po dôkladnom posúdení predložených dôvodov vydá TMB čo najskôr ďalšie odporúčania, ktoré bude pokladať za vhodné. Ak sa ani po ďalších odporúčaníach záležitosť nevyrieši, každý z členov ju bude môcť predložiť Orgánu na urovnávanie sporov a použiť článok XXIII ods. 2 GATT 1994 a príslušné ustanovenia Dohovoru o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov.

11. S cieľom dohliadnúť na uplatňovanie tejto dohody uskutoční Rada pre obchod s tovarom rozsiahle preskúmanie pred ukončením každej etapy integračného procesu. TMB pomáha realizovať túto revíziu tým, že zašle najmenej päť mesiacov pred ukončením každej etapy Rade pre obchod s tovarom celkovú správu o realizácii tejto dohody počas skúmanej etapy, pričom zvlášť zohľadní záležitosti, ktoré sa týkajú integračného procesu, uplatňovania prechodného ochranného mechanizmu a záležitostí súvisiacich s uplatňovaním pravidiel a podmienok GATT 1994, stanovených podľa okolností v článkoch 2, 3, 6 a 7. Celková správa TMB môže obsahovať všetky odporúčania, ktoré považuje TMB za vhodné predložiť Rade pre obchod s tovarom.

12. V nadväznosti na toto preskúmanie prijme Rada pre obchod s tovarom jednomyseľne také rozhodnutie, ktoré považuje za vhodné na zabezpečenie neporušenia rovnováhy práv a záväzkov obsiahnutých v tejto dohode. Pri

urovnávaní sporov, ktoré môžu vzniknúť s ohľadom na článok 7, Orgán na urovnávanie sporov môže povoliť bez toho, aby bol dotknutý konečný termín stanovený podľa článku 9, úpravu článku 2 ods. 14, a to pre etapu nasledujúcu po preskúmaní voči každému členovi, ktorý na základe zistení neplní svoje záväzky vyplývajúce z tejto dohody.

Článok 9

Táto dohoda a všetky obmedzenia v rámci nej budú zrušené k prvému dňu 121. mesiaca platnosti Dohody WTO, keď bude textilné a odevné odvetvie plne začlenené do GATT 1994. Táto dohoda sa nebude predlžovať.

PRÍLOHA

ZOZNAM VÝROBKOV ZAHRNUTÝCH DO TEJTO DOHODY

1. Táto príloha obsahuje zoznam textilných a odevných výrobkov označených podľa Harmonizovaného systému opisu a označovania tovarov (HS) v šesťmiestnej nomenklatúre.

2. Opatrenia prijaté podľa ustanovenia o ochranných opatreniach uvedených v článku 6 sa budú uplatňovať na jednotlivé textilné a odevné výrobky a nie na základe položiek HS vo vlastnom slova zmysle.

3. Opatrenia prijaté na základe ustanovení o ochranných opatreniach uvedených v článku 6 tejto dohody sa nebudú uplatňovať na:

- a) vývozy látok remeselnej výroby tkaných na krosnách alebo na vývozy výrobkov umeleckých remesiel vyrobených ručne z ručne tkaných tkanín, alebo na vývozy textilných výrobkov a ošatenia umeleckej výroby vychádzajúcej z tradičnej ľudovej tvorby, ktoré pochádzajú z rozvojových členských krajín, za podmienky, že také výrobky sú predmetom príslušnej certifikácie v zmysle dohovorov platných medzi zainteresovanými členmi;
- b) textilné výrobky, s ktorými sa tradične obchoduje a ktoré tvorili predmet medzinárodného obchodu v značných obchodovaných množstvách pred rokom 1982, ako sú tašky, vrecia, kobercové vystuženia, povrazy a laná, kufre, podložky, rohožky a koberce typicky vyrábané z vlákien, ako sú juta, kokosové vlákno, sisal, manilské konope, magua a henekén;
- c) výrobky vyrobené z čistého hodvábu.

Na také výrobky sa budú uplatňovať ustanovenia článku XIX GATT 1994 tak, ako je uvedené v Dohode o ochranných opatreniach.

**Výrobky triedy XI (textílie a textilné výrobky) nomenklatúry
Harmonizovaného systému opisu a označovania tovarov (HS)**

Číslo HS Označovanie tovaru

50 Prírodný hodváb

5004 00

5005 00

5006 00

5007 10

5007 20

5007 90

51 Vlna, jemná alebo hrubá zvieracia srst'; priadza z vlásia a tkaniny z vlásia

5105 10

5105 21

5105 29

5105 30

5106 10

5107 10

5107 20

5108 10

5108 20

5109 10

5109 90

5110 00

5111 11

5111 19

5111 20

5111 30

5111 90

5112 11

5112 19

5112 20

5112 30

5112 90

5113 00

52 Bavlna

5204 11	5208 13	5210 52
5204 19	5208 19	5210 59
5204 20	5208 21	5211 11
5205 11	5208 22	5211 12
5205 12	5208 23	5211 19
5205 13	5208 29	5211 21
5205 14	5208 31	5211 22
5205 15	5208 32	5211 29
5205 21	5208 33	5211 31
5205 22	5208 39	5211 32
5205 23	5208 41	5211 39
5205 24	5208 42	5211 41
5205 25	5208 43	5211 42
5205 31	5208 49	5211 43
5205 32	5208 51	5211 49
5205 33	5208 52	5211 51
5205 34	5208 53	5211 52
5205 35	5208 59	5211 59
5205 41	5209 11	5212 11
5205 42	5209 12	5212 12
5205 43	5209 19	5212 13
5205 44	5209 21	5212 14
5205 45	5209 22	5212 15
5206 11	5209 29	5212 21
5206 12	5209 31	5212 22
5206 13	5209 32	5212 23
5206 14	5209 39	5212 24
5206 15	5209 41	5212 25
5206 21	5209 42	
5206 22	5209 43	
5206 23	5209 49	
5206 24	5209 51	
5206 25	5209 52	
5206 31	5209 59	
5206 32	5210 11	
5206 33	5210 12	
5206 34	5210 19	
5206 35	5210 21	

5206 41	5210 22
5206 42	5210 29
5206 43	5210 31
5206 44	5210 32
5206 45	5210 39
5207 10	5210 41
5207 90	5210 42
5208 11	5210 49
5208 12	5210 51

53 Iné rastlinné textilné vlákna, papierové vlákno a papierové tkaniny

5306 10
5306 20
5307 10
5307 20
5308 20
5308 90
5309 11
5309 19
5309 21
5309 29
5310 10
5310 90
5311 00

54 Syntetické vlákna

5401 10	5406 10	5408 24
5401 20	5406 20	5408 31
5402 10	5407 10	5408 32
5402 20	5407 20	5408 33
5402 31	5407 30	5408 34
5402 32	5407 41	
5402 33	5407 42	
5402 39	5407 43	
5402 41	5407 44	
5402 42	5407 51	
5402 43	5407 52	
5402 49	5407 53	
5402 51	5407 54	
5402 52	5407 60	
5402 59	5407 71	
5402 61	5407 72	
5402 62	5407 73	
5402 69	5407 74	
5403 10	5407 81	
5403 20	5407 82	
5403 31	5407 83	

5403 32	5407 84
5403 33	5407 91
5403 39	5407 92
5403 41	5407 93
5403 42	5407 94
5403 49	5408 10
5404 10	5408 21
5404 90	5408 22
5405 00	5408 23

55 Chemické strižové vlákna

5501 10	5512 11	5515 99
5501 20	5512 19	5516 11
5501 30	5512 21	5516 12
5501 90	5512 29	5516 13
5502 00	5512 91	5516 14
5503 10	5512 99	5516 21
5503 20	5513 11	5516 22
5503 30	5513 12	5516 23
5503 40	5513 13	5516 24
5503 90	5513 19	5516 31
5504 10	5513 21	5516 32
5504 90	5513 22	5516 33
5505 10	5513 23	5516 34
5505 20	5513 29	5516 41
5506 10	5513 31	5516 42
5506 20	5513 32	5516 43
5506 30	5513 33	5516 44
5506 90	5513 39	5516 91
5507 00	5513 41	5516 92
5508 10	5513 42	5516 93
5508 20	5513 43	5516 94
5509 11	5513 49	
5509 12	5514 11	
5509 21	5514 12	
5509 22	5514 13	
5509 31	5514 19	
5509 32	5514 21	
5509 41	5514 22	
5509 42	5514 23	
5509 51	5514 29	
5509 52	5514 31	
5509 53	5514 32	
5509 59	5514 33	
5509 61	5514 39	
5509 62	5514 41	
5509 69	5514 42	

5509 91	5514 43
5509 92	5514 49
5509 99	5515 11
5510 11	5515 12
5510 12	5515 13
5510 20	5515 19
5510 30	5515 21
5510 90	5515 22
5511 10	5515 29
5511 20	5515 91
5511 30	5515 92

56 Vata, plš a netkané textilie; priadze, motúzy, laná a výrobky z nich

5601 10
5601 21
5601 22
5601 29
5601 30
5602 10
5602 21
5602 29
5602 90
5603 00
5604 10
5604 20
5604 90
5605 00
5606 00
5607 10
5607 21
5607 30
5607 41
5607 49
5607 50
5607 90
5608 11
5608 19
5608 90
5609 00

57 Koberce a iné textilné podlahové krytiny

5701 10	5703 30
5701 90	5703 90
5702 10	5704 10
5702 20	5704 90
5702 31	5705 00
5702 32	

5702 39

5702 41

5702 42

5702 49

5702 51

5702 52

5702 59

5702 91

5702 92

5702 99

5703 10

5703 20

58 Špeciálne tkaniny; všivané textílie; čipky; výšivky, tapisérie atď.

5801 10

5801 21

5801 22

5801 23

5801 24

5801 25

5801 26

5801 31

5801 32

5801 33

5801 34

5801 35

5801 36

5801 90

5802 11

5802 19

5802 20

5802 30

5803 10

5803 90

5804 10

5804 21

5804 29

5804 30

5805 00

5806 10

5806 20

5806 31

5806 32

5806 39

5806 40

5807 10

5807 90

5808 10

5808 90

5809 00

5810 10

5810 91

5810 92

5810 99

5811 00

59 Impregnované, vrstvené, povlečené alebo laminované textílie atď.

5901 10

5901 90

5902 10

5902 20

5902 90

5903 10

5903 20

5903 90

5904 10

5904 91

5904 92

5905 00

5906 10

5906 91

5906 99

5907 00

5908 00

5909 00

5910 00

5911 10

5911 20

5911 31

5911 32

5911 40

5911 90

60 Pletené alebo háčkové tkaniny

6001 10

6001 21

6001 22

6001 29

6001 91

6001 92

6001 99

6002 10

6002 20

6002 30

6002 41
6002 42
6002 43
6002 49
6002 91
6002 92
6002 93
6002 99

61 Odevy a odevné doplnky, pletené alebo háčkové

6101 10	6104 69	6114 20
6101 20	6105 10	6114 30
6101 30	6105 20	6114 90
6101 90	6105 90	6115 11
6102 10	6106 10	6115 12
6102 20	6106 20	6115 19
6102 30	6106 90	6115 20
6102 90	6107 11	6115 91
6103 11	6107 12	6115 92
6103 12	6107 19	6115 93
6103 19	6107 21	6115 99
6103 21	6107 22	6116 10
6103 22	6107 29	6116 91
6103 23	6107 91	6116 92
6103 29	6107 92	6116 93
6103 31	6107 99	6116 99
6103 32	6108 11	6117 10
6103 33	6108 19	6117 20
6103 39	6108 21	6117 80
6103 41	6108 22	6117 90
6103 42	6108 29	
6103 43	6108 31	
6103 49	6108 32	
6104 11	6108 39	
6104 12	6108 91	
6104 13	6108 92	
6104 19	6108 99	
6104 21	6109 10	
6104 22	6109 90	
6104 23	6110 10	
6104 29	6110 20	
6104 31	6110 30	
6104 32	6110 90	
6104 33	6111 10	
6104 39	6111 20	
6104 41	6111 30	
6104 42	6111 90	

6104 43	6112 11
6104 44	6112 12
6104 49	6112 19
6104 51	6112 20
6104 52	6112 31
6104 53	6112 39
6104 59	6112 41
6104 61	6112 49
6104 62	6113 00
6104 63	6114 10

62 Odevy a odevné doplnky, iné než pletené alebo háčkové

6201 11	6204 49	6211 32
6201 12	6204 51	6211 33
6201 13	6204 52	6211 39
6201 19	6204 53	6211 41
6201 91	6204 59	6211 42
6201 92	6204 61	6211 43
6201 93	6204 62	6211 49
6201 99	6204 63	6212 10
6202 11	6204 69	6212 20
6202 12	6205 10	6212 30
6202 13	6205 20	6212 90
6202 19	6205 30	6213 10
6202 91	6205 90	6213 20
6202 92	6206 10	6213 90
6202 93	6206 20	6214 10
6202 99	6206 30	6214 20
6203 11	6206 40	6214 30
6203 12	6206 90	6214 40
6203 19	6207 11	6214 90
6203 21	6207 19	6215 10
6203 22	6207 21	6215 20
6203 23	6207 22	6215 90
6203 29	6207 29	6216 00
6203 31	6207 91	6217 10
6203 32	6207 92	6217 90
6203 33	6207 99	
6203 39	6208 11	
6203 41	6208 19	
6203 42	6208 21	
6203 43	6208 22	
6203 49	6208 29	
6204 11	6208 91	
6204 12	6208 92	
6204 13	6208 99	
6204 19	6209 10	

6204 21	6209 20
6204 22	6209 30
6204 23	6209 90
6204 29	6210 10
6204 31	6210 20
6204 32	6210 30
6204 33	6210 40
6204 39	6210 50
6204 41	6211 11
6204 42	6211 12
6204 43	6211 20
6204 44	6211 31

63 Iné zhotovené textilné výrobky; súpravy; obnosené oblečenie atď.

6301 10	6306 41
6301 20	6306 49
6301 30	6306 91
6301 40	6306 99
6301 90	6307 10
6302 10	6307 20
6302 21	6307 90
6302 22	6308 00
6302 29	6309 00
6302 31	
6302 32	
6302 39	
6302 40	
6302 51	
6302 52	
6302 53	
6302 59	
6302 60	
6302 91	
6302 92	
6302 93	
6302 99	
6303 11	
6303 12	
6303 19	
6303 91	
6303 92	
6303 99	
6304 11	
6304 19	
6304 91	
6304 92	
6304 93	

6304 99
6305 10
6305 20
6305 31
6305 39
6305 90
6306 11
6306 12
6306 19
6306 21
6306 22
6306 29
6306 31
6306 39

Textilné a odevné výrobky vzťahujúce sa ku kapitolám 30–49, 64–96

Číslo HS	Označenie tovaru
3005 90	Vata, gáza, obvazy a podobne
ex3921 12	
ex3921 13	
ex3921 90	
ex4202 12	
ex4202 22	
ex4202 32	
ex4202 92	
ex6405 20	
ex6406 10	
ex6406 99	
6501 00	
6502 00	
6503 00	
6504 00	
6505 90	
6601 10	
6601 91	
6601 99	
ex7019 10	
ex7019 20	
8708 21	
8804 00	
9113 90	
ex9404 90	
9502 91	
ex9612 10	

DOHODA

o technických prekážkach obchodu

Členovia,

majúc na pamäti Uruguajské kolo mnohostranných obchodných rokovanií;

želajúc si podporovať ciele GATT 1994;

uznávajúc dôležitý prínos, ktorým môžu medzinárodné normy a systémy posudzovania zhody prispieť k zvýšeniu efektívnosti výroby a uľahčeniu riadenia medzinárodného obchodu;

želajúc si podporiť rozvoj týchto medzinárodných noriem a systémov posudzovania zhody;

želajúc si zabezpečiť, aby technické predpisy a normy vrátane požiadaviek na balenie, značenie a na označovanie a postupy na posudzovanie zhody s technickými predpismi a normami nevytvárali zbytočné prekážky v medzinárodnom obchode;

uznávajúc, že žiadnej krajine by sa nemalo brániť v tom, aby prijímala na úrovni, ktorú považuje za primeranú, opatrenia na zabezpečenie kvality svojho vývozu alebo opatrenia na ochranu života a zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín, na ochranu životného prostredia, alebo opatrenia na zabránenie podvodným praktikám s podmienkou, že prijaté opatrenia sa nebudú uplatňovať spôsobom, ktorý by sa stal prostriedkom svojvoľnej alebo bezdôvodnej diskriminácie medzi krajinami, kde prevládajú rovnaké podmienky, alebo prostriedkom skrytého obmedzenia medzinárodného obchodu a že tieto opatrenia sú v súlade s ustanoveniami tejto dohody;

uznávajúc, že žiadnej krajine by sa nemalo brániť v tom, aby prijímala opatrenia nevyhnutné na ochranu záujmov svojej bezpečnosti;

uznávajúc prínos, ktorým môže prispieť medzinárodná normalizácia pri transfere technológie z vyspelých krajín do rozvojových krajín;

uznávajúc, že rozvojové krajiny sa môžu stretnúť s osobitnými ťažkosťami pri tvorbe a používaní technických predpisov, noriem a postupov určených na posudzovanie zhody s technickými predpismi a normami a želajúc si pomôcť im v tomto smere;

dohodli sa takto:

Článok 1

Všeobecné ustanovenia

1.1 Všeobecné pojmy normalizácia a postupy na posudzovanie zhody budú mať význam, ktorý im poskytuje definícia prijatá v rámci systému Organizácie Spojených národov a medzinárodných normalizačných orgánov, pričom sa bude prihliadať na ich súvislosť a na cieľ a účel tejto dohody.

1.2 Na účely tejto dohody sa používa terminológia tak, ako je uvedené v prílohe 1.

1.3 Všetky výrobky vrátane priemyselných a poľnohospodárskych výrobkov podliehajú ustanoveniam tejto dohody.

1.4 Obchodné špecifikácie vypracované vládnyimi orgánmi na požiadavky na ich výrobu alebo spotrebu nepodliehajú ustanoveniam tejto dohody, ale sú podriadené Dohode o vládnom obstarávaní v súlade s jej obsahom.

1.5 Ustanovenia tejto dohody sa nevzťahujú na sanitárne a fyto-sanitárne opatrenia tak, ako sú definované v prílohe A Dohody o sanitárnych a fyto-sanitárnych opatreniach.

1.6 V tejto dohode všetky odkazy na technické predpisy, normy a postupy na posudzovanie zhody sa budú interpretovať tak, aby zahŕňali všetky zmeny k nim a všetky doplnky k predpisom alebo k výrobkom, na ktoré sa technické predpisy vzťahujú, s výnimkou zmien a doplnkov, ktoré nemajú významnú povahu.

TECHNICKÉ PREDPISY A NORMY

Článok 2

Príprava, prijímanie a uplatňovanie technických predpisov a noriem ústrednými vládnyimi orgánmi

S ohľadom na svoje ústredné vládne orgány:

2.1 Členovia zabezpečia, aby sa s výrobkami dovážanými z územia ktoréhokolvek člena nezaobchádzalo, pokiaľ ide o technické predpisy, menej priaznivo ako s obdobnými výrobkami domáceho pôvodu alebo s obdobnými výrobkami pochádzajúcimi z ktorejkoľvek inej krajiny.

2.2 Členovia zabezpečia, aby sa technické predpisy nepripravovali, neprijímali alebo neuplatňovali s úmyslom vytvoriť zbytočné prekážky v medzinárodnom obchode. Technické predpisy preto nebudú obmedzovať obchod viac,

ako je potrebné na splnenie zákonných cieľov, berúc do úvahy riziká, ktoré by mohli ich nesplnením vzniknúť. Takými zákonnými cieľmi sú, okrem iného, požiadavky národnej bezpečnosti, zabránenie podvodným praktikám, ochrana zdravia alebo bezpečnosti ľudí, ochrana života alebo zdravia zvierat a rastlín alebo ochrana životného prostredia. Pri posudzovaní týchto rizík sa vychádza z príslušných hodnotiacich prvkov, okrem iného z dostupných poznatkov vedy a technických informácií z oblasti spracovateľských technológií alebo zo zamýšľaného konečného využitia výrobkov.

2.3 Technické predpisy sa nebudú uplatňovať, ak podmienky alebo ciele, ktoré ich vznik vyvolali, zaniknú alebo ak zmenené okolnosti a ciele sa môžu riešiť spôsobom menej obmedzujúcim obchod.

2.4 Tam, kde sa technické predpisy vyžadujú a existujú príslušné medzinárodné normy alebo sú bezprostredne pred dokončením, členovia použijú tieto normy alebo ich príslušné časti ako základ pre svoje technické predpisy okrem prípadov, ak by také medzinárodné normy alebo ich príslušné časti boli neúčinným alebo nevyhovujúcim prostriedkom na dosiahnutie sledovaných zákonných cieľov, napríklad v dôsledku klimatických alebo geografických podmienok alebo podstatných technologických problémov.

2.5 Člen, ktorý pripravuje, prijíma alebo uplatňuje technický predpis, ktorý môže mať významný vplyv na obchod iných členov, na žiadosť ktoréhokoľvek člena vysvetlí opodstatnenosť tohto technického predpisu v zmysle ustanovení odsekov 2 až 4. Ak sa technický predpis pripravuje, prijíma alebo uplatňuje na dosiahnutie jedného zo zákonných cieľov výslovne uvedených v odseku 2 a bude v súlade s príslušnými medzinárodnými normami, predpokladá sa, že nevznikne zbytočná prekážka v medzinárodnom obchode.

2.6 V záujme harmonizácie technických predpisov na čo najširšom základe sa členovia aktívne zúčastnia podľa svojich možností na príprave medzinárodných noriem príslušnými medzinárodnými normalizačnými orgánmi pre tie výrobky, pre ktoré buď už prijali, alebo hodlajú prijať technické predpisy.

2.7 Členovia uznávajú ako rovnocenné technické predpisy iných členov, a to aj vtedy, ak sa tieto predpisy líšia od ich vlastných, za predpokladu, že tieto technické predpisy zodpovedajúcim spôsobom splňajú zábery ich vlastných predpisov.

2.8 Kde je to vhodné, budú členovia špecifikovať technické predpisy, ktoré stanovujú požiadavky na výrobok, skôr v prevádzkových pojmoch než v konštrukčných alebo opisných charakteristikách.

2.9 Ak neexistuje príslušná medzinárodná norma alebo technický obsah navrhovaného technického predpisu nie je v súlade s technickým obsahom príslušných medzinárodných noriem a ak technický predpis môže mať významný vplyv na obchod ostatných členov, potom členovia:

2.9.1 pri najbližšej vhodnej príležitosti zverejnia v tlači informáciu spôsobom, ktorý umožní oboznámiť zainteresovaných členov s tým, že navrhujú zaviesť určitý technický predpis;

2.9.2 prostredníctvom Sekretariátu oznámia ostatným členom výrobky, na ktoré sa bude navrhovaný technický predpis vzťahovať, spolu so stručným uvedením účelu a zdôvodnením. Tieto oznámenia sa zverejnia pri najbližšej vhodnej príležitosti, keď ešte možno uplatniť pozmeňujúce návrhy a zohľadniť pripomienky;

2.9.3 na požiadanie poskytnú ostatným členom podrobnosti alebo kópie navrhovaného technického predpisu a ak možno, upozornia na tie časti, ktoré sa podstatne odlišujú od príslušných medzinárodných noriem;

2.9.4 bez diskriminácie poskytnú ostatným členom primeraný čas na predloženie písomných pripomienok, na požiadanie prerokujú tieto pripomienky a vezmú do úvahy tieto písomné pripomienky a výsledky týchto rokovaní.

2.10 Ak ustanovenia úvodnej časti odseku 9 neustanovujú inak, v prípade, že vzniknú, alebo hrozí, že vzniknú členovi vážne problémy spojené s ochranou bezpečnosti, zdravia, s ochranou životného prostredia alebo národnej bezpečnosti, môže tento člen, ak to považuje za nevyhnutné, upustiť od postupov uvedených v odseku 9 za predpokladu, že po prijatí technického predpisu:

2.10.1 okamžite oznámi ostatným členom prostredníctvom Sekretariátu príslušný technický predpis a výrobky, ktorých sa týka, spolu so stručným uvedením účelu a zdôvodnením technického predpisu vrátane povahy naliehavých problémov;

2.10.2 na požiadanie poskytne ostatným členom kópie technického predpisu;

2.10.3 bez diskriminácie umožní ostatným členom predložiť písomné pripomienky, na požiadanie ich prerokovať a vziať do úvahy tieto písomné pripomienky a výsledky týchto rokovaní.

2.11 Členovia zabezpečia, aby všetky prijaté technické predpisy sa okamžite zverejnili alebo sprístupnili takým spôsobom, ktorý umožní zainteresovaným členom oboznámiť sa s nimi.

2.12 S výnimkou naliehavých okolností podľa odseku 10 členovia poskytnú primeranú lehotu od uverejnenia technického predpisu do nadobudnutia jeho platnosti, aby výrobcom vyvážajúcich členov, a predovšetkým rozvojových členských krajín poskytl čas na prispôbenie svojich výrobkov alebo výrobných metód požiadavkám dovážajúceho člena.

Článok 3

Príprava, prijímanie a uplatňovanie technických noriem miestnymi vládnymi orgánmi a mimovládnymi orgánmi

S ohľadom na svoje miestne vládne orgány a mimovládne orgány na svojom území:

3.1 Členovia prijímú v rámci svojich možností také primerané a dostupné opatrenia, ktoré zabezpečia, aby tieto orgány postupovali podľa ustanovení článku 2 okrem oznamovacej povinnosti podľa článku 2 ods. 2.9 a 2.10.

3.2 Členovia zabezpečia, aby technické predpisy na úrovni miestnych správnych orgánov priamo podliehajúcich ústredným vládnym orgánom členov boli oznamované v súlade s ustanoveniami článku 2 ods. 9.2 a 10.1, pričom oznamovacia povinnosť sa nebude vyžadovať v tom prípade, ak technický obsah technických predpisov bude v podstate zhodný s predchádzajúcimi oznámeniami technických predpisov vykonávanými ústrednými vládnymi orgánmi dotyčného člena.

3.3 Členovia môžu požadovať, aby sa kontakt s ostatnými členmi vrátane oznamovacej povinnosti, poskytovanie informácií, podávanie pripomienok a rokovania uvedené v článku 2 ods. 9 a 10 uskutočňovali prostredníctvom ústredných vládných orgánov.

3.4 Členovia neprijímú také opatrenia, ktoré by vyžadovali, aby miestne správne orgány alebo mimovládne orgány postupovali na svojom území spôsobom nezlučiteľným s ustanoveniami článku 2, alebo ich v tom podporovali.

3.5 Členovia sú plne zodpovední podľa tejto dohody za dodržiavanie všetkých ustanovení článku 2. Členovia vypracujú a uplatnia účinné opatrenia a mechanizmy na dodržiavanie ustanovení článku 2 inými ako ústrednými vládnymi orgánmi.

Článok 4

Príprava, prijímanie a uplatňovanie noriem

4.1 Členovia zabezpečia, aby ich ústredné vládne normalizačné orgány prijali a dodržiavali Zásady správnej praxe na prípravu, prijímanie a uplatňovanie noriem uvedené v prílohe 3 tejto dohody (ďalej len „Zásady správnej praxe“). Prijímú také vhodné opatrenia, ktoré zabezpečia, aby miestne správne a mimovládne normalizačné orgány na ich území, ako aj regionálne normalizačné orgány prijali a dodržiavali tieto Zásady správnej praxe. Okrem toho členovia neprijímú opatrenia, ktoré by priamo alebo nepriamo vyžadovali, aby normalizačné orgány postupovali spôsobom nezlučiteľným so Zásadami správnej praxe. Povinnosti členov v súvislosti s dodržiavaním ustanovení Zásad správnej praxe normalizačnými orgánmi budú uplatňovať bez ohľadu na to, či normalizačný orgán prijal Zásady správnej praxe, alebo nie.

4.2 Normalizačné orgány, ktoré prijali a dodržiavajú Zásady správnej praxe, členovia uznajú ako orgány dodržiavajúce princípy tejto dohody.

ZHODA TECHNICKÝCH PREDPISOV A NORIEM

Článok 5

Postupy na posudzovanie zhody vykonávané ústrednými vládnymi orgánmi

5.1 Členovia zabezpečia, aby v prípadoch, keď sa vyžaduje potvrdenie, že výrobky zodpovedajú technickým predpisom alebo normám, ich ústredné vládne orgány v prípade výrobkov pochádzajúcich z územia ostatných členov uplatnia nasledujúce ustanovenia:

5.1.1 postupy na posudzovanie zhody sa pripravujú, prijímajú a uplatňujú takým spôsobom, aby poskytlí prístup dodávateľom obdobných výrobkov z ostatných členských krajín za podmienok, ktoré nie sú menej priaznivé, ako sú tie, ktoré sa poskytujú dodávateľom obdobných výrobkov domáceho pôvodu alebo dodávateľom obdobných výrobkov z ktorejkoľvek inej krajiny v porovnateľnej situácii; prístup znamená právo dodávateľov na posudzovanie zhody v rámci pravidiel postupu vrátane možnosti nechať si vykonať posúdenie zhody priamo na mieste, kde je zariadenie inštalované, a získať certifikát, ak postup tieto možnosti predpokladá;

5.1.2 postupy na posudzovanie zhody sa nepripravujú, neprijímajú a nepoužívajú s úmyslom a dôsledkom vytvoriť zbytočné prekážky v medzinárodnom obchode. To okrem iného znamená, že postupy na posudzovanie zhody nebudú prísnejšie alebo uplatňované prísnejšie, než je nevyhnutné na získanie primeranej dôvery dovážajúceho člena, že jeho výrobky sú v súlade s príslušnými technickými predpismi alebo normami, berúc do úvahy riziko, ktoré by v prípade nedodržania zhody mohlo vzniknúť.

5.2 Pri realizovaní ustanovenia odseku 1 členovia zabezpečia, aby:

5.2.1 postupy na posudzovanie zhody sa vykonali čo najrýchlejšie spôsobom, ktorý nie je menej priaznivý pre výrobky pochádzajúce z krajín iných členov ako pre obdobné domáce výrobky;

5.2.2 bola zverejnená vybavovacia lehota každého postupu na posudzovanie zhody alebo aby sa predpokladaná vybavovacia lehota oznámila žiadateľovi na požiadanie; po prijatí žiadosti kompetentný orgán ihneď

preskúma úplnosť dokumentácie a informuje žiadateľa čo najrýchlejšie a dôkladne o všetkých nedostatkoch; kompetentný orgán čo najrýchlejšie odovzdá výsledky ohodnotenia žiadateľovi, aby sa v prípade potreby mohli vykonať korekčné úpravy; v prípade, keď má žiadosť nedostatky, kompetentný orgán bude tam, kde je to prakticky možné, pokračovať v posudzovaní zhody, ak o to žiadateľ požiada; a na požiadanie bude žiadateľa informovať o priebehu posudzovania bez vysvetlenia omeškania;

5.2.3 žiadosti o informácie sa obmedzovali iba na tie skutočnosti, ktoré súvisia s posudzovaním zhody a určením poplatkov;

5.2.4 sa rešpektovala dôvernosc informácií o výrobkoch pochádzajúcich z územia iných členov, ktoré vyplývajú z postupov na posudzovanie zhody alebo sa poskytujú v súvislosti s nimi rovnakým spôsobom ako pre domáce výrobky, a zároveň takým spôsobom, aby boli chránené oprávnené obchodné záujmy;

5.2.5 všetky poplatky ukladané za posudzovanie zhody výrobkov pochádzajúcich z územia iných členov boli porovnateľné s poplatkami ukladanými za posudzovanie zhody obdobných výrobkov domáceho pôvodu alebo výrobkov pochádzajúcich z ktorejkoľvek inej krajiny pri zohľadnení komunikačných, dopravných a iných nákladov vyvolaných rozdielmi medzi polohou zariadení žiadateľa a orgánom vykonávajúcim posudzovanie zhody;

5.2.6 umiestnenie skúšobných zariadení používaných pri postupoch na posudzovanie zhody a výber vzoriek nespôsobovali žiadateľom alebo ich zástupcom zbytočné neprijemnosti;

5.2.7 vždy, keď sa zmení špecifikácia výrobku v súvislosti s určením jeho zhody s príslušnými technickými predpismi alebo normami, postupy na posudzovanie zhody modifikovaného výrobku sa obmedzia na to, čo je nevyhnutné na určenie, či existuje dostatočná istota, že výrobok stále spĺňa príslušné technické predpisy alebo normy;

5.2.8 sa stanovil postup na preskúmanie sťažností týkajúcich sa používania postupov na posudzovanie zhody a na prijímanie nápravných opatrení, ak je sťažnosť oprávnená.

5.3 V odsekoch 1 a 2 nič nebráni členom, aby vykonávali primerané náhodné kontroly na svojom území.

5.4 V prípadoch, keď sa vyžaduje potvrdenie, že výrobky sa zhodujú s technickými predpismi alebo normami a existujú alebo sú bezprostredne pred dokončením príslušné metodické materiály alebo odporúčania vydané medzinárodnými normalizačnými orgánmi, členovia zabezpečia, aby ústredné vládne orgány používali tieto materiály alebo ich príslušné časti ako základ ich postupu na posudzovanie zhody s výnimkou prípadov, ak sú tieto metodické materiály alebo odporúčania, alebo ich príslušné časti nevhodné pre príslušných členov (čo sa na požiadanie musí náležite vysvetliť) z takých dôvodov, ako sú okrem iného požiadavky národnej bezpečnosti, zabránenie podvodným praktikám, ochrana ľudského zdravia alebo bezpečnosti ľudí, ochrana života alebo zdravia zvierat alebo rastlín, alebo ochrana životného prostredia, základné klimatické alebo iné geografické faktory, základné technologické a infraštruktúrne problémy.

5.5 S cieľom harmonizovať postupy na posudzovanie zhody na čo najširšom základe členovia sa budú plne zúčastňovať v rámci svojich možností na príprave metodických materiálov a odporúčaní pre postupy na posudzovanie zhody príslušnými medzinárodnými normalizačnými orgánmi.

5.6 Ak neexistuje príslušný metodický materiál alebo odporúčania vydané medzinárodným normalizačným orgánom, alebo technický obsah navrhovaného postupu na posudzovanie zhody v podstate nezodpovedá príslušným metodickým materiálom a odporúčaniam vydaným medzinárodnými normalizačnými orgánmi, a ak postup na posudzovanie zhody môže mať významný vplyv na obchod ostatných členov, potom členovia:

5.6.1 zverejnia pri najbližšej vhodnej príležitosti informáciu spôsobom, ktorý umožní zainteresovaným členom oboznámiť sa s tým, že navrhujú zavedenie príslušného postupu na posudzovanie zhody;

5.6.2 oznámia prostredníctvom Sekretariátu ostatným členom výrobky, na ktoré sa navrhovaný postup na posudzovanie zhody bude vzťahovať, spolu so stručným opisom cieľa a zdôvodnením daného postupu. Také oznámenia sa uskutočnia v najbližšom možnom čase, keď ešte možno uplatňovať pozmeňovacie návrhy a zohľadniť pripomienky;

5.6.3 na požiadanie poskytnú ostatným členom podrobnosti alebo kópie navrhovaného postupu a ak možno, upozornia na tie časti, ktoré sa v podstate odlišujú od príslušných metodických materiálov alebo odporúčaní vydaných medzinárodnými normalizačnými orgánmi;

5.6.4 bez diskriminácie poskytnú ostatným členom primeraný čas na predloženie písomných pripomienok, na požiadanie ich prerokujú a vezmú tieto písomné pripomienky a výsledky rokovaní do úvahy.

5.7 Ak vzniknú, alebo hrozí, že členovi vzniknú, naliehavé problémy spojené s ochranou bezpečnosti, zdravia, životného prostredia alebo národnej bezpečnosti, môže tento člen, ak to považuje za nevyhnutné, upustiť od krokov uvedených v odseku 6 za predpokladu, že po prijatí postupu člen:

5.7.1 okamžite oznámi ostatným členom prostredníctvom Sekretariátu príslušný postup a výrobky, na ktoré sa postup vzťahuje, so stručným uvedením cieľa a zdôvodnením postupu vrátane povahy naliehavých problémov;

5.7.2 na požiadanie poskytne ostatným členom kópie pravidiel postupu.

5.7.3 bez diskriminácie umožní ostatným členom predložiť ich písomné pripomienky, na požiadanie ich prerokuje a vezme tieto písomné pripomienky a výsledky rokovaní do úvahy.

5.8 Členovia zabezpečia, aby všetky prijaté postupy na posudzovanie zhody boli okamžite zverejnené alebo ináč prístupné takým spôsobom, ktorý umožní zainteresovaným členom oboznámiť sa s nimi.

5.9 S výnimkou naliehavých okolností uvedených v odseku 7 členovia poskytnú primeranú lehotu od uverejnenia požiadaviek týkajúcich sa postupov na posudzovanie zhody a do nadobudnutia ich platnosti, aby tak výrobcom vyvážajúcich členov, a predovšetkým rozvojových členských krajín, poskytl čas na prispôbenie svojich výrobkov alebo výrobných metód požiadavkám dovážajúceho člena.

Článok 6

Uznávanie zhody ústrednými vládnymi orgánmi

S ohľadom na svoje ústredné vládne orgány:

6.1 Členovia zabezpečia, kedykoľvek je to možné, bez obmedzenia ustanovení odsekov 3 a 4, aby sa výsledky postupov na posudzovanie zhody akceptovali v ostatných krajinách, a to aj vtedy, ak sa tieto postupy líšia od ich vlastných, za predpokladu, že týmito postupmi sa potvrdí zhoda s použiteľnými technickými predpismi alebo normami. Uznáva sa, že predchádzajúce konzultácie môžu byť nevyhnutné v záujme dosiahnutia vzájomne uspokojivého dohovoru týkajúceho sa najmä:

6.1.1 primeranej a trvalej technickej spôsobilosti príslušných orgánov na posudzovanie zhody vyvážajúceho člena tak, aby mohla existovať dôvera v trvalú spoľahlivosť ich výsledkov na posudzovanie zhody; v tomto ohľade sa bude brať do úvahy overená zhoda, napríklad prostredníctvom akreditácie, s príslušnými metodickými materiálmi alebo odporúčaniami vydanými medzinárodnými normalizačnými orgánmi na preukázanie primeranej technickej odbornosti;

6.1.2 obmedzení uznávania výsledkov posudzovania zhody na tie, ktoré schválili príslušné inštitúcie a orgány vyvážajúceho člena.

6.2 Členovia zabezpečia, aby ich postupy na posudzovanie zhody umožňovali čo najschodnejšie uplatňovanie ustanovení odseku 1.

6.3 Členom sa odporúča, aby na požiadanie iných členov ochotne vstupovali do rokovaní s cieľom podpísať dohody o vzájomnom uznávaní postupov na posudzovanie zhody. Členovia môžu požadovať, aby také dohody spĺňali kritériá podľa odseku 1 a aby boli vzájomne uspokojivé, najmä čo sa týka možností na uľahčenie obchodovania s príslušnými výrobkami.

6.4 Členom sa odporúča, aby dovolili účasť orgánov na posudzovaní zhody pôsobiacich na území iných členov vo svojich postupoch na posudzovanie zhody za podmienok nie menej priaznivých, ako sú podmienky poskytované orgánom pôsobiacim na ich území alebo na území ktorejkoľvek inej krajiny.

Článok 7

Postupy na posudzovanie zhody vykonávané miestnymi vládnymi orgánmi

S ohľadom na svoje miestne vládne orgány na svojom území:

7.1 Členovia prijímú také vhodné opatrenia, ktoré zabezpečia, aby tieto orgány postupovali podľa ustanovení článkov 5 a 6 s výnimkou oznamovacej povinnosti podľa článku 5 ods. 6.2 a 7.1.

7.2 Členovia zabezpečia, aby postupy na posudzovanie zhody vykonávané miestnymi vládnymi orgánmi, ktoré sú priamo podriadené ústrednej vláde členov, sa oznamovali v súlade s ustanoveniami článku 5 ods. 6.2 a 7.1, pričom oznamovacia povinnosť sa nebude vyžadovať v tom prípade, ak technický obsah postupu na posudzovanie zhody bude v podstate zhodný s technickým obsahom už oznámeného postupu na posudzovanie zhody ústredných vládných orgánov členov.

7.3 Členovia môžu vyžadovať, aby sa kontakt s ostatnými členmi vrátane oznamovacej povinnosti, poskytovania informácií, pripomienok a rokovaní uvedených v článku 5 ods. 6 a 7 uskutočňoval prostredníctvom ústrednej vlády.

7.4 Členovia neprijímú také opatrenia, ktoré by vyžadovali alebo podporovali, aby miestne vládne orgány postupovali na svojom území spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s ustanoveniami článkov 5 a 6.

7.5 Členovia sú podľa tejto dohody plne zodpovední za dodržiavanie všetkých ustanovení článkov 5 a 6. Členovia vypracujú a uplatnia spoľahlivé opatrenia a mechanizmy na podporu dodržiavania ustanovení článkov 5 a 6 inými ako ústrednými vládnymi orgánmi.

Článok 8

Postupy na posudzovanie zhody vykonávané mimovládnyimi orgánmi

8.1 Členovia prijímú také vhodné opatrenia, ktoré zabezpečia, aby mimovládne orgány na svojom území, ktoré vykonávajú postupy na posudzovanie zhody, dodržiavali ustanovenia článkov 5 a 6 s výnimkou povinnosti oznamovať navrhované postupy na posudzovanie zhody. Okrem toho členovia neprijímú opatrenia, ktoré by priamo alebo nepriamo vyžadovali alebo podporovali, aby tieto orgány konali spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s ustanoveniami článkov 5 a 6.

8.2 Členovia zabezpečia, aby ich ústredné vládne orgány konali na základe postupov na posudzovanie zhody vypracovaných mimovládnyimi orgánmi iba v tom prípade, ak mimovládne orgány dodržiavajú ustanovenia článkov 5 a 6 s výnimkou povinnosti oznamovať navrhované postupy na posudzovanie zhody.

Článok 9

Medzinárodné a regionálne systémy

9.1 Ak sa vyžaduje potvrdenie o zhode s technickým predpisom alebo normou, členovia budú, ak je to možné, vytvárať a prijímať medzinárodné systémy na posudzovanie zhody a zúčastňovať sa na nich.

9.2 Členovia prijímú také vhodné opatrenia, ktoré im umožnia zabezpečiť, aby medzinárodné a regionálne systémy na posudzovanie zhody, ktorých členmi alebo účastníkmi sú ich príslušné orgány, dodržiavali ustanovenia článkov 5 a 6. Okrem toho členovia neprijímú také opatrenia, ktoré by priamo alebo nepriamo vyžadovali alebo podporovali, aby tieto systémy pôsobili spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s ustanoveniami článkov 5 a 6.

9.3 Členovia zabezpečia, ak je to možné, aby ich ústredné vládne orgány konali na základe medzinárodných alebo regionálnych postupov na posudzovanie zhody iba v rozsahu, v ktorom tieto postupy budú v súlade s ustanoveniami článkov 5 a 6.

INFORMÁCIE A POMOC

Článok 10

Informácie o technických predpisoch, normách a postupoch na posudzovanie zhody

10.1 Každý člen zabezpečí, aby sa zriadilo informačné stredisko, ktoré bude schopné zodpovedať všetky primerané otázky ostatných členov a zainteresovaných strán ostatných členov, ako aj poskytnúť príslušné dokumenty, ktoré sa týkajú:

10.1.1 všetkých technických predpisov prijatých alebo navrhovaných na jeho území ústrednými alebo miestnymi vládnymi orgánmi a mimovládnyimi orgánmi, ktoré majú právomoc vydávať technické predpisy, alebo regionálnymi normalizačnými orgánmi, ktorých sú také orgány členmi alebo účastníkmi;

10.1.2 všetkých noriem prijatých alebo navrhovaných na jeho území ústrednými alebo miestnymi vládnymi orgánmi, alebo regionálnymi normalizačnými orgánmi, ktorých sú také orgány členmi alebo účastníkmi;

10.1.3 všetkých postupov na posudzovanie zhody alebo navrhovaných postupov na posudzovanie zhody, ktoré sú na jeho území vykonávané ústrednými alebo miestnymi vládnymi orgánmi, alebo mimovládnyimi orgánmi, ktoré majú právomoc vydávať technické predpisy, alebo regionálnymi orgánmi, ktorých sú také orgány členmi alebo účastníkmi;

10.1.4 jeho členstva alebo účasti jeho člena, alebo jeho príslušných ústredných alebo miestnych vládných orgánov v medzinárodných a regionálnych normalizačných orgánoch a systémoch na posudzovanie zhody, ako aj v dvojstranných a mnohostranných dohovoroch v rámci tejto dohody. Informačné strediská budú takisto schopné poskytnúť primerané informácie o ustanoveniach takých systémov a dohovorov;

10.1.5 umiestnenia oznámení zverejňovaných podľa tejto dohody alebo označenia miesta, kde možno tieto informácie získať;

10.1.6 sídla informačných stredísk uvedených v odseku 10.3.

10.2 Ak však člen vytvoril z právnych alebo administratívnych dôvodov viac ako jedno informačné stredisko, tento člen poskytne ostatným členom úplné a jednoznačné informácie o náplni práce každého z týchto informačných stredísk. Ďalej tento člen zabezpečí, aby sa všetky záležitosti adresované nesprávnemu informačnému stredisku okamžite postúpili príslušnému informačnému stredisku.

10.3 Každý člen prijme také vhodné opatrenia, ktorými zabezpečí zriadenie jedného alebo viacerých informačných stredísk, ktoré budú schopné zodpovedať všetky primerané otázky iných členov a zainteresovaných strán iných členov, ako aj poskytnúť príslušné dokumenty alebo informácie, prípadne informácie, kde možno také informácie získať, ak ide o:

10.3.1 všetky normy prijaté alebo navrhované na jeho území mimovládny normalizačnými orgánmi alebo regionálnymi normalizačnými orgánmi, ktorých sú také orgány členmi alebo účastníkmi;

10.3.2 všetky postupy na posudzovanie zhody alebo navrhované postupy na posudzovanie zhody, ktoré vykonávajú na jeho území mimovládne orgány alebo regionálne orgány, ktorých sú také orgány členmi alebo účastníkmi;

10.3.3 členstvo a účasť príslušných mimovládnych orgánov na jeho území v medzinárodných a regionálnych normalizačných orgánoch a systémoch na posudzovanie zhody, ako aj v dvojstranných a mnohostranných dohovoroch v rámci tejto dohody. Informačné stredisko bude takisto schopné poskytnúť primerané informácie o ustanoveniach takých systémov a dohovorov.

10.4 Členovia prijímajú také vhodné opatrenia, ktoré umožnia zabezpečiť, aby kópie dokumentov vyžadovaných v súlade s touto dohodou inými členmi alebo zainteresovanými stranami iných členov sa poskytovali za primeranú cenu (ak je stanovená), ktorá okrem poštových nákladov bude rovnaká pre štátnych príslušníkov¹⁾ člena, ako aj pre iných členov.

10.5 Vyspelé členské krajiny poskytnú na požiadanie ostatných členov preklad oznamovaných dokumentov v anglickom, francúzskom alebo v španielskom jazyku, ak ide o obsiahle dokumenty, súhrny týchto dokumentov.

10.6 Sekretariát rozošle po prijatí oznámenia v súlade s ustanoveniami tejto dohody kópie oznámení všetkým členom a zainteresovaným medzinárodným normalizačným orgánom a orgánom na posudzovanie zhody a upozorní členov z rozvojových krajín na všetky oznámenia, ktoré sa vzťahujú na výrobky ich osobitného záujmu.

10.7 Ak člen dosiahol dohodu s ktoroukoľvek inou krajinou alebo krajinami v otázkach týkajúcich sa technických predpisov, noriem alebo postupov na posudzovanie zhody, ktorá môže mať významný vplyv na obchod, aspoň jeden člen dohody oznámi ostatným členom prostredníctvom Sekretariátu výroby, na ktoré sa dohoda vzťahuje, a priloží stručný opis dohody. Zainteresovaní členovia sa vyzývajú, aby na základe požiadania rokovali s ostatnými členmi s cieľom uzavrieť podobné dohody alebo zabezpečiť účasť členov na takých dohodách.

10.8 Táto dohoda nevyžaduje:

10.8.1 publikovať texty v inom jazyku než v jazyku člena;

10.8.2 poskytovať podrobnosti alebo kópie návrhov v inom jazyku než v jazyku člena s výnimkou ustanovenia odseku 5; alebo

10.8.3 aby členovia poskytovali informácie, ktorých zverejnenie je v rozpore s ich základnými záujmami bezpečnosti.

10.9 Oznámenia adresované Sekretariátu budú v angličtine, francúzštine alebo španielčine.

10.10 Členovia určia jeden ústredný vládny orgán, ktorý bude na národnej úrovni zodpovedať za realizáciu ustanovení o oznamovacích postupoch v súlade s touto dohodou s výnimkou postupov zahrnutých v prílohe 3.

10.11 Ak sa však z právnych alebo administratívnych dôvodov zodpovednosť za oznamovacie postupy rozdelí medzi dva alebo viaceré ústredné vládne orgány, dotýčny člen poskytne ostatným členom úplné a jednoznačné informácie o rozsahu zodpovednosti každého z nich.

Článok 11

Technická pomoc ostatným členom

11.1 Členovia na požiadanie poradia ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, pri príprave technických predpisov.

11.2 Členovia na požiadanie poradia ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, a poskytnú im technickú pomoc, ktorá sa týka založenia národných normalizačných orgánov a účasti v medzinárodných normalizačných orgánoch, podľa vzájomne dohodnutých podmienok a budú podnecovať svoje národné normalizačné orgány, aby postupovali podobne.

11.3 Členovia na požiadanie prijímajú také vhodné opatrenia, ktoré im umožnia zabezpečiť, aby riadiace orgány na svojom území poskytovali rady a technickú pomoc ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, podľa vzájomne dohodnutých podmienok, ktorá sa týka:

11.3.1 založenia riadiacich orgánov alebo orgánov na posudzovanie zhody s technickými predpismi; a

11.3.2 metód, pomocou ktorých sa môžu ich technické predpisy najlepšie dodržiavať.

11.4 Členovia na požiadanie prijímajú také vhodné opatrenia, ktoré im umožnia zabezpečiť, aby poskytovali rady a technickú pomoc, ktorá sa týka založenia orgánov na posudzovanie zhody s normami prijatými na území člena,

¹⁾ „Štátnymi príslušníkmi“ v prípade samostatného colného územia sa rozumejú členovia WTO, ktorí sú fyzickými osobami alebo právnickými osobami a majú trvalý pobyt alebo skutočné priemyselné alebo obchodné sídlo na tomto colnom území.

ktorý požiadal o pomoc, ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, podľa vzájomne dohodnutých podmienok.

11.5 Členovia na požiadanie poradia ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, a poskytnú im technickú pomoc, ktorá sa týka postupu, ktorý by mali prijať ich výrobcovia, ak si želajú mať prístup k systémom na posudzovanie zhody riadeným vládnyimi alebo mimovládnyimi orgánmi na území člena, ktorý žiadosť prijal, podľa vzájomne dohodnutých podmienok.

11.6 Členovia, ktorí sú členmi alebo účastníkmi medzinárodných alebo regionálnych systémov na posudzovanie zhody, poradia na požiadanie ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, a poskytnú im technickú pomoc, ktorá sa týka založenia inštitúcií a ich systému, čo im umožní plniť povinnosti vyplývajúce z členstva alebo účasti v týchto systémoch, podľa vzájomne dohodnutých podmienok.

11.7 Členovia budú, ak vznikne taká požiadavka, podnecovať orgány na svojom území, ktoré sú členmi alebo účastníkmi medzinárodných alebo regionálnych systémov na posudzovanie zhody, do toho, aby poskytovali rady ostatným členom, predovšetkým rozvojovým členským krajinám, a aby posúdili ich požiadavky na technickú pomoc týkajúcu sa založenia inštitúcií, čo umožní príslušným orgánom na svojom území plniť povinnosti vyplývajúce z členstva alebo z účasti v týchto systémoch.

11.8 Pri poskytovaní rád a technickej pomoci ostatným členom podľa podmienok uvedených v odsekoch 1 až 7 členovia dajú prednosť potrebám najmenej rozvinutých členských krajín.

Článok 12

Zvláštny a rozdielny prístup k členom z rozvojových členských krajín

12.1 Členovia budú rozdielne pristupovať k jednotlivým krajinám a poskytnú priaznivejšie podmienky rozvojovým krajinám, členom tejto dohody, podľa nasledujúcich ustanovení, ako aj podľa príslušných článkov tejto dohody.

12.2 Členovia budú venovať osobitnú pozornosť ustanoveniam tejto dohody, ktoré sa týkajú práv a povinností rozvojových členských krajín a zohľadnia zvláštny vývoj, finančné a obchodné potreby rozvojových členských krajín pri uplatňovaní tejto dohody na štátnej úrovni, ale aj pri výkone inštitucionálnych ustanovení tejto dohody.

12.3 Členovia pri príprave a uplatňovaní technických predpisov, noriem a postupov na posudzovanie zhody zohľadnia zvláštny vývoj, finančné a obchodné potreby rozvojových členských krajín a zabezpečia, aby technické predpisy, normy a postupy na posudzovanie zhody nevytvárali zbytočné prekážky vývozom z rozvojových členských krajín.

12.4 Členovia uznávajú, že hoci môžu existovať medzinárodné normy, metodické pokyny alebo odporúčania, členovia rozvojových krajín vo zvláštnych technologických a sociálno-ekonomických podmienkach prijímú určité technické predpisy, normy alebo postupy na posudzovanie zhody zamerané na zachovanie vlastnej technológie, výrobných metód a procesov, čo je zlučiteľné s ich potrebami rozvoja. Členovia preto uznávajú, že od rozvojových členských krajín nemožno očakávať využitie medzinárodných noriem ako základu ich technických predpisov alebo noriem vrátane skúšobných metód, ktoré nie sú vhodné pre ich rozvoj, finančné a obchodné potreby.

12.5 Členovia prijímú také vhodné opatrenia, ktoré zabezpečia, aby sa medzinárodné normalizačné orgány a medzinárodné systémy na posudzovanie zhody organizovali a riadili spôsobom, ktorý umožní aktívnu a reprezentatívnu účasť príslušných orgánov všetkých členov, pričom sa budú brať do úvahy zvláštne problémy rozvojových členských krajín.

12.6 Členovia prijímú také vhodné opatrenia, ktoré im umožnia zabezpečiť, aby medzinárodné normalizačné orgány na žiadosť členov rozvojových krajín preskúmali možnosť a v prípade, ak je to možné, pripravili medzinárodné normy, ktoré sa budú týkať výrobkov osobitného záujmu rozvojových členských krajín.

12.7 Členovia v súlade s ustanoveniami článku 11 poskytnú technickú pomoc rozvojovým členským krajinám, aby zabezpečili, že príprava a uplatňovanie technických predpisov, noriem a postupov na posudzovanie zhody nevytvoria zbytočné prekážky rozvoju a rozširovaniu vývozu z rozvojových členských krajín. Pri určovaní podmienok technickej pomoci bude zohľadnený stupeň rozvoja žiadajúcich členov, a predovšetkým najmenej rozvinutých členských krajín.

12.8 Uznáva sa, že členovia rozvojových krajín môžu čeliť zvláštnym problémom vrátane inštitucionálnych a infraštruktúrnych problémov pri príprave a uplatňovaní technických predpisov, noriem a postupov na posudzovanie zhody. Ďalej sa uznáva, že zvláštnosti vývoja a obchodné potreby rozvojových členských krajín, ako aj stupeň ich technologického rozvoja môžu zabrániť ich schopnosti plniť si povinnosti v súlade s touto dohodou. Členovia preto plne zohľadnia túto skutočnosť. V súlade s tým, v snahe zabezpečiť, aby rozvojové členské krajiny boli schopné postupovať v duchu tejto dohody, umožňuje sa Výboru pre technické prekážky obchodu ustanovenom podľa článku 13 (ďalej len „Výbor“) zabezpečiť na požiadanie špecifické, časovo obmedzené, úplné alebo dočasné výnimky zo záväzkov podľa tejto dohody. Pri posudzovaní takých žiadostí Výbor zohľadní zvláštne problémy pri príprave a uplatňovaní technických predpisov, noriem a postupov na posudzovanie zhody a zvláštnosti vývoja a obchodné potreby rozvojovej členskej krajiny, ako aj stupeň jej technologického rozvoja, čo môže zabrániť jej schopnosti plne vykonávať svoje záväzky v súlade s touto dohodou. Výbor zohľadní predovšetkým zvláštne problémy najmenej rozvinutých členských krajín.

12.9 Počas konzultácií budú mať vyspelé krajiny na pamäti zvláštne problémy, ktoré majú rozvojové členské krajiny pri zostavovaní a uplatňovaní noriem, technických predpisov a postupov na posudzovanie zhody a v snahe pomôcť rozvojovým krajinám v ich úsilí v tomto smere vyspelé členské krajiny zohľadnia zvláštne potreby rozvojových členských krajín v oblasti financovania, obchodu a rozvoja.

12.10 Výbor pravidelne preskúma zvláštny a rozdielny prístup k jednotlivým členom, ktorý sa poskytuje rozvojovým členským krajinám na národnej a medzinárodnej úrovni v súlade s ustanoveniami tejto dohody.

INŠTITÚCIE, KONZULTÁCIE A UROVNÁVANIE SPOROV

Článok 13

Výbor pre technické prekážky obchodu

13.1 Týmto je ustanovený Výbor pre technické prekážky obchodu, ktorý bude zložený zo zástupcov každého z členov. Výbor si zvolí svojho predsedu a bude sa schádzať podľa potreby, najmenej však raz ročne, aby umožnil členom konzultovať akékoľvek záležitosti, ktoré súvisia s vykonávaním tejto dohody alebo s podporou jej cieľov, a plniť tie povinnosti, ktoré sú mu zverené touto dohodou alebo členmi.

13.2 Výbor ustanoví pracovné skupiny alebo iné orgány, ktoré budú vykonávať také povinnosti, ktoré im zverí Výbor v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto dohody.

13.3 Dohodlo sa, že by sa malo zabrániť zbytočnej duplicitě medzi prácou podľa tejto dohody a prácou vlád v ostatných technických orgánoch. Výbor prešetrí tento problém s cieľom znížiť duplicitu na minimum.

Článok 14

Konzultácie a urovnávanie sporov

14.1 Konzultácie a urovnávanie sporov v akejkoľvek záležitosti, ktorá negatívne ovplyvňuje účinnosť tejto dohody, sa uskutočnia pod záštitou Orgánu na urovnávanie sporov a budú vychádzať, mutatis mutandis, z ustanovení článkov XXII a XXIII GATT 1994 vypracovaných a uplatňovaných v súlade s Dohovorom o urovnávaní sporov.

14.2 Na požiadanie účastníka sporu alebo z jeho vlastnej iniciatívy môže porota vytvoriť technickú skupinu expertov, ktorá bude pomáhať pri riešení otázok technického charakteru, ktoré si vyžadujú podrobné preskúmanie.

14.3 Technické skupiny expertov sa budú riadiť postupmi uvedenými v prílohe 2.

14.4 Vyššie uvedené ustanovenia o urovnávaní sporov sa môžu použiť v prípadoch, keď člen dospel k záveru, že iný člen nedosiahol uspokojivé výsledky v zmysle článkov 3, 4, 7, 8 a 9 a jeho obchodné záujmy sú významne dotknuté. V tomto ohľade budú tieto výsledky rovnocenné s výsledkami orgánu, ako keby bol členom.

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 15

Záverečné ustanovenia

Výhrady

15.1 K žiadnemu ustanoveniu tejto dohody sa nemôžu uplatňovať výhrady bez súhlasu ostatných členov.

Preskúmanie

15.2 Každý člen, ihneď ako Dohoda WTO nadobudne platnosť, bude informovať Výbor o existujúcich alebo pripravovaných opatreniach na zabezpečenie vykonávania tejto dohody. Všetky neskoršie zmeny a doplnky k týmto opatreniam sa takisto oznámia Výboru.

15.3 Výbor bude každoročne preskúmavať uplatňovanie a plnenie tejto dohody so zreteľom na jej ciele.

15.4 Najneskôr koncom tretieho roku od nadobudnutia platnosti Dohody WTO a na konci každého nasledujúceho trojročného obdobia Výbor preskúma plnenie a uplatňovanie tejto dohody vrátane ustanovení týkajúcich sa transparentnosti s cieľom odporúčať prispôsobenie práv a povinností, ktoré z nej vyplývajú, v prípadoch, keď je to nevyhnutné, aby sa zabezpečila vzájomná ekonomická výhodnosť a vyváženosť práv a povinností, bez rozhodnutia k ustanoveniam článku 12. Berúc do úvahy, okrem iného, skúsenosti získané pri uplatňovaní tejto dohody, Výbor vypracuje, ak to bude vhodné, návrhy a dodatky k textu a predloží ich Rade pre obchod s tovarom.

Prílohy

15.5 Prílohy k tejto dohode tvoria jej neoddeliteľnú súčasť.

PRÍLOHA 1

POJMY A ICH DEFINÍCIE NA ÚČELY TEJTO DOHODY

Pojmy uvedené v šiestom vydaní Smernice 2 ISO/IEC, 1991 Všeobecné pojmy a ich definície, týkajúce sa normalizácie a súvisiacich činností, budú mať v prípade použitia tejto dohody rovnaký význam, ako majú definície smernice pri zohľadnení služieb vyčlenených z rozsahu pôsobnosti tejto dohody.

Na účely tejto dohody sa však budú používať nasledujúce definície:

1. Technický predpis

Dokument, ktorý určuje charakteristiku výrobkov alebo s nimi súvisiace výrobné postupy a metódy vrátane príslušných administratívnych ustanovení, ktorých dodržiavanie je povinné. Môže zahŕňať aj terminológiu, symboly alebo požiadavky na balenie, značenie alebo na označovanie výrobku, výrobný postup alebo metódu, alebo sa nimi výlučne zaoberať.

Vysvetlivka

Táto definícia nie je priamo uvedená v Smernici 2 ISO/IEC, ale je založená na tzv. systéme „stavebných blokov“.

2. Norma

Dokument schválený uznaným orgánom, ktorý zabezpečuje predpisy, smernice alebo charakteristiky výrobkov alebo s nimi súvisiace postupy a výrobné metódy, ktorých dodržiavanie nie je povinné na bežné a opakované použitie. Môže zahŕňať aj terminológiu, symboly alebo požiadavky na balenie, značenie alebo na označovanie výrobku, výrobný postup alebo metódu, alebo sa nimi výlučne zaoberať.

Vysvetlivka

Termíny podľa definície Smernice 2 ISO/IEC zahŕňajú výrobky, postupy a služby. Táto dohoda pojednáva iba o technických predpisoch, normách a postupoch na posudzovanie zhody týkajúcich sa výrobkov, postupov a výrobných metód. Normy podľa definície Smernice 2 ISO/IEC môžu byť záväzné alebo nezáväzné. Na účely tejto dohody sú normy definované ako nezáväzné a technické predpisy ako záväzné dokumenty. Normy pripravované medzinárodnou normalizačnou komunitou sú založené na jednomyseľnosti. Táto dohoda sa vzťahuje na všetky dokumenty, ktoré nie sú založené na jednomyseľnosti.

3. Postupy na posudzovanie zhody

Akýkoľvek použitý postup, ktorý priamo alebo nepriamo určuje, že príslušné požiadavky obsiahnuté v technických predpisoch alebo normách sú splnené.

Vysvetlivka

Postupy na posudzovanie zhody zahŕňajú okrem iného postupy odoberania vzoriek, testy a kontrolu; vyhodnocovanie, overenie a potvrdenie o zhode; registráciu, akreditáciu a schválenie, ale aj ich kombinácie.

4. Medzinárodný orgán alebo systém

Orgán alebo systém, ktorý umožňuje členstvo všetkým členom.

5. Regionálny orgán alebo systém

Orgán alebo systém, ktorý umožňuje členstvo iba niektorým členom.

6. Ústredný vládny orgán

Ústredná vláda, jej ministerstvá a úrady alebo ďalšie orgány podriadené kontrole ústrednej vlády vo vzťahu k príslušnej činnosti.

Vysvetlivka

V prípade Európskeho spoločenstva sa používajú ustanovenia pre riadiace ústredné vládne orgány. Regionálne orgány alebo systémy na posudzovanie zhody sa môžu zriaďovať v rámci Európskeho spoločenstva a v takých prípadoch by sa mali podriaďovať ustanoveniam tejto dohody o regionálnych orgánoch alebo systémoch na posudzovanie zhody.

7. Miestny vládny orgán

Výkonné štátne orgány, iné ako ústredná vláda (napríklad štáty, provincie, krajiny, kantóny, mestské samosprávy atď.), ich ministerstvá, úrady alebo akékoľvek orgány podriadené kontrole týchto vlád vo vzťahu k príslušnej činnosti.

8. Mimovládny orgán

Orgán, iný ako ústredný vládny orgán alebo miestny vládny orgán vrátane mimovládnych orgánov, ktoré majú právomoc uplatňovať technické predpisy.

PRÍLOHA 2

TECHNICKÉ SKUPINY EXPERTOV

Nasledujúce postupy sa týkajú technických skupín expertov, ktoré sú vytvorené v súlade s ustanoveniami článku 14.

1. Technické skupiny expertov podliehajú právomoci poroty. O ich kompetenciách a podrobných pracovných postupoch rozhodne porota a jej budú podávať správy.

2. V technických skupinách expertov sa zúčastnia len osoby odborne zdatné a so skúsenosťami v príslušnej oblasti.

3. Občania sporných strán nebudú môcť bez spoločnej dohody sporných strán pôsobiť v technických skupinách expertov okrem výnimočných okolností, keď porota uváži, že špecializovaná vedecká expertíza sa nemôže vykonať iným spôsobom. Vládni úradníci sporných strán nebudú pôsobiť v technických skupinách expertov. Členovia technických skupín expertov budú vystupovať ako jednotlivci, a nie ako zástupcovia vlád ani ako zástupcovia organizácií. Vlády alebo organizácie im preto nebudú dávať pokyny vzťahujúce sa na záležitosti predložené technickej skupine expertov.

4. Technické skupiny expertov môžu konzultovať a získavať informácie a technické rady z ľubovoľného zdroja, ktorý považujú za vhodný. Predtým, ako technická skupina expertov získa informácie alebo rady z určitého zdroja, ktorý je v právomoci člena, informuje vládu tohto člena. Každý člen čo najrýchlejšie a úplne odpovie na každú žiadosť technickej skupiny expertov o takú informáciu, ktorú technická skupina expertov považuje za potrebnú a vhodnú.

5. Sporné strany budú mať prístup ku všetkým príslušným informáciám predloženým technickej skupine expertov, ak tieto informácie nie sú dôvernej povahy. Dôverné informácie poskytnuté technickej skupine expertov nebudú zverejnené bez formálneho súhlasu vlády, organizácie alebo osoby, ktorá tieto informácie poskytla. V prípade, ak sa také informácie vyžadujú od technickej skupiny expertov, ale technická skupina expertov nemá na zverejnenie takých informácií oprávnenie, poskytne vláda, organizácia alebo osoba nedôverný obsah týchto informácií.

6. Technická skupina expertov predloží zainteresovaným členom návrh správy s cieľom získať ich pripomienky a zohľadniť ich, ak je to vhodné, v záverečnej správe, ktorú po predložení porote tiež rozošle členom, ktorí o ňu prejavia záujem.

PRÍLOHA 3

ZÁSADY SPRÁVNEJ PRAXE NA PRÍPRAVU, PRIJÍMANIE A UPLATŇOVANIE NORIEM

Všeobecné ustanovenia

A. Na účely týchto zásad sa budú používať definície uvedené v prílohe 1 tejto dohody.

B. Tieto zásady môže prijať každý normalizačný orgán na území člena WTO bez ohľadu na to, či ide o ústredný vládny orgán, miestny vládny orgán alebo mimovládny orgán; každý vládny regionálny normalizačný orgán, ak jeden alebo viacerí členovia sú členmi WTO; a každý mimovládny regionálny normalizačný orgán, ktorého jeden alebo viacerí členovia sídlia na území člena WTO (ďalej spoločne nazývané „normalizačné orgány“ a jednotlivito „normalizačný orgán“).

C. Normalizačné orgány, ktoré prijali tieto zásady, alebo od nich odstúpili, vyzumejú o tejto skutočnosti Informačné stredisko ISO/IEC v Ženeve. Oznam bude obsahovať názov a adresu príslušného orgánu a rozsah jeho súčasných a očakávaných normalizačných činností. Oznam možno zaslať buď priamo Informačnému stredisku ISO/IEC, alebo prostredníctvom národného členského orgánu ISO/IEC, alebo výhodnejšie prostredníctvom príslušného národného člena, alebo prostredníctvom medzinárodnej pobočky organizácie ISONET podľa toho, čo bude vhodnejšie.

Základné ustanovenia

D. Normalizačný orgán vo vzťahu k normám zabezpečí, aby sa s výrobkami dovážanými z územia ktoréhokoľvek člena WTO nezaobchádzalo menej priaznivo ako s obdobnými výrobkami domáceho pôvodu a s obdobnými výrobkami pochádzajúcimi z ktorejkoľvek inej krajiny.

E. Normalizačný orgán zabezpečí, aby sa normy nepripravovali, neprijímali alebo neuplatňovali s úmyslom alebo následkom vytvoriť zbytočné prekážky v medzinárodnom obchode.

F. Tam, kde existujú medzinárodné normy alebo sú pred dokončením, normalizačný orgán použije tieto normy alebo ich príslušné časti ako základ noriem, ktoré pripravuje, okrem prípadov, ak by také medzinárodné normy alebo ich príslušné časti boli neúčinné alebo nevyhovujúce napríklad pre nedostatočnú úroveň ochrany alebo z klimatických alebo geografických dôvodov, alebo z dôvodov zásadných technologických problémov.

G. V záujme harmonizácie noriem na čo najširšom základe sa normalizačný orgán bude, v rámci svojich možností, v celom rozsahu zapájať do prípravy medzinárodných noriem v príslušných medzinárodných normalizačných organizáciách, bude spolupracovať predovšetkým v tých oblastiach, pre ktoré buď už prijal, alebo hodlá prijať normy. Normalizačné orgány na území člena sa zapoja do príslušnej medzinárodnej normalizačnej činnosti, ak to bude možné, prostredníctvom jednej delegácie zastupujúcej všetky normalizačné orgány na území štátu, ktorý prijal alebo hodlá prijať normu pre oblasť, s ktorou činnosť medzinárodných normalizačných organizácií súvisí.

H. Normalizačný orgán na území člena vyvinie maximálne úsilie na to, aby sa vyhol duplicite alebo prekryvaniu s činnosťou iných normalizačných orgánov na území štátu alebo s činnosťou príslušných medzinárodných alebo regionálnych normalizačných orgánov. Takisto vyvinie maximálne úsilie, aby dosiahol konsenzus s normami, ktoré vypracúva. Podobne regionálny normalizačný orgán vyvinie úsilie, aby predišiel duplicite alebo prekryvaniu s činnosťou iných príslušných medzinárodných normalizačných orgánov.

I. Kde je to vhodné, normalizačný orgán bude špecifikovať normy vychádzajúce z požiadaviek výrobkov skôr z hľadiska prevádzky než z konštrukčných alebo opisných charakteristík.

J. Najmenej raz za šesť mesiacov bude normalizačný orgán zverejňovať pracovný program obsahujúci jeho názov a adresu, normy, ktoré v súčasnosti pripravuje, a normy, ktoré prijal v predchádzajúcom období. Norma je v štádiu prípravy od momentu prijatia rozhodnutia vytvoriť normu až do prijatia normy. Názvy špecifických návrhov noriem budú preložené na požiadanie do angličtiny, francúzštiny alebo do španielčiny. Oznámenie o existencii pracovného programu bude zverejnené v domácej alebo, ak to bude vyžadovať situácia, v regionálnej publikácii o normalizačných aktivitách.

Pracovný program bude uvádzať pre každú normu, v súlade s predpismi ISONET-u, príslušnú klasifikáciu k danej záležitosti, dosiahnutý stupeň vypracovania normy a odkazy na všetky medzinárodné normy, ktoré sa použili ako základ. Najneskôr do uverejnenia pracovného programu normalizačný orgán oznámi jeho existenciu Informačnému stredisku ISO/IEC v Ženeve.

Oznam bude obsahovať názov a adresu normalizačného orgánu, názov a číslo publikácie, v ktorej je pracovný program zverejnený, obdobie, na ktoré sa pracovný program vzťahuje, jeho cenu (ak existuje) a spôsob aj miesto, kde ho možno získať. Oznam možno zaslať priamo Informačnému stredisku ISO/IEC alebo, výhodnejšie, prostredníctvom príslušného národného člena alebo medzinárodnej pobočky ISONET-u.

K. Národný člen ISO/IEC vyvinie maximálne úsilie, aby sa stal členom ISONET-u alebo aby vymenoval iný orgán, ktorý by sa mal stať členom, a zároveň, aby získal najvyšší možný typ členstva v ISONET-e. Ostatné normalizačné orgány sa budú usilovať o pridružené členstvo ISONET-u.

L. Normalizačný orgán, skôr ako prijme normu, poskytne zainteresovaným stranám na území člena WTO najmenej 60 dní na predloženie pripomienok k návrhu normy. Túto lehotu však môže skrátiť v prípadoch, ak vzniknú alebo hrozí, že vzniknú, naliehavé problémy spojené s bezpečnosťou, zdravím alebo životným prostredím. Najneskôr na začiatku pripomienkového obdobia normalizačný orgán uverejní informáciu o lehote na predkladanie pripomienok v publikácii, ako je uvedené v odseku J. Táto informácia bude, podľa možnosti, čo najpodrobnejšie uvádzať, či sa návrh normy odlišuje od príslušných medzinárodných noriem.

M. Na požiadanie ktorejkoľvek zainteresovanej strany na území člena WTO normalizačný orgán okamžite poskytne alebo zabezpečí kópie návrhu normy, ktorú predložil na pripomienkovanie. Všetky poplatky ukladané za túto službu budú okrem skutočných poštových nákladov rovnaké pre domáce i zahraničné strany.

N. Normalizačný orgán pri ďalšom spracúvaní normy zohľadní pripomienky, ktoré prijal počas pripomienkového obdobia. Pripomienky prijaté prostredníctvom normalizačných orgánov, ktoré akceptovali Zásady správnej praxe, budú, ak taká pripomienka vznikne, zodpovedané čo najrýchlejšie. Odpoveď bude obsahovať vysvetlenie, prečo je odchýlka od príslušných medzinárodných noriem nevyhnutná.

O. Po prijatí bude norma čo najskôr zverejnená.

P. Na požiadanie každej zainteresovanej strany na území člena WTO normalizačný orgán okamžite poskytne alebo zabezpečí kópie jeho najnovšieho pracovného programu alebo normy, ktorú predložil. Všetky poplatky ukladané za túto službu budú okrem skutočných poštových nákladov rovnaké pre zahraničného i domáceho člena.

Q. Normalizačný orgán priaznivo uváži a poskytne primeranú možnosť konzultovať o podaniach týkajúcich sa účinnosti týchto zásad predkladaných normalizačnými orgánmi, ktoré akceptovali tieto Zásady správnej praxe. Bude sa usilovať o objektívne vyriešenie akýchkoľvek sťažností.

DOHODA

o obchodných aspektoch investičných opatrení

Členovia,

berúc do úvahy, že ministri odsúhlasili v Punta del Este deklaráciu s tým, že „po preskúmaní účinnosti článkov GATT vzťahujúcich sa na obmedzujúce a skresľujúce účinky investičných opatrení na obchod rokovania by mali, ak je to vhodné, viesť k vypracovaniu ďalších ustanovení, ktoré môžu byť nevyhnutné na zabránenie takým nepriaznivým účinkom na obchod;

želajúc si podporovať rozvoj a postupnú liberalizáciu svetového obchodu a uľahčiť zahraničné investovanie s cieľom zvýšiť hospodársky rast všetkých obchodných partnerov, predovšetkým rozvojových členských krajín, pri zabezpečení voľnej súťaže;

berúc do úvahy osobitné obchodné, rozvojové a finančné potreby rozvojových členských krajín, predovšetkým najmenej rozvinutých členských krajín;

uznávajúc, že určité investičné opatrenia môžu mať obmedzujúce a skresľujúce účinky na obchod;

dohodli sa takto:

Článok 1

Účinnosť

Táto dohoda sa uplatňuje iba na investičné opatrenia týkajúce sa obchodu s tovarom (ďalej len „TRIM“).

Článok 2

Národné zaobchádzanie a množstvom obmedzenia

1. Bez obmedzenia ostatných práv a povinností vyplývajúcich z GATT 1994 žiadny člen neuplatní TRIM, ktoré sú nezlučiteľné s ustanoveniami článku III alebo článku XI GATT 1994.

2. Zoznam príkladov TRIM, ktoré sú nezlučiteľné so záväzkom národného zaobchádzania stanoveným v článku III ods. 4 GATT 1994 a so záväzkom všeobecného odstránenia množstvom obmedzení stanoveným v článku XI ods. 1 GATT 1994, obsahuje príloha tejto dohody.

Článok 3

Výnimky

Všetky výnimky podľa GATT 1994 sa budú, tak ako je to vhodné, vzťahovať na ustanovenia tejto dohody.

Článok 4

Rozvojové členské krajiny

Rozvojové členské krajiny sa budú môcť dočasne odchyliť od ustanovení článku 2 v takom rozsahu a takým spôsobom, ako to dovoľuje článok XVIII GATT 1994, Dohovor o ustanoveniach platobnej bilancie GATT 1994 a Deklarácia o obchodných opatreniach prijatá z dôvodov platobnej bilancie 28. novembra 1979 (BISD 26S/205-209), ktoré dovoľujú členom odchyliť sa od ustanovení článkov III a XI GATT 1994.

Článok 5

Oznamovanie a prechodné ustanovenia

1. Členovia do 90 dní od nadobudnutia platnosti Dohody WTO oznámia Rade pre obchod s tovarom všetky TRIM, ktoré uplatňujú a ktoré nie sú v súlade s ustanoveniami tejto dohody. Tieto TRIM, ktoré majú všeobecné alebo špecifické použitie, sa oznámia spolu s ich základnými znakmi.¹⁾

2. Každý člen zruší všetky TRIM oznámené podľa odseku 1 do dvoch rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO v prípade rozvinutých členských krajín, do piatich rokov v prípade rozvojových členských krajín a do siedmich rokov v prípade najmenej rozvinutých členských krajín.

3. Rada pre obchod s tovarom môže na požiadanie predĺžiť prechodné obdobie na odstránenie TRIM oznámených podľa odseku 1 vzťahujúce sa na rozvojovú členskú krajinu, ako aj na najmenej rozvinutú členskú krajinu, ktorá

¹⁾ V prípade TRIM uplatňovaných ľubovoľným orgánom bude nutné oznámiť každé jednotlivé uplatnenie. Informácie, ktoré by poškodzovali oprávnené obchodné záujmy jednotlivých podnikov, sa nemusia zverejniť.

preukáže zvláštne ťažkosti pri zavádzaní ustanovení tejto dohody. Pri posudzovaní takej žiadosti Rada pre obchod s tovarom vezme do úvahy individuálne rozvojové, finančné a obchodné potreby príslušného člena.

4. Počas prechodného obdobia by člen nemal meniť podmienky žiadnych TRIM, ktoré oznámi podľa odseku 1 a ktoré sú platné v deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO, tak, aby sa zvýšil stupeň ich nezlučiteľnosti s ustanoveniami článku 2. Na TRIM zavedené menej ako 180 dní pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO sa nebudú vzťahovať výhody z prechodných ustanovení uvedených v odseku 2.

5. Napriek ustanoveniam článku 2, aby nedošlo k znevýhodneniu založených podnikov, na ktoré sa vzťahujú TRIM oznámené podľa odseku 1, môže člen použiť v prechodnom období rovnaké TRIM pre novú investíciu (i) vtedy, ak výrobky takého investovania sú obdobné ako výrobky už založených podnikov, a (ii) vtedy, keď je nevyhnutné zabrániť narušeniu podmienok súťaže medzi novým investovaním a už založenými podnikmi. Každé takto použité TRIM na nové investovanie sa oznámi Rade pre obchod s tovarom. Podmienky týchto TRIM budú, pokiaľ ide o ich účinky v oblasti hospodárskej súťaže, rovnocenné s tými, ktoré sú platné vo vzťahu k už založeným podnikom, a zrušia sa v tom istom čase.

Článok 6

Prehľadnosť

1. V súvislosti s TRIM členovia potvrdzujú svoj záväzok týkajúci sa prehľadnosti a oznamovacích povinností podľa článku X GATT 1994 v záväzku týkajúcom sa „Oznamovania“ uvedenom v Dohovore o oznamovaní, konzultáciách, urovnávaní sporov a dohľade z 28. novembra 1979 a v ministerskom rozhodnutí o oznamovacích postupoch z 15. apríla 1994.

2. Každý člen oznámi Sekretariátu publikácie, v ktorej sa budú TRIM uvádzať, vrátane tých, ktoré využívajú regionálne alebo miestne vlády a orgány na ich území.

3. Každý člen s porozumením posúdi žiadosti o informácie a poskytne primeranú možnosť na uskutočnenie konzultácií o akejkoľvek záležitosti vyplývajúcej z tejto dohody, vznesenej iným členom. V súlade s článkom X GATT 1994 sa od žiadneho člena nevyžaduje poskytnutie informácií, ktorých poskytnutie by ohrozovalo dodržiavanie zákonov alebo by bolo inak v rozpore s verejným záujmom, alebo by poškodzovalo oprávnené obchodné záujmy jednotlivých štátnych alebo súkromných podnikov.

Článok 7

Výbor pre obchodné aspekty investičných opatrení

1. Týmto je zriadený Výbor pre obchodné aspekty investičných opatrení (ďalej len „Výbor“), v ktorom je členstvo otvorené pre všetkých členov. Výbor si zvolí vlastného predsedu a podpredsedu a bude sa stretávať najmenej raz za rok, ale aj na základe žiadosti každého člena.

2. Výbor si bude plniť povinnosti, ktoré mu uloží Rada pre obchod s tovarom, a poskytne členom možnosť konzultovať o akýchkoľvek záležitostiach týkajúcich sa pôsobenia a uplatňovania tejto dohody.

3. Výbor bude priebežne dohliadať na vykonávanie a uplatňovanie tejto dohody a bude o tom každoročne podávať správu Rade pre obchod s tovarom.

Článok 8

Konzultácie a urovnávanie sporov

Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, tak ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, sa budú používať na konzultácie a urovnávanie sporov podľa tejto dohody.

Článok 9

Preskúmanie Radou pre obchod s tovarom

Najneskôr päť rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO Rada pre obchod s tovarom preskúma pôsobenie tejto dohody a ak to bude potrebné, navrhne Konferencii ministrov zmeny jej textu. Počas tohto preskúmania Rada pre obchod s tovarom zväží, či sa má dohoda doplniť o ustanovenia týkajúce sa investičnej politiky a politiky v oblasti hospodárskej súťaže.

PRÍLOHA

ZOZNAM PRÍKLADOV

1. TRIM, ktoré sú nezlučiteľné so záväzkom národného zaobchádzania stanovenom v článku III ods. 4 GATT 1994, zahŕňajú TRIM, ktoré sú povinné alebo vynútitel'né podľa domácej legislatívy alebo správnych rozhodnutí alebo ktorých dodržiavanie je nevyhnutné na získanie výhody a ktoré vyžadujú:

- a) nákup alebo používanie výrobkov domáceho pôvodu alebo z domáceho zdroja akýmkoľvek podnikom špecifikovaných buď podľa konkrétnych objemov či hodnoty výrobkov, alebo podľa pomernej časti objemu či hodnoty jeho miestnej výroby, alebo
- b) aby nákupy alebo použitie výrobkov dovezených podnikom bolo limitované čiastkou vo vzťahu k objemu alebo hodnote miestnych výrobkov, ktoré vyváža.

2. TRIM, ktoré sú nezlučiteľné so záväzkom všeobecného zrušenia množstvových obmedzení stanovených v článku XI ods. 1 GATT 1994, zahŕňajú tie TRIM, ktoré sú povinné či vynútitel'né podľa domácej legislatívy alebo správnych rozhodnutí alebo ktorých dodržiavanie je nevyhnutné na získanie výhody a ktoré obmedzujú:

- a) dovoz výrobkov používaných podnikom alebo týkajúcich sa jeho miestnej výroby buď všeobecne, alebo do výšky vzťahujúcej sa k objemu či hodnote miestnej výroby, ktorú vyváža;
- b) dovoz výrobkov používaných podnikom alebo týkajúcich sa jeho miestnej výroby obmedzením jeho prístupu k zahraničným devízam do výšky v pomere k prílevu devíz pripisovaných podniku, alebo
- c) vývoz alebo predaj výrobkov na vývoz podnikom špecifikovaných podľa jednotlivých výrobkov podľa objemu či hodnoty výrobkov alebo podľa pomernej časti objemu či hodnoty jeho miestnej výroby.

DOHODA

o uplatňovaní článku VI Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994

Členovia sa dohodli takto:

ČASŤ I

Článok 1

Zásady

Antidumpingové opatrenie sa uplatní len v prípadoch, ktoré ustanovuje článok VI GATT 1994, a po prešetrení, ktoré je začaté¹⁾ a vykonáva sa v súlade s ustanoveniami tejto dohody. Nasledujúce ustanovenia upravujú uplatňovanie článku VI GATT 1994, ak bolo opatrenie prijaté podľa antidumpingových právnych predpisov.

Článok 2

Vymedzenie dumpingu

2.1 Na účely tejto dohody sa môže výrobok považovať za dumpingový, t. j. uvádzaný na trh inej krajiny za nižšiu cenu, ako je jeho normálna hodnota, ak je vývozná cena vyváženého výrobku z jednej krajiny do druhej menšia, než je pri bežnom obchode porovnateľná cena obdobného výrobku určeného na spotrebu vo vyvážajúcej krajine.

2.2 Ak sa v rámci bežného obchodu nevyskytuje žiadny predaj obdobného výrobku na domacom trhu vyvážajúcej krajiny alebo ak v dôsledku mimoriadnej situácie na trhu alebo nízkeho objemu predaja na domacom trhu vyvážajúcej krajiny²⁾ taký predaj neumožňuje riadne porovnanie, dumpingové rozpätie sa určí porovnaním s porovnateľnou cenou obdobného výrobku vyváženého do niektorej tretej krajiny za predpokladu, že táto cena je reprezentatívna, alebo porovnaním s výrobnými nákladmi v krajine pôvodu zvýšenými o príslušnú sumu na administratívne, predajné a všeobecné náklady a zisk.

2.2.1 Predaj obdobného výrobku na domacom trhu vyvážajúcej krajiny alebo predaj do tretej krajiny za cenu nižšiu, ako sú výrobné (fixné a variabilné) náklady na jednotku zvýšené o administratívne, predajné a všeobecné náklady, sa môže považovať za nie bežný obchod z dôvodu ceny a nemusí sa brať do úvahy pri určovaní normálnej hodnoty len vtedy, keď úrady³⁾ určia, že taký predaj sa uskutočňuje v priebehu predĺženého obdobia⁴⁾ v podstatných množstvách⁵⁾ a v cenách, ktoré nezabezpečujú pokrytie všetkých nákladov počas primeraného obdobia. Ak ceny, ktoré sú nižšie ako jednotkové náklady v čase predaja, sú vyššie ako vážený priemer jednotkových nákladov v čase prešetrenia, tieto ceny sa budú považovať za také, ktoré zabezpečujú pokrytie nákladov počas primeraného obdobia.

2.2.1.1 Na účely odseku 2 sa náklady bežne vypočítajú na základe údajov, ktoré vlastní vývozca alebo výrobca zúčastňujúci sa prešetrenia, tak, že tieto údaje sú v súlade so všeobecne prijatými účtovnými zásadami vyvážajúcej krajiny a primerane odrážajú náklady súvisiace s výrobou a predajom daného výrobku. Úrady posúdia všetky dostupné dôkazy o správnom rozdelení nákladov vrátane tých, ktoré dali k dispozícii vývozca alebo výrobcovia v priebehu prešetrenia, za predpokladu, že také rozdelenie v minulosti využil vývozca alebo výrobca predovšetkým v súvislosti s určením primeraných amortizačných lehôt a odpisov a oprávok na kapitálové výdavky a ostatné rozvojové náklady. Ak sa to už neodráža na rozdelení nákladov podľa tohto pododseku, náklady sa vhodne upravujú pri tých neperiodických položkách nákladov, ktoré prinášajú výhodu budúcej a/alebo súčasnej výroby, alebo za okolností, pri ktorých sú náklady počas obdobia konania ovplyvnené začatím činnosti⁶⁾.

2.2.2 Na účely odseku 2 budú sumy zodpovedajúce výške administratívnych, predajných a všeobecných nákladov a ziskov založené na skutočných údajoch týkajúcich sa výroby a odbytu obdobného výrobku pri

¹⁾ Výraz „začaté“, tak ako sa používa v tejto dohode, znamená procedurálnu činnosť, ktorou člen formálne začína prešetrenie v súlade s článkom 5.

²⁾ Predaj obdobného výrobku určeného na spotrebu na domacom trhu vyvážajúcej krajiny sa bude obvykle považovať za objemovo dostatočný na určenie normálnej hodnoty, ak taký predaj predstavuje 5 % alebo viac z predajov posudzovaného výrobku dovážajúcemu členovi, s tým, že nižší podiel bude prijateľný v prípadoch, keď možno dokázať, že domáci predaj aj na takej nízkej úrovni je dostatočnou veličinou na zabezpečenie riadneho porovnania.

³⁾ Pojem „úrady“ tam, kde sa v tejto dohode používa, znamená a interpretuje sa ako príslušné vyššie úrady.

⁴⁾ Predĺžené obdobie by mohlo bežne trvať jeden rok, ale v žiadnom prípade nie menej ako šesť mesiacov.

⁵⁾ Predaje pod jednotkové náklady sa vykonávajú v podstatnom množstve, ak úrady určia, že vážený priemer predajných cien transakcií, ktoré sa berú do úvahy na určenie normálnej hodnoty, je pod váženým priemerom jednotkových nákladov alebo že objem predajov pod jednotkové náklady reprezentuje najmenej 20 % hodnoty predanej v transakciách, ktoré sa vezmú do úvahy na určenie normálnej hodnoty.

⁶⁾ Úprava vykonaná na začatie činnosti bude odrážať náklady na konci nábehového obdobia alebo, ak toto obdobie presahuje obdobie prešetrenia, posledné náklady, ktoré môžu primerane vziať do úvahy úrady počas prešetrenia.

bežnom obchode dodaného prostredníctvom vývozcu alebo výrobcu, ktorý je účastníkom prešetrenia. Ak tieto čiastky nemožno určiť na tomto základe, potom ich možno určiť na základe:

- (i) skutočných čiastok, ktoré príslušný vývozca alebo výrobca, ak ide o výrobu a predaj tej istej všeobecnej kategórie výrobkov, vydal alebo prijal na domácom trhu v krajine pôvodu;
- (ii) váženého priemeru skutočných čiastok vydaných a prijatých ostatnými vývozcami alebo výrobcami, ktorí sú účastníkmi prešetrenia, ak ide o výrobu a predaj obdobného výrobku na domácom trhu v krajine pôvodu;
- (iii) akejkolvek inej primeranej metódy za predpokladu, že takto stanovená čiastka zodpovedajúca zisku nepresiahne zisk bežne dosahovaný inými vývozcami alebo výrobcami pri predaji výrobkov tej istej všeobecnej kategórie na domácom trhu v krajine pôvodu.

2.3 V prípadoch, keď neexistuje vývozná cena alebo keď príslušné úrady majú podozrenie, že vývozná cena je nespoľahlivá z dôvodu asociačného alebo kompenzačného dohovoru medzi vývozcom a dovozcom alebo treťou stranou, vývoznú cenu možno stanoviť na základe ceny, za ktorú sú dovážané výrobky po prvýkrát predané nezávislému kupujúcemu, alebo ak výrobky nie sú predané nezávislému kupujúcemu alebo nie sú predané v stave, v ktorom boli dovezené, na takom primeranom základe, aký môžu určiť úrady.

2.4 Správne porovnanie sa uskutoční medzi vývoznou cenou a normálnou hodnotou. Toto porovnanie sa vykoná na základe rovnakých obchodných podmienok, obyčajne za podmienky „zo závodu“, a s ohľadom na predaje uskutočnené, pokiaľ možno, v rovnakom období. Náležite sa zohľadniť rozdiely, ktoré ovplyvňujú cenové porovnanie vrátane rozdielov v podmienkach obchodu, zdanenia, úrovni obchodu, množstiev, fyzických vlastností a akýchkoľvek iných rozdielov, pri ktorých je zrejme, že majú vplyv na cenovú porovnateľnosť⁷⁾. V prípadoch uvedených v článku 2 ods. 3 je potrebné brať do úvahy náklady vrátane ciel a daní, ktoré vznikajú medzi dovozom a opätovným predajom, ale aj vznikajúci zisk. Ak v týchto prípadoch bolo ovplyvnené cenové porovnanie, úrady určia normálnu hodnotu na úrovni obchodu zodpovedajúcej úrovni obchodu za stanovenú vývoznú cenu, alebo budú postupovať podľa skutočností, ktoré tento odsek umožňuje použiť. Úrady oznámia dotýčným stranám, ktoré informácie sú nevyhnutné na zabezpečenie celkového porovnania a nebudú ich neprimerane zafažovať pri dokazovaní.

2.4.1 Ak si cenové porovnanie podľa odseku 4 vyžaduje prepočet mien, takýto prepočet sa uskutoční pomocou výmenného kurzu v deň predaja⁸⁾ za predpokladu, že predaj zahraničnej meny na termínovaných trhoch je priamo spojený s príslušným predajom na vývoz a pri termínovom predaji sa použije výmenný kurz. Pohyb pri výmenných kurzoch sa nebude brať do úvahy a úrady poskytnú vývozcom najmenej 60 dní na úpravu svojich vývozných cien, aby odzrkadľovali trvajúce pohyby výmenných kurzov zaznamenané počas obdobia prešetrenia.

2.4.2 Ak ustanovenia upravujúce správne porovnanie podľa odseku 4 neustanovia inak, existencia dumpingového rozpätia počas prešetrenia sa bežne určí na základe porovnania váženého priemeru normálnej hodnoty s váženým priemerom cien všetkých porovnateľných vývozných obchodných prípadov alebo porovnaním normálnej hodnoty a vývozných cien v jednotlivých obchodných prípadoch navzájom. Normálnu hodnotu určenú na základe váženého priemeru možno porovnať s cenami jednotlivých vývozných obchodov, ak úrady zistia, že štruktúra vývozných cien sa výrazne líši u rôznych kupujúcich, v oblastiach alebo obdobiach, a ak sa poskytne vysvetlenie, prečo tieto rozdiely nemôžu byť primerane zohľadnené pri použití porovnania jednotlivých vážených priemerov navzájom alebo jednotlivých obchodných prípadov navzájom.

2.5 V prípade, keď sa výrobky nedovážajú priamo z krajiny pôvodu, ale sa vyvážajú dovážajúcemu členovi zo sprostredkovateľskej krajiny, budú ceny, za ktoré sa výrobky predávajú z krajiny vývozu dovážajúcemu členovi, bežne porovnávané s porovnateľnou cenou v krajine vývozu. Porovnanie však možno urobiť s cenou v krajine pôvodu, ak sa napríklad výrobky iba prepravujú cez krajinu vývozu alebo také výrobky sa nevyrábajú v krajine vývozu, alebo v krajine vývozu neexistuje pre ne porovnateľná cena.

2.6 V celej tejto dohode bude výraz „obdobný výrobok“ znamenať výrobok zhodný, t. j. rovnaký vo všetkých ohľadoch s posudzovaným výrobkom, alebo, ak taký výrobok nie je k dispozícii, iný výrobok, ktorý, hoci nie je rovnaký vo všetkých ohľadoch, má vlastnosti veľmi podobné vlastnostiam posudzovaného výrobku.

2.7 Tento článok sa nedotýka druhého Doplňujúceho ustanovenia k článku VI ods. 1 prílohy I GATT 1994.

⁷⁾ Predpokladá sa, že niektoré z uvedených faktorov sa môžu prekrývať a úrady budú zabezpečovať, aby sa neopakovali úpravy, ktoré sa už vykonali v rámci tohto ustanovenia.

⁸⁾ V bežnom prípade sa za dátum predaja bude považovať dátum kontraktu, nákupnej objednávky, potvrdenia objednávky alebo faktúry podľa toho, čo z nich určuje podstatné podmienky predaja.

⁹⁾ V tejto dohode bude pojem „ujma“, ak nie je určené inak, znamenať podstatné poškodenie domáceho výrobného odvetvia, hrozbu podstatného poškodenia domáceho výrobného odvetvia alebo podstatné spomalenie vytvárania takého výrobného odvetvia a bude sa chápať v súlade s ustanoveniami tohto článku.

Článok 3
Zistenie ujmy⁹⁾

3.1 Zistenie ujmy na účely článku VI GATT 1994 bude založené na spoľahlivých dôkazoch a zahrnie objektívne preskúvanie a) objemu dumpingových dovozov a vplyv dumpingových dovozov na ceny obdobných výrobkov na domácom trhu a b) následného dosahu týchto dovozov na domácich výrobcov týchto výrobkov.

3.2 Ak ide o objem dumpingových dovozov, úrady vykonávajúce prešetrenie posúdia, či nastalo významné zvýšenie dumpingových dovozov buď v absolútnych hodnotách, alebo v pomere k výrobe alebo spotrebe dovážajúceho člena. Pokiaľ ide o vplyv dumpingových dovozov na ceny, úrady vykonávajúce prešetrenie posúdia, či nastalo podstatné podhodnotenie cien tovaru na základe dumpingových dovozov v porovnaní s cenou obdobného výrobku dovážajúcej krajiny alebo či vplyv takých dovozov iným spôsobom pôsobí vo významnej miere na znižovanie cien alebo bráni zvyšovaniu cien, ku ktorému by inak došlo. Jeden z týchto činiteľov alebo niekoľko z nich nemôže poskytnúť rozhodujúce vodidlo.

3.3 V prípadoch, keď sú dovozy výrobku z viac ako jednej krajiny súčasne predmetom antidumpingového prešetrenia, úrady vykonávajúce prešetrenie môžu súhrnne vyhodnotiť účinky takých dovozov, ak určia, že a) dumpingové rozpätie určené v pomere k dovozom z každej krajiny je vyššie ako úroveň *de minimis*, ako je uvedené v článku 5 ods. 8, a že objem dovozov z každej krajiny nie je zanedbateľný a b) súhrnné vyhodnotenie účinkov dovozov je primerané s ohľadom na podmienky konkurencie medzi dovážanými výrobkami a na podmienky konkurencie medzi dovážanými výrobkami a obdobným domácim výrobkom.

3.4 Preskúvanie účinku dumpingových dovozov na domáce výrobné odvetvie bude zahŕňať vyhodnotenie všetkých príslušných ekonomických faktorov a ukazovateľov, ktoré majú vplyv na stav výrobného odvetvia vrátane skutočného a možného poklesu v predaji, ziskoch, výkonoch, podieloch na trhu, produktivite, návratnosti investícií alebo vo využití kapacity; faktory ovplyvňujúce domáce ceny; veľkosť dumpingového rozpätia; skutočné a možné záporné účinky na tok peňazí, zásoby, zamestnanosť, mzdy, rast, schopnosť získať kapitál alebo investície. Tento zoznam nie je vyčerpávajúci a jeden z týchto činiteľov alebo niekoľko z nich nemôžu poskytnúť rozhodujúce vodidlo.

3.5 Musí sa preukázať, že dumpingové dovozy spôsobujú dumpingovými účinkami, ako je ustanovené v odsekoch 2 a 4, ujmu podľa tejto dohody. Dokazovanie príčinnej súvislosti medzi dumpingovými dovozmi a ujmou domácejmu výrobnému odvetviu bude založené na preskúvaní všetkých príslušných dôkazov, ktoré majú úrady k dispozícii. Úrady takisto preskúmajú všetky iné známe faktory než dumpingové dovozy, ktoré súčasne poškodzujú domáce výrobné odvetvie, pričom poškodenia spôsobené týmito ostatnými faktormi sa nesmú prisudzovať dumpingovým dovozom. Faktory, ktoré môžu byť v tejto súvislosti rozhodujúce, zahŕňajú okrem iného objem a ceny dovozov nepredaných za dumpingové ceny, zníženie dopytu alebo zmeny v štruktúre spotreby, praktiky obmedzujúce obchod a konkurenciu medzi zahraničnými a domácimi výrobcami, rozvoj v technológii a vývozné výkony a produktivitu domáceho výrobného odvetvia.

3.6 Účinok dumpingových dovozov sa vyhodnotí vo vzťahu k domácej výrobe obdobného výrobku, ak dostupné údaje umožnia samostatnú identifikáciu tejto výroby na základe takých kritérií, ako je výrobný proces, predaj a zisky výrobcov. Ak takúto samostatnú identifikáciu tejto výroby nemožno vykonať, účinky dumpingových dovozov sa vyhodnotia preskúvaním výroby najbližšej skupiny alebo kategórie výrobkov, ktorá zahŕňa obdobný výrobok, o ktorom sa môže potrebná informácia poskytnúť.

3.7 Zistenie hrozby podstatnej ujmy bude založené na faktoch, a nie iba na tvrdení, dohode alebo vzdialenej možnosti. Zmena okolností, ktoré by mohli vytvoriť situáciu, že by dumping zapríčinil ujmu, musí byť jasne predvídateľná a bezprostredná.¹⁰⁾ Pri zisťovaní, či ide o hrozbu podstatnej ujmy, by úrady okrem iného mali brať do úvahy také faktory, ako:

- (i) významné tempo rastu dumpingových dovozov na domáci trh naznačujúce pravdepodobnosť podstatne zvýšených dovozov,
- (ii) dostatočnú, voľne použiteľnú kapacitu alebo bezprostredné a podstatné zvýšenie kapacity vývozcu naznačujúce pravdepodobnosť podstatne zvýšených dumpingových vývozov na trh dovážajúceho člena, berúc do úvahy schopnosť iných vývozných trhov prijať akékoľvek dodatočné vývozy;
- (iii) dovozy, ak sa uskutočňujú za ceny, ktoré budú mať za následok významné zníženie domácich cien alebo zabránia vzostupu domácich cien a ktoré by pravdepodobne zvýšili dopyt po ďalších dovozoch, a
- (iv) zásoby výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia.

Ani jeden z týchto faktorov nemôže byť sám osebe rozhodujúcim vodidlom, ale súhrn posudzovaných faktorov musí viesť k záveru, že ďalšie dumpingové dovozy bezprostredne hrozia a že ak sa neprijmú ochranné opatrenia, vznikla by podstatná ujma.

¹⁰⁾ Jedným príkladom, hoci nie výhradným, je presvedčivý dôvod domnievať sa, že v blízkej budúcnosti budú podstatne zvýšené dovozy výrobku v dumpingových cenách.

3.8 V prípadoch, keď dumpingové dovozy hrozia spôsobiť ujmu, bude sa uplatnenie antidumpingových opatrení posudzovať a rozhodovať o nich po dôslednom zvážení.

Článok 4

Definícia domáceho výrobného odvetvia

4.1 Na účely tejto dohody sa bude pojem „domáce výrobné odvetvie“ vzťahovať na domácich výrobcov obdobných výrobkov ako celku, alebo na tých z nich, ktorých spoločná výroba výrobkov tvorí podstatnú časť z celkovej domácej výroby týchto výrobkov okrem prípadov, keď

- (i) sú výrobcovia v spojení¹¹⁾ s vývozcami alebo dovozcami, alebo sú sami dovozcami údajne dumpingového výrobku, potom sa pojem „domáce výrobné odvetvie“ môže vzťahovať na zvyšok výrobcov,
- (ii) za výnimočných okolností možno územie člena v súvislosti s danou výrobou rozdeliť na dva alebo viaceré konkurenčné trhy a výrobcov vo vnútri každého trhu možno považovať za samostatné výrobné odvetvie, ak:
  - a) výrobcovia vo vnútri takého trhu predávajú celú alebo takmer celú produkciu príslušného výrobku na tomto trhu a b) dopyt na tomto trhu v podstatnej miere neuspokojujú výrobcovia príslušného výrobku umiestnení niekde inde na tomto území. Za týchto okolností možno ujmou zistiť dokonca tam, kde prevažná časť celkového domáceho výrobného odvetvia nie je poškodená, za predpokladu, že dochádza ku koncentrácii dumpingových dovozov na tento izolovaný trh, a ďalej za predpokladu, že dumpingové dovozy spôsobujú ujmu výrobcovi celej alebo takmer celej produkcie vo vnútri takého trhu.

4.2 Ak je domáce výrobné odvetvie ponímané tak, že sa vzťahuje na výrobcov v určitej oblasti, t. j. na trh vymedzený v odseku 1(ii), budú antidumpingové clá vymerané¹²⁾ len na príslušné výrobky určené na konečnú spotrebu v tejto oblasti. Ak ústavný zákon dovážajúceho člena nedovoľuje vymerať antidumpingové clá na tomto základe, môže dovážajúci člen vymerať antidumpingové clá bez obmedzenia, len ak: a) vývozcom bola daná príležitosť zastaviť vyvážanie v dumpingových cenách do príslušnej oblasti, a ak sa tak nestalo, poskytnúť záruky v súlade s článkom 8, ak primerané záruky v tomto ohľade neboli poskytnuté okamžite, a b) takéto clá nemožno vymerať len na výrobky určitých výrobcov, ktorí zasobujú príslušnú oblasť.

4.3 Tam, kde dve alebo viaceré krajiny dosiahli podľa ustanovení článku XXIV ods. 8 písm. a) GATT 1994 takú úroveň integrácie, že majú povahu jednotného trhu, výrobné odvetvie na celom území integrácie sa bude považovať za domáce výrobné odvetvie podľa odseku 1.

4.4 Ustanovenia článku 3 ods. 6 sa budú uplatňovať na tento článok.

Článok 5

Iniciovanie a ďalší postup

5.1 Ak ustanovenia odseku 6 neustanovujú inak, prešetrenie na zistenie existencie, stupňa a vplyvu akéhokoľvek údajného dumpingu sa začne na základe písomnej žiadosti prostredníctvom domáceho výrobného odvetvia alebo v jeho mene.

5.2 Žiadosť podľa odseku 1 bude obsahovať dôkaz o a) dumpingu, b) ujme v zmysle článku VI GATT 1994, ako sa rozumie v tejto dohode, a c) príčinnej súvislosti medzi dumpingovými dovozmi a údajnou ujmou. Jednoduché tvrdenie nepodložené príslušnými dôkazmi sa nemôže považovať za dostatočné na to, aby spĺňalo ustanovenia tohto odseku. Žiadosť bude obsahovať také informácie, ktoré sú žiadateľovi dostupné a týkajú sa:

- (i) totožnosti žiadateľa a uvedenia objemu a hodnoty domácej výroby obdobného výrobku žiadateľom. Tam, kde je písomná žiadosť podaná v mene domáceho výrobného odvetvia, v žiadosti sa označí odvetvie, v ktorého mene sa žiadosť podáva, formou zoznamu všetkých známych domácich výrobcov obdobného výrobku (alebo zväzov domácich výrobcov obdobného výrobku) a v možnom rozsahu s uvedením objemu a hodnoty domácej výroby obdobného výrobku, ktorý pripadá na týchto výrobcov,
- (ii) úplného opisu údajne dumpingového výrobku, názvu príslušnej krajiny alebo krajín pôvodu alebo vývozu, totožnosti každého známeho vývozcu alebo zahraničného výrobcu a zoznamu známych osôb dovážajúcich príslušný výrobok,
- (iii) informácií o cenách, za ktoré sa príslušný výrobok predáva, keď je určený na spotrebu na domácich trhoch krajiny alebo krajín pôvodu alebo vývozu (alebo, kde je to vhodné, informácií o cenách, za ktoré sa výrobok predáva z krajiny alebo krajín pôvodu alebo vývozu do tretej krajiny alebo krajín, alebo o stanovenej hodnote výrobku) a informácií o vývozných cenách alebo, kde je to vhodné, o cenách, za ktoré sa výrobok prvýkrát predá nezávislému kupujúcemu na území dovážajúceho člena,

¹¹⁾ Na účely tohto odseku budú „výrobcovia v spojení“ považovaní za spojených s vývozcami alebo dovozcami len vtedy, ak: a) jeden z nich priamo alebo nepriamo kontroluje druhého; alebo b) obidvaja sú priamo alebo nepriamo kontrolovaní treťou osobou; alebo c) spoločne priamo alebo nepriamo kontroluje tretiu osobu za predpokladu, že existujú dôvody veriť alebo sa domnievať, že účinok spojenia spôsobuje odlišné správanie sa výrobcu v porovnaní s výrobcami, s ktorými nie sú v spojení. Na účely tohto odseku sa jeden subjekt bude považovať za kontrolóra druhého, ak je tento subjekt právne alebo fakticky v postavení, ktoré mu umožňuje obmedzovať alebo riadiť druhý subjekt.

¹²⁾ Pojem „vymerať“ v tejto dohode znamená rozhodné alebo konečné vymeranie alebo právne vymáhanie cla alebo dane.

(iv) informácií o vývoji objemu údajne dumpingových dovozov, o vplyve týchto dovozov na ceny obdobného výrobku na domácom trhu a nasledujúcom dosahu dovozov na domáce výrobné odvetvie, ako preukazujú príslušné faktory a ukazovatele vzťahujúce sa na stav domáceho výrobného odvetvia, ktoré sú uvedené v článku 3 ods. 2 a 4.

5.3 Úrady preskúmajú presnosť a úplnosť dôkazov uvedených v žiadosti na určenie, či existuje dostatočný dôkaz oprávňujúci začať prešetrenie.

5.4 Prešetrenie sa v súlade s odsekom 1 nezačne, ak úrady na základe preskúmania, do akej miery existuje podpora alebo nesúhlas so žiadosťou podľa vyjadrenia¹³⁾ domácich výrobcov obdobného výrobku, nerozhodnú, že žiadosť bola podaná prostredníctvom alebo v mene domáceho výrobného odvetvia¹⁴⁾. Žiadosť sa bude považovať za predloženú „prostredníctvom alebo v mene domáceho priemyslu“, ak ju podporia tí domáci výrobcovia, ktorých súhrnná výroba tvorí viac ako 50 % z celkovej výroby obdobného výrobku tej časti domáceho výrobného odvetvia, ktoré vyjadruje svoju podporu alebo nesúhlas so žiadosťou. Prešetrenie sa však nezačne, ak domáci výrobcovia výslovne podporujúci žiadosť predstavujú menej ako 25 % z celkovej výroby obdobného výrobku vyrábaného domácim výrobným odvetvím.

5.5 Pokiaľ sa neprijalo rozhodnutie začať prešetrenie, úrady sa vyhnú akémukoľvek zverejňovaniu žiadosti na začatie prešetrenia. Po prijatí riadne doloženej žiadosti a pred začatím prešetrenia však úrady vyrozumejú vládu príslušného vyvážajúceho člena.

5.6 Ak sa za mimoriadnych okolností príslušné úrady rozhodnú začať prešetrenie bez toho, aby prijali písomnú žiadosť prostredníctvom domáceho výrobného odvetvia alebo v jeho mene na začatie takého prešetrenia, budú v ňom pokračovať, len ak majú dostatočné dôkazy o dumpingu, ujme a príčinnej súvislosti, ako je uvedené v odseku 2, odôvodňujúce začať prešetrenie.

5.7 Dôkazy o dumpingu a ujme sa budú posudzovať súčasne a) pri rozhodnutí, či začať prešetrenie, a b) následne v priebehu prešetrenia, najneskôr v prvý deň, keď v súlade s ustanoveniami tejto dohody možno uplatniť dočasné opatrenia.

5.8 Žiadosť v súlade s odsekom 1 sa zamietne a prešetrenie sa okamžite skončí, ihneď ako príslušné orgány budú mať uspokojivo doložené, že neexistujú dostatočné dôkazy buď o dumpingu, alebo o ujme, ktoré by oprávňovali pokračovať v tejto veci. Prešetrenie sa okamžite skončí vtedy, keď úrady zistia, že dumpingové rozpätie je na úrovni de minimis alebo že úroveň dumpingových dovozov, skutočných alebo možných, alebo ujma sú zanedbateľné. Dumpingové rozpätie sa bude považovať za de minimis, ak je rozpätie menšie ako 2 % vyjadrené ako percento z vývozných cien. Objem dumpingových dovozov sa bude bežne považovať za zanedbateľný, ak objem dumpingových dovozov z jednej krajiny predstavuje menej ako 3 % z dovozov obdobného výrobku dovážajúceho člena, ak krajiny, ktoré individuálne predstavujú menej ako 3 % z dovozov obdobného výrobku dovážajúceho člena, súhrnne nepredstavujú viac ako 7 % dovozov obdobného výrobku dovážajúceho člena.

5.9 Antidumpingové konanie nebude prekážkou preclenia.

5.10 Prešetrenie sa okrem mimoriadnych okolností skončí v priebehu jedného roka a v žiadnom prípade nebude trvať dlhšie ako 18 mesiacov od jeho začatia.

Článok 6

Dôkazy

6.1 Všetky strany zúčastnené na antidumpingovom prešetrení sa oboznámia s tým, aké informácie úrady požadujú a poskytnú sa im dostatočná možnosť písomne predložiť všetky dôkazy, ktoré považujú v príslušnom konaní za závažné.

6.1.1 Vývozcom alebo zahraničným výrobcom, ktorí dostali dotazníky používané v antidumpingovom prešetrení, sa poskytnú najmenej 30 dní na odpoveď¹⁵⁾. Náležitá pozornosť by sa mala venovať každej žiadosti o predĺženie tridsaťdňovej lehoty a podľa okolností konkrétneho prípadu by sa takéto predĺženie malo poskytnúť, kedykoľvek je to možné.

6.1.2 V súlade s požiadavkou na ochranu dôverných informácií sa písomné dôkazy predložené jednou zúčastnenou stranou čo najskôr poskytnú ostatným zúčastneným stranám, účastníkom prešetrenia.

6.1.3 Ihneď po začatí prešetrenia úrady poskytnú úplný text písomnej žiadosti prijatej v súlade s článkom 5

¹³⁾ V prípade rozdrobených výrobných odvetví zahŕňajúcich mimoriadne veľké množstvo výrobcov úrady môžu určiť, do akej miery existuje podpora alebo nesúhlas pri použití štatisticky overených výberových techník.

¹⁴⁾ Členovia sú si vedomí, že na území určitých členov môžu zamestnanci domácich výrobcov obdobného výrobku alebo zástupcovia týchto zamestnancov predložiť alebo podporiť žiadosť o prešetrenie v súlade s odsekom 1.

¹⁵⁾ Vo všeobecnosti platí, že lehota pre vývozcov sa bude počítať od dátumu prijatia dotazníka, ktorý možno na tieto účely považovať za prijatý jeden týždeň odo dňa, keď bol zaslaný respondentovi alebo odoslaný príslušnému diplomatickému predstaviteľovi vyvážajúceho člena, alebo v prípade samostatného colného územia člena WTO oficiálnemu zástupcovi vývozného územia.

¹⁶⁾ Rozumie sa tak, že tam, kde je počet zúčastnených vývozcov zvlášť vysoký, úplný text písomnej žiadosti by sa mal poskytovať len úradom vyvážajúceho člena alebo príslušným obchodným združeniam.

ods. 1 známym vývozcom¹⁶⁾) a úradom vyvážajúceho člena a na požiadanie ju poskytnú ďalším zúčastneným stranám. Náležitá pozornosť sa bude venovať požiadavke na ochranu dôverných informácií, ako je uvedené v odseku 5.

6.2 Počas celého antidumpingového prešetrenia budú mať všetky zúčastnené strany plnú možnosť na ochranu svojich záujmov. Na tento účel úrady na požiadanie poskytnú všetkým zúčastneným stranám možnosť stretnutia so stranami s opačnými záujmami tak, aby mohli predložiť protichodné názory a vyvrátiť poskytnuté argumenty. Pri poskytovaní takých možností sa musí brať do úvahy potreba ochrany dôverných informácií a prijateľnosti pre strany. Žiadna strana nebude povinná zúčastniť sa na stretnutí a jej neúčast' nebude na ujmu veci tejto strany. Zúčastnené strany budú mať takisto právo ústne predložiť iné informácie.

6.3 Úrady budú brať do úvahy ústne informácie poskytnuté v súlade s odsekom 2 len za predpokladu, že sa následne písomne predložia a dajú k dispozícii ostatným zúčastneným stranám, ako je uvedené v odseku 1.2.

6.4 Úrady včas poskytnú, kedykoľvek to bude možné, príležitosť všetkým zúčastneným stranám, aby sa zoznámili so všetkými informáciami, ktoré sú dôležité v ich prípadoch, ktoré nie sú dôverné podľa odseku 5 a ktoré použijú úrady v antidumpingovom prešetrení a aj na prípravu argumentov na základe týchto informácií.

6.5 S každou informáciou, ktorá je svojou povahou dôverná (napríklad pretože jej zverejnenie by mohlo byť významnou konkurenčnou výhodou pre konkurenčnú stranu alebo pretože jej zverejnenie by malo významne nepriaznivý účinok na osobu poskytujúcu informáciu alebo na osobu, od ktorej sa informácia získala) alebo ktorú poskytnú na dôvernom základe strany, účastníci prešetrenia, úrady ako s takou za predpokladu náležitého odôvodnenia naložia v tomto zmysle. Taká informácia sa nezverejní bez zvláštneho povolenia strany, ktorá ju predložila¹⁷⁾.

6.5.1 Úrady budú vyžadovať od zúčastnených strán, ktoré poskytujú dôverné informácie, aby podali o tom nedôverné zhrnutia. Tieto zhrnutia budú dostatočne podrobné, aby umožňovali primerané pochopenie podstaty predložených informácií poskytnutých ako dôverné. Za výnimočných okolností príslušné strany môžu uviesť, že také informácie nie sú vhodné na spracovanie a zhrnutie. Za týchto výnimočných okolností sa musí podať zdôvodnenie o príčinách, prečo zhrnutie nemožno vykonať.

6.5.2 Ak úrady zistia, že požiadavka na dôvernosť je neoprávnená a ak poskytovateľ informácie nie je ochotný ju zverejniť alebo dať súhlas na jej zverejnenie vo všeobecnej alebo súhrnnej podobe, úrady nemusia takú informáciu brať do úvahy, ak im nemôžu vhodne zdroje uspokojivo doložiť, že informácia je správna¹⁸⁾.

6.6 Úrady si s výnimkou okolností uvedených v odseku 8 budú počas prešetrenia overovať správnosť informácií poskytnutých zúčastnenými stranami, na ktorých sa zakladajú ich tvrdenia.

6.7 Na účely overenia poskytnutých informácií alebo získania ďalších podrobností úrady môžu vykonať prešetrenie na území iných členov za predpokladu, že získajú súhlas príslušných firiem, a za predpokladu, že vyrozumejú zástupcov vlády príslušného člena a tento člen proti prešetreniu nemá námietky. Postup uvedený v prílohe I sa uplatní pri prešetrení, ktoré sa vykonáva na území iných členov. S výnimkou záväzkov na ochranu dôverných informácií poskytnú úrady výsledky akéhokoľvek skúmania alebo ich zverejnia podľa odseku 9 firmám, ktorých sa týkajú, a tieto výsledky môžu poskytnúť žiadateľom.

6.8 V prípadoch, keď niektorá zúčastnená strana odmietne prístup k informáciám alebo iným spôsobom neposkytne nevyhnutné informácie počas primeraného obdobia, alebo významne zabraňuje prešetreniu, môžu sa predbežné a konečné zistenia, kladné alebo záporné, urobiť na základe faktov, ktoré sú k dispozícii. Pri použití tohto odseku sa budú dodržiavať ustanovenia prílohy II.

6.9 Úrady budú pred vypracovaním konečného zistenia informovať všetky zúčastnené strany o tých podstatných posudzovaných skutočnostiach, ktoré vytvárajú základ rozhodnutia o uplatnení konečných opatrení. Také zistenia by sa mali dostatočne včas zverejniť, aby strany mohli brániť svoje záujmy.

6.10 Úrady budú spravidla určovať jednotlivé dumpingové rozpätie pre každého známeho príslušného vývozcu alebo výrobcu výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia. V prípadoch, keď je počet vývozcov, výrobcov, dovozcov alebo typov výrobkov tak veľký, že by nebolo možné urobiť také určenie, úrady môžu obmedziť ich preskúmanie buď na primeraný počet zúčastnených strán alebo výrobkov pri použití vzoriek, ktoré sú štatisticky overené na základe informácií dostupných úradom v čase výberu, alebo ich obmedziť na najväčšie percento objemu vývozov z príslušnej krajiny, ktoré možno primerane preskúmať.

6.10.1 Akýkoľvek výber vývozcov, výrobcov, dovozcov alebo typov výrobkov uskutočnený podľa tohto odseku sa prednostne zvolí po konzultáciách a so súhlasom príslušných vývozcov, výrobcov alebo dovozcov.

6.10.2 V prípadoch, keď úrady obmedzili ich preskúmanie na základe tohto odseku, určia aspoň jedno dumpingové rozpätie pre každého vývozcu alebo výrobcu, ktorý pôvodne nebol vybratý a ktorý včas predložil nevyhnutné informácie, aby sa mohli preskúmať počas prešetrenia, s výnimkou takých prípadov, keď je

¹⁷⁾ Členovia sú si vedomí, že na územiach niektorých členov sa môžu požadovať zverejnenia podľa úzko formulovaného ochranného režimu.

¹⁸⁾ Členovia sa dohodli, že požiadavky na dôvernosť by sa nemali ľubovoľne zamietť.

počet vývozcov alebo výrobcov tak veľký, že jednotlivé preskúmania by boli pre úrady príliš obťažné a zabráňovali by včasnému skončeniu prešetrenia. Dobrovoľné odpovede sa nebudú odmietať.

6.11 Na účely tejto dohody bude výraz „zúčastnené strany“ zahŕňať:

- (i) vývozcu alebo zahraničného výrobcu, alebo dovozcu výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia, alebo obchodné alebo podnikateľské združenie, ktorého väčšinou členov sú výrobcovia, vývozcovia alebo dovozcovia takeého výrobku;
- (ii) vládu vyvážajúceho člena, a
- (iii) výrobcov obdobného výrobku u dovážajúceho člena, prípadne obchodné alebo podnikateľské združenie, ktorého väčšina členov vyrába obdobný výrobok na území dovážajúceho člena.

Tento zoznam nebráni členom umožniť domácim alebo zahraničným stranám, okrem tých, ktoré sú uvedené vyššie, aby mohli byť považované za zúčastnené strany.

6.12 Úrady poskytnú príležitosť priemyselným užívateľom výrobku, ktorý je predmetom konania, a reprezentatívnym spotrebným organizáciám v prípadoch, keď sa výrobok bežne predáva v maloobchode, aby v súvislosti s prešetrením poskytli informácie týkajúce sa dumpingu, ujmy a príčinnej súvislosti.

6.13 Úrady náležite vezmú do úvahy ťažkosti zúčastnených strán, najmä malých podnikov, pri podávaní požadovaných informácií a poskytnú im akúkoľvek možnú pomoc.

6.14 Postupy uvedené vyššie nie sú určené na to, aby bránili úradom člena v rýchлом postupe, pokiaľ ide o začatie prešetrenia, dosiahnutie predbežných alebo konečných zistení, kladných alebo záporných, alebo o uplatnenie dočasných alebo konečných opatrení v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto dohody.

Článok 7

Dočasné opatrenia

7.1 Dočasné opatrenia možno uplatňovať, len ak:

- (i) prešetrenie sa začalo v súlade s ustanoveniami článku 5, na jeho základe sa vydalo verejné oznámenie a zúčastneným stranám sa primerane umožnilo predložiť informácie a vzniesť pripomienky,
- (ii) uskutočnilo sa predbežné kladné rozhodnutie vo veci dumpingu a následnej ujmy domácemu výrobnému odvetviu a
- (iii) príslušné úrady považujú také opatrenia za nevyhnutné na zabránenie ujmy vznikajúcej počas prešetrenia.

7.2 Dočasné opatrenia môžu nadobudnúť formu dočasného cla alebo, prednostne, záruky formou depozitu v hotovosti alebo záruky rovnajúcej sa sume dočasne odhadovaného antidumpingového cla, ktorá nie je väčšia ako dočasne odhadované dumpingové rozpätie. Pozastavenie colného odhadu je vhodným dočasným opatrením za predpokladu, že je uvedené bežné clo a odhadnutá suma antidumpingového cla a že pozastavenie colného odhadu je v súlade s tými istými podmienkami ako ostatné dočasné opatrenia.

7.3 Dočasné opatrenia sa nebudú uplatňovať skôr ako 60 dní od dátumu začatia prešetrenia.

7.4 Uplatňovanie dočasných opatrení sa obmedzí na čo najkratšiu lehotu nepresahujúcu štyri mesiace alebo, podľa rozhodnutia príslušných úradov, na žiadosť vývozcov predstavujúcich významné percento príslušného obchodu na lehotu nepresahujúcu šesť mesiacov. Ak úrady počas prešetrenia skúmajú, či by nižšie clo, ako je dumpingové rozpätie, bolo dostatočné na odstránenie ujmy, môžu byť tieto lehoty šesťmesačné, prípadne deväťmesačné.

7.5 Pri uplatňovaní dočasných opatrení sa bude postupovať podľa príslušných ustanovení článku 9.

Článok 8

Cenové záväzky

8.1 Prešetrenie sa môže¹⁹⁾ zastaviť alebo skončiť bez zavedenia dočasných opatrení alebo antidumpingových ciel po prijatí uspokojivých dobrovoľných záväzkov vývozcov, že upravia svoje ceny alebo zastavia vývozy do príslušnej oblasti v dumpingových cenách tak, aby úrady boli presvedčené, že poškodzujúci účinok dumpingu je odstránený. Cenové zvýšenie podľa takých záväzkov nebude vyššie, ako je nevyhnutné na vyrovnanie dumpingového rozpätia. Je potrebné, aby cenové zvýšenie bolo nižšie než dumpingové rozpätie, ak by také zvýšenie bolo dostatočné na odstránenie ujmy domácemu výrobnému odvetviu.

8.2 Cenové záväzky sa nebudú vyžadovať alebo prijímať od vývozcov, ak úrady dovážajúceho člena neurobili predbežné potvrdzujúce zistenie dumpingu a ujmy spôsobenej týmto dumpingom.

8.3 Ponúknuté záväzky sa nemusia prijať, ak úrady považujú ich prijatie za nepoužiteľné, napríklad ak počet skutočných alebo možných vývozcov je príliš veľký, alebo pre iné príčiny vrátane príčin vyplývajúcich zo všeobecnej politiky. Ak taký prípad vznikne a ak to bude možné, úrady predložia vývozcom dôvody, ktoré ich viedli k tomu, že

¹⁹⁾ Slovo „môže“ sa nebude vysvetľovať tak, že umožní súčasne pokračovať v prešetrení a prijímať cenové záväzky s výnimkou uvedenou v odseku 4.

prijatie záväzkov považujú za nevhodné a v možnej miere poskytnú vývozcovi príležitosť uplatniť k veci pripomienky.

8.4 Ak je záväzok prijatý, prešetrenie o dumpingu a ujme sa napriek tomu skončí, ak si to želá vývozca alebo ak tak rozhodli úrady. Záväzok automaticky zanikne, ak sa zistí, že k dumpingu alebo ujme nedošlo, s výnimkou prípadov, keď také zistenie z veľkej časti vzniklo v dôsledku existencie cenového záväzku. V takých prípadoch úrady môžu požadovať, aby záväzok zostal v platnosti počas primeranej lehoty, ktorá je v súlade s ustanoveniami tejto dohody. Ak sa zistí, že k dumpingu a ujme došlo, záväzok bude naďalej v platnosti podľa podmienok a ustanovení tejto dohody.

8.5 Cenové záväzky môžu navrhnúť úrady dovážajúceho člena, ale žiadny vývozca nemá povinnosť na také záväzky pristúpiť. Skutočnosť, že vývozcovia neponúkli také záväzky alebo že neprijali návrh, aby tak urobili, nebude v žiadnom prípade na škodu pri posudzovaní prípadu. Úrady však môžu rozhodnúť, že hrozba ujmy bude pravdepodobnejšia, ak dumpingové dovozy pokračujú.

8.6 Úrady dovážajúceho člena môžu vyžadovať od každého vývozcu, ktorého záväzok bol prijatý, aby pravidelne poskytoval informácie o plnení tohto záväzku a umožnil overenie príslušných údajov. V prípade porušenia záväzku úrady dovážajúceho člena môžu prijať podľa tejto dohody a v súlade s jej ustanoveniami rýchle opatrenia, ktoré môžu spočívať v okamžitom zavedení dočasných opatrení na základe najlepších dostupných informácií. V takých prípadoch možno konečné cla uložiť v súlade s touto dohodou na výrobky dovezené na spotrebu najviac 90 dní pred zavedením takýchto dočasných opatrení s výhradou, že takéto spätné vymeranie cla sa neuplatní na dovozy uskutočnené pred porušením záväzku.

Článok 9

Vymeriavanie a vyberanie antidumpingových ciel

9.1 Rozhodnutie o tom, či vymerať antidumpingové clo v prípadoch, keď sa všetky podmienky na vymeriavanie splnili, a rozhodnutie, či výška antidumpingového cla, ktoré sa má vymerať, bude zodpovedať celému dumpingovému rozpätiu alebo bude nižšia, prináleží úradom dovážajúceho člena. Je potrebné, aby vymeriavanie cla bolo prípustné na území všetkých členov a aby clo bolo nižšie ako rozpätie, ak toto nižšie clo bude dostatočné na odstránenie ujmy spôsobenej domácemu výrobnému odvetviu.

9.2 Ak je na akýkoľvek výrobok vymerané antidumpingové clo, bude sa toto antidumpingové clo vyberať v primeraných výškach, v každom prípade na nediskriminačnom základe, z dovozov tohto výrobku zo všetkých zdrojov, o ktorých sa zistilo, že sú dumpingové a spôsobujú ujmu, s výnimkou dovozov od tých zdrojov, od ktorých sa prijali cenové záväzky podľa podmienok tejto dohody. Úrady oznámia dodávateľa alebo dodávateľov príslušného výrobku. Ak je však dotknutých niekoľko dodávateľov z tej istej krajiny a ak nemožno vymenovať všetkých týchto dodávateľov, úrady môžu oznámiť príslušnú dodávateľskú krajinu. Ak bolo dotknutých niekoľko dodávateľov z viac ako jednej krajiny, úrady môžu oznámiť buď všetkých dotknutých dodávateľov, alebo, ak je to nemožné, všetky zainteresované dodávateľské krajiny.

9.3 Výška antidumpingového cla nepresiahne dumpingové rozpätie stanovené podľa článku 2.

9.3.1 Ak sa výška antidumpingového cla vymeria spätne, určenie konečného záväzku na zaplatenie antidumpingového cla sa uskutoční čo najskôr, obvyčajne do 12 mesiacov, v žiadnom prípade však nie neskôr ako do 18 mesiacov po dátume, ku ktorému bola žiadosť o konečné určenie výšky antidumpingového cla predložená²⁰⁾. Akékoľvek vrátenie sa vykoná okamžite a obvyčajne do 90 dní nasledujúcich po stanovení konečného záväzku určeného podľa tohto odseku. V každom prípade, keď sa vrátenie neuskutočnilo do 90 dní, úrady na požiadanie poskytnú vysvetlenie.

9.3.2 Ak sa výška antidumpingového cla vymeria na predpokladanom základe, na požiadanie sa zabezpečí opatrenie na okamžité vrátenie každého takého cla zaplateného nad dumpingové rozpätie. Vrátenie každého takého cla zaplateného nad skutočné dumpingové rozpätie sa obvyčajne vykoná do 12 mesiacov a v žiadnom prípade neprekročí 18 mesiacov od dátumu, keď žiadosť na vrátenie, primerane podporenú dôkazom, predloží dovozca výrobku, ktorý podlieha antidumpingovému clu. Schválené vrátenie by sa malo obvyčajne vykonať do 90 dní od uvedeného rozhodnutia.

9.3.3 Pri určení, či a do akej miery by sa malo vrátenie vykonať v prípade, ak je vývozná cena určená v súlade s článkom 2 ods. 3, úrady by mali brať do úvahy každú zmenu normálnej hodnoty, každú zmenu nákladov vzniknutých medzi dovozom a ďalším predajom a každú zmenu predajnej ceny, ktorá sa náležite premieta do ďalších predajných cien, a vývoznú cenu by mali po poskytnutí nezvratných dôkazov o týchto skutočnostiach určiť bez akejkoľvek zrážky za sumu zaplateného antidumpingového cla.

9.4 Ak úrady obmedzili svoje preskúmanie v súlade s článkom 6 ods. 10 druhou vetou, žiadne antidumpingové clo uplatňované na dovozy vývozcov alebo výrobcov, ktorí sú zahrnutí do preskúmania, nepresiahne:

²⁰⁾ Rozumie sa, že lehota uvedenú v tomto odseku a v odseku 3.2 nemožno dodržať v prípade, keď príslušný výrobok podlieha súdnym revíznym procesom.

- (i) vážený priemer dumpingového rozpätia ustanoveného s ohľadom na vybraných vývozcov alebo výrobcov, alebo
- (ii) ak sa záväzok na zaplatenie antidumpingových ciel vypočíta na základe očakávanej normálnej hodnoty, rozdiel medzi váženým priemerom normálnej hodnoty vybraných vývozcov alebo výrobcov a vývoznými cenami vývozcov alebo výrobcov, ktoré sa individuálne nepreskúmali,

za predpokladu, že úrady nebudú brať na vedomie žiadne nulové a de minimis rozpätie a rozpätia stanovené podľa okolností uvedených v článku 6 ods. 8. Úrady budú uplatňovať jednotlivé clá alebo normálne hodnoty dovozov od ktoréhokoľvek vývozcu alebo výrobcu, ktorý nie je zahrnutý do preskúmania a ktorý poskytol nevyhnutné informácie počas prešetrenia, ako je uvedené v článku 6 ods. 10.2.

9.5 Ak výrobok podlieha antidumpingovým clám v krajine dovážajúceho člena, úrady na účely zistenia jednotlivých dumpingových rozpätí u všetkých vývozcov alebo výrobcov v príslušnej vyvážajúcej krajine, ktorí nevyvážali výrobok do krajiny dovážajúceho člena počas prešetrenia, vykonajú bezodkladné preskúmanie za predpokladu, že títo vývozcovia alebo výrobcovia môžu preukázať, že nie sú v spojení so žiadnym z vývozcov alebo výrobcov vyvážajúcej krajiny podliehajúcich antidumpingovým clám na tento výrobok. Také preskúmanie sa začne a vykoná urýchlene v porovnaní so zaužívanými postupmi pri stanovení cla a preskúmaní v krajine dovážajúceho člena. Na dovozy týchto vývozcov alebo výrobcov sa v priebehu preskúmania nevymerajú žiadne antidumpingové clá. Úrady však môžu odmietnuť odhad ceny a/alebo žiadať záruky, aby zabezpečili, že v prípade, ak výsledkom takého preskúmania v súvislosti s týmito výrobcami alebo vývozcami bude kladné zistenie dumpingu, sa antidumpingové clá mohli vymerať so spätnou platnosťou od dátumu začatia prešetrenia.

Článok 10

Spätná účinnosť

10.1 Dočasné opatrenia a antidumpingové clá sa uplatnia len na výrobky dovezené na spotrebu po čase, keď rozhodnutie prijaté na základe článku 7 ods. 1, prípadne článku 9 ods. 1 nadobudne platnosť, ak tento článok neustanoví inak.

10.2 V prípadoch, keď sa vynieslo konečné zistenie o ujme (ale nie o jej hrozbe alebo o podstatnom spomalení zavádzania výrobného odvetvia), alebo v prípade konečného zistenia o hrozbe ujmy, keď by účinok dumpingových dovozov bez zavedenia dočasných opatrení viedol ku zisteniu ujmy, antidumpingové clá sa môžu vymerať so spätnou platnosťou za obdobie, na ktoré sa uplatňovali prípadné dočasné opatrenia.

10.3 Ak je konečné antidumpingové clo vyššie ako zaplatené alebo splatné dočasné clo alebo ako suma odhadnutá na účely záruky, rozdiel sa nebude vymáhať. Ak je konečné clo nižšie ako zaplatené alebo splatné dočasné clo alebo ako suma odhadovaná na účely ručenia, rozdiel sa podľa okolností vráti, alebo clo sa znovu prepočíta.

10.4 Ak odsek 2 neustanovuje inak, môže sa v prípade, že sa nezistila hrozba ujmy alebo podstatné spomalenie (ale žiadna ujma sa ešte nevyskytla), konečné antidumpingové clo vymerať len od dátumu zistenia hrozby ujmy alebo podstatného spomalenia a akýkoľvek hotovostný vklad zložený počas uplatňovania dočasných opatrení sa urýchlene vráti a akékoľvek záruky sa urýchlene uvoľnia.

10.5 V prípadoch, keď je konečné zistenie záporné, akýkoľvek hotovostný vklad zložený počas uplatňovania dočasných opatrení sa vráti a akékoľvek záruky sa urýchlene uvoľnia.

10.6 Konečné antidumpingové clo sa môže vymerať na výrobky dovezené na spotrebu, najviac do 90 dní pred dátumom uplatnenia dočasných opatrení, keď úrady v súvislosti s príslušným dumpingovým výrobkom zistia, že:

- (i) dumping spôsobujúci ujmu bol už zistený v minulosti, alebo dovozca vedel, alebo musel vedieť, že vývozca uskutočňuje dumping a že tento dumping môže spôsobiť ujmu, a
- (ii) ujma je spôsobená hromadnými dovozmi dumpingového výrobku v pomerne krátkom čase, ktoré z časového a objemového hľadiska, ako aj za ostatných okolností (ako je rýchle vybudovanie skladov dovážaného výrobku) pravdepodobne vážne ohrozia nápravný účinok konečného antidumpingového cla, ktoré sa má uplatniť za predpokladu, že príslušným dovozcom sa poskytla možnosť uplatniť pripomienky.

10.7 Úrady môžu po začatí prešetrenia prijať také opatrenia, ako je prerušenie konania o colnej hodnote, ktoré umožňujú spätné vyberanie antidumpingových ciel podľa odseku 6, len čo majú dostatočné dôkazy, že podmienky ustanovené v tomto odseku sú splnené.

10.8 Žiadne clá sa v súlade s odsekom 6 nebudú vyberať so spätnou platnosťou z výrobkov, ktoré sú určené na spotrebu, pred dátumom začatia prešetrenia.

²¹⁾ Zistenie konečného záväzku na zaplatenie antidumpingového cla podľa článku 9 ods. 3 nepredstavuje samo osebe preskúmanie v súlade s týmto článkom.

Článok 11

Trvanie a preskúmanie antidumpingových ciel a cenových záväzkov

11.1 Antidumpingové clo zostane v platnosti iba dovtedy a v takom rozsahu, ako je nevyhnutné na vyvázenie dumpingu, ktorý spôsobuje ujmu.

11.2 Úrady v odôvodnených prípadoch preskúmajú potrebu zachovania vymeraného cla z vlastnej iniciatívy alebo, ak od vymerania konečného antidumpingového cla uplynulo primerané obdobie, na základe žiadosti ktorejkoľvek zúčastnenej strany, ktorá predloží spoľahlivé informácie odôvodňujúce potrebu preskúmania²¹⁾. Zúčastnené strany budú mať právo požiadať úrady, aby preskúmali, či je zachovanie vymeraného cla nevyhnutné na vyrovnanie dumpingu, či by pravdepodobne opäť nevznikla alebo sa neobnovila ujma, ak by sa clo zrušilo alebo zmenilo. Ak ako výsledok previerky podľa tohto odseku úrady stanovia, že antidumpingové clo nie je ďalej opodstatnené, okamžite sa skončí jeho uplatňovanie.

11.3 Bez ohľadu na ustanovenia odsekov 1 a 2 sa každé konečné antidumpingové clo zruší najneskôr do piatich rokov odo dňa jeho vymerania (alebo od dátumu jeho posledného preskúmania podľa odseku 2, ak toto preskúmanie zahrnuje dumping aj ujmu, alebo podľa tohto odseku), ak úrady nezistia pri preskúmaní, ktoré začalo pred týmto dátumom na základe vlastnej iniciatívy alebo na základe dostatočne odôvodnenej žiadosti podanej prostredníctvom alebo v mene domáceho výrobného odvetvia v primeranej lehote pred týmto dátumom, že uplynutie platnosti cla by zrejme malo za následok pokračovanie alebo obnovenie dumpingu a ujmy²²⁾. Clo môže zostať v platnosti až do výsledku tohto preskúmania.

11.4 Ustanovenia článku 6 o dôkazoch a konaní sa použijú na akékoľvek preskúmanie vykonávané podľa tohto článku. Každé také preskúmanie sa uskutoční urýchlene a za normálnych okolností sa skončí v lehote do 12 mesiacov od dátumu začatia.

11.5 Ustanovenia tohto článku sa uplatnia *mutatis mutandis* na cenové záväzky prijaté podľa článku 8.

Článok 12

Informovanie verejnosti a výklad zistení

12.1 Ak sú úrady presvedčené, že existuje dostatočný dôvod na začatie antidumpingového prešetrenia podľa článku 5, oznámia to členovi alebo členom, ktorých výrobky sú predmetom tohto prešetrenia, alebo ostatným zúčastneným stranám, o ktorých je zainteresovaným úradom známe, že majú na veci záujem, a vydajú verejné oznámenie.

12.1.1 Verejné oznámenie o začatí prešetrenia bude obsahovať primerané informácie alebo oznámenie, že bola vydaná samostatná správa²³⁾ zahŕňajúca tieto údaje:

- (i) názov vyvážajúcej krajiny alebo krajín a výrobok, ktorý je predmetom prešetrenia,
- (ii) dátum začatia prešetrenia,
- (iii) na akom základe je odôvodnená existencia dumpingu uvedená v žiadosti,
- (iv) súhrn faktorov, na ktorých je založené tvrdenie o ujme,
- (v) adresa, na ktorú sa majú zasielať pripomienky zúčastnených strán,
- (vi) lehoty poskytnuté zúčastneným stranám na prezentáciu svojich stanovísk.

12.2 Verejné oznámenie sa vydá o každom predbežnom alebo konečnom kladnom alebo zápornom zistení, o každom rozhodnutí prijať záväzky podľa článku 8, o skončení takého záväzku a o zrušení konečného antidumpingového cla. Každé také oznámenie bude obsahovať alebo iným spôsobom v samostatnej správe dostatočne podrobne sprístupňovať závery o akýchkoľvek faktických alebo právnych otázkach, ktoré zainteresované úrady považujú za podstatné. Všetky také oznámenia a správy sa sprístupnia členovi alebo členom, ktorých výrobky sú predmetom takého zistenia alebo záväzku, a ostatným zúčastneným stranám, o ktorých je známe, že majú na veci záujem.

12.2.1 Verejné oznámenie o uložení dočasných opatrení bude obsahovať dostatočne podrobné vysvetlenie o predbežných zisteniach dumpingu a ujmy s odvolaním sa na faktické a právne skutočnosti, ktoré viedli k prijatiu alebo zamietnutiu argumentov, alebo že je k dispozícii v samostatnej správe. Také oznámenie alebo správa bude pri náležitom zohľadnení požiadavky na ochranu dôverných informácií obsahovať najmä:

- (i) mená dodávateľov alebo, ak to nie je možné, príslušné dodávateľské krajiny,
- (ii) opis výrobku, ktorý je dostatočný na colné účely,
- (iii) ustanovené dumpingové rozpätie a úplné vysvetlenie dôvodov na výber metodiky použitej pri tvorbe a porovnávaní vývozných cien a normálnej hodnoty podľa článku 2,
- (iv) posúdenia týkajúce sa zistenia ujmy podľa článku 3,
- (v) hlavné dôvody vedúce k zisteniu.

²²⁾ Ak je výška antidumpingového cla vymeraná so spätnou platnosťou, potom zistenie podľa posledného konania ohodnotené v súlade s článkom 9 ods. 3.1, ktoré ustanovilo, že žiadne clá sa nemusia vymerať, nezaväzuje samo osebe úrady, aby zrušili konečné clo.

²³⁾ Ak úrady poskytujú informácie a vysvetlenia podľa ustanovení tohto článku v samostatnej správe, zabezpečia, aby sa táto správa urýchlene sprístupnila verejnosti.

12.2.2 Verejné oznámenie o skončení alebo zastavení prešetrenia bude v prípade kladného zistenia predpokladajúceho vymeranie konečného cla alebo prijatie cenového záväzku obsahovať alebo iným spôsobom sprístupňovať pomocou samostatnej správy všetky závažné informácie o faktických a právnych skutočnostiach a dôvodoch, ktoré viedli k uloženiu konečných opatrení alebo k prijatiu cenového záväzku pri náležitom zohľadnení požiadavky na ochranu dôverných informácií. Oznámenie alebo správa bude obsahovať najmä informácie uvedené v odseku 2.1, ako aj dôvody na prijatie alebo zamietnutie príslušných argumentov alebo tvrdení vývozcov alebo dovozcov a základ rozhodnutia vykonaného podľa článku 6 ods. 10.2.

12.2.3 Verejné oznámenie o skončení alebo zastavení prešetrenia o prijatí záväzku podľa článku 8 bude obsahovať alebo iným spôsobom sprístupňovať pomocou samostatnej správy nedôvernú časť tohto záväzku.

12.3 Ustanovenia tohto článku sa použijú *mutatis mutandis* pri začatí a skončení preskúmania podľa článku 11 a pri rozhodnutiach o vymeraní ciel so spätnou platnosťou podľa článku 10.

Článok 13

Súdne preskúmanie

Každý člen, ktorého domáca legislatíva obsahuje ustanovenia o antidumpingových opatreniach, bude udržiavať súdy a súdne, rozhodcovské alebo správne konanie na účely, okrem iného, okamžitého preskúmania správnych opatrení vzťahujúcich sa na konečné zistenia a preskúmania zistení podľa článku 11. Tieto súdy alebo konania budú nezávislé od úradov zodpovedných za príslušné zistenia alebo preskúmania.

Článok 14

Antidumpingové konanie v prospech tretej krajiny

14.1 Žiadosť o antidumpingové konanie v prospech tretej krajiny predložia úrady tretej krajiny, ktorá konanie požaduje.

14.2 Táto žiadosť sa doloží informáciami o cenách, ktoré dokazujú, že dovozy sú dumpingové, a podrobnými informáciami, ktoré dokazujú, že údajný dumping spôsobuje ujmu príslušnému domácemu výrobnému odvetviu v tretej krajine. Vláda tretej krajiny poskytne všetku pomoc úradom dovážajúcej krajiny pri získavaní ďalších informácií, ktoré by mohli považovať za nevyhnutné.

14.3 Úrady dovážajúcej krajiny pri zvažovaní tejto žiadosti prihliadnu na účinky údajného dumpingu na príslušné výrobné odvetvie ako celok v tretej krajine; to znamená, že ujma sa neodhadne len vo vzťahu k účinkom údajného dumpingu na vývoz tohto výrobného odvetvia do dovážajúcej krajiny alebo k celkovým vývozom tohto výrobného odvetvia.

14.4 Dovážajúca krajina sa rozhodne, či bude pokračovať v prípade. Ak sa dovážajúca krajina rozhodne, že je pripravená prijať opatrenia, musí si sama vyžiadať súhlas Rady pre obchod s tovarom.

Článok 15

Rozvojové členské krajiny

Uznáva sa, že pri posudzovaní žiadosti, či uplatniť antidumpingové opatrenia podľa tejto dohody, vyspelé členské krajiny musia venovať osobitnú pozornosť mimoriadnej situácii rozvojových členských krajín. Možnosti konštruktívnych riešení umožnených touto dohodou sa preskúmajú pred použitím antidumpingových ciel, ktoré by mohli postihnúť podstatné záujmy rozvojových členských krajín.

ČASŤ II

Článok 16

Výbor pre antidumping

16.1 Týmto sa zriaďuje Výbor pre antidumping (ďalej len „Výbor“), zložený zo zástupcov každého člena. Výbor si zvolí svojho predsedu a bude zasadať najmenej dvakrát do roka alebo na požiadanie ktoréhokoľvek člena podľa príslušných ustanovení tejto dohody. Výbor bude vykonávať právomoci ustanovené touto dohodou alebo členmi a umožní členom konzultovať akékoľvek záležitosti vzťahujúce sa na uplatňovanie tejto dohody alebo plnenie jej cieľov. Sekretariát WTO bude plniť funkciu sekretariátu Výboru.

16.2 Výbor môže podľa potreby zriaďovať pomocné orgány.

16.3 Pri vykonávaní svojich funkcií Výbor a jeho pomocné orgány môžu konzultovať a vyhľadávať informácie z ktoréhokoľvek zdroja, ktorý považujú za vhodný. Predtým však, ako Výbor alebo jeho pomocný orgán požiada o také informácie zo zdroja, ktorý patrí do právomoci niektorého člena, bude o tom tohto člena informovať. Musí získať súhlas člena a ktorejkoľvek firmy, s ktorou konzultuje.

16.4 Členovia okamžite podajú Výboru správy o všetkých prijatých predbežných alebo konečných antidumpingových opatreniach. Tieto správy budú dostupné na Sekretariáte, aby sa umožnila kontrola ostatným členom. Členovia budú takisto predkladať polročné správy o všetkých antidumpingových opatreniach prijatých počas predchádzajúcich šiestich mesiacov. Tieto polročné správy sa predložia v ustálenej odsúhlasenej podobe.

16.5 Každý člen oznámi Výboru, a) ktoré z jeho úradov sú oprávnené začať a vykonávať prešetrenie uvedené v článku 5 a b) aké sú jeho domáce predpisy, podľa ktorých sa začne a vykonáva prešetrenie.

Článok 17

Konzultácie a urovnávanie sporov

17.1 Ak táto dohoda neustanovuje inak, na konzultácie a urovnávanie sporov sa podľa tejto dohody uplatňuje Dohovor o urovnávaní sporov.

17.2 Každý člen s porozumením posúdi a poskytne primeranú možnosť konzultácie v súvislosti s podaniami ďalších členov vzťahujúcimi sa na ktorúkoľvek otázku ovplyvňujúcu účinnosť tejto dohody.

17.3 Ak sa člen domnieva, že akákoľvek výhoda vyplývajúca pre neho priamo alebo nepriamo z tejto dohody je zrušená alebo zmenšená, alebo že dosiahnutie ľubovoľného zámeru obmedzuje iný člen alebo členovia, môže v záujme dosiahnutia uspokojivého riešenia záležitosti písomne požiadať o konzultácie s príslušným členom alebo príslušnými členmi. Každý člen bude s porozumením posudzovať každú žiadosť iného člena o konzultácie.

17.4 Ak sa člen, ktorý požiadal o konzultácie, domnieva, že sa na konzultáciách podľa odseku 3 nedosiahli vzájomne prijateľné riešenia a príslušné úrady dovážajúceho člena prijali konečné opatrenia s cieľom vymerať konečné antidumpingové clá alebo prijať cenové záväzky, môže tento člen záležitosť predložiť Orgánu na urovnávanie sporov („DSB“). Ak má dočasné opatrenie významný vplyv a člen, ktorý požiadal o konzultácie, sa domnieva, že opatrenie sa prijalo v rozpore s ustanoveniami článku 7 ods. 1 tejto dohody, môže tento člen takisto predložiť túto záležitosť DSB.

17.5 Na žiadosť žalujúcej strany DSB zostaví porotu s cieľom preskúmať záležitosť na základe:

- (i) písomného vyhlásenia, v ktorom žiadajúci člen uvedie, ako boli výhody vyplývajúce pre neho priamo alebo nepriamo z tejto dohody zrušené alebo zhoršené, alebo ako bolo obmedzené dosiahnutie cieľov dohody, a
- (ii) skutočností prístupných v súlade s príslušnými domácimi postupmi úradom dovážajúceho člena.

17.6 Pri preskúmaní záležitosti podľa odseku 5:

- (i) pri prehodnocovaní faktov celej záležitosti porota určí, či úrady oprávnené uznali fakty a či hodnotenie týchto faktov bolo nestranné a objektívne. Ak sú tieto fakty uznané za oprávnené a hodnotenie bolo nestranné a objektívne, hodnotenie sa nespochybní, aj keď porota dospela k rozdielnemu záveru,
- (ii) porota podá výklad príslušných ustanovení dohody v súlade so zaužívanými pravidlami výkladu medzinárodného verejného práva. Tam, kde porota zistí, že príslušné ustanovenie dohody pripúšťa viac ako jeden prijateľný výklad, porota bude považovať opatrenie úradov za opatrenie v súlade s dohodou, ak sa opiera o jeden z prípustných výkladov.

17.7 Dôverné informácie poskytnuté porote sa nezverejnia bez formálneho splnomocnenia osobou, organizáciou alebo úradom, ktoré také informácie poskytli. V prípade, že si porota vyžiada také informácie, ale na ich zverejnenie nemá splnomocnenie, poskytne sa nedôverné zhrnutie informácií autorizované osobou, organizáciou alebo úradom, ktoré informácie poskytli.

ČASŤ III

Článok 18

Záverečné ustanovenia

18.1 Žiadne špecifické opatrenie proti dumpingovým vývozom zo strany iného člena nemožno prijať okrem toho, ktoré je v súlade s ustanoveniami GATT 1994, ako je uvedené v tejto dohode.²⁴⁾

18.2 K žiadnemu ustanoveniu tejto dohody nemožno uplatniť výhrady bez súhlasu ostatných členov.

18.3 Ak odseky 3.1 a 3.2 neustanovujú inak, budú sa ustanovenia tejto dohody vzťahovať na prešetrenie a skúmanie existujúcich opatrení prijatých na základe žiadostí, ktoré boli predložené v deň alebo po dni, keď pre člena nadobudla platnosť Dohoda WTO.

18.3.1 Čo sa týka výpočtu dumpingového rozpätia v súvislosti s vrátením úhrady podľa článku 9 ods. 3, uplatnia sa pravidlá, ktoré sa použili pri poslednom predchádzajúcom zistení alebo skúmaní dumpingu.

* Dispute Settlement Body

²⁴⁾ Zmyslom tohto ustanovenia nie je znemožniť opatrenia, ktoré sú primerané podľa iných príslušných ustanovení GATT 1994, keď je to vhodné.

18.3.2 Na účely článku 11 ods. 3 sa existujúce antidumpingové opatrenia budú považovať za uložené najneskôr v deň, keď pre člena nadobudla platnosť Dohoda WTO, s výnimkou prípadov, v ktorých platná domáca legislatíva člena už v tom čase obsahovala dodatok typu uvedeného v tomto odseku.

18.4 Každý člen prijme všetky nevyhnutné opatrenia všeobecného alebo čiastkového charakteru s cieľom zabezpečiť, aby najneskôr v deň, keď pre neho nadobudla platnosť Dohoda WTO, bol jeho právny poriadok a administratívne postupy v súlade s ustanoveniami tejto dohody tak, aby sa mohla naň uplatniť.

18.5 Každý člen bude informovať Výbor o akýchkoľvek zmenách v jeho zákonoch a nariadeniach týkajúcich sa tejto dohody a o vykonávaní jeho právneho poriadku.

18.6 Výbor každoročne preskúma uplatňovanie a účinnosť tejto dohody, berúc do úvahy jej cieľ. Výbor bude každoročne informovať Radu pre obchod s tovarom o vývoji počas obdobia, za ktoré je toto preskúmanie spracované.

18.7 Prílohy k tejto dohode tvoria jej neoddeliteľnú súčasť.

PRÍLOHA I

POSTUPY PREŠETRENIA NA MIESTE PODĽA ČLÁNKU 6 ODS. 7

1. Po začatí prešetrenia by úrady vyvážajúceho člena a firmy, ktorých sa to týka, mali byť informované o zámere vykonať prešetrenie na mieste.

2. Ak je za výnimočných okolností zámerom zahrnúť do skupiny vykonávajúcej prešetrenie mimovládnych expertov, firmy a úrady vyvážajúceho člena by mali byť o tom informované. V prípade porušenia požiadaviek dôverylosti by mimovládni experti mali podliehať účinným sankciám.

3. Zaužívaným postupom by malo byť získavanie súhlasu príslušných firiem vyvážajúceho člena skôr, ako sa návšteva definitívne naplánuje.

4. Po dosiahnutí súhlasu príslušných firiem by mali úrady, v ktorých právomoci je prešetrenie, okamžite oboznámiť úrady vyvážajúceho člena s názvami a adresami firiem, ktoré sa majú navštíviť, ako aj so schválenými termínmi návštev.

5. Príslušným firmám by sa malo s dostatočným predstihom oznámiť, kedy sa návšteva uskutoční.

6. Návštevy z dôvodu vysvetlenia dotazníka by sa mali uskutočniť len na žiadosť vyvážajúcej firmy. Taká návšteva sa môže uskutočniť, len ak a) úrady dovážajúceho člena o tom vyzovujú zástupcov vlády dotknutého člena a b) tí nemajú námietky proti návšteve.

7. Pretože hlavným účelom prešetrenia na mieste je overiť poskytnuté informácie alebo získať ďalšie podrobnosti, malo by sa vykonať po získaní odpovedí na dotazník, ak firma nesúhlasí s opačným postupom a ak vláda vyvážajúceho člena bola informovaná úradmi, v ktorých právomoci je prešetrenie, o predpokladanej návšteve a nenamieta proti nej; ďalej by malo byť zaužívaným postupom pred návštevou oboznámiť príslušné firmy so všeobecným charakterom informácií, ktoré sa budú overovať, a s ďalšími informáciami, ktoré je potrebné poskytnúť, čo by však nemalo brániť možnosti požiadať na mieste o ďalšie podrobnosti v nadväznosti na už získané informácie.

8. Žiadosti o informácie alebo otázky kladené úradmi alebo firmami vyvážajúcich členov, ktoré sú nevyhnutné na úspešné prešetrenie na mieste, by mali byť zodpovedané, kedykoľvek je to možné, ešte pred uskutočnením návštevy.

PRÍLOHA II

NAJDOSTUPNEJŠIE INFORMÁCIE PODĽA PODMIENOK ČLÁNKU 6 ODS. 8

1. Čo najskôr po začatí prešetrenia by mali prešetrujúce úrady, v ktorých právomoci je prešetrenie, podrobne

vymedziť informácie požadované od ktorejkoľvek zúčastnenej strany a spôsob, akým by tieto informácie mali byť štruktúrované v odpovedi zúčastnenej strany. Úrady by mali tiež zabezpečiť, aby si bola strana vedomá, že ak sa informácia neposkytne v primeranom čase, úrady budú môcť rozhodnúť na základe skutočností, ktoré majú k dispozícii, vrátane tých, ktoré sú obsiahnuté v žiadosti o začatie prešetrenia predloženej domácim výrobným odvetvím.

2. Úrady môžu tiež požadovať, aby zúčastnená strana poskytla svoju odpoveď na určitom médiu (napr. počítačovej diskete) alebo v určitom počítačovom jazyku. Tam, kde je stanovená táto požiadavka, úrady by mali zvážiť primeranú schopnosť zúčastnenej strany použiť na svoju odpoveď médium alebo počítačový jazyk, ktorý sa považuje za najvhodnejší, a nemali by žiadať, aby strana na svoju odpoveď používala iný počítačový systém ako ten, ktorý sama používa. Úrad by nemal trvať na požiadavke spracovania odpovedí na médiu alebo v určitom počítačovom jazyku, ak zúčastnená strana nevedie účtovníctvo na tomto médiu alebo v tomto počítačovom jazyku a ak by predloženie požadovanej odpovede spôsobilo neprimerané dodatočné náklady a problémy.

3. Všetky informácie, ktoré sú overiteľné a riadne predložené, takže ich možno použiť bez podstatných ťažkostí v prešetrení, a ktoré sú predložené včas, prípadne dodané na médiu alebo v počítačovom jazyku požadovanom úradmi, by sa mali zohľadniť v procese rozhodovania. Ak strana neodpovedá na požadovanom médiu alebo v počítačovom jazyku, ale úrady zistia, že podmienky stanovené v odseku 2 boli splnené, nemalo by sa to považovať za vážnu prekážku prešetrenia.

4. Tam, kde úrady nie sú schopné spracovať informácie poskytnuté na zvláštnom médiu (napr. počítačovej diskete), informácie by sa mali dodať vo forme písomného materiálu alebo v inej forme prijateľnej pre úrady.

5. Aj keby poskytnuté informácie neboli vo všetkých smeroch bezchybné, nebude to oprávňovať úrady, aby ich nebrali na vedomie, za predpokladu, že zúčastnená strana konala podľa svojich najlepších schopností.

6. Ak dôkaz alebo informácia nie sú prijaté, dodávajúca strana by mala byť ihneď informovaná o dôvodoch odmietnutia a mala by mať možnosť poskytnúť dodatočné vysvetlenia v primeranom období, berúc do úvahy lehoty na prešetrenie. Ak úrady považujú vysvetlenia za neuspokojivé, príčiny zamietnutia takého dôkazu alebo informácie by mali byť uvedené v akýchkoľvek zverejnených zisteniach.

7. Ak úrady musia vo svojich zisteniach a aj tých, ktoré sa týkajú normálnej hodnoty, vychádzať z informácií z druhého zdroja vrátane informácií obsiahnutých v žiadosti o začatie prešetrenia, mali by tomu venovať mimo-riadnu pozornosť. V takých prípadoch by úrady mali, ak je to možné, overiť informácie z iných nezávislých zdrojov, ktoré majú k dispozícii, ako sú publikované cenníky, oficiálne dovozné štatistiky a colné výkazy, a z informácií získaných počas prešetrenia od iných zúčastnených strán. Je však zrejmé, že ak zúčastnená strana nespolupracuje, a tým vzniká závažné zatajovanie informácií pred úradmi, môže taká situácia viesť k výsledku, ktorý je menej výhodný pre stranu, ako keby účinne spolupracovala.

DOHODA

o uplatňovaní článku VII Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994

VŠEOBECNÝ ÚVODNÝ KOMENTÁR

1. Základom colnej hodnoty podľa tejto dohody je prevodná hodnota definovaná v článku 1. Článok 1 treba čítať spolu s článkom 8, ktorý ustanovuje okrem iného úpravy ceny skutočne platenej alebo ceny, ktorá sa má zaplatiť v prípadoch, keď určité osobitné prvky, ktoré sa považujú za súčasť hodnoty na colné účely, pripadajú na ťarchu kupujúceho, ale nie sú zahrnuté do ceny skutočne platenej alebo do ceny, ktorá sa má zaplatiť za dovážaný tovar. Článok 8 tiež stanovuje, aby sa do prevodnej hodnoty zahrnuli určité plnenia kupujúceho v prospech predávajúceho, ktoré majú skôr povahu tovaru alebo služieb než formu peňazí. Články 2 až 7 ustanovujú metódy určenia colnej hodnoty, ak ju nemožno určiť podľa ustanovení článku 1.

2. Ak colnú hodnotu nemožno určiť podľa ustanovení článku 1, mala by nasledovať konzultácia medzi colnou správou a dovozcom, aby sa dospelo k základu na určenie hodnoty podľa ustanovení článku 2 alebo článku 3. Môže sa napríklad stať, že dovozca má informácie o colnej hodnote rovnakého alebo obdobného tovaru, ktoré colná správa v mieste dovozu v danom čase práve nemá. Alebo naopak, colná správa môže mať informácie o colnej hodnote rovnakého alebo obdobného tovaru, ku ktorým dovozca nemá ľahký prístup. Konzultácia medzi oboma stranami umožní výmenu informácií pri dodržaní požiadaviek obchodného tajomstva na určenie vhodného základu hodnoty na colné účely.

3. Články 5 a 6 poskytujú dve základne na určenie colnej hodnoty, ak ju nemožno určiť na základe prevodnej hodnoty dovážaného tovaru alebo rovnakého, alebo obdobného dovážaného tovaru. Podľa článku 5 ods. 1 sa colná hodnota určuje na základe ceny, za ktorú sa tovar predáva kupujúcemu, ktorý nie je v spojení s predávajúcim v krajine dovozu, v stave, v akom bol dovezený. Dovozca má tiež právo, ak o to požiada, aby sa ustanovenia článku 5 použili na určenie hodnoty tovaru, ktorý bol po dovoze predmetom spracovania. Podľa článku 6 sa colná hodnota určuje na základe vypočítanej hodnoty. Obe tieto metódy sú spojené s určitými ťažkosťami, a preto má dovozca v zmysle ustanovení článku 4 právo vybrať si poradie použitia týchto dvoch metód.

4. Článok 7 vysvetľuje, ako sa má určovať colná hodnota v prípadoch, keď sa nedá zistiť podľa žiadneho z predchádzajúcich článkov.

Členovia,

majúc na zreteli mnohostranné obchodné rokovania,

želajúc si podporovať ciele GATT 1994 a zabezpečiť ďalšie výhody pre medzinárodný obchod rozvojových krajín, uznávajúc dôležitosť ustanovení článku VII GATT 1994 a želajúc si vypracovať pravidlá ich uplatňovania v záujme zabezpečovania väčšej jednotnosti a jednoznačnosti v ich vykonávaní,

uznávajúc potrebu spravodlivého, jednotného a nestranného systému na určovanie hodnoty tovarov na colné účely, ktorý vylučuje použitie svojvoľných alebo fiktívnych colných hodnôt,

uznávajúc, že základom na hodnotenie tovaru na colné účely by mala byť podľa možnosti prevodná hodnota tovaru, ktorý sa má hodnotiť,

uznávajúc, že by sa colná hodnota mala určovať podľa jednoduchých a spravodlivých kritérií zlučiteľných s obchodnou praxou a že hodnotiace konanie by sa malo používať všeobecne, bez rozdielu medzi zdrojmi dodávok,

uznávajúc, že konanie na určenie hodnoty sa nemá používať na potláčanie dumpingu,

dohodli sa takto:

ČASŤ 1

PRAVIDLÁ NA URČENIE COLNEJ HODNOTY

Článok 1

1. Colnou hodnotou dovážaného tovaru bude prevodná hodnota, t. j. cena skutočne platená alebo cena, ktorá sa má zaplatiť za tovar, ktorý bol predaný na vývoz do krajiny dovozu, upravená v súlade s ustanoveniami článku 8, za predpokladu, že

- a) neexistujú žiadne obmedzenia, ak ide o určenie alebo o použitie tovaru kupujúcim, s výnimkou obmedzení, ktoré
    - i) sú uložené alebo požadované zákonom alebo úradmi krajiny dovozu,
    - ii) obmedzujú zemepisnú oblasť, v ktorej sa tovar môže ďalej predávať, alebo
    - iii) podstatne neovplyvňujú hodnotu tovaru;
  - b) predaj alebo cena nepodliehajú niektorým podmienkam alebo plneniam, ktorých hodnota sa nedá zistiť vo vzťahu k tovaru, ktorý sa má hodnotiť;
  - c) žiadna časť príjmov akéhokoľvek neskoršieho predaja, postúpenia alebo použitia tovaru kupujúcim nepripadne priamo alebo nepriamo predávajúcemu, ak sa nemôže vykonať primeraná úprava podľa ustanovení článku 8;
  - d) kupujúci a predávajúci nie sú v spojení, alebo ak kupujúci a predávajúci sú v spojení, prevodná hodnota je prijateľná na colné účely podľa ustanovení odseku 2.
2. a) Pri určovaní, či je prevodná hodnota prijateľná na účely odseku 1, skutočnosť, že kupujúci a predávajúci sú v spojení podľa článku 15, nebude sama osebe dôvodom na to, aby sa prevodná hodnota považovala za neprijateľnú. V takom prípade sa preskúmajú zvláštne okolnosti, ktoré sa týkajú predaja, a prevodná hodnota bude prijatá, ak spojenie neovplyvnilo cenu. Ak colná správa na základe informácií poskytnutých dovozcom alebo inak získaných má dôvody domnievať sa, že spojenie ovplyvnilo cenu, oznámi svoje dôvody dovozcom a poskytne mu primeranú možnosť na odpoveď. Ak to dovozca požaduje, dôvody sa oznámia písomne.
- b) Pri predaji medzi osobami, ktoré sú v spojení, bude prevodná hodnota prijatá a tovar ohodnotený podľa ustanovení odseku 1, ak dovozca dokáže, že takáto hodnota je veľmi blízka niektorej z týchto hodnôt z rovnakého alebo z približne rovnakého obdobia:
- i) prevodnej hodnote v predajoch rovnakého alebo obdobného tovaru kupujúcim, ktorí nie sú vo vzájomnom spojení, na export do tej istej krajiny dovozu,
  - ii) colnej hodnote rovnakého alebo obdobného tovaru určenej podľa ustanovení článku 5,
  - iii) colnej hodnote rovnakého alebo obdobného tovaru určenej podľa ustanovení článku 6.
- Pri použití predchádzajúcich kritérií treba náležite prihliadnúť na preukázané rozdiely v obchodných úrovniach, v množstvách, v prvkoch uvedených v článku 8 a v nákladoch pripadajúcich na predávajúceho v predajoch, v ktorých on a kupujúci nie sú v spojení a ktoré na predávajúceho nepripadajú z predajov, pri ktorých on a kupujúci sú v spojení.
- c) Kritériá uvedené v odseku 2b) sa majú použiť na návrh dovozcu a iba na porovnávacie účely. Náhradné hodnoty nemožno určiť podľa ustanovení odseku 2b).

Článok 2

1. a) Ak colnú hodnotu dovážaného tovaru nemožno určiť podľa ustanovení článku 1, bude colnou hodnotou prevodná hodnota rovnakého tovaru predávaného na vývoz do rovnakej krajiny dovozu a vyvázaného v rovnakom alebo v približne rovnakom čase ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť.
  - b) Pri uplatňovaní tohto článku sa colná hodnota určí podľa prevodnej hodnoty rovnakého tovaru predaného na rovnakej obchodnej úrovni a v podstate v rovnakom množstve ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť. Ak sa takýto predaj nezistí, použije sa prevodná hodnota rovnakého tovaru predaného na rozdielnej obchodnej úrovni alebo v rozdielnom množstve upravená so zreteľom na rozdiely vyplývajúce z obchodnej úrovne alebo z množstva; ak takéto úpravy vedú k zvýšeniu alebo k zníženiu hodnoty, môžu sa urobiť na základe predložených dôkazov, ktoré jasne potvrdzujú opodstatnenosť a správnosť úpravy.
2. Ak sú v prevodnej hodnote zahrnuté náklady a výdavky uvedené v článku 8 ods. 2, táto hodnota sa upraví tak, aby sa prihliadalo na významné rozdiely medzi nákladmi a výdavkami za dovezený tovar na jednej strane a za skúmaný rovnaký tovar na druhej strane, ktoré vyplývajú z rozdielov vo vzdialenostiach a v spôsoboch dopravy.
3. Ak sa pri uplatňovaní tohto článku zistí viac ako jedna prevodná hodnota rovnakého tovaru, použije sa na určenie colnej hodnoty dovezeného tovaru najnižšia prevodná hodnota.

Článok 3

1. a) Ak colnú hodnotu dovážaného tovaru nemožno určiť podľa ustanovení článkov 1 a 2, bude colnou hodnotou prevodná hodnota obdobného tovaru predávaného na vývoz do rovnakej krajiny dovozu a vyvázaného v rovnakom alebo v približne rovnakom čase ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť.
- b) Pri uplatňovaní tohto článku sa na určenie colnej hodnoty použije prevodná hodnota obdobného tovaru predaného na rovnakej obchodnej úrovni a v podstate v rovnakom množstve ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť. Ak sa takýto predaj nezistí, použije sa prevodná hodnota obdobného tovaru predaného na odlišnej obchodnej úrovni alebo v odlišnom množstve upravená so zreteľom na rozdiely vyplývajúce z obchodnej úrovne alebo z množstva, ak sa takéto úpravy môžu urobiť na základe predložených dôkazov, ktoré jasne potvrdzujú opodstatnenosť a správnosť úpravy, či už úprava vedie k zvýšeniu alebo k zníženiu hodnoty.

2. Ak sú v prevodnej hodnote zahrnuté náklady a výdavky uvedené v článku 8 ods. 2, táto hodnota sa upraví tak, aby sa prihliadlo na významné rozdiely medzi nákladmi a výdavkami za dovezený tovar na jednej strane a za skúmaný obdobný tovar na druhej strane, ktoré vyplývajú z rozdielov vo vzdialenostiach a v spôsoboch dopravy.

3. Ak sa pri uplatňovaní tohto článku zistí viac ako jedna prevodná hodnota obdobeňého tovaru, použije sa na určenie colnej hodnoty dovezeného tovaru najnižšia prevodná hodnota.

Článok 4

Ak colnú hodnotu dovážaného tovaru nemožno určiť podľa ustanovení článkov 1, 2 a 3, určí sa podľa ustanovení článku 5, alebo ak colnú hodnotu nebude možné určiť ani podľa tohto článku, určí sa podľa článku 6; s výnimkou toho, že na žiadosť dovozcu môže byť poradie uplatnenia článkov 5 a 6 opačné.

Článok 5

1. a) Ak sa dovážaný tovar alebo rovnaký, alebo obdobný dovážaný tovar predáva v krajine dovozu v stave, v akom bol dovezený, bude sa colná hodnota dovážaného tovaru podľa ustanovenia tohto článku zakladať na jednotkovej cene, za ktorú sa dovážaný tovar alebo rovnaký, alebo obdobný dovážaný tovar predáva v najväčšom úhrnnom množstve osobám, ktoré nie sú v spojení s osobami, od ktorých takýto tovar kupujú, v čase dovozu hodnoteného tovaru alebo v takmer rovnakom čase, s výnimkou zrážok, ktoré sa týkajú
  - i) buď všeobecne platených alebo dohodnutých provízií, alebo všeobecne používaných prirážok za zisk a všeobecných výdavkov v súvislosti s predajom dovážaného tovaru rovnakej kategórie alebo druhu v tejto krajine,
  - ii) obvyklých dopravných a poisťovacích výdavkov a s tým súvisiacich výdavkov, ktoré vznikli v krajine dovozu,
  - iii) prípadne nákladov a výdavkov uvedených v článku 8 ods. 2,
  - iv) ciel a ostatných štátnych daní, ktoré sa majú zaplatiť v krajine dovozu pri dovoze alebo pri predaji tovaru.
- b) Ak sa nepredáva dovážaný tovar ani rovnaký, ani obdobný dovážaný tovar, ktorý sa má ohodnotiť, v čase dovozu tovaru ani v takmer rovnakom čase, bude sa colná hodnota zakladať, ak ustanovenia odseku 1a) nestanovia inak, na jednotkovej cene, za ktorú sa dovážaný tovar alebo rovnaký, alebo obdobný dovážaný tovar predáva v krajine dovozu v stave, v akom bol dovezený k najbližšiemu dátumu dovozu hodnoteného tovaru, najneskôr však pred uplynutím 90 dní od takéhoto dovozu.

2. Ak sa dovážaný tovar ani rovnaký, ani obdobný dovážaný tovar nepredáva v krajine dovozu v stave, v akom bol dovezený, bude sa colná hodnota, ak to dovozca požaduje, zakladať na jednotkovej cene zodpovedajúcej predajom dovážaného tovaru v najväčšom úhrnnom množstve po ďalšom spracovaní v krajine dovozu osobám, ktoré nie sú v spojení s osobami, od ktorých kupujú takýto tovar, s náležitým prihliadnutím na pridanú hodnotu v dôsledku tohto spracovania a po zrážkach uvedených v odseku 1a).

Článok 6

1. Colná hodnota dovážaného tovaru určená podľa ustanovení tohto článku bude sa zakladať na vypočítanej hodnote. Vypočítaná hodnota bude pozostávať zo súčtu

- a) ceny alebo hodnoty materiálu a zhotovenia alebo iného pracovného postupu na výrobu dovážaného tovaru;
- b) sumy pre zisk a všeobecných výdavkov vo výške obvykle zahrňanej do predaja tovaru rovnakej kategórie alebo druhu, ako je ohodnocovaný tovar, ktorú uplatňujú výrobcovia v krajine vývozu na vývoz do krajiny dovozu;
- c) ceny alebo hodnoty všetkých ostatných výdavkov, na ktoré musí každý člen prihliadať pri voľbe spôsobu hodnotenia podľa článku 8 ods. 2.

2. Žiadny člen nemôže žiadať ani donútiť inú osobu, ktorá nesídlí na jeho území, aby predložila na preskúmanie alebo dovolila prístup k akémukoľvek účtu alebo záznamu na účely určenia vypočítanej hodnoty. Avšak informácie dodané výrobcom tovaru na určenie colnej hodnoty podľa ustanovení tohto článku môžu overiť v inej krajine orgány krajiny dovozu so súhlasom výrobcu a za podmienky, že vláda príslušnej krajiny je vopred vyzročená a nemá námietky proti zisťovaniu.

Článok 7

1. Ak colnú hodnotu dovážaného tovaru nemožno určiť podľa ustanovení článkov 1 až 6, určí sa s použitím primeraných prostriedkov, ktoré sú v súlade s princípmi a všeobecnými ustanoveniami tejto dohody a článku VII GATT 1994, a na základe údajov, ktoré sú k dispozícii v krajine dovozu.

2. Colná hodnota sa podľa ustanovení tohto článku nebude zakladať na
  - a) predajnej cene v krajine dovozu týkajúcej sa tovaru vyrábaného v tejto krajine;

- b) systéme, ktorý predpokladá prijímanie vyššej hodnoty z dvoch možných hodnôt na colné účely;
- c) cene tovaru na domácom trhu v krajine vývozu;
- d) iných výrobných nákladoch než na vypočítaných hodnotách, ktoré boli určené pre rovnaký alebo pre obdobný tovar v súlade s ustanoveniami článku 6;
- e) cene tovaru na vývoz do inej krajiny než do krajiny dovozu;
- f) minimálnych colných hodnotách;
- g) ľubovoľných alebo fiktívnych hodnotách.

3. Ak o to dovozca požiada, bude písomne informovaný o colnej hodnote určenej podľa ustanovení tohto článku a o metóde použitej na určenie tejto hodnoty.

Článok 8

1. Pri určovaní colnej hodnoty podľa ustanovení článku 1 sa k cene skutočne platenej alebo k cene, ktorá sa má za dovezený tovar zaplatiť, pripočítajú

- a) nasledujúce zložky, ak ich uhrádza kupujúci a ak nie sú zahrnuté v cene skutočne platenej alebo v cene, ktorá sa má zaplatiť:
  - i) provízie a odmeny za sprostredkovanie s výnimkou nákupných provízií,
  - ii) cena kontajnerov, ktoré na colné účely tvoria jednotu s tovarom,
  - iii) cena obalov zahŕňajúca prácu i materiál;
- b) vhodným spôsobom rozvrhnutá hodnota ďalej uvedeného tovaru a služieb, ak ich kupujúci poskytuje priamo alebo nepriamo zdarma alebo za zníženú cenu na použitie pri výrobe alebo pri predaji na vývoz dovážaného tovaru, ak táto hodnota nebola zahrnutá do ceny skutočne platenej alebo do ceny, ktorá sa má zaplatiť:
  - i) materiálov, súčiastok, dielcov a podobných položiek zahrnutých do dovážaného tovaru,
  - ii) náradia, matric, foriem a podobných predmetov použitých na výrobu dovážaného tovaru,
  - iii) materiálov spotrebovaných na výrobu dovážaného tovaru,
  - iv) techniky, vývoja, umeleckej práce, dizajnu, plánov a nákresov vyhotovených inde než v krajine dovozu a potrebných na výrobu dovezeného tovaru;
- c) poplatky za používanie patentov a licenčné poplatky týkajúce sa ohodnocovaného tovaru, ktoré musí platiť kupujúci, či už priamo alebo nepriamo, ako podmienku predaja ohodnocovaného tovaru, ak tieto poplatky nie sú zahrnuté v cene skutočne platenej alebo v cene, ktorá sa má zaplatiť;
- d) hodnota akejkoľvek časti výnosu z ďalšieho predaja, postúpenia alebo z neskoršieho použitia dovezeného tovaru, ktorá priamo alebo nepriamo prípadne predávajúcemu.

2. Pri vypracúvaní svojich právnych predpisov každý člen zabezpečí, aby do colnej hodnoty boli celkom alebo čiastočne zahrnuté alebo z nej vylúčené tieto prvky:

- a) náklady na dopravu dovážaného tovaru do prístavu alebo do miesta dovozu;
- b) nakladacie, vykladacie a manipulačné poplatky spojené s prepravou dovážaného tovaru do prístavu alebo do miesta dovozu;
- c) náklady na poistenie.

3. Každý prvok, ktorý sa bude pripočítavať na základe tohto článku k cene skutočne platenej alebo k cene, ktorá by sa mala zaplatiť, bude sa zakladať len na údajoch, ktoré sú objektívne a vyčísliteľné.

4. K cene skutočne platenej alebo k cene, ktorá by sa mala zaplatiť, budú pri určovaní colnej hodnoty pripočítané len prvky, ktoré sú uvedené v tomto článku.

Článok 9

1. Ak je na určenie colnej hodnoty potrebný prepočet meny, použije sa výmenný kurz, ktorý riadne uverejnia kompetentné úrady príslušnej krajiny dovozu a ktorý čo najpresnejšie vyjadruje skutočnú bežnú hodnotu tejto meny v obchodných operáciách vyjadrenú v mene krajiny dovozu na obdobie, na ktoré platí toto oznámenie.

2. Použije sa výmenný kurz, ktorý platí v čase vývozu alebo v čase dovozu, podľa rozhodnutia každého člena.

Článok 10

Každú informáciu, ktorá je svojou povahou dôverná alebo ktorá bola poskytnutá dôverným spôsobom na účely určenia colnej hodnoty, budú príslušné úrady považovať za prísne dôvernú a nebudú ju ďalej oznamovať bez výslovného povolenia osoby alebo vlády, ktorá ju poskytla, ak by ju nebolo potrebné oznámiť v rámci súdneho konania.

Článok 11

1. Právny poriadok každého člena poskytne v súvislosti s určovaním colnej hodnoty dovozcu alebo ktorejkoľvek inej osobe, ktorá je povinná zaplatiť clo, možnosť odvolania sa bez pokuty.

2. Prvé právo odvolania sa bez pokuty možno poskytnúť v rámci colnej správy alebo nezávislého orgánu, ale legislatíva každého člena zabezpečí právo odvolania sa bez pokuty na súdnu inštanciu.

3. Sťažovateľ bude upovedomený o vybavení odvolania a dôvody rozhodnutia mu budú poskytnuté písomne. Bude taktiež poučený o svojich prípadných právach na ďalšie odvolanie.

Článok 12

Zákony, nariadenia, súdne rozhodnutia a správne rozhodnutia všeobecnej platnosti, ktorými sa uplatňuje táto dohoda, uverejní krajina dovozu v súlade s článkom X GATT 1994.

Článok 13

Ak v priebehu určovania colnej hodnoty dovážaného tovaru bude treba odložiť konečné rozhodnutie o určení tejto colnej hodnoty, môže si dovozca napriek tomu vyzdvihnúť tovar z colnice, ak na požiadanie zloží dostatočnú záruku vo forme zábezpeky, vkladu alebo iným vhodným spôsobom kryjúcim zaplatenie cla, ktorým môže byť tovar zaťažený. Právny poriadok každého člena bude pamätať na takéto prípady príslušnými ustanoveniami.

Článok 14

Poznámky uvedené v prílohe I k tejto dohode sú neoddeliteľnou súčasťou tejto dohody a články tejto dohody sa majú interpretovať a uplatňovať spolu s príslušnými poznámkami. Prílohy II a III tvoria neoddeliteľnú súčasť tejto dohody.

Článok 15

1. V tejto dohode

- a) „colná hodnota dovážaného tovaru“ znamená hodnotu tovaru na účely vyberania hodnotových ciel z dovážaného tovaru;
- b) „krajina dovozu“ znamená krajinu alebo colné územie dovozu;
- c) „vyrobené“ zahŕňa vypestované, vyprodukované a vydolované.

2. V tejto dohode

- a) „rovnaký tovar“ znamená tovar, ktorý je rovnaký vo všetkých ohľadoch vrátane typických znakov, akosti a mena. Menšie rozdiely vo vzhľade nevylučujú, aby sa tovar, ktorý inak zodpovedá definícii, považoval za rovnaký;
- b) „obdobný tovar“ znamená tovar, ktorý hoci nie je rovnaký vo všetkých ohľadoch, má podobné znaky a podobné zloženie, čo umožňuje, aby plnil rovnakú funkciu a bol obchodne zameniteľný. Kvalita tovaru, jeho dobré meno a existencia výrobnej alebo obchodnej známky patria medzi činitele, ktoré treba vziať do úvahy pri posudzovaní, či ide o obdobný tovar;
- c) pojmy „rovnaký tovar“ a „obdobný tovar“ sa neuplatňujú na tovar, ktorý obsahuje alebo odráža prípadnú techniku, vývoj, umeleckú prax, dizajn, konštrukčnú prácu, projekty a náčrtky, pre ktoré žiadna úprava nebola uskutočnená podľa článku 8 ods. 1b) iv), pretože tieto práce sa uskutočnili v krajine dovozu;
- d) tovar sa nebude posudzovať ako „rovnaký tovar“ alebo „obdobný tovar“, ak nie je vyrobený v tej istej krajine ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť;
- e) tovar vyrobený inou osobou možno vziať do úvahy iba vtedy, ak neexistuje rovnaký tovar alebo obdobný tovar vyrobený tou istou osobou ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť.

3. V tejto dohode „tovar rovnakej kategórie alebo druhu“ znamená tovar, ktorý patrí do jednej skupiny alebo do jedného radu tovarov vyrobených osobitným odvetvím výroby alebo osobitným úsekom výrobného odvetvia a zahŕňa rovnaký alebo obdobný tovar.

4. Na účely tejto dohody sa bude predpokladať, že osoby sú v spojení, iba ak

- a) jedna z nich je členom riaditeľstva alebo správnej rady podniku druhej a naopak;
- b) sú právne uznanými spoločníkmi;
- c) sú zamestnávateľom a zamestnancom;
- d) akákoľvek osoba priamo alebo nepriamo vlastní, kontroluje alebo má v držbe päť percent alebo viac akcií alebo podielov s hlasovacím právom jednej i druhej osoby;
- e) jedna z nich priamo alebo nepriamo kontroluje druhú;

- f) obe priamo alebo nepriamo kontroluje tretia osoba;
- g) obe spoločne priamo alebo nepriamo kontrolujú tretiu osobu;
- h) sú členmi jednej rodiny.

5. Osoby, ktoré sú vzájomne združené v obchode tým, že jedna je výhradným zástupcom, výhradným distribútorom alebo výhradným koncesionárom druhej osoby, budú sa na účely tejto dohody považovať za osoby, ktoré sú v spojení, ak sa na ne vzťahujú ustanovenia odseku 4.

Článok 16

Dovozca má právo, aby mu colná správa krajiny dovozu na písomnú žiadosť písomne oznámila, akým spôsobom bola určená colná hodnota dovážaného tovaru.

Článok 17

Žiadne ustanovenie tejto dohody sa nebude vysvetľovať tak, aby obmedzovalo alebo spochybňovalo práva colnej správy overovať pravdivosť alebo presnosť akéhokoľvek tvrdenia, listiny alebo vyhlásenia predloženého na účely určenia colnej hodnoty.

ČASŤ II

VYKONÁVANIE DOHODY, KONZULTÁCIE A UROVNÁVANIE SPOROV

Článok 18

Inštitúcie

1. Týmto sa zriaďuje Výbor na určenie colnej hodnoty (ďalej v tejto dohode len „Výbor“) zložený zo zástupcov všetkých členov. Výbor zvolí svojho predsedu a bude sa obvykle schádzať raz do roka alebo inak, ak to stanovujú ustanovenia tejto dohody, aby umožnil členom konzultovať otázky týkajúce sa vykonávania systému určovania colnej hodnoty s ktorýmkoľvek členom, pokiaľ by to mohlo ovplyvniť pôsobenie tejto dohody alebo uskutočňovanie jej cieľov, a aby vykonával iné úlohy, ktorými ho môžu členovia poveriť. Sekretariát WTO bude pôsobiť ako Sekretariát Výboru.

2. Bude zriadený Technický výbor na určenie colnej hodnoty (ďalej v tejto dohode len „Technický výbor“) pod záštitou Rady pre colnú spoluprácu (ďalej v tejto dohode len „CCC“), ktorý bude plniť úlohy uvedené v prílohe II k tejto dohode a bude postupovať podľa rokovacích pravidiel obsiahnutých v nej.

Článok 19

Konzultácie a urovnávanie sporov

1. Ak ustanovenia tejto dohody nestanovia inak, použije sa na konzultácie a urovnávanie sporov podľa tejto dohody Dohovor o urovnávaní sporov.

2. Ak sa niektorý člen domnieva, že výhoda, ktorá pre neho priamo alebo nepriamo vyplýva z tejto dohody, je zrušená alebo zmenšená, prípadne dosiahnutie určitého cieľa tejto dohody je ohrozené opatreniami iného člena alebo členov, môže na dosiahnutie vzájomne uspokojivého riešenia tejto záležitosti požiadať príslušného člena alebo členov o konzultácie. Každý člen posúdi s porozumením každú žiadosť iného člena o konzultácie.

3. Technický výbor poskytne na žiadosť radu a pomoc členom, ktorí začali konzultácie.

4. Na žiadosť ktorejkoľvek strany sporu alebo z vlastnej iniciatívy môže porota na skúmanie sporu vzťahujúceho sa na ustanovenia tejto dohody požiadať Technický výbor, aby preskúmal akékoľvek otázky vyžadujúce technické posúdenie. V súvislosti s príslušným sporom porota vymedzí Technickému výboru splnomocnenie a stanoví mu časové obdobie na vypracovanie správy. Porota správu Technického výboru vezme do úvahy. V prípade, že Technický výbor nedosiahne zhodu v záležitosti, ktorá mu bola zverená podľa tohto odseku, porota poskytne zainteresovaným stranám príležitosť predniesť svoje názory na záležitosť priamo porote.

5. Dôverné informácie poskytnuté porote sa nebudú zverejňovať bez oficiálneho súhlasu osoby, organizácie alebo orgánu, ktoré poskytli takéto informácie. Ak sa takéto informácie od poroty požadujú, ale na ich zverejnenie nie je porota splnomocnená, bude so súhlasom osoby, organizácie alebo orgánu zabezpečené nedôverné zhrnutie týchto informácií.

ČASŤ III**OSOBITNÉ A ODLIŠNÉ ZAOBCHÁDZANIE**

Článok 20

1. Rozvojové členské krajiny, ktoré nie sú stranami Dohody o uplatňovaní článku VII Všeobecnej dohody o clách a obchode z 12. apríla 1979, môžu odložiť uplatňovanie ustanovení tejto dohody na obdobie nepresahujúce päť rokov odo dňa nadobudnutia platnosti Dohody WTO pre tieto krajiny. Rozvojové členské krajiny, ktoré sa rozhodnú pre odklad uplatňovania tejto dohody, to oznámia generálnemu riaditeľovi WTO.

2. Okrem ustanovení odseku 1 môžu rozvojové členské krajiny, ktoré nie sú stranami Dohody o uplatňovaní článku VII Všeobecnej dohody o clách a obchode z 12. apríla 1979, odložiť uplatňovanie článku 1 ods. 2b) iii) a článku 6 na obdobie nepresahujúce tri roky po uplatnení všetkých ostatných ustanovení tejto dohody. Rozvojové členské krajiny, ktoré sa rozhodnú pre odklad uplatňovania ustanovení uvedených v tomto odseku, oznámia svoje rozhodnutie generálnemu riaditeľovi WTO.

3. Vyspelé členské krajiny poskytnú vzájomne dohodnutým spôsobom technickú pomoc rozvojovým členským krajinám, ktoré o to požiadajú. Na tomto základe vyspelé členské krajiny vypracujú programy technickej pomoci, ktoré môžu zahŕňať okrem iného školenie personálu, pomoc pri príprave vykonávacích opatrení, prístup k zdrojom informácií o metodike určovania colnej hodnoty a rady o uplatňovaní ustanovení tejto dohody.

ČASŤ IV**ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA**

Článok 21

Výhrady

Na žiadne z ustanovení tejto dohody nemožno uplatňovať výhrady bez súhlasu ostatných členov.

Článok 22

Národné zákonodarstvo

1. Každý člen zabezpečí najneskôr dňom nadobudnutia platnosti tejto dohody zhodnosť svojich zákonov, nariadení a správnych predpisov s ustanoveniami tejto dohody.

2. Každý člen bude informovať Výbor o všetkých zmenách vo svojich zákonoch a nariadeniach, ktoré sa týkajú ustanovení tejto dohody, a o uplatňovaní takýchto zákonov a nariadení.

Článok 23

Preskúvanie

Výbor každoročne preskúma pôsobenie a uplatňovanie tejto dohody s prihliadnutím na jej ciele. Výbor bude každoročne informovať Radu pre obchod s tovarom o vývoji v období, ktorého sa preskúmanie týka.

Článok 24

Sekretariát

Túto dohodu bude zabezpečovať Sekretariát WTO s výnimkou okruhu pôsobnosti špecificky patriacej Technickému výboru, pre ktorý bude službu Sekretariátu zabezpečovať Sekretariát CCC.

PRÍLOHA I**VYSVETLUJÚCE POZNÁMKY**

Všeobecné poznámky

Postupné uplatňovanie metód hodnotenia

1. Články 1 až 7 vymedzujú, ako sa má určovať colná hodnota dovážaného tovaru podľa ustanovení tejto dohody. Metódy hodnotenia sú uvedené v poradí, v akom sa majú uplatňovať. Základná metóda na určenie colnej hodnoty je vymedzená v článku 1 a dovezený tovar sa má hodnotiť podľa ustanovení tohto článku vždy, keď sú stanovené podmienky splnené.

2. Ak colnú hodnotu nemožno určiť podľa ustanovení článku 1, treba postupne prejsť k ďalším článkom až k takému z nich, podľa ktorého možno určiť colnú hodnotu. S výnimkou ustanovenia článku 4 možno použiť ustanovenia ďalšieho článku iba vtedy, ak colnú hodnotu nemožno určiť podľa ustanovení predchádzajúceho článku.

3. Ak dovozca nežiada, aby bolo opačné poradie článkov 5 a 6, dodrží sa normálne poradie. Ak dovozca túto žiadosť uplatní, ale potom sa ukáže, že colnú hodnotu nemožno určiť podľa ustanovení článku 6, colná hodnota sa určí podľa ustanovení článku 5, ak ju možno takto určiť.

4. Ak sa colná hodnota nedá určiť podľa ustanovení článkov 1 až 6, určí sa podľa ustanovení článku 7.

Použitie všeobecne prijatých účtovníckych zásad

1. „Všeobecne prijaté účtovnícke zásady“ sú zásady, ktoré sa v určitej krajine a v určitý čas všeobecne uznávajú alebo ktoré majú podstatnú podporu úradných miest a ktoré určujú, aké ekonomické zdroje a záväzky sa majú zaznamenať ako aktíva a pasíva, aké zmeny v aktívach a pasívach by sa mali zaznamenávať, ako by sa mali aktíva a pasíva a zmeny v nich merať, aké informácie a ako sa môžu zverejňovať a aké finančné výkazy sa majú pripravovať. Tieto normy môžu pozostávať zo smerníc všeobecného použitia, ako aj z podrobných pravidiel a praktík.

2. Na účely tejto dohody bude colná správa každého člena používať informácie pripravené spôsobom zhodným so všeobecne prijatými účtovníckymi zásadami v krajine, na ktorú sa príslušný článok vzťahuje. Napríklad obvyklý zisk a všeobecné výdavky podľa ustanovení článku 5 sa určia s použitím informácií pripravených spôsobom zhodným so všeobecne prijatými účtovníckymi zásadami krajiny dovozu. Naproti tomu obvyklý zisk a všeobecné výdavky podľa ustanovení článku 6 sa určia s použitím informácií pripravených spôsobom zhodným so všeobecne prijatými účtovníckymi zásadami krajiny výroby. Iný príklad: na určenie prvku uvedeného v článku 8 ods. 1b) ii) a vyhotoveného v krajine dovozu sa použijú informácie spôsobom zodpovedajúcim všeobecne prijatým zásadám účtovníctva tejto krajiny.

Poznámky k článku 1

Cena skutočne platená alebo cena, ktorá sa má zaplatiť

1. Cena skutočne platená alebo cena, ktorá sa má zaplatiť, je celková platená cena alebo cena, ktorú má zaplatiť kupujúci predávajúcemu alebo na jeho prospech za dovezený tovar. Platba nemusí nevyhnutne nadobudnúť podobu platby v hotovosti. Môže sa uskutočniť akreditívom alebo cennými papiermi. Platba sa môže uskutočniť priamo alebo nepriamo. Príkladom nepriamej platby môže byť úplné alebo čiastočné vyrovnanie dlhu predávajúceho kupujúcim.

2. Činnosť kupujúceho na vlastný účet iná, než aká sa predpokladá úpravou podľa článku 8, sa nepovažuje za nepriamu platbu predávajúcemu, aj keď možno predpokladať, že predávajúci má z nej prospech. Preto sa úhrada za takúto činnosť nepripočíta pri určovaní colnej hodnoty k cene skutočne platenej alebo k cene, ktorá sa má zaplatiť.

3. Colná hodnota nebude zahŕňať tieto výdavky alebo náklady za predpokladu, že sú odlišné od ceny skutočne platenej alebo od ceny, ktorá sa má zaplatiť za dovezený tovar:

- a) výdavky za konštrukčné práce, postavenie, montáž, údržbu alebo za technickú pomoc vykonané na dovezenom tovare, ako sú investičné celky, stroje alebo zariadenia, po dovoze;
- b) prepravné náklady po dovoze;
- c) dane a poplatky v krajine dovozu.

4. Cena skutočne platená alebo cena, ktorá sa má zaplatiť, sa týka ceny dovezeného tovaru. Preto prevod dividend alebo iných platieb kupujúcim na predávajúceho, ktoré sa nevzťahujú na dovezený tovar, netvorí súčasť colnej hodnoty.

Odsek 1a) iii)

K obmedzeniam, ktoré by cenu skutočne platenú alebo cenu, ktorá sa má zaplatiť, urobili neprijateľnou, patria obmedzenia, ktoré podstatne neovplyvňujú hodnotu tovaru. Príkladom takýchto obmedzení by bol prípad, keď predávajúci automobilov požaduje, aby ich kupujúci nepredával ani nevystavoval pred určitým dátumom, ktorý je začiatkom modelového roka.

Odsek 1b)

1. Ak sa predaj alebo cena urobia závislými od podmienky alebo od úvahy, pre ktorú nie je možné určiť cenu vo vzťahu k hodnotenému tovaru, prevodná hodnota nie je prijateľná na colné účely. Môže ísť napríklad o tieto prípady:

- a) predávajúci stanoví cenu dovážaného tovaru s podmienkou, že kupujúci kúpi aj iný tovar v určitom množstve;

b) cena dovážaného tovaru je závislá od ceny alebo od cien, za ktoré kupujúci dovážaného tovaru predáva iný tovar predávajúcemu dovážaného tovaru;

c) cena je stanovená na základe spôsobu platenia, ktorý nemá vzťah k dovážanému tovaru, ako keď je dovážaný tovar polotovarom, ktorý predávajúci dodal za podmienky, že dostane určité množstvo hotových výrobkov.

2. Podmienky alebo úvahy, ktoré sa týkajú výroby alebo spôsobu predaja dovážaného tovaru, nebudú však dôvodom odmietnutia prevodnej hodnoty. Napríklad skutočnosť, že kupujúci obstará predávajúcemu inžinierske práce alebo plány v krajine dovozu, nebude dôvodom na odmietnutie prevodnej hodnoty na účely článku 1. Podobne ak kupujúci na vlastný účet podnikne, hoci aj po dohode s predávajúcim, činnosť týkajúcu sa spôsobu predaja dovážaného tovaru, netvorí hodnota tejto činnosti súčasť colnej hodnoty a táto činnosť nie je ani dôvodom na odmietnutie prevodnej hodnoty.

Odsek 2

1. Odseky 2a) a 2b) stanovujú odlišné prostriedky na zistenie prijateľnosti prevodnej hodnoty.

2. Odsek 2a) stanovuje, že v prípadoch, keď kupujúci a predávajúci sú v spojení, majú sa okolnosti súvisiace s predajom preskúmať a prevodná hodnota bude prijatá ako colná hodnota za predpokladu, že spojenie neovplyvnilo cenu. Nie je potrebné, aby sa okolnosti preskúmavali vo všetkých prípadoch, keď kupujúci a predávajúci sú v spojení. Takéto preskúmania sa budú požadovať len vtedy, keď sa vyskytnú pochybnosti o prijateľnosti ceny. Ak colná správa nemá pochybnosti o prijateľnosti ceny, mala by byť prijatá bez požadovania ďalších informácií od dovozcu. Napríklad colná správa mohla už skôr preskúmať spojenie alebo už môže mať podrobné informácie týkajúce sa kupujúceho a predávajúceho a z tohto preskúmania alebo z informácií sa už mohla presvedčiť o tom, že spojenie neovplyvnilo cenu.

3. Ak colná správa nemôže prijať prevodnú hodnotu bez ďalšieho zisťovania, mala by poskytnúť dovozcom možnosť predložiť ďalšie podrobné informácie, ktoré môžu byť potrebné na preskúmanie okolností súvisiacich s predajom. V tejto súvislosti by colná správa mala byť pripravená preskúmať príslušné stránky obchodu vrátane spôsobu, ako kupujúci a predávajúci organizujú svoje obchodné vzťahy, a spôsobu, ako sa dospelo ku konkrétnej cene, aby sa rozhodlo, či spojenie ovplyvnilo cenu. Ak sa ukáže, že kupujúci a predávajúci, hoci sú v spojení podľa ustanovení článku 15, kupujú a predávajú jeden druhému, ako keby neboli v spojení, je to dôkaz, že cena nebola ovplyvnená spojením. Napríklad ak sa cena dohodla spôsobom zhodným s bežnými cenovými praktikami v konkrétnom výrobnom odvetví alebo spôsobom, ktorým predávajúci dojednáva svoje predajné ceny s kupujúcimi, ktorí s ním nie sú v spojení, je to dôkaz, že cena nebola ovplyvnená spojením. Ďalej ak sa ukáže, že cena je primeraná na zabezpečenie úhrady všetkých nákladov a zisk zodpovedá celkovému zisku firmy dosiahnutému za reprezentatívne časové obdobie (napr. za ročné obdobie) pri predajoch tovaru rovnakej kategórie alebo druhu, je to dôkaz, že cena nebola ovplyvnená.

4. Odsek 2b) poskytuje dovozcom možnosť, aby preukázal, že prevodná hodnota je veľmi blízka hodnote „testovanej“, ktorú predtým prijala colná správa, a preto je prijateľná podľa ustanovení článku 1. Ak test zodpovedá niektorému z kritérií uvedených v odseku 2b), netreba skúmať otázku ovplyvnenia podľa odseku 2a). Ak už má colná správa dostatok informácií, aby sa bez ďalších podrobných zisťovaní ubezpečila, že niektoré z testov uvedených v odseku 2b) boli splnené, nie je dôvod, aby požadovala od dovozcu dôkaz, že test môže byť splnený. V odseku 2b) výraz „kupujúci, ktorí nie sú v spojení“ znamená kupujúcich, ktorí nie sú v spojení s predávajúcim v žiadnom konkrétnom prípade.

Odsek 2b)

Na to, aby sa rozhodlo, či nejaká hodnota je „veľmi blízka“ druhej, treba vziať do úvahy množstvo faktorov. Tieto faktory zahŕňajú povahu dovážaného tovaru, povahu konkrétneho výrobného odvetvia, obdobie, v ktorom sa tovar dováža, a to, či rozdiel v hodnotách je podstatný z obchodného hľadiska. Pretože sa tieto faktory môžu z prípadu na prípad líšiť, nemožno na každý prípad použiť jednotnú normu, napríklad pevnú percentuálnu sadzbu. Napríklad malý rozdiel v hodnote v prípade, ktorý zahŕňa jeden druh tovaru, môže byť neprijateľný, zatiaľ čo veľký rozdiel v prípade zhrňajúcom iný druh tovaru môže byť prijateľný na rozhodovanie, či prevodná hodnota je veľmi blízka „testovým“ hodnotám uvedeným v článku 1 ods. 2b).

Poznámky k článku 2

1. Pri uplatňovaní článku 2 bude colná správa používať podľa možnosti predaj rovnakého tovaru uskutočnený na rovnakej obchodnej úrovni a v podstate v rovnakom množstve ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť. Ak sa takýto predaj nezistí, môže sa použiť predaj rovnakého tovaru, ktorý sa uskutoční na základe jednej z týchto troch situácií:

- predaj na rovnakej obchodnej úrovni, ale v odlišných množstvách;
- predaj na odlišnej obchodnej úrovni, ale v podstate v rovnakých množstvách; alebo
- predaj na odlišnej obchodnej úrovni a v odlišných množstvách.

2. Ak sa predaj zistí podľa jednej z týchto troch situácií, urobia sa úpravy, berúc podľa okolností do úvahy

- len faktory množstva;

- b) len faktory obchodnej úrovne; alebo
- c) faktory obchodnej úrovne i faktory množstva.

3. Výraz „alebo“ pripúšťa možnosť použiť predaje a urobiť potrebné úpravy v každej z uvedených troch podmienok.

4. Na účely článku 2 prevodná hodnota rovnakého dovezeného tovaru znamená colnú hodnotu upravenú podľa ustanovení odsekov 1b) a 2 tohto článku, ktorá už bola prijatá podľa článku 1.

5. Podmienkou na úpravu odôvodnenú odlišnou obchodnou úrovňou alebo odlišným množstvom je, že sa takáto úprava, či už vedie k zvýšeniu alebo k zníženiu hodnoty, vykoná iba na základe dôkazov, ktoré jasne stanovujú opodstatnenosť a presnosť úprav, napríklad platných cenníkov, ktoré obsahujú ceny týkajúce sa rôznych úrovní alebo rôznych množstiev. Napríklad ak dovážaný tovar, ktorý sa má ohodnotiť, pozostáva zo zásielky 10 jednotiek a jediný rovnaký tovar, pre ktorý existuje prevodná hodnota, sa predal v množstve 500 jednotiek a ak sa zistí, že predávajúci poskytuje kvantitatívne zľavy, môže sa potrebná úprava urobiť s použitím cenníka a ceny platnej pre 10 jednotiek. Nie je potrebné, aby sa predaj 10 jednotiek uskutočnil, ak sa podľa predajov iných množstiev zistí, že cenník je skutočný a vierohodný. Ak však nie je takéto objektívne meradlo, nie je vhodné určiť colnú hodnotu podľa ustanovení článku 2.

Poznámky k článku 3

1. Pri uplatňovaní článku 3 použije colná správa, ak je to možné, predaj obdobného tovaru uskutočnený na rovnakej obchodnej úrovni a v podstate v rovnakom množstve ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť. Ak sa takýto predaj nezistí, môže sa použiť predaj obdobného tovaru, ktorý sa uskutoční podľa jednej z týchto troch situácií:

- a) predaj na rovnakej obchodnej úrovni, ale v odlišných množstvách;
- b) predaj na odlišnej obchodnej úrovni, ale v podstate v rovnakých množstvách; alebo
- c) predaj na odlišnej obchodnej úrovni a v odlišných množstvách.

2. Ak sa predaj zistí podľa jednej z týchto troch situácií, urobia sa úpravy, berúc podľa okolností do úvahy

- a) len faktory množstva;
- b) len faktory obchodnej úrovne; alebo
- c) faktory obchodnej úrovne i faktory množstva.

3. Výraz „alebo“ pripúšťa možnosť použiť predaje a urobiť potrebné úpravy v každej z uvedených troch situácií.

4. Na účely článku 3 prevodná hodnota obdobného dovezeného tovaru znamená colnú hodnotu upravenú podľa ustanovení odsekov 1b) a 2 tohto článku, ktorá už bola prijatá podľa článku 1.

5. Podmienkou na úpravu odôvodnenú odlišnou obchodnou úrovňou alebo odlišným množstvom je, že sa takáto úprava, či už vedie k zvýšeniu alebo k zníženiu hodnoty, vykoná iba na základe dôkazov, ktoré jasne stanovujú opodstatnenosť a presnosť úprav, napríklad platných cenníkov, ktoré obsahujú ceny týkajúce sa rôznych úrovní alebo rôznych množstiev. Napríklad ak dovážaný tovar, ktorý sa má ohodnotiť, pozostáva zo zásielky 10 jednotiek a jediný obdobný dovezený tovar, pre ktorý existuje prevodná hodnota, sa predal v množstve 500 jednotiek a zistilo sa, že predávajúci poskytuje zľavy podľa množstva, môže sa potrebná úprava urobiť s použitím cenníka a ceny platnej pre 10 jednotiek. Nie je potrebné, aby sa predaj 10 jednotiek uskutočnil, ak sa podľa predajov iných množstiev zistí, že cenník je skutočný a vierohodný. Ak však nie je takéto objektívne meradlo, nie je vhodné určiť colnú hodnotu podľa ustanovení článku 3.

Poznámky k článku 5

1. „Jednotková cena, za ktorú... sa tovar predáva v najväčšom úhrnnom množstve“ znamená cenu, za ktorú sa predáva najväčší počet jednotiek v predajoch osobám, ktoré nie sú v spojení s osobami, od ktorých takýto tovar kupujú na prvej obchodnej úrovni, na akej sa takéto predaje po dovoze uskutočňujú.

2. Napríklad tovar sa predáva podľa cenníka, ktorý poskytuje výhodné jednotkové ceny na nákupy uskutočňované vo väčších množstvách:

Predané množstvo	Jednotková cena	Počet predajov	Celkové množstvo predané za každú cenu
1 – 10 jednotiek	100	10 predajov po 5 jednotkách	65
		5 predajov po 3 jednotkách	
11 – 25 jednotiek	95	5 predajov po 11 jednotkách	55

nad 25 jednotiek	90	1 predaj 30 jednotiek	80
		1 predaj 50 jednotiek	

Najväčší počet jednotiek predaných za jednu cenu je 80; jednotková cena za najväčšie úhrnné množstvo je 90.

3. Podľa iného príkladu dochádza k dvom predajom. V prvom predaji sa predáva 500 jednotiek za cenu 95 menových jednotiek za kus. V druhom predaji sa predáva 400 jednotiek za cenu 90 menových jednotiek za kus. V tomto príklade najväčší počet predaných jednotiek je 500; jednotková cena najväčšieho úhrnného množstva je 95.

4. Tretím príkladom by bola situácia, keď sa rôzne množstvá predávajú za rôzne ceny.

a) Predaje

Predané množstvo	Jednotková cena
40 jednotiek	100
30 jednotiek	90
15 jednotiek	100
50 jednotiek	95
25 jednotiek	105
35 jednotiek	90
5 jednotiek	100

b) Spolu

Predané množstvo spolu	Jednotková cena
65	90
50	95
60	100
25	105

V tomto prípade najväčší počet jednotiek predaných za určitú cenu je 65; jednotková cena najväčšieho úhrnného množstva je 90.

5. Predaj v krajine dovozu, ako je uvedený v odseku 1, osobe, ktorá dodáva priamo alebo nepriamo zadarmo alebo za zníženú cenu na použitie v súvislosti s výrobou a predajom dovážaného tovaru na vývoz niektorých z prvkov uvedených v článku 8 ods. 1b), nemožno brať do úvahy pri tvorbe jednotkovej ceny na účely článku 5.

6. Treba si uvedomiť, že „zisk a všeobecné výdavky“ uvedené v článku 5 ods. 1 treba brať ako celok. Číselné údaje na účely tohto odpočtu by sa mali určiť na základe informácií poskytnutých dovozcom alebo v jeho mene, ak jeho údaje nie sú v rozpore s tými, ktoré sa získali z predajov dovezeného tovaru rovnakej kategórie alebo druhu v krajine dovozu. Ak sú číselné údaje v rozpore s týmito číselnými údajmi, môže sa suma pre zisk a všeobecné výdavky zakladať na iných platných informáciách poskytnutých dovozcom alebo v jeho mene.

7. „Všeobecné výdavky“ zahŕňajú priame a nepriame náklady na predajnosť príslušného tovaru.

8. Miestne poplatky, ktoré treba platiť z dôvodu predaja tovaru a ktoré nemôžu byť odpočítané podľa ustanovení článku 5 ods. 1a) iv), sa odpočítajú podľa ustanovení článku 5 ods. 1a) i).

9. Pri určovaní provízií alebo obvyklých ziskov a všeobecných výdavkov podľa ustanovení článku 5 ods. 1 musí sa otázka, či určitý tovar je „rovnakej kategórie alebo druhu“, rozhodnúť z prípadu na prípad so zreteľom na dané okolnosti. Treba skúmať predaje najužšej skupiny alebo triedy dovezeného tovaru rovnakej kategórie alebo druhu v krajine dovozu, ktorá zahŕňa tovar, ktorý sa má ohodnotiť a pre ktorý možno zaobstarať potrebné informácie. Na účely článku 5 „tovar rovnakej kategórie alebo druhu“ zahŕňa tovar dovezený z rovnakej krajiny ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť, ako aj tovar dovezený z iných krajín.

10. Na účely článku 5 ods. 1b) bude „najbližším časom“ čas, v ktorom sa uskutoční predaj dovezeného tovaru alebo rovnakého, alebo obdobného dovážaného tovaru v dostatočnom množstve, aby mohla byť zistená jednotková cena.

11. Ak sa použije metóda podľa článku 5 ods. 2, budú sa odpočty za hodnotu pridanú ďalším spracovaním

zakladať na objektívnych a vyčísliteľných údajoch týkajúcich sa nákladov na takúto prácu. Výpočty sa urobia na podklade vzorcov, návodov, výpočtových metód a iných praktík prijatých v tomto odvetví.

12. Uznáva sa, že metóda hodnotenia uvedená v článku 5 ods. 2 by spravidla nebola použiteľná, ak tovar stratí v dôsledku ďalšieho spracovania svoju totožnosť. Môžu sa však vyskytnúť prípady, keď dovážané tovary síce stratia svoju totožnosť, ale hodnota pridaná spracovaním sa dá zistiť bez veľkých ťažkostí. Na druhej strane môžu sa vyskytnúť aj prípady, keď si dovezený tovar zachová svoju totožnosť, ale tvorí taký malý prvok v tovare predávanom v krajine dovozu, že použitie tejto hodnotiacej metódy by bolo neodôvodnené. Vzhľadom na to treba každú situáciu tohto druhu posudzovať podľa toho, o aký prípad ide.

Poznámky k článku 6

1. Ako všeobecné pravidlo platí, že colná hodnota sa určuje podľa tejto dohody na základe informácií ľahko dostupných v krajine dovozu. Aby sa však určila vypočítaná hodnota, bude možno potrebné preskúmať náklady na výrobu tovaru, ktorý sa má ohodnotiť, alebo iné informácie, ktoré sa musia získať mimo krajiny dovozu. Okrem toho vo väčšine prípadov výrobca tovaru nebude podliehať právomoci úradov krajiny dovozu. Použitie metódy vypočítanej hodnoty bude všeobecne obmedzené na prípady, keď kupujúci a predávajúci sú v spojení a predávajúci je ochotný dodať úradom krajiny dovozu potrebné podklady o nákladoch a v prípade potreby poskytnúť im možnosť neskoršieho overenia.

2. „Cena alebo hodnota“ uvedená v článku 6 ods. 1a) sa určí na základe informácií týkajúcich sa výroby tovaru, ktoré budú predložené výrobcom alebo v jeho mene. Bude založená na obchodných účtoch výrobcu, ak sú tieto účty v zhode so všeobecne prijatými účtovníckymi zásadami používanými v krajine, kde bol tovar vyrobený.

3. „Cena alebo hodnota“ zahrnie cenu prvkov uvedených v článku 8 ods. 1a) ii) a iii). Taktiež bude zahŕňať hodnotu každého prvku uvedeného v článku 8 ods. 1b), ktorý priamo alebo nepriamo dodal kupujúci na použitie v spojitosti s výrobou dovezeného tovaru, a to v primeranom pomere podľa ustanovenia príslušnej poznámky k článku 8. Hodnota prvkov uvedených v článku 8 ods. 1b) iv), ktoré boli vyhotovené v krajine dovozu, bude zahrnutá len vtedy, keď tieto prvky pripadajú na ťarchu výrobcu. Rozumie sa, že žiadna cena alebo hodnota prvkov uvedených v tomto odseku nesmie byť pri určovaní vypočítanej hodnoty započítaná dva razy.

4. „Suma pre zisk a všeobecné výdavky“ uvedená v článku 6 ods. 1b) sa určuje na základe informácií predložených výrobcom alebo v jeho mene, iba ak jeho číselné údaje nie sú v rozpore s číslami, ktoré sa obvykle objavujú v predajoch tovaru rovnakej kategórie alebo druhu ako hodnotený tovar uskutočňovaných výrobcom v krajine vývozu pre vývoz do krajiny dovozu.

5. V tejto súvislosti treba poznamenať, že „sumu pre zisk a všeobecné výdavky“ treba brať ako celok. Z toho vyplýva, že ak v niektorom prípade je výška zisku výrobcu nízka a všeobecné výdavky sú vysoké, jeho zisk a všeobecné výdavky, vzaté dohromady ako celok, môžu napriek tomu byť v súlade so sumami, ktoré sa obvykle vyskytujú v predajoch tovaru rovnakej kategórie alebo druhu. Takáto situácia sa môže vyskytnúť napríklad vtedy, ak výrobok bol uvedený do predaja v krajine dovozu a výrobca sa uspokojil s nízkym alebo nulovým ziskom, aby vyrovnal vysoké všeobecné náklady spojené s uvádzaním. Ak výrobca môže preukázať, že sa uspokojuje s nízkym ziskom z predajov dovážaného tovaru z určitých obchodných dôvodov, treba vziať do úvahy jeho skutočný objem zisku, ak má na to platné obchodné dôvody a jeho cenová politika zodpovedá obvyklej cenovej politike v príslušnom výrobnom odvetví. Taká situácia sa môže vyskytnúť napríklad vtedy, ak výrobcovia boli nútení dočasne znížiť ceny v dôsledku nepredvídateľného poklesu dopytu alebo ak predávajú tovar na doplnenie rozsahu druhov tovaru vyrábaného v krajine dovozu a uspokojujú sa s nízkym ziskom na udržanie konkurencieschopnosti. Ak výrobcom poskytnutá suma pre zisk a všeobecné výdavky nie sú v súlade s tými, ktoré sa obvyčajne vyskytujú v predajoch tovaru rovnakej kategórie alebo druhu ako hodnotený tovar vyrábaný výrobcom v krajine vývozu pre vývoz do krajiny dovozu, suma pre zisk a všeobecné výdavky sa môžu zakladať na iných vhodných informáciách ako na tých, ktoré sú poskytnuté výrobcom tovaru alebo v jeho mene.

6. Ak sa používajú iné informácie ako tie, ktoré boli predložené prostredníctvom výrobcu alebo v jeho mene na účely stanovenia vypočítanej hodnoty, úrady krajiny dovozu budú informovať dovozcu na jeho žiadosť o zdroji týchto informácií, o použitých údajoch a o výpočtoch založených na týchto údajoch s výnimkou ustanovení článku 10.

7. „Všeobecné výdavky“ uvedené v článku 6 ods. 1b) zahŕňajú priame a nepriame náklady na výrobu a predaj tovaru na vývoz, ktoré nie sú zahrnuté podľa článku 6 ods. 1a).

8. Pri rozhodovaní, či niektorý tovar je „rovnakej kategórie alebo druhu“, treba postupovať z prípadu na prípad s prihliadnutím na dané okolnosti. Pri určovaní obvyklých ziskov a všeobecných výdavkov podľa ustanovení článku 6 treba skúmať predaje na vývoz do krajiny dovozu v čo najužšej skupine alebo v čo najužšom rade tovaru, ktoré zahŕňajú hodnotený tovar, o ktorom možno získať potrebné informácie. Na účely článku 6 musí byť „tovar rovnakej kategórie alebo druhu“ z rovnakej krajiny ako tovar, ktorý sa má ohodnotiť.

Poznámky k článku 7

1. Colné hodnoty určované podľa ustanovení článku 7 by mali byť založené v najväčšej možnej miere na predtým určených colných hodnotách.

2. Metódami hodnotenia používanými podľa článku 7 by mali byť metódy, ktoré sú stanovené v článkoch 1 až 6, ale primeraná pružnosť pri použití takýchto metód bude v súlade s cieľmi a ustanoveniami článku 7.

3. Niekoľko príkladov primeranej pružnosti:

- a) Rovnaký tovar – požiadavku, aby sa rovnaký tovar vyvážal v rovnakom alebo v približne rovnakom čase ako tovar, ktorý sa hodnotí, možno vysvetľovať pružne; rovnaký dovážaný tovar vyrobený v inej krajine než v krajine vývozu tovaru, ktorý sa hodnotí, môže byť podkladom na colné hodnotenie; možno použiť colné hodnoty rovnakého dovezeného tovaru, ktoré už boli určené podľa ustanovení článkov 5 a 6.
- b) Obdobný tovar – požiadavku, aby sa obdobný tovar vyvážal v rovnakom alebo v približne rovnakom čase ako tovar, ktorý sa hodnotí, možno vysvetľovať pružne; obdobný dovážaný tovar vyrobený v inej krajine než v krajine vývozu tovaru, ktorý sa hodnotí, môže byť podkladom na colné hodnotenie; možno použiť colné hodnoty obdobného dovezeného tovaru, ktoré už boli určené podľa ustanovení článkov 5 a 6.
- c) Odvodzujúcu metódu – požiadavku, aby sa tovar predával v „stave ako dovezený“, ktorá je obsiahnutá v článku 5 ods. 1a), možno vysvetľovať pružne; lehota „90 dní“ sa môže uplatňovať pružne.

Poznámky k článku 8

Odsek 1a) i)

„Nákupnou províziou“ sa rozumejú poplatky, ktoré platí dovozca svojmu zástupcovi za zastupiteľské služby v zahraničí pri nákupe tovaru, ktorý sa má ohodnotiť.

Odsek 1b) ii)

1. Pri pripočítaní prvkov uvedených v článku 8 ods. 1b) ii) k dovezenému tovaru prichádzajú do úvahy dva faktory – hodnota prvku a spôsob, akým sa táto hodnota pripočíta k dovezenému tovaru. Pripočítanie týchto prvkov by sa malo vykonať príslušným spôsobom primeraným okolnostiam a v súlade so všeobecne prijatými účtovníckymi zásadami.

2. Pokiaľ ide o hodnotu prvku, ak dovozca nadobudne prvok za určitú cenu od predávajúceho, ktorý s ním nie je v spojení, hodnotou prvku je táto cena. Ak prvok zhotovil dovozca alebo osoba, ktorá je s ním v spojení, jeho hodnotou budú náklady na jeho zhotovenie. Ak prvok predtým používal dovozca bez ohľadu na to, či ho sám nadobudol alebo zhotovil, bude treba pôvodnú cenu nadobudnutia alebo zhotovenia znížiť primerane jeho používaniu, aby sa dospelo k hodnote tohto prvku.

3. Okamžite po stanovení hodnoty prvku je nevyhnutné túto hodnotu pripočítať k dovážanému tovaru. Sú tu rôzne možnosti. Napríklad hodnota sa môže pripočítať k prvej zásielke, ak si dovozca želá zaplatiť clo za celú hodnotu naraz. Iný príklad: dovozca môže požiadať, aby hodnota bola pripočítaná k počtu vyrobených jednotiek do času prvej zásielky. Ďalší príklad: dovozca môže požiadať, aby hodnota bola pripočítaná k celej predpokladanej výrobe, ak existujú kontrakty alebo pevné záväzky na túto výrobu. Používaná metóda pripočítania bude závisieť od dokumentácie poskytnutej dovozcom.

4. Na ilustráciu: dovozca dodá výrobcovi formu na použitie pri výrobe dovážaného tovaru a dohodne s ním kontrakt na nákup 10 000 jednotiek. V čase dovozu prvej zásielky 1 000 jednotiek mal už výrobca vyrobených 4 000 jednotiek. Dovožca môže colnú správu požiadať, aby pripočítala hodnotu formy k 1 000 jednotkám, 4 000 jednotkám alebo k 10 000 jednotkám.

Odsek 1b) iv)

1. Hodnoty na pripočítanie za prvky uvedené v článku 8 ods. 1b) iv) sa majú zakladať na objektívnych a vyčísliteľných údajoch. Aby sa minimalizovali náklady tak pre dovozcu, ako aj pre colnú správu pri určovaní hodnôt, ktoré sa majú pripočítať, mali by sa podľa možnosti použiť bežne dostupné údaje z obchodných písomností kupujúceho.

2. Pri prvkoch, ktoré dodal kupujúci a ktoré si kupujúci zakúpil alebo prenajal, bude hodnotou na pripočítanie kúpna cena alebo nájomné. Za prvky, ktoré sú verejne prístupné, sa pripočítajú iba náklady na zaobstaranie kópií.

3. Lahkosť výpočtu hodnôt, ktoré sa majú pripočítať, bude závisieť od štruktúry daného podniku, spôsobu jeho praxe riadenia a od jeho účtovných metód.

4. Napríklad je možné, že firma, ktorá dováža rôzne výrobky pochádzajúce z rôznych krajín, vedie účtovníctvo svojho návrhárskeho strediska mimo krajiny dovozu, aby sa presne ukázali náklady pripočítateľné k danému produktu. V takýchto prípadoch sa môže príslušná úprava urobiť priamo podľa ustanovení článku 8.

5. V inom prípade môže firma preniesť náklady na návrhárske stredisko, umiestnené mimo krajiny dovozu, do všeobecných výdavkov bez toho, že by ich pripočítala k jednotlivým výrobkom. V takomto prípade možno urobiť príslušnú úpravu podľa ustanovení článku 8 s prihliadnutím na dovážaný tovar tým, že sa celkové náklady na návrhárske stredisko pripočítajú k celej výrobe, ktorá služby tohto strediska používa, a takto pripočítané náklady sa pripočítajú k hodnote dovozu podľa počtu jednotiek.

6. Zmeny v uvedených skutočnostiach budú, samozrejme, vyžadovať, aby sa pri určovaní primeranej metódy pripočítania vzali do úvahy rozličné faktory.

7. V prípade, že zhotovenie príslušného prvku zahŕňa množstvo krajín a dlhšie časové obdobie, úprava by sa mala obmedziť na hodnotu skutočne pridanú k tomuto prvku mimo krajiny dovozu.

Odsek 1c)

1. Poplatky za používanie patentov a licenčné poplatky uvedené v článku 8 ods. 1c) môžu zahŕňať okrem iného platby týkajúce sa patentov, obchodných známk a autorských práv. Avšak poplatky za právo reprodukovat' dovážaný tovar v krajine dovozu sa pri určovaní colnej hodnoty nebudú pripočítavať k cene, ktorá bola za dovážaný tovar skutočne platená alebo sa má zaplatiť.

2. Platby uskutočnené kupujúcim za právo distribuovať alebo opätovne predávať dovážaný tovar sa nepripočítajú k cene, ktorá bola za dovážaný tovar skutočne platená alebo sa má zaplatiť, ak nie sú podmienkou predaja dovážaného tovaru na vývoz do krajiny dovozu.

Odsek 3

Ak neexistujú objektívne a vyčísliteľné údaje týkajúce sa prirážok, ktoré sa majú pripočítať podľa ustanovení článku 8, prevodnú hodnotu nemožno určiť podľa ustanovení článku 1. Napríklad poplatok za použitie patentu na základe predajnej ceny litra určitého výrobku v krajine dovozu, ktorý bol dovezený v kilogramoch a po dovoze bol upravený na roztok. Ak sa poplatok za použitie patentu zakladá čiastočne na dovezenom tovare a čiastočne na iných faktoroch, ktoré nijako nesúvisia s dovážaným tovarom (ak sa napríklad zmieša dovezený tovar s domácimi prísadami a nedá sa už samostatne určiť alebo ak sa poplatky za použitie patentu nedajú odlišiť od osobitných finančných dohovorov medzi kupujúcim a predávajúcim), bolo by nevhodné pokúšať sa pripočítať prvok zodpovedajúci tomuto poplatku za použitie patentu. Ak sa však poplatok za použitie tohto patentu zakladá iba na dovážanom tovare a možno ho ľahko vyčísliť, môže sa tento prvok pripočítať k cene skutočne platenej alebo k cene, ktorá sa má zaplatiť.

Poznámka k článku 9

Na účely článku 9 môže byť „čas dovozu“ zhodný s okamihom predloženia colného vyhlásenia.

Poznámky k článku 11

1. Článok 11 poskytuje dovozcovi právo odvolať sa proti rozhodnutiu colnej správy, ktorým bola určená colná hodnota tovaru, ktorý je hodnotený. Odvolanie sa môže najprv podať na vyšší orgán colnej správy, ale dovozca bude mať právo odvolať sa v konečnej inštancii na súd.

2. „Bez pokuty“ znamená, že dovozca nedostane pokutu alebo mu nehrozí pokuta len preto, že sa rozhodol uplatniť svoje právo na odvolanie. Obvyklé súdne trovy a honoráre právnym zástupcom sa nepovažujú za pokuty.

3. Žiadne ustanovenie článku 11 však nebráni členovi, aby požadoval plné zaplatenie vyrubených ciel pred podaním odvolania.

Poznámky k článku 15

Odsek 4

Na účely článku 15 výraz „osoby“ zahŕňa aj právnické osoby.

Odsek 4c)

Na účely tejto dohody je osoba v postavení, že kontroluje druhú, ak je právne alebo skutočne v situácii, že ju môže obmedzovať alebo riadiť.

PRÍLOHA II

TECHNICKÝ VÝBOR NA URČOVANIE COLNEJ HODNOTY

1. V súlade s článkom 18 tejto dohody bude pod záštitou CCC zriadený Technický výbor, aby po technickej stránke zabezpečoval jednotnosť výkladu a uplatňovania tejto dohody.

2. Právomoci Technického výboru budú:

- a) preskúmavať špecifické technické problémy vznikajúce v každodennej administratívnej systéme colného hodnotenia členov a vydávať poradné posudky o vhodných riešeniach na základe predložených skutočností;
- b) na požiadanie študovať zákony, predpisy a praktiky o hodnotení, pokiaľ sa týkajú tejto dohody, a pripravovať správy o výsledkoch týchto štúdií;
- c) pripravovať a vydávať ročné správy o technickej stránke vykonávania a stave tejto dohody;
- d) sústreďovať takéto informácie a poskytovať rady a posudky v akýchkoľvek otázkach týkajúcich sa colného hodnotenia dovážaného tovaru, ktoré si môže vyžiadať ktorýkoľvek člen alebo Výbor. Tieto informácie a posudky môžu nadobudnúť formu poradných odporúčaní, komentárov alebo vysvetliviek;
- e) na požiadanie uľahčiť technickú pomoc členom v záujme podpory medzinárodného prijatia tejto dohody;
- f) preskúmavať záležitosti, ktoré mu predložila porota podľa ustanovení článku 19 tejto dohody;
- g) vykonávať iné úlohy, ktorými ho môže poveriť Výbor.

Všeobecne

3. Technický výbor sa vynasnaží skončiť v primerane krátkom čase prácu na špecifických záležitostiach, osobitne na tých, ktorými ho poverili členovia, Výbor alebo porota. Ako je uvedené v článku 19 ods. 4, porota určí špecifické časové obdobie, v ktorom má dostať správu od Technického výboru a ten správu počas tohto obdobia predloží.

4. Sekretariát CCC bude Technický výbor v jeho činnosti vhodným spôsobom podporovať.

Zastúpenie

5. Každý člen má právo byť zastúpený v Technickom výbore. Každý člen môže vymenovať jedného delegáta a viacerých náhradníkov za svojich zástupcov v Technickom výbore. Člen zastúpený v Technickom výbore sa potom uvádza ako „člen Technického výboru“. Zástupcom členov Technického výboru môžu byť nápomocní poradcovia. Sekretariát WTO sa môže zúčastňovať na takýchto zasadaniach Technického výboru v postavení pozorovateľa.

6. Členov CCC, ktorí nie sú členmi WTO, môže zastupovať na zasadaniach Technického výboru jeden delegát a jeden alebo viacerí náhradníci. Títo zástupcovia sa budú zúčastňovať na zasadaniach Technického výboru ako pozorovatelia.

7. So schválením predsedu Technického výboru môže generálny tajomník CCC (ďalej len „generálny tajomník“) pozvať zástupcov vlád krajín, ktoré nie sú ani členmi WTO, ani členmi CCC, ako aj zástupcov medzinárodných vládnych a obchodných organizácií, aby sa zúčastnili na zasadaní Technického výboru ako pozorovatelia.

8. Vymenovanie delegátov, náhradníkov a poradcov na zasadania Technického výboru sa oznamuje generálnemu tajomníkovi.

Zasadania Technického výboru

9. Technický výbor sa bude schádzať podľa potreby, najmenej však dva razy do roka. Dátum každého stretnutia stanoví Technický výbor na svojom predchádzajúcom zasadaní. Dátum zasadania sa môže zmeniť na žiadosť ktoréhokoľvek člena Technického výboru schválenú jednoduchou väčšinou členov Technického výboru alebo v naliehavých prípadoch na žiadosť predsedu. Napriek ustanoveniu uvedenému v prvej vete tohto odseku Technický výbor sa môže schádzať aj vtedy, ak je to nevyhnutné na posúdenie záležitostí predložených porotou podľa ustanovení článku 19 tejto dohody.

10. Zasadania Technického výboru sa budú konať v sídle CCC, ak nebude rozhodnuté inak.

11. S výnimkou súrnych prípadov generálny tajomník oznámi dátum začatia každého zasadania Technického výboru všetkým členom Technického výboru a účastníkom uvedeným v odsekoch 6 a 7 najmenej 30 dní vopred.

Rokovací poriadok

12. Generálny tajomník navrhne predbežný program každého zasadania a zašle ho členom Technického výboru a tým, ktorí sú uvedení v odsekoch 6 a 7, najmenej 30 dní pred zasadaním s výnimkou súrnych prípadov. Tento program bude obsahovať všetky body, ktorých zaradenie schválil Technický výbor na predchádzajúcom zasadaní,

všetky body, ktoré zaradil predseda z vlastnej iniciatívy, a všetky body, o ktorých zaradenie požiadal generálny tajomník, Výbor alebo ktorýkoľvek člen Technického výboru.

13. Technický výbor schváli program rokovania na začiatku každého zasadania. Počas zasadania môže Technický výbor program kedykoľvek zmeniť.

Funkcionári a rokovací poriadok

14. Technický výbor zvolí z delegátov svojich členov predsedu a jedného alebo viacerých podpredsedov. Predseda a podpredseda budú vykonávať svoju funkciu jeden rok. Odstupujúci predseda a podpredseda môžu byť znovu zvolení. Predseda alebo podpredseda, ktorý prestáva byť zástupcom člena Technického výboru, automaticky stráca svoj mandát.

15. Ak je predseda na niektorom zasadaní alebo na jeho časti neprítomný, bude predsedáť podpredseda. V tom prípade bude mať všetky práva a povinnosti ako predseda.

16. Predseda zasadania sa zúčastní na rokovaní Technického výboru ako predseda, a nie ako zástupca člena Technického výboru.

17. Okrem výkonu iných právomocí, ktoré sú predsedovi zverené inými ustanoveniami týchto pravidiel, bude predseda otvárať a ukončovať každé zasadanie, bude viesť diskusiu, udeľovať slovo a viesť rokovanie podľa týchto pravidiel. Predseda môže tiež vyzvať rečníka na zodpovednosť, ak sú jeho poznámky nemiestne.

18. Pri prerokúvaní akejkoľvek záležitosti môže každá delegácia podať návrh k programu. V tom prípade predseda rozhodne ihneď. Ak sú proti tomuto rozhodnutiu vznesené námietky, predloží ich predseda zasadania na hlasovanie. Rozhodnutie zostane v platnosti, ak nebolo prehlasované.

19. Generálny tajomník alebo funkcionári Sekretariátu CCC, ktorých určí, budú vykonávať funkciu Sekretariátu na zasadaniach Technického výboru.

Rozhodujúca väčšina a hlasovanie

20. Zástupcovia jednoduchej väčšiny členov Technického výboru budú tvoriť rozhodujúcu väčšinu.

21. Každý člen Technického výboru bude mať jeden hlas. Každé rozhodnutie Technického výboru musí schváliť najmenej dvojtretinová väčšina prítomných členov. Bez ohľadu na výsledok hlasovania o určitej otázke Technický výbor môže predložiť úplnú správu Výboru a CCC a uviesť rôzne názory, ktoré boli prednesené v rámci diskusie. Bez ohľadu na uvedené ustanovenia tohto odseku v záležitostiach, ktoré predložila porota, Technický výbor prijme rozhodnutie jednomyselne. Ak sa v Technickom výbore nedosiahne dohoda v predmetnej otázke, ktorú predložila porota, Technický výbor predloží správu, ktorá podrobne obsahuje fakty, a uvedie názory členov.

Jazyky a dokumenty

22. Úradným jazykom Technického výboru bude anglický, francúzsky a španielsky jazyk. Prejavy alebo vyhlásenia v niektorom z týchto troch jazykov budú ihneď preložené do ostatných úradných jazykov, nebudú sa prekladať, iba ak by sa všetky delegácie prekladu vzdali. Prejavy alebo vyhlásenia v inom jazyku budú preložené do anglického, francúzskeho a španielskeho jazyka za rovnakých podmienok, ale v tomto prípade príslušná delegácia zabezpečí preklad do anglického, francúzskeho alebo španielskeho jazyka. Úradné dokumenty Technického výboru budú výlučne v anglickom, francúzskom a španielskom jazyku. Memorandá a korešpondencia na rokovanie Technického výboru sa musia predložiť v jednom z úradných jazykov.

23. Technický výbor vyhotoví správu zo všetkých svojich zasadaní, a ak to predseda považuje za potrebné, aj zápisnice alebo súhrnné správy zo svojich zasadaní. Predseda alebo osoba ním poverená predloží správu o činnosti Technického výboru na každom zasadaní Výboru a na každom zasadaní CCC.

PRÍLOHA III

1. Päťročné obdobie na uplatňovanie ustanovení tejto dohody podľa článku 20 ods. 1 rozvojovými členskými krajinami môže byť v praxi pre určité rozvojové členské krajiny nedostatočné. V takom prípade môže rozvojová členská krajina pred uplynutím obdobia uvedeného v článku 20 ods. 1 požiadať o predĺženie tohto obdobia, pričom sa rozumie, že členovia posúdia takúto žiadosť s porozumením, ak príslušná rozvojová členská krajina môže svoju žiadosť náležite odôvodniť.

2. Rozvojové krajiny, ktoré dosiaľ hodnotia tovar na základe úradne stanovených minimálnych hodnôt, môžu požiadať o výnimku, ktorá im umožní prechodne a na obmedzenom základe zachovať takéto hodnoty podľa podmienok dohodnutých členmi.

3. Rozvojové krajiny, ktoré sa domnievajú, že opačné poradie na žiadosť dovozcu podľa článku 4 tejto dohody môže vyvolať ťažkosti, môžu požiadať o udelenie výnimky z článku 4 takto:

„Vláda... si vyhradzuje právo rozhodnúť, že príslušné ustanovenia článku 4 dohody budú platiť, iba ak colné orgány súhlasia so žiadosťou o opačné poradie uplatňovania článkov 5 a 6.“

Ak rozvojové krajiny takúto výnimku uplatnia, vyslovia s ňou členovia súhlas podľa článku 21 tejto dohody.

4. Rozvojové krajiny môžu požiadať o výnimku, pokiaľ ide o článok 5 ods. 2 tejto dohody, takto:

„Vláda... si vyhradzuje právo rozhodnúť, že článok 5 ods. 2 dohody sa bude uplatňovať podľa ustanovení príslušných poznámok k nemu, či už o to dovozca požiada, alebo nie.“

Ak rozvojové krajiny takúto výnimku uplatnia, vyslovia s ňou členovia súhlas podľa článku 21 tejto dohody.

5. Určité rozvojové krajiny môžu mať problémy s uplatňovaním článku 1 tejto dohody, pokiaľ ide o dovozy výhradnými zástupcami, distribútormi a sprostredkovateľmi do ich krajín. Ak takéto problémy vzniknú v praxi členov rozvojových krajín uplatňujúcich dohodu, táto otázka sa na požiadanie týchto členov preskúma, aby sa našlo vhodné riešenie.

6. Článok 17 uznáva, že pri uplatňovaní tejto dohody môže vzniknúť colným správam potreba preskúmať pravdivosť alebo presnosť akýchkoľvek tvrdení, listín alebo vyhlásení, ktoré im boli predložené na účely určenia colnej hodnoty. Tento článok tiež pripúšťa, že možno začať skúmať, napríklad na účely overenia, či prvky hodnoty vyhlásenej alebo predloženej colným úradom v súvislosti s určením colnej hodnoty sú úplné a správne. Členovia majú právo s výnimkou svojich vnútorných zákonov a predpisov očakávať pri týchto skúmaníach plnú spoluprácu dovozcov.

7. Cena skutočne platená alebo cena, ktorá sa má zaplatiť, zahŕňa všetky platby uskutočnené, alebo ktoré sa majú uskutočniť, ako podmienku predaja dovážaného tovaru kupujúcim predávajúcemu alebo kupujúcim tretej strane na účely plnenia záväzku predávajúceho.

DOHODA

o kontrole pred odoslaním

Členovia,

berúc na vedomie, že sa ministri 20. septembra 1986 dohodli, že cieľom Uruguajského kola mnohostranných obchodných rokovaní bude „uskutočniť ďalšiu liberalizáciu a rozšírenie svetového obchodu“, „posilniť úlohu GATT“ a „zvýšiť schopnosť systému GATT prispôbiť sa vývoju medzinárodného ekonomického prostredia“,

berúc na vedomie, že mnohé rozvojové členské krajiny uplatňujú kontrolu pred odoslaním,

uznávajú potrebu rozvojových krajín takto konať dovtedy, pokiaľ bude nevyhnutné overovať kvalitu, množstvo alebo cenu dovážaného tovaru,

pamätajúc na to, že takéto programy sa musia vykonať bez zbytočného predlžovania alebo bez nerovnakého zaobchádzania,

majúc na zreteli, že kontrola sa v súlade s definíciou vykonáva na území vyvážajúcich členov,

uznávajú potrebu vytvoriť odsúhlasený medzinárodný rámec práv a povinností ako členov užívateľov, tak aj vyvážajúcich členov,

uznávajú, že sa princípy a záväzky podľa GATT 1994 vzťahujú na tie činnosti orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním, ktoré sú nariadené vládami, ktoré sú členmi WTO,

uznávajú, že je žiaduce zabezpečiť prehľadnosť činností orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním a právnych predpisov týkajúcich sa kontroly pred odoslaním,

želajúc si urýchlené, účinné a spravodlivé vyriešenie sporov medzi vývozcami a orgánmi vykonávajúcimi kontrolu pred odoslaním vyplývajúcich z tejto dohody,

dohodli sa takto:

Článok 1

Rozsah pôsobnosti – definície

1. Táto dohoda sa bude vzťahovať na všetky činnosti spojené s kontrolou pred odoslaním, vykonávané na území členov bez ohľadu na to, či sa takéto činnosti uskutočňujú na základe zmluvy alebo z poverenia vlády alebo ľubovoľného vládneho orgánu člena.

2. Výraz „člen užívateľ“ sa vzťahuje na člena, ktorého vláda alebo ľubovoľný vládny orgán uzavrie zmluvu alebo splnomocní na vykonávanie kontroly pred odoslaním.

3. Činnosti spojené s kontrolou pred odoslaním sú všetky činnosti vzťahujúce sa na overovanie kvality, množstva, ceny vrátane devízového kurzu a platobných podmienok a/alebo colnej klasifikácie tovaru, ktorý sa má vyvážať na územie člena užívateľa.

4. Výraz „orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním“ sa vzťahuje na akýkoľvek orgán alebo na organizáciu, s ktorou člen dohodne zmluvu alebo ktorá je splnomocnená členom na výkon činností spojených s kontrolou pred odoslaním.¹⁾

Článok 2

Povinnosti členov užívateľov

Nediskriminácia

1. Členovia užívatelia zabezpečia, aby sa činnosti spojené s kontrolou pred odoslaním vykonávali nediskriminačným spôsobom a aby postupy a kritériá používané pri výkone týchto činností boli objektívne a uplatňovali sa rovnakým spôsobom voči všetkým vývozcom, ktorých sa táto činnosť týka. Zabezpečia jednotné vykonávanie kontroly všetkými kontrolórmí orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním, s ktorými o tom uzavreli zmluvu alebo ktoré na to splnomocnili.

Vládne predpisy

2. Členovia užívatelia zabezpečia, aby sa v priebehu činností spojených s kontrolou pred odoslaním dodržiavali vo vzťahu k ich zákonom, nariadeniam a požiadavkám ustanovenia článku III ods. 4 GATT 1994 v príslušnom rozsahu.

---

¹⁾ Toto ustanovenie neukladá členom povinnosť, aby povoľovali vládnym orgánom iných členov vykonať kontrolu pred odoslaním na ich území.

Miesto kontroly

3. Členovia užívateľia zabezpečia, aby sa všetky činnosti spojené s kontrolou pred odoslaním vrátane vyhotovenia čistej správy o náleze alebo záznamu o jej nevyhotovení vykonali na colnom území, z ktorého sa tovar vyváža, alebo ak sa kontrola nemôže vykonať na tomto colnom území vzhľadom na celkovú povahu daného tovaru, alebo ak obidve strany súhlasia, na colnom území, na ktorom je tovar vyrobený.

Normy

4. Členovia užívateľia zabezpečia, aby sa kontrola množstva a kvality vykonávala v súlade s normami dohodnutými predávajúcim a kupujúcim v kúpnej zmluve a aby v prípade absencie takýchto noriem platili príslušné medzinárodné normy.²⁾

Prehľadnosť

5. Členovia užívateľia zabezpečia, aby sa činnosti spojené s kontrolou pred odoslaním uskutočňovali prehľadne.

6. Členovia užívateľia zabezpečia, aby pri prvom kontakte s vývozcami orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním poskytli vývozcom všetky informácie, ktoré sú potrebné na splnenie kontrolných predpisov. Orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním poskytnú vývozcom aktuálne informácie, ak ich budú požadovať. Tieto informácie budú zahŕňať odkazy na právne predpisy členov užívateľov týkajúce sa kontrolnej činnosti pred odoslaním a budú ďalej zahŕňať postupy a kritériá používané pri kontrole a na účely overenia cien a výmenných kurzov, práva vývozcov voči kontrolným orgánom a odvolacie konanie stanovené podľa odseku 21. Dodatočné procedurálne predpisy alebo zmeny v existujúcich predpisoch nebudú uplatnené na zásielku, ak príslušný vývozca nebude informovaný o týchto zmenách v čase, keď je dohodnutý termín kontroly. Avšak v naliehavých situáciách uvedených v článkoch XX a XXI GATT 1994 takéto dodatočné predpisy alebo zmeny sa môžu uplatňovať na zásielku skôr, ako bol vývozca informovaný. Táto skutočnosť však nezbavuje vývozcov ich povinnosti dodržiavať dovozné predpisy členov užívateľov.

7. Členovia užívateľia zabezpečia, aby boli informácie uvedené v odseku 6 vhodným spôsobom dostupné vývozcom a aby kontrolné úrady orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním slúžili ako informačné strediská, v ktorých tieto informácie budú dostupné.

8. Členovia užívateľia ihneď zverejnia všetky príslušné právne predpisy týkajúce sa činností spojených s kontrolou pred odoslaním takým spôsobom, aby umožnili ostatným vládam a obchodníkom oboznámiť sa s nimi.

Ochrana dôverných obchodných informácií

9. Členovia užívateľia zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním zaobchádzali so všetkými informáciami, ktoré získajú počas kontroly pred odoslaním, ako s dôvernými obchodnými informáciami, ak ešte neboli zverejnené, všeobecne dostupné tretím stranám alebo iným spôsobom prístupné verejnosti. Členovia užívateľia zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním dodržali tento postup.

10. Členovia užívateľia poskytnú na požiadanie informácie o opatreniach, ktoré podnikajú na dodržiavanie ustanovení odseku 9. Ustanovenia tohto odseku nebudú požadovať od žiadneho člena zverejnenie dôverných informácií, ktoré by ohrozilo účinnosť programov kontroly pred odoslaním alebo by poškodilo oprávnený obchodný záujem verejných alebo súkromných podnikov.

11. Členovia užívateľia zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním nevydali dôverné obchodné informácie žiadnej tretej strane s výnimkou toho, ak by sa orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním podieľali na týchto informáciách s vládnymi orgánmi, ktoré s nimi uzavreli dohodu alebo ich splnomocnili na túto činnosť. Členovia užívateľia zabezpečia, aby dôverné obchodné informácie, ktoré získali od orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním, s ktorými uzavreli dohodu alebo ich splnomocnili na túto činnosť, boli primerane chránené. Orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním sa môžu deliť o tieto informácie s vládami, ktoré s nimi uzavreli dohodu alebo ich splnomocnili, len pokiaľ ide o informácie bežne požadované pre akreditívy alebo iné formy platby, alebo na účely colnej, licenčnej alebo devízovej kontroly.

12. Členovia užívateľia zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním nepožadovali od vývozcov poskytovanie informácií týkajúcich sa

- a) výrobných údajov o patentových, licenčných alebo o nezverejnených postupoch alebo o postupoch, pri ktorých bola podaná žiadosť o udelenie patentu;
- b) nezverejnených technických údajov iných, ako sú údaje nevyhnutné na preukázanie, že boli dodržané technické predpisy alebo normy;
- c) vnútorných cien vrátane výrobných nákladov;
- d) úrovni zisku;

²⁾ Medzinárodná norma je norma prijatá vládou alebo mimovládou organizáciou, ktorej členstvo je otvorené všetkým členom, pričom jednou z jej uznaných činností je činnosť v oblasti normalizácie.

e) podmienok kontraktov medzi vývozcami a ich dodávateľmi, pokiaľ by inak nebolo možné, aby orgány vykonali príslušnú kontrolu. V takom prípade orgán požiada len o informácie nevyhnutné na tento účel.

13. Informácie uvedené v odseku 12, ktoré orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním nebudú inak žiadať, môže poskytnúť vývozca dobrovoľne na dokreslenie určitého prípadu.

Konflikt záujmov

14. Členovia užívateľa zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním brali taktiež do úvahy ustanovenia o ochrane dôverných obchodných informácií uvedené v odsekoch 9 až 13 alebo postupy na zamedzenie konfliktu záujmov

- a) medzi orgánmi vykonávajúcimi kontrolu pred odoslaním a ktorýmikoľvek subjektmi, ktoré sú v spojení s danými orgánmi vykonávajúcimi kontrolu pred odoslaním, vrátane akýchkoľvek subjektov, kde posledne menovaný má finančný alebo obchodný záujem, alebo ktorýmikoľvek subjektmi, ktoré majú finančný záujem v orgánoch vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním a ktorým orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním majú vykonať kontrolu;
- b) medzi orgánmi vykonávajúcimi kontrolu pred odoslaním a ktorýmikoľvek inými subjektmi vrátane tých, ktoré sú predmetom kontroly pred odoslaním, s výnimkou vládnych orgánov, ktoré uzavierajú dohody alebo ich splnomocňujú na vykonávanie kontroly;
- c) medzi útvarmi orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním zaoberajúcimi sa aj inými činnosťami ako tými, ktoré sa vyžadujú pri vykonávaní kontroly.

Omeškania

15. Členovia užívateľa zabezpečia, aby sa orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním vyhýbali bezdôvodným omeškaniam pri kontrole zásielok. Členovia užívateľa zabezpečia, aby v prípade, ak sa orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním a vývozca dohodnú na termíne kontroly, orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním vykonal kontrolu k tomuto termínu, ak nie je zmenený vzájomnou dohodou medzi vývozcom a orgánom vykonávajúcim kontrolu pred odoslaním, alebo je orgánu vykonávajúcemu kontrolu pred odoslaním zabraňované tak urobiť vývozcom alebo vyššou mocou.³⁾

16. Členovia užívateľa zabezpečia, aby po prijatí konečných dokumentov a po skončení kontroly orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním v priebehu piatich pracovných dní buď vyhotovili čistú správu o náleze, alebo poskytli podrobné písomné vysvetlenie uvádzajúce dôvody na jej nevyhotovenie. Členovia užívateľa zabezpečia, aby v druhom prípade orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním poskytli vývozcom možnosť predložiť ich písomné stanoviská, a ak to vývozcovia požadujú, zariadili opätovnú kontrolu v najbližšom vzájomne prijateľnom termíne.

17. Členovia užívateľa zabezpečia, aby na požiadanie vývozcov orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním uskutočnili pred termínom fyzickej kontroly predbežné overenie ceny, a ak je to možné, aj výmenného kurzu na základe kontraktu medzi vývozcom a dovozcom, predbežnej faktúry, a ak je to možné, i žiadosti o povolenie dovozu. Členovia užívateľa zabezpečia, aby cena alebo výmenný kurz, ktoré prijal orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním, na základe takéhoto predbežného overenia neboli odvolané za predpokladu, že tovar súhlasí s dovoznou dokumentáciou a/alebo dovoznou licenciou. Zabezpečia, aby po vykonaní predbežného overenia orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním okamžite písomne informovali vývozcov buď o prijatí, alebo o podrobných dôvodoch neprijatia ceny a/alebo výmenného kurzu.

18. Členovia užívateľa zabezpečia, aby na účely zamedzenia oneskoreného platenia orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním zaslali vývozcom alebo splnomocneným zástupcom vývozcov čistú správu o náleze tak rýchlo, ako je to možné.

19. Členovia užívateľa zabezpečia, aby v prípade písomnej chyby v čistej správe o náleze orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním opravili chybu a opravenú informáciu čo najrýchlejšie zaslali príslušným stranám.

Overovanie ceny

20. Členovia užívateľa v snahe zabrániť nadfakturácii, podfakturácii a podvodu zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním overili cenu⁴⁾ podľa týchto zásad:

- a) orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním odmietnu kontrahovanú cenu medzi vývozcom a dovozcom len vtedy, ak môžu dokázať, že ich nález o nepresvedčivosti ceny je založený na overovacom procese, ktorý je v súlade s kritériami uvedenými v písmenách b) až e);

³⁾ Na účely tejto dohody „vyššia moc“ znamená tieseň alebo donucovanie, ktorému nie je možné čeliť a je dôsledkom nepredvídateľných skutočností oslobodzujúcich od splnenia zmluvy.

⁴⁾ Povinnosťami členov užívateľov, pokiaľ ide o služby orgánov vykonávajúcich kontrolu pred odoslaním v súvislosti s colnou hodnotou, budú povinnosťami, ktoré prijali členovia v GATT 1994 a v ostatných mnohostranných obchodných dohodách zahrnutých v prílohe 1A k Dohode WTO.

- b) orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním založia svoje cenové porovnanie na overenie vývozných cien na cene (cenách) rovnakého alebo podobného tovaru ponúkaného na vývoz z tej istej krajiny vývozu v rovnakom alebo v približne rovnakom čase, za konkurenčných a porovnateľných podmienok predaja, v súlade s obvyklými obchodnými praktikami, ktorá je očistená od akýchkoľvek použiteľných bežných zliav. Takéto porovnanie bude založené na nasledujúcom:
- použijú sa len ceny poskytujúce platnú porovnateľnú základňu, berúc do úvahy zodpovedajúce ekonomické faktory týkajúce sa krajiny dovozu a krajiny alebo krajín použitých na porovnanie cien,
  - orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním sa nebude spoliehať na cenu tovaru ponúkaného na vývoz do rôznych krajín dovozu, aby ľubovoľne stanovil najnižšiu cenu zásielky,
  - orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním vezme do úvahy špecifické prvky uvedené v písmene c),
  - v ktoromkoľvek štádiu postupu uvedenom vyššie poskytne orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním vývozcovi možnosť na vysvetlenie ceny;
- c) pri overovaní cien budú orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním brať primeraný ohľad na podmienky predajnej zmluvy a všeobecne používané faktory ovplyvňujúce obchodný prípad; tieto faktory zahŕňajú, ale nebudú sa obmedzovať na obchodnú úroveň a množstvo predaja, dodacie lehoty a podmienky, cenové doložky, špecifikácie kvality, špeciálne vlastnosti vzorov, špeciálne špecifikácie dopravy alebo balenia, veľkosť objednávky, promptný predaj, sezónne vplyvy, poplatky za licencie alebo iné poplatky z titulu duševného vlastníctva a služby poskytované ako súčasť kontraktu, ak nie sú obvykle účtované osobitne; budú zahŕňať aj určité prvky týkajúce sa cien stanovených vývozcom, ako napríklad zmluvný vzťah medzi vývozcom a dovozcom;
- d) overovanie dopravných sadziieb sa bude týkať len ceny zodpovedajúcej použitému spôsobu dopravy v krajine vývozu v súlade s tým, ako je dohodnuté v kúpnej zmluve;
- e) na účely overovania cien nebudú použité tieto prvky:
- predajná cena tovaru v krajine dovozu vyrábaného v tejto krajine,
  - cena tovaru na vývoz z inej krajiny, ako je krajina vývozu,
  - výrobné náklady,
  - ľubovoľné alebo fiktívne ceny alebo hodnoty.

Odvolačie konanie

21. Členovia užívateľia zabezpečia, aby orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním stanovili postupy na prijímanie, posudzovanie a vydávanie rozhodnutí o sťažnostiach vývozcov a aby informácie týkajúce sa týchto postupov boli prístupné vývozcom v súlade s ustanoveniami odsekov 6 a 7. Členovia užívateľia zabezpečia, aby sa postupy vypracovali a dodržiavali v súlade s týmito zásadami:

- orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním určia jedného alebo viacerých úradníkov, ktorí budú k dispozícii počas normálnych úradných hodín v každom meste alebo v prístave, v ktorom je administratívny úrad na kontrolu pred odoslaním, ktorý bude prijímať, posudzovať a vydávať rozhodnutia o odvolaniach alebo o sťažnostiach vývozcov;
- vývozcovia písomne poskytnú určeným úradníkom údaje týkajúce sa konkrétneho obchodného prípadu, povahy sťažnosti a navrhovaného riešenia;
- určený úradník alebo určení úradníci budú s porozumením posudzovať sťažnosti vývozcov a rozhodnú pokiaľ možno čo najskôr po prijatí dokumentácie uvedenej v písmene b).

Porušenie

22. Pri porušení ustanovení článku 2 členovia užívateľia zabezpečia, aby sa s výnimkou čiastkových zásielok nekontrolovali zásielky, ktorých hodnota je menšia ako minimálna hodnota používaná pre takéto zásielky, určená členom užívateľom, s výnimkou výnimočných okolností. Táto minimálna hodnota bude tvoriť súčasť informácií poskytnutých vývozcom podľa ustanovení odseku 6.

Článok 3

Povinnosti vyvážajúcich členov

Nediskriminácia

1. Vyvážajúci členovia zabezpečia, aby sa ich právne predpisy týkajúce sa činností spojených s kontrolou pred odoslaním uplatňovali nediskriminačne.

Prehľadnosť

2. Vyvážajúci členovia v čo najkratšom čase zverejnia všetky právne predpisy týkajúce sa činností spojených s kontrolou pred odoslaním takým spôsobom, ktorý umožní, aby sa s nimi oboznámili iné vlády a obchodníci.

Technická pomoc

3. Vyvážajúci členovia ponúknu členom užívateľom, ak o to požiadajú, technickú pomoc zameranú na dosiahnutie cieľov tejto dohody na základe vzájomne dohodnutých podmienok.⁵⁾

Článok 4

Nezávislé preskúmovacie konania

Členovia budú podporovať orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním a vývozcov, aby navzájom riešili svoje spory. Ktorákoľvek strana však môže do dvoch pracovných dní po predložení sťažnosti v súlade s ustanoveniami článku 2 ods. 21 predložiť spor na nezávislé preskúmanie. Členovia prijmú všetky primerané opatrenia, ktoré majú k dispozícii, aby zabezpečili, že budú stanovené a dodržiavané tieto postupy:

- a) tieto konania bude zabezpečovať nezávislý orgán ustanovený spoločne organizáciou zastupujúcou orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním a organizáciou zastupujúcou vývozcov na účely tejto dohody;
- b) nezávislý orgán uvedený v písmene a) zostaví zoznam expertov obsahujúci
  - i) skupinu členov vymenovaných organizáciou zastupujúcou orgány vykonávajúce kontrolu pred odoslaním,
  - ii) skupinu členov vymenovaných organizáciou zastupujúcou vývozcov,
  - iii) skupinu nezávislých obchodných expertov vymenovaných nezávislou organizáciou uvedenou v písmene a).Geografické zloženie expertov v tomto zozname bude také, aby umožňovalo urýchlené riešenie akýchkoľvek sporov predpokladaných podľa týchto konaní. Tento zoznam bude zostavený v priebehu dvoch mesiacov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO a bude sa každoročne aktualizovať. Zoznam bude verejne dostupný. Bude oznámený Sekretariátu a rozoslaný všetkým členom;
- c) vývozca alebo orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním, ktorý si praje iniciovať spor, sa skontaktuje s nezávislým orgánom uvedeným v písmene a) a požiada o ustanovenie poroty. Za ustanovenie poroty bude zodpovedný nezávislý orgán. Táto porota bude pozostávať z troch členov. Členovia poroty budú vybraní tak, aby sa zabránilo zbytočným nákladom a omeškaniam. Prvý člen bude vybraný zo skupiny i) uvedeného zoznamu príslušným orgánom vykonávajúcim kontrolu pred odoslaním pod podmienkou, že tento člen nemá vzťah k tomuto orgánu. Druhý člen bude vybraný zo skupiny ii) uvedeného zoznamu príslušným vývozcom pod podmienkou, že tento člen nemá vzťah k tomuto vývozci. Tretí člen bude vybraný zo skupiny iii) uvedeného zoznamu nezávislým orgánom uvedeným v písmene a). Proti akémukoľvek nezávislému obchodnému expertovi vybranému zo skupiny iii) uvedeného zoznamu nebudú vznesené žiadne námietky;
- d) nezávislý obchodný expert vybraný zo skupiny iii) uvedeného zoznamu bude predsedom poroty. Nezávislý obchodný expert prijme nevyhnutné rozhodnutia na zabezpečenie rýchleho urovnania sporu porotou napríklad o tom, či si skutočnosti daného prípadu vyžadujú, aby sa členovia poroty zišli, a ak sa tak má stať, kde sa toto stretnutie uskutoční vzhľadom na miesto prerokúvanej kontroly;
- e) ak sa tak sporné strany dohodnú, bude musieť nezávislý orgán uvedený v písmene a) vybrať zo skupiny iii) uvedeného zoznamu jedného nezávislého obchodného experta, aby preskúmal daný spor. Tento expert prijme nevyhnutné rozhodnutia na zabezpečenie rýchleho urovnania sporu, prihliadajúc napríklad na miesto prerokúvanej kontroly;
- f) predmetom preskúmania bude zistiť, či v priebehu prerokúvanej kontroly postupovali sporné strany podľa ustanovení tejto dohody. Konanie sa uskutoční urýchlene a poskytne príležitosť obidvom stranám, aby predložili svoje stanoviská osobne alebo písomne;
- g) rozhodnutia trojčlennej poroty budú prijímané väčšinovým hlasovaním. Rozhodnutie o spore sa uskutoční do ôsmich pracovných dní od podania žiadosti o nezávislé preskúmanie a zašle sa účastníkom sporu. Táto lehota by sa mohla predĺžiť po dohode účastníkov sporu. Porota alebo nezávislý obchodný expert rozdelí náklady podľa povahy prípadu;
- h) rozhodnutie poroty bude záväzné pre orgán vykonávajúci kontrolu pred odoslaním a pre vývozcu, ktorí sú účastníkmi sporu.

Článok 5

Oznámenie

Členovia predložia Sekretariátu kópie zákonov a nariadení, ktorými uvádzajú túto dohodu do platnosti, ako aj kópie akýchkoľvek iných právnych predpisov týkajúcich sa kontroly pred odoslaním, len čo Dohoda WTO nadobudne pre príslušného člena platnosť. Žiadne zmeny v zákonoch a nariadeniach vzťahujúcich sa na kontrolu pred odoslaním sa nebudú uplatňovať skôr, ako budú oficiálne zverejnené. Ihneď po ich zverejnení budú oznámené Sekretariátu, ktorý bude informovať členov o dostupnosti týchto zmien.

⁵⁾ Technickú pomoc možno poskytnúť na dvojstrannej, viacstrannej alebo na mnohostrannej úrovni.

Článok 6

Revízia

Na konci druhého roka od nadobudnutia platnosti Dohody WTO a potom každé tri roky preskúma Konferencia ministrov ustanovenia, realizáciu a pôsobenie tejto dohody, berúc do úvahy jej ciele a skúsenosti získané počas jej pôsobenia. Ako výsledok tohto preskúmania môže Konferencia ministrov zmeniť ustanovenia dohody.

Článok 7

Konzultácie

Členovia budú na požiadanie konzultovať s ostatnými členmi akúkoľvek záležitosť ovplyvňujúcu uplatňovanie tejto dohody. V takých prípadoch sa pre túto dohodu použijú ustanovenia článku XXII GATT 1994 tak, ako sú vypracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov.

Článok 8

Urovnávanie sporov

Akýkoľvek spor medzi členmi týkajúci sa uplatňovania tejto dohody bude sa riadiť ustanoveniami článku XXIII GATT 1994 tak, ako sú vypracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov.

Článok 9

Záverečné ustanovenia

1. Členovia prijímú nevyhnutné opatrenia na uplatňovanie tejto dohody.
2. Členovia zabezpečia, aby ich právne predpisy neboli v rozpore s ustanoveniami tejto dohody.

DOHODA

o pravidlách pôvodu

Členovia,

berúc na vedomie, že sa ministri 20. septembra 1986 dohodli, že cieľom Uruguajského kola mnohostranných obchodných rokovaní bude „uskutočniť ďalšiu liberalizáciu a rozšírenie svetového obchodu“, „posilniť úlohu GATT“ a „zvýšiť schopnosť systému GATT prispôbiť sa vývoju medzinárodného ekonomického prostredia“,

želajúc si podporovať ciele GATT 1994,

uznávajúc, že jasné a vopred známe pravidlá pôvodu a ich uplatňovanie uľahčujú pohyb v medzinárodnom obchode,

želajúc si zabezpečiť, aby samotné pravidlá pôvodu nevytvárali zbytočné prekážky v obchode,

želajúc si zabezpečiť, aby pravidlá pôvodu nezbavili účinnosti alebo neporušili práva členov podľa GATT 1994,

uznávajúc, že je žiaduce zabezpečiť prehľadnosť právnych predpisov a postupov týkajúcich sa pravidiel pôvodu,

želajúc si zabezpečiť, aby sa pravidlá pôvodu pripravovali a uplatňovali nestranným, prehľadným, vopred známym, dôsledným a neutrálnym spôsobom,

uznávajúc existenciu mechanizmu konzultácií a postupov na rýchle, účinné a spravodlivé rozhodovanie sporov, ktoré môžu vyplývať z tejto dohody,

želajúc si harmonizovať a objasniť pravidlá pôvodu,

dohodli sa takto:

ČASŤ I

DEFINÍCIE A ROZSAH

Článok 1

Pravidlá pôvodu

1. Na účely častí I až IV tejto dohody sa pravidlá pôvodu definujú ako všeobecne záväzné právne predpisy, nariadenia a správne rozhodnutia uplatňované ktorýmkoľvek členom na určenie krajiny pôvodu tovaru za predpokladu, že tieto pravidlá pôvodu sa netýkajú zmluvného alebo autonómneho obchodného režimu smerujúceho k poskytovaniu colných preferencií presahujúcich uplatňovanie článku I ods. 1 GATT 1994.

2. Pravidlá pôvodu uvedené v odseku 1 zahŕňajú všetky pravidlá pôvodu používané ako súčasť nepreferenčných nástrojov obchodnej politiky, ako je uplatňovanie zaobchádzania na základe doložky najvyšších výhod podľa článkov I, II, III, XI a XIII GATT 1994, antidumpingových a vyrovnávacích ciel podľa článku VI GATT 1994, ochranných opatrení podľa článku XIX GATT 1994, predpisov o označovaní pôvodu podľa článku IX GATT 1994 a akýchkoľvek diskriminačných kvantitatívnych obmedzení alebo colných kvót. Zahŕňajú aj pravidlá pôvodu používané na účely vládnych zákaziek a obchodnej štatistiky.¹⁾

ČASŤ II

PRAVIDLÁ NA ZABEZPEČENIE UPLATŇOVANIA PRAVIDIEL PÔVODU

Článok 2

Pravidlá počas prechodného obdobia

Až do skončenia pracovného programu harmonizácie pravidiel pôvodu, uvedeného v časti IV, členovia zabezpečia, aby

a) vo vydaných všeobecne záväzných správnych rozhodnutiach boli jasne určené podmienky, ktoré treba splniť.

Predovšetkým

i) v prípadoch použitia kritéria zmeny colného zaradenia musí toto pravidlo pôvodu a akékoľvek výnimky z neho jasne určiť položky a čísla colnej nomenklatúry, na ktoré sa pravidlo vzťahuje,

ii) v prípadoch použitia hodnotového percentuálneho kritéria ad valorem musí byť v pravidlách pôvodu uvedená metóda percentuálneho výpočtu,

iii) v prípadoch použitia kritéria opracovania alebo spracovania musí byť presne vymedzená operácia, ktorá postačuje na získanie pôvodu daného tovaru,

¹⁾ Toto ustanovenie sa netýka pravidiel vytvorených na účely definovania pojmov „domáce výrobné odvetvie“ alebo „obdobný výrobok domáceho výrobného odvetvia“ alebo podobných používaných termínov.

- b) napriek opatreniam alebo nástrojom obchodnej politiky, na ktoré sa vzťahujú, pravidlá pôvodu sa nepoužívali ako nástroje sledujúce priamo alebo nepriamo obchodné ciele;
- c) samotné pravidlá pôvodu nevytvárali obmedzujúce, rušivé alebo deštruktívne účinky na medzinárodný obchod. Nebudú obsahovať neprimerane prísne požiadavky alebo vyžadovať splnenie určitých podmienok, ktoré nesúvisia s opracovaním alebo so spracovaním, ako predpoklad na určenie krajiny pôvodu. Náklady, ktoré nesúvisia priamo s opracovaním alebo so spracovaním, však môžu byť zahrnuté na účely použitia hodnotového percentuálneho kritéria ad valorem podľa písmena a);
- d) pravidlá pôvodu uplatňované na dovozy a vývozy neboli prísnejšie ako pravidlá pôvodu uplatňované na určenie, či ide o tuzemský tovar, a aby nediskriminovali ostatných členov bez ohľadu na to, či sú s výrobcami predmetného tovaru v spojení²⁾;
- e) pravidlá pôvodu sa spravovali dôsledným, jednotným, nestranným a primeraným spôsobom;
- f) pravidlá pôvodu boli založené na pozitívnom štandarde. Pravidlá pôvodu určujúce, čo neudeľuje pôvod (negatívny štandard), bude možné použiť ako súčasť objasnenia pozitívneho štandardu alebo v osobitných prípadoch, keď pozitívne určenie pôvodu nie je nevyhnutné;
- g) všeobecne záväzné právne predpisy a nariadenia, súdne a správne rozhodnutia týkajúce sa pravidiel pôvodu boli zverejnené v súlade s ustanoveniami článku X ods. 1 GATT 1994;
- h) na žiadosť vývozcu, dovozcu alebo akejkoľvek oprávnenej osoby, ktorá má na to dôvod, sa osvedčenie o pôvode tovaru vydalo čo najskôr, najneskôr však do 150 dní³⁾ od podania žiadosti o takéto osvedčenie, za predpokladu, že sa predložili všetky nevyhnutné podklady. Žiadosti o takéto osvedčenia sa budú prijímať pred uskutočnením obchodu s príslušným tovarom a možno ich prijať kedykoľvek neskôr. Takéto osvedčenie bude platné počas troch rokov za predpokladu, že skutočnosti a podmienky vrátane pravidiel pôvodu, na ktorých základe bolo vydané, zostanú porovnateľné. Za predpokladu, že zainteresované strany budú vopred informované, takéto osvedčenie nebude ďalej platné, ak sa v rámci preskúmania podľa písmena j) prijalo rozhodnutie, ktoré je opačné. Takéto osvedčenie bude verejne dostupné pri dodržaní ustanovení písmena k);
- i) zavedené zmeny pravidiel pôvodu alebo nové pravidlá pôvodu sa neuplatňovali so spätnou platnosťou, ako ich ustanovujú právne predpisy, a to bez porušenia týchto právnych predpisov;
- j) akékoľvek administratívne opatrenie, ktoré sa prijme v súvislosti s určením pôvodu, bolo okamžite preskúmateľné súdmi alebo v rámci súdnych, rozhodcovských alebo správnych konaní, ktoré nie sú závislé od úradov vydávajúcich rozhodnutia a ktoré môžu realizovať zmenu alebo zrušenie rozhodnutia;
- k) všetky informácie, ktoré sú svojou povahou dôverné alebo sú ako dôverné predkladané na účely uplatňovania pravidiel pôvodu, boli pre príslušné orgány prísne dôverné tak, aby tieto informácie neboli zverejnené bez osobitného povolenia osoby alebo vlády, ktorá ich poskytla, len ak by ich zverejnenie bolo potrebné v súvislosti so súdnym konaním.

Článok 3

Pravidlá po skončení prechodného obdobia

Berúc do úvahy, že cieľom všetkých členov je dosiahnuť vytvorenie harmonizovaných pravidiel pôvodu ako výsledok pracovného programu harmonizácie, uvedeného v časti IV, členovia zabezpečia, aby po zavedení výsledkov procesu harmonizácie

- a) sa uplatňovali pravidlá pôvodu rovnako na všetky účely uvedené v článku 1;
- b) podľa pravidiel pôvodu bola krajinou pôvodu príslušného tovaru buď krajina, v ktorej sa tovar úplne získal, alebo ak sa na výrobe tovaru podieľa viac krajín, tá krajina, v ktorej sa uskutočnilo posledné podstatné opracovanie alebo spracovanie;
- c) pravidlá pôvodu uplatňované na dovozy a vývozy neboli prísnejšie, ako sú pravidlá pôvodu uplatňované pri určení, či je tovar tuzemský, a aby nediskriminovali ostatných členov bez ohľadu na to, či sú s výrobcami predmetného tovaru v spojení;
- d) pravidlá pôvodu sa spravovali dôsledným, jednotným, nestranným a primeraným spôsobom;
- e) všeobecne záväzné právne predpisy, nariadenia, súdne a správne rozhodnutia týkajúce sa pravidiel pôvodu boli zverejnené v súlade s ustanoveniami článku X ods. 1 GATT 1994;
- f) na žiadosť vývozcu, dovozcu alebo akejkoľvek oprávnenej osoby, ktorá má na to dôvod, sa osvedčenie o pôvode tovaru vydalo čo najskôr, najneskôr však do 150 dní od podania žiadosti o takéto osvedčenie, za predpokladu, že sa predložili všetky nevyhnutné podklady. Žiadosti o takéto osvedčenia sa budú prijímať pred uskutočnením obchodu s príslušným tovarom a môžu sa prijať kedykoľvek neskôr. Takéto osvedčenie zostane v platnosti počas troch rokov za predpokladu, že skutočnosti a podmienky vrátane pravidiel pôvodu, na ktorých základe

²⁾ Vzhľadom na pravidlá pôvodu uplatňované na účely vládnych zákaziek táto podmienka nevytvára dodatočné záväzky k tým záväzkom, ktoré už členovia prijali podľa GATT 1994.

³⁾ V súvislosti so žiadosťami podanými počas prvého roka platnosti Dohody WTO sa od členov požaduje, aby vystavovali tieto osvedčenia čo najskôr.

- bolo vydané, zostanú porovnateľné. Za predpokladu, že zainteresované strany budú vopred informované, takéto osvedčenie nebude ďalej platné, ak sa v rámci preskúmania v zmysle písmena h) prijalo rozhodnutie, ktoré je opačné. Takéto osvedčenie bude verejne dostupné podľa ustanovení písmena i);
- g) zavedené zmeny pravidiel pôvodu alebo nové pravidlá pôvodu sa neuplatňovali so spätnou platnosťou, ako ich ustanovujú právne predpisy, a to bez porušenia týchto právnych predpisov;
- h) akékoľvek administratívne opatrenie, ktoré sa prijme v súvislosti s určením pôvodu, bolo okamžite preskúmateľné súdmi alebo v rámci súdnych, rozhodcovských alebo správnych konaní, ktoré nie sú závislé od úradov vydávajúcich rozhodnutia a ktoré môžu realizovať zmenu alebo zrušenie rozhodnutia;
- i) so všetkými informáciami, ktoré sú svojou povahou dôverné alebo sú ako dôverné predkladané na účely uplatňovania pravidiel pôvodu, príslušné orgány zaobchádzali ako s prísne dôvernými tak, aby neboli zverejnené bez osobitného povolenia osoby alebo vlády, ktorá ich poskytla, len ak by ich zverejnenie bolo potrebné v súvislosti so súdnym konaním.

ČASŤ III

PROCEDURÁLNE USTANOVENIA TÝKAJÚCE SA OZNAMOVANIA, PRESKÚMANIA, KONZULTÁCIÍ A UROVNÁVANIA SPOROV

Článok 4

Inštitúcie

1. Týmto sa ustanovuje Výbor pre pravidlá pôvodu (ďalej v tejto dohode len „Výbor“) zložený zo zástupcov všetkých členov. Výbor si zvolí svojho predsedu a bude sa schádzať podľa potreby, najmenej raz ročne, s cieľom poskytnúť členom možnosť konzultovať záležitosti týkajúce sa uplatňovania častí I, II, III a IV dohody alebo uskutočňovania cieľov stanovených v týchto častiach a vykonávať ďalšie právomoci, ktoré mu boli pridelené na základe tejto dohody alebo Radou pre obchod s tovarom. Podľa potreby Výbor požiada Technický výbor uvedený v odseku 2 o informácie a stanoviská k záležitostiam týkajúcim sa tejto dohody. Výbor môže požiadať Technický výbor aj o iné práce, ktoré sú potrebné na realizáciu uvedených cieľov tejto dohody. Sekretariát WTO bude súčasne pôsobiť aj ako Sekretariát Výboru.

2. Zriadi sa Technický výbor pre pravidlá pôvodu (ďalej v tejto dohode len „Technický výbor“) pod záštitou Rady pre colnú spoluprácu (ďalej len „CCC“) uvedený v prílohe I. Technický výbor bude zabezpečovať technické činnosti uvedené v časti IV a vymenované v prílohe I k tejto dohode. Podľa potreby Technický výbor požiada Výbor o informácie a stanoviská k záležitostiam týkajúcim sa tejto dohody. Technický výbor môže požiadať Výbor aj o iné práce, ktoré sú potrebné na realizáciu uvedených cieľov tejto dohody. Sekretariát CCC bude súčasne pôsobiť aj ako Sekretariát Technického výboru.

Článok 5

Informácie a postupy týkajúce sa zmien a zavádzania nových pravidiel pôvodu

1. Každý člen poskytne Sekretariátu najneskôr do 90 dní po nadobudnutí platnosti Dohody WTO svoje pravidlá pôvodu a všeobecne záväzné súdne a správne rozhodnutia týkajúce sa pravidiel pôvodu, platné k tomuto dátumu. Ak by niektoré pravidlo pôvodu nebolo v dôsledku nepozornosti poskytnuté, príslušný člen ho okamžite predloží po zistení tejto skutočnosti. Zoznamy s informáciami, ktoré Sekretariát dostal a má k dispozícii, rozošle ostatným členom.

2. Počas obdobia uvedeného v článku 2 je povinnosťou členov zavádzajúcich úpravy svojich pravidiel pôvodu iné ako de minimis alebo nové pravidlá pôvodu, ktoré na účely tohto článku zahŕňajú akékoľvek pravidlo pôvodu uvedené v odseku 1, a neposkytnuté Sekretariátu, zverejniť oznámenie o tom najmenej 60 dní pred nadobudnutím platnosti upraveného alebo nového pravidla takým spôsobom, aby umožnili zúčastneným stranám oboznámiť sa so zámerom upraviť pravidlá pôvodu alebo zaviesť nové pravidlá pôvodu, pokiaľ pre člena nevzniknú alebo nehrozia vzniknúť výnimočné okolnosti. V takýchto výnimočných prípadoch člen zverejní upravené alebo nové pravidlo čo najskôr.

Článok 6

Preskúmanie

1. Výbor každoročne preskúma uplatňovanie a pôsobenie častí II a III tejto dohody z hľadiska ich cieľov. Výbor bude každoročne informovať Radu pre obchod s tovarom o vývoji za obdobie, na ktoré sa preskúmanie vzťahuje.

2. Výbor preskúma ustanovenia častí I, II a III a navrhne nevyhnutné zmeny s prihliadnutím na výsledky programu harmonizácie.

3. Výbor v spolupráci s Technickým výborom vytvorí mechanizmus posudzovania a navrhovania zmien podľa výsledkov pracovného programu harmonizácie, berúc do úvahy ciele a zásady stanovené v článku 9. Môže sa to

týkať prípadov, keď je potrebné vytvoriť účinnejšie pravidlá alebo ich upraviť vzhľadom na nové výrobné procesy vyplývajúce z technologických zmien.

Článok 7

Konzultácie

Ustanovenia článku XXII GATT 1994 tak, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, sa budú uplatňovať na túto dohodu.

Článok 8

Urovnávanie sporov

Ustanovenia článku XXIII GATT 1994 tak, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, sa budú uplatňovať na túto dohodu.

ČASŤ IV

HARMONIZÁCIA PRAVIDIEL PÔVODU

Článok 9

Ciele a zásady

1. S cieľom harmonizovať pravidlá pôvodu a okrem iného poskytnúť viac istoty pri uskutočňovaní svetového obchodu Konferencia ministrov v spolupráci s CCC uskutoční pracovný program založený na týchto zásadách:

- a) pravidlá pôvodu sa budú uplatňovať na všetky účely uvedené v článku 1;
- b) pravidlá pôvodu stanovia ako krajinu pôvodu určitého tovaru buď krajinu, v ktorej sa tovar úplne získal, alebo ak sa na výrobe tovaru podieľa viac krajín, tú krajinu, v ktorej sa uskutočnilo posledné podstatné opracovanie alebo spracovanie;
- c) pravidlá pôvodu majú byť objektívne, zrozumiteľné a vopred známe;
- d) napriek opatreniu alebo nástroju, s ktorým sú nejakým spôsobom spojené, pravidlá pôvodu by sa nemali používať ako nástroj sledujúci priamo alebo nepriamo obchodné ciele. Samotné pravidlá pôvodu by nemali vytvárať obmedzujúce, rušivé alebo deštruktívne účinky na medzinárodný obchod. Nemali by obsahovať neúmerne prísne požiadavky ani vyžadovať splnenie určitých podmienok, ktoré nesúvisia s opracovaním alebo so spracovaním, ako predpoklad na určenie krajiny pôvodu. Avšak náklady, ktoré nesúvisia priamo s opracovaním alebo so spracovaním, možno zahrnúť na účely použitia hodnotového percentuálneho kritéria ad valorem;
- e) pravidlá pôvodu by sa mali dôsledne realizovať jednotným, nestranným a primeraným spôsobom;
- f) pravidlá pôvodu by mali byť dôsledné;
- g) pravidlá pôvodu by mali vychádzať z pozitívneho štandardu. Negatívny štandard možno použiť na objasnenie pozitívneho štandardu.

Pracovný program

2. a) Pracovný program sa začne čo najskôr po nadobudnutí platnosti Dohody WTO a skončí sa do troch rokov od jeho začatia.
- b) Výbor a Technický výbor uvedené v článku 4 sú príslušné orgány na uskutočňovanie týchto úloh.
- c) Na zabezpečenie podrobných vstupných údajov zo strany CCC Výbor požiada Technický výbor o vysvetlenie a zaujatie stanoviska na základe zásad uvedených v odseku 1 tohto článku k výsledkom úloh uvedených nižšie. V záujme zabezpečenia včasného skončenia pracovného programu harmonizácie táto činnosť sa bude vykonávať podľa jednotlivých skupín výrobkov reprezentovaných rôznymi kapitolami alebo triedami nomenklatúry Harmonizovaného systému (ďalej len „HS“).
  - i) Úplne získaný tovar a minimálne opracovanie alebo spracovanie
Technický výbor vypracuje harmonizované definície
– tovaru, ktorý sa posudzuje ako úplne získaný v určitej krajine; táto definícia musí byť čo najpodrobnejšia,
– minimálneho opracovania alebo spracovania, ktoré samo osebe neudeľuje pôvod tovaru.
Technický výbor predloží výsledky tejto úlohy Výboru do troch mesiacov od prijatia žiadosti Výboru.
  - ii) Podstatné opracovanie alebo spracovanie – zmena colného zaradenia
– Technický výbor posúdi a na základe kritéria podstatného opracovania alebo spracovania vypracuje možnosť použitia zmeny tarifnej položky alebo čísla pri spracovaní pravidiel pôvodu pre určité výrobky alebo pre skupiny výrobkov, a ak je to účelné, koncept minimálnej zmeny v rámci nomenklatúry, ktorá spĺňa toto kritérium.
– Technický výbor rozdelí uvedené práce podľa výrobkov s ohľadom na kapitoly a triedy nomenklatúry

HS tak, aby predkladal výsledky týchto prác Výboru minimálne štvrťročne. Technický výbor skončí uvedené práce do jedného roka a troch mesiacov od prijatia požiadaviek Výboru.

iii) Podstatné opracovanie alebo spracovanie – doplnkové pravidlá

Po dokončení úloh uvedených v písmene ii) pre každú skupinu výrobkov alebo pre určitú kategóriu výrobkov, ktorým výhradné použitie nomenklatúry HS nepostačuje na vyjadrenie podstatného spracovania, Technický výbor

- posúdi na základe kritéria podstatného opracovania alebo spracovania a podrobne vypracuje možnosť použitia iných kritérií doplnkovým alebo výhradným spôsobom vrátane hodnotového percentuálneho kritéria ad valorem⁴⁾ a/alebo opracovania alebo spracovania⁵⁾ pri vytváraní pravidiel pôvodu pre určité výrobky alebo pre skupiny výrobkov,
- môže predložiť vysvetlenia súvisiace s jeho návrhmi,
- rozdelí uvedené práce podľa výrobkov s ohľadom na kapitoly a triedy nomenklatúry HS tak, aby predkladal výsledky týchto prác Výboru minimálne štvrťročne. Technický výbor dokončí uvedené práce do dvoch rokov a troch mesiacov od prijatia požiadaviek Výboru.

Úloha výboru

3. Na základe zásad uvedených v odseku 1

- a) Výbor bude pravidelne posudzovať vysvetlenia a stanoviská Technického výboru v súlade s časovým harmonogramom stanoveným v odseku 2c) i), ii) a iii) s cieľom potvrdiť ich správnosť. Výbor môže požiadať Technický výbor o podrobnejšie rozpracovanie a prehĺbenie jeho práce alebo o vypracovanie nových prístupov. V záujme pomoci Technickému výboru Výbor by mal oznámiť dôvody svojich požiadaviek na dodatočné práce, a ak to bude vhodné, navrhnúť im alternatívny prístup;
- b) po dokončení všetkých prác stanovených v odseku 2c) i), ii) a iii) Výbor posúdi výsledky z hľadiska ich vzájomných súvislostí.

Výsledky pracovného programu harmonizácie a ďalší postup

4. Konferencia ministrov prevezme výsledky pracovného programu harmonizácie do prílohy, ktorá bude tvoriť neoddeliteľnú súčasť tejto dohody.⁶⁾ Konferencia ministrov určí časový rámec nadobudnutia platnosti tejto prílohy.

PRÍLOHA 1

TECHNICKÝ VÝBOR PRE PRAVIDLÁ PÔVODU

Záväzky

1. Technický výbor bude mať tieto stále právomoci:

- a) na požiadanie ktoréhokoľvek člena Technického výboru posúdiť špecifické technické problémy vyplývajúce z každodenného uplatňovania pravidiel pôvodu členov a poskytovať na základe predložených skutočností poradenské posudky o vhodnom riešení;
- b) na požiadanie ktoréhokoľvek člena alebo Výboru poskytovať informácie a rady o akejkoľvek záležitosti týkajúcej sa určenia pôvodu tovaru;
- c) spracúvať a rozposielať pravidelné správy o technických aspektoch pôsobenia a o stave tejto dohody a
- d) každoročne preverovať technické aspekty uplatňovania a vykonávania častí II a III.

2. Technický výbor bude vykonávať aj iné právomoci, o ktorých výkon ho Výbor môže požiadať.

3. Technický výbor sa vynasnaží dokončiť v primerane krátkom čase svoju prácu na špecifických úlohách, najmä na tých, ktoré mu predložili členovia alebo Výbor.

Zastúpenie

4. Každý člen má právo byť zastúpený v Technickom výbore. Každý člen môže vymenovať jedného zástupcu a jedného alebo viacerých náhradníkov, ktorí ho budú zastupovať v Technickom výbore. Člen takto zastúpený v Technickom výbore sa ďalej uvádza ako „člen“ Technického výboru. Zástupcovia členov Technického výboru si môžu na zasadnutia Technického výboru prizvať poradcov. Sekretariát WTO sa môže tiež zúčastňovať na takýchto zasadnutiach, a to so štatútom pozorovateľa.

⁴⁾ Ak je predpísané hodnotové percentuálne kritérium ad valorem, metóda výpočtu tohto percentuálneho podielu bude tiež uvedená v pravidlách pôvodu.

⁵⁾ Ak je predpísané kritérium opracovania alebo spracovania, musí byť presne vymedzená operácia, ktorá udeľuje pôvod príslušného tovaru.

⁶⁾ V rovnakom čase bude potrebné posúdiť aj ustanovenia o urovnávaní sporov týkajúcich sa colnej klasifikácie.

5. Členovia CCC, ktorí nie sú členmi WTO, môžu sa zúčastňovať na zasadnutiach Technického výboru jedným zástupcom a jedným alebo viacerými náhradníkmi. Títo zástupcovia sa budú zúčastňovať na zasadnutiach Technického výboru ako pozorovatelia.

6. S výhradou schválenia predsedom Technického výboru môže generálny tajomník CCC (ďalej v tejto prílohe len „generálny tajomník“) prizvať na zasadnutia Technického výboru ako pozorovateľov predstaviteľov vlád krajín, ktorí nie sú členmi ani WTO, ani CCC, ako aj predstaviteľov medzinárodných vládnych a obchodných organizácií.

7. Mená zástupcov, náhradníkov a poradcov, ktorí boli určení zúčastňovať sa na zasadnutiach Technického výboru, budú oznámené generálnemu tajomníkovi.

Zasadnutia

8. Technický výbor sa bude schádzať podľa potreby, najmenej však raz ročne.

Postupy

9. Technický výbor si volí vlastného predsedu a stanoví vlastné postupy.

PRÍLOHA II

SPOLOČNÁ DEKLARÁCIA TÝKAJÚCA SA PREFERENČNÝCH PRAVIDIEL PÔVODU

1. Uznávajúc, že niektorí členovia uplatňujú preferenčné pravidlá pôvodu, odlišné od nepreferenčných pravidiel pôvodu, členovia sa dohodli takto.

2. Na účely tejto spoločnej deklarácie sa pod pojmom „preferenčné pravidlá pôvodu“ rozumejú všeobecne záväzné právne predpisy, nariadenia a správne rozhodnutia, ktoré používa ktorýkoľvek člen na určenie, či tovar podlieha preferenčnému zaobchádzaniu v rámci zmluvných alebo autonómnych obchodných režimov vedúcich k priznaniu colných preferencií, ktoré presahujú uplatňovanie článku I ods. 1 GATT 1994.

3. Členovia sa dohodli, že zabezpečia, aby

- a) pri vydávaní všeobecne záväzných správnych rozhodnutí boli jasne stanovené podmienky, ktoré treba splniť.
Predovšetkým
  - i) v prípadoch použitia kritéria zmeny colného zaradenia bude toto preferenčné pravidlo pôvodu a akékoľvek výnimky z neho jasne určovať položky a čísla colnej nomenklatúry, na ktoré sa pravidlo vzťahuje,
  - ii) v prípadoch použitia hodnotového percentuálneho kritéria ad valorem bude v preferenčných pravidlách pôvodu uvedená aj metóda percentuálneho výpočtu,
  - iii) v prípadoch použitia kritéria opracovania alebo spracovania bude presne vymedzená operácia, ktorá postačuje na získanie preferenčného pôvodu daného tovaru;
- b) preferenčné pravidlá pôvodu boli založené na pozitívnom štandarde. Preferenčné pravidlá pôvodu určujúce, čo neudeluje preferenčný pôvod (negatívny štandard), bude možné použiť ako súčasť objasnenia pozitívneho štandardu alebo v ojedinelých prípadoch, keď pozitívne určenie preferenčného pôvodu nebude nutné;
- c) všeobecne záväzné právne predpisy, nariadenia, súdne a správne rozhodnutia týkajúce sa preferenčných pravidiel pôvodu boli zverejnené v súlade s ustanoveniami článku X ods. 1 GATT 1994;
- d) na žiadosť vývozcu, dovozcu alebo ktorejkoľvek oprávnenej osoby, ktorá má na to dôvod, sa osvedčenie o preferenčnom pôvode tovaru vydalo čo najskôr, najneskôr však do 150 dní⁷⁾ od podania žiadosti o takéto osvedčenie, za predpokladu, že sa predložili všetky nevyhnutné podklady. Žiadosti o takéto osvedčenia sa budú prijímať pred uskutočnením obchodu s príslušným tovarom a možno ich prijať kedykoľvek neskôr. Takéto osvedčenia zostanú v platnosti počas troch rokov za predpokladu, že skutočnosti a podmienky vrátane preferenčných pravidiel pôvodu, na ktorých základe boli vydané, zostanú porovnateľné. Za predpokladu, že sú zainteresované strany vopred informované, takéto osvedčenia nebudú ďalej platné, ak sa v rámci preskúmania podľa písmena f) prijalo opačné rozhodnutie. Takéto osvedčenia budú verejne dostupné podľa ustanovení písmena g);
- e) zavedené zmeny preferenčných pravidiel pôvodu alebo nové preferenčné pravidlá pôvodu sa neuplatňovali so spätnou platnosťou, ako ich ustanovujú právne predpisy, a to bez porušenia týchto právnych predpisov;
- f) akékoľvek administratívne opatrenie, ktoré sa prijme v súvislosti s určením preferenčného pôvodu, bolo

⁷⁾ V súvislosti so žiadosťami podanými počas prvého roka od nadobudnutia platnosti Dohody WTO sa od členov požaduje, aby tieto osvedčenia vystavovali čo najskôr.

- okamžite preskúmateľné súdmi alebo v rámci súdnych, rozhodcovských alebo správnych konaní, ktoré nie sú závislé od orgánov vydávajúcich rozhodnutia a ktoré môžu realizovať zmenu alebo zrušenie rozhodnutia;
- g) všetky informácie, ktoré sú svojím charakterom dôverné alebo sú ako dôverné poskytované na účely uplatňovania preferenčných pravidiel pôvodu, boli pre príslušné orgány prísne dôverné tak, aby tieto informácie neboli zverejnené bez osobitného povolenia osoby alebo vlády, ktorá ich poskytla, len ak by ich zverejnenie bolo potrebné v súvislosti so súdnym konaním.

4. Členovia sa dohodli, že okamžite poskytnú Sekretariátu svoje preferenčné pravidlá pôvodu vrátane zoznamu preferenčných dohôrov, podľa ktorých sa uplatňujú všeobecne záväzné súdne a správne rozhodnutia týkajúce sa preferenčných pravidiel pôvodu, ktoré sú platné v deň, keď pre tohto člena nadobudla platnosť Dohoda WTO. Členovia sa ďalej dohodli, že Sekretariátu poskytnú čo najskôr akúkoľvek úpravu svojich preferenčných pravidiel pôvodu alebo nových preferenčných pravidiel pôvodu. Zoznamy získaných informácií, ktoré sú k dispozícii, Sekretariát rozošle členom.

DOHODA

o dovoznom licenčnom konaní

Členovia,
majúc na zreteli mnohostranné obchodné rokovania,
želajúc si podporovať ciele GATT 1994,
berúc do úvahy zvláštne obchodné, rozvojové a finančné potreby rozvojových členských krajín,
uznávajúc užitočnosť automatických dovozných licencií na určité účely a skutočnosť, že by sa tieto licencie nemali využívať na obmedzovanie obchodu,
uznávajúc, že dovozné licencie sa môžu využiť na zabezpečenie tých opatrení, ktoré boli prijaté v súlade s príslušnými ustanoveniami GATT 1994,
uznávajúc ustanovenia GATT 1994 vzťahujúce sa na dovozné licenčné konanie,
želajúc si zabezpečiť, aby sa dovozné licenčné konanie nevyužívalo spôsobom, ktorý by bol v rozpore s princípmi a záväzkami GATT 1994,
uznávajúc, že nevhodné použitie dovozného licenčného konania môže byť na prekážku medzinárodnému obchodu,
presvedčení, že vydávanie dovozných licencií, predovšetkým neautomatických dovozných licencií, by sa malo uplatňovať prehľadným a predvídateľným spôsobom,
uznávajúc, že neautomatické dovozné licenčné konanie by nemalo byť administratívne náročnejšie, ako je nevyhnutné na uskutočnenie príslušného opatrenia,
želajúc si zjednodušiť a sprehľadniť administratívne postupy a praktiky používané v medzinárodnom obchode a zabezpečiť nestranné a spravodlivé uplatňovanie a zabezpečovanie takýchto postupov a praktík,
želajúc si zaviesť konzultačný mechanizmus a rýchle, účinné a spravodlivé riešenie sporov vychádzajúcich z tejto dohody,
dohodli sa takto:

Článok 1

Všeobecné ustanovenia

1. Na účely tejto dohody sa vydávaním dovozných licencií rozumie správne konanie¹⁾ používané na uplatňovanie dovozných licenčných režimov vyžadujúcich predloženie žiadosti alebo inej dokumentácie (inej, ako sa požaduje na colné účely) príslušnému správne orgánu ako prvotná podmienka, ktorá predchádza dovozu do colného územia dovážajúceho člena.

2. Členovia zabezpečia, aby správne konanie, ktoré sa používa pri uplatňovaní dovozných licenčných režimov, bolo v súlade s príslušnými ustanoveniami GATT 1994 vrátane jej príloh a protokolov, v súlade s výkladom tejto dohody, s cieľom zabrániť narušeniu obchodu, ktoré môže vzniknúť v dôsledku nesprávneho výkonu správneho konania, s ohľadom na účely hospodárskeho rozvoja a finančné a obchodné potreby rozvojových členských krajín.²⁾

3. Pravidlá pre dovozné licenčné konanie sa budú uplatňovať neutrálne a používať nestranné a spravodlivo.

4. a) Pravidlá a všetky informácie týkajúce sa postupov pri predkladaní žiadostí o licencie vrátane spôsobilosti osôb, firiem a inštitúcií predkladať takéto žiadosti príslušnému správne orgánu, ako aj zoznamy výrobkov podliehajúcich licenčnému konaniu budú zverejnené v publikácii, ktorá bude oznámená Výboru pre dovozné licencie (ďalej len „výbor“) zriadenému v súlade s článkom 4 takým spôsobom, ktorý umožní vládam³⁾ a obchodníkom, aby sa s nimi zoznámili. Toto zverejnenie sa uskutoční, ak to bude možné, 21 dní pred dňom nadobudnutia platnosti tohto predpisu, ale v každom prípade najneskôr v deň nadobudnutia jeho platnosti. Akékoľvek výnimky, odchýlky alebo zmeny pravidiel týkajúcich sa licenčného konania alebo zoznamu výrobkov podliehajúcich dovoznému licenčnému konaniu budú takisto zverejnené rovnakým spôsobom a v rámci už uvedených lehôt. Kópie takýchto publikácií sa poskytnú aj Sekretariátu.

b) Členom, ktorí si želajú vzniesť písomné pripomienky, sa poskytne možnosť ich na požiadanie prediskutovať. Príslušný člen vezme tieto pripomienky a výsledky rokovania náležite do úvahy.

5. Formuláre žiadosti o licencie, prípadne formuláre na ich predĺženie budú čo najjednoduchšie. K týmto

¹⁾ Konanie vzťahujúce sa na „vydávanie licencií“, ako aj iné podobné správne konanie.

²⁾ Nič v tejto dohode neustanovuje, že základ, rozsah alebo trvanie opatrení, ktoré sa uplatňujú licenčným konaním, možno spochybníť v rámci tejto dohody.

³⁾ Na účely tejto dohody termín „vlády“ zahŕňa príslušné orgány Európskej únie.

žiadostiam možno požadovať len také dokumenty a informácie, ktoré sa považujú za nevyhnutné na riadny výkon licenčných režimov.

6. Postupy na vydanie, prípadne na predĺženie licencie budú čo najjednoduchšie. Žiadateľom sa poskytne primeraná lehota na predloženie žiadostí o licencie. Ak je stanovený dátum uzávierky, táto lehota by mala byť najmenej 21-dňová s možnosťou predĺženia v prípadoch, ak v priebehu tejto lehoty neprišiel dostatočný počet žiadostí. Žiadatelia sa v súvislosti so žiadosťami o licencie budú obracať iba na jeden správny orgán. Ak je však nevyhnutné obracať sa na viac ako jeden správny orgán, ich počet sa obmedzí na tri.

7. Žiadna žiadosť o licenciu sa nezamietne pre malé chyby v dokumentoch, ktoré nemenia základné údaje v žiadosti. Pokuta sa nebude ukladať väčšia, ako je nevyhnutné, a bude slúžiť len ako upozornenie na pozabudnutie alebo chybu v dokumentoch, alebo v postupoch, ktoré sa stali bez podvodného úmyslu alebo z hrubej nedbanlivosti.

8. Dovozy, ktoré podliehajú licenčnému konaniu, sa nezamietnu pre malé odchýlky v hodnote, množstve alebo v hmotnosti v porovnaní s údajmi uvedenými v dovoznej licencií, ktoré vznikli počas dopravy alebo ich spôsobilo voľné uloženie nákladu, a pre ostatné nepatrné rozdiely, ktoré sú bežné v normálnej obchodnej praxi.

9. Devízové prostriedky potrebné na zaplatenie dovozov uskutočnených na základe licencie sa budú poskytovať držiteľom licencie na rovnakom základe ako dovozcom tovaru, ktorý nevyžaduje dovoznú licenciu.

10. Pokiaľ ide o bezpečnostné výnimky, budú sa uplatňovať ustanovenia článku XXI GATT 1994.

11. Ustanovenia tejto dohody nevyžadujú od žiadneho člena zverejnenie dôverných informácií, ktoré by bránili uplatneniu zákona alebo by inak boli v rozpore s verejným záujmom, alebo by mohli poškodiť oprávnené obchodné záujmy jednotlivých verejných alebo súkromných podnikov.

Článok 2

Automatické dovozné licencie⁴⁾

1. Ako automatické dovozné licencie sú definované dovozné licencie, ktoré sa udeľujú vo všetkých prípadoch po predložení žiadosti a v súlade s ustanoveniami odseku 2 a).

2. Na automatické dovozné licenčné konanie sa budú okrem ustanovení článku 1 ods. 1 až 11 a odseku 1 tohto článku uplatňovať tieto ustanovenia:⁵⁾

- a) Automatické licenčné konanie sa nebude viesť takým spôsobom, ktorý by mal obmedzujúce účinky na dovozy podliehajúce automatickým licenciám. Automatické licenčné konanie sa považuje za také, ktoré má obmedzujúce účinky na obchod, ak okrem iného neplatí, že
  - i) ktorákoľvek osoba, firma alebo inštitúcia, ktorá spĺňa zákonné požiadavky dovážajúceho člena na dovozy výrobkov podliehajúcich automatickým licenciám, je rovnako oprávnená žiadať a získať dovoznú licenciu,
  - ii) žiadosti o licencie možno predložiť v ktorýkoľvek pracovný deň pred colným odbavením tovaru,
  - iii) žiadosti o licencie, pokiaľ sú predložené v predpísanej a kompletnej forme, sa schvaľujú okamžite po prijatí v rámci administratívnych možností alebo maximálne do 10 pracovných dní.
- b) Členovia uznávajú, že automatické dovozné licencie môžu byť nutné, ak neexistujú iné vhodné postupy. Automatické dovozné licencie možno uplatňovať tak dlho, kým existujú okolnosti, na ktorých základe sa zaviedli, a pokiaľ ich základné administratívne účely nemožno dosiahnuť vhodnejším spôsobom.

Článok 3

Neautomatické dovozné licencie

1. Na neautomatické dovozné licenčné konanie sa budú okrem ustanovení článku 1 ods. 1 až 11 uplatňovať nasledujúce ustanovenia. Neautomatickými dovoznými licenčnými konaniami sú dovozné licencie, ktoré nespádajú pod definíciu obsiahnutú v článku 2 ods. 1.

2. Neautomatické licencie nebudú mať ďalšie obmedzujúce alebo narušujúce obchodné účinky na dovozy okrem tých, ktoré sú zapríčinené uloženými obmedzeniami. Neautomatické dovozné licenčné konania budú zodpovedať rozsahom a trvaním opatreniu, na ktorého realizácii sa uplatňujú, a nebudú administratívne náročnejšie, ako je nevyhnutné na realizáciu tohto opatrenia.

3. V prípade licenčných náležitostí slúžiacich na iné účely, ako je zavedenie kvantitatívnych obmedzení, členovia zverejnia dostatočné informácie pre ostatných členov a obchodníkov, aby sa oboznámili so zásadami na poskytovanie a/alebo pomerné rozdeľovanie licencií.

4. Ak člen poskytuje možnosť osobám, firmám alebo inštitúciám žiadať o výnimky alebo o odchýlky od licenčných

⁴⁾ Dovozné licencie, ktoré vyžadujú zloženie záruky, ale nemajú žiadne obmedzujúce účinky na dovozy, podliehajú odsekom 1 a 2 tohto článku.

⁵⁾ Rozvojová členská krajina, ktorá nebola zmluvnou stranou Dohody o dovoznom licenčnom konaní z 12. apríla 1979 a ktorá má špecifické ťažkosti s ustanovením písmen a) ii) a a) iii), sa môže po oznámení výboru oneskoriť s uplatňovaním ustanovení týchto písmen o najviac dva roky od dátumu, keď pre ňu nadobudne Dohoda WTO platnosť.

náležitosti, uvedie túto skutočnosť do informácie zverejnenej podľa článku 1 ods. 4 a uvedie, ako takúto žiadosť predložiť, a ak je to možné, aj okolnosti, podľa ktorých sa bude žiadosť posudzovať.

5. a) Členovia poskytnú na požiadanie ktoréhokoľvek člena, ktorý má záujem o obchod s príslušným výrobkom, všetky potrebné informácie, ktoré sa týkajú
  - i) uskutočňovania obmedzení,
  - ii) dovozných licencií udelených v nedávnom období,
  - iii) rozdelenia takýchto licencií medzi dodávateľské krajiny,
  - iv) v prípade, že to bude možné, dovoznej štatistiky (t. j. v hodnote a/alebo v množstve) pri výrobkoch podliehajúcich dovozným licenciám. Od rozvojových členských krajín sa neočakáva, že by z tohto dôvodu brali na seba dodatočné administratívne alebo finančné zaťaženie.
- b) Členovia, ktorí používajú dovozné licencie na uplatňovanie kvót, zverejnia v rámci časových lehôt uvedených v článku 1 ods. 4 celkovú výšku kvót, o ktorú bude možné požiadať, uvedenú v množstve a/alebo v hodnote, dátum začatia a skončenia udeľovania kvót a všetky zmeny s tým spojené takým spôsobom, aby umožnili vládam a obchodníkom sa s nimi oboznámiť.
- c) V prípade rozdelenia kvót medzi dodávateľské krajiny bude člen uplatňujúci obmedzenia okamžite informovať všetkých ostatných členov, ktorí majú záujem dodávať príslušný výrobok, o pridelených podieloch v rámci kvóty v množstve alebo v hodnote rôznym dodávateľským krajinám a zverejní túto informáciu v rámci časových lehôt uvedených v článku 1 ods. 4 takým spôsobom, aby umožnil vládam a obchodníkom sa s nimi oboznámiť.
- d) Ak vznikne situácia, keď je nevyhnutné vopred vyhlásiť dátum sprístupnenia kvót, informácie uvedené v článku 1 ods. 4 sa zverejnia v rámci časových lehôt uvedených v článku 1 ods. 4 takým spôsobom, aby umožnil vládam a obchodníkom sa s nimi oboznámiť.
- e) Ktorákoľvek osoba, firma alebo inštitúcia, ktorá spĺňa právne a administratívne požiadavky dovážajúceho člena, bude oprávnená žiadať o licenciu a bude sa rovnocenne posudzovať pri jej vydávaní. Ak sa žiadosť o licenciu neschváli, žiadateľovi sa na požiadanie uvedie dôvod neschválenia a bude mať právo na odvolanie alebo na preskúmanie záležitosti v súlade s domácim právnym poriadkom alebo postupmi dovážajúceho člena.
- f) Obdobie na spracovanie žiadostí nebude s výnimkou dôvodov, ktoré sú nezávislé od vôle člena, dlhšie ako 30 dní, ak sa žiadosti posudzujú podľa dátumu ich prijatia, t. j. na základe toho, že žiadosť, ktorá prišla skôr, sa aj skôr posudzuje, nie však dlhšie ako 60 dní, ak sa všetky žiadosti posudzujú súčasne. V druhom prípade sa obdobie na spracovávanie žiadostí začne odo dňa, ktorý nasleduje po dni uzatvárajúcom obdobie vyhlásené na podanie žiadostí.
- g) Obdobie platnosti licencie bude primerane dlhé a nebude také krátke, aby vopred zabránilo dovozom. Obdobie platnosti licencie nebude zabráňovať dovozom zo vzdialených zdrojov s výnimkou špeciálnych prípadov, keď je potrebné, aby dovozy uspokojili nepredvídané krátkodobé potreby.
- h) Pri uplatňovaní kvót nebudú členovia brániť dovozom uskutočňovaným v súlade s vydanými licenciami a nebudú ani odrádzať od plného využitia kvót.
  - i) Pri vydávaní licencií budú brať členovia do úvahy možnosť vydávania licencií na výrobky v ekonomických množstvách.
  - j) Pri udeľovaní licencií vezme člen do úvahy predchádzajúce dovozy žiadateľa. V tomto ohľade treba posúdiť, či sa licencie vydané žiadateľom v minulosti počas posledného reprezentatívneho obdobia úplne využili. V prípadoch, keď sa licencie plne nevyužili, člen preskúma príčiny nevyužitia a zohľadní ich pri udeľovaní nových licencií. Pozornosť sa bude venovať aj zabezpečeniu primeraného rozdelenia licencií novým dovozcom, pričom sa vezme do úvahy potreba vydávania licencií na výrobky v ekonomických množstvách. V tomto prípade sa bude venovať zvláštna pozornosť tým dovozcom dovážajúcim výrobky pochádzajúce z rozvojových členských krajín, predovšetkým z najmenej rozvinutých členských krajín.
- k) V prípade kvót uplatňovaných prostredníctvom licencií, ktoré nie sú rozdelené medzi dodávateľské krajiny, si držitelia licencií⁶⁾ môžu voľne vybrať zdroje dovozov. V prípade kvót pridelených medzi dodávateľské krajiny licencie jasne určí krajinu alebo krajiny dovozu.
  - l) Pri uplatňovaní ustanovení podľa článku 1 ods. 8 sa môžu pri budúcom rozdelení licencií urobiť kompenzačné úpravy, ak dovozy prekročili úroveň predchádzajúcej licencie.

Článok 4

Inštitúcie

Týmto sa zriaďuje Výbor pre dovozné licencie zložený zo zástupcov všetkých členov. Výbor si zvolí predsedu a podpredsedu a bude sa stretávať podľa potreby, aby poskytoval členom možnosť konzultovať všetky záležitosti týkajúce sa vykonávania tejto dohody alebo uskutočňovania jej cieľov.

⁶⁾ Niekedy uvádzaní ako „držitelia kvóty“.

Článok 5 Oznamovanie

1. Členovia, ktorí zavádzajú licenčné konanie alebo uvádzajú zmeny pri týchto postupoch, oznámia túto skutočnosť výboru do 60 dní od ich zverejnenia.

2. Oznámenia o zavedení dovozného licenčného konania budú zahŕňať tieto informácie:

- a) zoznam výrobkov podliehajúcich licenčnému konaniu,
- b) kontaktné miesto na poskytovanie informácií o podmienkach spôsobilosti žiadateľov,
- c) správny(e) orgán(y) na predkladanie žiadostí,
- d) dátum a názov publikácie, kde je licenčné konanie zverejnené,
- e) určenie, či licenčné konanie je automatické alebo neautomatické, podľa definícií obsiahnutých v článkoch 2 a 3,
- f) v prípade automatických dovozných licenčných konaní ich administratívny účel,
- g) v prípade neautomatických dovozných licenčných konaní oznámenie opatrenia, ktoré sa uplatňuje prostredníctvom licenčného konania, a
- h) predpokladané trvanie licenčného konania, ak to možno s určitou pravdepodobnosťou odhadnúť a ak nie, dôvod, prečo nie je možné takúto informáciu poskytnúť.

3. Oznámenia o zmenách v dovozných licenčných konaniach budú obsahovať vyššie uvedené skutočnosti, ak sa v nich uskutočnili zmeny.

4. Členovia oznámia výboru publikácie, v ktorých sa informácie požadované podľa článku 1 ods. 4 budú zverejňovať.

5. Ktorýkoľvek zainteresovaný člen, ktorý sa domnieva, že iný člen neoznámil zavedenie licenčného konania alebo jeho zmeny v súlade s ustanoveniami odsekov 1 až 3, môže na túto skutočnosť upozorniť tohto iného člena. Ak okamžite nato neuskutoční oznámenie o zavedení licenčného konania, zainteresovaný člen môže sám oznámiť, že sa zaviedlo licenčné konanie alebo zmeny v ňom vrátane všetkých závažných a dostupných informácií.

Článok 6 Konzultácie a urovnávanie sporov

Konzultácie a urovnávanie sporov vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa vykonávania tejto dohody budú podliehať ustanoveniam článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov.

Článok 7 Preskúmanie

1. Výbor podľa potreby, ale najmenej raz za dva roky, preskúma uplatňovanie a fungovanie tejto dohody, berúc do úvahy v nej obsiahnuté ciele, práva a povinnosti.

2. Ako podklad na preskúmanie výborom Sekretariát pripraví faktologickú správu založenú na informáciách podľa článku 5, odpovediach uvedených v ročnom dotazníku o dovoznom licenčnom konaní⁷⁾ a v ostatných príslušných a spoľahlivých informáciách, ktoré má k dispozícii. Táto správa poskytne stručný prehľad už uvedených informácií, predovšetkým so zameraním na akékoľvek zmeny alebo na vývoj počas skúmaného obdobia, a zhrnie ostatné informácie, ktoré výbor odsúhlasil.

3. Členovia sa zaväzujú vyplniť ročný dotazník o dovoznom licenčnom konaní ihneď a kompletne.

4. Výbor bude informovať Radu pre obchod s tovarom o vývoji počas obdobia, na ktoré sa preskúmanie vzťahuje.

Článok 8 Záverečné ustanovenia

Výhrady

1. K žiadnemu ustanoveniu tejto dohody nie je možné uplatňovať výhrady bez súhlasu ostatných členov.

Domáca legislatíva

2. a) Každý člen zabezpečí najneskôr v deň, keď pre neho nadobudne Dohoda WTO platnosť, súlad svojich právnych predpisov, nariadení a správnych postupov s ustanoveniami tejto dohody.

b) Každý člen bude informovať výbor o akýchkoľvek zmenách svojich právnych predpisov a nariadení súvisiacich s touto dohodou a o zmenách v ich uplatňovaní.

⁷⁾ Pôvodne rozosielený ako dokument GATT 1947 L/3515 z 23. marca 1971.

DOHODA

o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach

Členovia sa dohodli takto:

ČASŤ I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Definícia subvencie

1.1 Na účely tejto dohody sa bude subvencia pokladať za existujúcu, ak

- a) 1) sa vyskytuje finančný príspevok vlády alebo akejkoľvek verejnej právnej inštitúcie na území člena (ďalej len „vláda“), t. j. v prípadoch, keď
- i) činnosť vlády zahŕňa priame prevody zdrojov (napr. dary, pôžičky a účasti na základnom kapitáli), potenciálne priame prevody peňažných prostriedkov alebo záväzkov (napr. záruky na pôžičky),
  - ii) vládne príjmy, ktoré sa odpúšťajú alebo sa nevyberajú, hoci sú inak splatné (napr. fiškálne podnety, ako sú daňové zápočty),¹⁾
  - iii) vláda dodáva tovar alebo iné služby, ako je všeobecná infraštruktúra, alebo nakupuje tovar,
  - iv) vláda vykonáva platby do finančného mechanizmu alebo poveruje, či usmerňuje súkromnú inštitúciu na vykonávanie jedného typu alebo viacerých typov funkcií uvedených v i) až iii), ktoré by inak boli zverené vláde a ktorých vykonávanie sa v žiadnom zmysle nelíši od praxe obvykle vykonávanou vládou,

alebo

- a) 2) sa vyskytuje ľubovoľná forma príjmovej alebo cenovej podpory v zmysle článku XVI GATT 1994,
- a
- b) je tak poskytnutá výhoda.

1.2 Subvencia definovaná v odseku 1 podlieha ustanoveniam časti II alebo ustanoveniam časti III, alebo V len vtedy, ak je takáto subvencia špecifická v súlade s ustanoveniami článku 2.

Článok 2

Špecifickosť

2.1 Pri určení, či je subvencia tak, ako bola definovaná v článku 1 ods. 1, špecifická pre podnik alebo pre výrobné odvetvie, alebo pre skupinu podnikov alebo výrobných odvetví (ďalej len „určité podniky“) v rámci právomoci orgánu poskytujúceho subvenciu, sa uplatnia tieto princípy:

- a) V prípadoch, keď orgán poskytujúci subvenciu alebo právne predpisy, na ktorých základe tento orgán pôsobí, výslovne obmedzí prístup k subvencii len pre určité podniky, bude takáto subvencia špecifická.
- b) V prípadoch, keď orgán poskytujúci subvenciu alebo právne predpisy, na ktorých základe tento orgán pôsobí, stanovia objektívne kritériá alebo podmienky²⁾ pre uplatniteľnosť rozsahu subvencie a jej čiastky, nebude špecifickosť platiť, ak automatická uplatniteľnosť a také kritériá a podmienky sa budú prísne dodržiavať. Kritériá alebo podmienky musia byť jasne vyjadrené v zákone, vo všeobecne záväznom právnom predpise alebo v inom oficiálnom dokumente tak, aby sa dali overiť.
- c) Ak napriek zrejmej nešpecifickosti vyplývajúcej z uplatnenia princípov obsiahnutých v písmenách a) a b) sú dôvody domnievať sa, že subvencia môže byť v skutočnosti špecifická, môžu sa vziať do úvahy iné faktory. Také faktory sú: využívanie subvenčného programu obmedzeným počtom určitých podnikov, prevládajúce využívanie určitými podnikmi, poskytovanie neproporcionálne veľkého rozsahu subvencií určitým podnikom a spôsob, akým podľa svojho uváženia postupoval poskytujúci subvencie pri rozhodovaní o udelení subvencie.³⁾ Pri uplatňovaní tohto odseku sa zohľadní rozsah diverzifikácie ekonomických aktivít v rámci pôsobnosti orgánu poskytujúceho subvenciu, ako aj dĺžka časového obdobia, počas ktorého subvenčný program pôsobil.

¹⁾ V súlade s ustanoveniami článku XVI GATT 1994 (poznámka k článku XVI) a ustanoveniami príloh I až III k tejto dohode oslobodenie vyvázaných výrobkov od colných či daňových poplatkov uložených na obdobné výrobky pre domácu spotrebu alebo úľava od takých colných či daňových poplatkov v sume nepresahujúcej nahromadenú splatnú sumu sa nepokladá za subvenciu.

²⁾ Objektívne kritériá alebo podmienky, ako sa tu používajú, predstavujú kritériá alebo podmienky, ktoré sú neutrálne, ktoré nezvýhodňujú určité podniky pred inými podnikmi a ktoré sú svojou podstatou ekonomické a horizontálne pri uplatňovaní, ako je počet zamestnancov alebo veľkosť podniku.

³⁾ V tomto zmysle sa budú posudzovať predovšetkým informácie o frekvencii, s akou sa žiadosti o poskytnutie subvencie odmietnu alebo schvália, a dôvody na také rozhodnutia.

2.2 Subvencia obmedzená na určité podniky umiestnené v určenom geografickom regióne v rámci pôsobnosti orgánu poskytujúceho subvenciu je špecifická. Rozumie sa tým, že stanovenie alebo zmena všeobecne uplatňovaných daňových sadzieb na všetkých vládnych úrovniach, ktoré majú na to oprávnenie, sa nebude považovať za špecifickú subvenciu na účely tejto dohody.

2.3 Každá subvencia podľa ustanovení článku 3 sa bude považovať za špecifickú.

2.4 Každé určenie špecifickosti na základe ustanovení tohto článku sa musí jasne zdôvodniť spoľahlivými dôkazmi.

ČASŤ II ZAKÁZANÉ SUBVENCIE

Článok 3

Zákaz

3.1 S výnimkou tých, ktorých sa týkajú ustanovenia Dohody o poľnohospodárstve, sú v zmysle článku 1 zakázané tieto subvencie:

- a) subvencie závislé právne alebo fakticky,⁴⁾ či už samotné, alebo ako jedna z niekoľkých ďalších podmienok, od výsledkov vývozu vrátane tých, ktoré sú uvedené v prílohe I,⁵⁾
- b) subvencie závislé, či už samotné, alebo ako jedna z niekoľkých ďalších podmienok, od prednostného použitia domáceho tovaru pred dovážaným tovarom.

3.2 Člen nesmie poskytovať ani udržiavať subvencie uvedené v odseku 1.

Článok 4

Nápravné opatrenia

4.1 Kedykoľvek má člen dôvod domnievať sa, že iný člen poskytuje alebo udržiava zakázanú subvenciu, tento člen môže požiadať o konzultácie s takýmto iným členom.

4.2 Žiadosť o konzultácie podľa odseku 1 musí obsahovať vyhlásenie o dôkazoch, ktoré sú k dispozícii a týkajú sa existencie a povahy príslušnej subvencie.

4.3 V nadväznosti na žiadosť o konzultácie podľa odseku 1 je člen, o ktorom sa predpokladá, že poskytuje alebo udržiava subvenciu, povinný na takéto konzultácie čo najskôr pristúpiť. Cieľom konzultácií je objasniť skutočnosti danej situácie a dosiahnuť vzájomne prijateľné riešenie.

4.4 Ak sa do 30 dní⁶⁾ od podania žiadosti o konzultácie nedosiahlo vzájomne prijateľné riešenie, môže ľubovoľný člen zúčastňujúci sa takýchto konzultácií predložiť záležitosť Orgánu na urovnávanie sporov (ďalej len „DSB^{**}“) na okamžité ustanovenie poroty, kým sa DSB jednomyseľne nerozhodne porotu ustanoviť.

4.5 Po svojom ustanovení môže porota požiadať o pomoc Stálu skupinu expertov⁷⁾ (ďalej len „PGE^{***}“) pri posúdení, či príslušné opatrenie je zakázanou subvenciou. Ak sa taká žiadosť predloží, PGE okamžite preskúma dôkazy z hľadiska existencie a povahy príslušného opatrenia a poskytne členovi uplatňujúcemu alebo udržiavajúcemu takéto opatrenie príležitosť preukázať, že príslušné opatrenie nie je zakázanou subvenciou. PGE správu o svojich záveroch predloží v časovom limite stanovenom porotou. Závery PGE k otázke, či príslušné opatrenie je, alebo nie je zakázanou subvenciou, musí porota prijať bez zmeny.

4.6 Porota predloží svoju záverečnú správu sporným stranám. Správa sa rozošle všetkým členom do 90 dní od dátumu, keď bola porota zriadená a boli jej dané podmienky na pôsobnosť.

4.7 Ak sa dokáže, že príslušné opatrenie je zakázaná subvencia, porota odporučí, aby ju člen, ktorý poskytuje subvenciu, bezodkladne zrušil. Porota preto vo svojom odporúčaní určí lehotu, počas ktorej sa musí opatrenie zrušiť.

4.8 Do 30 dní od rozoslania správy skupiny expertov všetkým členom DSB prijme správu, kým jedna zo strán zúčastnená v spore oficiálne neoznámí DSB svoje rozhodnutie odvolať sa, alebo DSB jednomyseľne rozhodne správu neprijať.

⁴⁾ Táto podmienka je splnená, keď fakty ukazujú, že poskytnutie subvencie bez toho, že by bola spojená s uskutočnením vývozu, v skutočnosti právne súvisí so skutočným alebo s očakávaným vývozom, alebo s výnosmi z vývozu. Samotný fakt, že sa subvencia poskytla vyvážajúcim podnikom, nie je z tohto jediného dôvodu považovaná za vývoznú subvenciu v zmysle tohto ustanovenia.

⁵⁾ Opatrenia uvedené v prílohe I ako opatrenia, ktoré netvoria vývozné subvencie, nie sú zakázané podľa tohto ani podľa iného ustanovenia tejto dohody.

⁶⁾ Časové obdobie uvedené v tomto článku sa môžu na základe vzájomnej dohody predĺžiť.

⁷⁾ Podľa článku 24.

* Dispute Settlement Body.

** Permanent Group of Experts.

4.9 V prípade odvolania proti správe poroty vydá Odvolací orgán svoje rozhodnutie do 30 dní odo dňa, keď sporná strana oficiálne oznámila úmysel odvolať sa. Ak Odvolací orgán usúdi, že nemôže vydať svoju správu do 30 dní, bude písomne informovať DSB o dôvodoch odkladu spolu s odhadom lehoty, v rámci ktorej svoju správu predloží. V žiadnom prípade však toto konanie nesmie prekročiť 60 dní. Odvoláciu správu musí schváliť DSB a bezpodmienečne ju musia prijať sporné strany, ak DSB jednomyseľne nerozhodne do 20 dní od jej zaslania členom,⁸⁾ že odvoláciu správu neprijme.

4.10 V prípade, že sa odporúčanie DSB nesplní v lehote stanovenej porotou, ktorá začína plynúť od dátumu schválenia správy poroty alebo správy Odvolacieho orgánu, DSB umožní sťažujúcemu sa členovi právo vykonať primerané⁹⁾ protiopatrenia, ak sa DSB jednomyseľne nerozhodol žiadosť zamietnuť.

4.11 V prípade, že sporná strana požiada o rozhodcovské konanie podľa článku 22 ods. 6 Dohovoru o urovnávaní sporov, rozhodca určí, či protiopatrenia sú primerané.¹⁰⁾

4.12 Na účely sporov vedených podľa tohto článku, s výnimkou lehôt výslovne stanovených v tomto článku, sa lehoty uplatňované podľa Dohovoru o urovnávaní sporov pre vedenie takýchto sporov skrátia o polovicu.

ČASŤ III

NAPADNUTEĽNÉ SUBVENCIE

Článok 5

Nepriaznivé účinky

Žiaden člen použitím akejkoľvek subvencie uvedenej v článku 1 ods. 1 a 2 by nemal spôsobiť nepriaznivé účinky záujmom iných členov, t. j.

- a) ujmu domácemu výrobnému odvetviu iného člena,¹¹⁾
- b) zrušenie alebo zníženie výhod získaných priamo alebo nepriamo iným členom podľa GATT 1994, predovšetkým výhod z koncesií viazaných podľa článku II GATT 1994,¹²⁾
- c) vážnu ujmu na záujmoch iného člena.¹³⁾

Tento článok sa nevzťahuje na subvencie udržiavané na poľnohospodárske výrobky podľa ustanovení článku 13 Dohody o poľnohospodárstve.

Článok 6

Vážna ujma

6.1 Vážna ujma podľa článku 5 písm. c) bude existovať v prípade, ak

- a) celkové subvencovanie výrobku ad valorem¹⁴⁾ presiahne 5 percent,¹⁵⁾
- b) subvencie pokrývajú prevádzkové straty, ktoré vznikli vo výrobnom odvetví,
- c) subvencie pokrývajú prevádzkové straty, ktoré vznikli vo výrobnom podniku, okrem jednorazových opatrení, ktoré nie sú trvalé a nemôžu sa pre tento podnik opakovať a ktoré sa prijímajú iba na poskytnutie času na vypracovanie dlhodobých riešení a na zabránenie akútnych sociálnych problémov,
- d) ide o priame odpustenie dlhu, t. j. o odpustenie vládneho úveru a darov na pokrytie splácania dlhu.¹⁶⁾

6.2 Napriek ustanoveniam odseku 1 nebude sa za vážnu ujmu pokladať, ak subvencujúci člen preukáže, že príslušná subvencia nespôsobila účinky uvedené v odseku 3.

6.3 Vážna ujma v zmysle článku 5 písm. c) môže vzniknúť vždy, keď nastane jeden prípad alebo niekoľko z týchto prípadov:

---

⁸⁾ Ak zasadanie DSB nie je plánované počas tohto obdobia, zvolá sa na tento účel.

⁹⁾ Tento výraz nie je mienený tak, že dovoľuje neprimerané protiopatrenia s ohľadom na skutočnosť, že subvencie, na ktoré sa vzťahujú tieto ustanovenia, sú zakázané.

¹⁰⁾ Tento výraz nie je mienený tak, že dovoľuje neprimerané protiopatrenia s ohľadom na skutočnosť, že subvencie, na ktoré sa vzťahujú tieto ustanovenia, sú zakázané.

¹¹⁾ Výraz „ujma domácemu výrobnému odvetviu“ sa tu používa v rovnakom zmysle ako v časti V.

¹²⁾ Výraz „zrušenie alebo zníženie“ sa v tejto dohode používa v rovnakom zmysle ako v príslušných ustanoveniach GATT 1994 a existencia takého zrušenia alebo zníženia bude stanovená v súlade so spôsobom uplatňovania týchto ustanovení.

¹³⁾ Výraz „vážna ujma na záujmoch iného člena“ sa v tejto dohode používa v rovnakom zmysle ako v článku XVI ods. 1 GATT 1994 a zahŕňa hrozbu vážnej ujmy.

¹⁴⁾ Celkové subvencovanie ad valorem sa vypočíta podľa ustanovení prílohy IV.

¹⁵⁾ Vzhľadom na to, že civilné letectvo bude predmetom zvláštnych mnohostranných pravidiel, úroveň stanovená v tomto pododseku sa nevzťahuje na civilné letectvo.

¹⁶⁾ Členovia uznávajú, že pokiaľ sa financovanie civilného leteckého programu založené na licenčných poplatkoch plne neuhrádza pre pokles úrovne uskutočnených predajov pod úroveň predpokladaných predajov, nevzniká tým sama osebe vážna ujma na účely tohto odseku.

- a) účinkom subvencie je zabránenie alebo sťaženie dovozu obdobného výrobku iného člena na trh subvencujúceho člena,
- b) účinkom subvencie je zabránenie alebo sťaženie vývozu obdobného výrobku iného člena z trhu tretej krajiny,
- c) účinkom subvencie je podstatné podhodnotenie ceny subvencovaných výrobkov v porovnaní s cenou obdobného výrobku iného člena na rovnakom trhu alebo podstatné stlačenie cien, cenový pokles alebo strata predajov na rovnakom trhu,
- d) účinkom subvencie je zvýšenie podielu subvencujúceho člena na svetovom trhu s príslušným základným výrobkom alebo tovarom¹⁷⁾ v porovnaní s priemerným podielom počas uplynulých 3 rokov, pričom má toto zvýšenie povahu trvalého trendu počas obdobia poskytovania subvencie.

6.4 Na účely odseku 3 b) zabránenie alebo sťaženie vývozu zahŕňa akýkoľvek prípad, keď sa s výnimkou odseku 7 preukázalo, že nastala zmena pomerných podielov na trhu v neprospech nesubvencovaného obdobného výrobku (počas primerane reprezentatívneho časového úseku dostatočného na preukázanie jasných trendov vo vývoji na trhu príslušného výrobku, ktorým za obvyklých podmienok bude čas trvania aspoň jeden rok). „Zmena relatívnych podielov na trhu“ zahŕňa ktorúkoľvek z týchto situácií: a) zvýši sa podiel subvencovaného výrobku na trhu, b) podiel subvencovaného výrobku na trhu zostáva nezmenený za podmienok, pri ktorých by sa bez subvencie znížil, c) podiel subvencovaného výrobku na trhu klesne, ale pomalším tempom, ako by tomu bolo bez poskytnutia subvencie.

6.5 Na účely odseku 3 c) podhodnotenie ceny zahŕňa akýkoľvek prípad, v ktorom sa toto podhodnotenie ceny preukázalo prostredníctvom porovnania cien subvencovaného výrobku s cenami nesubvencovaného obdobného výrobku dodávaného na rovnaký trh. Porovnanie sa vykoná na rovnakej obchodnej úrovni a v porovnateľnom čase, pri náležitom zohľadnení akéhokoľvek ďalšieho faktora ovplyvňujúceho porovnateľnosť cien. Ak však také priame porovnanie nie je možné, existencia podhodnotenia ceny sa môže preukázať na základe jednotkových hodnôt vývozu.

6.6 Každý člen, u ktorého na trhu nastala údajne vážna ujma s výnimkou ustanovení prílohy V ods. 3, poskytne stranám v spore vzniknutom podľa článku 7 a porote ustanovenej v súlade s článkom 7 ods. 4 všetky príslušné informácie, ktoré možno získať, pokiaľ ide o zmeny podielov na trhu sporných strán, ako aj o zodpovedajúce ceny príslušných výrobkov.

6.7 Zabránenie alebo sťaženie spôsobujúce vážnu ujmu podľa odseku 3 nevznikne, ak počas príslušného obdobia existuje ktorákoľvek z týchto okolností:¹⁸⁾

- a) zákaz alebo obmedzenie vývozu obdobného výrobku sťažujúceho si člena alebo dovozu od sťažujúceho si člena na príslušné trhy tretích krajín,
- b) rozhodnutie dovážajúcej vlády prevádzkujúcej obchodný monopol alebo štátny obchod s príslušným výrobkom nahradíť z neobchodných dôvodov dovoz sťažujúceho si člena dovozmi inej krajiny alebo krajín,
- c) prírodné katastrofy, štrajky, dopravné poruchy alebo iné prípady vyššej moci podstatne ovplyvňujúce výrobu, kvalitu, množstvo alebo ceny výrobku, ktorý má sťažujúci si člen na vývoz,
- d) existencia dohovorov obmedzujúcich vývoz sťažujúceho si člena,
- e) dobrovoľné zníženie množstva príslušného výrobku na vývoz od sťažujúceho si člena (vrátane, medziiným, situácie, keď firmy sťažujúceho si člena samy presunuli vývozy tohto výrobku na nové trhy),
- f) nedodržovanie noriem alebo iných regulačných opatrení v dovážajúcej krajine.

6.8 Ak nenastali okolnosti uvedené v odseku 7, existencia vážneho poškodenia by sa mala určiť na základe informácií predložených alebo získaných od poroty vrátane informácií predložených podľa ustanovení prílohy V.

6.9 Tento článok sa nevzťahuje na udržiavané subvencie pre poľnohospodárske výrobky, ako to ustanovuje článok 13 Dohody o poľnohospodárstve.

Článok 7

Opravné opatrenia

7.1 Pokiaľ nie je v ustanovení článku 13 Dohody o poľnohospodárstve ustanovené inak, kedykoľvek má člen dôvod domnievať sa, že akákoľvek subvencia uvedená v článku 1, udeľovaná alebo udržiavaná iným členom vyvoláva poškodenie jeho domáceho výrobného odvetvia, zrušenie alebo oslabenie výhod, alebo vážnu ujmu, tento člen môže požiadať o konzultácie s týmto druhým členom.

7.2 Žiadosť o konzultácie podľa odseku 1 bude obsahovať dostupné dôkazy týkajúce sa a) existencie a povahy príslušnej subvencie a b) poškodenia spôsobeného domácemu výrobnému odvetviu alebo zrušenia, alebo oslabenia výhod alebo vážnej ujmy,¹⁹⁾ ak ide o záujmy člena požadujúceho konzultácie.

¹⁷⁾ Pokiaľ neplatia iné mnohostranne dohodnuté špecifické pravidlá obchodu s príslušným výrobkom alebo tovarom.

¹⁸⁾ Skutočnosť, že sa v tomto odseku uvádzajú určité okolnosti, im samým nedáva žiaden právny štatút ani z hľadiska GATT 1994, ani v zmysle tejto dohody. Tieto okolnosti nesmú byť oddelené, ojedinelé ani inak bezvýznamné.

¹⁹⁾ V prípade, že sa žiadosť vzťahuje na subvenciu považovanú za príčinu vážnej ujmy podľa článku 6 ods. 1, dostupný dôkaz o vážnej ujme sa môže obmedziť na dostupný dôkaz, či boli, alebo neboli splnené podmienky článku 6 ods. 1.

7.3 Na základe žiadosti o konzultácie podľa odseku 1 je člen, o ktorom sa druhý člen domnieva, že poskytuje alebo udržuje príslušné subvencie, povinný pristúpiť na také konzultácie čo najrýchlejšie. Cieľom konzultácií je objasniť fakty a dosiahnuť vzájomne prijateľné riešenie.

7.4 Ak konzultácie nevedú k vzájomne prijateľnému riešeniu do 60²⁰⁾ dní, ktorýkoľvek člen, ktorý je stranou v týchto konzultáciách, môže predložiť záležitosť DSB na zriadenie poroty, ak DSB jednomyselne nerozhodne porotu nezriaadiť. Zloženie poroty a jej právomoc budú stanovené do 15 dní od jej zriadenia.

7.5 Porota záležitosť preskúma a predloží sporným stranám záverečnú správu. Správa sa musí rozposlať všetkým členom do 120 dní od dátumu, keď bolo rozhodnuté o zložení poroty a stanovení jej právomoci.

7.6 Do 30 dní od vydania správy poroty všetkým členom bude správa prijatá v DSB,²¹⁾ ak jedna zo sporných strán oficiálne neoznámí DSB svoje rozhodnutie odvolať sa alebo ak DSB jednomyselne nerozhodne, že správu neprijme.

7.7 V prípade odvolania sa proti správe poroty vydá Odvolací orgán svoje rozhodnutie do 60 dní odo dňa, keď sporná strana formálne oznámila svoj úmysel odvolať sa. Ak Odvolací orgán usúdi, že nemôže vydať svoju správu do 60 dní, bude písomne informovať DSB o dôvodoch odkladu spolu s odhadom lehoty, v rámci ktorej predloží svoju správu. V žiadnom prípade však nesmie tento postup prekročiť 90 dní. Správu o odvolaní schváli DSB a bezpodmienečne ju prijímú sporné strany, pokiaľ DSB jednomyselne nerozhodne do 20 dní od jej vydania členom,²²⁾ že správu o odvolaní neprijíma.

7.8 Keď je správa poroty alebo správa Odvolacieho orgánu prijatá a je v nej ustanovené, že akákoľvek subvencia vyvolala nepriaznivé účinky na oblasť záujmov iného člena v zmysle článku 5 tejto dohody, člen poskytujúci alebo udržiavajúci takú subvenciu podnikne príslušné kroky vedúce k odstráneniu nepriaznivých účinkov, prípadne k zrušeniu subvencie.

7.9 V prípade, že člen nepodnikne príslušné kroky vedúce k odstráneniu nepriaznivých účinkov subvencie alebo k zrušeniu subvencie do 6 mesiacov odo dňa, keď DSB prijal správu poroty alebo správu Odvolacieho orgánu, a pokiaľ nedošlo k dohode o kompenzácii, DSB poskytne sťažujúcemu sa členovi právo prijať protiopatrenia úmerné stupňu a povahe zistených nepriaznivých účinkov, ak DSB jednomyselne nerozhodne o odmietnutí žiadosti.

7.10 V prípade, že sporná strana požiada o rozhodcovské konanie podľa článku 22 ods. 6 Dohovoru o urovnávaní sporov, rozhodca určí, či protiopatrenia sú úmerné stupňu a povahe zistených nepriaznivých účinkov.

ČASŤ IV

NENAPADNUTEĽNÉ SUBVENCIE

Článok 8

Určenie nenapadnuteľných subvencií

8.1 Za nenapadnuteľné subvencie sa považujú tieto subvencie:²³⁾

- subvencie, ktoré nie sú špecifické v zmysle článku 2,
- subvencie, ktoré sú špecifické v zmysle článku 2, ale ktoré spĺňajú všetky podmienky ustanovené v odsekoch 2 a), 2 b) alebo 2 c).

8.2 Bez ohľadu na ustanovenia častí III a V sú nenapadnuteľné tieto subvencie:

- pomoc na výskumné činnosti vykonávané firmami alebo inštitúciami ďalšieho vzdelávania alebo výskumu na zmluvnom základe s organizáciami, ak:²⁴⁾,²⁵⁾,²⁶⁾
pomoc kryje ²⁷⁾ najviac 75 % nákladov na priemyselný výskum²⁸⁾

²⁰⁾ Akékoľvek časové obdobie uvedené v tomto článku možno predĺžiť po vzájomnej dohode.

²¹⁾ Ak zasadnutie DSB nie je v priebehu tohto obdobia plánované, zvolá sa na tento účel.

²²⁾ Ak zasadnutie DSB nie je v priebehu tohto obdobia plánované, zvolá sa na tento účel.

²³⁾ Uznáva sa, že členovia poskytujú v širšej miere vládnu pomoc na rôzne účely, pričom skutočnosť, že taká pomoc sa nemusí považovať za nenapadnuteľnú podľa ustanovení tohto článku, sama neobmedzuje možnosti členov poskytovať takú pomoc.

²⁴⁾ Keďže sa očakáva, že civilné letectvo bude predmetom špecifických mnohostranných pravidiel, ustanovenia tohto odseku sa na túto oblasť nevzťahujú.

²⁵⁾ Najneskôr ako 18 mesiacov po nadobudnutí platnosti Dohody WHO Výbor pre subvencie a vyrovnávacie opatrenia uvedený v článku 24 (ďalej len „výbor“) preskúma pôsobenie ustanovení odseku 2 a) s cieľom vykonať všetky nevyhnutné zmeny na zlepšenie pôsobenia týchto ustanovení. Pri posudzovaní možných zmien výbor pozorne preskúma vymedzenie kategórií uvedených v tomto odseku s ohľadom na skúsenosti členov z výskumných programov a z práce iných príslušných medzinárodných inštitúcií.

²⁶⁾ Ustanovenia tejto dohody sa nevzťahujú na činnosti základného výskumu, ktoré sa uskutočňujú nezávisle inštitúciami ďalšieho vzdelávania alebo výskumu. Výraz „základný výskum“ znamená rozširovanie všeobecných vedeckých a technických vedomostí, ktoré nie sú spojené s priemyselnými a obchodnými cieľmi.

²⁷⁾ Prípustné úrovne nenapadnuteľnej pomoci uvedené v tomto odseku sú stanovené s odvolaním sa na celkové zodpovedajúce náklady vynaložené počas jednotlivého projektu.

²⁸⁾ Výraz „priemyselný výskum“ znamená plánované skúmanie alebo kritické prešetrenie smerujúce k objaveniu nových znalostí s cieľom využiť tieto vedomosti pri rozvíjaní nových výrobkov, procesov alebo služieb alebo pri vyvolaní podstatných zlepšení pri existujúcich výrobkoch, procesoch alebo službách.

- alebo 50 % nákladov na predkonkurenčnú rozvojovú činnosť,²⁹⁾,³⁰⁾
a za predpokladu, že taká pomoc je obmedzená výlučne na
- i) osobné náklady (výskumní pracovníci, technici a ďalší pomocný personál zamestnaný výlučne vo výskumnej činnosti),
  - ii) náklady na prístroje, zariadenia, pozemky a budovy používané výlučne a trvale na výskumnú činnosť (okrem tých, ktoré sa poskytujú na obchodnom základe),
  - iii) náklady na konzultácie a im zodpovedajúce služby používané výlučne na výskumnú činnosť vrátane výskumu, technických poznatkov, patentov atď. zakúpených z vonkajších zdrojov,
  - iv) dodatočné režijné náklady, ktoré vznikli priamo v dôsledku výskumnej činnosti,
  - v) ostatné bežné náklady (ako sú náklady na materiál, dodávky a podobne), ktoré vznikli priamo v dôsledku výskumnej činnosti,
- b) pomoc znevýhodneným regiónom na území člena, ak je súčasťou všeobecného rámca regionálneho rozvoja³¹⁾ a je nešpecifická (v zmysle článku 2) v regiónoch, ktoré majú na ňu právo, za predpokladu, že
- i) každý znevýhodnený región musí byť jasne označený ako súvislá geografická oblasť, ktorá je hospodársky a administratívne vymedzená,
  - ii) región sa považuje za znevýhodnený na základe neutrálnych a objektívnych kritérií³²⁾ ukazujúcich, že ťažkosti regiónu vznikajú z viac než dočasných okolností; tieto kritériá musia byť jasne vyjadrené v právnom predpise, nariadení alebo v inom oficiálnom dokumente tak, aby ich bolo možné overiť,
  - iii) kritériá budú zahŕňať mieru hospodárskeho rozvoja, ktorá bude založená na najmenej jednom z týchto ukazovateľov:
    - buď na príjme na hlavu, alebo na príjme domácnosti na hlavu, alebo hrubom domácom produkte na hlavu, ktorý nesmie prekročiť 85 % priemeru na danom území,
    - miere nezamestnanosti, ktorá musí byť najmenej 110 % priemeru na danom území, meraných za trojročné obdobie; také meranie však môže byť súhrnné a môže obsahovať iné faktory,
- c) pomoc na podporu úpravy existujúcich zariadení³³⁾ podľa nových ekologických požiadaviek ustanovených zákonom alebo právnym predpisom, ktoré vyvolávajú väčšie ťažkosti a finančnú záťaž pre firmy, za predpokladu, že táto pomoc
- i) je jednorazovým neopakovaným opatrením,
  - ii) je obmedzená na 20 % nákladov na úpravu,
  - iii) nepokryje náklady na výmenu a fungovanie podporovanej investície, ktoré musí v plnej miere hradiť firma,
  - iv) priamo a primerane súvisí s obmedzením nečistôt a znečisťovania, ktoré firma plánuje, a nepokryje hocikaké úspory výrobných nákladov, ktoré možno dosiahnuť,
  - v) je dostupná všetkým firmám, ktoré si môžu osvojiť nové zariadenia a/alebo výrobné procesy.

8.3 Subvenčný program, ktorého sa týkajú ustanovenia odseku 2, sa pred realizáciou oznámi výboru v súlade s ustanoveniami časti VII. Ktorékoľvek také oznámenie bude dostatočne presné, aby dávalo ostatným členom možnosť zhodnotiť, či program zodpovedá podmienkam a kritériám ustanoveným v príslušných ustanoveniach odseku 2. Členovia ďalej poskytnú výboru každoročne aktualizáciu týchto oznámení predovšetkým dodaním informácií o celkových výdavkoch na každý program a o každej úprave programu. Ostatní členovia majú právo požadovať informácie o jednotlivých prípadoch subvencovania v rámci oznámeného programu.³⁴⁾

8.4 Sekretariát na žiadosť člena preskúma oznámenie podané podľa odseku 3, a ak je to nutné, môže od subvencujúceho člena požadovať dodatočné informácie týkajúce sa príslušného oznámeného programu. Sekretariát predloží správu o svojich nálezoň výboru. Výbor potom na žiadosť bezodkladne preskúma nález Sekretariátu

²⁹⁾ Výraz „predkonkurenčná rozvojová činnosť“ znamená prenesenie výsledku priemyselného výskumu do plánov, schém alebo do návrhov nových, upravených alebo zlepšených výrobkov, procesov alebo služieb určených na predaj alebo na použitie vrátane vytvorenia prvého prototypu, ktorý nie je vhodný na obchodné použitie. Ďalej môže zahŕňať koncepčnú formuláciu alebo vzor alternatívnych výrobkov, procesov alebo služieb a úvodné predvedenie alebo skúšobné projekty za predpokladu, že tieto projekty sa nemôžu upraviť alebo použiť na priemyselné uplatnenie alebo na obchodné využitie. Nezahŕňa rutinné alebo periodické úpravy existujúcich výrobkov, výrobných liniek, výrobných procesov, služieb a iných bežných operácií, hoci tieto úpravy môžu predstavovať zlepšenia.

³⁰⁾ V prípade programov, ktoré pokrývajú priemyselný výskum a predkonkurenčnú rozvojovú činnosť, prípustná úroveň nenapadnuteľnej pomoci nepresiahne jednoduchý priemer pripustných úrovní nenapadnuteľnej pomoci podľa uvedených dvoch kategórií vypočítaných na základe všetkých započítateľných nákladov uvedených pod bodmi i) až v).

³¹⁾ „Všeobecný rámec regionálneho rozvoja“ znamená, že regionálne subvenčné programy sú súčasťou vnútorne spojenej a všeobecne uplatňovanej politiky regionálneho rozvoja a že subvencie na regionálny rozvoj sa neposkytujú na izolovaných geografických miestach nemajúcich žiaden ani prakticky žiaden vplyv na rozvoj regiónu.

³²⁾ „Neutrálne a objektívne kritériá“ znamenajú kritériá, ktoré nezvýhodňujú určité regióny nad rámec toho, čo je primerané na odstránenie alebo na obmedzenie regionálnych nerovností v rámci politiky regionálneho rozvoja. V tomto zmysle regionálne subvenčné programy budú zahŕňať horné limity rozsahu pomoci, ktorá sa môže poskytovať na každý subvencovaný projekt. Horné limity sa musia diferencovať podľa rozdielnych úrovní rozvoja podporovaných regiónov a musia sa vyjadriť z hľadiska investičných nákladov alebo nákladov na tvorbu pracovných miest. V rámci takých horných limitov bude rozdelenie pomoci dostatočne široké a spravodlivé, aby sa zabránilo prevládajúcemu použitiu subvencie určitými podnikmi alebo poskytovaniu nepomerne veľkých čiastok subvencií určitým podnikom, ako je to ustanovené v článku 2.

³³⁾ Pojem „existujúce zariadenia“ znamená zariadenia, ktoré sú v prevádzke najmenej počas dvoch rokov v momente, keď sú vydané nové ekologické predpisy.

³⁴⁾ Uznáva sa, že nič v tomto ustanovení o oznamovaní nevyžaduje podávanie dôverných informácií vrátane dôverných obchodných informácií.

(alebo ak Sekretariát preskúmanie nevyžiadal, samotné oznámenie) s cieľom zistiť, či podmienky a kritériá ustanovené v odseku 2 sa splnili. Postup ustanovený v tomto odseku sa skončí najneskôr na prvom riadnom zasadnutí výboru nasledujúcom po oznámení subvenčného programu, ak uplynuli najmenej dva mesiace medzi týmto oznámením a riadnym rozhodnutím výboru. Postup pri preskúmaní uvedený v tomto odseku sa bude na žiadosť uplatňovať na zásadné úpravy programu oznámeného v ročných aktualizáciách uvedených v odseku 3.

8.5 Zistenie výboru uvedené v odseku 4 alebo skutočnosť, že výbor nedospel k spracovaniu takéhoto zistenia, alebo v jednotlivých prípadoch nedodržanie podmienok stanovených v oznámenom programe, sa na žiadosť člena predloží na záväzné rozhodcovské konanie. Rozhodcovský orgán predloží svoje závery členom do 120 dní odo dňa, keď mu bola vec postúpená. Ak nie je v tomto odseku ustanovené inak, bude sa na rozhodcovské konanie vedené podľa tohto odseku vzťahovať Dohovor o urovnávaní sporov.

Článok 9

Konzultácie a oprávnené opravné prostriedky

9.1 Ak sa má v priebehu uskutočňovania programu uvedeného v článku 8 ods. 2 niektorý člen dôvody domnievať, že tento program napriek tomu, že zodpovedá kritériám podľa článku 8 ods. 2, viedol k vážnym nepriaznivým účinkom na domáce výrobné odvetvie tohto člena, ako je spôsobenie škody, ktorú by bolo ťažko napraviť, môže tento člen požiadať o konzultácie s členom, ktorý poskytuje alebo udržiava subvenciu.

9.2 Ak bola podaná žiadosť o konzultácie podľa odseku 1, vstúpi člen poskytujúci alebo udržiavajúci príslušný subvenčný program do týchto konzultácií čo najskôr. Cieľom konzultácií bude objasnenie faktov o situácii a dosiahnutie vzájomne prijateľného riešenia.

9.3 Ak sa do 60 dní odo dňa žiadosti o konzultácie nedosiahne pri konzultáciách podľa odseku 2 vzájomne prijateľné riešenie, žiadajúci člen môže predložiť záležitosť výboru.

9.4 V prípade, že sa záležitosť predloží výboru, výbor okamžite preskúma uvedené fakty a dôkazy o účinkoch uvedených v odseku 1. Ak výbor zistí, že také účinky existujú, môže odporučiť subvencujúcemu členovi, aby pozmenil tento program tak, aby sa tieto účinky odstránili. Výbor predloží svoje závery do 120 dní odo dňa, keď mu bola záležitosť predložená podľa odseku 3. V prípade, že odporúčanie nie je splnené do 6 mesiacov, výbor splnomocní žiadajúceho člena prijať primerané protiopatrenia zodpovedajúce povahe a stupňu zistených účinkov.

ČASŤ V

VYROVNÁVACIE OPATRENIA

Článok 10

Uplatňovanie článku VI GATT 1994³⁵⁾

Členovia podniknú všetky nevyhnutné kroky, aby zabezpečili, že uplatnenie vyrovnávacieho cla³⁶⁾ na ľubovoľný výrobok pochádzajúci z územia jedného člena a dovážaný na územie iného člena je v súlade s ustanoveniami článku VI GATT 1994 a s podmienkami tejto dohody. Vyrovnávacie cla sa môžu uplatniť len na základe začatých³⁷⁾ prešetrení a spravovať v súlade s ustanoveniami tejto dohody a Dohody o poľnohospodárstve.

Článok 11

Začatie a ďalší postup prešetrenia

11.1 Ak ustanovenia uvedené v článku 11 ods. 6 neustanovia inak, prešetrenie na zistenie existencie, stupňa a účinku každej údajnej subvencie sa začne na základe písomnej žiadosti predloženej domácim výrobným odvetvím alebo v jeho mene.

11.2 Žiadosť podľa odseku 1 bude zahŕňať dostatočný dôkaz o existencii a) subvencie, a ak to bude možné, jej sumu, b) ujmy v zmysle článku VI GATT 1994 podľa interpretácie tejto dohody a c) príčinnej súvislosti medzi subvencovanými dovozmi a údajnou ujmou. Jednoduché tvrdenie nepodložené príslušným dôkazom nemožno považovať za dostatočné na to, aby vyhovelo ustanoveniam tohto odseku. Žiadosť bude obsahovať tieto žiadateľovi dostupné informácie:

³⁵⁾ Ustanovenia častí II a III sa môžu použiť spolu s ustanoveniami časti V; ale s ohľadom na účinky príslušnej subvencie na domácom trhu dovážajúceho člena sa môže poskytnúť iba jedna forma opatrení (buď vyrovnávacie clo, ak sú splnené podmienky časti V, alebo protiopatrenia podľa článkov 4 alebo 7). Ustanovenia častí III a V sa nemôžu uplatniť, pokiaľ ide o opatrenia, ktoré sa podľa ustanovení časti IV považujú za nenapadnuteľné. Ustanovenia uvedené v článku 8 ods. 1a) sa však môžu prešetriť v záujme určenia, či sú, alebo nie sú špecifické v zmysle článku 2. Ďalej v prípade subvencie uvedenej v článku 8 ods. 2, ktorá sa poskytuje podľa programu, ktorý nebol oznámený v súlade s článkom 8 ods. 3, sa môžu ustanovenia častí III a V uplatniť, ale takáto subvencia sa bude považovať za nenapadnuteľnú, ak zodpovedá podmienkam ustanoveným v článku 8 ods. 2.

³⁶⁾ Pod výrazom „vyrovnávacie clo“ sa bude rozumieť zvláštne clo vymerané na účely vyrovnania subvencie poskytnutej priamo alebo nepriamo na spracovanie, výrobu alebo na vývoz ľubovoľného výrobku, ako je ustanovené v článku VI ods. 3 GATT 1994.

³⁷⁾ Výraz „začatý“ znamená procesný úkon, ktorým člen formálne začína prešetrenie podľa článku 11.

- i) totožnosť žiadateľa a uvedenie objemu a hodnoty domácej výroby obdobného výrobku predloženého žiadateľom. Ak sa písomná žiadosť podáva v mene domáceho výrobného odvetvia, žiadosť určí výrobné odvetvie, v ktorého mene sa žiadosť podáva, zoznam všetkých známych domácich výrobcov obdobného výrobku (alebo zväzu domácich výrobcov obdobného výrobku) a v možnom rozsahu uvedenie objemu a hodnoty domácej výroby obdobného výrobku pripadajúcich na týchto výrobcov,
- ii) úplný opis údajne subvencovaného výrobku, názov príslušnej krajiny alebo krajín pôvodu alebo vývozu, totožnosť každého známeho vývozcu alebo zahraničného výrobcu a zoznam známych osôb dovážajúcich príslušný výrobok,
- iii) dôkaz týkajúci sa existencie, sumy a povahy príslušnej subvencie,
- iv) dôkaz o tom, že údajnú ujmu domácejmu výrobnému odvetviu spôsobili subvencované dovozy prostredníctvom účinkov subvencie. Tento dôkaz zahŕňa informácie o vývoji objemu údajne subvencovaných dovozov, o vplyve týchto dovozov na ceny obdobného výrobku na domácom trhu a z toho vyplývajúci vplyv týchto dovozov na domácej výrobné odvetvie preukázaný príslušnými činiteľmi a ukazovateľmi, ktoré sú uvedené v článku 15 ods. 2 a 4 vzťahujúcimi sa na stav domáceho výrobného odvetvia.

11.3 Úrady preskúmajú správnosť a úplnosť dôkazu uvedeného v žiadosti o určenie, či je dôkaz dostatočný na odôvodnenie prešetrenia.

11.4 Prešetrenie sa podľa odseku 1 nesmie začať, kým úrady na základe preskúmania, do akej miery existuje podpora alebo nesúhlas so žiadosťou podľa vyjadrenia³⁸⁾ domácich výrobcov obdobného výrobku, neurčia, že žiadosť bola predložená domácim výrobným odvetvím alebo v jeho mene.³⁹⁾ Žiadosť sa bude považovať za predloženú domácim výrobným odvetvím alebo v jeho mene, ak ju podporujú tí domáci výrobcovia, ktorých súhrnná výroba tvorí viac ako 50 % celkovej výroby obdobného výrobku tej časti domáceho výrobného odvetvia, ktorá vyjadruje svoju podporu alebo nesúhlas so žiadosťou. Prešetrenie sa však nezačne, ak domáci výrobcovia výslovne podporujúci žiadosť predstavujú menej ako 25 % z celkovej výroby obdobného výrobku vyrábaného domácim výrobným odvetvím.

11.5 Ak sa neprijalo rozhodnutie začať prešetrenie, úrady vylúčia akékoľvek zverejnenie žiadosti na začatie prešetrenia.

11.6 Ak za zvláštnych okolností príslušné úrady rozhodnú začať konanie bez toho, aby dostali písomnú žiadosť od domáceho výrobného odvetvia alebo v jeho mene, budú takto postupovať len vtedy, ak majú dostatočný dôkaz o existencii subvencie, ujmy a príčinnej súvislosti, ako to uvádza odsek 2 odôvodňujúci začatie prešetrenia.

11.7 Dôkaz o subvencii aj o ujme sa musí posudzovať súčasne a) pri rozhodnutí, či začať prešetrenie, a b) následne v priebehu prešetrenia, a to najneskôr prvý deň, keď sa môžu v súlade s ustanoveniami tejto dohody uplatniť dočasné opatrenia.

11.8 V prípadoch, keď sa výrobky nedovážajú priamo z krajiny pôvodu, ale sa vyvážajú dovážajúcemu členovi cez sprostredkujúcu krajinu, ustanovenia tejto dohody platia v plnom rozsahu a transakcia alebo transakcie na účely tejto dohody sa musia posudzovať tak, ako keby sa uskutočnili medzi krajinou pôvodu a krajinou dovozu.

11.9 Žiadosť podľa odseku 1 sa zamietne a prešetrenie sa okamžite skončí, len čo príslušné orgány majú uspokojivo doložené, že neexistuje dostatočný dôkaz o subvencovaní alebo o ujme, ktoré by ich oprávňovali konať v tejto veci. Okamžite bude skončené konanie v prípadoch, kde suma subvencie je de minimis alebo kde je objem subvencovaného dovozu, skutočného alebo možného, alebo rozsah ujmy zanedbateľný. Na účely tohto odseku sa suma subvencie bude považovať za de minimis, ak je subvencia nižšia ako 1 % ad valorem.

11.10 Prešetrenie nesmie prekážať procedúre colného odbavenia.

11.11 Prešetrenie bude okrem zvláštnych okolností skončené v priebehu jedného roka po jeho začatí a v žiadnom prípade nesmie trvať dlhšie ako 18 mesiacov.

Článok 12

Dôkaz

12.1 Zúčastnení členovia a všetky strany, ktoré sa zúčastňujú prešetrenia o vyrovnávacom cle, budú oboznámení s tým, aké informácie úrady požadujú, a poskytnú sa im rozsiahla možnosť predložiť písomne všetky dôkazy, ktoré považujú v príslušnom prešetrení za dôležité.

12.1.1 Vývozcom, zahraničným výrobcom alebo zúčastneným členom po prijatí dotazníka, ktorý sa používa v prešetrení o vyrovnávacom cle, sa povolí najmenej 30-dňová lehota na odpoveď.⁴⁰⁾ Akákoľvek žiadosť na

³⁸⁾ V prípade rozdrobených výrobných odvetví zahŕňajúcich mimoriadne veľký počet výrobcov môžu úrady stanoviť, do akej miery existuje podpora žiadosti pri použití štatisticky platných výberových techník.

³⁹⁾ Členovia si uvedomujú, že na území niektorých členov zamestnanci domácich výrobcov obdobného výrobku alebo zástupcovia týchto zamestnancov môžu predložiť alebo podporiť žiadosť na začatie prešetrenia.

⁴⁰⁾ Všeobecne platí, že termín pre vývozcov sa počíta odo dňa prijatia dotazníka, ktorý sa na tieto účely bude považovať za prijatý jeden týždeň odo dňa, keď bol odoslaný druhej strane alebo odovzdaný príslušnému diplomatickému zástupcovi vyvážajúceho člena, alebo v prípade samostatného colného územia člena WTO oficiálnemu zástupcovi vyvážajúceho územia.

predĺženie 30-dňovej lehoty by sa mala primerane posúdiť a podľa okolností prípadu by sa také predĺženie malo povoliť, kedykoľvek to len bude možné.

12.1.2 S výnimkou záväzkov o ochrane dôverných informácií bude písomný dôkaz predložený jedným zúčastneným členom alebo zúčastnenou stranou okamžite sprístupnený ostatným zúčastneným členom alebo stranám zúčastňujúcich sa na prešetrení.

12.1.3 Úrady ihneď po začatí prešetrenia poskytnú plný text písomnej žiadosti, ktorú dostali podľa článku 11 ods. 1, známym vývozcom⁴¹⁾ a úradom vyvážajúceho člena a na požiadanie ho dajú k dispozícii iným zúčastneným stranám. Primeraná pozornosť sa bude venovať ochrane dôverných informácií, ako je to uvedené v odseku 4.

12.2 Zúčastnení členovia a zúčastnené strany budú mať po zdôvodnení tiež právo predložiť informácie ústne. Keď sa také informácie poskytnú ústne, od zúčastnených členov a zúčastnených strán sa bude požadovať, aby ich predložili v písomnej podobe. Akékoľvek rozhodnutie prešetrovujúcich úradov sa môže zakladať iba na takých informáciách a argumentoch, ktoré sú v spisoch tohto úradu a ktoré boli dostupné zúčastneným členom a zúčastneným stranám zúčastňujúcich sa na prešetrení s primeraným ohľadom na potrebu chrániť dôverné informácie.

12.3 Úrady poskytnú vždy, ak je to možné, včas všetkým zúčastneným členom a zúčastneným stranám príležitosť zoznámiť sa so všetkými informáciami významnými pre uplatnenie ich vecí, ktoré nie sú dôverné podľa odseku 4 a ktoré úrady používajú pri prešetrení o vyrovnávacom cle, ako aj na prípravu argumentácie na základe týchto informácií.

12.4 S každou informáciou, ktorá je svojou povahou dôverná (napríklad preto, že jej zverejnenie by poskytlo významnú konkurenčnú výhodu pre konkurenta alebo jej zverejnenie by malo významné nepriaznivé účinky pre osobu poskytujúcu informáciu alebo pre osobu, od ktorej táto osoba informáciu získala) alebo ktorú na dôvernom základe poskytli strany zúčastňujúce sa prešetrenia, sa bude po preukázaní náležitého odôvodnenia úradmi ako s takou zaobchádzať. Taká informácia nebude zverejnená bez zvláštného povolenia strany, ktorá ju predložila.⁴²⁾

12.4.1 Úrady požiadajú zúčastnených členov alebo zúčastnené strany poskytujúce dôverné informácie, aby poskytli z nich zhrnutie, ktoré nemá dôvernú povahu. Toto zhrnutie bude dostatočne podrobné, aby umožnilo primerané pochopenie podstaty informácie, ktorá je poskytnutá ako dôverná. Za výnimočných okolností môžu títo členovia alebo strany oznámiť, že taká informácia nie je vhodná na vypracovanie zhrnutia. Za týchto výnimočných okolností sa musí poskytnúť vyhlásenie o dôvodoch, prečo nie je možné zhrnutie vypracovať.

12.4.2 Ak však úrady zistia, že žiadosť o dôverné zaobchádzanie nie je oprávnená, a ak poskytovateľ informácií nie je ochotný ju zverejniť alebo dať súhlas na jej zverejnenie v zovšeobecnenej alebo v súhrnnej podobe, úrady nemusia túto informáciu vziať do úvahy, kým sa z vhodných zdrojov nepresvedčia, že informácia je správna.⁴³⁾

12.5 S výnimkou okolností uvedených v odseku 7 sa úrady v priebehu prešetrenia presvedčia o presnosti informácií poskytnutých zúčastnenými členmi alebo zúčastnenými stranami, na ktorých základe sa ich tvrdenia zakladajú.

12.6 Úrady vykonávajúce prešetrenia môžu, ak to bude nutné, uskutočniť prešetrenie na území ostatných členov, ak to dostatočne včas oznámili príslušnému členovi a ak tento člen proti tomu neprotestuje. Ďalej môžu úrady vykonávajúce prešetrenie uskutočniť prešetrenie v priestoroch firmy a môžu skúmať spisy firmy, ak a) s tým firma súhlasí a b) príslušný člen je o tom vyzoomený a nemá námietky. Postupy ustanovené v prílohe VI sa vzťahujú na prešetrenie v priestoroch firmy. S výnimkou záväzkov o ochrane dôverných informácií úrady sprístupnia výsledky akéhokoľvek prešetrenia alebo ich podľa odseku 8 zverejnia firmám, ktorých sa týkajú, a môžu ich poskytnúť aj žiadateľom.

12.7 V prípadoch, keď hociktorý zúčastnený člen alebo zúčastnená strana odmietne prístup k nutnej informácii alebo ju inak neposkytne v rámci primeraného obdobia, alebo výrazne bráni prešetreniu, možno na základe dostupných faktov uskutočniť predbežné alebo konečné, kladné alebo záporné rozhodnutia.

12.8 Úrady budú pred vypracovaním konečného rozhodnutia informovať všetkých zúčastnených členov alebo zúčastnené strany o podstatných posudzovaných skutočnostiach, ktoré tvoria základ pre rozhodnutie, či uplatniť

⁴¹⁾ Všeobecne platí, že tam, kde je počet príslušných vývozcov zvlášť vysoký, plný text žiadosti sa poskytne len úradom vyvážajúceho člena alebo príslušnému obchodnému zväzu, ktoré by potom mali poskytnúť kópie príslušným vývozcom.

⁴²⁾ Členovia si uvedomujú, že na území niektorých členov možno požadovať zverejnenie podľa úzko formulovaného ochranného režimu.

⁴³⁾ Členovia sa dohodli, že by sa žiadosti o dôverné zaobchádzanie nemali svojvoľne zamietajú. Členovia ďalej súhlasia, že úrady vykonávajúce prešetrenie môžu požadovať ustúpenie od dôverného zaobchádzania, iba ak ide o informácie nevyhnutné na riadenie.

konečné opatrenia. Toto zverejnenie by sa malo uskutočniť v dostatočnom časovom predstihu, aby si strany mohli brániť vlastné záujmy.

12.9 Na účely tejto dohody bude výraz „zúčastnené strany“ zahŕňať

- i) vývozcu alebo zahraničného výrobcu, alebo dovozcu výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia, alebo obchodný či podnikateľský zväz, v ktorom je väčšina členov výrobcami, vývozcami alebo dovozcami tohto výrobku,
- ii) výrobcu obdobného výrobku dovážajúceho člena alebo obchodný a podnikateľský zväz, ktorého väčšina členov vyrába obdobný výrobok na území dovážajúceho člena. Tento zoznam nebráni členom, aby umožnili iným ako uvedeným domácim a zahraničným stranám, aby ich považovali za zúčastnené strany.

12.10 Úrady poskytnú príležitosť priemyselným užívateľom výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia, a reprezentatívnym spotrebným organizáciám v prípadoch, keď sa tento výrobok bežne predáva v maloobchodnej sieti, aby poskytli informácie vzťahujúce sa na prešetrenie, ak ide o subvencovanie, ujmu a príčinnú súvislosť.

12.11 Úrady zoberú náležite do úvahy ťažkosti, ktoré zaznamenali zúčastnené strany, predovšetkým malé podniky, pri predkladaní požadovaných informácií, a poskytnú im akúkoľvek dostupnú pomoc.

12.12 Uvedené postupy nie sú zamýšľané tak, aby bránili úradom člena v rýchlom postupe, ak ide o začatie prešetrenia, dosiahnutie predbežných alebo konečných, kladných alebo záporných rozhodnutí, alebo o uplatnenie dočasných alebo konečných opatrení v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto dohody.

Článok 13

Konzultácie

13.1 Čo najskôr po prijatí žiadosti podľa článku 11 a v každom prípade pred začatím každého prešetrenia budú členovia, ktorých výrobky môžu byť predmetom tohto prešetrenia, pozvaní na konzultácie s cieľom objasniť situáciu, ak ide o záležitosti uvedené v článku 11 ods. 2, a dosiahnuť vzájomne dohodnuté riešenie.

13.2 Ďalej v priebehu prešetrenia bude členom, ktorých výrobky sú predmetom tohto prešetrenia, poskytnutá primeraná príležitosť pokračovať v konzultáciách, aby sa tak mohla objasniť skutočná situácia a dosiahnuť vzájomne dohodnuté riešenie.⁴⁴⁾

13.3 Bez toho, aby sa to dotklo povinnosti poskytnúť primeranú príležitosť na konzultácie, nemajú viesť tieto ustanovenia týkajúce sa konzultácií k tomu, aby bránili úradom člena prirýchlo postupovať, ak ide o začatie prešetrenia, dosiahnutie predbežných alebo konečných, kladných alebo záporných rozhodnutí, alebo o uplatnenie dočasných alebo konečných opatrení v súlade s ustanoveniami tejto dohody.

13.4 Člen, ktorý má v úmysle začať ľubovoľné prešetrenie alebo ktorý vykonáva také prešetrenie, umožní na požiadanie člena alebo členov, ktorých výrobky sú predmetom tohto prešetrenia, prístup k nedôvernému dôkazu vrátane nedôverného zhrnutia dôverných údajov, ktoré sa použijú na začatie alebo na vykonávanie prešetrenia.

Článok 14

Výpočet výšky subvencie v podobe výhody pre príjemcu

Každá metóda použitá na účely časti V úradom vykonávajúcim prešetrenie na výpočet výhody pre príjemcu, poskytnutej podľa článku 1 ods. 1 bude ustanovená v národnej legislatíve alebo vo vykonávacích právnych predpisoch príslušného člena a jej uplatnenie v každom konkrétnom prípade bude prehľadné a náležite vysvetlené. Každá taká metóda musí ďalej vyhovovať týmto zásadám:

- a) poskytnutie základného kapitálu vládou sa nebude považovať za poskytnutie výhody, ak investičné rozhodnutie nemožno považovať za nezlučiteľné s bežnou investičnou praxou (vrátane poskytnutia rizikového kapitálu) súkromných investorov na území tohto člena,
- b) vládna pôžička sa nebude považovať za poskytnutie výhody, ak neexistuje rozdiel medzi sumou, ktorú firma získavajúca pôžičku platí za vládnu pôžičku, a sumou, ktorú by firma platila za porovnateľnú obchodnú pôžičku, ktorú by mohla skutočne získať na trhu. V tomto prípade bude výhoda predstavovať rozdiel medzi týmito dvoma sumami,
- c) vládna záruka pôžičky sa nebude považovať za poskytnutie výhody, ak neexistuje rozdiel medzi sumou, ktorú firma získavajúca záruku platí za pôžičku garantovanú vládou, a sumou, ktorú by firma zaplatila za porovnateľnú obchodnú pôžičku bez vládnej garancie. V tomto prípade bude výhoda predstavovať rozdiel medzi týmito dvoma sumami upravenými o rozdiely v poplatkoch,
- d) dodávka tovaru alebo služieb alebo nákup tovaru vládou sa nebude považovať za poskytnutie výhody, ak sa dodávka neuskutoční za menej ako primeranú odmenu alebo ak sa nákup uskutoční za vyššiu ako primeranú odmenu. Primeranosť odmeny sa určí v pomere k prevládajúcim trhovým podmienkam pre príslušný tovar

⁴⁴⁾ Je zvlášť dôležité, aby v súlade s ustanoveniami tohto odseku nebolo žiadne kladné rozhodnutie, či už predbežné, alebo konečné, vydané bez poskytnutia primeranej príležitosti na konzultácie. Konzultácie môžu vytvoriť základ na prešetrenie podľa ustanovení častí II, III alebo X.

alebo pre službu v krajine dodávky alebo nákupu (vrátane ceny, kvality, dostupnosti, schopnosti umiestniť sa na trhu, dopravy a iných podmienok nákupu alebo predaja).

Článok 15

Zisťovanie ujmy⁴⁵⁾

15.1 Zisťovanie ujmy na účely článku VI GATT 1994 sa bude zakladať na skutočných dôkazoch a bude zahŕňať objektívne preskúmanie tak a) objemu subvencovaných dovozov a účinkov subvencovaných dovozov na ceny na domácom trhu s obdobnými výrobkami,⁴⁶⁾ ako b) nasledujúceho vplyvu týchto dovozov na domácich výrobcov týchto výrobkov.

15.2 Ak ide o objem subvencovaných dovozov, úrady vykonávajúce prešetrenie posúdia, či nastal významný nárast subvencovaných dovozov buď v absolútnych hodnotách, alebo v pomere k výrobe alebo k spotrebe dovážajúceho člena. Z hľadiska účinku subvencovaných dovozov na ceny úrady vykonávajúce prešetrenia posúdia, či subvencovanými dovozmi nastalo významné podhodnotenie cien v porovnaní s cenou obdobného výrobku dovážajúceho člena alebo či účinok týchto dovozov pôsobí inak významnou mierou, znižuje ceny alebo zabraňuje nárastu cien, ktorý by inak nastal vo významnej miere. Žiaden z týchto faktorov alebo niekoľko z nich nemôže byť bezpodmienečne rozhodujúci.

15.3 V prípadoch, keď sú súčasne predmetom prešetrení o vyrovnávacom cle dovozy výrobkov z viac ako z jednej krajiny, môžu úrady vykonávajúce prešetrenie úhrnne vyhodnotiť účinky týchto dovozov, iba ak zistia, že a) veľkosť subvencie stanovenej v pomere k dovozom z každej krajiny je vyššia ako úroveň de minimis, ako je to ustanovené v článku 11 ods. 9, a že objem dovozov z každej krajiny nie je zanedbateľný a b) súhrnné vyhodnotenie účinkov týchto dovozov je primerané z hľadiska podmienok konkurencie medzi dovážanými výrobkami a podmienkami konkurencie medzi dovážanými výrobkami a obdobným domácim výrobkom.

15.4 Preskúmanie účinku subvencovaných dovozov na domáce výrobné odvetvie bude zahŕňať vyhodnotenie všetkých príslušných ekonomických faktorov a ukazovateľov, ktoré majú vplyv na stav výrobného odvetvia vrátane skutočného a možného poklesu výroby, predajov, podielu na trhu, ziskov, produktivity, návratnosti investícií alebo využitia kapacity, faktorov ovplyvňujúcich domáce ceny, skutočných alebo možných záporných účinkov na tok peňazí, zásob, zamestnanosti, miezd, rastu, schopnosti zvýšiť kapitál alebo investície a v prípade poľnohospodárstva tiež, či sa zvýšili náklady vládnych podporných programov. Tento zoznam nie je vyčerpávajúci a ani jeden faktor, ani niekoľko z týchto faktorov nemôže byť rozhodujúci.

15.5 Musí sa dokázať, že subvencované dovozy spôsobujú prostredníctvom účinkov⁴⁷⁾ subvencií ujmu v zmysle tejto dohody. Dôkaz o príčinnej súvislosti medzi subvencovanými dovozmi a ujmou domácemu výrobnému odvetviu sa zakladá na preskúmaní všetkých príslušných dôkazov, ktoré úrady majú. Úrady takisto preskúmajú všetky známe faktory, iné, ako sú subvencované dovozy, ktoré súčasne poškodzujú domáce výrobné odvetvie, pričom ujmy spôsobené tými inými faktormi sa nesmú pripisovať subvencovaným dovozom. Faktory, ktoré môžu byť v tomto ohľade závažné, zahŕňajú okrem iného objem a ceny nesubvencovaných dovozov príslušného výrobku, zníženie dopytu alebo zmeny v štruktúre spotreby, obmedzujúce obchodné praktiky a konkurenciu medzi zahraničnými a domácimi výrobcami, rozvoj technológie a vývozných výkonnosti a produktivitu domáceho výrobného odvetvia.

15.6 Účinok subvencovaných dovozov sa vyhodnotí vo vzťahu k domácej výrobe obdobného výrobku, ak dostupné údaje dovoľujú samostatnú identifikáciu tejto výroby na základe takých kritérií, ako je výrobný proces, predaje a zisky výrobcov. Ak taká samostatná identifikácia výroby nie je možná, účinky subvencovaných dovozov sa vyhodnotia preskúmaním výroby najbližšej skupiny alebo kategórie výrobkov, ktorá zahŕňa obdobný výrobok, na ktorý možno poskytnúť nevyhnutné informácie.

15.7 Zisťovanie hrozby podstatnej ujmy bude založené na faktoch a nie iba na tvrdeniach, dohadoch alebo na vzdialených možnostiach. Zmena okolností, ktorá by vytvorila situáciu, v ktorej by subvencia spôsobila ujmu, sa musí predvídať a musí byť bezprostredná. Pri určovaní, či ide o hrozbu podstatnej ujmy, by mali úrady posúdiť okrem iného tieto faktory:

- i) povahu príslušnej subvencie alebo subvencií a účinky na obchod, ktoré pravdepodobne z toho vyplývú,
- ii) významnú mieru nárastu subvencovaných dovozov na domácom trhu, ktorá naznačuje pravdepodobnosť podstatne zvýšených dovozov,
- iii) dostatočnú voľne použiteľnú kapacitu alebo bezprostredné a podstatné zvýšenie kapacity vývozcu naznačujúce

⁴⁵⁾ Podľa tejto dohody výraz „ujma“, ak nie je stanovené inak, bude znamenať podstatnú ujmu domácemu výrobnému odvetviu, hrozbu podstatnej ujmy domácemu výrobnému odvetviu alebo značné oneskorenie pri zriadení výrobného odvetvia a bude sa vykladať v súlade s ustanoveniami tohto článku.

⁴⁶⁾ V celej tejto dohode sa výraz „obdobný výrobok“ bude chápať ako výrobok, ktorý je totožný, t. j. podobný vo všetkých ohľadoch s posudzovaným výrobkom, alebo pri absencii takého výrobku iný výrobok, ktorý, hoci nie je rovnaký vo všetkých ohľadoch, má charakteristické črty zodpovedajúce posudzovanému výrobku.

⁴⁷⁾ Ako je ustanovené v odsekoch 2 a 4.

- pravdepodobnosť podstatne zvýšených subvencovaných vývozov na trh dovážajúceho člena, pričom sa berie do úvahy schopnosť iných vývozných trhov absorbovať akékoľvek ďalšie vývozy,
- iv) dovozy uskutočnené v cenách, ktoré budú mať za následok významné zníženie domácich cien alebo zamedzenie významného vzostupu domácich cien a ktoré by pravdepodobne zvýšili dopyt po ďalších dovozoch,
- v) zásoby výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia.

Ani jeden z týchto faktorov nemôže byť sám osebe rozhodujúci, ale súhrny posudzovaných faktorov musia viesť k záveru, že bezprostredne hrozia ďalšie subvencované vývozy a že ak sa neprijme ochranné opatrenie, dôjde k podstatnej ujme.

15.8 V prípadoch, keď hrozí, že subvencované dovozy spôsobia ujmu, bude sa uplatnenie vyrovnávacích opatrení posudzovať so zvláštnou starostlivosťou a takisto sa o ňom bude rozhodovať.

Článok 16

Definícia domáceho výrobného odvetvia

16.1 Na účely tejto dohody sa bude výraz „domáce výrobné odvetvie“ až na výnimku uvedenú v odseku 2 vykladať tak, že sa vzťahuje na domácich výrobcov obdobného výrobku ako na celok alebo na tých z nich, ktorých spoločná výroba tvorí väčší podiel celkovej domácej výroby týchto výrobkov s výnimkou prípadov, keď sú výrobcovia v spojení⁴⁸⁾ s vývozcami alebo s dovozcami alebo sú sami dovozcovia údajne subvencovaného výrobku alebo obdobného výrobku z iných krajín; výraz „domáce výrobné odvetvie“ sa môže vykladať tak, že sa vzťahuje na zvyšok výrobcov.

16.2 Za výnimočných okolností môže byť územie člena v súvislosti s príslušnou výrobou rozdelené na dva konkurenčné trhy alebo na viac konkurenčných trhov a výrobcov v rámci každého trhu možno považovať za samostatné výrobné odvetvie, ak a) výrobcovia vo vnútri takého trhu predávajú celú alebo takmer celú svoju výrobu príslušného výrobku na tomto trhu a b) dopyt na tomto trhu nie je v podstatnej miere uspokojený výrobcami príslušného výrobku, ktorí majú sídlo na inom mieste tohto územia. Za týchto okolností možno zistiť ujmu aj tam, kde nie je väčšia časť celkového domáceho priemyselného odvetvia poškodená, za predpokladu, že sa subvencované dovozy sústreďujú na takýto izolovaný trh, a ďalej za predpokladu, že subvencované dovozy spôsobujú ujmu výrobcovi celej alebo takmer celej výroby v rámci tohto trhu.

16.3 Keď sa domáce výrobné odvetvie vykladalo tak, že sa vzťahuje na výrobcov v určitej oblasti, t. j. na trh, ako je vymedzený v odseku 2, vyrovnávacie clá sa vyrubia iba na príslušné výrobky určené na konečnú spotrebu v tejto oblasti. Ak ústavný zákon dovážajúceho člena nepovoľuje vyrubenie vyrovnávacích ciel na tomto základe, môže dovážajúci člen vyrubiť vyrovnávacie clá bez obmedzenia iba vtedy, ak a) vývozcovia mali možnosť prestať vyvážať za subvencované ceny do danej oblasti alebo mali predložiť záruky podľa článku 18, ale príslušné záruky im v tomto ohľade urýchlene neposkytli, a b) takéto clá nemožno vyrubiť len na výrobky určitých výrobcov, ktorí zasobujú danú oblasť.

16.4 V prípadoch, kde dve krajiny alebo viaceré krajiny dosiahli podľa ustanovení článku XXIV ods. 8 a) GATT 1994 takú úroveň integrácie, že majú povahu jednotného spoločného trhu, výrobné odvetvie v celej integrovanej oblasti sa bude považovať za domáce výrobné odvetvie uvedené v odsekoch 1 a 2.

16.5 Na tento článok sa vzťahujú ustanovenia článku 15 ods. 6.

Článok 17

Dočasné opatrenia

17.1 Dočasné opatrenia sa môžu uplatňovať iba vtedy, ak

- a) sa prešetrenie začalo v súlade s ustanoveniami článku 11, v tomto zmysle bolo vydané verejné oznámenie a zúčastneným členom a zúčastneným stranám sa príslušným spôsobom umožnilo predložiť informácie a pripomienky,
- b) sa uskutočnilo predbežné kladné zisťovanie, že existuje subvencia a ujma domácejmu výrobnému odvetviu spôsobená subvencovanými dovozmi,
- c) príslušné úrady považujú takéto opatrenia za nevyhnutné na zabránenie ujmy, ktorá by mohla byť spôsobená počas prešetrovania.

17.2 Dočasné opatrenia môžu mať formu dočasných vyrovnávacích ciel zaručených hotovostnými vkladmi alebo obligáciami rovnajúcimi sa výške predbežne vypočítanej sume subvencovania.

⁴⁸⁾ Na účely tohto odseku sa výrobcovia budú považovať za spojených s vývozcami alebo s dovozcami, iba ak a) jeden z nich priamo alebo nepriamo kontroluje druhého, alebo b) oboch z nich priamo alebo nepriamo kontroluje tretia osoba, alebo c) spolu priamo alebo nepriamo kontrolujú tretiu osobu za predpokladu, že sú dôvody domnievať sa alebo mať podozrenie, že účinok vzájomného vzťahu spôsobuje odlišné správanie príslušného výrobcu v porovnaní s výrobcami bez takého spojenia. Na účely tohto odseku jeden kontroluje druhého, keď prvý je právne alebo fakticky v postavení, ktoré mu umožňuje druhého obmedzovať alebo riadiť.

17.3 Dočasné opatrenia sa nebudú uplatňovať skôr ako 60 dní od začiatku prešetrenia.

17.4 Uplatňovanie dočasných opatrení sa obmedzí na čo najkratšie obdobie nepresahujúce štyri mesiace.

17.5 Pri uplatňovaní dočasných opatrení sa bude postupovať podľa príslušných ustanovení článku 19.

Článok 18

Záväzky

18.1 Prešetrenie sa môže⁴⁹⁾ prerušiť alebo skončiť bez uloženia dočasných opatrení alebo vyrovnávacích ciel, ak sa prijmú uspokojivé dobrovoľné záväzky, podľa ktorých

- i) vláda vyvážajúceho člena súhlasí so zrušením alebo s obmedzením subvencie alebo prijme iné opatrenia, ktoré sa týkajú jej účinkov, alebo
- ii) vývozca súhlasí s úpravou svojich cien tak, aby úrady vykonávajúce prešetrenie sa presvedčili, že poškodzujúci účinok subvencie je odstránený. Zvýšenie cien podľa takýchto záväzkov nebude vyššie, ako je nevyhnutné na vyrovnanie výšky subvencie. Je žiaduce, aby zvýšenie cien bolo nižšie, ako je výška subvencie, ak by toto zvýšenie bolo dostatočné na odstránenie ujmy domácemu výrobnému odvetviu.

18.2 Záväzky sa nesmú vyžadovať ani prijímať, ak úrady dovážajúceho člena neuskutočnili predbežné kladné zistenie o subvencii a ujme spôsobenej takouto subvenciou a ak v prípade záväzkov zo strany vývozov sa nezískal súhlas vyvážajúceho člena.

18.3 Ponúknuté záväzky sa nemusia prijať, ak úrady dovážajúceho člena považujú ich prijatie za nepraktické, napríklad ak je počet skutočných alebo možných vývozcov príliš vysoký alebo z iných dôvodov vrátane dôvodov všeobecnej politiky. Ak takýto prípad nastane a ak to bude možné, úrady uvedú vývozcom dôvody, ktoré ich viedli k tomu, že považujú prijatie záväzkov za nevhodné, a poskytnú mu v čo najširšej možnej miere príležitosť mať k veci pripomienky.

18.4 Aj ak je záväzok prijatý, bude prešetrenie o subvencii a ujme napriek tomu skončené, ak si to želá vyvážajúci člen alebo sa tak rozhodne dovážajúci člen. Ak sa zistí, že nedošlo k subvencii alebo k ujme, záväzok automaticky zanikne s výnimkou prípadov, kde sa také zistenie z veľkej časti uskutočnilo v dôsledku existencie záväzku. V takých prípadoch môžu príslušné úrady vyžadovať, aby záväzok zostal v platnosti počas primeraného obdobia v súlade s ustanoveniami tejto dohody. Pokiaľ však bolo pozitívne preukázané, že došlo k subvencii a ujme, záväzok bude naďalej platiť v súlade s jeho podmienkami a ustanoveniami tejto dohody.

18.5 Úrady dovážajúceho člena môžu navrhnúť cenové záväzky, ale žiaden vývozca nebude nútený také záväzky prijať. Skutočnosť, že vlády alebo vývozcovia neponúkali také záväzky alebo neprijali návrh, aby tak urobili, nesmie žiadnym spôsobom ovplyvniť posudzovanie prípadu. Úrady však môžu rozhodnúť, že pravdepodobne hrozí ujma, ak subvencované dovozy budú pokračovať.

18.6 Úrady dovážajúceho člena môžu požiadať ktorúkoľvek vládu alebo vývozcu, ktorého záväzok bol prijatý, aby pravidelne poskytovali informácie o plnení takeého záväzku a umožnili overovanie príslušných údajov. V prípade porušenia záväzku môžu úrady dovážajúceho člena prijať urýchlené opatrenia v súlade s ustanoveniami tejto dohody, ktoré môžu pozostávať z okamžitého zavedenia dočasných opatrení na základe najlepších dostupných informácií. V takých prípadoch možno uplatniť konečné cla v súlade s touto dohodou na výrobky, ktoré sú dovezené na spotrebu, najviac 90 dní pred zavedením takých dočasných opatrení s výhradou, že sa žiadne také uplatnenie cla nebude späťne uplatňovať pri dovozoch uskutočnených pred porušením záväzku.

Článok 19

Vymeriavanie a vyberanie vyrovnávacích ciel

19.1 Ak po vynaložení primeraného úsilia na dokončenie konzultácií člen prijme konečné rozhodnutie o existencii a výške subvencie a o tom, že prostredníctvom účinkov subvencie subvencované dovozy spôsobujú ujmu, môže vymerať vyrovnávacie clo v súlade s ustanoveniami tohto článku, ak subvencia alebo subvencie nie sú zrušené.

19.2 Rozhodnutie o tom, či vymerať alebo nevymerať vyrovnávacie clo v prípadoch, keď všetky podmienky na jeho vymeranie sa splnili, a rozhodnutie o tom, či výška vyrovnávacieho cla, ktorá má byť vymeraná, má zodpovedať celej sume subvencie alebo má byť nižšia, sú rozhodnutia, ktoré patria do pôsobnosti úradov dovážajúceho člena. Je žiaduce, aby vymeranie cla bolo prípustné na území všetkých členov, aby clo bolo nižšie ako celková suma subvencie, ak toto nižšie clo bude stačiť na odstránenie ujmy spôsobenej domácemu výrobnému odvetviu, a aby sa zaviedli postupy umožňujúce príslušným úradom vziať do úvahy pripomienky predložené domácimi zúčastnenými stranami,⁵⁰⁾ ktorých záujmy môžu byť nepriaznivo postihnuté zavedením vyrovnávacieho cla.

⁴⁹⁾ Výraz „môže“ sa nebude interpretovať tak, že umožňuje súčasné pokračovanie vykonávania a implementáciu záväzkov s výnimkou uvedenou v odseku 4.

⁵⁰⁾ Na účely tohto odseku výraz „domáce zúčastnené strany“ zahŕňa spotrebiteľov a priemyselných užívateľov dovážaného výrobku, ktorý je predmetom prešetrenia.

19.3 Ak je vyrovnávacie clo vymeriavané na akýkoľvek výrobok, bude toto clo, ktorého výška bude v každom prípade primeraná rozsahu, vymeriavané na nediskriminačnom základe z dovozov tohto výrobku zo všetkých zdrojov, o ktorých sa zistilo, že sú subvencované a spôsobujú ujmu, okrem dovozov z tých zdrojov, ktoré sa zriekli príslušných subvencií alebo od ktorých sa prijali záväzky na základe podmienok tejto dohody. Akýkoľvek vývozca, ktorého vývozy sú predmetom konečného vyrovnávacieho cla, ale ktorý nebol skutočne do prešetrenia zapojený z iných dôvodov, ako je jeho odmietnutie spolupracovať, má právo na urýchlené preskúmanie, aby úrady vykonávajúce prešetrenie okamžite stanovili samostatnú vyrovnávaciu colnú sadzbu pre tohto vývozcu.

19.4 Na dovážaný výrobok sa nebude vymeriavať⁵¹⁾ vyrovnávacie clo presahujúce sumu zistenej subvencie, vypočítanú ako subvencovanie na jednotku subvencovaného a vyvázaného výrobku.

Článok 20

Spätná účinnosť

20.1 Dočasné opatrenia a vyrovnávacie clá sa budú uplatňovať iba na výrobky, ktoré sa dovezli na spotrebu potom, ako nadobudli platnosť rozhodnutia podľa článku 17 ods. 1 a prípadne podľa článku 19 ods. 1, ak tento článok neustanoví inak.

20.2 V prípadoch, keď sa uskutočnilo konečné zistenie ujmy (nie však jej hrozby alebo podstatného spomalenia zavádzania výrobného odvetvia), alebo v prípadoch konečného zistenia hrozby ujmy, kde by účinok subvencovaných dovozov bez zavedenia dočasných opatrení viedol k zisteniu ujmy, vyrovnávacie clá možno vyberať spätne za obdobie, počas ktorého sa uplatňovali prípadné dočasné opatrenia.

20.3 Ak je konečné vyrovnávacie clo vyššie ako suma zaručená hotovostným vkladom alebo obligáciou, rozdiel sa nebude vyberať. Ak je konečné clo nižšie ako suma zaručená hotovostným vkladom alebo obligáciou, prebytok sa urýchlene vráti alebo obligácia sa uvoľní.

20.4 Ak ustanovenia v odseku 2 neustanovia inak, môže byť v prípade, že existovala hrozba ujmy alebo podstatného spomalenia (ale ujma ešte nebola spôsobená), vymerané konečné vyrovnávacie clo výlučne od času zistenia hrozby ujmy alebo podstatného spomalenia a akýkoľvek hotovostný vklad zložený v čase uplatňovania dočasných opatrení sa urýchlene vráti a akékoľvek záruky sa urýchlene uvoľnia.

20.5 V prípade, ak je konečné zistenie záporné, sa akýkoľvek hotovostný vklad zložený v čase uplatňovania dočasných opatrení urýchlene vráti a akékoľvek záruky sa urýchlene uvoľnia.

20.6 Za kritických okolností, ak úrady pri subvencovanom výrobku zistia, že ťažko napravitelnú ujmu spôsobil hromadné a v pomerne krátkom období uskutočnené dovozy výrobku majúce výhody z platených alebo z poskytovaných subvencií v rozpore s ustanoveniami GATT 1994 a tejto dohody a že na to, aby sa zabránilo obnoveniu takejto ujmy, sa javí nevyhnutné vymeriavať vyrovnávacie clá na tieto dovozy spätne, možno konečné vyrovnávacie clá zaviesť na dovozy určené na spotrebu najviac 90 dní pred dátumom uplatnenia dočasných opatrení.

Článok 21

Trvanie a preskúmanie vyrovnávacích ciel a záväzkov

21.1 Vyrovnávacie clo zostane v platnosti iba v čase a v rozsahu nevyhnutnom na vyváženie subvencovania, ktoré spôsobuje ujmu.

21.2 Úrady v odôvodnených prípadoch preskúmajú potrebu zachovať vymerané clo, a to z vlastnej iniciatívy alebo ak uplynulo primerané obdobie od vymerania konečného vyrovnávacieho cla, na žiadosť ktorejkoľvek zúčastnenej strany, ktorá predloží spoľahlivé informácie odôvodňujúce potrebu preskúmania. Zúčastnené strany majú právo požiadať úrady o preskúmanie, či je ponechanie vymeraného cla nevyhnutné na vyrovnanie subvencovania alebo či by ujma naďalej pravdepodobne pretrvávala, alebo by sa obnovila, ak by sa clo zrušilo alebo zmenilo, alebo oboje. Ak úrady v dôsledku skúmania podľa tohto odseku určia, že vyrovnávacie clo už nie je odôvodnené, bude okamžite zrušené.

21.3 Napriek ustanoveniam odsekov 1 a 2 každé vyrovnávacie clo sa zruší najneskôr do piatich rokov od jeho vymerania (alebo od dátumu jeho posledného preskúmania podľa odseku 2, ak také preskúmanie pokrývalo subvencovanie a ujmu, alebo podľa tohto odseku), ak úrady neurčia pri preskúmaní začatom pred týmto dátumom z ich iniciatívy alebo na základe náležite odôvodnenej žiadosti podanej domácim výrobným odvetvím alebo v jeho mene v primeranom období pred týmto dátumom, že uplynutie platnosti cla by pravdepodobne viedlo k pokračovaniu alebo k obnoveniu subvencovania a k ujme.⁵²⁾ Clo môže zostať v platnosti až do výsledku tohto preskúmania.

21.4 Ustanovenia článku 12 o dôkazoch a postupe sa použijú pri ktoromkoľvek preskúmaní vykonávanom podľa tohto článku. Také preskúmanie sa vykoná pohotovo a obyčajne sa skončí do 12 mesiacov odo dňa začatia konania.

⁵¹⁾ Výraz „vymerať“ v tejto dohode znamená definitívne alebo konečné vymeranie alebo právne vymáhanie cla či dane.

⁵²⁾ Ak je výška vyrovnávacieho cla vymeraná spätne, zistenie z posledného hodnotenia, ktoré stanovilo, že clo sa nemá vymeriavať, nezaväzuje samo osebe úrady, aby clo definitívne zrušili.

21.5 Ustanovenia tohto článku sa použijú mutatis mutandis na záväzky prijaté podľa článku 18.

Článok 22

Verejné oznámenie a vysvetlenie zistenia

22.1 Ak sú úrady presvedčené, že dôkazy dostatočne odôvodňujú začatie prešetrenia podľa článku 11, oznámia to členovi alebo členom, ktorých výrobky sú predmetom tohto prešetrenia, a iným zúčastneným stranám, o ktorých je úradom vykonávajúcim prešetrenie známe, že sa o vec zaujímajú, a vydá sa verejné oznámenie.

22.2 Verejné oznámenie o začatí prešetrenia bude obsahovať príslušné informácie alebo oznámenie, že bola vydaná samostatná správa,⁵³⁾ ktorá obsahuje príslušné informácie zahŕňajúce tieto údaje:

- i) názov vyvážajúcej krajiny alebo krajín a výrobok, ktorý je predmetom prešetrenia,
- ii) dátum začatia prešetrenia,
- iii) opis subvenčnej praktiky alebo praktík, ktoré majú byť predmetom prešetrenia,
- iv) súhrn faktorov, na ktorých je založené tvrdenie o ujme,
- v) adresa, na ktorú sa majú zasielať pripomienky zúčastnených strán,
- vi) lehoty, v ktorých zúčastnení členovia a zúčastnené strany môžu oznámiť svoje stanoviská.

22.3 Verejné oznámenie sa vydá o každom predbežnom alebo konečnom, kladnom alebo zápornom zistení, o prijatí záväzku podľa článku 18, o skončení tohto záväzku a o zrušení konečného vyrovnávacieho cla. Každé také oznámenie bude obsahovať dostatočne podrobné nálezy a závery ku všetkým faktickým a právnym otázkam, ktoré úrady vykonávajúce prešetrenie považujú za podstatné, alebo bude toto oznámenie obsahovať informáciu, že o nich bola vydaná dostatočne podrobná správa. Všetky tieto oznámenia a správy sa oznámia členovi alebo členom, ktorých výrobky sú predmetom takého zistenia alebo záväzku, a ostatným zúčastneným stranám, o ktorých je známe, že sa o vec zaujímajú.

22.4 Verejné oznámenie o uložení dočasných opatrení bude obsahovať dostatočne podrobné vysvetlenie o predbežných zisteniach subvencie a ujmy s odvolaním sa na faktické a právne skutočnosti, ktoré viedli k prijatiu alebo k zamietnutiu argumentov, alebo bude toto oznámenie obsahovať informáciu, že o nich bola vydaná dostatočne podrobná samostatná správa. Také oznámenie alebo správa bude pri náležitom zohľadnení požiadavky na ochranu dôverných informácií predovšetkým obsahovať

- i) mená dodávateľov, alebo ak to nie je možné, príslušné dodávateľské krajiny,
- ii) opis výrobku, ktorý je dostatočný na colné účely,
- iii) sumu poskytovanej subvencie a na základe čoho sa zistila existencia subvencie,
- iv) posúdenie týkajúce sa zistenia ujmy podľa článku 15,
- v) hlavné dôvody vedúce k zisteniu.

22.5 Verejné oznámenie o skončení alebo o pozastavení prešetrenia bude v prípade kladného zistenia predpokladajúceho vymeranie konečného cla alebo prijatia záväzku obsahovať všetky príslušné informácie o faktických a právnych skutočnostiach, o dôvodoch, ktoré viedli k uloženiu konečných opatrení alebo k prijatiu záväzku, alebo bude obsahovať informáciu, že o nich bola vydaná samostatná správa, pri náležitom zohľadnení požiadavky na ochranu dôverných informácií. Oznámenie alebo správa bude obsahovať predovšetkým informácie uvedené v odseku 4, ako aj dôvody prijatia alebo zamietnutia príslušných argumentov alebo tvrdení, ktoré predložili zúčastnení členovia, vývozcovia a dovozcovia.

22.6 Verejné oznámenie o skončení alebo o zastavení prešetrenia v dôsledku prijatia záväzku podľa článku 18 bude zahŕňať nedôvernú časť tohto záväzku alebo bude obsahovať informáciu, že bola vydaná samostatná správa, ktorá zahŕňa túto časť.

22.7 Ustanovenia tohto článku sa uplatnia mutatis mutandis na začatie a skončenie skúmania podľa článku 21 a na rozhodnutie uplatniť clá spätne podľa článku 20.

Článok 23

Súdne preskúmanie

Každý člen, ktorého právny poriadok obsahuje ustanovenia o opatreniach na zavedenie vyrovnávacích ciel, bude dodržiavať súdne, rozhodcovské alebo správne konanie alebo postupy s cieľom, okrem iného, okamžite preskúmať správne opatrenia týkajúce sa konečných zistení a preskúmania zistení v zmysle článku 21. Tieto súdy alebo konania budú nezávislé od úradov zodpovedných za príslušné zistenia alebo preskúmania a poskytnú všetkým zúčastneným stranám, ktoré sú účastníkmi právneho konania a ktoré sú priamo a jednotlivo správnymi opatreniami dotknuté, prístup k preskúmaniu.

⁵³⁾ V prípadoch, ak úrady poskytujú informácie a vysvetlenia podľa ustanovení tohto článku v samostatnej správe, treba, aby zabezpečili jej ľahkú prístupnosť verejnosti.

ČASŤ VI INŠTITÚCIE

Článok 24

Výbor pre subvencie a vyrovnávacie opatrenia a pomocné orgány

24.1 Týmto sa zriaďuje Výbor pre subvencie a vyrovnávacie opatrenia zložený zo zástupcov všetkých členov. Výbor si zvolí predsedu a bude sa schádzať najmenej dvakrát do roka a na žiadosť ktoréhokoľvek člena v súlade s príslušnými ustanoveniami tejto dohody. Výbor bude vykonávať právomoc, ktorú mu ukladá táto dohoda alebo členovia, a poskytne členom príležitosť na konzultácie o všetkých otázkach týkajúcich sa pôsobenia dohody alebo naplňania jej cieľov. Sekretariát WTO bude plniť funkciu Sekretariátu výboru.

24.2 Výbor môže ustanoviť pomocné orgány podľa potreby.

24.3 Výbor zriadi Stálu skupinu expertov zloženú z piatich nezávislých osôb, ktoré sú vysoko kvalifikované v otázkach subvencií a obchodných vzťahov. Expertov zvolí výbor a jeden z nich sa bude striedať každý rok. PGE možno požiadať, aby poskytla pomoc porote podľa ustanovení článku 4 ods. 5. Výbor môže rovnako požiadať o poradné stanovisko k existencii a podstate akejkoľvek subvencie.

24.4 PGE môže konzultovať s akýmkoľvek členom a poskytnúť poradné stanoviská o povahe akejkoľvek subvencie, ktorú navrhuje zaviesť alebo ktorú momentálne udržiava tento člen. Tieto poradné stanoviská budú dôverné a nemôžu sa použiť v konaniach podľa článku 7.

24.5 Pri vykonávaní svojich funkcií môže výbor a jeho pomocné orgány konzultovať a usilovať sa získať informácie z akéhokoľvek zdroja, ktorý pokladajú za vhodný. Predtým ako výbor alebo pomocný orgán požiada o informácie zo zdroja v rámci právneho poriadku člena, bude o tom informovať príslušného člena.

ČASŤ VII OZNÁMENIE A DOHLAD

Článok 25

Oznámenia

25.1 Členovia sa dohodli, že bez ujmy na ustanoveniach článku XVI ods. 1 GATT 1994 budú svoje oznámenia o subvenciách predkladať najneskôr 30. júna každého roku, pričom budú v súlade s ustanoveniami odsekov 2 až 6.

25.2 Členovia oznámia akúkoľvek subvenciu vymedzenú v článku 1 ods. 1, ktorá je špecifická v zmysle článku 2 a poskytuje sa alebo udržiava na ich území.

25.3 Obsah oznámení by mal byť dostatočne presný, aby umožnil ostatným členom zhodnotiť účinky na obchod a pochopiť pôsobenie oznámených subvenčných programov. V tejto súvislosti a bez obmedzenia obsahu a formy dotazníka o subvenciách⁵⁴) členovia zabezpečia, aby ich oznámenia obsahovali tieto informácie:

- i) formu subvencie (t. j., či ide o dar, pôžičku, daňovú úľavu atď.),
- ii) subvenciu na jednotku alebo v prípade, ak to nie je možné, na celkovú sumu alebo na ročnú rozpočtovanú sumu pre túto subvenciu (ukazujúcu podľa možnosti priemernú subvenciu na jednotku v predchádzajúcom roku),
- iii) cieľ danej politiky a/alebo účel subvencie,
- iv) dĺžku trvania subvencie a/alebo akúkoľvek inú lehotu, ktorá sa na ňu vzťahuje,
- v) štatistické údaje umožňujúce zhodnotenie účinkov subvencie na obchod.

25.4 Ak v oznámení neboli uvedené určité body podľa odseku 3, vysvetlenie sa musí poskytnúť v oznámení.

25.5 Ak sa subvencie poskytujú na konkrétne výrobky alebo pre sektory, oznámenia by sa mali členiť podľa výrobkov alebo podľa sektorov.

25.6 Členovia, ktorí sa domnievajú, že v ich krajinách neexistujú opatrenia vyžadujúce oznámenie podľa článku XVI ods. 1 GATT 1994 a tejto dohody, budú písomne o tom informovať Sekretariát.

25.7 Členovia uznávajú, že oznámenie o opatrení vopred neurčuje jeho právnu povahu podľa GATT 1994 a tejto dohody, jeho účinky podľa tejto dohody ani povahu samotného opatrenia.

25.8 Každý člen môže kedykoľvek písomne požiadať o informácie o povahe a rozsahu každej subvencie posky-

⁵⁴) Výbor zriadi pracovnú skupinu expertov na preskúmanie obsahu a formy dotazníka podľa znenia v BISD, 9S/193-194.

tovej alebo udržiavanej iným členom (vrátane akejkol'vek subvencie uvedenej v časti IV) alebo o vysvetlenie dôvodov, prečo sa nepovažovalo za nutné špecifické opatrenie oznámiť.

25.9 Členovia, ktorých taktó požiadali o informácie, ich poskytnú čo najskôr vyčerpávajúcim spôsobom a budú pripravení na požiadanie poskytnúť požadujúcemu členovi aj dodatočné informácie. Predovšetkým poskytnú dostatočné podrobnosti, aby tak umožnili druhému členovi posúdiť, či sú v súlade s podmienkami tejto dohody. Každý člen, ktorý sa domnieva, že sa mu také informácie neposkytli, môže na to upozorniť výbor.

25.10 Každý člen, ktorý sa domnieva, že opatrenie iného člena, ktoré má subvenčné účinky, sa neoznámilo podľa ustanovení článku XVI ods. 1 GATT 1994 a tohto článku, môže tohto iného člena na túto vec upozorniť. Ak sa údajná subvencia potom bezodkladne oznámi, môže tento člen sám oznámiť túto údajnú subvenciu výboru.

25.11 Členovia bezodkladne oznámia výboru všetky predbežné alebo konečné opatrenia uskutočnené v súvislosti s vyrovnávacími clami. Tieto správy budú sprístupnené na Sekretariáte pre iných členov. Členovia taktiež predložia polročné správy o opatreniach súvisiacich s vyrovnávacími clami prijatými počas predchádzajúcich šiestich mesiacov. Polročné správy sa predložia v dohodnutej jednotnej forme.

25.12 Každý člen oznámi výboru, a) ktoré jeho úrady sú kompetentné na začatie a vedenie prešetrenia uvedeného v článku 11, a b) svoje domáce postupy uplatňované na začatie a vedenie takých prešetrení.

Článok 26

Dohľad

26.1 Výbor posúdi nové a úplné oznámenia predložené na základe článku XVI ods. 1 GATT 1994 a článku 25 ods. 1 tejto dohody na zvláštnych zasadnutiach konaných každý tretí rok. Oznámenia predložené v medziobdobí (aktualizujúce oznámenia) sa preskúmajú na každej pravidelnej schôdzi výboru.

26.2 Výbor posúdi správy predložené podľa článku 25 ods. 11 na každom svojom riadnom zasadnutí.

ČASŤ VIII

ROZVOJOVÉ ČLENSKÉ KRAJINY

Článok 27

Zvláštna a rozdielne zaobchádzanie s rozvojovými členskými krajinami

27.1 Členovia uznávajú, že subvencie môžu hrať významnú úlohu v programoch ekonomického rozvoja rozvojových členských krajín.

27.2 Zákaz uvedený v článku 3 ods. 1 a) sa nebude vzťahovať na

a) rozvojové členské krajiny uvedené v prílohe VII,

b) iné rozvojové členské krajiny počas ôsmich rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO pri dodržiavaní ustanovení odseku 4.

27.3 Zákaz uvedený v článku 3 ods. 1 b) sa nebude vzťahovať na rozvojové členské krajiny počas piatich rokov a na najmenej rozvinuté členské krajiny počas ôsmich rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO.

27.4 Každá rozvojová členská krajina uvedená v odseku 2 b) postupne odstráni svoje vývozné subvencie v rámci osemročného obdobia pokiaľ možno vzostupným spôsobom. Rozvojová členská krajina však nezvýši úroveň svojich vývozných subvencií⁵⁵⁾ a zruší ich v kratšom období, ako je uvedené v tomto ustanovení, ak je použitie týchto vývozných subvencií v rozpore s jej potrebami rozvoja. Ak rozvojová členská krajina považuje za nevyhnutné uplatňovať tieto subvencie aj po osemročnom období, začne najneskôr jeden rok pred uplynutím tohto obdobia konzultovať s výborom, ktorý po posúdení všetkých príslušných ekonomických, finančných a rozvojových potrieb tejto rozvojovej členskej krajiny rozhodne, či je predĺženie tohto obdobia odôvodnené. Ak výbor rozhodne, že predĺženie je odôvodnené, bude táto rozvojová členská krajina uskutočňovať každoročné konzultácie s výborom s cieľom rozhodnúť, či je nevyhnutné subvencie udržiavať. Ak výbor taktó nerozhodne, rozvojová členská krajina postupne odstráni zostávajúce vývozné subvencie do dvoch rokov od skončenia posledného povoleného obdobia.

27.5 Rozvojová členská krajina, ktorá dosiahla konkurenčnú schopnosť vo vývoze akéhokoľvek daného výrobku, postupne odstráni svoje vývozné subvencie na tento výrobok (tieto výrobky) počas dvojročného obdobia. Rozvojová členská krajina, ktorá je uvedená v prílohe VII a ktorá dosiahla konkurenčnú schopnosť vo vývoze pri jednom výrobku alebo pri viacerých výrobkoch, však postupne odstráni vývozné subvencie na také výrobky počas osemročného obdobia.

27.6 Vývozná konkurenčná schopnosť pri výrobku existuje vtedy, ak vývoz tohto výrobku z rozvojovej členskej krajiny dosiahol podiel najmenej 3,25 % svetového obchodu tohto výrobku počas dvoch po sebe idúcich ka-

⁵⁵⁾ Pre rozvojové členské krajiny neposkytujúce vývozné subvencie ku dňu nadobudnutia platnosti Dohody WTO sa bude toto ustanovenie uplatňovať na základe úrovne vývozných subvencií poskytovaných v roku 1986.

lendárnych rokov. Vývozná konkurenčná schopnosť bude existovať buď a) na základe oznámenia rozvojovej členskej krajiny, že dosiahla vývoznú konkurenčnú schopnosť, alebo b) na základe výpočtu Sekretariátu na žiadosť ktoréhokoľvek člena. Na účely tohto odseku je výrobok definovaný ako položka nomenklatúry Harmonizovaného systému. Výbor bude skúmať pôsobenie tohto ustanovenia po piatich rokoch odo dňa nadobudnutia platnosti Dohody WTO.

27.7 Ustanovenia článku 4 sa nebudú vzťahovať na rozvojovú členskú krajinu v prípade, ak sú vývozné subvencie v súlade s ustanoveniami odsekov 2 až 5. Príslušnými ustanoveniami budú v takomto prípade ustanovenia článku 7.

27.8 Subvencia poskytnutá rozvojovou členskou krajinou sa nebude považovať v zmysle článku 6 ods. 1 za subvenciu spôsobujúcu vážnu ujmu definovanú v tejto dohode. Existencia vážnej ujmy za okolností uvedených v odseku 9 sa musí doložiť spoľahlivými dôkazmi v súlade s ustanoveniami článku 6 ods. 3 až 8.

27.9 V prípade napadnuteľných subvencií poskytovaných alebo udržiavaných členskou rozvojovou krajinou, okrem subvencií uvedených v článku 6 ods. 1, nemôže byť schválené alebo prijaté opatrenie podľa článku 7, ak sa v dôsledku takej subvencie nezistí, že sa zrušili alebo zmenšili colné koncesie alebo iné záväzky podľa GATT 1994 spôsobom, ktorý nahrádza dovoz obdobného výrobku iného člena na trh subvencujúcej rozvojovej členskej krajiny, alebo mu bráni, alebo že nedochádza k ujme domáceho výrobného odvetvia na trhu dovážajúceho člena.

27.10 Akékoľvek prešetrenie vo veci vyrovnávacieho cla na výrobok pochádzajúci z rozvojovej členskej krajiny sa skončí, len čo príslušné úrady určia, že

- a) celková úroveň poskytnutých subvencií na výrobok pochádzajúci z rozvojovej členskej krajiny neprekračuje 2 % jeho hodnoty vypočítanej na jednotkovej báze alebo
- b) objem subvencovaných dovozov predstavuje menej ako 4 % celkových dovozov obdobného výrobku dovážajúceho člena, ak dovozy z rozvojových členských krajín, ktorých samostatné podiely na celkovom dovoze predstavujú menej ako 4 %, spoločne nepredstavujú viac ako 9 % z celkového dovozu obdobného výrobku pri dovážajúcom členovi.

27.11 Pre rozvojové členské krajiny uvedené v odseku 2 b), ktoré odstránili vývozné subvencie skôr, ako uplynulo osemročné obdobie od nadobudnutia platnosti Dohody WTO, a pre tie rozvojové členské krajiny, ktoré sú uvedené v prílohe VII, bude číslo uvedené v odseku 10 a) predstavovať 3 % a nie 2 %. Toto ustanovenie sa bude uplatňovať odo dňa, keď sa toto odstránenie vývozných subvencií oznámi výboru, a taký čas, kým sa vývozné subvencie neposkytujú oznamujúcou rozvojovou členskou krajinou. Toto ustanovenie vyprší po ôsmich rokoch od nadobudnutia platnosti Dohody WTO.

27.12 Ustanovenia odsekov 10 a 11 budú upravovať každé zistenie o subvencii de minimis podľa článku 15 ods. 3.

27.13 Ustanovenia časti III sa nevzťahujú na priame odpustenie dlhov, subvencií určených na pokrytie sociálnych nákladov v akejkoľvek forme vrátane upustenia od vládnych príjmov a iných prevodov záväzkov, ak sa tieto subvencie poskytujú v priamej väzbe na privatizačný program rozvojovej členskej krajiny, ak sa tento program aj subvencie poskytujú na obmedzené obdobie a oznamujú výboru a ak tento program nakoniec vedie k privatizácii príslušného podniku.

27.14 Výbor na žiadosť zúčastneného člena preskúma konkrétny spôsob poskytovania vývozných subvencií rozvojovej členskej krajiny, aby posúdil, či je tento spôsob v súlade s jej rozvojovými potrebami.

27.15 Výbor na žiadosť zúčastnenej rozvojovej členskej krajiny preskúma konkrétne vyrovnávacie opatrenie, aby posúdil, či je v súlade s ustanoveniami odsekov 10 a 11 tak, ako sa uplatňujú na príslušnú rozvojovú členskú krajinu.

ČASŤ IX

PRECHODNÉ ÚPRAVY

Článok 28

Existujúce programy

28.1 Subvenčné programy, ktoré sa zaviedli na území ktoréhokoľvek člena pred dátumom, keď tento člen podpísal Dohodu WTO, a ktoré nie sú v súlade s ustanoveniami tejto dohody, budú

- a) oznámené výboru najneskôr 90 dní po dni, keď pre tohto člena Dohoda WTO nadobudne platnosť,
- b) zosúladené s ustanoveniami tejto dohody do troch rokov odo dňa, keď pre tohto člena Dohoda WTO nadobudne platnosť, a dotedy sa naňho nebudú vzťahovať ustanovenia časti II.

28.2 Žiaden člen nerozšíri rozsah takéhoto programu ani ho neobnoví po jeho uplynutí.

Článok 29

Prechod na trhovú ekonomiku

29.1 Členovia, ktorí sú v procese prechodu z centrálne plánovanej ekonomiky na trhovú ekonomiku so slobodným podnikaním, môžu uplatňovať programy a opatrenia potrebné na tento prechod.

29.2 V prípade týchto členov budú subvenčné programy spadajúce pod článok 3 a oznámené podľa odseku 3 postupne zrušené alebo zosúladené s článkom 3 počas sedemročného obdobia odo dňa nadobudnutia platnosti Dohody WTO. V takom prípade sa nebude uplatňovať článok 4. Navyše počas tohto obdobia

- a) subvenčné programy spadajúce pod článok 6 ods. 1 d) nebudú napadnuteľné podľa článku 7,
- b) na iné napadnuteľné subvencie sa budú uplatňovať ustanovenia článku 27 ods. 9.

29.3 Subvenčné programy spadajúce pod článok 3 sa oznámia výboru čo najskôr po nadobudnutí platnosti Dohody WTO. Ďalšie oznámenia o takých subvenciách možno vypracovať do dvoch rokov po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.

29.4 Za výnimočných okolností môže výbor umožniť členom, ktorých sa týka odsek 1, odchyliť sa od ich oznámených programov a opatrení a od ich časového rozvrhu, ak sa také odchyľky považujú za nevyhnutné pre proces prechodu.

ČASŤ X UROVNÁVANIE SPOROV

Článok 30

Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ako sú rozpracované a uplatňované v Dohovore o urovnávaní sporov, sa budú uplatňovať pri konzultáciách a pri urovnávaní sporov podľa tejto dohody, ak v nej nie je výslovne ustanovené inak.

ČASŤ XI ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 31

Dočasná platnosť

Ustanovenia článku 6 ods. 1 a ustanovenia článkov 8 a 9 sa budú uplatňovať počas piatich rokov odo dňa nadobudnutia platnosti Dohody WTO. Najneskôr 180 dní pred skončením tohto obdobia výbor preskúma pôsobenie týchto ustanovení s cieľom stanoviť, či predĺžiť ich uplatňovanie v súčasnej alebo v pozmenenej podobe na ďalšie obdobie.

Článok 32

Iné záverečné ustanovenia

32.1 Proti subvenciám iného člena nemožno podniknúť žiadne opatrenia okrem tých, ktoré sú v súlade s ustanoveniami GATT 1994, ako sú uvedené v tejto dohode.⁵⁶⁾

32.2 Proti žiadnym ustanoveniam tejto dohody nemožno uplatniť výhrady bez súhlasu ostatných členov.

32.3 S výnimkou odseku 4 sa ustanovenia tejto dohody budú uplatňovať pri prešetrení a preskúmaní existujúcich opatrení začatých na základe žiadostí, ktoré boli predložené v deň alebo po dni, keď pre člena nadobudla platnosť Dohoda WTO.

32.4 Na účely článku 21 ods. 3 sa budú existujúce vyrovnávacie opatrenia považovať za zavedené ku dňu nie neskoršiemu, ako je deň, keď pre člena nadobudla Dohoda WTO platnosť okrem prípadov, keď národná legislatíva člena platná k tomuto dňu už zahŕňala ustanovenia podobné tomu, ktoré je uvedené v zmiernenom odseku.

32.5 Každý člen uskutoční všetky nevyhnutné opatrenia všeobecného alebo osobitného charakteru, aby zaistil najneskôr ku dňu, keď pre neho nadobudne Dohoda WTO platnosť, súlad svojich právnych predpisov a správnych postupov s ustanoveniami tejto dohody v takom rozsahu, aby ich mohol uplatniť voči príslušnému členovi.

32.6 Každý člen bude informovať výbor o akýchkoľvek zmenách svojich právnych predpisov súvisiacich s touto dohodou a o zmenách v ich uplatňovaní.

32.7 Výbor každoročne preskúma uplatňovanie a pôsobenie tejto dohody, pričom bude mať na pamäti jej ciele. Výbor bude každoročne informovať Radu pre obchod s tovarom o vývoji počas obdobia, na ktoré sa toto preskúma-

⁵⁶⁾ Ustanovenie tohto odseku nemá brániť opatreniam podľa iných príslušných ustanovení GATT 1994 tam, kde je to vhodné.

e vzťahuje.

32.8 Prílohy k tejto dohode tvoria jej neoddeliteľnú súčasť.

PRÍLOHA I

ZOZNAM PRÍKLADOV VÝVOZNÝCH SUBVENCÍ

- a) Vládne poskytovanie priamych subvencií firme alebo výrobnému odvetviu vo väzbe na výsledky vývozu.
- b) Systémy devízovej ponukovej povinnosti alebo iné podobné praktiky, ktoré zahŕňajú príplatok pri vývoze.
- c) Poplatky na vnútroštátnu dopravu a prepravné poplatky vývozných dodávok poskytované alebo nariadené vládou za priaznivejších podmienok ako pri domácich dodávkach.
- d) Vládou alebo jej orgánmi buď priamo, alebo prostredníctvom vládou vyhlásených programov uskutočňované dodávky dovážaných či domácich výrobkov alebo služieb na použitie vo výrobe vyvážaného tovaru za podmienok výhodnejších ako pri dodávaní obdobných alebo priamo konkurenčných výrobkov alebo služieb použitých pri výrobe tovaru na domácu spotrebu, ak (v prípade výrobkov) sú také podmienky výhodnejšie ako tie, ktoré sú obchodne dostupné⁵⁷⁾ týmto vývozcom na svetových trhoch.
- e) Úplné alebo čiastočné oslobodenie, úľava alebo odklad priamych daní⁵⁸⁾ s konkrétnou väzbou na vývoz alebo poplatkov na sociálne zabezpečenie platených alebo splatných priemyselnými alebo obchodnými podnikmi.⁵⁹⁾
- f) Priznanie zvláštnych odpočtov súvisiacich priamo s vývozom alebo s vývoznou činnosťou, presahujúcich odpočty poskytnuté v tomto ohľade výrobe určenej pre domácu spotrebu pri výpočte základu, z ktorého sa priame dane vypočítavajú.
- g) Oslobodenie alebo úľava pri nepriamych daniach,⁵⁸⁾ pri výrobe a distribúcii vyvážaných výrobkov prevyšujúcich rámec tých, ktoré sa vymeriavajú pri výrobe alebo pri distribúcii obdobných výrobkov predávaných pre domácu spotrebu.
- h) Oslobodenie, úľava alebo odklad kumulatívnych nepriamych daní⁵⁸⁾ z predchádzajúceho stupňa spracovania na tovar alebo na služby použité pri výrobe výrobkov určených na vývoz výrobkov presahujúcich rámec oslobodenia, úľav alebo odkladu pre obdobné kumulatívne nepriame dane z predchádzajúceho stupňa spracovania na tovary a služby použité pri výrobe obdobných výrobkov predávaných pre domácu spotrebu; pravdaže za predpokladu, že kumulatívne nepriame dane z predchádzajúceho stupňa spracovania sa môžu odpustiť, znížiť alebo odložiť na vyvážané výrobky aj vtedy, keď nie sú odpustené, znížené alebo odložené na obdobné výrobky predávané pre domácu spotrebu, ak sú kumulatívne nepriame dane vymeriavané na vstupy, ktoré sú spotrebované pri výrobe výrobkov určených na vývoz (zahŕňajúc bežný odpočet za odpad).⁶⁰⁾ Tento bod sa bude interpretovať v súlade so smernicami o spotrebe vstupov vo výrobnom procese, ktoré sú obsiahnuté v prílohe II.
- i) Úľava alebo spätné navrátenie dovozných poplatkov⁵⁸⁾ presahujúcich tie poplatky, ktoré sú vymeriavané na dovážané vstupy na ich spotrebu pri výrobe výrobkov určených na vývoz (zahŕňajúc bežný odpočet za odpad); ale za predpokladu, že v zvláštnych prípadoch môže firma použiť množstvo domácich vstupov z domáceho trhu rovnajúce sa pri tej istej kvalite a povahe dovážaným vstupom ako náhradu za ne, aby z toho mohla vzísť

⁵⁷⁾ Výraz „obchodne dostupné“ znamená, že voľba medzi domácimi a dovážanými výrobkami je neobmedzená a závisí iba od obchodného posúdenia.

⁵⁸⁾ Na účely tejto dohody výraz „priame dane“ znamená dane zo mzdy, zisku, úrokov, nájomného, autorských honorárov, licenčných poplatkov a všetky ostatné formy príjmov, ako aj dane z vlastníctva nehnuteľností, výraz „dovozné poplatky“ znamená tarify, clá a iné fiškálne poplatky vymerané na dovozy na inom mieste v tejto poznámke, výraz „nepriame dane“ znamená daň z predaja, spotrebnú daň, daň z obratu, daň z pridanej hodnoty, koncesné poplatky, správne poplatky, poplatky z prevodu, daň zo zásob a zariadení, pohraničné poplatky a všetky iné dane a poplatky okrem priamych daní a dovozných poplatkov, nepriame dane z „predchádzajúceho stupňa spracovania“ sú tie dane, ktoré sú vymerané na tovar alebo služby použité priamo alebo nepriamo pri výrobe tovaru, „kumulatívne“ nepriame dane sú mnohostupňové dane vymerané tam, kde neexistuje mechanizmus na dodatočný odpočet dane, ak sú výrobky alebo služby podliehajúce dani na jednom stupni výroby použité v nasledujúcom stupni výroby, „úľava“ dani zahŕňa vrátenie alebo zníženie daní, „úľava alebo navrátenie“ zahŕňa plné alebo čiastočné oslobodenie alebo odklad dovozných poplatkov.

⁵⁹⁾ Členovia uznávajú, že odklad sa nemusí rovnať vývozným subvenciám tam, kde sa napríklad vyberajú primerané poplatky z úrokov. Členovia znovu potvrdzujú princíp, že ceny za tovary pri operáciách medzi vyvážajúcimi podnikmi a zahraničnými kupujúcimi, ktoré kontrolujú alebo ktoré sú pod spoločnou kontrolou, by mali byť pre daňové účely cenami, ktoré sa účtujú medzi vzájomne nezávislými podnikmi podnikajúcimi v podmienkach voľnej súťaže. Každý člen má právo upozorniť iného člena na administratívne alebo na iné praktiky, ktoré môžu byť v rozpore s týmto princípom a ktoré vedú k významným úsporám nepriamych daní pri vývozných operáciách. Za týchto okolností sa členovia pousilujú urovnať svoje nezrovnalosti, využijúc existujúce dvojstranné dohody o zdanení alebo iné príslušné medzinárodné mechanizmy bez ujmy na právach alebo na záväzkoch členov podľa GATT 1994 vrátane práva na konzultácie ustanoveného v predchádzajúcej časti. Písmeno e) neobmedzuje člena prijímať opatrenia na zabránenie dvojitému zdaneniu zahraničného zdroja príjmu získaného jeho podnikom alebo podnikom iného člena.

⁶⁰⁾ Písmeno h) sa nevzťahuje na systémy daní z pridanej hodnoty a namiesto nich uplatnenú úpravu pohraničných daní. Problém nadmerných úľav daní z pridanej hodnoty upravuje výhradne písmeno g).

výhoda, ak sa dovozy a zodpovedajúce vývozy uskutočňujú v rámci primeraného časového obdobia nepresahujúceho dva roky. Toto písmeno sa bude interpretovať v súlade so smernicami o spotrebe vstupov vo výrobnom procese obsiahnutými v prílohe II a so smernicami na určenie systému spätných úhrad náhradných vstupov ako vývozných subvencií obsiahnutých v prílohe III.

- j) Programy pre vývozné úverové záruky alebo poistné programy, poistenia alebo záruky proti zvýšeniu nákladov na vyvážené výrobky, alebo programy eliminácie kurzových rizík poskytované vládami (alebo zvláštnymi inštitúciami kontrolovanými vládami) za zvýhodnené sadzby, ktoré nie sú primerané na pokrytie dlhodobých prevádzkových nákladov a strát týchto opatrení.
- k) Vývozné úvery poskytnuté vládami (alebo zvláštnymi inštitúciami kontrolovanými a/alebo riadenými vládami) pri nižších sadzbách, ako sú tie, ktoré musia v skutočnosti platiť za takto získané prostriedky (alebo by museli platiť, ak by si ich požičali na medzinárodných kapitálových trhoch v záujme získania finančných prostriedkov s rovnakou lehotou splatnosti a inými úverovými podmienkami a v rovnakej mene ako vývozný úver), alebo nimi uskutočnené platby za všetky časti alebo za časť nákladov vynaložených vývozcami alebo finančnými inštitúciami na získanie úverov, ak sa použili na zabezpečenie podstatnej výhody v oblasti podmienok vývozných úverov.

Ak je však člen stranou medzinárodného záväzku týkajúceho sa oficiálnych vývozných úverov, ktorého stranami je od 1. januára 1979 najmenej 12 pôvodných členov tejto dohody (alebo nástupníckeho záväzku, ktorý prijali títo pôvodní členovia), alebo ak člen uplatňuje v praxi stanovené úrokové miery podľa ustanovení tohto záväzku, potom vývozná úverová prax, ktorá je v súlade s týmito ustanoveniami, sa nebude považovať za vývoznú subvenciu, ktorú táto dohoda zakazuje.

- l) Každá iná úhrada z verejných prostriedkov predstavuje vývoznú subvenciu v zmysle článku XVI GATT 1994.

PRÍLOHA II

SMERNICE O SPOTREBE VSTUPOV VO VÝROBNOM PROCESE⁶¹⁾

I

1. Systémy zníženia nepriamych daní môžu umožniť oslobodenie, úľavu alebo odklad kumulatívnych nepriamych daní z predchádzajúceho stupňa spracovania, vymerané na vstupy, ktoré sa spotrebujú pri výrobe výrobku určeného na vývoz (zahŕňajúc bežný odpočet za odpad). Podobné systémy spätných úhrad môžu umožniť úľavy alebo spätné úhrady dovozných poplatkov vyrubených za vstupy, ktoré sú spotrebované vo výrobe vyváženého výrobku (zahŕňajúc bežný odpočet za odpad).

2. Zoznam príkladov vývozných subvencií v prílohe I tejto dohody sa odvoláva v písmenách h) a i) na výraz „vstupy, ktoré sú spotrebované pri výrobe výrobku určeného na vývoz“. Podľa písmena h) môžu systémy zníženia nepriamych daní predstavovať vývoznú subvenciu, ak povedú k oslobodeniu, zmierneniu alebo k odkladu kumulatívnych nepriamych daní z predchádzajúceho stupňa spracovania presahujúcich rámec sumy týchto daní skutočne vyrubených za vstupy, ktoré sa spotrebujú vo výrobe vyváženého výrobku. Podľa písmena i) môžu systémy spätných úhrad predstavovať vývoznú subvenciu, ak povedú k úľavám alebo k spätným úhradám dovozných poplatkov presahujúcich rámec tých, ktoré boli skutočne vyrubené za vstupy, ktoré sa spotrebujú pri výrobe výrobku určeného na vývoz. Obidve písmená stanovujú, že v zisteniach o spotrebe vstupov pri výrobe výrobku určeného na vývoz musí byť zahrnutý primeraný odpad. Písmeno i) obsahuje aj ustanovenie o náhrade výrobku tam, kde je to výhodné.

II

Pri skúmaní, či sa vstupy spotrebujú vo výrobe vyváženého výrobku, by v rámci prešetrenia o vyrovnávacích clách podľa tejto dohody mali kompetentné úrady postupovať takto:

1. V prípade podozrenia, že systém zníženia nepriamych daní alebo systém spätných úhrad zahŕňa subvenciu z dôvodu nadmerného zníženia alebo prílišnej spätnej úhrady nepriamych daní alebo dovozných poplatkov za vstupy spotrebované vo výrobe vyváženého výrobku, by mali kompetentné úrady najprv určiť, či vláda vyvážajúceho člena má a uplatňuje systém alebo postupy na preukázanie, ktoré vstupy sa spotrebúvajú pri výrobe výrobku určeného na vývoz a v akom množstve. Ak sa zistí, že sa taký systém alebo postup uplatňuje, kompetentné úrady by ich mali preskúmať, aby zistili, či sú rozumné, účinné, pokiaľ ide o zamýšľaný účel, a či sú založené na všeobecne prijatých obchodných postupoch v krajine vývozu. Úrady vykonávajúce prešetrenie môžu považovať za nevyhnutné

⁶¹⁾ Vstupy spotrebované vo výrobnom procese sú fyzicky vložené vstupy, energia, palivá a oleje použité vo výrobnom procese a katalyzátory, ktoré sa spotrebujú počas ich používania na získanie výrobkov určených na vývoz.

uskutočniť v súlade s článkom 12 ods. 6 určité praktické skúšky s cieľom overiť si informácie alebo ubezpečiť sa, že sa systém alebo postup účinne uplatňuje.

2. Ak taký systém alebo postup neexistuje, ak je nerozumný alebo zavedený a považovaný za primeraný, ale sa neuplatňuje alebo sa neuplatňuje účinne, treba vykonať zo strany vyvážajúceho člena ďalšie prešetrenie založené na skutočných príslušných vstupoch v súvislosti so zistením, či nedošlo k nadbytočným platbám. Ak to kompetentné úrady vykonávajúce prešetrenie budú považovať za nevyhnutné, možno vykonať ďalšie prešetrenia podľa odseku 1.

3. Úrady vykonávajúce prešetrenie by mali považovať vstupy za fyzicky vložené, ak sa použijú vo výrobnom procese a sú fyzicky prítomné vo vyvázanom výrobku. Členovia zaznamenávajú, že vstup nemusí byť prítomný v konečnom výrobku v rovnakej podobe, v akej vstúpil do výrobného procesu.

4. Pri stanovení množstva určitého vstupu, ktorý sa spotrebúva vo výrobe vyvázaného výrobku, by sa mal zohľadniť „primeraný odpad“, ktorý by sa považoval za spotrebovaný vo výrobnom procese výrobku určeného na vývoz. Výraz „odpad“ sa vzťahuje na tú časť daného vstupu, ktorá nemá nezávislú funkciu vo výrobnom procese, nie je spotrebovaná pri výrobe výrobku určeného na vývoz (z takých príčin, ako je neefektívnosť), ten istý výrobca ju neobnovil, nepoužil, ani nepredal.

5. Zistenie úradu, ktorý vykonáva prešetrenie, či je uvádzaný odpad „primeraný“, by mal brať do úvahy podľa situácie výrobný proces, primeranú skúsenosť výrobného odvetvia v krajine vývozu a prípadné iné technické faktory. Úrad vykonávajúci prešetrenie by mal pamätať na to, že dôležitou otázkou je, či úrady vyvážajúceho člena vypočítali primerané množstvo odpadu, ak sa toto množstvo má zahrnúť do daňového alebo do colného zníženia alebo do zľavy.

PRÍLOHA III

SMERNICA NA URČENIE SYSTÉMOV SPÄTNÝCH ÚHRAD NÁHRADNÝCH VSTUPOV AKO VÝVOZNÝCH SUBVENCII

I

Systémy spätných úhrad môžu umožniť splatenie alebo spätnú úhradu dovozných poplatkov za vstupy, ktoré sa spotrebúvajú vo výrobnom procese iného výrobku, ak vývoz tohto iného výrobku obsahuje domáce vstupy s rovnakou kvalitou a vlastnosťami, ako sú tie, ktoré nahradili dovážané vstupy. Podľa písmena i) Zoznamu príkladov vývozných subvencií v prílohe I môžu systémy spätných úhrad náhradných vstupov predstavovať vývoznú subvenciu, ak povedú k nadbytočným spätným úhradám dovozných poplatkov vyrubených pôvodne za dovážané vstupy, za ktoré sa požaduje spätná úhrada.

II

Pri skúmaní systému spätných úhrad náhradných vstupov ako súčasti prešetrenia o vyrovnávacích clách podľa tejto dohody by mali úrady vykonávajúce prešetrenie postupovať takto:

1. Písmeno i) Zoznamu príkladov vývozných subvencií ustanovuje, že vstupy z domáceho trhu môžu nahradiť dovážané vstupy pri výrobe výrobku určeného na vývoz, ak sú také vstupy rovnako veľké a majú rovnakú kvalitu a vlastnosti ako nahrádzané dovážané vstupy. Existencia overovacieho systému alebo postupu je dôležitá, pretože umožňuje vláde vyvážajúceho člena zabezpečiť a preukázať, že množstvo vstupov, na ktoré sa požaduje spätná úhrada, nepresahuje v akejkoľvek podobe množstvo obdobného vyvázaného výrobku a že neexistuje spätná úhrada dovozných poplatkov nad rámec tých, ktoré boli pôvodne vyrubené na príslušné dovážané vstupy.

2. Ak existuje podozrenie, že systém spätných úhrad náhradných vstupov zahŕňa subvenciu, mali by úrady vykonávajúce prešetrenie najskôr určiť, či vláda vyvážajúceho člena zaviedla a uplatňuje overovací systém alebo postup. Ak sa uzná, že taký systém alebo postup sa uplatňuje, úrady vykonávajúce prešetrenie by mali následne prešetriť overovacie postupy, aby sa presvedčili, že sú primerané, účinné pre navrhovaný účel a že sú založené na všeobecne prijatých obchodných praktikách v krajine vývozu. Ak sa uzná, že postupy vyhovujú týmto kritériám a že sa účinne uplatňujú, nemožno predpokladať existenciu subvencie. Úrady vykonávajúce prešetrenie môžu považovať za potrebné uskutočniť v súlade s článkom 12 ods. 6 určité praktické skúšky, aby si overili informácie alebo sa presvedčili, že overovacie postupy sa účinne uplatňujú.

3. Ak overovacie postupy neexistujú alebo nie sú primerané, alebo kde sú tieto postupy stanovené a považujú sa za primerané, ale sa zistí, že v skutočnosti sa neuplatňujú alebo sa uplatňujú neúčinne, môže ísť o subvenciu.

V takých prípadoch by mohlo byť nutné ďalšie skúmanie vykonané zo strany vyvážajúceho člena, opierajúce sa o skutočne dotknuté transakcie, aby bolo možné určiť, či nešlo o nadmernú platbu. Ak by to kompetentné úrady považovali za nevyhnutné, malo by sa vykonať ďalšie prešetrenie podľa odseku 2.

4. Existencia ustanovení o spätných úhradách náhradných vstupov, na ktorej základe vývozcovia majú možnosť zvoliť si určité dovozné dodávky, z ktorých sa požaduje spätná úhrada, by nemala byť sama osebe považovaná, že zahŕňa subvenciu.

5. Nadbytočná spätná platba dovozných poplatkov v zmysle písmena i) sa považuje za existujúcu tam, kde vlády platili úrok z akýchkoľvek peňažných prostriedkov vrátených na základe vlastných systémov spätných úhrad v rozsahu skutočne zaplateného alebo splatného úroku.

PRÍLOHA IV

VÝPOČET CELKOVÉHO SUBVENCOVANIA AD VALOREM [ČLÁNOK 6 ODS. 1 a)⁶²⁾

1. Výpočet výšky subvencie na účely článku 6 ods. 1 a) sa vykoná na základe nákladov pre poskytujúcu vládu.
2. Okrem prípadov uvedených v odsekoch 3 až 5 bude pri zisťovaní, či celková miera subvencovania prevyšuje 5 % hodnoty výrobku, vypočítaná hodnota výrobku ako celková hodnota predajov prijímajúcej firmy⁶³⁾ v posledných 12 mesiacoch, za ktoré sú dostupné údaje, ktoré predchádzajú obdobiu, v ktorom sa subvencia⁶⁴⁾ poskytovala.
3. Ak je subvencia viazaná na výrobu alebo na predaj daného výrobku, hodnota výrobku sa vypočíta ako celková hodnota predajov tohto výrobku prijímajúcou firmou v posledných 12 mesiacoch, za ktoré sú dostupné údaje, ktoré predchádzajú obdobiu, v ktorom sa subvencia poskytovala.
4. Ak prijímajúca firma len začína činnosť, bude sa vážna ujma považovať za existujúcu, ak celková miera subvencovania prekročí 15 % celkových investovaných prostriedkov. Na účely tohto odseku nepresahuje počiatočné obdobie prvý rok výroby.⁶⁵⁾
5. Ak sa prijímajúca firma nachádza v krajine s inflačnou ekonomikou, hodnota výrobku sa vypočíta ako celkový predaj prijímajúcej firmy (alebo predaje príslušného výrobku, ak je subvencia viazaná) v predchádzajúcom kalendárnom roku, upravená o mieru inflácie za 12 mesiacov predchádzajúcich mesiacu, v ktorom sa má subvencia poskytnúť.
6. Pri zisťovaní celkovej miery subvencovania v danom roku sa subvencie poskytnuté na základe rôznych programov a rôznymi úradmi na území člena zrátajú.
7. Subvencie poskytnuté pred dátumom nadobudnutia platnosti Dohody WTO, ktorých prínos je určený pre budúcu výrobu, sa zahrnú do celkovej miery subvencovania.
8. Subvencie, ktoré sú nenapadnuteľné na základe príslušných ustanovení tejto dohody, sa nezahrnú do výpočtu sumy subvencie na účely článku 6 ods. 1 a).

PRÍLOHA V

POSTUPY PRI ZÍSKAVANÍ INFORMÁCIÍ TÝKAJÚCICH SA VÁŽNEJ UJMY

1. Každý člen bude spolupracovať pri získavaní dôkazov, ktoré sa majú preskúmať výborom alebo jeho pomocnými orgánmi, podľa článku 7 ods. 4 až 6. Len čo budú ustanovenia článku 7 ods. 4 uplatnené, sporné

⁶²⁾ Členovia by sa mali podľa potreby usilovať o vzájomné porozumenie v záležitostiach, ktoré nie sú uvedené v tejto prílohe alebo ktoré si vyžadujú ďalšie vysvetlenie na účely článku 6 ods. 1 a).

⁶³⁾ Prijímajúca firma je firma na území subvencujúceho člena.

⁶⁴⁾ V prípade subvencií viazaných na dane musí byť hodnota výrobku vypočítaná ako celková hodnota predajov prijímajúcej firmy vo finančnom roku, v ktorom sa opatrenie vzťahujúce sa na dane uskutočnilo.

⁶⁵⁾ Počiatočné obdobie činnosti zahŕňa prípady, keď sa prijali finančné záväzky týkajúce sa vývoja výrobkov alebo výstavby zariadení na výrobu výrobkov používajúcich subvencie, aj keď sa výroba ešte nezačala.

strany a každá príslušná členská krajina oznámia DSB organizáciu zodpovednú za výkon týchto ustanovení na svojom území, ktoré sa majú použiť v prípade žiadostí o informácie.

2. V prípadoch, keď sú záležitosti predložené DSB na základe článku 7 ods. 4, je DSB povinné na požiadanie iniciovať konanie na získanie takých informácií od vlády subvencujúceho člena, ktoré sú potrebné na určenie existencie, a čiastky subvencovania, hodnoty celkového predaja subvencovaných firiem, ako aj informácií potrebných na analýzu nepriaznivých účinkov spôsobených subvencovaným výrobkom.⁶⁶⁾ Tento proces môže, ak je to vhodné, zahrňovať predkladanie otázok vláde subvencujúceho člena a sťažujúceho sa člena, aby sa zhromaždili informácie, ako aj objasnili a upresnili informácie dostupné sporným stranám prostredníctvom oznamovacích postupov stanovených v časti VII.⁶⁷⁾

3. V prípade, ak sa prejavia účinky na trhoch tretích krajín, môže sporná strana zhromaždiť informácie kladením otázok vláde tretej členskej krajiny, ktoré sú nutné na analýzu nepriaznivých účinkov a ktoré nemožno bežne získať od sťažujúceho sa člena alebo subvencujúceho člena. Táto požiadavka by sa mala uplatňovať takým spôsobom, aby nespôsobovala neprímerané náklady tretej členskej krajiny. Od takého člena sa neočakáva vykonanie analýzy trhu alebo cien špeciálne na tieto účely. Informácia, ktorá má byť poskytnutá, má byť už k dispozícii alebo by mala byť ľahko dostupná členovi (napríklad aktuálne posledné štatistické údaje, ktoré už zhromaždili príslušné štatistické služby, ale ktoré sa ešte nepublikovali, colné údaje o dovozoch a deklarovanej hodnotách daného výrobku atď.). Ak sporná strana vykonáva podrobnú analýzu trhu na svoje náklady, úhrady tretej členskej krajiny budú uľahčovať plnenie úloh osobe alebo firme vykonávajúcej túto analýzu a tejto osobe alebo firme bude umožnený prístup ku všetkým informáciám, ktoré vláda zvyčajne nepovažuje za dôverné.

4. DSB vymenuje zástupcu, ktorý bude napomáhať proces zhromažďovania informácií. Výlučným poslaním zástupcu bude zabezpečovať včasné zhromažďovanie informácií nevyhnutných na uľahčenie urýchleného následného vypracovania mnohostranného prehľadu o spore. Zástupca môže predovšetkým navrhnúť spôsoby, ako najúčinnšie vyžiadať nevyhnutné informácie, ako aj podporovať spoluprácu strán.

5. Proces zhromažďovania informácií vymedzený v odsekoch 2 až 4 sa skončí do 60 dní odo dňa, keď sa záležitosť postúpi DSB podľa článku 7 ods. 4. Informácie získané počas tohto procesu sa predložia porote zriadenej DSB v súlade s ustanoveniami časti X. Tieto informácie by mali okrem iného obsahovať údaje týkajúce sa sumy subvencie (a tam, kde je to vhodné, hodnotu celkového predaja zo subvencovaných firiem), ceny subvencovaného výrobku, ceny nesubvencovaného výrobku, ceny iných dodávateľov na trhu, zmeny v ponuke subvencovaného výrobku na príslušnom trhu a zmeny podielov na trhu. Mali by tiež obsahovať vyvracajúce dôkazy, ako aj dodatočné informácie, ktoré považuje skupina odborníkov za dôležité v procese spracovania svojich záverov.

6. Ak subvencujúci člen a/alebo tretia členská krajina nespôsobuje v procese zhromažďovania informácií, sťažujúci sa člen predloží svoj prípad vážnej ujmy podložený pre neho dostupnými dôkazmi spolu s faktmi a okolnosťami dokazujúcimi nespôsobujúcu subvencujúceho člena a/alebo tretej členskej krajiny. Ak informácie nemožno získať v dôsledku zlyhania spolupráce subvencujúceho člena a/alebo tretej členskej krajiny, porota môže doplniť spis podľa potreby na základe všetkých, iným spôsobom dostupných informácií.

7. V procese rozhodovania by mala porota vyvodiť nepriaznivé závery z prípadov zlyhania spolupráce ľubovoľnej strany zapojenej do procesu zhromažďovania informácií.

8. Pri zisťovaní, či boli použité najlepšie dostupné informácie, alebo pri vyvodzovaní nepriaznivých záverov porota prihliadne na stanovisko zástupcu DSB menovaného podľa odseku 4, ak ide o opodstatnenosť žiadostí o informácie a o úsilie strán splniť tieto požiadavky v rámci spolupráce a v stanovenom termíne.

9. V procese zhromažďovania informácií sa ničím neobmedzí schopnosť poroty získať také ďalšie informácie, ktoré považuje za podstatné pre správne vyriešenie sporu a ktoré sa adekvátne nevyžiadali alebo nezhrmAždili počas tohto procesu. Porota by však zvyčajne nemala vyžadovať dodatočné informácie na doplnenie správy v prípade, keď tieto informácie podporili stanovisko jednej strany a keď neexistencia týchto informácií v správe je výsledkom bezdôvodného zlyhania spolupráce tejto strany v procese zhromažďovania informácií.

⁶⁶⁾ V prípadoch, keď sa existencia vážnej ujmy musí preukázať.

⁶⁷⁾ Proces zhromažďovania informácií DSB musí brať do úvahy potrebu ochrany informácií, ktoré sú svojou povahou dôverné alebo sú poskytované na dôvernom základe ktorýmkoľvek členom zapojeným do tohto procesu.

PRÍLOHA VI

POSTUPY PRI PREŠETROVANÍ NA MIESTE PODĽA ČLÁNKU 12 ODS. 6

1. Po začatí prešetrovania by mali byť úrady vyvážajúceho člena a firmy, o ktorých je známe, že sa ich to týka, informované o úmysle vykonať prešetrovanie na mieste.

2. Ak je úmyslom v mimoriadnych prípadoch zahrnúť mimovládnych expertov do skupiny, ktorá vykonáva prešetrovanie, mali by byť o tom informované firmy a úrady vyvážajúceho člena. Mimovládni experti by mali podliehať účinným sankciám, ak nedodržia dôverný charakter informácií.

3. Získanie výslovného súhlasu príslušných firiem vyvážajúceho člena prv, než sa definitívne stanoví termín návštevy, by malo byť bežným postupom.

4. Okamžite po získaní súhlasu príslušných firiem by mali úrady vykonávajúce prešetrovanie oznámiť úradom vyvážajúceho člena mená a adresy firiem, ktoré sa majú navštíviť, a dohodnuté termíny.

5. Príslušným firmám by sa malo s dostatočným predstihom oznámiť, kedy sa návšteva uskutoční.

6. Návštevy zamerané na vysvetlenie dotazníkov by sa mali uskutočniť iba na žiadosť vyvážajúcej firmy. Táto návšteva sa môže uskutočniť iba vtedy, ak a) úrady dovážajúceho člena o tom informovali zástupcov vlády príslušného člena a b) títo voči návšteve nemajú námietky.

7. Vzhľadom na to, že hlavným účelom prešetrovania na mieste je overenie poskytnutých informácií alebo získanie ďalších podrobností, malo by to byť vykonané po získaní odpovede na dotazník, ak firma nesúhlasí s opačným postupom a ak vláda vyvážajúceho člena bola informovaná úradmi vykonávajúcimi prešetrovanie o predpokladanej návšteve a nemá námietky voči nej; ďalej by malo byť bežným postupom upozorniť príslušné firmy pred návštevou na celkovú povahu informácií, ktoré majú byť overené, a na akúkoľvek ďalšiu informáciu, ktorú treba poskytnúť, čo by však nemalo brániť vyžiadaniu ďalších podrobností na mieste s prihliadnutím na už získané informácie.

8. Žiadosti o informácie alebo otázky, ktoré položili úrady alebo firmy vyvážajúcich členov a sú podstatné pre úspešné prešetrovanie na mieste, by mali byť vybavené, kedykoľvek je to možné, ale ešte pred vykonaním návštevy.

PRÍLOHA VII

ROZVOJOVÉ ČLENSKÉ KRAJINY UVEDENÉ V ČLÁNKU 27 ODS. 2a)

Rozvojové členské krajiny, na ktoré sa nevzťahujú ustanovenia článku 3 ods. 1a), na základe článku 27 ods. 2a) sú:

- a) najmenej rozvinuté krajiny určené Organizáciou Spojených národov, ktoré sú členmi WTO,
- b) každá z nasledujúcich rozvojových krajín, ktorá je členom WTO, bude podliehať ustanoveniam, ktoré sa vzťahujú na iné rozvojové členské krajiny podľa článku 27 ods. 2b), keď v krajine hrubý národný produkt na hlavu ročne dosiahne 1 000 USD⁶⁸⁾: Bolívia, Kamerun, Kongo, Pobrežie slonoviny, Dominikánska republika, Egypt, Ghana, Guatemala, Guyana, India, Indonézia, Keňa, Maroko, Nikaragua, Nigéria, Pakistan, Filipíny, Senegal, Srí Lanka a Zimbabwe.

⁶⁸⁾ Zahnutie rozvojových členských krajín do zoznamu podľa písmena b) je založené na posledných údajoch Svetovej banky o HNP na hlavu.

DOHODA

o ochranných opatreniach

Členovia,

majúc na pamäti cieľ členov zlepšiť a posilniť medzinárodný obchodný systém založený na GATT 1994,

uznávajúc potrebu objasniť a posilniť disciplínu GATT 1994, hlavne článok XIX (núdzové opatrenia pri dovoze niektorých výrobkov), a obnoviť mnohostrannú kontrolu nad ochrannými opatreniami a odstrániť opatrenia vymykajúce sa tejto kontrole,

uznávajúc dôležitosť štrukturálnych zmien a potrebu skôr zvýšiť, ako obmedziť konkurenciu na medzinárodných trhoch, a

uznávajúc ďalej, že na tieto účely je nutná všeobecná dohoda vzťahujúca sa na všetkých členov a založená na základných zásadách GATT 1994,

dohodli sa takto:

Článok 1

Všeobecné ustanovenia

Táto dohoda ustanovuje pravidlá na uplatňovanie ochranných opatrení, ktorými sa rozumejú tie opatrenia, ktoré ustanovuje článok XIX GATT 1994.

Článok 2

Podmienky

1. Člen¹⁾ môže uplatniť ochranné opatrenie na výrobok len vtedy, ak tento člen v súlade s uvedenými ustanoveniami ďalej určil, že sa tento výrobok dováža na jeho územie v takých zvýšených množstvách, absolútnych alebo relatívnych vo vzťahu k domácej výrobe, a za takých podmienok, že spôsobuje alebo hrozí spôsobiť vážnu ujmu domácemu výrobnému odvetviu, ktoré vyrába obdobné alebo priamo konkurenčné výrobky.

2. Ochranné opatrenia sa uplatnia na dovážaný výrobok bez ohľadu na jeho zdroj.

Článok 3

Prešetrovanie

1. Člen môže uplatniť ochranné opatrenie len vtedy, keď príslušné úrady tohto člena uskutočnia prešetrovanie podľa postupov, ktoré boli predtým prijaté a zverejnené v súlade s článkom X GATT 1994. Takéto prešetrovanie zahŕňa odôvodnené verejné oznámenie všetkým zúčastneným stranám a verejné vypočutie alebo iné vhodné prostriedky, ktorých pomocou by dovozcovia, vývozcovia a iné zúčastnené strany mohli predkladať dôkazy a svoje stanoviská vrátane príležitosti odpovedať na návrhy iných strán, a predložiť svoje stanoviská okrem iného k tomu, či by bolo uplatnenie ochranného opatrenia vo verejnom záujme. Príslušné úrady zverejnia správu, ktorá objasní ich nálezy, a odôvodnené závery dosiahnuté vo vzťahu ku všetkým podstatným vecným a právnym otázkam.

2. S akoukoľvek informáciou, ktorá je svojou povahou dôverná alebo ktorú poskytli na dôvernom základe, budú príslušné úrady pri uvedení dôvodov zaobchádzať ako s dôvernou. Takáto informácia sa nezverejní bez povolenia strany, ktorá ju poskytla. Strany poskytujúce dôvernú informáciu môžu byť požiadané, aby z nej predložili nedôvernú zhrnutie, alebo ak tieto strany uvedú, že takúto informáciu nemôžu zahrnúť, uvedú dôvody, prečo zhrnutie nemôžu poskytnúť. Ak príslušné úrady zistia, že požiadavka na zachovanie dôvernosti nie je oprávnená, a ak príslušná strana nie je ochotná zverejniť takúto informáciu alebo povoliť jej zverejnenie vo všeobecnej alebo súhrnnej forme, úrady nemusia brať takúto informáciu do úvahy, ak príslušné zdroje nemôžu uspokojivo preukázať, že informácia je správna.

---

¹⁾ Colná únia môže uplatňovať ochranné opatrenie ako samostatná jednotka alebo v mene členského štátu. Ak colná únia uplatní ochranné opatrenie ako samostatná jednotka, všetky požiadavky na určenie vážnej ujmy alebo jej hrozby podľa tejto dohody budú vychádzať z podmienok existujúcich v colnej únii ako celku. Ak sa ochranné opatrenie uplatňuje v mene členského štátu, všetky požiadavky na určenie vážnej ujmy alebo jej hrozby budú vychádzať z podmienok existujúcich v tomto členskom štáte a opatrenie sa obmedzí na tento členský štát. Nič v tejto dohode nemá vplyv na výklad vzťahu medzi článkom XIX a článkom XXIV ods. 8 GATT 1994.

Článok 4

Určenie vážnej ujmy a jej hrozby

1. Na účely tejto dohody
  - a) pod pojmom „vážna ujma“ sa rozumie závažné celkové poškodenie pozície domáceho výrobného odvetvia,
  - b) pod pojmom „hrozba vážnej ujmy“ sa rozumie vážne poškodenie, ktoré bezprostredne hrozí v súlade s ustanoveniami odseku 2. Určenie existencie hrozby vážnej ujmy bude založené na skutočnostiach, a nie iba na tvrdení, dohode alebo na vzdialenej možnosti, a
  - c) pri určovaní ujmy alebo jej hrozby pod pojmom „domáce výrobné odvetvie“ sa rozumejú domáci výrobcovia obdobných alebo priamo konkurenčných výrobkov, ktorí pôsobia na území člena ako celok, alebo výrobcovia, ktorých spoločná výroba obdobných alebo priamo konkurenčných výrobkov tvorí väčšiu časť celkovej domácej výroby týchto výrobkov.
2. a) V rámci prešetrovania s cieľom určiť, či zvýšené dovozy spôsobili alebo hrozia spôsobiť vážnu ujmu domácemu výrobnému odvetviu podľa ustanovení tejto dohody, príslušné úrady zhodnotia všetky podstatné činitele objektívnej a merateľnej povahy, ktoré majú vzťah k situácii v tomto výrobnom odvetví, predovšetkým však tempo a objem nárastu dovozu príslušného výrobku v absolútnom a relatívnom vyjadrení, podiel zvýšených dovozov na domacom trhu, zmeny na úrovni predaja, výroby, produktivity, využiti kapacity, v ziskoch a stratách a v zamestnanosti.
- b) Určenie vzťahujúce sa k písmenu a) sa neuskutoční, ak toto prešetrovanie na základe objektívnych dôkazov nepreukáže existenciu príčinného vzťahu medzi zvýšenými dovozmi daného výrobku a vážnou ujmu alebo jej hrozbou. Ak súčasne aj iné činitele než zvýšené dovozy zapríčiňujú ujmu domácemu výrobnému odvetviu, takáto ujma sa nebude prisudzovať zvýšeným dovozom.
- c) Príslušné úrady v súlade s ustanoveniami článku 3 okamžite zverejnia podrobný rozbor prípadu, ktorý je v štádiu prešetrovania, ako aj odôvodnenie závažnosti skúmaných činiteľov.

Článok 5

Uplatnenie ochranných opatrení

1. Člen uplatní ochranné opatrenia len v rozsahu nutnom na zabránenie alebo na nápravu vážnej ujmy a na uľahčenie prispôsobenia sa. Ak sa použije kvantitatívne obmedzenie, takéto opatrenie nezníži množstvo dovozov pod úroveň nedávneho obdobia, ktorým bude priemer dovozov za posledné tri reprezentatívne roky, pre ktoré sú k dispozícii štatistiky, ak sa jasne nepreukáže, že na zabránenie alebo na nápravu vážnej ujmy je potrebná iná úroveň. Členovia by mali zvoliť opatrenia, ktoré sú najvhodnejšie na dosiahnutie týchto cieľov.
2. a) V prípadoch, keď sa kvóta rozdelí medzi dodávateľské krajiny, môže sa člen uplatňujúci obmedzenia usilovať o dohodu týkajúcu sa rozdelenia podielov na kvóte so všetkými ostatnými členmi, ktorí majú podstatný záujem na dodávke daného výrobku. V prípadoch, keď túto metódu nemožno odôvodnene realizovať, príslušný člen rozdelí členom, ktorí majú podstatný záujem na dodávke výrobku, podiely, vychádzajúc z podielov dodaných týmito členmi počas predchádzajúceho reprezentatívneho obdobia, z celkového množstva alebo z hodnoty dovozu výrobku, pričom sa berú do úvahy akékoľvek osobitné činitele, ktoré mohli ovplyvniť alebo môžu ovplyvňovať obchodovanie s výrobkom.
- b) Člen sa môže odchyliť od ustanovení odseku a) za predpokladu, že konzultácie podľa článku 12 ods. 3 prebiehajú pod záštitou Výboru pre ochranné opatrenia ustanoveného podľa článku 13 ods. 1 a že sa poskytne výboru jasný dôkaz o tom, že
  - i) dovozy od určitých členov vzrástli neprimeraným percentom vo vzťahu k celkovému zvýšeniu dovozov daného výrobku v reprezentatívnom období,
  - ii) dôvody odchylenia od ustanovení odseku a) sú oprávnené a
  - iii) podmienky takéhoto odchylenia sú rovnaké voči všetkým dodávateľom daného výrobku. Trvanie každého takéhoto opatrenia nepresiahne pôvodnú dĺžku obdobia podľa článku 7 ods. 1. V prípade hrozby vážnej ujmy sa uvedené odchylenie nepovolí.

Článok 6

Dočasné ochranné opatrenia

Za kritických okolností, keby omeškanie spôsobilo škodu, ktorú by bolo ťažko napraviť, môže člen na základe predbežného určenia, keďže existuje jasný dôkaz, že zvýšené dovozy zapríčinili alebo hrozia zapríčiniť vážnu ujmu, prijať dočasné ochranné opatrenie. Trvanie dočasného opatrenia nepresiahne 200 dní, počas ktorých budú splnené príslušné ustanovenia článkov 2 až 7 a článku 12. Takéto opatrenia by mali nadobudnúť formu zvýšenia ciel, ktoré bude okamžite spätne preplatené, ak následné prešetrovanie vzťahujúce sa k článku 4 ods. 2 nedokáže, že zvýšené dovozy spôsobili alebo hrozili spôsobiť vážnu ujmu domácemu výrobnému odvetviu. Trvanie každého takého dočasného opatrenia sa započíta ako súčasť počiatočného obdobia a akéhokoľvek predĺženia podľa článku 7 ods. 1, 2 a 3.

Článok 7

Trvanie a revízia ochranných opatrení

1. Člen uplatní ochranné opatrenia len počas časového obdobia, ktoré je nevyhnutné na zabránenie alebo na nápravu vážnej ujmy alebo na uľahčenie prispôsobenia sa. Obdobie nepresiahne štyri roky, ak nie je predĺžené podľa odseku 2.

2. Obdobie uvedené v odseku 1 sa môže predĺžiť za predpokladu, že príslušné úrady dovážajúceho člena rozhodli v súlade s postupmi ustanovenými v článkoch 2, 3, 4 a 5, že ochranné opatrenie je naďalej nevyhnutné na zabránenie alebo na nápravu vážnej ujmy a že je doložené, že sa výrobné odvetvie prispôsobuje, a to za predpokladu, že sa dodržiavajú príslušné ustanovenia článkov 8 a 12.

3. Celkové obdobie uplatnenia ochranného opatrenia vrátane obdobia uplatnenia akéhokoľvek dočasného opatrenia, obdobie počiatočného uplatnenia a akéhokoľvek jeho predĺženie nepresiahne osem rokov.

4. Aby sa uľahčilo prispôsobenie sa v situácii, keď sa predpokladá, že trvanie ochranného opatrenia oznámeného podľa ustanovenia článku 12 ods. 1 bude dlhšie ako jeden rok, člen uplatňujúci toto opatrenie ho bude postupne liberalizovať v pravidelných intervaloch v priebehu obdobia jeho uplatňovania. Ak trvanie opatrenia presiahne tri roky, člen uplatňujúci takéto opatrenie preskúma situáciu najneskôr v polovici dĺžky trvania opatrenia, a ak je to vhodné, odvolá ho alebo zvýši tempo liberalizácie. Opatrenie predĺžené podľa odseku 2 nebude obmedzujúce viac, ako bolo na konci počiatočného obdobia, a malo by sa pokračovať v jeho liberalizácii.

5. Žiadne ochranné opatrenie sa nebude uplatňovať znova na dovoz výrobku, ktorý už bol predmetom takého opatrenia prijatého po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, po časovom období, ktoré sa svojou dĺžkou rovná obdobiu, počas ktorého sa takéto opatrenie predtým uplatňovalo, za predpokladu, že obdobie neuplatňovania je najmenej dva roky.

6. Napriek ustanoveniam odseku 5 sa môže ochranné opatrenie trvajúce 180 dní alebo menej opäť uplatňovať na dovoz výrobku, ak

- a) uplynul najmenej jeden rok od dátumu zavedenia ochranného opatrenia na dovoz tohto výrobku,
- b) takéto ochranné opatrenie nebolo uplatnené na ten istý výrobok viac ako dvakrát v päťročnom období, ktoré bezprostredne predchádzalo dátumu zavedenia opatrenia.

Článok 8

Úroveň koncesii a iných záväzkov

1. Člen navrhujúci uplatniť ochranné opatrenie alebo usilujúci sa o predĺženie ochranného opatrenia sa bude snažiť zachovať v podstate rovnocennú úroveň koncesii a iných záväzkov existujúcich podľa GATT 1994 medzi ním a vyvážajúcimi členmi, ktorí by boli dotknutí takýmto opatrením v súlade s ustanoveniami článku 12 ods. 3. Na dosiahnutie tohto cieľa sa môžu príslušní členovia dohodnúť na akýchkoľvek primeraných spôsoboch obchodného vyrovnania nepriaznivých účinkov daného opatrenia na ich obchod.

2. Ak sa v konzultáciách podľa článku 12 ods. 3 nedosiahne do 30 dní žiadna dohoda, potom môžu dotknutí vyvážajúci členovia najneskôr do 90 dní po uplatnení opatrenia po uplynutí 30 dní odo dňa, keď Rada pre obchod s tovarom prijala písomné oznámenie o pozastavení, pozastaviť uplatňovanie v podstate rovnocenných koncesii alebo iných záväzkov podľa GATT 1994 na obchod člena uplatňujúceho ochranné opatrenie, ak s týmto pozastavením Rada pre obchod s tovarom nevyhlási nesúhlas.

3. Právo pozastavenia uvedené v odseku 2 sa neuplatňuje počas prvých troch rokov účinnosti ochranného opatrenia za predpokladu, že toto ochranné opatrenie sa prijalo v dôsledku absolútneho zvýšenia dovozov a že takéto opatrenie sa zhoduje s ustanoveniami tejto dohody.

Článok 9

Rozvojové členské krajiny

1. Ochranné opatrenie sa neuplatní na výrobok pochádzajúci z rozvojovej členskej krajiny, ak podiel dovozov daného výrobku dovážajúceho člena nepresiahne 3 % za predpokladu, že členovia z rozvojových krajín s menej ako 3 %-ným podielom dovozu spoločne nepredstavujú viac ako 9 % z celkového dovozu daného výrobku.²⁾

2. Rozvojová členská krajina bude mať právo predĺžiť obdobie uplatňovania ochranného opatrenia na obdobie najviac dvoch rokov nad maximálne obdobie stanovené v článku 7 ods. 3. Napriek ustanoveniam článku 7 ods. 5 rozvojová členská krajina bude mať právo opätovne uplatniť ochranné opatrenie na dovoz výrobku, ktorý bol predmetom takéhoto opatrenia prijatého po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, a to po období, ktoré sa rovná polovici obdobia, počas ktorého sa takéto opatrenie predtým uplatňovalo za predpokladu, že obdobie neuplatňovania je najmenej dva roky.

²⁾ Člen okamžite oznámi Výboru pre ochranné opatrenia také opatrenia, ktoré boli prijaté podľa článku 9 ods. 1.

Článok 10

Skôr existujúce opatrenia podľa článku XIX

Členovia skončia uplatňovanie všetkých ochranných opatrení prijatých v súlade s článkom XIX GATT 1947, ktoré existovali v deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO, najneskôr osem rokov po dni, keď boli po prvýkrát uplatnené, alebo päť rokov po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, a to podľa toho, ktorá z týchto lehôt uplynie neskôr.

Článok 11

Zákaz a odstránenie určitých opatrení

1. a) Člen neprijme alebo sa nebude usilovať uplatniť žiadne núdzové opatrenie na dovoz určitých výrobkov uvedených v článku XIX GATT 1994, ak sa takýto postup nezhoduje s ustanoveniami tohto článku uplatňovaného v súlade s touto dohodou.
- b) Okrem toho sa člen nebude usilovať uplatniť, prijímať alebo udržiavať akékoľvek dobrovoľné vývozné obmedzenia, marketingové dohovory alebo akékoľvek iné podobné opatrenia v oblasti vývozov alebo dovozov.³⁾,⁴⁾ Tieto opatrenia zahŕňajú opatrenia prijaté jednotlivým členom, ako aj opatrenia podľa dohôd a dohovorov uzavretých medzi dvoma alebo viacerými členmi. Akékoľvek takéto opatrenie, účinné v čase nadobudnutia platnosti Dohody WTO, bude uvedené do súladu s touto dohodou alebo postupne skončené podľa odseku 2.
- c) Táto dohoda sa nevzťahuje na opatrenia, o ktoré sa usiluje, ktoré prijal alebo udržiava člen na základe iných ustanovení GATT 1994, ako je článok XIX, a na základe mnohostranných obchodných dohôd uvedených v prílohe 1A a iných, ako je táto dohoda, alebo na základe protokolov a dohôd alebo dohovorov uzavretých v rámci GATT 1994.

2. Postupné skončenie uplatňovania opatrení uvedených v odseku 1b) sa uskutoční podľa časových harmonogramov, ktoré príslušní členovia predložia Výboru pre ochranné opatrenia, najneskôr 180 dní po nadobudnutí platnosti Dohody WTO. Tieto časové harmonogramy umožnia, aby sa všetky opatrenia uvedené v odseku 1 postupne skončili alebo uviedli do súladu s touto dohodou v lehote, ktorá nepresahuje štyri roky od nadobudnutia platnosti Dohody WTO s podmienkou, že sa pripúšťa najviac jedno špecifické opatrenie na dovážajúceho člena,⁵⁾ ktorého trvanie nepresiahne 31. december 1999.

Akákoľvek takáto výnimka sa musí vzájomne odsúhlasiť medzi členmi, ktorých sa priamo týka, a oznámiť Výboru pre ochranné opatrenia účel jej preskúmania a prijatia v priebehu 90 dní od nadobudnutia platnosti Dohody WTO. Príloha k tejto dohode obsahuje opatrenie, o ktorom sa dohodlo, že spadá pod túto výnimku.

3. Členovia nebudú napomáhať alebo podporovať, aby verejné alebo súkromné podniky prijímali alebo udržiavali mimovládne opatrenia rovnocenné s opatreniami uvedenými v odseku 1.

Článok 12

Oznámenie a konzultácie

1. Člen okamžite oznámi Výboru pre ochranné opatrenia
  - a) začiatok prešetrovania, ktoré sa vzťahuje k vážnej ujme alebo k jej hrozbe, a jeho dôvody,
  - b) zistenie vážnej ujmy alebo jej hrozby spôsobenej zvýšenými dovozmi a
  - c) prijatie rozhodnutia o uplatnení alebo o rozšírení ochranného opatrenia.

2. Pri oznámeniach vzťahujúcich sa k odsekom 1b) a c) člen navrhujúci uplatniť alebo rozšíriť ochranné opatrenie poskytne Výboru pre ochranné opatrenia všetky príslušné informácie, ktoré budú obsahovať dôkaz o vážnej ujme alebo o jej hrozbe spôsobenej zvýšenými dovozmi, presný opis daného výrobku a navrhovaného opatrenia, navrhovaný dátum zavedenia opatrenia, predpokladané trvanie a časový harmonogram postupnej liberalizácie. V prípade predĺženia opatrenia bude taktiež poskytnutý dôkaz, že v príslušnom výrobnom odvetví prebieha proces prispôsobovania sa. Rada pre obchod s tovarom alebo Výbor pre ochranné opatrenia môžu požadovať také dodatočné informácie od člena navrhujúceho rozšíriť alebo predĺžiť opatrenia, ktoré považujú za potrebné.

3. Člen navrhujúci uplatniť alebo predĺžiť ochranné opatrenie poskytne primeranú príležitosť na konzultácie s tými členmi, ktorí majú podstatný záujem ako vývozcovia daného výrobku, s cieľom okrem iného preskúmať informácie poskytnuté podľa odseku 2, vymeniť si názory na opatrenie a dosiahnuť dohody o spôsoboch dosiahnutia cieľa vytýčeného v článku 8 ods. 1.

³⁾ Dovoznú kvótu uplatňovanú ako ochranné opatrenie v súlade s príslušnými ustanoveniami GATT 1994 a tejto dohody môže po vzájomnej dohode riadiť vyvážajúci člen.

⁴⁾ Príklady podobných opatrení zahŕňujú zmiernenie vývozu, monitorovacie systémy vývozných alebo dovozných cien, dohľad nad vývoznými alebo dovoznými, povinné dovozné kartely a schémy dovozných a vývozných licencií, ak ktorékoľvek z uvedených opatrení poskytuje ochranu.

⁵⁾ Jediná takáto výnimka, na ktorú má Európske spoločenstvo právo, je uvedená v prílohe tejto dohody.

4. Člen zašle oznámenie Výboru pre ochranné opatrenia pred prijatím dočasného ochranného opatrenia podľa článku 6. Konzultácie sa začnú okamžite po prijatí opatrenia.

5. Výsledky konzultácií uvedených v tomto článku, ako aj výsledky strednodobých preskúmaní uvedených v článku 7 ods. 4, akúkoľvek formu vyrovnania uvedenú v článku 8 ods. 1 a navrhované pozastavenie koncesíí a iných záväzkov uvedených v článku 8 ods. 2 príslušní členovia okamžite oznámia Rade pre obchod s tovarom.

6. Členovia okamžite oznámia Výboru pre ochranné opatrenia svoje právne predpisy, nariadenia a postupy správneho konania vzťahujúce sa na ochranné opatrenia, ako aj na akúkoľvek ich úpravu.

7. Členovia udržiavajú opatrenia opísané v článku 10 a v článku 11 ods. 1, ktoré existujú v deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO, oznámia takéto opatrenie Výboru pre ochranné opatrenia najneskôr 60 dní po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.

8. Každý člen môže oznámiť Výboru pre ochranné opatrenia všetky právne predpisy, nariadenia, správne konania a akékoľvek opatrenia alebo činnosti, ktoré táto dohoda obsahuje, ktoré neoznámili iní členovia, od ktorých sa podľa tejto dohody vyžaduje urobiť takéto oznámenie.

9. Každý člen môže oznámiť Výboru pre ochranné opatrenia akékoľvek mimovládne opatrenie vzťahujúce sa k článku 11 ods. 3.

10. Všetky oznámenia určené Rade pre obchod s tovarom uvedené v tejto dohode sa jej budú zasielať prostredníctvom Výboru pre ochranné opatrenia.

11. Ustanovenia o oznamovaní v tejto dohode nevyžadujú od žiadneho člena, aby zverejnil dôverné informácie, ktorých zverejnenie by bránilo uplatnenie práva alebo iným spôsobom by bolo v rozpore s verejným záujmom, alebo by poškodzovalo oprávnené obchodné záujmy jednotlivých verejných alebo súkromných podnikov.

Článok 13

Dohľad

1. Pod právomocou Rady pre obchod s tovarom sa týmto zriaďuje Výbor pre ochranné opatrenia, v ktorom sa umožní účasť každému členovi, ktorý prejaví želanie byť jeho členom. Výbor bude vykonávať tieto funkcie:

- a) sledovať všeobecné uplatňovanie tejto dohody, podávať o tom každoročne správu Rade pre obchod s tovarom a predkladať odporúčania na jej zlepšenie,
- b) overovať na požiadanie postihnutého člena, či sa vyhovelo procedurálnym pravidlám tejto dohody v súvislosti s ochranným opatrením, a podávať správu o svojich nálezochoch Rade pre obchod s tovarom,
- c) pomáhať členom, ak o to požiadajú, pri ich konzultáciách podľa ustanovení tejto dohody,
- d) skúmať opatrenia uvedené v článku 10 a v článku 11 ods. 1, sledovať postupné odstraňovanie týchto opatrení a podávať podľa potreby správu Rade pre obchod s tovarom,
- e) na požiadanie člena, ktorý prijal ochranné opatrenie, skúmať, či návrhy pozastaviť koncesie alebo iné záväzky sú „podstatne rovnocenné“, a podávať v prípade potreby o tom správu Rade pre obchod s tovarom,
- f) prijímať a preskúmať všetky oznámenia podľa tejto dohody a podávať v prípade potreby o tom správu Rade pre obchod s tovarom,
- g) vykonávať akúkoľvek inú činnosť spojenú s touto dohodou, ktorú Rada pre obchod s tovarom môže určiť.

2. Na účel pomoci výboru pri vykonávaní dohľadu pripraví sekretariát každoročne faktologickú správu o plnení tejto dohody opierajúcu sa o oznámenia a iné spoľahlivé informácie, ktoré má k dispozícii.

Článok 14

Urovnávanie sporov

Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994, ďalej rozpracované a uplatňované v Dohovore o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov, sa budú vzťahovať na konzultácie a urovnávanie sporov vznikajúcich podľa tejto dohody.

PRÍLOHA

VÝNIMKA VZŤAHUJÚCA SA K ČLÁNKU 11 ODS. 2

Členovia	Výrobok	Skončenie
EÚ/Japonsko	Osobné autá, terénne vozidlá, ľahké úžitkové vozidlá, ľahké nákladné vozidlá (do 5 ton) a tie isté vozidlá v úplne rozobranom stave (CKD)	31. 12. 1999

PRÍLOHA 1B**VŠEOBECNÁ DOHODA O OBCHODE SO SLUŽBAMI****ČASŤ I PÔSOBNOSŤ A DEFINÍCIE**

Článok I Pôsobnosť a definície

ČASŤ II VŠEOBECNÉ POVINNOSTI A PRAVIDLÁ

Článok II	Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod
Článok III	Transparentnosť
Článok III bis	Zverejnenie dôverných informácií
Článok IV	Zvýšenie účasti rozvojových krajín
Článok V	Hospodárska integrácia
Článok V bis	Dohody o integrácii trhov pracovných síl
Článok VI	Domáca regulácia
Článok VII	Uznávanie
Článok VIII	Monopoly a výhradní dodávatelia služieb
Článok IX	Obchodné praktiky
Článok X	Núdzové ochranné opatrenia
Článok XI	Platby a prevody
Článok XII	Obmedzenia na ochranu platobnej bilancie
Článok XIII	Vládne obstarávanie
Článok XIV	Všeobecné výnimky
Článok XIV bis	Bezpečnostné výnimky
Článok XV	Subvencie

ČASŤ III ŠPECIFICKÉ ZÁVÄZKY

Článok XVI	Prístup na trh
Článok XVII	Národné zaobchádzanie
Článok XVIII	Dodatočné záväzky

ČASŤ IV POSTUPNÁ LIBERALIZÁCIA

Článok XIX	Rokovania o špecifických záväzkoch
Článok XX	Listiny špecifických záväzkov
Článok XXI	Modifikácia listín

ČASŤ V INŠTITUCIONÁLNE USTANOVENIA

Článok XXII	Konzultácie
Článok XXIII	Urovnávanie sporov a výkon rozhodnutí
Článok XXIV	Rada pre obchod so službami
Článok XXV	Technická spolupráca
Článok XXVI	Vzťah k iným medzinárodným organizáciám

ČASŤ VI ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok XXVII	Zamietnutie výhod
Článok XXVIII	Definície
Článok XXIX	Prílohy
	Príloha týkajúca sa článku II Výnimky

Príloha týkajúca sa pohybu fyzických osôb poskytujúcich služby podľa dohody

Príloha týkajúca sa služieb v leteckej doprave

Príloha týkajúca sa finančných služieb

Druhá príloha týkajúca sa finančných služieb

Príloha týkajúca sa služieb v námornej doprave

Príloha týkajúca sa telekomunikácií

Príloha týkajúca sa rokovaní o základných telekomunikáciách

VŠEOBECNÁ DOHODA o obchode so službami

Členovia,

uznávajúc rastúci význam obchodu so službami pre rast a rozvoj svetového hospodárstva,

želajúc si vytvoriť mnohostranný rámec zásad a pravidiel pre obchod so službami s cieľom rozšíriť tento obchod pod podmienkou dodržania transparentnosti a postupnej liberalizácie a ako prostriedok podpory hospodárskeho rastu všetkých obchodných partnerov a vývoja rozvojových krajín,

želajúc si skoré dosiahnutie postupne vyšších úrovní liberalizácie obchodu so službami prostredníctvom následných kôl mnohostranných rokovaní zameraných na podporu záujmov všetkých účastníkov na vzájomne výhodnom základe a pri zabezpečení celkovej vyváženej práv a záväzkov pri súčasnom náležitom rešpektovaní zámerov štátnej politiky,

uznávajúc právo členov riadiť a zavádzať nové úpravy poskytovania služieb na svojom území na účel splnenia cieľov štátnej politiky a špecifickú potrebu rozvojových krajín vykonávať toto právo vzhľadom na nesúmernosti, ktoré existujú na stupni rozvoja právnej úpravy služieb v rôznych krajinách,

želajúc si uľahčiť zvýšenú účasť rozvojových krajín na obchode so službami vrátane rozšírenia vývozu ich služieb, okrem iného posilnením ich schopnosti poskytovať služby a ich účinnosť a konkurencieschopnosť,

zvlášť zohľadňujúc vážne problémy najmenej rozvinutých krajín so zreteľom na ich špecifickú hospodársku situáciu a ich potreby v oblasti rozvoja, obchodu a financií,

dohodli sa takto:

ČASŤ I PÔSOBNOSŤ A DEFINÍCIE

Článok I

Pôsobnosť a definície

1. Táto dohoda sa vzťahuje na opatrenia členov pôsobiacich v obchode so službami.
2. Na účely tejto dohody sa obchodom so službami rozumie poskytovanie služby
  - a) z územia jedného člena na územie ktoréhokoľvek iného člena,
  - b) na území jedného člena pre spotrebiteľa služby ktoréhokoľvek iného člena,
  - c) dodávateľom služby jedného člena prostredníctvom obchodnej prítomnosti na území ktoréhokoľvek iného člena,
  - d) dodávateľom služby jedného člena prostredníctvom prítomnosti fyzických osôb člena na území ktoréhokoľvek iného člena.
3. Na účely tejto dohody pojem
  - a) „opatrenia členov“ znamená opatrenia prijaté
    - i) vládami a ústrednými, regionálnymi alebo miestnymi úradmi,
    - ii) mimovládnyimi orgánmi pri výkone právomocí delegovaných vládami alebo ústrednými, regionálnymi alebo miestnymi úradmi.Pri plnení záväzkov podľa tejto dohody musí každý člen v rámci svojich právomocí prijať také primerané opatrenia, aby zabezpečil ich dodržiavanie vládami, regionálnymi a miestnymi úradmi, ako aj mimovládnyimi inštitúciami na svojom území,
  - b) „služby“ zahŕňa ľubovoľnú službu v ktoromkoľvek sektore okrem služieb poskytovaných pri výkone vládnej moci,
  - c) „služba poskytovaná pri výkone vládnej moci“ znamená ľubovoľnú službu, ktorá nie je poskytovaná ani na komerčnom základe ani v rámci konkurencie jedného dodávateľa alebo viacerých dodávateľov služieb.

ČASŤ II VŠEOBECNÉ POVINNOSTI A PRAVIDLÁ

Článok II

Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod

1. Vzhľadom na opatrenia zahrnuté v tejto dohode poskytne každý člen okamžite a bezpodmienečne službám

a dodávateľom služieb ľubovoľného druhého člena zaobchádzanie nie menej priaznivé, než aké poskytuje obdobným službám a dodávateľom služieb ktorejkoľvek inej krajiny.

2. Člen môže udržiavať opatrenie nezlučiteľné s odsekom 1 za predpokladu, že takéto opatrenie spĺňa podmienky a je uvedené v prílohe týkajúcej sa článku II Výnimky.

3. Ustanovenia tejto dohody sa nesmú interpretovať tak, aby bránili ktorémukoľvek členovi udeliť alebo poskytnúť výhody susediacim krajinám na uľahčenie výmeny služieb obmedzených na priľahlé pohraničné zóny, pričom sa tieto služby produkujú aj spotrebúvajú na miestnej úrovni.

Článok III

Transparentnosť

1. Každý člen bezodkladne zverejní všetky všeobecne záväzné opatrenia, ktoré sa týkajú tejto dohody alebo ktoré sú zamerané na jej pôsobenie s výnimkou mimoriadnych situácií, ak sa tak urobí najneskôr v čase nadobudnutia ich platnosti. Zverejnené budú aj medzinárodné dohody, ktorých člen je signatárom, týkajúce sa obchodu so službami alebo ovplyvňujúce tento obchod.

2. V prípadoch, keď zverejnenie podľa odseku 1 nie je možné, takéto informácie budú prístupné iným spôsobom.

3. Každý člen musí bezodkladne aspoň jedenkrát ročne informovať Radu pre obchod so službami o zavedení akýchkoľvek nových právnych predpisov, nariadení alebo správnych opatrení, alebo o akýchkoľvek zmenách v existujúcich právnych predpisoch, nariadeniach alebo správnych opatreniach, ktoré významným spôsobom ovplyvňujú obchod so službami, u ktorých prijal člen špecifické záväzky obsiahnuté v tejto dohode.

4. Každý člen bezodkladne odpovie na všetky požiadavky ktoréhokoľvek iného člena týkajúce sa špecifických informácií, ktorýchkoľvek všeobecne záväzných opatrení alebo o medzinárodných dohodách v zmysle odseku 1. Každý člen zriadi jednu informačnú kanceláriu alebo viac informačných kancelárií, ktoré budú na požiadanie poskytovať špecifické informácie iným členom o všetkých týchto otázkach, ako aj o tých, ktoré podliehajú oznamovacím povinnostiam podľa odseku 3. Tieto informačné kancelárie budú zriadené do dvoch rokov od nadobudnutia platnosti Dohody o Svetovej obchodnej organizácii (ďalej len „Dohoda WTO“). Pre jednotlivé rozvojové členské krajiny môžu byť dohodnuté vhodné pružné podmienky, ak ide o lehoty, v ktorých sa majú takéto informačné kancelárie vytvoriť. Informačné kancelárie nemusia byť depozitármi právnych predpisov.

5. Ktorýkoľvek člen môže oznámiť Rade pre obchod so službami opatrenie prijaté ktorýmkoľvek iným členom, ktoré sa podľa jeho úvahy dotýka uplatňovania tejto dohody.

Článok III bis

Zverejnenie dôverných informácií

Táto dohoda nevyžaduje od žiadneho člena, aby poskytol dôverné informácie, ktorých zverejnenie by bránilo uplatneniu zákonov alebo by bolo inak v rozpore s verejným záujmom, alebo by nepriaznivo ovplyvnilo oprávnené obchodné záujmy jednotlivých verejných alebo súkromných podnikov.

Článok IV

Zvýšenie účasti rozvojových krajín

1. Zvýšenú účasť rozvojových členských krajín na svetovom obchode uľahčia iní členovia prostredníctvom dohodnutých špecifických záväzkov podľa častí III a IV tejto dohody, ktoré sa vzťahujú na

- posilnenie ich schopnosti poskytovať domáce služby, ako aj ich účinnosti a konkurencieschopnosti, okrem iného prístupom k technológiám na komerčnom základe,
- zlepšenie ich prístupu k distribučným kanálom a informačným sieťam a
- liberalizáciu prístupu na trh v sektoroch a spôsoboch dodania, ktoré sú ich vývozným záujmom.

2. Vyspelé členské krajiny a v medziach možností aj iní členovia vytvoria kontaktné kancelárie do dvoch rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO na uľahčenie prístupu dodávateľov služieb z rozvojových členských krajín k informáciám vzťahujúcim sa na ich príslušné trhy, ktoré sa týkajú

- obchodných a technických aspektov dodávky služieb,
- registrácie, uznania a získania profesionálnej kvalifikácie,
- dostupnosti technológií služieb.

3. Najmenej rozvinutým členským krajinám sa poskytne osobitné uprednostnenie pri realizácii odsekov 1 a 2. Predovšetkým sa zohľadnia vážne problémy najmenej rozvinutých krajín, ktoré majú pri prijímaní dohodnutých špecifických záväzkov s prihliadnutím na ich mimoriadnu hospodársku situáciu, ako aj na ich rozvojové, obchodné a finančné potreby.

Článok V

Hospodárska integrácia

1. Táto dohoda nebude brániť ktorémukoľvek z jej členov, aby bol stranou dohody alebo uzavrel dohodu, ktorá liberalizuje obchod so službami medzi dvoma alebo viacerými stranami takejto dohody za predpokladu, že takáto dohoda

- a) obsahuje podstatné sektorové¹⁾ krytie a
- b) zabezpečuje neuplatňovanie alebo odstránenie v podstate každej diskriminácie podľa článku XVII medzi dvoma alebo viacerými členmi v sektoroch, ktoré sú zahrnuté v písmene a), a to
  - i) odstránením existujúcich diskriminačných opatrení, a/alebo
  - ii) zákazom prijatia nových alebo väčšími diskriminujúcich opatrení, buď pri nadobudnutí platnosti takejto dohody, alebo na základe primeraného časového rozvrhu okrem opatrení, ktoré sú povolené podľa článkov XI, XII, XIV a XIV bis.

2. Pri hodnotení, či sa splnili podmienky podľa odseku 1b), možno zväziť vzťah dohody k širšiemu procesu hospodárskej integrácie alebo liberalizácie obchodu medzi zúčastnenými krajinami.

3. a) V prípadoch, keď sú rozvojové krajiny stranami dohody podľa odseku 1, bude sa postupovať, ak ide o podmienky stanovené v odseku 1, najmä v písmene b), pružne v súlade s úrovňou rozvoja zúčastnených krajín, a to celkovo, ako aj v jednotlivých sektoroch a podsektoroch.
- b) Nehľadiac na ustanovenia odseku 6, možno v prípade dohody typu uvedeného v odseku 1, ktorá zahŕňa iba rozvojové krajiny, poskytnúť výhodnejšie zaobchádzanie právnickým osobám, ktoré sú kontrolované fyzickými osobami strán takejto dohody alebo sú v ich vlastníctve.

4. Akákoľvek dohoda v zmysle odseku 1 sa musí určiť tak, aby uľahčovala obchod medzi zmluvnými stranami a aby vo vzťahu ku ktorémukoľvek členovi, ktorý stojí mimo takejto dohody, nezvyšovala celkovú úroveň prekážok obchodu so službami v príslušných sektoroch alebo podsektoroch v porovnaní s úrovňou uplatňovanou pred uzavretím takej dohody.

5. Ak pri uzavretí, rozšírení alebo pri významnej úprave akejkoľvek dohody podľa odseku 1 je člen rozhodnutý zrušiť alebo upraviť špecifický záväzok spôsobom nezlučiteľným s podmienkami a so záväzkami stanovenými v jeho listine, oznámi takúto úpravu alebo zrušenie najmenej 90 dní vopred a uplatnia sa postupy uvedené v článku XXI ods. 2, 3 a 4.

6. Dodávateľ služieb ktoréhokoľvek člena, ktorý je právnickou osobou ustanovenou podľa právnych predpisov strany dohody uvedenej v odseku 1, bude mať právo na zaobchádzanie poskytované podľa takej dohody za predpokladu, že sa podieľa na podstatných obchodných operáciách na území strán takej dohody.

7. a) Členovia, ktorí sú stranami dohody uvedenej v odseku 1, okamžite oznámia takúto dohodu a akékoľvek rozšírenie alebo akúkoľvek významnú úpravu Rade pre obchod so službami. Taktiež poskytnú rade také informácie, ktoré od nich môže požadovať. Rada môže vytvoriť pracovnú skupinu, aby preskúmala takúto dohodu alebo rozšírenie, alebo úpravu takejto dohody a podala správu rade o jej zlučiteľnosti s týmto článkom.
- b) Členovia, ktorí sú stranami dohody uvedenej v odseku 1, ktorá sa realizuje na základe časového harmonogramu, budú pravidelne informovať Radu pre obchod so službami o jej realizácii. Rada môže vytvoriť pracovnú skupinu na preskúmanie takýchto správ, ak to považuje za nevyhnutné.
- c) Na základe správ pracovných skupín uvedených v písmenách a) a b) môže rada vydať odporúčania stranám, ak to považuje za vhodné.

8. Člen, ktorý je stranou dohody uvedenej v odseku 1, nemôže požadovať náhradu za obchodné výhody, ktoré môžu plynúť z takejto dohody ktorémukoľvek inému členovi.

Článok V bis

Dohody o integrácii trhov pracovných síl

Táto dohoda nebude brániť žiadnemu z jej členov, aby bol stranou dohody vytvárajúcej plnú integráciu²⁾ trhov pracovných síl medzi dvoma alebo viacerými stranami takejto dohody za predpokladu, že takáto dohoda

- a) oslobodí občanov krajín, ktoré sú stranami dohody, od požiadaviek týkajúcich sa pobytových a pracovných povolení,
- b) bude oznámená Rade pre obchod so službami.

¹⁾ Táto podmienka sa rozumie vo vzťahu k počtu sektorov, objemu dotknutého obchodu a spôsobov dodávok. Aby sa táto podmienka splnila, dohody by nemali umožňovať vopred vylúčenie akéhokoľvek spôsobu dodávky.

²⁾ Takáto integrácia sa vyznačuje tým, že poskytuje občanom zúčastnených strán právo voľného vstupu na trhy pracovných síl strán a zahŕňa opatrenia týkajúce sa mzdových podmienok, iných pracovných podmienok a sociálnych výhod.

Článok VI

Domáca regulácia

1. Každý člen v sektoroch, v ktorých boli prijaté špecifické záväzky, zabezpečí, aby sa všetky opatrenia všeobecnej pôsobnosti týkajúce sa obchodu so službami vykonávali rozumným, objektívnym a nestranným spôsobom.
2. a) Každý člen bude udržiavať alebo ustanoví, akonáhle to bude možné, súdy a súdne, rozhodcovské alebo správne konania, ktoré umožnia na žiadosť príslušného dodávateľa služieb vykonať okamžité preskúmanie, a tam, kde je to opodstatnené, prijať vhodné opravné prostriedky na nápravu správnych rozhodnutí postihujúcich obchod so službami. V prípadoch, keď tieto konania nie sú nezávislé od orgánu povereného príslušným správnym rozhodnutím, musí člen zabezpečiť, aby toto konanie skutočne poskytlo možnosť objektívneho a nestranného posúdenia.
- b) Ustanovenia písmena a) sa nebudú interpretovať tak, že vyžadujú od člena vytvorenie takých súdov alebo súdnych konaní, ktoré by boli v rozpore s jeho ústavou alebo s jeho právnym systémom.
3. V prípadoch, keď sa vyžaduje povolenie na poskytnutie služby, na ktorú bol prijatý špecifický záväzok, budú príslušné úrady člena v primeranom časovom období po predložení kompletnej žiadosti posudzovanej podľa domáceho právneho poriadku informovať žiadateľa o rozhodnutí v súvislosti so žiadosťou. Na požiadanie žiadateľa poskytnú príslušné úrady člena bez zbytočného odkladu informácie týkajúce sa stavu žiadosti.
4. S cieľom zabezpečiť, aby opatrenia vzťahujúce sa na kvalifikačné požiadavky a konanie, technické normy a licenčné požiadavky nevytvárali zbytočné prekážky v obchode so službami, stanoví Rada pre obchod so službami prostredníctvom príslušných orgánov, ktoré môže založiť, akékoľvek potrebné pravidlá. Tieto pravidlá majú za cieľ zabezpečiť, aby takéto požiadavky okrem iného
  - a) vychádzali z objektívnych a transparentných kritérií, ako je oprávnenosť a schopnosť poskytovať služby,
  - b) neboli náročnejšie, ako je nevyhnutné na zabezpečenie kvality služby,
  - c) neboli v prípade licenčného konania samy osebe obmedzeniami pri poskytovaní služby.
5. a) V sektoroch, v ktorých člen prijal špecifické záväzky až po nadobudnutí platnosti pravidiel stanovených v týchto sektoroch podľa odseku 4, nesmie člen uplatniť licenčné a kvalifikačné požiadavky a technické normy, ktoré rušia alebo poškodzujú takéto špecifické záväzky spôsobom, ktorý
  - i) odporuje kritériám uvedeným v odseku 4 a), b) alebo c),
  - ii) by nemohol byť odôvodnene očakávaný od člena v čase, keď boli záväzky v týchto sektoroch prijaté.
- b) Pri posudzovaní, či je člen v súlade so záväzkom podľa odseku 5a), treba vziať do úvahy medzinárodné normy príslušných medzinárodných organizácií³⁾ uplatňované týmto členom.
6. V sektoroch, v ktorých sú prijaté špecifické záväzky týkajúce sa profesionálnych služieb, každý člen zabezpečí primerané postupy na overenie oprávnenosti a schopnosti odborníkov ktoréhokoľvek iného člena.

Článok VII

Uznávanie

1. Na účely úplného alebo čiastočného splnenia noriem alebo kritérií na udelenie povolení, licencií alebo osvedčení dodávateľom služieb a v zmysle požiadaviek uvedených v odseku 3 môže člen uznať získané vzdelanie alebo skúsenosti, splnenie požiadavky alebo udelenú licenciu alebo osvedčenia v určitej krajine. Takéto uznanie, ktoré možno dosiahnuť prostredníctvom harmonizácie alebo aj inak, sa môže opierať o dohodu alebo o dohovor s danou krajinou, alebo môže byť udelené nezávisle.
2. Člen, ktorý je stranou dohody alebo dohovoru typu uvedeného v odseku 1, ktorý už existuje alebo ešte len vznikne, poskytne primeranú príležitosť iným zainteresovaným členom rokovať o ich prístupe k takýmto dohodám alebo dohovorom, alebo rokovať s nimi o porovnateľných dohodách a dohovoroch v prípade, keď člen poskytne uznanie nezávisle, poskytne inému členovi primeranú príležitosť preukázať, že získané vzdelanie, skúsenosti, licencie alebo osvedčenia by mali byť uznané alebo požiadavky splnené na území tohto iného člena.
3. Člen neposkytne uznanie spôsobom, ktorý by vytvoril prostriedok diskriminácie medzi krajinami pri uplatňovaní jeho noriem alebo kritérií pri udeľovaní povolení, licencií alebo osvedčení dodávateľom služieb alebo skryté obmedzenie obchodu so službami.
4. Každý člen
  - a) do 12 mesiacov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO bude informovať Radu pre obchod so službami o existujúcich opatreniach týkajúcich sa uznávania a uvedie, či sa takéto opatrenia opierajú o dohody alebo o dohovory typu uvedeného v odseku 1,
  - b) neodkladne bude informovať Radu pre obchod so službami podľa možnosti s čo najväčším predstihom o začatí

³⁾ Výraz „príslušné medzinárodné organizácie“ sa týka medzinárodných inštitúcií, ktorých členstvo je umožnené príslušným orgánom prinajmenšom všetkých členov WTO.

rokovaní o dohodách alebo o dohovoroch typu uvedeného v odseku 1, aby sa poskytla primeraná príležitosť ktorémukoľvek členovi prejsť svoj záujem o účasť na rokovaní skôr, ako vstúpia do konečnej fázy,

c) okamžite bude informovať Radu pre obchod so službami v prípade, že prijme nové opatrenia na uznávanie alebo významne pozmení existujúce opatrenia a oznámi, či opatrenia vyplývajú z dohôd alebo z dohovorov typu uvedeného v odseku 1.

5. Kedykoľvek je to vhodné, uznávanie by malo byť založené na mnohostranne dohodnutých kritériách. Vo vhodných prípadoch budú členovia spolupracovať s príslušnými vládnyimi a mimovládnyimi organizáciami na vytváraní a prijímaní spoločných medzinárodných noriem a kritérií na uznávanie a spoločných medzinárodných noriem na výkon príslušných činností a profesií v oblasti služieb.

Článok VIII

Monopoly a výhradní dodávatelia služieb

1. Každý člen zabezpečí, aby žiadny monopolný dodávateľ služby na jeho území nekonal pri dodávke monopolnej služby na príslušnom trhu spôsobom, ktorý sa nezlučuje so záväzkami tohto člena podľa článku II a so špecifickými záväzkami.

2. V prípadoch, keď monopolný dodávateľ člena konkuruje priamo alebo prostredníctvom pridruženej spoločnosti v dodávke služby mimo rozsahu svojich monopolných práv a dodávka podlieha špecifickým záväzkom tohto člena, člen zabezpečí, aby tento dodávateľ nezneužil svoje monopolné postavenie na jeho území na konanie nezlučiteľné s takýmito záväzkami.

3. Rada pre obchod so službami môže na požiadanie člena, ktorý má dôvod veriť, že monopolný dodávateľ služby akéhokoľvek iného člena koná spôsobom nezlučiteľným s odsekom 1 alebo 2, požiadať člena, ktorý zriaďuje, podporuje alebo poveruje takého dodávateľa, aby poskytol špecifické informácie týkajúce sa príslušných operácií.

4. Ak po nadobudnutí platnosti Dohody WTO udelí člen monopolné práva týkajúce sa dodávky služby, ktorá je obsiahnutá v jeho špecifických záväzkoch, tento člen zašle príslušné oznámenie Rade pre obchod so službami najneskôr tri mesiace pred zamýšľaným udelením monopolných práv, pričom sa použijú ustanovenia článku XXI ods. 2, 3 a 4.

5. Ustanovenia tohto článku sa budú rovnako uplatňovať aj v prípadoch výhradných dodávateľov služieb, keď člen právne alebo fakticky a) poverí alebo zriadi malý počet dodávateľov služieb a b) podstatným spôsobom bráni súťaži medzi týmito dodávateľmi na svojom území.

Článok IX

Obchodné praktiky

1. Členovia uznávajú, že určité obchodné praktiky dodávateľov služieb okrem tých, ktoré obsahuje článok VIII, môžu obmedzovať súťaž, a tým aj obchod so službami.

2. Každý člen na žiadosť ktoréhokoľvek iného člena začne konzultácie s cieľom odstrániť praktiky uvedené v odseku 1. Oslovený člen v plnej miere a s pochopením posúdi takúto žiadosť a bude spolupracovať tak, že poskytne verejne prístupné nedôverné informácie podstatné v danej veci. Oslovený člen taktiež poskytne ďalšie dostupné informácie žiadajúcemu členovi za predpokladu, že to umožňuje jeho domáci právny poriadok a že sa uzavrie uspokojivá dohoda o ochrane dôverného charakteru informácií so žiadajúcim členom.

Článok X

Núdzové ochranné opatrenia

1. Uskutočnia sa mnohostranné rokovania o otázke núdzových ochranných opatrení založených na zásade nediskriminácie. Výsledky týchto rokovaní nadobudnú účinnosť najneskôr tri roky po tom, ako Dohoda WTO nadobudne platnosť.

2. V období pred nadobudnutím platnosti výsledkov rokovaní podľa odseku 1 môže ktorýkoľvek člen, nehľadiac na ustanovenia článku XXI ods. 1, oznámiť Rade pre obchod so službami svoj zámer upraviť alebo odvolať špecifický záväzok po uplynutí jedného roku po tom, čo záväzok nadobudne platnosť, s podmienkou, že tento člen preukáže Rade príčinu, pre ktorú sa úprava alebo odvolanie nemôže uskutočniť po uplynutí trojročného obdobia, ktoré umožňuje článok XXI ods. 1.

3. Ustanovenia odseku 2 sa prestanú uplatňovať tri roky po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.

Článok XI

Platby a prevody

1. Člen nebude uplatňovať obmedzenia medzinárodných prevodov a platieb na bežné transakcie vzťahujúce sa na jeho špecifické záväzky s výnimkou okolností uvedených v článku XII.

2. Žiadne ustanovenia tejto dohody sa nedotknú práv a záväzkov členov Medzinárodného menového fondu podľa článkov Dohody o fonde zahrňajúcich použitie výmenných operácií, ktoré sú v súlade s článkami dohody za predpokladu, že člen neuvolí obmedzenia na akékoľvek kapitálové prevody spôsobom nezlučiteľným s jeho špecifickými záväzkami, pokiaľ ide o tieto operácie, okrem obmedzení, ktoré sú uvedené v článku XII, alebo na požiadanie fondu.

Článok XII

Obmedzenia na ochranu platobnej bilancie

1. V prípade vážnych problémov alebo ich hrozby v oblasti platobnej bilancie a vonkajšej finančnej situácie môže člen prijať alebo udržiavať obmedzenia obchodu so službami, na ktoré prijal špecifické záväzky, vrátane platieb alebo prevodov pre transakcie vzťahujúce sa na takéto záväzky. Uznáva sa, že mimoriadne tlaky na platobnú bilanciu člena, ktorý sa nachádza v procese hospodárskeho rozvoja alebo hospodárskeho prechodu, môžu vyžadovať použitie obmedzení, aby sa okrem iného zabezpečilo udržanie úrovne finančných rezerv dostatočných na realizáciu jeho programu hospodárskeho rozvoja alebo hospodárskeho prechodu.

2. Obmedzenia uvedené v odseku 1

- a) nebudú diskriminačné medzi členmi,
- b) budú v súlade s článkami Dohody o Medzinárodnom menovom fonde,
- c) predídu nepotrebnému poškodeniu obchodných, hospodárskych a finančných záujmov ostatných členov,
- d) neprekročia mieru nevyhnutnú na vyriešenie okolností uvedených v odseku 1,
- e) budú dočasné a postupne sa odstránia ihneď po zlepšení situácie uvedenej v odseku 1.

3. Pri určovaní účinku týchto obmedzení môžu členovia dať prednosť dodávke služieb, ktorá je nevyhnutnejšia pre ich hospodárske a rozvojové programy. Takéto obmedzenia sa však nemôžu prijať alebo ponechať na účely ochrany príslušného sektora služieb.

4. Akékoľvek obmedzenia, ktoré sa prijali alebo ponechali na základe odseku 1, alebo akékoľvek zmeny sa okamžite oznámia Generálnej rade.

5. a) Členovia uplatňujúci ustanovenia tohto článku budú okamžite konzultovať s Výborom pre obmedzenia v platobnej bilancii o obmedzeniach prijatých podľa tohto článku,
- b) Ministerská konferencia stanoví postupy⁴⁾ na pravidelné konzultácie, aby sa príslušnému členovi umožnilo predkladať také odporúčania, ktoré pokladá za vhodné,
- c) takéto konzultácie zhodnotia situáciu príslušného člena v oblasti platobnej bilancie, ako aj obmedzenia prijaté alebo ponechané podľa tohto článku, berúc do úvahy okrem iného také činitele, ako sú
  - i) povaha a rozsah problémov v oblasti platobnej bilancie a vonkajšia finančná situácia,
  - ii) vonkajšie hospodárske a obchodné prostredie konzultujúceho člena,
  - iii) alternatívne opatrenia na nápravu, ktoré sa môžu použiť,
- d) konzultácie sa musia zamerať na zladenie akýchkoľvek obmedzení s odsekom 2, osobitne na postupné odstraňovanie obmedzení podľa odseku 2e),
- e) pri takýchto konzultáciách budú akceptované všetky štatistické a iné údaje predložené Medzinárodným menovým fondom vzťahujúce sa na devízy, peňažné rezervy a platobnú bilanciu, pričom závery sa budú opierať o zhodnotenie platobnej bilancie a vonkajšej finančnej situácie konzultujúceho člena uskutočnené fondom.

6. Ak si člen, ktorý nie je členom Medzinárodného menového fondu, želá uplatniť ustanovenia tohto článku, Ministerská konferencia stanoví po preskúmaní ďalšie nevyhnutné postupy.

Článok XIII

Vládne obstarávanie

1. Články II, XVI a XVII sa nevzťahujú na právne predpisy, ktorými sa riadi obstarávanie služieb vládnymi orgánmi nakupovaných na vládne účely, ani na ďalšie obchodné predaje alebo na ich použitie pri dodávkach služieb na obchodný predaj.

2. Do dvoch rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO sa v rámci tejto dohody uskutočnia mnohostranné rokovania o vládnom obstarávaní v službách.

Článok XIV

Všeobecné výnimky

Pod podmienkou, že takéto opatrenia sa neuplatňujú spôsobom, ktorý by vytváral nástroje akejkoľvek neoprávne-

⁴⁾ Rozumie sa, že postupy podľa odseku 5 budú rovnaké ako postupy v zmysle GATT 1994.

nej diskriminácie medzi krajinami, kde prevládajú podobné podmienky alebo skryté obmedzenia v obchode so službami, žiadne ustanovenie v tejto dohode sa nebude vykladať tak, aby zabránilo ktorémukoľvek členovi prijať alebo uplatniť opatrenia

- a) nevyhnutné na ochranu verejnej morálky a udržanie verejného poriadku,⁵⁾
- b) nevyhnutné na ochranu života alebo zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín,
- c) nevyhnutné na zabezpečenie súladu s právnymi predpismi, ktoré nie sú nezlučiteľné s ustanoveniami tejto dohody vrátane ustanovení vzťahujúcich sa na
  - i) zabránenie falošným a podvodným praktikám alebo na riešenie dôsledkov neplnenia záväzkov z dohôd o službách,
  - ii) ochranu súkromia jednotlivých osôb vo vzťahu k spracovaniu a rozširovaniu osobných údajov a na ochranu dôverných záznamov a účtov jednotlivých osôb,
  - iii) bezpečnosť,
- d) nezlučiteľné s článkom XVII pod podmienkou, že rozdielnosť v zaobchádzaní má za cieľ zabezpečiť spravodlivé alebo účinné⁶⁾ daňové zaťaženie alebo vyberanie priamych daní vo vzťahu k službám alebo k dodávateľom služieb iných členov,
- e) nezlučiteľné s článkom II za predpokladu, že rozdielnosť v zaobchádzaní vyplýva z dohody o zamedzení dvojitého zdanenia na základe inej medzinárodnej dohody, ktorou je člen viazaný.

Daňové výrazy alebo pojmy v článku XIV písm. d) a v tejto poznámke sú určené podľa daňových definícií a pojmov alebo podľa rovnocenných alebo podobných definícií a pojmov na základe domáceho právneho poriadku člena, ktorý prijíma opatrenia.

Článok XIV bis

Bezpečnostné výnimky

1. Žiadne ustanovenie tejto dohody sa nebude interpretovať tak, aby
  - a) vyžadovalo od ktoréhokoľvek člena podávať informáciu, ktorej zverejnenie považuje za rozpor s jeho základnými bezpečnostnými záujmami, alebo
  - b) bránilo ktorémukoľvek členovi podniknúť opatrenie, ktoré považuje za nevyhnutné na ochranu svojich základných bezpečnostných záujmov
    - i) vzťahujúcich sa na dodávku priamych alebo nepriamych služieb na účely zásobovania vojenských síl,
    - ii) vzťahujúcich sa na štiepne a termonukleárne materiály alebo materiály, ktoré slúžia na ich výrobu,
    - iii) prijatých v čase vojny alebo prijatých počas inej mimoriadnej situácie v medzinárodných vzťahoch, alebo
  - c) bránilo ktorémukoľvek členovi prijať opatrenie pri plnení jeho záväzkov podľa Charty Organizácie Spojených národov o udržovaní medzinárodného mieru a bezpečnosti.
2. Rada pre obchod so službami bude v najväčšom možnom rozsahu informovaná o opatreniach prijatých podľa odseku 1b) a c) a o skončení ich platnosti.

Článok XV

Subvencie

1. Členovia uznávajú, že za určitých okolností subvencie môžu mať rušivé účinky na obchod so službami. Členovia začnú rokovania s cieľom vypracovať potrebné mnohostranné pravidlá, aby sa predišlo takýmto rušivým účinkom na obchod.⁷⁾ Rokovania budú zamerané na vhodné vyrovnávacie postupy. Takéto rokovania zohľadnia úlohu subvencií vo vzťahu k programom rozvoja rozvojových krajín a vezmú do úvahy potreby členov, najmä rozvojových členských krajín, na uplatnenie pružnosti v tejto oblasti. Na účely týchto rokovaní si členovia vymenia

⁵⁾ Na výnimky z verejného poriadku sa možno odvolať iba v prípadoch, keď jeden zo základných záujmov spoločnosti je vystavený skutočnej a dostatočne vážnej hrozbe.

⁶⁾ Opatrenia, ktoré sú zamerané na zabezpečenie spravodlivého alebo účinného daňového zaťaženia alebo vyberania priamych daní, zahŕňajú opatrenia prijaté členom na základe jeho daňového systému, ktorý

- i) sa vzťahuje na dodávateľov služby, ktorí nie sú občanmi územia príslušného člena pri uznaní faktu, že daňový záväzok týchto dodávateľov je určený z pohľadu zdaniteľných položiek pochádzajúcich alebo umiestnených na území člena, alebo
- ii) sa vzťahuje na občanov, ktorí nie sú občanmi územia príslušného člena, aby sa zabezpečilo daňové zaťaženie alebo vyberanie daní na území člena, alebo
- iii) sa vzťahuje na občanov, ktorí nie sú občanmi územia príslušného člena, alebo na občanov územia príslušného člena, aby sa predišlo obchádzaniu alebo vyhýbaniu daňovej povinnosti vrátane opatrení o vykonateľnosti, alebo
- iv) sa vzťahuje na spotrebiteľa služieb dodaných na územie alebo z územia druhého člena, aby sa zabezpečilo daňové zaťaženie alebo vyberanie daní od týchto spotrebiteľov pochádzajúcich zo zdrojov na území člena, alebo
- v) rozlišuje dodávateľa služby podliehajúcej dani pri celosvetovo zdaniteľných položkách od iných dodávateľov služieb, a to v dôsledku uznania rozdielnosti v povahe daňového základu medzi nimi, alebo
- vi) určuje, prideluje alebo rozdeľuje príjem, zisk, výnos, stratu, zrážky alebo pohľadávky daňovníkov alebo pobočiek alebo vo vzťahu medzi osobami alebo pobočkami tej istej osoby, aby sa ochránila daňová základňa člena.

⁷⁾ Budúci pracovný program určí spôsob a časový rámec rokovaní o multilaterálnych disciplínach.

informácie o všetkých subvenciách týkajúcich sa obchodu so službami, ktoré poskytujú svojim domácim dodávateľom služieb.

2. Ktorýkoľvek člen, ak sa domnieva, že sa ho nepriaznivo dotýkajú subvencie iného člena, môže o týchto záležitostiach požadovať konzultácie s týmto členom. Takéto požiadavky budú posúdené s porozumením.

ČASŤ III ŠPECIFICKÉ ZÁVÄZKY

Článok XVI

Prístup na trh

1. Ak ide o prístup na trh prostredníctvom spôsobov dodávok uvedených v článku I, každý člen poskytne službám a dodávateľom služieb ktoréhokoľvek iného člena zaobchádzanie, ktoré nie je menej výhodné ako zaobchádzanie poskytované v zmysle záväzkov obmedzení a podmienok dohodnutých a špecifikovaných v jeho listine.⁸⁾

2. V sektoroch, v ktorých sú prijaté záväzky týkajúce sa prístupu na trh, sú opatrenia, ktoré člen nebude udržiavať alebo ich prijímať buď v rámci regionálneho rozdelenia, alebo na celom svojom území, a ak nie je v jeho listine stanovené inak, sú vymedzené ako

- a) obmedzenia týkajúce sa počtu dodávateľov služieb, či už formou číselných kvót, monopolov, výhradných dodávateľov služieb alebo požiadavkami na testy ekonomickej potrebnosti,
- b) obmedzenia celkovej hodnoty transakcií v službách alebo aktív vyjadrených číselnými kvótami alebo požiadavkou na testy ekonomickej potrebnosti,
- c) obmedzenia celkového počtu operácií v službách alebo celkového množstva produkcie a výkonov v oblasti služieb vyjadrených číselnými jednotkami vo forme kvót alebo požiadaviek na testy ekonomickej potrebnosti,⁹⁾
- d) obmedzenia celkového počtu fyzických osôb, ktoré môžu byť zamestnané v príslušnom sektore služieb alebo ktoré môže dodávateľ služieb zamestnávať, potrebné, resp. priamo sa vzťahujúce na dodávku špecifickej služby vyjadrenej číselnými kvótami alebo požiadavkou na testy ekonomickej potrebnosti,
- e) opatrenia, ktoré obmedzujú alebo vyžadujú špecifické typy právneho subjektu alebo spoločného podnikania, ktorých prostredníctvom môže dodávateľ služieb dodávať službu, a
- f) obmedzenia účasti zahraničného kapitálu vo forme maximálneho obmedzenia držby akcií zahraničnými akcionármi alebo celkovej hodnoty jednotlivých alebo úhrnných zahraničných investícií v percentách.

Článok XVII

Národné zaobchádzanie

1. Každý člen poskytne službám a dodávateľom služieb ktoréhokoľvek iného člena vo vzťahu ku všetkým opatreniam týkajúcim sa dodávky služieb zaobchádzanie, ktoré nie je menej výhodné ako to, ktoré poskytuje svojim obdobným službám a dodávateľom služieb¹⁰⁾ v sektoroch zapísaných v jeho listine špecifických záväzkov a pri dodržaní akýchkoľvek v nej stanovených podmienok a obmedzení.

2. Člen môže splniť požiadavku odseku 1 tak, že poskytne službám a dodávateľom služieb ktoréhokoľvek člena buď formálne rovnaké zaobchádzanie, alebo formálne odlišné zaobchádzanie, než poskytuje svojim obdobným službám a dodávateľom služieb.

3. Formálne rovnaké alebo formálne odlišné zaobchádzanie sa bude považovať za menej výhodné, ak člen zmení podmienky súťaže v prospech služieb alebo dodávateľov služieb v porovnaní s obdobnými službami alebo dodávateľmi služieb ktoréhokoľvek iného člena.

Článok XVIII

Dodatočné záväzky

Členovia môžu rokovať o záväzkoch z pohľadu opatrení majúcich vplyv na obchod so službami, ktoré nepodliehajú zápisu do listiny podľa článku XVI alebo XVII, vrátane opatrení, ktoré sa týkajú kvalifikácie, noriem alebo licenčných záležitostí. Takéto záväzky sa zapíšu do Listiny člena.

⁸⁾ Ak člen prijme záväzok prístupu na trh vo vzťahu k dodávke služby prostredníctvom spôsobu dodávky uvedeného v článku I ods. 2a) a ak je pohyb kapitálu cez hranice časťou služby, tento člen je tým zaviazaný povoliť takýto pohyb kapitálu. Ak člen prijme záväzok prístupu na trh vo vzťahu k dodávke služby prostredníctvom spôsobu dodávky uvedeného v článku I ods. 2c), je týmto zaviazaný povoliť súvisiace prevody kapitálu na svoje územie.

⁹⁾ Odsek 2c) nezahŕňa opatrenia člena, ktoré obmedzujú vstupy pre dodávku služieb.

¹⁰⁾ Špecifické záväzky prijaté na základe tohto článku sa nebudú chápať tak, že od ktoréhokoľvek člena sa požaduje, aby poskytol vyrovnanie za akékoľvek prirodzené nevýhody v oblasti konkurencieschopnosti, ktoré vyplývajú zo zahraničnej povahy príslušných služieb alebo dodávateľov služieb.

ČASŤ IV POSTUPNÁ LIBERALIZÁCIA

Článok XIX

Rokovania o špecifických záväzkoch

1. V súlade s cieľmi tejto dohody členovia začnú ďalšie kolá rokovaní najneskôr päť rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO a potom pravidelne s cieľom dosiahnuť postupne vyššiu úroveň liberalizácie. Tieto rokovania budú smerovať k zníženiu alebo k odstráneniu nepriaznivých účinkov opatrení na obchod so službami ako prostriedku na zaistenie účinného prístupu na trh. Tento proces sa uskutoční s cieľom podporiť záujmy všetkých účastníkov na vzájomne výhodnom základe a na zabezpečenie celkovej rovnováhy práv a záväzkov.

2. Proces liberalizácie sa uskutoční s náležitým rešpektovaním cieľov národnej politiky a úrovne rozvoja jednotlivých členov, a to tak komplexne, ako aj v jednotlivých sektoroch. Pre jednotlivé rozvojové členské krajiny sa uplatní primeraná pružnosť, a to prostredníctvom otvárania na ich strane menšieho počtu sektorov, liberalizovania menšieho počtu typov transakcií, progresívneho rozširovania prístupu na trh v súlade s ich situáciou v oblasti rozvoja, a tým, že poskytnú prístup na ich trhy zahraničným dodávateľom služieb prostredníctvom väzby na takéto podmienky prístupu, ktoré sú zamerané na dosiahnutie cieľov uvedených v článku IV.

3. Pre každé kolo rokovaní sa stanovujú smernice a postupy. Na účely vydania takýchto smerníc Rada pre obchod so službami zhodnotí obchod so službami na základe celkových podmienok a sektorov so zreteľom na ciele tejto dohody vrátane tých, ktoré sú špecifikované v článku IV ods. 1. Smernice ustanovia spôsoby prístupu k liberalizácii prijaté autonómne členmi po predchádzajúcich rokovaniach, ako aj spôsoby osobitného zaobchádzania vo vzťahu k najmenej rozvinutým členským krajinám podľa ustanovení článku IV ods. 3.

4. Proces postupnej liberalizácie v každom takomto kole bude sprevádzaný dvojstrannými, viacstrannými alebo mnohostrannými rokovaniami zameranými na zvýšenie všeobecnej úrovne špecifických záväzkov prijatých členmi v zmysle tejto dohody.

Článok XX

Listiny špecifických záväzkov

1. Každý člen uvedie v listine špecifické záväzky, ktoré prijíma na základe časti III tejto dohody. S prihliadnutím na sektory, kde sú prijaté takéto záväzky, každá listina stanoví

- a) záväzky, obmedzenia a podmienky prístupu na trh,
- b) podmienky a obmedzenia pri národnom zaobchádzaní,
- c) záväzky vzťahujúce sa na dodatočné záväzky,
- d) podľa vhodnosti časový rámec na vykonanie týchto záväzkov a
- e) dátum nadobudnutia platnosti týchto záväzkov.

2. Opatrenia, ktoré sú v rozpore s článkami XVI a XVII, budú zapísané v stĺpci, ktorý sa vzťahuje na článok XVI. V tomto prípade sa predpokladá, že zápis stanoví podmienku alebo obmedzenie článku XVII.

3. Listiny špecifických záväzkov budú pripojené k tejto dohode a budú tvoriť jej neoddeliteľnú súčasť.

Článok XXI

Modifikácia listín

1. a) Člen môže kedykoľvek po uplynutí troch rokov od nadobudnutia platnosti záväzku upraviť alebo zrušiť akýkoľvek záväzok (ďalej len „upravujúci člen“), ktorý je zahrnutý v jeho listine v súlade s ustanoveniami tohto článku.
  - b) Upravujúci člen oznámi svoj zámer upraviť alebo zrušiť záväzok v súlade s týmto článkom Rade pre obchod so službami najneskôr tri mesiace pred uvažovaným dátumom zavedenia zmeny alebo zrušenia.
2. a) Na požiadanie ktoréhokoľvek člena, ktorého záujmy v zmysle tejto dohody môžu byť dotknuté (ďalej len „dotknutý člen“) navrhovanou úpravou alebo odvolaním oznámeným podľa odseku 1b), začne upravujúci člen rokovania s cieľom dosiahnuť dohodu o akomkoľvek nevyhnutnom kompenzačnom vyrovnaní. V týchto rokovaniach a dohode zúčastnení členovia sa budú usilovať udržať všeobecnú úroveň vzájomne výhodných záväzkov nie menej výhodných pre obchod ako tých, ktoré boli poskytnuté v listinách špecifických záväzkov pred týmito rokovaniami.
  - b) Kompenzačné vyrovnanie sa uskutoční na základe doložky najvyšších výhod.
3. a) V prípade, že sa nedosiahne dohoda medzi upravujúcim členom a dotknutým členom pred koncom obdobia určeného na rokovania, dotknutý člen sa môže obrátiť so záležitosťou na rozhodcovské konanie. Dotknutý člen, ktorý si želá uplatniť právo týkajúce sa kompenzácie, musí sa zúčastniť na rozhodcovskom konaní.

- b) Ak žiadny dotknutý člen nepožaduje rozhodcovské konanie, upravujúci člen môže zaviesť navrhovanú úpravu alebo odvolanie záväzku.
4. a) Upravujúci člen nemôže upraviť ani zrušiť svoj záväzok, kým nepristúpi ku kompenzačným vyrovnaniám v súlade so zisteniami rozhodcovského konania.
- b) Ak upravujúci člen uskutoční navrhovanú úpravu alebo zrušenie záväzku a nevyhovie zisteniam rozhodcovského konania, ktorýkoľvek dotknutý člen, ktorý sa zúčastnil na rozhodcovskom konaní, môže upraviť alebo zrušiť v podstate rovnocenné výhody v súlade s takýmito nálezmi. Napriek článku II táto úprava alebo zrušenie sa môže uskutočniť len vo vzťahu k upravujúcemu členovi.
5. Rada pre obchod so službami stanoví postupy na opravu alebo zmeny v listinách záväzkov. Ktorýkoľvek člen, ktorý upravil alebo zrušil v listine podpísané záväzky podľa tohto článku, upraví svoju listinu podľa týchto postupov.

ČASŤ V

INŠTITUCIONÁLNE USTANOVENIA

Článok XXII Konzultácia

1. Každý člen bude s porozumením skúmať námietky, ktoré predloží iný člen v akejkoľvek záležitosti, ktorá sa dotýka vykonávania tejto dohody, a poskytne primeranú príležitosť na konzultácie o týchto námietkach. Pri týchto konzultáciách sa použije Dohovor o urovnávaní sporov [ďalej len „DSU“*].

2. Rada pre obchod so službami alebo Orgán na urovnávanie sporov môže na žiadosť člena konzultovať s ktorýmkoľvek členom alebo s členmi o akejkoľvek záležitosti, pre ktorú nebolo možné dosiahnuť uspokojivé riešenie na základe konzultácií podľa odseku 1.

3. Člen sa nemôže odvolať na článok XVII, či už podľa tohto článku alebo podľa článku XXIII, pokiaľ ide o opatrenie iného člena, ktoré podlieha medzinárodnej dohode medzi nimi vzťahujúcej sa na zamedzenie dvojitého zdanenia. V prípade nezhody medzi členmi v otázke, či opatrenie patrí do pôsobnosti takejto dohody medzi nimi, umožní sa ktorémukoľvek členovi, aby predložil túto záležitosť Rade pre obchod so službami.¹¹⁾ Rada postúpi túto vec rozhodcovskému konaniu. Rozhodnutie rozhodcov bude pre členov konečné a záväzné.

Článok XXIII Urovnávanie sporov a výkon rozhodnutí

1. Ak by člen dospel k názoru, že ktorýkoľvek iný člen si neplní povinnosti alebo špecifické záväzky podľa tejto dohody, môže s prihliadnutím na dosiahnutie vzájomne uspokojivého riešenia predložiť záležitosť Orgánu na urovnávanie sporov.

2. Ak Orgán na urovnávanie sporov usúdi, že okolnosti sú dostatočne vážne na to, aby oprávňovali na také opatrenie, môže poveriť člena alebo členov, aby suspendovali uplatňovanie povinností alebo špecifických záväzkov v súlade s článkom 22 DSU voči ktorémukoľvek inému členovi alebo členom.

3. Ak ktorýkoľvek člen usúdi, že akákoľvek výhoda, ktorá by mohla podľa opodstatneného očakávania vzniknúť na základe špecifického záväzku iného člena podľa časti III tejto dohody, je zrušená alebo zmenšená ako výsledok uplatňovania akéhokoľvek opatrenia, ktoré nie je v rozpore s ustanoveniami tejto dohody, môže sa odvolať na DSU. Ak Orgán na urovnávanie sporov určí, že opatrenie zrušilo alebo zmenšilo takúto výhodu, bude postihnutý člen oprávnený na vzájomne uspokojivé vyrovnanie na základe článku XXI ods. 2, ktoré môže zahŕňať úpravu alebo zrušenie opatrenia. V prípade, že medzi zúčastnenými členmi sa nemôže dosiahnuť dohoda, uplatní sa článok 22 DSU.

Článok XXIV Rada pre obchod so službami

1. Rada pre obchod so službami bude vykonávať také funkcie, ktoré jej môžu byť zverené, aby sa uľahčilo uplatnenie dohody a podpora jej zámerov. Rada môže zriadiť také pomocné orgány, ktoré považuje za vhodné na účinné plnenie svojich funkcií.

*) Dispute Settlement Understanding – Dohovor o urovnávaní sporov.

¹¹⁾ Ak ide o dohody o zamedzení dvojitého zdanenia, ktoré existujú v čase nadobudnutia platnosti Dohody WTO, možno túto záležitosť predložiť Rade pre obchod so službami len so súhlasom oboch strán tejto dohody.

2. Účasť v rade, a ak rada nerozhodne inak, aj v jej pomocných orgánoch bude otvorená zástupcom všetkých členov.

3. Predseda rady bude volený členmi.

Článok XXV

Technická spolupráca

1. Dodávatelia služieb členov, ktorí potrebujú takúto pomoc, budú mať prístup k službám informačných kancelárií uvedených v článku IV ods. 2.

2. Technickú pomoc rozvojovým krajinám bude poskytovať na mnohostrannej úrovni sekretariát a bude o nej rozhodovať Rada pre obchod so službami.

Článok XXVI

Vzťahy k iným medzinárodným organizáciám

Generálna rada urobí vhodné opatrenia pre konzultácie a spoluprácu s Organizáciou Spojených národov a s odbornými organizáciami OSN, ako aj s inými medzivládskymi organizáciami, ktoré sa zaoberajú službami.

ČASŤ VI

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok XXVII

Zamietnutie výhod

Člen nemusí uznať výhody vyplývajúce z tejto dohody

- a) pre dodávku služby, ak zistí, že služba pochádza z územia krajiny, ktorá nie je členom tejto dohody, alebo z územia člena, voči ktorému neuplatňuje popierajúci člen Dohodu WTO, a
- b) v prípade dodávky služby v námornej doprave, ak sa zistí, že služba sa dodáva
  - i) plavidlom registrovaným podľa zákonov krajiny, ktorá nie je členom Dohody WTO alebo voči ktorej popierajúci člen neuplatňuje Dohodu WTO, a
  - ii) osobou, ktorá prevádzkuje alebo používa plavidlo ako celok alebo čiastočne, ale ktorá pochádza z nečlenskej krajiny alebo z krajiny člena, voči ktorej popierajúci člen neuplatňuje Dohodu WTO,
- c) pre dodávateľa služby, ktorý je právnickou osobou, ak zistí, že nie je dodávateľom služby z krajiny iného člena alebo že dodávateľ je z krajiny člena, voči ktorému popierajúci člen neuplatňuje Dohodu WTO.

Článok XXVIII

Definície

Na účely tejto dohody pojem

- a) „opatrenie“ znamená akékoľvek opatrenie člena, či už formou právneho predpisu, pravidla, smernice, rozhodnutia, správneho opatrenia alebo akoukoľvek inou formou,
- b) „dodávka služby“ zahŕňa výrobu, distribúciu, marketing, predaj a dodávku služby,
- c) „opatrenia členov, ktoré majú vplyv na obchod so službami“ zahŕňa opatrenia týkajúce sa
  - i) nákupu, platenia alebo využitia služby,
  - ii) prístupu k službám a využívania služieb v spojení s ich dodávkou, pri ktorých to členovia požadujú, aby sa všeobecne poskytli verejnosti,
  - iii) prítomností vrátane obchodnej prítomnosti osôb člena na účely dodávky služby na územie iného člena,
- d) „obchodná prítomnosť“ znamená akýkoľvek typ obchodnej firmy alebo firmy poskytujúcej tzv. profesionálne služby vrátane formy
  - i) ustanovenia, získania alebo udržiavania právnickej osoby alebo
  - ii) vytvorenia alebo udržiavania filiálky alebo zastupiteľského úradu na území člena na účely dodania služby,
- e) „sektor“ služby znamená
  - i) s odvolaním sa na špecifický záväzok jeden podsektor alebo viac podsektorov alebo všetky podsektory tejto služby, ako je to vymedzené v Listine člena,
  - ii) v ostatných prípadoch celý sektor tejto služby vrátane všetkých jeho podsektorov,
- f) „služba iného člena“ znamená službu, ktorú dodávajú
  - i) z územia alebo na územie tohto iného člena alebo v prípade námornej dopravy plavidlom registrovaným podľa

- zákonov tohto iného člena, alebo osobou tohto iného člena, ktorý dodáva službu prostredníctvom prevádzkovaní plavidla a/alebo jeho celkového alebo čiastočného použitia, alebo
- ii) v prípade dodávky služby prostredníctvom obchodnej prítomnosti alebo prostredníctvom prítomnosti fyzických osôb dodávateľom služby tohto iného člena,
- g) „dodávateľ služby“ znamená akúkoľvek osobu, ktorá službu dodáva,¹²⁾
  - h) „monopolný dodávateľ služby“ znamená akúkoľvek verejnú alebo súkromnú osobu, ktorá na príslušnom trhu na území člena je oprávnená alebo je týmto členom formálne alebo fakticky zriadená ako jediný dodávateľ tejto služby,
  - i) „spotrebiteľ služby“ znamená akúkoľvek osobu, ktorá prijíma alebo využíva službu,
  - j) „osoba“ znamená buď fyzickú osobu, alebo právnickú osobu,
  - k) „fyzická osoba iného člena“ znamená fyzickú osobu, ktorá má bydlisko na území tohto iného člena alebo akéhokoľvek iného člena a ktorá podľa zákonov tohto iného člena
    - i) je štátnym príslušníkom tohto iného člena, alebo
    - ii) má právo na trvalý pobyt u tohto iného člena v prípade člena, ktorý
      1. nemá štátnych príslušníkov alebo
      2. poskytuje podstatne rovnaké zaobchádzanie svojim stálym rezidentom ako svojim štátnym príslušníkom, ak ide o opatrenia týkajúce sa obchodu so službami, ako sa oznámilo pri jeho prijatí Dohody WTO alebo pri jeho prístupe k tejto dohode pod podmienkou, že žiadny člen nie je zaviazaný poskytnúť týmto stálym rezidentom priaznivejšie zaobchádzanie, ako by im poskytoval tento iný člen. Takéto oznámenie bude obsahovať ubezpečenie, že vo vzťahu k týmto stálym rezidentom v súlade s jeho právnym poriadkom prevezme rovnakú zodpovednosť, akú má tento iný člen voči svojim štátnym príslušníkom,
  - l) „právnická osoba“ znamená akýkoľvek právny subjekt ustanovený alebo inak organizovaný podľa platných zákonov na ziskové alebo iné účely v súkromnom alebo štátnom vlastníctve, zahrňujúc akúkoľvek korporáciu, trust, spoločné podnikanie, joint venture, individuálne vlastníctvo alebo združenie,
  - m) „právnická osoba iného člena“ znamená právnickú osobu, ktorá je buď
    - i) ustanovená alebo inak organizovaná podľa práva tohto iného člena a výrazným spôsobom sa podieľa na podnikateľskej činnosti na území tohto člena alebo ktoréhokoľvek iného člena, alebo
    - ii) v prípade dodávky služby prostredníctvom formy obchodnej prítomnosti je vlastnená alebo kontrolovaná
      1. fyzickými osobami tohto člena, alebo
      2. právnickými osobami tohto iného člena uvedenými v písmene i),
  - n) právnická osoba je
    - i) „vlastnená“ osobami člena, ak viac ako 50 % základného imania v nej vlastní osoby tohto člena,
    - ii) „kontrolovaná“ osobami člena, ak takéto osoby majú právomoc vymenúvať väčšiu časť jej riaditeľov alebo inak zo zákona riadiť jej činnosť,
    - iii) „spojená“ s inou osobou, ak ju kontroluje alebo je kontrolovaná touto inou osobou alebo ak ju spolu s inou osobou kontroluje tá istá osoba,
  - o) „priame dane“ pozostávajú zo všetkých daní z celkového príjmu, z celkového kapitálu alebo z prvkov príjmu alebo kapitálu vrátane daní z výnosov, z prevodu vlastníctva, daní z nehnuteľností, dedičstva a darov a daní z celkového objemu miezd a plátov platených podnikmi, ako aj z daní zo zvýšenia hodnoty kapitálu.

Článok XXIX

Prílohy

Prílohy k tejto dohode sú neoddeliteľnou súčasťou tejto dohody.

PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA ČLÁNKU II VÝNIMKY

Pôsobnosť

1. Táto príloha špecifikuje podmienky, za ktorých je člen pri nadobudnutí platnosti tejto dohody oslobodený od svojich záväzkov v zmysle článku II ods. 1.

¹²⁾ V prípadoch, keď službu nedodáva priamo právnická osoba, ale sa dodáva prostredníctvom iných foriem obchodnej prítomnosti, ako je pobočka alebo zastupiteľská kancelária, nebude dodávateľovi služby (t. j. právnickej osobe) z dôvodu takejto formy obchodnej prítomnosti zaobchádzanie poskytované dodávateľom služby podľa dohody. Takéto zaobchádzanie sa rozšíri na takú formu obchodnej prítomnosti, ktorej prostredníctvom sa dodáva služba, a nemusí sa rozšíriť na akékoľvek iné časti dodávateľov umiestnených mimo územia, kde sa služba dodáva.

2. O akýchkoľvek nových výnimkách, o ktoré sa požiadalo po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, sa bude rokovať podľa článku IX ods. 3 uvedenej dohody.

Preskúmanie

3. Rada pre obchod so službami preskúma všetky výnimky udelené na obdobie dlhšie ako päť rokov. Prvé takéto preskúmanie sa uskutoční najneskôr do piatich rokov po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.

4. Rada pre obchod so službami pri preverke

- a) preskúma, či ešte stále existujú podmienky, ktoré vyvolali potrebu výnimky, a
- b) určí dátum ľubovoľného ďalšieho preskúmania.

Skončenie

5. Výnimka člena z povinností v zmysle článku II ods. 1 dohody vo vzťahu k určitému opatreniu sa skončí ku dňu, ktorý je uvedený vo výnimke.

6. V zásade by takéto výnimky nemali prekročiť obdobie desiatich rokov. V každom prípade budú predmetom rokovania v ďalších kolách o liberalizácii obchodu.

7. Člen oznámi Rade pre obchod so službami skončenie obdobia výnimky, keď odporujúce opatrenie sa zosúladiť s článkom II ods. 1 tejto dohody.

Zoznamy výnimiek podľa článku II

(Odsúhlasené zoznamy výnimiek podľa článku II ods. 2 sa priložia k výtlačku Dohody WTO.)

PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA POHYBU FYZICKÝCH OSÔB POSKYTUJÚCICH SLUŽBY PODĽA DOHODY

1. Táto príloha sa vzťahuje na opatrenia týkajúce sa fyzických osôb, ktoré sú dodávateľmi služieb člena, a na fyzické osoby člena, ktoré zamestnáva dodávateľ služby člena, s prihliadnutím na dodávku služby.

2. Dohoda sa nevzťahuje na opatrenia týkajúce sa fyzických osôb, ktoré sa usilujú o prístup na trh pracovných síl člena, ani na opatrenia v súvislosti s občianstvom, trvalým pobytom alebo zamestnanosťou na trvalom základe.

3. V súlade s časťami III a IV dohody môžu členovia rokovať o špecifických záväzkoch vzťahujúcich sa na pohyb všetkých kategórií fyzických osôb poskytujúcich služby na základe dohody. Fyzickým osobám, na ktoré sa vzťahujú špecifické záväzky, sa umožní poskytnutie služieb v súlade s podmienkami tohto záväzku.

4. Dohoda nebráni členovi, aby na svojom území uplatňoval opatrenia na regulovanie vstupu fyzických osôb na územie a ich dočasného pobytu na tomto území vrátane opatrení nevyhnutných na ochranu celistvosti hraníc a zaistenia systematického pohybu fyzických osôb cez jeho hranice za predpokladu, že sa takéto opatrenia neuplatňujú takým spôsobom, ktorý ruší alebo oklieštuje výhody vyplývajúce ktorémukoľvek členovi z podmienok špecifického záväzku.¹³⁾

PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA SLUŽIEB V LETECKEJ DOPRAVE

1. Táto príloha sa vzťahuje na opatrenia ovplyvňujúce obchod so službami v leteckej preprave, v listinách ako zapísané alebo nezapísané opatrenia, a vedľajšie služby. Potvrďuje sa, že akýkoľvek špecifický záväzok alebo povinnosť, prevzatá podľa tejto dohody, neznižuje alebo neovplyvní záväzky člena podľa dvojstranných alebo mnohostranných dohôd, ktoré sú platné v deň nadobudnutia platnosti Dohody WTO.

2. Dohoda vrátane jej postupov na urovnávanie sporov sa nebude uplatňovať pri opatreniach týkajúcich sa

- a) dopravných práv akokoľvek udelených alebo

¹³⁾ Skutočnosť, že sa vyžaduje vízum pre fyzické osoby určitých členov, a nie pre fyzické osoby iných členov, sa nebude považovať za zrušenie alebo za oklieštenie výhod podľa špecifického záväzku.

b) služieb priamo sa vzťahujúcich na výkon dopravných práv s výnimkou uvedenou v odseku 3 tejto prílohy.

3. Dohoda sa vzťahuje na opatrenia týkajúce sa

- a) služieb v oblasti opráv a údržby leteckého parku,
- b) predaja leteckých dopravných služieb alebo obchodovania s nimi,
- c) služieb v oblasti počítačového rezervačného systému.

4. Postupy na urovnávanie sporov podľa tejto dohody sa môžu použiť, iba ak povinnosti alebo špecifické záväzky prevzal príslušný člen a ak sa vyčerpali postupy na urovanie sporov obsiahnuté v dvojstranných alebo v iných mnohostranných dohodách alebo rokovaniach.

5. Rada pre obchod so službami preskúma pravidelne, aspoň raz za päť rokov, vývoj v leteckej doprave a pôsobenie tejto prílohy s cieľom zväziť ďalšie možné uplatňovanie dohody v tomto sektore.

6. Definície:

- a) Výraz „služby v oblasti opráv a údržby leteckého parku“ znamená také aktivity, ktoré sa vykonávajú na lietadle alebo na jeho časti v čase, keď je stiahnuté z prevádzky, a nezahŕňa tzv. bežnú údržbu.
- b) Výraz „predaj leteckých dopravných služieb a obchodovanie s nimi“ znamená možnosť pre príslušného leteckého dopravcu predávať a voľne ponúkať svoje služby v leteckej preprave vrátane všetkých aspektov obchodovania, ako je prieskum trhu, inzercia a distribúcia. Tieto činnosti neobsahujú tvorbu cien leteckých dopravných služieb ani príslušných podmienok.
- c) Výraz „služby v oblasti počítačového rezervačného systému“ znamená služby poskytované prostredníctvom počítačových systémov, ktoré obsahujú informácie o letových poriadkoch leteckých dopravcov, o dostupnosti sedadiel, o tarifách a pravidlách, ktorých prostredníctvom možno rezervovať alebo vystavovať letenky.
- d) Výraz „dopravné práva“ znamená právo poskytovať pravidelné a nepravidelné služby a/alebo takto prepravovať cestujúcich, náklad a poštu za odmenu, alebo prenajímať z územia člena na územie člena alebo cez územie člena vrátane miest, v ktorých sa majú poskytnúť služby, tratí, ktoré sa majú prevádzkovať, typov prepravy, ktoré sa majú uskutočniť, kapacít, ktoré sa majú poskytnúť, tarif, ktoré sa majú vyrubovať, a ich podmienok a kritérií na označenie leteckých liniek vrátane takých kritérií, ako je počet, vlastníctvo a kontrola.

PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA FINANČNÝCH SLUŽIEB

1. Rozsah a definície

- a) Táto príloha sa vzťahuje na opatrenia týkajúce sa poskytovania finančných služieb. Odvolávka na dodávku finančnej služby v tejto prílohe znamená dodávku služby podľa definície v článku I ods. 2 dohody.
- b) Na účely článku I ods. 3 písm. b) dohody výraz „služby poskytované pri výkone vládnej moci“ znamená
  - i) aktivity riadené ústrednou bankou alebo menovým úradom, alebo ľubovoľným iným verejnoprávnym subjektom pri vykonávaní menovej alebo kurzovej politiky,
  - ii) aktivity tvoriace časť zákonom stanoveného systému sociálneho zabezpečenia alebo systému verejného dôchodkového zabezpečenia a
  - iii) iné aktivity riadené verejnoprávnym subjektom na účet alebo s ručením alebo využitím finančných zdrojov vlády.
- c) Na účely článku I ods. 3 písm. b) dohody, ak člen dovoľí svojim dodávateľom finančných služieb v konkurencii s verejnoprávnym subjektom alebo dodávateľom finančných služieb, aby uskutočňovali ľubovoľné činnosti uvádzané v písmene b) ii) alebo v písmene b) iii), výraz „služby“ bude takéto činnosti zahŕňať.
- d) Článok I ods. 3 písm. c) dohody sa nevzťahuje na služby, ktoré upravuje táto príloha.

2. Domáca regulácia

- a) Nehľadiac na ľubovoľné iné ustanovenia dohody, členovi sa nebude brániť, aby prijímal opatrenia z dôvodov obozretnosti vrátane opatrení na ochranu investorov, vkladateľov, poisťencov alebo osôb, ktorým je dodávateľ finančných služieb viazaný dôverou, alebo aby zabezpečil celistvosť a stabilitu finančného systému. V prípadoch, keď takéto opatrenia nie sú v súlade s ustanoveniami dohody, člen ich nepoužije ako prostriedok na vyhýbanie sa záväzkom alebo povinnostiam člena v zmysle dohody.
- b) Nič sa v tejto dohode nesmie vysvetľovať tak, aby sa od člena vyžadovalo zverejnenie informácií, ktoré sa týkajú záležitostí a účtov jednotlivých zákazníkov, alebo akýchkoľvek dôverných alebo majetkových informácií vo vlastníctve verejnoprávných subjektov.

3. Uznávanie

- a) Člen môže uznať opatrenia uplatňované z dôvodu obozretnosti ľubovoľnej inej krajiny pri určovaní spôsobu uplatnenia opatrení člena vzťahujúcich sa na finančné služby. Takéto uznanie, aké sa môže dosiahnuť pomocou

harmonizácie alebo inak, môže sa opierať o dohodu alebo o dohovor so zainteresovanou krajinou, alebo sa môže poskytnúť autonómne.

- b) Člen, ktorý je stranou takejto dohody alebo takeého dohovoru podľa písmena a), či už budúceho alebo existujúceho, poskytne adekvátnu príležitosť ostatným zainteresovaným členom rokovať o ich prístupe k takýmto dohodám alebo dohovorom alebo rokovať s ním o porovnateľnej dohode za predpokladu, že by existovala ekvivalentná regulácia a nasledujúca implementácia takejto regulácie, a ak je to vhodné, o postupoch týkajúcich sa výmeny informácií medzi stranami dohody alebo dohovoru. V prípade, keď člen poskytuje uznanie autonómne, poskytne ktorémukoľvek inému členovi primeranú príležitosť na preukázanie, že takéto okolnosti existujú.
- c) V prípadoch, keď člen z dôvodu obozretnosti zvažuje uznať opatrenia uplatňované ľubovoľnou inou krajinou, článok VII ods. 4 písm. b) dohody sa nepoužije.

4. Urovnávanie sporov

Skupiny odborníkov pre otázky obozretnosti a iné finančné záležitosti budú mať potrebné odborné znalosti týkajúce sa danej finančnej služby, ktorá je predmetom sporu.

5. Definície

Na účely tejto prílohy pojem

- a) „finančná služba“ je ľubovoľná služba finančného charakteru ponúknutá dodávateľom finančných služieb určitého člena. Finančné služby zahŕňajú všetky poistenia a služby súvisiace s poistením a všetky bankové a iné finančné služby (s vylúčením poistenia). Finančné služby zahŕňajú tieto aktivity:

Poistenie a služby súvisiace s poistením

- i) Priame poistenie (vrátane podielového poistenia):
  - A. životné,
  - B. iné než životné.
- ii) Opätovné poistenie a odstúpenie.
- iii) Sprostredkovanie poistenia, ako je maklérsstvo a zastúpenie.
- iv) Pomocné služby pri poistení, ako sú: služby poradenské, poisťné štatistiky, zhodnotenia rizika a služby pri riešení poisťného nároku.

Bankové a iné finančné služby (s výnimkou poistenia)

- v) Prijímanie vkladov a iných splatných zdrojov od verejnosti.
  - vi) Všetky druhy pôžičiek vrátane spotrebiteľského úveru, hypotéky, factoringu a financovania obchodných transakcií.
  - vii) Finančný leasing.
  - viii) Všetky služby pri platbách a peňažných prevodoch vrátane úveru, kreditných kariet, cestovných šekov a bankových zmeniek.
  - ix) Záruky a záväzky.
  - x) Obchodovanie na vlastný účet a účet zákazníkov buď na burze, na voľnom trhu za hotové, alebo inak
    - A. nástrojmi peňažného trhu (zahŕňajúcimi šeky, zmenky, vkladové certifikáty),
    - B. devízami,
    - C. odvodenými produktmi vrátane napríklad termínovaných a opčných obchodov,
    - D. nástrojmi výmenného kurzu a úrokovej miery vrátane operácií, ako sú výmenné obchody (swapy) a dohody o termínových kurzoch,
    - E. prevoditeľnými cennými papiermi,
    - F. inými obchodovateľnými nástrojmi a finančnými aktivitami vrátane drahých kovov.
  - xi) Účasť na vydávaní všetkých druhov cenných papierov vrátane ich upisovania a umiestnenia ako zástupca (buď verejne, alebo súkromne) a zabezpečenie služieb, ktoré sa vzťahujú na takéto vydávanie.
  - xii) Peňažné maklérsstvo.
  - xiii) Správa aktív, ako je správa hotovosti alebo portfólia, všetky formy kolektívnej správy investícií, správa penzijného fondu, opatrovnícke, depozitné a poverenícke služby.
  - xiv) Platobné a clearingové služby týkajúce sa finančných aktivít vrátane cenných papierov, odvodených produktov a iných obchodovateľných nástrojov.
  - xv) Poskytovanie a prevod finančných informácií a spracovanie finančných údajov a súvisiaceho softwaru dodávateľmi iných finančných služieb.
  - xvi) Poradenské, sprostredkovateľské a iné pomocné finančné služby pri všetkých aktivitách uvedených v písmenách v) až xv) vrátane úverových referencií a analýz, výskumu a poradenstva v oblasti investícií a portfólia, informácií o akvizíciách a o reštrukturalizácii podnikov a stratégie;
- b) „dodávateľ finančných služieb“ znamená ľubovoľnú fyzickú osobu alebo právnickú osobu člena, ktorá chce poskytovať alebo poskytuje finančné služby, ale výraz „dodávateľ finančných služieb“ nezahŕňa verejnoprávny subjekt;
- c) „verejnoprávny subjekt“ znamená
- i) vládu, ústrednú banku alebo menový úrad člena alebo subjekt, ktorý je vo vlastníctve alebo pod kontrolou

- člena, ktorý sa v princípe zaoberá vykonávaním vládnych funkcií alebo aktivitami na vládne účely; nezahŕňa však subjekt zaoberajúci sa hlavne poskytovaním finančných služieb za obchodných podmienok alebo
- ii) súkromný subjekt, ktorý zabezpečuje funkcie zvyčajne vykonávané ústrednou bankou alebo menovým úradom, ak tieto funkcie vykonáva.

DRUHÁ PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA FINANČNÝCH SLUŽIEB

1. Napriek článku II Dohody a odsekov 1 a 2 prílohy týkajúcej sa článku II Výnimky člen môže počas 60 dní, začínajúc štvrtým mesiacom po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, zapísať do tejto prílohy opatrenia vzťahujúce sa na finančné služby, ktoré nie sú v súlade s článkom II ods. 1 dohody.

2. Napriek článku XXI dohody člen môže počas 60 dní, začínajúc štvrtým mesiacom po nadobudnutí platnosti Dohody WTO, zlepšiť, upraviť alebo zrušiť všetky špecifické záväzky vo finančných službách zapísaných v jeho listine alebo ich časť.

3. Rada pre obchod so službami určí akékoľvek nevyhnutné postupy na uplatňovanie odsekov 1 a 2.

PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA SLUŽIEB V NÁMORNEJ DOPRAVE

1. Článok II a príloha týkajúca sa článku II Výnimky vrátane záväzku zapísať do prílohy akékoľvek opatrenia, ktoré nie sú v súlade so zaobchádzaním podľa doložky najvyšších výhod, ktoré člen bude udržiavať, nadobudnú platnosť pre medzinárodnú námornú dopravu, pomocné služby, prístup k prístavam a prístavným zariadeniam a ich používanie

- a) v deň, ktorý bude určený podľa odseku 4 Ministerského rozhodnutia o negociáciách o námorných dopravných službách, alebo
- b) v prípade, že rokovania nebudú úspešné k dátumu záverečnej správy Negociačnej skupiny pre služby námornej dopravy stanovenému v tomto rozhodnutí.

2. Odsek 1 sa nevzťahuje na žiadny špecifický záväzok o službách v námornej doprave, ktorý je zapísaný v Listine člena.

3. Zo záverov rokovaní uvedených v odseku 1 a pred dátumom nadobudnutia platnosti môže člen napriek ustanoveniam článku XXI zlepšiť, upraviť alebo zrušiť všetky záväzky alebo časť svojich špecifických záväzkov v tomto sektore bez poskytnutia kompenzácií.

PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA TELEKOMUNIKÁCIÍ

1. Ciele

Uznávajúc špecifiká sektora telekomunikačných služieb a najmä jeho dvojité úlohu ako dôležitého sektora hospodárskej činnosti a ako základného prenosového prostriedku pre ostatné hospodárske činnosti, členovia sa dohodli na tejto prílohe s cieľom prepracovať ustanovenia dohody, pokiaľ ide o opatrenia, ktoré sa týkajú prístupu a využitia verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb. V súlade s tým poskytuje táto príloha poznámky a doplňujúce ustanovenia k dohode.

2. Rozsah

- a) Táto príloha sa bude uplatňovať na všetky opatrenia člena, ktoré sa týkajú prístupu a využitia verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb.¹⁴⁾
- b) Táto príloha sa nebude uplatňovať na opatrenia, ktoré sa týkajú šírenia káblových programov a vysielania rozhlasových alebo televíznych staníc.
- c) Žiadne ustanovenie v tejto dohode sa nebude vykladať tak, aby
- i) sa od člena vyžadovalo, aby povolil dodávateľovi služby ktoréhokoľvek iného člena zriadiť, vybudovať, získať, prenajať, prevádzkovať alebo dodávať telekomunikačné prenosové siete alebo služby iným spôsobom, ako je uvedené v jeho listine; alebo
- ii) sa od člena vyžadovalo (alebo sa od člena vyžadovalo, aby zaviazal dodávateľov služieb podliehajúcich jeho jurisdikcii), aby zriadil, vybudoval, získal, prenajal, prevádzkoval alebo dodal telekomunikačné prenosové siete alebo služby, ktoré nie sú vo všeobecnosti verejnosti ponúkané.

¹⁴⁾ Tento odsek sa chápe v takom význame, že každý člen zabezpečí, aby sa uplatňovali záväzky vyplývajúce z tejto prílohy voči dodávateľom verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb formou akýchkoľvek nevyhnutných opatrení.

3. Definície

Na účely tejto prílohy:

- a) Výraz „telekomunikácie“ znamená vysielanie a príjem signálov ľubovoľným elektromagnetickým prostriedkom.
- b) Výraz „verejná telekomunikačná prenosová služba“ znamená ľubovoľnú telekomunikačnú prenosovú službu, od ktorej člen výslovne alebo fakticky vyžaduje, aby sa všeobecne ponúkala verejnosti. Takéto služby môžu okrem iného zahŕňať telegraf, telefón, telex a prenos dát bežne pozostávajúci z prenosu informácií dodaných zákazníkom v reálnom čase medzi dvoma alebo niekoľkými bodmi bez zmeny formy alebo obsahu zákazníkovej informácie medzi koncovými terminálmi.
- c) Výraz „verejná telekomunikačná prenosová sieť“ znamená verejnú telekomunikačnú infraštruktúru, ktorá umožňuje telekomunikáciu medzi dvoma alebo niekoľkými stanovenými koncovými bodmi siete.
- d) Výraz „interná podniková komunikácia“ (alebo „vnútro podnikové spoje“) znamená telekomunikácie, ktorých prostredníctvom komunikuje spoločnosť v rámci spoločnosti alebo so svojimi dcérskymi spoločnosťami a pobočkami alebo medzi nimi navzájom a v prípade, že to domáci právny poriadok povoľuje, aj s pridruženými spoločnosťami. Na tieto účely musí každý člen vymedziť pojmy „dcérske spoločnosti“, „pobočky“, prípadne „pridružené spoločnosti“. „Interná podniková komunikácia“ v tejto prílohe vylučuje komerčné a nekomerčné služby, ktoré sú poskytované spoločnostiam, ktoré nie sú zviazané s dcérskymi spoločnosťami, pobočkami alebo pridruženými spoločnosťami alebo ktoré sú ponúknuté zákazníkovi alebo možným zákazníkovi.
- e) Akákoľvek odvolávka na odsek alebo na písmeno tejto prílohy zahŕňa všetky jeho vedľajšie delenia.

4. Transparentnosť

Pri uplatňovaní článku III dohody každý člen zabezpečí, aby boli príslušné informácie o podmienkach, ktoré ovplyvňujú prístup a využitie verejnej telekomunikačnej prenosovej siete a služieb, verejne dostupné vrátane taríf a iných termínov a podmienok prevádzky, špecifikácií technických rozhraní týchto sietí a služieb, informácií o orgánoch zodpovedných za prípravu a prijatie noriem týkajúcich sa takého prístupu a využitia, podmienok vzťahujúcich sa na pripojenie terminálu alebo iného zariadenia, ako aj oznamovanie, registrácia alebo licenčné požiadavky, ak existujú.

5. Prístup a využitie verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb

- a) Každý člen zabezpečí, aby ktorýkoľvek dodávateľ služieb iného člena získal prístup a mal možnosť využiť verejnú telekomunikačnú prenosovú sieť a služby v rámci primeraných a nediskriminačných podmienok s cieľom zabezpečiť dodávky služieb zahrnutých v jeho listine. Tento záväzok sa bude uplatňovať okrem iného na základe písmen b) až f).¹⁵⁾
- b) Každý člen zabezpečí, aby dodávateľia služieb ktoréhokoľvek iného člena mali prístup a možnosť využiť ľubovoľnú verejnú telekomunikačnú sieť alebo služby ponúkané v rámci hraníc alebo mimo hraníc tohto člena vrátane súkromne prenajatých okruhov, a ak písmená e) a f) neustanovujú inak, na tento účel zabezpečí, aby sa týmto dodávateľom povolilo
  - i) nakúpiť alebo prenajať a pripojiť koncové alebo iné zariadenie, ktoré je spojené so sieťou a ktoré je nevyhnutné na poskytnutie služieb dodávateľa,
  - ii) vzájomne prepojiť súkromne prenajaté okruhy alebo okruhy v súkromnom vlastníctve s verejnými telekomunikačnými prenosovými sieťami a službami alebo s okruhmi prenajatými alebo vlastnenými iným dodávateľom služby, a
  - iii) používať prevádzkové protokoly podľa voľby dodávateľa služieb pri dodávke ľubovoľnej služby okrem tých, ktoré sú nutné na zabezpečenie dostupnosti telekomunikačných prenosových sietí a služieb pre širokú verejnosť.
- c) Každý člen zabezpečí, aby mohli dodávateľia služieb ktoréhokoľvek iného člena používať verejné telekomunikačné prenosové siete a služby na prenos informácií v rámci hraníc alebo cez hranice vrátane vnútro podnikovej komunikácie takých dodávateľov služieb a prístupu k informáciám uloženým v databázach alebo inak uchovávaných v strojovo čitateľnej forme na území ľubovoľného člena. Akékoľvek nové alebo pozmenené opatrenia člena, ktoré majú výrazný vplyv na takéto využitie, sa oznámia a budú sa konzultovať v súlade s príslušnými ustanoveniami dohody.
- d) Bez ohľadu na predchádzajúci odsek môže člen prijať také opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na zaistenie bezpečnosti a dôvernosti správ, v súlade s požiadavkou, aby sa také opatrenia neuplatnili spôsobom, ktorý by mohol vytvoriť prostriedok ľubovoľnej alebo neoprávnenej diskriminácie alebo skrytého obmedzenia obchodu so službami.
- e) Každý člen zabezpečí, aby sa pri využití verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb a pri prístupe k nim nekladli žiadne podmienky, ktoré nie sú nevyhnutné
  - i) na zabezpečenie zodpovednosti za verejné služby dodávateľov verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb, najmä ich spôsobilosť vo všeobecnosti sprístupniť svoje siete a služby verejnosti,

¹⁵⁾ Výraz „nediskriminačný“ sa chápe vo vzťahu k doložke najvyšších výhod a národného zaobchádzania, ako je to ustanovené v dohode, a tiež odráža sektorovo špecifický spôsob použitia termínu vo význame „záväzky a podmienky nie menej výhodné ako tie, ktoré sa poskytnú ľubovoľnému inému užívateľovi obdobných verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb pri podobných okolnostiach“.

- ii) na ochranu technickej celistvosti verejných telekomunikačných prenosových sietí alebo služieb,
  - iii) na zabezpečenie, aby dodávatelia služieb ktoréhokoľvek iného člena neposkytovali služby, ak im to nebolo povolené podľa záväzkov v listine člena.
- f) Za predpokladu, že vyhovujú kritériám ustanoveným pod písmenom e), podmienky na prístup a využitie verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb môžu zahŕňať
- i) obmedzenia ďalšieho predaja alebo spoločného využitia takýchto služieb,
  - ii) požiadavku používať presne stanovené technické rozhrania vrátane protokolov o nich na prepojenie s takýmito sieťami a službami,
  - iii) požiadavky podľa potreby na vnútornú prevádzkovateľnosť takých služieb a na podporu dosiahnutia cieľov ustanovených v odseku 7 písm. a),
  - iv) typové schválenia koncových alebo iných zariadení pripojených k sieti a technické požiadavky v súvislosti s pripojením tohto zariadenia k sieti,
  - v) obmedzenia vzťahujúce sa na vzájomné prepojenie súkromne prenajatých okruhov alebo okruhov vo vlastníctve súkromných osôb s takými sieťami alebo službami alebo s okruhmi prenajatými alebo vo vlastníctve iných dodávateľov služieb alebo
  - vi) oznamovanie, registrácia a udelenie licencie.
- g) Bez ohľadu na predchádzajúce odseky tejto sekcie môže rozvojová členská krajina v súlade s jej úrovňou rozvoja klásť primerané podmienky prístupu a využívania verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb nevyhnutných na posilnenie jej domácej telekomunikačnej infraštruktúry a kapacity služieb a na zvýšenie jej účasti v medzinárodnom obchode s telekomunikačnými službami. Takéto podmienky sa musia presne vymedziť v Listine člena.

6. Technická spolupráca

- a) Členovia uznávajú, že účinná, rozvinutá telekomunikačná infraštruktúra v krajinách, najmä rozvojových, je základom na rozšírenie ich obchodu so službami. Na tento účel členovia schvaľujú a podporujú čo najširšiu účasť rozvojových krajín a ich dodávateľov verejných telekomunikačných prenosových sietí a služieb a iných subjektov v rozvojových programoch medzinárodných a regionálnych organizácií vrátane Medzinárodnej telekomunikačnej únie, rozvojového programu Organizácie Spojených národov a Medzinárodnej banky pre obnovu a rozvoj.
- b) Členovia budú podnecovať a podporovať spoluprácu v oblasti telekomunikácií medzi rozvojovými krajinami na medzinárodnej, regionálnej a subregionálnej úrovni.
- c) V spolupráci s príslušnými medzinárodnými organizáciami členovia sprístupnia, ak to bude možné, rozvojovým krajinám dostupné informácie o telekomunikačných službách a vývoji v telekomunikáciách a o informačnej technológii s cieľom pomôcť pri posilňovaní ich domáceho sektora telekomunikačných služieb.
- d) Členovia budú venovať osobitnú pozornosť možnosti podporovať v prospech najmenej rozvinutých krajín zahraničných dodávateľov telekomunikačných služieb, aby pomáhali pri prenose technológie, rekvalifikácii a pri iných aktivitách, ktoré podporujú rozvoj ich telekomunikačných infraštruktúr a rozšírenie ich obchodu s telekomunikačnými službami.

7. Vzťah k medzinárodným organizáciám a dohodám

- a) Členovia uznávajú dôležitosť medzinárodných noriem pre globálnu zlučiteľnosť a vnútornú prevádzkovateľnosť telekomunikačných sietí a služieb a zaväzujú sa podporovať takéto normy prostredníctvom činností príslušných medzinárodných orgánov vrátane Medzinárodnej telekomunikačnej únie a Medzinárodnej organizácie pre normalizáciu.
- b) Členovia uznávajú úlohu, ktorú zohrajú medzivládne a nevládne organizácie a dohody pri zabezpečovaní účinnej prevádzky vnútroštátnych a globálnych telekomunikačných služieb, predovšetkým Medzinárodná telekomunikačná únia. Členovia v prípade potreby vytvoria príslušné opatrenia na konzultáciu s takými organizáciami o otázkach vyplývajúcich z realizácie tejto prílohy.

PRÍLOHA TÝKAJÚCA SA ROKOVANÍ O ZÁKLADNÝCH TELEKOMUNIKÁCIÁCH

1. Článok II a príloha týkajúca sa článku II Výnimky vrátane záväzku zapísať do prílohy akékoľvek opatrenie, ktoré nie sú v súlade so zaobchádzaním podľa doložky najvyšších výhod, ktorú bude člen udržiavať, nadobudnú platnosť pre základné telekomunikácie

- a) dňom, ktorý bude určený podľa odseku 5 Ministerského rozhodnutia o negochiáciách týkajúcich sa základných telekomunikácií, alebo
- b) v prípade, ak rokovania nebudú úspešné, k dátumu záverečnej správy Negochiáčnej skupiny pre základné telekomunikácie uvedenom v tomto rozhodnutí.

2. Odsek 1 sa nevzťahuje na žiadny špecifický záväzok o základných telekomunikáciách, ktorý je zapísaný v Listine člena.

PRÍLOHA 1C**DOHODA O OBCHODNÝCH ASPEKTOCH PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA****ČASŤ I VŠEOBECNÉ USTANOVENIA A ZÁKLADNÉ ZÁSADY****ČASŤ II NORMY TÝKAJÚCE SA DOSTUPNOSTI, ROZSAHU A VYUŽITIA PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA**

1. Autorské práva a práva príbuzné autorskému právu
2. Ochranné známky
3. Zemepisné označenia
4. Priemyselné vzory
5. Patenty
6. Topografia (Layout-Designs) integrovaných obvodov
7. Ochrana nezverejnených informácií
8. Kontrola protikonkurenčných praktík v zmluvných licenciách

ČASŤ III PROSTRIEDKY NA DODRŽIAVANIE PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

1. Všeobecné záväzky
2. Občianskoprávne a správne konania a nápravné opatrenia
3. Dočasné opatrenia
4. Osobitné požiadavky týkajúce sa opatrení na hraniciach
5. Trestné konanie

ČASŤ IV ZÍSKANIE A ZACHOVANIE PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA A S TÝM SÚVISIACE POSTUPY INTER PARTES**ČASŤ V PREDCHÁDZANIE A UROVNÁVANIE SPOROV****ČASŤ VI PRECHODNÉ USTANOVENIA****ČASŤ VII INŠTITUCIONÁLNE A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA**

DOHODA

o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva

Členovia,

želajúc si zníženie deformácií a prekážok v medzinárodnom obchode a zohľadňujúc nevyhnutnosť podporovať efektívnu a primeranú ochranu práv duševného vlastníctva a zabezpečiť, aby sa opatrenia a postupy dodržiavania práv duševného vlastníctva samy osebe nestali prekážkami oprávneného obchodu,

uznávajúc na tento účel potrebu nových pravidiel a podmienok týkajúcich sa

- a) použiteľnosti základných zásad GATT 1994 a príslušných medzinárodných dohôd alebo dohovorov o duševnom vlastníctve,
- b) zabezpečenia primeraných noriem a zásad vzťahujúcich sa na dostupnosť, rozsah a použitie práv duševného vlastníctva súvisiacich s obchodom,
- c) zabezpečenia účinných a primeraných prostriedkov na uplatňovanie práv duševného vlastníctva súvisiacich s obchodom s prihliadnutím na rozdiely v národných právnych systémoch,
- d) zabezpečenia účinných a urýchlených postupov pre mnohostranné predchádzanie a urovnávanie sporov medzi vládami, a
- e) prechodných opatrení zameraných na plnú účasť na výsledkoch rokovaní,

uznávajúc potrebu mnohostranného rámca zásad, pravidiel a predpisov zaoberajúcich sa medzinárodným obchodom s falšovaným tovarom,

uznávajúc, že práva duševného vlastníctva sú súkromnými právami,

uznávajúc zásadné ciele verejnej politiky národných systémov na ochranu duševného vlastníctva vrátane rozvojových a technických cieľov,

uznávajúc tiež osobitné potreby najmenej rozvinutých členských krajín, pokiaľ ide o maximálnu pružnosť pri zavádzaní ich vnútorných právnych predpisov tak, aby sa im umožnilo vytvárať zdravú a životaschopnú technickú základňu,

zdôrazňujúc význam zmierňovania napätia dosiahnutím posilnenia záväzkov na vyriešenie sporov týkajúcich sa otázok obchodných aspektov duševného vlastníctva prostredníctvom mnohostranných postupov,

želajúc si vytvoriť vzájomne výhodný vzťah medzi Svetovou obchodnou organizáciou a Svetovou organizáciou pre duševné vlastníctvo [ďalej len „WIPO“*]), ako aj s ostatnými príslušnými medzinárodnými organizáciami,

dohodli sa takto:

ČASŤ I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA A ZÁKLADNÉ ZÁSADY

Článok 1

Povaha a rozsah záväzkov

1. Členovia uplatnia ustanovenia tejto dohody. Členovia môžu, ale nie sú viazaní uplatňovať vo svojom právnom systéme rozsiahlejšiu ochranu, než požaduje táto dohoda, za predpokladu, že takáto ochrana nie je v rozpore s ustanoveniami tejto dohody. Členovia podľa vlastného uváženia určia vhodný spôsob uplatnenia ustanovení tejto dohody v rámci svojho právneho systému a praxe.

2. Na účely tejto dohody sa výraz „duševné vlastníctvo“ vzťahuje na všetky kategórie duševného vlastníctva, ktoré podliehajú ustanoveniam sekcií 1 až 7 časti II.

3. Členovia poskytnú občanom ostatných členov zaobchádzanie ustanovené v tejto dohode.¹⁾ Pokiaľ ide o príslušné právo duševného vlastníctva, budú sa za občanov ostatných členov považovať tie fyzické osoby a právnické osoby, ktoré spĺňajú kritériá spôsobilosti na ochranu ustanovené v Parížskom dohovore (1967), Bernskom dohovore (1971), Rímskom dohovore a Zmluve o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom, akoby

*) World Intellectual Property Organization.

¹⁾ Ak sa v tejto dohode uvádza výraz „občania“, považujú sa za nich, v prípade samostatného colného územia člena WTO, tie fyzické osoby alebo právnické osoby, ktoré majú bydlisko alebo reálne priemyselné alebo obchodné sídlo na tomto colnom území.

všetci členovia WTO boli členmi týchto dohovorov.²⁾ Každý člen využívajúci možnosti ustanovené v článku 5 ods. 3 alebo v článku 6 ods. 2 Rímskeho dohovoru predloží v zmysle týchto ustanovení oznámenie Rade pre obchodné aspekty práv duševného vlastníctva [ďalej len „Rada pre TRIPS“].

Článok 2

Dohovory o duševnom vlastníctve

1. Pokiaľ ide o časti II, III a IV tejto dohody, členovia budú dodržiavať ustanovenia článkov 1 až 12 a článok 19 Parížskeho dohovoru (1967).

2. Žiadne ustanovenia častí I až IV tejto dohody sa nedotknú existujúcich povinností, ktoré môžu mať členovia navzájom v zmysle Parížskeho dohovoru, Bernského dohovoru, Rímskeho dohovoru a Zmluvy o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom.

Článok 3

Národné zaobchádzanie

1. Každý člen poskytne občanom ostatných členov rovnako výhodné zaobchádzanie, ako poskytuje svojim občanom, týkajúce sa ochrany³⁾ duševného vlastníctva, s výnimkami už poskytnutými v Parížskom dohovore (1967), Bernskom dohovore (1971), Rímskom dohovore alebo Zmluve o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom. Pokiaľ ide o výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov a rozhlasových a televíznych vysielateľov, táto povinnosť sa vzťahuje iba na práva stanovené v tejto dohode. Akýkoľvek člen využívajúci možnosti poskytnuté v článku 6 Bernského dohovoru (1971) alebo v článku 16 ods. 1 písm. b) Rímskeho dohovoru predloží oznámenie v zmysle týchto ustanovení Rade pre TRIPS.

2. Členovia môžu využiť výnimky povolené podľa odseku 1 vo vzťahu k súdnym a správny postupom vrátane výberu adresy pre doručovanie alebo menovania zástupcu v rámci právomoci člena tam, kde sú takéto výnimky nevyhnutné na zabezpečenie súladu s právnymi predpismi, ktoré nie sú nezlučiteľné s ustanoveniami tejto dohody, a kde sa takéto postupy neuplatňujú spôsobom, ktorý by vytváral skryté obmedzenie obchodu.

Článok 4

Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod

V súvislosti s ochranou duševného vlastníctva akákoľvek výhoda, prednosť, výsada alebo úľava, ktorá je priznaná členom občanom ľubovoľnej inej krajiny, sa okamžite a bezpodmienečne poskytne občanom všetkých ostatných členov. Z tejto povinnosti sú vyňaté akékoľvek výhody, prednosti, výsady alebo úľavy poskytnuté členom,

- a) vyplývajúce z medzinárodných dohôd o právnej pomoci alebo o výkone práva všeobecnej povahy a neobmedzujúce sa len na ochranu duševného vlastníctva,
- b) udelené v súlade s ustanoveniami Bernského dohovoru (1971) alebo Rímskeho dohovoru, ktoré oprávňujú, aby poskytnuté zaobchádzanie nebolo záležitosťou národného zaobchádzania, ale zaobchádzania poskytnutého v inej krajine,
- c) týkajúce sa práv výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov a rozhlasových a televíznych vysielateľov, ktoré nie sú poskytnuté v tejto dohode,
- d) vyplývajúce z medzinárodných dohôd vzťahujúcich sa na ochranu duševného vlastníctva, ktoré nadobudli platnosť pred nadobudnutím platnosti Dohody WTO, za predpokladu, že takéto dohody sú oznámené Rade pre TRIPS a nevytvárajú svojvoľnú alebo neoprávnenú diskrimináciu voči občanom ostatných členov.

Článok 5

Mnohostranné dohody o získaní alebo zachovaní ochrany

Povinnosti podľa článkov 3 a 4 sa neuplatňujú na postupy ustanovené v mnohostranných dohodách uzavretých pod záštitou WIPO vzťahujúcich sa na získanie alebo zachovanie práv duševného vlastníctva.

*) Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

²⁾ V tejto dohode sa „Parížskym dohovorem“ rozumie Parížsky dohovor o ochrane priemyselného vlastníctva; „Parížskym dohovorem (1967)“ sa rozumie Štokholmský akt vyplývajúci z tohto dohovoru zo 14. júla 1967. „Bernským dohovorem“ sa rozumie Bernský dohovor o ochrane literárnych a umeleckých diel; „Bernským dohovorem (1971)“ sa rozumie Parížsky akt vyplývajúci z tohto dohovoru z 24. júla 1971. „Rímskym dohovorem“ sa rozumie Medzinárodný dohovor o ochrane výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov a vysielacích organizácií prijatý v Ríme dňa 26. októbra 1961. „Zmluvou o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom“ sa rozumie Zmluva o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom prijatá vo Washingtone dňa 26. mája 1989. Dohodou WTO sa rozumie Dohoda o založení WTO.

³⁾ Na účely článkov 3 a 4 tejto dohody bude „ochrana“ zahŕňať skutočnosti vzťahujúce sa na dostupnosť, nadobúdanie, rozsah, udržiavanie a dodržiavanie práv duševného vlastníctva, ako aj skutočnosti, ktoré sa vzťahujú na využitie práv duševného vlastníctva výslovne uvedených v tejto dohode.

Článok 6

Vyčerpanie práva

Na účely urovnávania sporov podľa tejto dohody s výnimkou ustanovení článkov 3 a 4 nebude nič v tejto dohode použité na riešenie otázky vyčerpania práv duševného vlastníctva.

Článok 7

Ciele

Ochrana a dodržiavanie práv duševného vlastníctva by mali prispieť k podpore technických inovácií a k prevodu a rozširovaniu technológie, k vzájomným výhodám výrobcov a užívateľov technických znalostí spôsobom, ktorý prispeje k sociálnemu a ekonomickému blahobytu a k rovnováhe práv a záväzkov.

Článok 8

Zásady

1. Členovia môžu pri príprave alebo pri zmenách národných právnych predpisov prijímať opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na ochranu verejného zdravia a výživy obyvateľstva a na podporu verejných záujmov v oblastiach životného významu svojho sociálno-ekonomického a technického rozvoja, za predpokladu, že takéto opatrenia sú v súlade s ustanoveniami tejto dohody.

2. Primerané opatrenia za predpokladu, že sú v súlade s ustanoveniami tejto dohody, sa môžu prijať na predchádzanie zneužitia práv duševného vlastníctva zo strany majiteľov práv alebo na uchýľovanie sa k praktikám, ktoré nevhodne obmedzujú obchod alebo nepriaznivo ovplyvňujú medzinárodný prevod technológií.

ČASŤ II**NORMY TÝKAJÚCE SA DOSTUPNOSTI, ROZSAHU
A VYUŽITIA PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA****SEKCIA 1: AUTORSKÉ PRÁVA A PRÁVA PRÍBUZNÉ AUTORSKÉMU PRÁVU**

Článok 9

Vzťah k Bernskému dohovoru

1. Členovia budú dodržiavať ustanovenia článkov 1 až 21 Bernského dohovoru (1971) a jeho príloh. Členovia však nebudú mať práva alebo záväzky podľa tejto dohody, pokiaľ ide o práva udelené podľa článku 6 bis tohto dohovoru alebo o práva z tohto článku odvodené.

2. Ochrana autorských práv sa bude vzťahovať na vyjadrenie, a nie na myšlienky, postupy, metódy činnosti alebo matematické pojmy ako také.

Článok 10

Počítačové programy a súbor dát

1. Počítačové programy, či už v zdrojovom alebo v strojovom kóde, budú chránené ako literárne diela podľa Bernského dohovoru (1971).

2. Súbor dát alebo iného materiálu, či už schopné spracovania počítačom alebo v inej forme, ktoré z dôvodu výberu alebo usporiadania svojho obsahu predstavujú duševné výtvy, budú chránené ako také. Táto ochrana, ktorá sa nevzťahuje na dáta alebo materiál, sa nebude týkať žiadneho autorského práva uplatneného na dáta alebo materiál.

Článok 11

Nájomné práva

Členovia poskytnú, aspoň pokiaľ ide o počítačové programy a kinematografické diela, autorom a ich zákonným nástupcom právo povoliť alebo zakázať obchodné prenajímanie originálov alebo kópií svojich diel chránených autorským právom. Člen nemá tento záväzok vo vzťahu ku kinematografickým dielam za predpokladu, že takéto prenajímanie nevedlo k rozsiahlemu vytváraniu kópií týchto diel, čo zásadným spôsobom poškodzuje výhradné právo udeľovať súhlas na rozmnoženie diela poskytnuté u tohto člena autorom a ich zákonným nástupcom. Pokiaľ ide o počítačové programy, táto povinnosť sa nevzťahuje na prenájmy, pri ktorých sám program nie je podstatným predmetom prenájmu.

Článok 12

Ochranná doba

Ak je ochranná doba diela iného, ako je fotografické dielo alebo dielo z oblasti úžitkového umenia, počítaná na inom základe, ako je život fyzickej osoby, nebude táto doba kratšia ako 50 rokov od konca kalendárneho roku oprávneného zverejnenia, a ak chýba takéto oprávnené zverejnenie v priebehu 50 rokov od vytvorenia diela, nebude táto doba kratšia ako 50 rokov od konca kalendárneho roku vytvorenia diela.

Článok 13

Obmedzenia a výnimky

Členovia obmedzia obmedzenia a výnimky z výlučných práv na tie špeciálne prípady, ktoré nie sú v rozpore s bežným využívaním diela a neopodstatnene nepoškodzujú oprávnené záujmy majiteľa práva.

Článok 14

Ochrana výkonných umelcov, výrobcov zvukových záznamov
a rozhlasových a televíznych vysielateľov

1. Výkonní umelci budú mať, pokiaľ ide o záznam z ich vystúpenia na zvukovej nahrávke, možnosť zabrániť konaniam, ak k nim došlo bez ich súhlasu, ako je záznam ich ešte nezaznamenaných vystúpení a rozmnožovanie týchto záznamov. Výkonní umelci budú mať taktiež možnosť zabrániť konaniam, ak k nim došlo bez ich súhlasu, ako je vysielanie prostredníctvom bezdrôtového šírenia a verejný prenos ich živých vystúpení.

2. Výrobcom zvukových záznamov bude poskytnuté právo povoliť alebo zakázať priame alebo nepriame rozmnožovanie ich zvukových záznamov.

3. Rozhlasoví a televízni vysielatelia budú mať právo zakázať ďalšie konania, ku ktorým došlo bez ich súhlasu, ako je záznam, rozmnožovanie záznamov a opakované vysielanie bezdrôtovým spôsobom, ako aj verejný prenos televíznych programov. Ak členovia neposkytnú rozhlasovým a televíznym vysielateľom takéto práva, zabezpečia vlastníkom autorských práv v oblasti vysielania možnosť zabrániť už uvedeným konaniam v súlade s ustanoveniami Bernského dohovoru (1971).

4. Ustanovenia článku 11 týkajúce sa počítačových programov sa budú vzťahovať *mutatis mutandis* na výrobcov zvukových nahrávok a iných nositeľov práv na zvukové nahrávky ustanovených podľa právneho poriadku člena. Ak bude 15. apríla 1994 u člena platný systém spravodlivého odmeňovania nositeľov práv týkajúci sa prenajímania zvukových nahrávok, môže člen tento systém zachovať za predpokladu, že obchodné prenajímanie zvukových nahrávok nespôsobuje výrazné poškodenie výlučných práv nositeľov práv udeliť súhlas na rozmnoženie diela.

5. Ochranná doba bude podľa tejto dohody pre výkonných umelcov a výrobcov zvukových nahrávok trvať najmenej 50 rokov od konca kalendárneho roku, v ktorom bol vyrobený záznam alebo sa vystúpenie uskutočnilo. Ochranná doba ustanovená v súlade s odsekom 3 bude trvať aspoň 20 rokov od konca kalendárneho roku, v ktorom sa vysielanie uskutočnilo.

6. Ktorýkoľvek člen môže vo vzťahu k právam udeleným podľa odsekov 1, 2 a 3 stanoviť podmienky, obmedzenia, výnimky a výhrady v rozsahu, ktorý pripúšťa Rímsky dohovor. Na práva výkonných umelcov a výrobcov zvukových nahrávok v oblasti zvukových nahrávok sa však budú vzťahovať *mutatis mutandis* aj ustanovenia článku 18 Bernského dohovoru (1971).

SEKCIA 2: OCHRANNÉ ZNÁMKY

Článok 15

Predmet ochrany

1. Akékoľvek označenie alebo akákoľvek kombinácia označení, ktorá je spôsobilá rozlíšiť tovary alebo služby jedného podniku od tovarov alebo služieb iných podnikov, bude schopná tvoriť ochrannú známku. Takéto označenia, predovšetkým slová zahŕňajúce osobné mená, písmená, číselky, obrazové prvky a kombinácie farieb, ako aj akákoľvek kombinácia takýchto označení, budú spôsobilé na registráciu ako ochranné známky. Tam, kde v zásade nemožno pomocou znakov rozlíšiť jednotlivé tovary alebo služby, členovia môžu podmieniť registračnú spôsobilosť rozlišovacou schopnosťou získanou použitím. Členovia môžu požadovať ako podmienku registrácie vizuálnu rozoznatelnosť znakov.

2. Odsek 1 sa nebude rozumieť tak, aby zabraňoval členovi odmietnutie registrácie ochrannej známky na základe iných dôvodov za predpokladu, že sa neodchyľujú od ustanovení Parížskeho dohovoru (1967).

3. Členovia môžu podmieniť registračnú spôsobilosť použitím. Skutočné používanie ochrannej známky však nebude podmienkou na predloženie prihlášky na registráciu. Prihláška sa nezamietne len z toho dôvodu, že sa zamýšľané použitie neuskutočnilo pred uplynutím obdobia troch rokov od dňa podania prihlášky.

4. Povaha tovarov a služieb, na ktoré sa má ochranná známka vzťahovať, nebude v žiadnom prípade predstavovať prekážku registrácie tejto ochrannej známky.

5. Členovia zverejnia každú ochrannú známku buď pred jej registráciou, alebo okamžite po jej zaregistrovaní a poskytnú primeranú možnosť na podanie žiadosti na výmaz registrácie. Okrem toho môžu členovia poskytnúť možnosť na uplatnenie námietok proti zápisu ochrannej známky.

Článok 16

Udelené práva

1. Majiteľ zaregistrovanej ochrannej známky bude mať výlučné právo zabrániť všetkým tretím stranám, ktoré nemajú súhlas majiteľa, používať pri obchodnej činnosti rovnaké alebo podobné označenie pre tovary alebo služby, ktoré sú rovnaké alebo podobné tým, pre ktoré je ochranná známka registrovaná, a kde by takéto používanie malo za následok pravdepodobnosť zámieny. V prípade používania rovnakého označenia pre rovnaké tovary alebo služby sa bude pravdepodobnosť zámieny predpokladať. Už uvedené práva nebudú obmedzovať žiadne predchádzajúce práva, ani nebudú mať vplyv na možnosť členov, aby poskytovali práva na základe používania.

2. Článok 6 bis Parížskeho dohovoru (1967) sa použije *mutatis mutandis* na služby. Pri určovaní, či je ochranná známka všeobecne známa, bude člen zohľadňovať, či je ochranná známka známa v príslušnom okruhu verejnosti vrátane znalostí príslušného člena, ktoré získal ako dôsledok propagácie tejto ochrannej známky.

3. Článok 6 bis Parížskeho dohovoru (1967) sa použije *mutatis mutandis* na tovary alebo služby, ktoré nie sú podobné tým, pre ktoré sa ochranná známka zaregistrovala, za predpokladu, že používanie tejto ochrannej známky vo vzťahu k týmto tovarom alebo k službám by ukazovalo na vzťah medzi týmito tovarmi alebo službami a majiteľom zaregistrovanej ochrannej známky, a za predpokladu, že záujmy majiteľa zaregistrovanej ochrannej známky by mohli byť týmto používaním poškodené.

Článok 17

Výnimky

Členovia môžu poskytovať obmedzené výnimky z práv udelených ochrannou známkou, ako je správne použitie opisných výrazov, za predpokladu, že takéto výnimky budú zohľadňovať oprávnené záujmy majiteľa ochrannej známky a tretích strán.

Článok 18

Doba ochrany

Počiatočná registrácia a každé obnovenie registrácie ochrannej známky bude platiť najmenej sedem rokov. Registrácia ochrannej známky bude obnoviteľná neobmedzene.

Článok 19

Požiadavka používania

1. Ak sa vyžaduje používanie na zachovanie registrácie, môže byť ochranná známka vymazaná len pre nepoužívanie počas neprerušeneho obdobia v trvaní aspoň troch rokov, ak majiteľ ochrannej známky nepreukáže uvedené oprávnené dôvody opierajúce sa o existenciu prekážok takéhoto používania. Okolnosti vznikajúce nezávisle od vôle majiteľa ochrannej známky, ktoré tvoria prekážku používania ochrannej známky, ako je napríklad dovozný obmedzenie alebo iné vládne požiadavky na tovary alebo služby chránené ochrannou známkou, sa budú uznávať ako oprávnené dôvody jej nepoužívania.

2. Ak sa tak deje so súhlasom majiteľa ochrannej známky, bude sa používanie inou osobou uznávať ako používanie ochrannej známky na účel zachovania registrácie.

Článok 20

Iné požiadavky

Používanie ochrannej známky pri obchodnej činnosti nebude neodôvodnene zaťažované osobitnými požiadavkami, ako je používanie s inou ochrannou známkou, používanie osobitným spôsobom alebo používanie spôsobom, ktorý by poškodil jej schopnosť rozlíšiť tovary alebo služby jedného podniku od tovaru a služieb iných podnikov. Tým sa nevylučuje požiadavka stanovujúca používanie ochrannej známky, ktorá identifikuje podnik vyrábajúci tovary alebo poskytujúci služby súčasne, ale bez vzájomnej väzby s ochrannou známkou rozlišujúcou príslušné špecifické tovary alebo služby tohto podniku.

Článok 21

Licencie a prevod

Členovia môžu stanoviť podmienky poskytovania licencií a prevodu ochranných známk pod podmienkou, že nútené licencie na ochranné známky nebudú povolené a že majiteľ zaregistrovanej ochrannej známky bude mať právo prevodu ochrannej známky, pričom by sa nemusel nevyhnutne previesť predmet činnosti, ku ktorému ochranná známka prináleží.

SEKCIA 3: ZEMEPISNÉ OZNAČENIA

Článok 22

Ochrana zemepisného označenia

1. Zemepisnými označeniami sa na účely tejto dohody rozumejú označenia, ktoré označujú tovar ako pochádzajúci z územia člena alebo z oblasti, alebo z lokality na tomto území, ak danú kvalitu, povest' a iné charakteristické znaky tovaru možno v podstate pripísať jeho zemepisnému pôvodu.

2. Pokiaľ ide o zemepisné označenie, členovia zabezpečia zainteresovaným stranám právne prostriedky na zabránenie

- a) použitia akéhokoľvek spôsobu označovania alebo prezentácie tovaru, ktorý uvádza alebo naznačuje, že príslušný tovar pochádza z inej zemepisnej oblasti, ako je skutočné miesto jeho pôvodu, spôsobom, ktorý uvádza verejnosť do omylu, pokiaľ ide o zemepisný pôvod tovaru,
- b) akéhokoľvek používania, ktoré predstavuje akt nekalej súťaže v zmysle článku 10 bis Parížskeho dohovoru (1967).

3. Člen z úradnej moci, ak to jeho právny poriadok povoľuje, alebo na požiadanie zainteresovanej strany odmietne registráciu alebo vymaže ochrannú známku, ktorá pozostáva zo zemepisného označenia vzťahujúceho sa na tovary nepochádzajúce z uvedeného územia, ak používanie označenia v ochrannej známke pre takéto tovary u príslušného člena je takej povahy, že by uvádzalo verejnosť do omylu v súvislosti so skutočným miestom pôvodu.

4. Ochrana podľa odsekov 1, 2 a 3 sa bude vzťahovať na zemepisné označenie, ktoré aj keď je doslova pravdivé z hľadiska územia, oblasti alebo lokality, z ktorej tovary pochádzajú, nepravdivo vzbudzuje vo verejnosti predstavu, že tovary pochádzajú z iného územia.

Článok 23

Dodatočná ochrana zemepisného označenia vín a liehovín

1. Každý člen zabezpečí zainteresovaným stranám právne prostriedky na zabránenie používania zemepisného označenia označujúceho pôvod vína pre vína, ktoré nepochádzajú z miesta uvedeného v príslušnom zemepisnom označení, alebo označujúceho liehoviny pre liehoviny, ktoré nepochádzajú z miesta uvedeného v príslušnom zemepisnom označení, aj v prípadoch, keď sa skutočný pôvod výrobkov uvádza, alebo sa použije zemepisné označenie v preklade, alebo je sprevádzané výrazmi, ako sú „druh“, „typ“, „štýl“, „kópia“ alebo podobne.⁴⁾

2. Registrácia ochrannej známky pre vína, ktorá pozostáva zo zemepisného označenia identifikujúceho vína, alebo pre liehoviny, ktorá pozostáva zo zemepisného označenia identifikujúceho liehoviny, bude odmietnutá alebo ochranná známka vymazaná, a to z úradnej moci, ak to právne predpisy člena pripúšťajú, alebo na požiadanie zainteresovanej strany vo vzťahu k takým vínam alebo k liehovinám, ktoré nemajú tento pôvod.

3. V prípade rovnako znejúcich zemepisných označení vín bude ochrana poskytnutá každému označeniu s výnimkou ustanovení článku 22 ods. 4. Každý člen ustanoví praktické podmienky, na ktorých základe budú príslušné rovnako znejúce označenia navzájom odlišené od iných, a zohľadní potrebu, aby bolo zabezpečené spravodlivé zaobchádzanie so zainteresovanými výrobcami a aby spotrebitelia neboli uvedení do omylu.

4. V záujme uľahčenia ochrany zemepisných označení vín Rada pre TRIPS uskutoční rokovania týkajúce sa vytvorenia mnohostranného systému oznamovania a registrácie zemepisných označení vín spôsobilých chrániť tých členov, ktorí sa podieľajú na systéme.

Článok 24

Medzinárodné rokovania, výnimky

1. Členovia súhlasia, že začnú rokovania zamerané na zvýšenie ochrany jednotlivých zemepisných označení podľa článku 23. Ustanovenia odsekov 4 až 8 člen nepoužije, aby odmietol viesť rokovanie alebo uzatvárať dvojstranné alebo mnohostranné dohody. V súvislosti s týmito rokovaniami budú členovia ochotní posúdiť ďalšie

⁴⁾ Bez ohľadu na prvú vetu článku 42 môžu členovia v súlade s týmito povinnosťami uplatniť namiesto toho kroky na ich dodržiavanie prostredníctvom správnych opatrení.

uplatňovanie týchto ustanovení na jednotlivé zemepisné označenia, ktorých použitie bolo predmetom týchto rokovanií.

2. Rada pre TRIPS preskúma uplatňovanie ustanovení tejto sekcie; prvé také preskúmanie sa uskutoční do dvoch rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO. Akákoľvek záležitosť ovplyvňujúca dodržiavanie povinností podľa týchto ustanovení môže byť prednesená rade, ktorá na požiadanie člena bude konzultovať s ktorýmkoľvek členom alebo s členmi v súvislosti s takou záležitosťou, pri ktorej nebolo možné nájsť uspokojivé riešenie prostredníctvom dvojstranných alebo mnohostranných konzultácií medzi príslušnými členmi. Rada podnikne také opatrenia, ktoré môžu byť dohodnuté na uľahčenie pôsobenia a podpory cieľov tejto sekcie.

3. Pri zavádzaní tejto sekcie člen neznižuje ochranu zemepisných označení, ktoré existovali u tohto člena bezprostredne pred dátumom nadobudnutia platnosti Dohody WTO.

4. Žiadne ustanovenie tejto sekcie nebude vyžadovať od člena, aby zabránil pokračujúcemu a podobnému používaniu určitého zemepisného označenia iného člena označujúceho vína alebo liehoviny v súvislosti s tovarmi alebo so službami dodávanými ktorýmkoľvek jeho občanom alebo osobou, ktorá má ňo sídlo a ktorá používa toto zemepisné označenie nepretržite v súvislosti s rovnakými alebo príbuznými tovarmi alebo službami na území tohto člena buď a) aspoň počas 10 rokov pred 15. aprílom 1994, alebo b) v dobrej viere pred týmto dátumom.

5. Ak bola ochranná známka prihlásená alebo zaregistrovaná v dobrej viere alebo ak boli práva na ochrannú známku získané prostredníctvom užívania v dobrej viere buď

- (a) pred dátumom uplatňovania týchto ustanovení u tohto člena, ako je to ustanovené v časti VI, alebo
- (b) predtým, ako je zemepisné označenie chránené vo svojej krajine pôvodu,

opatrenia prijaté na uplatňovanie tejto sekcie nebudú na úkor registračnej spôsobilosti alebo platnosti registrácie ochrannej známky, alebo práva používať ochrannú známku na základe toho, že táto ochranná známka je zhodná so zemepisným označením alebo mu je podobná.

6. Žiadne ustanovenie tejto sekcie nebude vyžadovať, aby člen uplatňoval jej ustanovenia na zemepisné označenie ľubovoľného iného člena pri tovaroch alebo službách, pre ktoré je príslušné označenie zhodné so zaužívaným výrazom v bežnej reči ako bežným názvom pre tieto tovary alebo služby na území tohto člena. Žiadne ustanovenie tejto sekcie nebude vyžadovať, aby člen uplatňoval jej ustanovenia na zemepisné označenie ľubovoľného iného člena týkajúceho sa výrobkov z vinnej révy, pre ktoré je príslušné zemepisné označenie zhodné so zaužívaným názvom odrody hrozna, ktorá rastie na území tohto člena k dátumu nadobudnutia platnosti Dohody WTO.

7. Člen môže stanoviť, že akákoľvek žiadosť uskutočnená na základe tejto sekcie v súvislosti s používaním alebo registráciou ochrannej známky musí byť predložená do piatich rokov po tom, ako sa zneužívanie chráneného označenia stalo všeobecne známym u tohto člena, alebo po dátume registrácie ochrannej známky u tohto člena za predpokladu, že ochranná známka bola k tomuto dátumu zverejnená, ak je tento dátum skorší ako dátum, ktorým sa zneužívanie u tohto člena stalo všeobecne známym za predpokladu, že zemepisné označenie sa nepoužije alebo neregistruje so zlým úmyslom.

8. Ustanovenia tejto sekcie nebudú nijakým spôsobom na úkor práva akejkoľvek osoby používať počas obchodnej činnosti svoje meno alebo meno svojho predchodcu v podnikaní okrem prípadov, keď sa také meno použije spôsobom, ktorý uvádza verejnosť do omylu.

9. Podľa tejto dohody nevznikne povinnosť chrániť zemepisné označenia, ktoré nie sú alebo prestali byť chránené vo svojich krajinách pôvodu alebo ktoré sa prestali v tejto krajine používať.

SEKCIA 4: PRIEMYSELNÉ VZORY

Článok 25

Požiadavky na ochranu

1. Členovia poskytnú ochranu nezávisle vytvoreným priemyselným vzorom, ktoré sú nové alebo pôvodné. Členovia môžu stanoviť, že vzory nie sú nové alebo pôvodné, ak sa podstatne neodlišujú od známych vzorov alebo kombinácií znakov známych vzorov. Členovia môžu stanoviť, že takáto ochrana sa nebude vzťahovať na vzory určované na základe technických alebo funkčných hľadísk.

2. Každý člen zabezpečí, aby požiadavky na zabezpečenie ochrany textilných vzorov, najmä pokiaľ ide o náklady, skúšky alebo zverejnenia, nezhoršili neprímerane možnosť požadovať a získať takúto ochranu. Členovia môžu splniť túto povinnosť prostredníctvom právnej úpravy priemyselných vzorov alebo autorských práv.

Článok 26

Ochrana

1. Majiteľ chráneného priemyselného vzoru bude mať právo zabrániť tretím stranám, ktoré nemajú jeho súhlas,

vyrábať, predávať alebo dovážať výrobky, ktoré zahŕňajú alebo obsahujú vzor, ktorý je kópiou alebo v podstate kópiou chráneného vzoru, ak sa také činnosti uskutočňujú na obchodné účely.

2. Členovia môžu poskytovať obmedzené výnimky týkajúce sa ochrany priemyselných vzorov za predpokladu, že takéto výnimky nebudú neprimerane v rozpore s bežným využívaním chránených priemyselných vzorov a nebudú neprimerane na úkor oprávnených záujmov majiteľa chráneného vzoru, zohľadňujúc oprávnené záujmy tretích strán.

3. Doba platnosti možnej ochrany bude najmenej 10 rokov.

SEKCIA 5: PATENTY

Článok 27

Patentovateľný predmet

1. S výnimkou ustanovení odsekov 2 a 3 sa môžu udeliť patenty na akékoľvek vynálezy bez ohľadu na to, či ide o výrobky alebo výrobné postupy vo všetkých oblastiach techniky, za predpokladu, že sú nové, obsahujú tvorivú činnosť a sú priemyselne využiteľné.⁵⁾ S výnimkou článku 65 ods. 4, článku 70 ods. 8 a odseku 3 tohto článku budú patenty dostupné a patentové práva uplatniteľné bez diskriminácie, pokiaľ ide o miesto vynálezu, technickú oblasť alebo o skutočnosť, či ide o výrobky dovážané alebo vyrábané na mieste.

2. Členovia môžu vylúčiť z patentovateľnosti vynálezy, ktorých obchodnému využitiu na ich území treba zabrániť s cieľom ochrániť verejný poriadok alebo morálku vrátane ochrany života, zdravia ľudí, zvierat alebo rastlín, alebo s cieľom vážne poškodiť životné prostredie za predpokladu, že takéto vylúčenie sa neuskutočňuje iba preto, že využitie je zakázané podľa zákona.

3. Členovia môžu z patentovateľnosti vylúčiť aj

- a) diagnostické, terapeutické a chirurgické metódy liečby ľudí alebo zvierat,
- b) rastliny a zvieratá iné ako mikroorganizmy a v podstate biologické postupy na pestovanie rastlín alebo zvierat iné ako nebiologické a mikrobiologické postupy. Členovia však poskytnú ochranu odrodám rastlín buď patentmi, alebo účinným systémom *sui generis*, alebo ich kombináciou. Ustanovenia tohto odseku sa opätovne preskúmajú po štyroch rokoch po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.

Článok 28

Udelené práva

1. Patent bude poskytovať jeho majiteľovi tieto výlučné práva:

- a) v prípade, ak je predmetom patentu výrobok, zabrániť tretím stranám, ktoré nemajú jeho súhlas v týchto činnostiach, vyrábať, používať, ponúkať na predaj, predávať alebo dovážať⁶⁾ na tieto účely tento výrobok,
- b) v prípade, ak je predmetom patentu výrobný postup, zabrániť tretím stranám, ktoré nemajú jeho súhlas používať výrobný postup, používať, ponúkať na predaj, predávať alebo dovážať na tieto účely prinajmenšom výrobok priamo získaný týmto výrobným postupom.

2. Majitelia patentov budú mať tiež právo previesť alebo postúpiť patent sukcesiou a uzatvárať licenčné zmluvy.

Článok 29

Podmienky pre prihlasovateľov patentu

1. Členovia budú požadovať, aby prihlasovateľ patentu objasnil vynález dostatočne jasným a úplným spôsobom, aby odborník mohol realizovať tento vynález, a môžu požadovať, aby prihlasovateľ uviedol najlepší spôsob realizácie vynálezu tak, ako je vynálezcom známy ku dňu podania prihlášky, alebo v prípade, keď sa uplatňuje priorita, ku dňu priority prihlášky.

2. Členovia môžu požadovať od prihlasovateľa patentu poskytnutie informácií o príslušných zahraničných prihláškach, ktoré predložil, a o patentoch, ktoré boli v zahraničí udelené.

Článok 30

Výnimky z udelených práv

Členovia môžu poskytnúť obmedzené výnimky z výlučných práv udelených patentom za predpokladu, že takéto výnimky nebudú neprimerane v rozpore s bežným využívaním patentu a že nebudú neprimerane na úkor oprávnených záujmov majiteľa patentu s tým, že budú zohľadňovať oprávnené záujmy tretích strán.

⁵⁾ Na účely tohto článku môže člen považovať výrazy „tvorivá činnosť“ a „priemyselne využiteľné“ za synonymá výrazov „nezreteľný“ a „užitočný“.

⁶⁾ Toto právo, ako aj všetky ostatné práva udelené na základe tejto dohody, vzťahujúce sa na použitie, predaj, dovoz a inú distribúciu tovaru, podliehajú ustanoveniam článku 6.

Článok 31

Iné použitie bez súhlasu nositeľa práva

Ak právny poriadok člena povoľuje iné použitie⁷⁾ predmetu patentu bez súhlasu nositeľa práva vrátane použitia vládou alebo tretími stranami na základe súhlasu vlády, budú rešpektované tieto ustanovenia:

- a) súhlas k takémuto použitiu sa udeľuje na základe okolností jednotlivého prípadu,
- b) takéto použitie sa môže povoliť, iba ak sa pred takýmto použitím navrhovaný užívateľ usiloval získať súhlas od majiteľa práva za primeraných obchodných podmienok a termínov a ak sa toto úsilie skončilo v primeranom čase bez úspechu. Člen sa môže zrieknuť takejto požiadavky v prípade výnimočného stavu alebo za iných mimoriadne naliehavých okolností, alebo v prípadoch verejného neobchodného použitia. V situáciách výnimočného stavu alebo za iných mimoriadne naliehavých okolností však bude majiteľ práva upovedomený, len čo sa to bude dať rozumne uskutočniť. Ak v prípade verejného neobchodného použitia vláda alebo zmluvná strana bez uskutočnenia patentového prieskumu vedie alebo majú preukazateľné dôvody vedieť, že platný patent je alebo bude použitý vládou alebo pre vládu, držiteľ patentu bude informovaný okamžite,
- c) rozsah a trvanie takéhoto použitia budú obmedzené na účel, na ktorý bol vydaný súhlas, a v prípade polovodičovej technológie bude udelený len na verejné neobchodné použitie alebo na zabránenie praktikám, o ktorých sa v súdnom alebo v správnom konaní rozhodlo, že sú protikonkurenčné,
- d) takéto použitie bude nevýlučné,
- e) takéto použitie bude neprevoditeľné okrem tej časti podniku alebo klientely, ktorá disponuje takýmto použitím,
- f) na akékoľvek takéto použitie bude daný súhlas hlavne na zásobovanie domáceho trhu člena, ktorý na takéto použitie dá súhlas,
- g) súhlas s takýmto použitím sa bude dať vypovedať s výnimkou primeranej ochrany oprávnených záujmov osôb, ktoré súhlas získali, a pokiaľ okolnosti, ktoré k tomu viedli, prestali existovať a zrejme sa nebudú opakovať. Príslušný orgán bude mať na základe odôvodnenej žiadosti právo preskúmať pretrvávajúce týchto okolností,
- h) majiteľovi práva bude vyplatená primeraná náhrada podľa okolností každého prípadu, berúc do úvahy ekonomickú hodnotu súhlasu,
  - i) právoplatnosť akéhokoľvek rozhodnutia týkajúceho sa súhlasu s takýmto použitím bude podliehať súdnemu preskúmaniu alebo inému nezávislému preskúmaniu odlišným vyšším orgánom tohto člena,
  - j) akékoľvek rozhodnutie týkajúce sa náhrady poskytnutej v prípade takéhoto použitia bude podliehať súdnemu preskúmaniu alebo inému nezávislému preskúmaniu odlišným vyšším orgánom príslušného člena,
- k) členovia nemajú povinnosť uplatňovať podmienky ustanovené v písmenách b) a f), ak je takéto použitie povolené na účel nápravy konania, o ktorom sa v súdnom alebo v správnom konaní rozhodlo, že je protikonkurenčné. V týchto prípadoch sa pri určení výšky náhrady môže zohľadniť nutnosť napraviť protikonkurenčné konanie. Príslušné orgány budú mať právo odmietnuť vypovedanie súhlasu, ak sa okolnosti, ktoré k takémuto súhlasu viedli, môžu opakovať,
- l) ak bude daný súhlas s takýmto použitím s cieľom umožniť použitie patentu („druhý patent“), ktorý nemôže byť použitý bez porušenia iného patentu („prvý patent“), budú platiť tieto ďalšie podmienky:
  - i) vynález, na ktorý sa uplatňuje nárok v druhom patente, predstavuje dôležitý technický pokrok značného ekonomického významu vo vzťahu k vynálezu, na ktorý sa uplatňuje nárok v prvom patente,
  - ii) majiteľ prvého patentu bude oprávnený na vzájomnú krížovú licenciu za primeraných podmienok na využitie vynálezu, na ktorý sa uplatňuje nárok v druhom patente, a
  - iii) súhlas na použitie prvého patentu nebude prevoditeľný okrem prípadu s prevodom druhého patentu.

Článok 32

Zrušenie/Odňatie

Akékoľvek rozhodnutia o zrušení alebo o odňatí patentu bude môcť preskúmať súd.

Článok 33

Ochranná doba

Platná ochranná doba sa neskončí pred uplynutím obdobia dvadsiatich rokov počítaných odo dňa podania prihlášky.⁸⁾

Článok 34

Patenty na výrobný postup: dôkazné bremeno

1. Na účel občianskoprávných konaní v súvislosti s porušovaním práv majiteľa uvedených v článku 28 ods. 1

⁷⁾ „Iné použitie“ sa vzťahuje na iné použitie, ako je povolené v článku 30.

⁸⁾ Rozumie sa, že tí členovia, ktorí nedisponujú systémom pôvodného udelenia, môžu povoliť, aby sa ochranná doba počítala od dátumu podania prihlášky v systéme pôvodného udelenia.

písm. b), ak je predmetom patentu postup na získanie výrobku, budú mať súdne orgány právomoc nariadiť žalovanému, aby dokázal, že postup na získanie zhodného výrobku sa líši od patentovaného postupu. Z tohto dôvodu členovia stanovia, že v prípade aspoň jednej z nasledujúcich okolností sa bude akýkoľvek zhodný výrobok, ktorý je vyrábaný bez súhlasu majiteľa patentu, považovať, ak neexistuje dôkaz o opaku, za výrobok získaný patentovaným postupom,

- a) ak výrobok získaný patentovaným postupom je nový,
- b) ak je podstatná pravdepodobnosť, že zhodný výrobok bol vyrobený týmto postupom a majiteľ patentu nebol schopný primeraným úsilím určiť skutočne použitý výrobný postup.

2. Akýkoľvek člen bude môcť stanoviť, aby dôkazné bremeno uvedené v odseku 1 spočívalo na údajnom porušovateľovi, iba ak bude splnená podmienka uvedená v písmene a) alebo ak bude splnená podmienka uvedená v písmene b).

3. Pri predložení dôkazu o opaku budú zohľadnené oprávnené záujmy žalovaného na ochranu jeho výrobných a obchodných tajomstiev.

SEKCIA 6: TOPOGRAFIA (LAYOUT-DESIGNS) INTEGROVANÝCH OBVODOV

Článok 35

Vzťah k Zmluve IPIC

Členovia súhlasia, že poskytnú ochranu topografií integrovaných obvodov (ďalej len „topografia“) v súlade s článkami 2 až 7 [okrem článku 6 ods. 3, článku 12 a článku 16 ods. 3 Zmluvy o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom (IPIC)] a navyše budú dodržiavať ďalej uvedené ustanovenia.

Článok 36

Rozsah ochrany

S výnimkou ustanovení článku 37 ods. 1 budú členovia považovať za nezákonné nasledujúce činnosti, ak sú vykonávané bez povolenia nositeľa práva:⁹⁾ dovoz, predaj alebo iná distribúcia na obchodné účely chránenej topografie, integrovaného obvodu, v ktorom je chránená topografia zahrnutá, alebo výrobku obsahujúceho integrovaný obvod iba dovtedy, kým aj naďalej obsahuje nezákonne reprodukovanie topografie.

Článok 37

Postup nevyžadujúci súhlas nositeľa práva

1. Napriek ustanoveniam článku 36 žiaden člen nebude považovať za nezákonné uskutočňovanie akejkoľvek činnosti uvedenej v tomto článku vo vzťahu k integrovanému obvodu obsahujúcemu nezákonne reprodukovaniu topografiu alebo k ľubovoľnému predmetu, ktorý obsahuje takýto integrovaný obvod, ak osoba vykonávajúca alebo prikazujúca takéto činnosti nevedela a nemala dostatočný dôvod vedieť pri získavaní integrovaného obvodu alebo predmetu obsahujúceho takýto integrovaný obvod, že obsahuje nezákonne reprodukovaniu topografiu. Členovia stanovia, že po období, keď táto osoba získala dostatočné oznámenie, že topografia bola nezákonne reprodukovaná, môže táto osoba uskutočniť akékoľvek činnosti týkajúce sa zásob, ktoré sú k dispozícii, alebo zásob objednaných pred týmto obdobím, ale bude povinná zaplatiť nositeľovi práva sumu zodpovedajúcu primeranému licenčnému poplatku, ktorý by sa inak platil pri slobodne dohodnutej licenci na takúto topografiu.

2. Podmienky ustanovené v článku 31 písm. a) až k) sa budú uplatňovať mutatis mutandis v prípade akéhokoľvek nedobrovoľného udelenia licencie na topografiu alebo jej použitia vládou alebo pre vládu bez súhlasu nositeľa práva.

Článok 38

Ochranná doba

1. U členov vyžadujúcich registráciu ako podmienku ochrany sa neskončí ochranná doba topografie pred uplynutím 10 rokov odo dňa podania žiadosti o registráciu alebo od prvého obchodného využitia uskutočneného kdekoľvek na svete.

2. U členov nevyžadujúcich registráciu ako podmienku ochrany budú topografie chránené počas obdobia minimálne 10 rokov odo dňa prvého obchodného využitia uskutočneného kdekoľvek na svete.

3. Napriek odsekom 1 a 2 môže člen stanoviť, že ochrana zanikne 15 rokov po vytvorení topografie.

⁹⁾ Výraz „majiteľ práva“ sa v tejto sekcii chápe v rovnakom význame ako výraz „nositeľ práva“ v Zmluve o duševnom vlastníctve vo vzťahu k integrovaným obvodom.

SEKCIA 7: OCHRANA NEZVEREJNENÝCH INFORMÁCIÍ

Článok 39

1. Pri zabezpečovaní efektívnej ochrany proti nekalej súťaži ustanovenej v článku 10 bis Parížskeho dohovoru (1967) členovia budú ochraňovať nezverejnené informácie v súlade s odsekom 2 a údaje predložené vládam alebo vládnym inštitúciám v súlade s odsekom 3.

2. Fyzické osoby a právnické osoby budú mať možnosť zabrániť, aby informácie, ktoré majú právoplatne vo svojej držbe, boli zverejnené, získané alebo použité inými osobami bez ich súhlasu spôsobom, ktorý je v rozpore s čestnou obchodnou praxou,¹⁰⁾ ak takéto informácie

- a) sú tajné v tom zmysle, že nie sú ako celok alebo presná zostava a súhrn jej častí všeobecne známe alebo bežne prístupné osobám v kruhoch, ktoré sa bežne zaoberajú príslušným druhom informácií,
- b) majú obchodnú hodnotu z dôvodu svojho utajenia a
- c) osoby, ktoré ich majú právoplatne vo svojej držbe, uskutočnili za daných okolností primerané kroky, aby ich udržali v tajnosti.

3. Členovia, ktorí budú požadovať ako podmienku na vydanie povolenia na obchodovanie s farmaceutickými alebo poľnohospodárskymi chemickými výrobkami, ktoré využívajú nové chemické látky, predloženie nezverejnených výsledkov skúšok alebo iných údajov, ktorých vznik vyžaduje výrazné úsilie, budú chrániť takéto údaje pred nekalým obchodným použitím. Navyše členovia budú chrániť takéto údaje pred zverejnením s výnimkou prípadov, ak je nevyhnutné chrániť verejnosť alebo ak sa nepodnikli kroky na zabezpečenie ochrany údajov pred nekalým obchodným použitím.

SEKCIA 8: KONTROLA PROTIKONKURENČNÝCH PRAKTÍK V ZMLUVNÝCH LICENCIÁCH

Článok 40

1. Členovia súhlasia s tým, že niektoré licenčné praktiky alebo podmienky vzťahujúce sa na práva duševného vlastníctva, ktoré obmedzujú hospodársku súťaž, môžu mať nepriaznivé účinky na obchod a môžu prekážať pri prevode alebo rozšírení technológií.

2. Žiadne ustanovenie v tejto dohode nebude brániť členom, aby vo svojom právnom poriadku stanovili licenčné praktiky alebo podmienky, ktoré môžu v špecifických prípadoch predstavovať zneužitie práv duševného vlastníctva, ktoré má nepriaznivý účinok na hospodársku súťaž na príslušnom trhu. Na základe už uvedeného člen môže prijať v súlade s ostatnými ustanoveniami tejto dohody primerané opatrenia na zabránenie alebo kontrolu takých praktík, ktoré môžu zahŕňať napríklad výlučne podmienky spätného prevodu, podmienky zabráňujúce sponchybniatiam platnosti a vynútené súhrnné licencie s prihliadnutím na príslušné zákony a predpisy.

3. Každý člen uskutoční na požiadanie konzultácie s ktorýmkoľvek iným členom, ktorý sa odôvodnene domnieva, že majiteľ práva duševného vlastníctva, ktorý je občanom člena alebo má uňho sídlo, ktorý bol požiadaný o konzultácie, uskutočňuje praktiky, ktoré porušujú zákony člena, ktorý predložil žiadosť v záležitosti, na ktorú sa vzťahuje táto sekcia, a ktorý požaduje, aby sa zabezpečilo dodržiavanie týchto právnych predpisov, nepoškodiac nijaké postupy, ktoré by mohol akýkoľvek člen uskutočniť v súlade s právom, a svojou plnou voľnosťou prijať konečné rozhodnutie. Oslovený člen poskytne celkové a objektívne posúdenie žiadosti a zabezpečí primeranú príležitosť na konzultácie s požadujúcim členom a bude spolupracovať poskytovaním verejne dostupných nedôverných informácií, podstatných v predmetnej záležitosti, a iných informácií, ktoré má člen k dispozícii s výnimkou domácej legislatívy a uzatvorenia vzájomne výhodných dohôd, ktoré sa týkajú ochrany ich dôvernej povahy zo strany požadujúceho člena.

4. Členovi, proti ktorého občanom alebo osobám majúcim uňho sídlo vedie iný člen konanie, ktoré sa týka údajného porušovania právnych predpisov tohto iného člena vzťahujúcich sa na predmet tejto sekcie, bude na požiadanie tohto iného člena poskytnutá možnosť konzultácií za rovnakých podmienok, ako sú podmienky ustanovené v odseku 3.

¹⁰⁾ Na účely tohto ustanovenia bude výraz „spôsob, ktorý je v rozpore s čestnou obchodnou praxou“ znamenať prinajmenšom praktiky, ako je porušenie zmluvy, porušenie dôvery a navádzanie na porušenie, aj získanie nezverejnených informácií tretími stranami, ktoré vedeli o hrubej nedbanlivosti alebo sa jej dopustili, keď sa neinformovali o tom, že takéto praktiky zahŕňajú ich získanie.

ČASŤ III**PROSTRIEDKY NA DODRŽIAVANIE PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA**

SEKCIA 1: VŠEOBECNÉ ZÁVÄZKY

Článok 41

1. Členovia zabezpečia, aby ich právny poriadok zahŕňal postupy na dodržiavanie práv uvedené v tejto časti spôsobom umožňujúcim účinné kroky voči akémukoľvek porušovaniu práv duševného vlastníctva, upravených touto dohodou, vrátane urýchlených nápravných opatrení, ktoré zabránia porušovaniu a budú predstavovať výstrahu pred ďalším porušovaním. Tieto postupy sa budú uplatňovať takým spôsobom, ktorý vylúči vytváranie prekážok proti oprávnenému obchodu a poskytne ochranu proti ich zneužitiu.

2. Postupy, ktoré sa týkajú dodržiavania práv duševného vlastníctva, budú spravodlivé a nestranné. Nebudú zbytočne zložité a nákladné a nebudú obsahovať neprímerané časové limity, alebo nebudú mať za následok bezdôvodné zdržanie.

3. Rozhodnutia vo veci budú prednostne v písomnej forme a budú odôvodnené. Budú sprístupnené bez neprímeraného zdržania aspoň stranám zúčastneným v spore. Rozhodnutia vo veci budú založené výhradne na dôkazoch, ku ktorým sa stranám ponúkne príležitosť, aby boli vypočuté.

4. Účastníci konania budú mať možnosť požiadať súdny orgán, aby preskúmal konečné správne rozhodnutia podľa právnych predpisov člena týkajúcich sa dôležitosti prípadu a preskúmal prinajmenšom právne aspekty počiatkových súdnych rozhodnutí vo veci. Člen nie je viazaný poskytnúť možnosť preskúmania otázky oslobodenia v trestných prípadoch.

5. Rozumie sa, že ustanovenia tejto časti netvoria záväzok zriadiť súdny systém na dodržiavanie práv duševného vlastníctva odlišný od systému na dodržiavanie právnych predpisov všeobecne a neovplyvňujú oprávnenie členov uplatňovať svoje právne predpisy všeobecne. Žiadne ustanovenie tejto časti netvorí záväzok vzťahujúci sa na rozdelenie zdrojov na prostriedky na dodržiavanie práv duševného vlastníctva a na prostriedky na dodržiavanie právnych predpisov všeobecne.

SEKCIA 2: OBČIANSKOPRÁVNE A SPRÁVNE KONANIA A NÁPRAVNÉ OPATRENIA

Článok 42

Spravodlivé a nestranné postupy

Členovia umožnia, aby nositelia práv¹⁾ mali k dispozícii občianskoprávne súdne konania, ktoré sa týkajú dodržiavania akéhokoľvek práva duševného vlastníctva obsiahnutého v tejto dohode. Odporcovia budú mať právo na včasné písomné oznámenie, ktoré bude obsahovať dostatočné podrobnosti vrátane základu nárokov. Strany budú mať možnosť byť zastúpené nezávislým právnym poradcom a konanie nebude ukladať nadmerne národné požiadavky týkajúce sa povinnej osobnej účasti. Všetky strany takéhoto konania budú mať riadne právo zdôvodniť svoje nároky a predložiť všetky príslušné dôkazy. Konanie bude obsahovať prostriedky na vymedzenie a ochranu dôverných informácií tak, aby to nebolo v rozpore s existujúcimi ústavnými predpismi.

Článok 43

Dôkazy

1. Ak strana predložila primerane dostupné dôkazy postačujúce na to, aby mohla odôvodniť svoje nároky, a uviedla dôkazy vzťahujúce sa na opodstatnenie svojich nárokov, ktoré spadajú pod kontrolu protistrany, súdne orgány budú mať právomoc nariadiť protistrane, aby tento dôkaz predložila pri dodržaní podmienok na ochranu dôverných informácií v odôvodnených prípadoch.

2. V prípadoch, keď strana v konaní úmyselne a bez udania objektívneho dôvodu odmietne prístup alebo iným spôsobom neposkytuje nevyhnutné informácie v rámci primeraného obdobia, alebo výrazne narušuje konanie týkajúce sa dodržiavania práv, môže člen poskytnúť súdnym orgánom právomoc, aby sa uskutočnili predbežné a konečné kladné alebo záporné rozhodnutia na základe informácií, ktoré im boli predložené, vrátane sťažnosti alebo obvinenia predloženého stranou, ktorá je poškodená odmietnutím prístupu k informáciám, za predpokladu, že sa stranám poskytne príležitosť, aby boli vypočuté vo veci obvinení alebo dôkazov.

¹⁾ Na účely tejto časti výraz „nositelia práv“ zahŕňa federácie a asociácie, ktoré majú právomoc vymáhať tieto práva.

Článok 44

Súdne zákazy

1. Súdne orgány budú mať právomoc nariadiť strane, aby upustila od porušovania, okrem iného aby sa zabránilo prepusteniu dovážaného tovaru, ktorý zahŕňa porušovanie práv duševného vlastníctva, do obchodnej siete, okamžite po preclení tohto tovaru. Členovia nie sú povinní udeliť takúto právomoc v súvislosti s chráneným predmetom získaným alebo objednaným osobou pred tým, ako sa dozvedela alebo mala opodstatnené dôvody vedieť, že obchodovanie s takýmto predmetom by malo za následok porušovanie práv duševného vlastníctva.

2. Napriek ostatným ustanoveniam tejto časti a za predpokladu, že spoločné ustanovenia časti II výslovne upravujú použitie vládami alebo tretími stranami so súhlasom vlády, bez súhlasu nositeľa práva, môžu členovia obmedziť nápravné opatrenia proti takémuto použitiu na zaplatenie náhrady v súlade s článkom 31 písm. h). V ostatných prípadoch sa uplatnia nápravné opatrenia v zmysle tejto časti alebo tam, kde nie sú tieto opatrenia v súlade s právom člena, budú sa môcť využiť vyhlásené rozsudky a primerané náhrady.

Článok 45

Náhrada škody

1. Súdne orgány budú mať právomoc nariadiť porušiteľovi, aby uhradil nositeľovi práva primeranú náhradu škody ako kompenzáciu za škodu, ktorú majiteľ práva utrpel v dôsledku porušenia svojich práv duševného vlastníctva porušiteľom, ktorý vedel alebo mal dostatočné dôvody vedieť, že sa dopustil porušenia.

2. Súdne orgány budú mať tiež právomoc nariadiť porušiteľovi, aby uhradil majiteľovi práva výdavky, ktoré môžu zahŕňať príslušné advokátske poplatky. V odôvodnených prípadoch môžu členovia poveriť súdne orgány, aby nariadili vymáhanie ziskov a/alebo zaplatenie vopred stanovených náhrad škôd aj tam, kde porušiteľ nevedel alebo nemal žiadne dostatočné dôvody vedieť, že sa dopustil porušenia.

Článok 46

Iné nápravné opatrenia

V záujme vytvorenia účinného odstrašujúceho prostriedku proti porušovaniu budú mať súdne orgány právomoc nariadiť, aby výrobky, ktoré uznali za porušujúce, boli bez akejkoľvek náhrady odstránené z obchodnej siete takým spôsobom, aby sa predišlo akémukoľvek poškodeniu nositeľa práva, alebo pokiaľ by to nebolo v rozpore s existujúcimi ústavnými predpismi, boli zničené. Súdne orgány budú mať taktiež právomoc nariadiť, aby materiály a nástroje, ktoré sa používali prevažne na výrobu porušujúcich výrobkov, boli bez akejkoľvek náhrady odstránené z obchodnej siete takým spôsobom, aby sa minimalizovalo riziko ďalšieho porušovania. Pri posudzovaní takýchto žiadostí sa zohľadní primeranosť medzi závažnosťou porušenia a nariadenými nápravnými opatreniami, ako aj záujmy tretích strán. Pokiaľ ide o výrobky s falšovanou ochrannou známkou, nebude odstránenie nezákonne pripevnenej ochrannej známky postačovať v iných ako vo výnimočných prípadoch na uvoľnenie výrobkov do obchodnej siete.

Článok 47

Právo na informácie

Členovia môžu stanoviť, že súdne orgány budú mať právomoc nariadiť porušiteľovi, aby oznámil nositeľovi práv totožnosť tretích osôb zúčastnených na výrobe alebo na distribúcii porušujúceho tovaru alebo služieb, ako aj informácie o ich distribučnej sieti, ak by to nebolo v nepomere k závažnosti porušenia.

Článok 48

Odškodnenie odporcu

1. Súdne orgány budú mať právomoc nariadiť strane, na ktorej žiadosť sa opatrenia prijali a ktorá zneužila konanie na dodržiavanie práv, aby poskytla strane, ktorej bolo nesprávne uložené konať alebo nekonať, primeranú náhradu škody, ktorá vznikla v dôsledku takéhoto zneužitia. Súdne orgány budú mať tiež právomoc nariadiť žiadateľovi uhradiť odporcovi výdavky, ktoré môžu zahŕňať aj príslušný advokátsky poplatok.

2. Pokiaľ ide o vykonávanie akéhokoľvek zákona, ktorý sa týka ochrany alebo dodržiavania práv duševného vlastníctva, členovia vylúčia verejné orgány a úradníkov zo zodpovednosti za príslušné nápravné opatrenia len vtedy, keď v rámci vykonávania takého zákona konajú alebo majú úmysel konať.

Článok 49

Správne konanie

V rozsahu, v akom možno nariadiť akékoľvek občianskoprávne nápravné opatrenie ako výsledok správneho konania vo veci, bude takéto konanie v súlade so zásadami v podstate sa rovnajúcimi zásadám uvedeným v tejto sekcii.

SEKCIA 3: DOČASNÉ OPATRENIA

Článok 50

1. Súdne orgány budú mať právomoc nariadiť okamžité a účinné dočasné opatrenia s cieľom
- a) zabrániť, aby nedošlo k porušovaniu akéhokoľvek práva duševného vlastníctva, a najmä zabrániť prepusteniu tovaru do obchodnej siete vrátane dovezeného tovaru okamžite po preclení;
  - b) zabezpečiť dôkazový materiál o údajnom porušení.
2. Súdne orgány budú mať právomoc prijať, ak to bude nutné, dočasné opatrenia bez vypočutia druhej strany predovšetkým tam, kde je pravdepodobné, že akékoľvek oneskorenie spôsobí nenapraviteľné poškodenie nositeľovi práva alebo kde hrozí preukázateľné nebezpečenstvo zničenia dôkazov.
3. Súdne orgány budú mať právomoc vyzvať žiadateľa, aby predložil akékoľvek primerane dostupné dôkazy s cieľom nadobudnúť dostatočnú istotu, že žiadateľ je nositeľom práva a že jeho právo je porušované alebo že takéto porušenie bezprostredne hrozí a nariadiť žiadateľovi, aby poskytol záruku alebo zodpovedajúcu istotu, ktorá by postačovala na ochranu odporcu a zabránila zneužitiu.
4. Ak sa prijali dočasné opatrenia bez vypočutia druhej strany, budú sa príslušné strany o tom informovať okamžite, najneskôr po vykonaní opatrení. Preskúmanie, vrátane práva byť vypočutý, sa uskutoční na žiadosť odporcu s cieľom rozhodnúť v rámci primeraného obdobia po oznámení opatrení, či sa tieto opatrenia pozmenia, zrušia alebo potvrdia.
5. Žiadateľa môžu požiadať, aby predložil ďalšie informácie, ktoré sú potrebné na určenie totožnosti príslušného tovaru zo strany orgánu, ktorý bude vykonávať dočasné opatrenia.
6. Bez poškodenia ustanovení odseku 4 sa dočasné opatrenia prijaté podľa odsekov 1 a 2 na žiadosť odporcu zrušia alebo sa iným spôsobom ukončí ich platnosť, ak sa konanie vedúce k rozhodnutiu vo veci nezačne v rámci primeraného obdobia, ktoré má stanoviť súdny orgán nariaďujúci tieto opatrenia vtedy, keď to právo člena pripúšťa, alebo ak sa takéto obdobie nestanovilo, najneskôr do 20 pracovných alebo 31 kalendárnych dní, podľa toho, ktorá lehota je dlhšia.
7. V prípadoch, keď sa prechodné opatrenia zrušili, alebo ak zanikla ich platnosť v dôsledku jednania alebo zanedbania zo strany žiadateľa, alebo keď sa následne zistí, že nedošlo k žiadnemu porušeniu alebo k hrozbe porušenia práva duševného vlastníctva, budú mať súdne orgány právomoc nariadiť žiadateľovi, na požiadanie odporcu, poskytnúť odporcovi primeranú náhradu za každú škodu spôsobenú týmito opatreniami.
8. V rozsahu, v akom možno nariadiť akékoľvek dočasné opatrenie ako výsledok správneho konania, bude takéto konanie v súlade so zásadami v podstate sa rovnajúcimi zásadám uvedeným v tejto sekcii.

SEKCIA 4: ZVLÁŠTNE POŽIADAVKY TÝKAJÚCE SA OPATRENÍ NA HRANICIACH¹²⁾

Článok 51

Pozastavenie konania o prepustení colnými orgánmi

V súlade s nižšie uvedenými ustanoveniami členovia upravia konanie¹³⁾ umožňujúce majiteľovi práva, ktorý má oprávnené dôvody na podozrenie, že dochádza k dovozu tovaru s falšovanou ochrannou známkou alebo tovaru porušujúceho autorské práva,¹⁴⁾ podať písomnú žiadosť príslušným správny alebo súdny orgánom na pozastavenie prepustenia tohto tovaru do voľného obehu zo strany colných orgánov. Členovia umožnia predloženie žiadosti v súvislosti s tovarom, pri ktorom ide o iné porušenie práv duševného vlastníctva za predpokladu, že sú splnené požiadavky tejto sekcii. Členovia tiež môžu upraviť príslušné konanie, na ktorého základe by colné orgány pozastavili prepustenie tovaru porušujúceho práva určeného na vývoz z ich územia.

Článok 52

Žiadosť

Každý nositeľ práva, ktorý začína konanie podľa článku 51, sa požiada, aby príslušným orgánom predložil

¹²⁾ V prípadoch, keď člen v podstate zrušil kontrolu pohybu tovarov cez svoje hranice s iným členom, s ktorým tvorí časť colnej únie, nebude povinný uplatňovať na príslušnej hranici ustanovenia tejto sekcii.

¹³⁾ Rozumie sa, že takto nebude nutné postupovať pri dovoze tovaru dodaného na trh v inej krajine majiteľom práva alebo s jeho súhlasom, alebo pri tovare v tranzitnom režime.

¹⁴⁾ Pre potreby tejto dohody

- a) výrazom „tovar s tzv. ochrannou známkou“ sa rozumie akýkoľvek tovar vrátane balenia nesúci bez oprávnenia ochrannú známkou, ktorá je totožná s ochrannou známkou právoplatne registrovanou pre určitý tovar, alebo ktorá sa nemôže odlišiť svojimi podstatnými znakmi od takejto ochrannej známky a ktorá týmto porušuje práva majiteľa príslušnej ochrannej známky podľa práva dovážajúcej krajiny;
- b) výraz „tovar porušujúci autorské práva“ znamená akýkoľvek tovar, ktorý je kópiou vyrobenou bez súhlasu oprávneného nositeľa práva alebo osoby ním nálezite splnomocnenej v krajine výroby a ktorý je priamo alebo nepriamo skompletizovaný z tovaru, ktorý bol vyrobený ako kópia, ktorá by predstavovala porušenie autorského práva alebo príbuzného práva podľa práva dovážajúcej krajiny.

dostatočný dôkaz o tom, že podľa zákonov dovážajúcej krajiny dochádza k zrejmemu porušovaniu jeho práva duševného vlastníctva a aby predložil dostatočne podrobný popis tovaru tak, aby bol ľahko rozlíšiteľný colnými orgánmi. Kompetentné orgány budú v primeranom období informovať žiadateľa, či prijali žiadosť a ak o tom kompetentné orgány rozhodli, aj o období, počas ktorého budú colné orgány podnikáť opatrenia.

Článok 53

Kaucia alebo rovnocenná záruka

1. Príslušné orgány budú mať právomoc požadovať od žiadateľa zloženie kaucie alebo rovnocennej záruky dostatočnej na ochranu odporcu a príslušných orgánov, ako aj na zabránenie pred zneužitím. Takáto kaucia alebo rovnocenná záruka nebude v neprimeranej miere brániť uplatneniu týchto postupov.

2. V prípadoch, keď v dôsledku žiadosti predloženej podľa tejto sekcie colné orgány pozastavili konanie o prepustení tovarov obsahujúcich priemyselné vzory, patenty, topografie integrovaných obvodov alebo nezverejnené informácie do voľného obehu na základe rozhodnutia iného než súdneho orgánu alebo iného nezávislého orgánu a obdobie stanovené v článku 55 uplynulo bez poskytnutia predbežného uvoľnenia za predpokladu, že všetky ostatné podmienky pre dovoz sa splnili, bude mať majiteľ, dovozca alebo príjemca tohto tovaru právo na jeho prepustenie po zložení kaucie v rozsahu dostatočnom na ochranu nositeľa práva proti akémukoľvek porušovaniu jeho práva. Zaplatenie takejto kaucie nebude na úkor akéhokoľvek iného opravného prostriedku dostupného nositeľovi práva, pričom sa rozumie, že kaucia sa uvoľní, ak nositeľ práva v primeranej lehote nevyužije svoje právo podať žalobu.

Článok 54

Oznámenie o pozastavení konania

Dovozcovi a žiadateľovi sa okamžite oznámi pozastavenie konania o prepustení podľa článku 51.

Článok 55

Dĺžka pozastavenia konania

Ak v lehote nepresahujúcej desať pracovných dní po prevzatí oznámenia o pozastavení konania žiadateľom neboli colné orgány informované o tom, že konanie vedúce k rozhodnutiu vo veci neiniciovala iná strana ako odporca alebo že oprávnený orgán prijal dočasné opatrenia predlžujúce pozastavenie konania o prepustení tovaru, bude tovar prepustený za predpokladu, že sa splnili všetky ostatné podmienky pre dovoz alebo vývoz; v odôvodnených prípadoch sa môže tento časový limit predĺžiť o ďalších desať pracovných dní. Ak sa začalo konanie vedúce k rozhodnutiu vo veci, uskutoční sa na žiadosť odporcu preskúmanie zahrňujúce právo byť vypočutý s tým, aby bolo v primeranom období rozhodnuté, či budú tieto opatrenia zmenené, zrušené alebo potvrdené. Napriek uvedenému v prípade, keď pozastavenie prepustenia tovaru sa uplatní alebo pretrváva v súlade s dočasným súdnym opatrením, budú sa uplatňovať ustanovenia článku 50 ods. 6.

Článok 56

Odškodnenie dovozcu a majiteľa tovaru

Príslušné orgány sú oprávnené nariadiť žiadateľovi, aby zaplatil dovozcom, príjemcovi a majiteľovi tovaru primeranú náhradu za každú škodu, ktorú im spôsobil neoprávneným zadržaním tovaru alebo zadržaním tovaru prepusteného podľa článku 55.

Článok 57

Právo na kontrolu a informácie

Bez porušenia ochrany dôverných informácií poskytnú členovia príslušným orgánom právo dať nositeľovi práva dostatočnú príležitosť na prehliadku každého tovaru zadržaného colnými orgánmi s cieľom zdôvodniť jeho nároky. Príslušné orgány budú mať tiež právomoc poskytnúť dovozcom rovnakú príležitosť na prehliadku akéhokoľvek takéhoto tovaru. V prípadoch, keď sa vynieslo kladné rozhodnutie vo veci, môžu členovia poskytnúť príslušným orgánom právo informovať oprávneného nositeľa práva o menách a adresách odosielateľa, dovozcu a príjemcu a o množstve dodaného tovaru.

Článok 58

Postupy z úradnej moci

V prípade, keď členovia požadujú, aby príslušné orgány konali na základe vlastnej iniciatívy a pozastavili konanie o prepustení tovaru na základe toho, že získali predbežný dôkaz o porušovaní práva duševného vlastníctva

- a) príslušné orgány môžu od oprávneného nositeľa práva kedykoľvek požadovať ľubovoľnú informáciu, ktorá im môže pomôcť pri výkone týchto práv;
- b) príslušné orgány budú okamžite informovať dovozcu a nositeľa práva o pozastavení konania. Ak dovozca podal

príslušným orgánom odvolanie voči pozastaveniu konania, bude odvolanie podliehať mutatis mutandis podmienkam ustanoveným v článku 55;

c) člen môže zbaviť štátne orgány a úradníkov zodpovednosti za príslušné nápravné opatrenia, ak sa tieto opatrenia podnikli alebo plánovali s dobrým úmyslom.

Článok 59

Nápravné opatrenia

Neobmedzujúc ostatné práva na postupy oprávneného nositeľa práva a s výhradou práva odporcu žiadať o preskúmanie súdnymi orgánmi budú mať príslušné orgány právomoc nariadiť likvidáciu alebo odstránenie tovaru porušujúceho práva v súlade so zásadami uvedenými v článku 46. Čo sa týka tovaru s falšovanou ochrannou známkou, úrady nepovolajú reexport tovaru porušujúceho práva v nezmenenom stave ani jeho podrobenie odlišnému colnému konaniu, iba ak by k tomu viedli výnimočné okolnosti.

Článok 60

Dovoz v minimálnych množstvách

Členovia môžu odstúpiť od uplatňovania vyššie uvedených ustanovení pri dovoze tovaru neobchodnej povahy v malom množstve, ktorý sa nachádza v osobnej cestovnej batožine alebo sa zasiela v malých zásielkach.

SEKCIA 5: TRESTNÉ KONANIE

Článok 61

Členovia zabezpečia, aby aspoň v prípadoch úmyselného falšovania ochranných známk alebo porušenia autorských práv v obchodnej oblasti bolo zavedené trestné konanie a tresty. Nápravné opatrenia budú zahŕňať trest odňatia slobody a/alebo peňažné pokuty, dostatočne vysoké na odradenie od podobného konania a budú zodpovedať výške trestov za podobné závažné trestné činy. Vo vhodných prípadoch budú nápravné opatrenia zahŕňať tiež zabavenie, konfiškáciu a zničenie porušujúceho tovaru a všetkých materiálov a nástrojov, ktoré sa využívali pri páchaní trestného činu. Člen môže zaviesť trestné konanie a tresty aj v iných prípadoch porušenia práv duševného vlastníctva, najmä vtedy, keď sú spáchané úmyselne a v obchodnej oblasti.

ČASŤ IV

ZÍSKANIE A ZACHOVANIE PRÁV DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA A S TÝM SÚVISIACE INTER-PARTES POSTUPY

Článok 62

1. Členovia môžu žiadať ako podmienku na získanie a zachovanie práv duševného vlastníctva stanovených v sekciách 2 až 6 časti II dodržiavanie primeraných postupov a formalít. Takéto postupy a formality budú v súlade s ustanoveniami tejto dohody.

2. V prípadoch, keď je získanie práva duševného vlastníctva podmienené udelením alebo zápisom práva, členovia zabezpečia, aby konanie týkajúce sa udelenia alebo zápisu, ak sú splnené základné podmienky pre nadobudnutie práva, umožnilo udelenie alebo zápis práva v primeranej lehote tak, aby sa zabránilo neoprávnenému skráteniu ochranného lehoty.

3. Článok 4 Parížskej konvencie (1967) sa uplatňuje mutatis mutandis na ochranné známky služieb.

4. Konanie týkajúce sa získania alebo zachovania práv duševného vlastníctva a správne konanie o zrušení a inter-partes postupy ako napríklad námietka, zrušenie a výmaz v prípadoch, keď národná legislatíva člena ustanovuje takéto konanie, sa budú riadiť všeobecnými zásadami uvedenými v článku 41 ods. 2 a 3.

5. Konečné správne rozhodnutie v ktoromkoľvek konaní uvedenom v odseku 4 bude podliehať preskúmaniu súdnym alebo obdobným orgánom. Nebude však existovať žiaden záväzok poskytnúť možnosť takto preskúmať rozhodnutie v prípadoch neúspešnej námietky alebo správneho zrušenia za predpokladu, že dôvody pre takéto konanie môžu byť predmetom konania o neplatnosti.

ČASŤ V

PREDCHÁDZANIE A UROVNÁVANIE SPOROV

Článok 63

Transparentnosť

1. Všeobecne záväzné právne predpisy a konečné súdne a správne rozhodnutia prijaté ľubovoľným členom a upravujúce otázky týkajúce sa predmetu tejto dohody (dostupnosť, rozsah, získavanie, dodržiavanie

a predchádzanie zneužitia práv duševného vlastníctva) budú publikované alebo inak uverejnené v národnom jazyku takým spôsobom, ktorý umožní vládam a oprávneným nositeľom práv zoznámiť sa s nimi. Ďalej sa zverejnia platné dohody týkajúce sa otázok, ktoré sú predmetom tejto dohody, uzavreté medzi vládou alebo vládnu organizáciou ľubovoľného člena a vládou alebo vládnu organizáciou ľubovoľného druhého člena.

2. Členovia oznámia právne predpisy uvedené v odseku 1 Rade pre TRIPS s cieľom pomôcť Rade pri preskúmaní uplatňovania tejto dohody. Rada sa pokúsi minimalizovať zaťažovanie členov pri plnení tejto povinnosti a môže sa rozhodnúť zrušiť povinnosť oznamovať tieto právne predpisy priamo Rade, v prípade úspešných konzultácií s WIPO o vytvorení spoločného registra, ktorý bude obsahovať tieto právne predpisy. V tejto súvislosti Rada tiež posúdi potrebné kroky týkajúce sa oznamovania v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z tejto dohody v nadväznosti na ustanovenia článku 6 Parížskeho dohovoru (1967).

3. Každý člen bude na základe písomnej žiadosti druhého člena pripravený poskytnúť informácie uvedené v odseku 1. Člen, ktorý má dôvod domnievať sa, že špecifické súdne alebo správne rozhodnutie alebo dvojstranná dohoda z oblasti práv duševného vlastníctva sa dotýka jeho práva podľa tejto dohody, môže taktiež písomne požiadať o prístup k takýmto špecifickým súdnym alebo správnym rozhodnutiam alebo dvojstranným dohodám alebo o nich byť dostatočne podrobne informovaný.

4. Ustanovenia odsekov 1, 2 a 3 nevyžadujú, aby člen zverejnil dôverné informácie, ktoré by mohli ovplyvniť prebiehajúce vyšetrovanie a súdne konanie alebo boli iným spôsobom v rozpore s verejným záujmom, alebo by boli na úkor oprávnených obchodných záujmov jednotlivých štátnych či súkromných podnikov.

Článok 64

Urovnávanie sporov

1. Ustanovenia článkov XXII a XXIII GATT 1994 tak, ako sú uvedené a uplatňované v ujednaní o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov, sa budú uplatňovať pri konzultáciách a urovnávaní sporov podľa tejto dohody, ak nie je v tejto dohode výslovne stanovené inak.

2. Odseky 1 b) a 1 c) článku XXIII GATT 1994 sa nebudú uplatňovať pri urovnávaní sporov podľa tejto dohody počas piatich rokov od nadobudnutia platnosti Dohody WTO.

3. Počas obdobia uvedeného v odseku 2 Rada pre TRIPS posúdi rozsah a formy typov sťažností uvedených v odsekoch 1 b) a 1 c) článku XXIII GATT 1994 podaných podľa tejto dohody a predloží svoje odporúčania Konferencii ministrov na schválenie. Akékoľvek rozhodnutia Konferencie ministrov týkajúce sa schválenia príslušných odporúčaní alebo predĺženia obdobia uvedeného v odseku 2 sa môžu uskutočniť len dohodou a schválené odporúčania nadobudnú účinnosť pre všetkých členov bez ďalšieho formálneho schvaľovacieho procesu.

ČASŤ VI

PRECHODNÉ USTANOVENIA

Článok 65

Prechodné ustanovenia

1. S výhradou ustanovení odsekov 2, 3 a 4 nebude žiaden člen povinný uplatňovať ustanovenia tejto dohody pred skončením všeobecného obdobia jedného roku nasledujúceho po nadobudnutí platnosti Dohody WTO.

2. Rozvojová členská krajina má právo predĺžiť o ďalšie obdobie štyroch rokov termín uplatňovania ustanovenia tejto dohody uvedený v odseku 1 s výnimkou článkov 3, 4 a 5.

3. Ktorýkoľvek iný člen, ktorý je v procese transformácie z centrálne plánovanej ekonomiky na trhovú ekonomiku slobodnej súťaže a ktorý uskutočňuje štrukturálnu reformu svojho systému duševného vlastníctva a rieši špeciálne problémy pri príprave a uplatňovaní právnych predpisov o duševnom vlastníctve môže taktiež využiť lehotu odkladu uvedenú v odseku 2.

4. V rozsahu, v akom je rozvojová členská krajina podľa tejto dohody povinná rozšíriť patentovú ochranu výrobkov na oblasti technológií, ktoré na jej území nepodliehajú takejto ochrane v deň všeobecného uplatnenia tejto dohody pre tohto člena podľa odseku 2, môže odložiť uplatňovanie ustanovení týkajúcich sa patentov na výrobky podľa sekcie 5 časti II na tieto oblasti technológií o dodatočné obdobie piatich rokov.

5. Člen využívajúci prechodné obdobia podľa odsekov 1, 2, 3 alebo 4 zabezpečí, aby sa akékoľvek zmeny v jeho právnych predpisoch a praxi uskutočnené počas tohto prechodného obdobia neodchyľovali od ustanovení tejto dohody.

Článok 66

Najmenej rozvinuté členské krajiny

1. S ohľadom na špecifické potreby a požiadavky najmenej rozvinutých členských krajín, na ich ekonomické, finančné a administratívne ťažkosti a ich potreby pre pružné vytváranie životaschopnej technickej základne, sa od

týchto členov nebude vyžadovať uplatňovanie ustanovení tejto dohody okrem článkov 3, 4 a 5 počas desiatich rokov odo dňa začatia jej uplatňovania podľa článku 65 ods. 1. Rada pre TRIPS na základe primerane zdôvodnenej žiadosti najmenej rozvinutej členskej krajiny túto lehotu predĺži.

2. Rozvinuté členské krajiny budú stimulovať podniky a inštitúcie na svojom území s cieľom podporovať a povzbudzovať prevod technológií do najmenej rozvinutých členských krajín, a tak týmto krajinám umožniť vytvorenie zdravej a rozvojaschopnej technologickej základne.

Článok 67

Technická spolupráca

V záujme uľahčenia uplatňovania tejto dohody poskytnú na požiadanie a po vzájomne dohodnutých podmienkach rozvinuté členské krajiny technickú a finančnú spoluprácu rozvojovým a najmenej rozvinutým členským krajinám. Takáto spolupráca bude zahŕňať pomoc pri príprave domácich právnych predpisov o ochrane a dodržiavaní práv duševného vlastníctva a o predchádzaní ich zneužívaniu a podporu týkajúcu sa vytvorenia alebo posilnenia domácich úradov a orgánov príslušných pre tieto záležitosti vrátane odborného výcviku pracovníkov.

ČASŤ VII

INŠTITUCIONÁLNE A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 68

Rada pre obchodné aspekty práv duševného vlastníctva (Rada pre TRIPS)

Rada pre TRIPS bude sledovať vykonávanie tejto dohody a predovšetkým dodržiavanie záväzkov vyplývajúcich členom z tejto dohody a poskytne členom príležitosť konzultovať záležitosti vzťahujúce sa na obchodné aspekty práv duševného vlastníctva. Bude vykonávať rôzne iné úlohy, ktorými ju poveria členovia, a predovšetkým poskytne akúkoľvek pomoc, o ktorú ju požiadajú v súvislosti s konaním pri urovnávaní sporov. Pri vykonávaní svojich funkcií môže Rada pre TRIPS konzultovať a požadovať informácie z akéhokoľvek zdroja, ktorý považuje za vhodný. Pri konzultáciách s WIPO sa bude Rada pre TRIPS usilovať do jedného roka od svojho prvého zasadania vytvoriť príslušné dohovory o spolupráci s orgánmi tejto organizácie.

Článok 69

Medzinárodná spolupráca

Členovia súhlasia so vzájomnou spolupracou s cieľom odstrániť medzinárodný obchod s tovarom porušujúcim práva duševného vlastníctva. Na tento účel vytvoria a oznámia kontaktné miesta vo svojej štátnej správe a budú pripravení na vzájomnú výmenu informácií o obchode s tovarom porušujúcim práva. Predovšetkým podporia vzájomnú výmenu informácií a spoluprácu medzi colnými úradmi v oblasti obchodu s tovarom s falšovanými ochrannými známkami a tovarom porušujúcim autorské práva.

Článok 70

Ochrana existujúcich predmetov

1. Z tejto dohody nevyplývajú záväzky vo vzťahu k skutkom, ktoré nastali pred dňom uplatňovania tejto dohody pre daného člena.

2. Ak v tejto dohode nie je stanovené inak, vznikajú podľa tejto dohody záväzky vzťahujúce sa na všetky predmety ochrany existujúce v deň uplatnenia tejto dohody pre daného člena, ktoré sú týmto členom v uvedený deň chránené alebo ktoré spĺňajú, alebo následne budú spĺňať podmienky na ochranu na základe podmienok tejto dohody. Vo vzťahu k tomu odseku a k odsekom 3 a 4 sa budú záväzky z autorských práv týkajúce sa už vyhotovených diel určovať výhradne podľa článku 18 Bernského dohovoru (1971) a záväzky vzťahujúce sa na práva výrobcov zvukových záznamov a výkonných umelcov k existujúcim zvukovým záznamom určovať výhradne podľa článku 18 Bernského dohovoru (1971), ktorý sa uplatňuje podľa článku 14 ods. 6 tejto dohody.

3. Nevznikne povinnosť na obnovenie ochrany predmetu, ktorý v deň uplatňovania tejto dohody pre príslušného člena už bol verejným vlastníctvom.

4. Ak ide o akúkoľvek činnosť vzťahujúcu sa na objekty obsahujúce predmety ochrany, ktoré sa podľa právnych predpisov v súlade s touto dohodou stali porušujúcimi práva duševného vlastníctva a ktorá sa začala alebo do ktorej sa investovali významné prostriedky pred dňom prijatia Dohody WTO členom, môže člen stanoviť obmedzenia nápravných opatrení dostupných nositeľovi práva z dôvodu pokračovania tejto činnosti po dni povinného uplatňovania tejto dohody členom. V týchto prípadoch však člen zabezpečí zaplatenie primeranej náhrady.

5. Člen nie je povinný uplatňovať ustanovenia článku 11 a článku 14 ods. 4 vo vzťahu k originálom alebo ku kópiám zakúpeným pred dňom uplatňovania tejto dohody príslušným členom.

6. Od členov sa nebude vyžadovať, aby uplatňovali článok 31 alebo požiadavku článku 27 ods. 1, podľa ktorej budú patentové práva použiteľné vo všetkých oblastiach technológie bez diskriminácie, na využitie práva bez súhlasu nositeľa práva, ak súhlas na takéto použitie poskytla vláda pred dňom, keď táto dohoda nadobudla platnosť.

7. V prípade práv duševného vlastníctva, ktorých ochrana je podmienená registráciou, bude možné, aby žiadosti o ochranu, ktorých prihlášky sa prejednávajú v deň nadobudnutia platnosti tejto dohody pre daného člena, bolo možné upraviť tak, aby sa mohla požadovať akákoľvek zvýšená ochrana podľa ustanovení tejto dohody. Takéto úpravy nebudú obsahovať nový predmet ochrany.

8. V prípadoch, keď člen neposkytuje ku dňu nadobudnutia platnosti dohody WTO patentovú ochranu pre farmaceutické výrobky a poľnohospodárske chemické výrobky v súlade s jeho záväzkami podľa článku 27, tento člen

- a) zabezpečí, napriek ustanoveniam časti VI, aby k dátumu nadobudnutia platnosti Dohody WTO bolo možno podávať prihlášky o patenty na takéto vynálezy;
- b) uplatní ku dňu nadobudnutia platnosti tejto dohody v týchto prihláškach požiadavku na patentovateľnosť v súlade s touto dohodou, ako keby boli tieto požiadavky uplatňované týmto členom v deň podania prihlášky alebo v prípade priority, ktorá je požadovaná, ku dňu priority prihlášky;
- c) poskytne v súlade s touto dohodou patentovú ochranu odo dňa udelenia patentu a počas ďalšej lehoty platnosti patentu počítanej odo dňa podania prihlášky v súlade s článkom 33 tejto dohody pre tie z týchto prihlášok, ktoré zodpovedajú požiadavkám na ochranu podľa písmena b).

9. V prípadoch, keď je u člena predmetom prihlášky patentu výrobok v súlade s odsekom 8 a), budú bez ohľadu na ustanovenia časti VI udelené výlučné obchodné práva na obdobie piatich rokov po získaní súhlasu na možnosť obchodovania u tohto člena alebo kým sa neudelil alebo neodmietol patent na výrobok u tohto člena, podľa toho, ktoré obdobie je kratšie, za predpokladu, že po nadobudnutí platnosti Dohody WTO sa podala prihláška o udelenie patentu a patent pre tento výrobok sa udelil inému členovi a získal sa súhlas na obchodovanie u tohto iného člena.

Článok 71

Preskúmanie a dodatky

1. Rada pre TRIPS preskúma uplatňovanie tejto dohody po uplynutí prechodného obdobia uvedeného v článku 65 ods. 2. Berúc do úvahy skúsenosti získané pri jej uplatňovaní ju Rada pre TRIPS preskúma dva roky po tomto dátume a následne v rovnakých časových intervaloch. Rada pre TRIPS môže tiež pristúpiť k preskúmaniu v súvislosti s každou závažnou zmenou vo vývoji, ktorá by zdôvodňovala zmenu alebo doplnenie tejto dohody.

2. Dodatky, ktoré slúžia iba pre potreby prispôsobenia vyšším úrovniam ochrany práv duševného vlastníctva dosiahnutých a platných v iných mnohostranných dohodách prijatých všetkými členmi WTO, sa môžu postúpiť Ministerskej konferencii na prijatie opatrení v súlade s článkom X ods. 6 Dohody WTO na základe návrhu jednomyselne (konsenzuálne) schváleného Radou pre TRIPS.

Článok 72

Výhrady

Na žiadne ustanovenie tejto dohody sa nemôžu uplatniť výhrady bez súhlasu ostatných členov.

Článok 73

Bezpečnostné výnimky

Žiadne ustanovenie tejto dohody nebude

- a) požadovať od ktoréhokoľvek člena poskytnutie akýchkoľvek informácií, ktorých zverejnenie považuje za rozporné so svojimi základnými bezpečnostnými záujmami; alebo
- b) zabráňovať ktorémukoľvek členovi vykonať ľubovoľné opatrenie, ktoré považuje za potrebné na ochranu svojich základných bezpečnostných záujmov;
  - i) vzťahujúce sa na štiepne materiály alebo na materiály, ktoré slúžia na ich výrobu,
  - ii) vzťahujúce sa na obchodovanie so zbraňami, muníciou a vojenskými zariadeniami a na obchodovanie s inými tovarmi a materiálmi, ktoré slúžia priamo alebo nepriamo pre potreby zásobovania vojenského zariadenia,
  - iii) prijaté v čase vojny alebo iného núdzového stavu v medzinárodných vzťahoch, alebo
- c) brániť ktorémukoľvek členovi prijať ľubovoľné opatrenie v súlade s jeho záväzkami podľa Charty OSN o udržiavaní medzinárodného mieru a bezpečnosti.